

ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ

**БУЮК
КЕЛАЖАГИМИЗНИ
МАРД ВА ОЛИЖАНОБ
ХАЛҚИМИЗ БИЛАН
БИРГА ҚУРАМИЗ**

ТОШКЕНТ
«ЎЗБЕКИСТОН»
2017

УЎК 323.(575.1)
КБК 66.3(5Ў)
М 54

2016 йил 4 декабрда мамлакатимиз ҳаётида муҳим сиёсий воқеа – Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови бўлиб ўтди. Сайловда Тadbиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партиясидан кўрсатилган номзод Шавкат Миромонович Мирзиёев 88,61 фоиз овоз олиб, Ўзбекистон Республикасининг Президенти этиб сайланди.

Мазкур китобдан Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2016 йил 1 ноябрдан 24 ноябрга қадар Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри сайловчилари вакиллари билан ўтказган сайловолди учрашувларида сўзлаган нутқлари ўрин олган.

ISBN 978-9943-28-982-6

ISBN 978-9943-28-982-6

© «ЎЗБЕКИСТОН» НМИУ, 2017

**ЗАМОН БИЛАН ҲАМНАФАС ДИЁР
(АНДИЖОН ВИЛОЯТИ САЙЛОВЧИЛАР
ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДАГИ
НУТҚ)**

Ассалому алайкум, ҳурматли юртдошлар!
Муҳтарам дўстлар!

Ҳаммамиз учун азиз ва кадрли бўлган Биринчи Президентимиз, муҳтарам Ислон Абдуғаниевич Каримовнинг вафоти барчамиз, бутун халқимиз учун бекиёс оғир жудолик бўлди.

Сизларга яхши маълум, Ислон ака бизни ҳар қандай оғир вазиятда ҳам тушкунликка тушмасдан, эртанги кунга катта ишонч билан қарашга ва фақат олдинга интилиб яшашга ўргатган эдилар. У кишининг **«Ҳаёт ҳеч қачон бир жойда тўхтаб турмайди»** деган чуқур маъноли сўзлари бор эди. Буюк устозимизнинг ана шундай ўғит ва васиятларини қалбимизга, юрагимизга жойлаб, у киши бошлаган ишларни охирига етказиш, шу йўлда бор куч-ғайратимни сафарбар этишни шахсан мен ўзимнинг муқаддас бурчим деб биламан.

Мамлакатимизда шу йил 4 декабрда бўлиб ўтадиган Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида қатнашиш учун мен айнан ана шу ғояни ўзимга бош мақсад қилиб олганман. Шу маънода, бу сайлов барчамиз, бутун эл-юртимиз учун Ўзбекистоннинг бундан кейинги ривожланиши қандай бўлади, мамлакатимиз қайси йўлдан боради, фарзандларимиз, оиламиз, бутун юртимиз келажагини қандай барпо этамиз, деган саволларга, ҳаммамизни оддий бир фуқаро, инсон сифатида ўйлантирадиган саволларга жавоб берадиган ғоят муҳим сиёсий тadbирдир. Сайлов жараёнларида бар-

чамизнинг аввало дунёқарашимиз, сиёсий ва ҳукукий маданиятимиз, гражданлик позициямиз яна бир бор намоён бўлади.

Албатта, бугун одамлар куруқ сўз, куруқ ваъдага эмас, балки ҳар бир номзоднинг аниқ дастурига, бу дастур унинг ўз манфаатлари, элу юртимиз манфаатларига, ҳаётнинг реал талабларига қанчалик тўлиқ жавоб беришига қараб овоз беради. Ўйлайманки, доимо ҳаёт, замон билан ҳамнафас бўлиб, ўз олдига катта мақсадлар қўйиб яшайдиган Андижон аҳли буни яхши тушунади.

Биринчи Президентимиз андижонликларнинг айтишундай фазилатларини жуда юксак кадрлар эдилар. У кишининг **«Ҳамиша ўз ваъдасида турадиган, ҳамма ишни режа билан, пухта ўйлаб, жой-жойига қўядиган, меҳнаткаш Андижон халқига тенг келадиган халқ ўзи камдан-кам топилади»**, деган сўзларини мен кўп эслайман. Бу шунчаки таъриф эмас, чуқур ҳаёт ҳақиқатига асосланган юксак баҳо, десак, ҳеч қандай хато бўлмайди.

Ислом ака барча ҳудудларимиз қатори Андижон заминини ҳам буюк муҳаббат билан севар эди. Бунга ҳаммамиз ўнлаб мисоллар келтиришимиз, бу ҳақда узоқ гапиришимиз мумкин. Масалан, Муҳаммадқодир Абдуллаев 2000 йилда Сидней Олимпиадасида бокс бўйича чемпион бўлганида Ислом Абдуганиевич бундан жуда фахрланиб, бу хабарни эшитган заҳоти боксчимиз номига табрик телеграммаси юборган эди.

Андижоннинг яна бир фидойи фарзанди – Ўзбекистон халқ шоири Муҳаммад Юсуфнинг вафотидан сўнг унинг оиласи, фарзандларидан хабардор бўлиш, шоирнинг юбилейлари, хотира тадбирларини

ўтказиш бўйича шахсан менга берган топшириқларини яхши эслайман.

Бу йил Бразилияда бўлиб ўтган ёзги Олимпиада ўйинларида биринчи бўлиб иккита андижонлик спортчимиз Ҳасанбой Дўсматов ва Руслан Нурудинов олтин медални қўлга киритганида Ислом ака «Мана, Андижон бу сафар ҳам ўзини кўрсатмоқда», деб ғурур билан айтган эдилар.

Бир сўз билан айтганда, ҳурматли Юртбошимиз яхши, хурсандчилик кунларда ҳам, ташвишли кунларда ҳам доимо сиз, Андижон аҳли билан бирга эди. Бунинг тасдиғи сифатида 2005 йилги Андижон воқеалари, 2010 йилги Ўш воқеалари юз берган оғир вазиятларда Андижон аҳлининг Биринчи Президентимизга таяниб, қандай жасорат ва матонат, инсоний фазилатларини кўрсатганини эслаш мумкин.

Ҳақиқатан ҳам, Ўш воқеалари юз берган ўша таҳликали пайтда қўшни давлатдан 100 мингдан ортиқ одам паноҳ сўраб келгани бугунгидек ҳаммамизнинг ёдимизда.

Мана шунча одамни, айниқса, аёллар, ёш болалар, кексалар ва беморларни қабул қилиш, уларни бошпана, озиқ-овқат, дори-дармон билан таъминлаш, кўнглини кўтариш учун сизлар билан биргаликда қилган ишларимизни, қанча-қанча қийинчиликларни енгиб ўтганимизни шахсан мен жуда яхши эслайман.

Мана шундай оғир синов дамларида Андижон аҳли, Фарғона водийси аҳолиси, бутун халқимиз меҳр-оқибат ва юксак инсонпарварлик намунасини кўрсатганини дунё тан олди, қойил қолди, десак, айти ҳақиқат бўлади.

Бу Бирлашган Миллатлар Ташкилоти томонидан ҳам эътироф этилгани ҳаммамизга маълум.

Минг шукурки, энди ана шу кунлар ортда қолди. Биз жаҳондаги барча мамлакатлар, аввало, яқин қўшниларимиз бўлган Туркменистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва бошқа давлатлар билан яхши қўшничилик ва ўзаро дўстлик алоқаларини ҳар томонлама мустақамлашни ўзимизнинг устувор вазифамиз деб биламиз.

Биз қўшниларимиз билан рақобат қилиш эмас, аксинча, ҳамкорлик қилиш йўлини изчил давом эттирамиз. Такрор айтаман, қўшниларимиз билан рақобат эмас, ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада ривожлантирамиз. Қўшнимизнинг ютуғи – бу бизнинг ҳам ютуғимиз. Уларнинг тинч ва фаровон ҳаёти – бутун минтақамизда тинчлик ва барқарорликни сақлашнинг гарови деб биламиз.

Мана шу йўлда янги амалий қадамлар қўяётганимиз, жумладан, қўшни давлатларнинг раҳбарлари билан олиб бораётган музокараларимиз бунинг амалий тасдиғидир. Мана, яқинда ҳаммангиз гувоҳ бўлдинглар, Қирғизистондан келган меҳмонларнинг Андижон ва Фарғона вилоятларида, бизнинг вакилларимизнинг эса Ўш вилоятида бўлгани азалий дўстлик алоқаларини мустақамлашга муносиб ҳисса бўлиб қўшилиши шубҳасиз.

Тарихга қарасак ҳам, бугунги кунга қарасак ҳам Андижон заминидан кўп соҳалар бўйича қандай буюк, фидойи инсонлар етишиб чиққанига амин бўламиз. Чунки миллат, эл-юрт тақдири учун қуйиниш, миллий ғурур, ор-номус учун бел боғлаб майдонга чиқиш – Андижон аҳлига хос азалий одат. Мана, улуг аجدодимиз Заҳириддин Муҳаммад Бобурни олайлик. Бу буюк зот ўн икки ёшидан бошлаб Темурийлар давлатини сақлаб

қолиш учун ўзини ўтга ҳам, чўққа ҳам урди, ҳеч қандай душмандан ҳам, синовдан ҳам кўркмади. Қирк олти йиллик умри давомида бир зум ҳам ҳаловат билмасдан ўтди. Ўз авлодларига Ватанга бўлган буюк муҳаббатни, эзгу фазилатларни мерос қилиб қолдирди.

Ёки яна бир буюк юртдошимиз Абдулҳамид Чўлпонни олайлик. XX аср бошларидаги миллатимиз тақдирини, унинг бошига тушган фожиаларни, озодлик ва эркинлик қадрини ҳеч ким бу мумтоз шоиримиз каби юксак пардаларда куйлаган эмас. Эл-юрт тақдири учун куйиниб, тиним билмай яшайдиган ана шундай ажойиб инсонларнинг давомчилари бугун ҳам Андижон заминида кўплаб топилади.

Ҳаммамиз яхши танийдиган, Бобур халқаро фондининг раиси, ҳурматли Зокиржон ака Машрабовни мен ана шундай мард, ватанпарвар инсон деб биламан. У кишининг қилган ишлари ҳақида тўлиқ гапириш, маълумот бериш учун ўзи алоҳида бир конференция ташкил этиш керак бўлади.

Зокиржон аканинг саъй-ҳаракати билан Андижонда Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг рамзий қабри, ёдгорлик мажмуаси барпо этилгани, унинг ижодий меросини чуқур ўрганиш ва тарғиб қилиш бўйича катта ишлар амалга оширилгани сизларга яхши маълум.

Афғонистондаги қонли уруш туфайли Алишер Навоий бобомизнинг вайрона бўлиб ётган қабр-мақбарасини тиклаш ва обод қилиш мақсадида Бобур халқаро фонди аъзолари мамлакатимиздаги тегишли ташкилотлар кўмагида ўтган йили Ҳирот шаҳрида улкан ишларни бажариб қайтганидан, ўйлайманки, сизлар албатта хабардорсиз.

Зокиржон Машрабов, шу билан бирга, Мавлоно Лутфий ва Беҳзод каби аجدодларимизнинг муқаддас қадамжоларини топиш, обод қилиш, уларнинг мерос намуналарини йиғиш, ўрганиш ва тарғиб этиш ишларига бош-қош бўлиб келмоқда. **«Савоб ишни ҳар ким қилиши керак, савоб ишни ҳар кун қилиш керак»** деган сўзларни ўзига шиор қилиб яшаётган бу фидойи инсонга, келинлар, ҳаммамиз биргаликда янги куч-ғайрат, узоқ умр, сиҳат-саломатлик тилайлик.

Бундай самимий сўзларни «Ўзбекистон Қаҳрамони» деган юксак унвонга сазовор бўлган, миришкор фермерлар Содикжон Турдиев ва Сиёсатхон Абдуллаева, моҳир педагоглар Шукуржон Маматқулов ва Камолиддин Ғопиров, Асака шаҳридаги автомобиль заводи ишчиси Ҳасанбой Қосимов, вилоят «Нуроний» жамғармасининг раиси муҳтарам Таваккал Топиловдиев каби ўз меҳнати билан эл-юртимизда обрў-эътибор топган инсонлар ҳақида ҳам айтиш мумкин.

Андижон замини ўзбек маданияти, адабиёти ва санъати ривожига бекиёс ҳисса қўшган Восит Саъдулла, Олимжон Холдор, Саида Зуннунова, Муҳаммад Али, Тўлан Низом, Қамчибек Кенжа каби шоир ва ёзувчилари, Сойиб Хўжаев, Фаттоҳхон Мамадалиев, Муножот Йўлчиева, Нуриддин Ҳамроқулов, Озодбек Назарбеков, ака-ука Ваҳобовлар, Хуррият Исроилова сингари санъаткорлари билан маълуму машҳурдир.

Шу ўринда халқимизнинг ардоқли санъаткори, Ўзбекистон халқ артисти Муножотхон Йўлчиева ўз тимсолида нафақат буюк ўзбек маданиятини, балки ўзбек аёлларига хос бўлган камтарлик, меҳр, ибо, назокат, фидойилик сингари фазилатларни бутун дунёга

намоён этиб келмоқда, десам, ўйлайманки, сизлар ҳам бу фикрга қўшиласиз. Энг муҳими, бундай санъаткорларнинг сафи истеъдодли ёшлар ҳисобидан тобора кенгайиб бораётгани барчамизни хурсанд қилади.

Азиз дўстлар!

Ҳаммамиз яхши биламизки, Андижон вилояти мамлакатимизнинг иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳаётида жуда муҳим, айтиш мумкинки, стратегик ўрин тутади. Бу замин кўпгина соҳалар бўйича энг илғор ва салмоқли улушга эга ҳудудларимиздан бири экани ҳақида кўп мисоллар келтириш мумкин.

Айниқса, кейинги йилларда, бутун мамлакатимиз каби, Андижон вилояти ҳам юқори суръатлар билан ривожланмоқда. Албатта, «ўсиш», «ривожланиш» деганда биз фақат рақамларни, миқдор кўрсаткичларни эмас, балки уларнинг сифат кўрсаткичларига айланиб, халқимизнинг кундалик ҳаётига, унинг рўзғори ва дастурхонига қандай таъсир кўрсатаётганига алоҳида эътибор берамиз.

Яна бир муҳим томонини айтадиган бўлсак, вилоятда саноат маҳсулотининг 95 фоиздан ортиғи автомобилсозлик, енгил саноат, кимё, нефть-кимё, озиқ-овқат саноати каби замонавий тармоқларда ишлаб чиқарилмоқда.

Ҳозирги кунда вилоятда мавжуд 140 та қўшма корхонанинг 72 таси ёки ярмидан кўпи охириги 5 йил мобайнида, илгари бундай корхоналар бўлмаган туманларда ташкил этилган бўлиб, бу кейинги пайтда юқори технологияларга асосланган саноатни ривожлантиришга қаратилган катта эътибор натижаси, десак, хато бўлмайди.

Бу ҳақда гапирганда, мамлакатимиз саноатининг фахри бўлган Асака шаҳридаги «Ўзбекистон – Жене-
рал моторс» қўшма корхонаси ҳақида тўхталмасдан
ўтолмаймиз.

Ҳаммамизга яхши маълум, замонавий енгил авто-
мобиллар ишлаб чиқарадиган бу заводга мухтарам
Юртбошимиз томонларидан асос солинган эди. Бу
лойиҳанинг ўз вақтида нақадар узоқни кўзлаб амалга
оширилганига ҳаммамиз деярли ҳар куни ишонч ҳосил
қиламиз. Ҳар куни равон йўллар, обод кўчаларни
тўлдириб, миллионлаб одамларни ўз манзилига етқа-
заётган, ҳар томонлама қулай, замонавий автомобил-
ларни кўрганда, улардан фойдаланганда халқимиз Би-
ринчи Президентимизга раҳматлар айтади, у кишини
кайта-қайта дуо қилади.

Бу завод ишга туширилиши билан мамлакатимиз-
да бутун бир янги тармоқ – автомобилсозлик саноати
пайдо бўлди, у билан боғлиқ инфратузилмалар, хизмат
соҳалари шаклланди. Мен ўзим жойларда бўлганимда
автомобиль саноати учун эҳтиёт қисмлар тайёрлайди-
ган ёки шу соҳада хизмат кўрсатадиган кичик корхо-
наларнинг иши билан доимо қизиқаман.

Уларнинг барчасида ўзимизнинг ёшларимиз, кол-
леж ва олий ўқув юртларимизни битириб чиқаётган бо-
лаларимиз ишламоқда. Юртимизда автомобилсозлик
бўйича янги сулолалар етишиб чиқмоқда.

Ҳурматли юртдошлар!

Азалдан тадбиркорлик фазилатлари билан шуҳрат
топган Андижон заминидан **кичик бизнес ва хусусий
тадбиркорлик соҳаси** ҳам жадал ривожланмоқда.

Бу ҳақда гапирганда, кейинги беш йил давомида
вилоятда 10 мингдан зиёд янги кичик бизнес субъекти

ташкил этилиб, уларнинг умумий сони деярли 2,5 баробар кўпайганини қайд этиш ўринлидир. Энг муҳими, меҳнат билан банд аҳолининг 84 фоизи шу соҳада фаолият кўрсатиб, даромад топмоқда ва унинг асосий қисмини тадбиркор ёшлар ташкил этмоқда.

Бу кўрсаткич яхши, албатта. Лекин биз келгуси беш йилда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари сонини 3 баробар кўпайтириш орқали аҳоли даромадларини оширишни муҳим вазифа қилиб қўймоқдамиз.

Қишлоқ хўжалиги ҳақида гапирадиган бўлсак, андижонликларнинг миришкорлиги, изланувчанлиги, деҳқончилик илмини чуқур эгаллагани ҳаммага аён.

Мамлакатимиз экин майдонларининг атиги 6 фоизи Андижон вилоятига тўғри келишига қарамасдан, юртимизнинг пахта ва ғалла хирмонида вилоятнинг улуши 8–9 фоизни, мева-сабзавот етиштиришда эса 11,5 фоизни ташкил этиши ҳар қандай одамни ҳайратга солади.

Фақат ишнинг кўзини биладиган, ҳар қарич ернинг қадрига етиб, унга бутун меҳрини, борлигини бериб меҳнат қиладиган инсонларгина бундай юқори натижаларга эришишга қодир бўлади.

Албатта, вилоятда кейинги беш йилда 122 минг гектар суғориладиган ернинг мелиоратив ҳолати, 26 минг гектар ерни сув билан таъминлаш шароити яхшилангани ҳам ютуқлар омили бўлмоқда. Шу даврда пахта майдонлари 8,2 минг гектарга ёки 8 фоизга қисқартирилиб, кўпроқ даромад берадиган мева-сабзавот ва полиз экинлари майдонлари кенгайтирилгани ҳам соҳа ривожига муҳим роль ўйнамоқда.

Вилоятнинг миришкор деҳқон ва фермерлари бу йил ҳам барча қишлоқ хўжалиги тармоқлари бўйича мўл ҳосил етиштириб, уни ўз вақтида, юқори сифат билан йиғиб-териб олдилар.

Фурсатдан фойдаланиб, вилоятнинг миришкор деҳқон ва фермерларини, барча дала меҳнаткашларини эришган улкан ютуқлари билан чин қалбимдан табрик-лаб, барчангизга чуқур миннатдорлик билдиришни ўз бурчим деб биламан. Ҳеч қачон кам бўлманг, умрингиздан, меҳнатингиздан барака топинг, азизларим!

Шу ўринда муҳим бир масалага эътиборингизни қаратмоқчиман. Маълумки, Андижон вилояти ердан ва айниқса томорқа хўжалигидан унумли фойдаланиш бўйича ноёб, бой тажрибага эга. Сизларнинг мана шундай омилкорлигингиз, ҳар қарич ердан мўл ҳосил ундириш борасидаги тажрибангизни чуқур ўрганиб, бутун мамлакатимиз миқёсида кенг оммалаштириш, **Андижон томорқачилик мактабининг** илғор ютуқларини жорий этиш бўйича биргаликда ҳаракат қилсак, сизлар нима дейсизлар?

Мухтарам дўстлар!

Бугунги кунда Андижон вилоятида 3 миллион киши ёки мамлакатимиз аҳолисининг 9,3 фоизи истикомат қилмоқда.

Бу ерда бир квадрат километрга ўртача 676 киши тўғри келади. Бу – мазкур вилоят аҳоли зичлиги бўйича нафақат Марказий Осиёда, балки дунёда ҳам юқори ўринларда туради, деганидир.

Табиийки, ижтимоий соҳадаги ислохотларни амалга оширишда Андижон вилоятига хос ана шундай демографик хусусиятларни ҳар томонлама ҳисобга олиш

талаб этилади. Шу маънода, Андижон вилоятининг ана шу хусусиятини инобатга олган ҳолда, келгуси беш йилда янги ишлаб чиқариш қувватларини барпо этиш, тадбиркорлик ва кичик бизнесни, фермерлик ҳаракатини, хизмат кўрсатиш тармоқлари, касаначиликни ривожлантириш ҳисобидан янги иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли даромадларини ошириш вазифаси доимий эътибор марказимизда бўлади.

Вилоят иқтисодиётидаги улкан ижобий ўзгаришлар туфайли аҳолининг турмуш даражаси ва сифати **изчил юксалиб бормоқда**. Бунинг амалий ифодасини 2011 йилга таққослайдиган бўлсак, ҳар 100 та оилага тўғри келадиган автомобиллар сони 1,5 баробар, пилесослар 2,1 баробар, кир ювиш машиналари 1,2 баробар, телевизор ва музлатгичлар 1,1 баробар кўпайгани яққол тасдиқлайди.

Шаҳар ва қишлоқларимиз қиёфасини тубдан ўзгартириш, одамларнинг яшаш шароитини яхшилаш, айниқса қишлоқ аҳолиси учун шаҳардагидан қолишмайдиган уй-жойлар қуриш бўйича катта ҳажмдаги ишлар амалга оширилмоқда.

Биз намунавий уй-жойлар қуриш бўйича бошланган ишларнинг давоми сифатида қишлоқ аҳолиси учун ихчам ва арзон уй-жойлар қуриш ҳақида яқинда янги қарор ва дастур қабул қилганимиздан, ўйлайманки, хабарингиз бор. Ишончим комилки, бу дастурни амалга оширишда ҳам сизлар барчага ибрат ва намуна бўласиз.

Вилоятда **транспорт инфратузилмасини, муҳандислик ва ахборот коммуникацияларини ривожлантириш** бўйича ҳам улкан ишлар қилинмоқда.

Мустақиллигимизнинг 25 йиллиги арафасида Қамчиқ довони орқали ўтадиган, дунёда ўхшаши кам бўлган, 19 километрлик ноёб тоннелни ўз ичига олган Ангрен-Поп электрлаштирилган темир йўлининг фойдаланишга топширилгани юртимиз ҳаётидаги муҳим воқеа бўлди. Бу йўлнинг ишга туширилиши Фарғона водийси вилоятлари ва мамлакатимизнинг бошқа ҳудудлари ўртасида темир йўл орқали юк ва йўловчи ташишда бекиёс қулайликлар яратди. Шу муносабат билан Андижон шаҳридаги темир йўл вокзали реконструкция қилинди. Узунлиги 28 километр бўлган Андижон–Қува темир йўли электрлаштирилди, 195 километр темир йўл капитал ва жорий таъмирланди.

Бундай мисолларни газ тармоқларини қуриш ва таъмирлаш, оптик толали алоқа тармоқларини ишга тушириш, Интернетдан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш, рақамли телевидениега ўтиш борасида олиб борилаётган ишлар ҳақида ҳам келтириш мумкин.

Ижтимоий ҳаётимизнинг яна бир муҳим соҳаси – соғлиқни сақлаш тизимидаги ишлар ҳам изчил давом эттирилмоқда. Вилоятда охириги беш йилда 14 та тиббиёт муассасасида ва 127 та қишлоқ врачлик пунктида қурилиш-таъмирлаш ишлари амалга оширилгани ва бошқа мисоллар ҳам бу фикрни тасдиқлайди.

Айни вақтда биз бу соҳада Биринчи Президенти-миз томонидан яратилган тизимни янада такомиллаштириш, жумладан, қишлоқ врачлик пунктлари, ихтисослашган тиббиёт марказлари фаолияти самарадорлигини ошириш, замонавий тиббиёт имкониятлари билан аҳолини кўпроқ қамраб олиш мақсадида Ҳукуматнинг 4 та қарорини қабул қилиш бўйича иш олиб бораёмиз.

Мамлакатимизда соғлом ва баркамол авлодни вояга етказишда ҳал қилувчи ўрин тутадиган **таълим-тарбия соҳасидаги ишлар** кўлами тобора ортиб бормоқда. Бу борада 229 та умумтаълим мактабида, шунингдек, касб-ҳунар коллежлари, болалар спорти иншоотлари, мусиқа ва санъат мактабларида катта ҳажмда қурилиш ва реконструкция ҳамда капитал таъмирлаш ишлари амалга оширилганини таъкидлаш лозим.

Бутун мамлакатимиз каби Андижон вилоятида ҳам аҳоли, айниқса, ёшлар ўртасида жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Бунинг натижасида охириги беш йилда вилоят спортчилари жаҳон ва Осиё миқёсидаги нуфузли мусобақаларда 415 та олтин, 588 та кумуш ва 716 та бронза медалини қўлга киритишга эришдилар.

Албатта, биз мустақил фикрлайдиган, замонавий билим ва касб-ҳунарларни эгаллаган, мустаҳкам ҳаётий позицияга эга бўлган ёшларни тарбиялаш бўйича катта ишларни амалга оширмоқдамиз. Аммо ҳолисона тан олиб айтидиган бўлсак, бугунги кунда бутун дунёда аҳолининг, биринчи навбатда, ёшларнинг онги ва қалбини эгаллаш учун қандай кескин кураш бораётганини, диний экстремизм, терроризм, гиёҳвандлик, «оммавий маданият» каби таҳдидлар кучаяётганини ҳисобга оладиган бўлсак, фарзандларимиз тарбияси, маънавий-маърифий соҳадаги ишларимизни бир зум ҳам сусайтирмасдан, аксинча, уларни янги босқичга кўтаришимиз зарур.

Бу борада бошқа ҳудудларимиз катори Андижон вилоятида ҳам ёшлар билан, айниқса, уюлмаган ёшлар катлами билан ишлаш, уларнинг дарду ташвишлари,

муаммоларини эшитиш ва уларни ечишга амалий ёрдам бериш, мустақил ҳаётга кираётган ёш йигит-қизлар, ёш оилаларни қўллаб-қувватлаш учун ҳаммамиз, давлат, жамоат ташкилотлари биргаликда ҳали кўп иш қилишимиз керак.

Хабарингиз бор, ёшларимизнинг сеvimли хонандаси Озодбек Назарбеков бошчилигида бир гуруҳ фаол ёшларимиз, мана, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати вилоят кенгаши раҳбари Элёрбек Абдуқодиров шу ерда ўтирибдилар. Улар вилоятнинг туман ва кишлоқларида бўлиб, юқорида айтилган ёшлар муаммоларини яқиндан ўргандилар.

Ёшларимизни Ватанга муҳаббат ва садоқат руҳида тарбиялаш, уларнинг мафкуравий иммунитетини мустаҳкамлаш, ёшларнинг муаммоларини ҳал қилиш бўйича бир қатор таклифларни тайёрлашмоқда.

Ана шу фикр-мулоҳазаларни умумлаштириб, Андижон шароитини ҳисобга олиб, фарзандларимиз учун янги имкониятлар очиб беришга хизмат қиладиган чора-тадбирлар режасини ишлаб чиқиб, амалга оширсак, бунда жамоат ташкилотлари, аввало «Камолот» ёшлар ташкилотининг иштирокини янада кенгайтирсак, ўйлайманки, мақсадга мувофиқ бўлади.

Қадрли дўстлар!

Биз дунёдаги ҳозирги мураккаб ва таҳликали вазиятни ҳар томонлама ҳисобга олган ҳолда, биринчи даражали ва стратегик аҳамиятга эга вазифаларни биргаликда белгилаб олишимиз, яқин йилларга ва олис истиқболга мўлжалланган ҳаракат дастуримизни ишлаб чиқишимиз зарур.

Бизнинг бу борадаги қараш ва ёндашувларимиз Ўзбекистон Либерал-демократик партиясининг яқинда

бўлиб ўтган съездиди, менинг сайловолди дастурида батафсил баён қилинганидан сизлар албатта хабардор-сиз.

Рухсатингиз билан, ана шу дастурнинг асосий йўналишларига қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Биз аввало туб негизиди **«Ўзбек халқига тинчлик ва омонлик керак»** деган ғоя мужассам бўлган Ўзбекистоннинг тинчлик ва хавфсизлигини мустаҳкамлашга қаратилган сиёсий йўлини изчил давом эттирамиз. Ҳозирги ўта нотинч ва мураккаб замонда бебаҳо бойлигимиз бўлган тинч ва осойишта ҳаётни кўз қорачиғидек сақлаш, жамиятимизда миллатлар ва динлараро ҳамжиҳатлик, ўзаро ҳурмат ва меҳр-оқибат муҳитини янада мустаҳкамлаш бизнинг энг муҳим ва устувор вазифамиз бўлиб қолади.

Биз ўз фаолиятимизда **қонун устуворлиги, тартиб-интизом, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашга** алоҳида эътибор берамиз. Юртимизда барпо этилаётган ҳуқуқий-демократик давлатда адолатсизлик бўлишига ҳеч қачон йўл қўймаймиз. Қонун ва адолат ҳимояси ҳокимиятнинг барча бўғинлари, энг аввало давлат бошқаруви органлари, айниқса, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг биринчи даражали вазифаси бўлиб, айти пайтда бутун жамиятимизнинг куч ва имкониятларини шу йўлда сафарбар этиш шарт, деб ҳисоблаймиз.

Ҳеч кимга сир эмас, дунёда, ён-атрофимизда жамиятимиздаги барқарор вазиятни издан чиқариш, одамлар ўртасига нифоқ солиш, душманлик уруғини сепиш, турли можароларни келтириб чиқариш ва ҳатто қон тўкилишини истаётган кучлар ҳам, афсуски, йўқ эмас.

Шуни очик тан олиш керак, биз нотинч замонда ва нотинч минтақада яшаяпмиз. Шунинг учун ҳам Ватанимиз ҳимоясини, давлатимиз мустақиллиги ва чегараларимиз дахлсизлигини кафолатлайдиган, Куролли Кучларимизнинг мудофаа қобилиятини янада мустаҳкамлашга қаратилган комплекс чора-тадбирларни амалга оширишни қатъият билан давом эттирамиз.

Бир сўз билан айтганда, биз мамлакатимиз суверенитети ва мустақиллигига хавф солишга уринадиган ҳар қандай ёвуз кучларга муносиб зарба беришга қодирмиз. Бундан халқимизнинг кўнгли тўқ бўлиши, ҳеч кимда ҳеч қандай шубҳа бўлмаслиги керак.

Биз тараққиётнинг «ўзбек модели»га асосланган йўлни қатъий давом эттириб, мамлакатимизнинг иқтисодий кудратини ошириш, жаҳон майдонида унинг рақобатдошлигини таъминлаш, иқтисодиётни модернизация ва диверсификация қилишга қаратилган ишларни янги босқичга кўтарамиз.

Бу борада Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармон ва қарорлари билан 2015–2019 йиллар учун тасдиқланган 8 та энг муҳим дастурни, жумладан, саноатда таркибий ўзгаришларни амалга ошириш, уни модернизация ва диверсификация қилиш, ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш, инфратузилма тармоқларини ривожлантириш, энергия сарфини камайтириш, иқтисодиётда хусусий мулкнинг улушини ошириш ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш дастурларини амалга оширишга алоҳида аҳамият берилади.

Шу мақсадда 2030 йилгача мамлакатимизда ялпи ички маҳсулот ҳажмини камида 2 баробар ошириши-

миз лозим. Бунда саноатнинг ялпи ички маҳсулотдаги улушини 33,5 фоиздан 40 фоизга етказиш, қишлоқ хўжалиги улушини эса 16,6 фоиздан 8–10 фоизга камайтириш, ялпи ички маҳсулот учун сарфланадиган энергия ҳажмини тахминан 2 баробар қисқартиришни таъминлашимиз даркор.

Биз ҳаётда ўзини тўла оқлаган **«Ислоҳот – ислоҳот учун эмас, аввало инсон учун»** деган тамойилдан келиб чиққан ҳолда, **ижтимоий соҳадаги ислоҳотларни, халқимизнинг ҳаёт даражаси ва сифатини юксалтириш йўлини давом эттирамиз.** Яъни тараққиётнинг «ўзбек модели» таркибидаги машхур беш тамойилдан бири бўлган кучли ижтимоий сиёсат юритиш принципига қатъий амал қиламиз.

Давлат бюджетининг ижтимоий йўналтирилган бўлиши бундан буён ҳам сақлаб қолинади. Аҳолининг кам таъминланган қатламларини қўллаб-қувватлаш, кексаларни эъозлаш, оналик ва болаликни ҳимоя қилиш, оила ва маҳалла институтларига эътибор, аёллар ва ёшларнинг жамиятдаги ўрни ва мавқеини оширишга қаратилган ишларнинг самарасини ошириш – асосий мақсадларимиздан биридир.

Қадрли дўстлар!

Бизнинг сайловолди дастуримизда мамлакатимиздаги барча ҳудудлар қатори Андижон вилоятида ҳам ҳар бир шаҳар ва туманни ривожлантириш бўйича аниқ режалар ишлаб чиқилган ва бугунги имкониятдан фойдаланиб, улар ҳақида ҳам қисқача ахборот бериб ўтмоқчиман.

Вилоятда яқин беш йилда **янги ишлаб чиқариш қувватларини яратиш, мавжудларини модернизаци-**

ция қилиш, техник ва технологик жиҳатдан янгилаш бўйича умумий қиймати 2 триллион 400 миллиард сўмлик 981 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш режалаштирилмоқда.

Озиқ-овқат саноатида шу даврда 162 та, **енгил, чарм-пойабзал ва фармацевтика саноатида** 506 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади. Жумладан, Андижон шаҳри, Асака, Бўз, Пахтабод, Булокбоши, Шаҳрихон туманларида замонавий тўқимачилик корхоналари ташкил этиш ҳисобидан вилоятда пахта толасини қайта ишлаш даражаси ҳозирги 56 фоиздан 2021 йилда 82 фоизга етказилади.

Яна бир муҳим дастур – 2017–2021 йилларда тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноатини янада ривожлантириш чора-тадбирлар дастури тайёрланди.

Бугунги кунда мамлакатимизда етиштирилаётган пахтадан олинган толанинг 40 фоизи қайта ишланмоқда, қолгани табиийки, четга экспорт қилинмоқда. Ҳисоб-китоблар шуни кўрсатмоқдаки, хомашё эмас, ип-калавани экспорт қилсак, толага нисбатан 1,4 марта кўп маҳсулотни экспорт қиламиз. Агар пахтани тайёр маҳсулот қилиб сотадиган бўлсак, экспорт ҳажми 6 баробар кўпаяди.

Бу фақат валюта тушуми кўпаяди дегани эмас. Бундан янги иш ўринлари ҳам кўпаяди, бюджетга кўшимча солиқлар ҳам кўпаяди. Энг муҳими, халқимиз фаровонлиги ошади.

Дастурга мувофиқ яқин беш йилда 2 миллиард 200 миллион доллар инвестиция жалб этиб, 120 та янги корхона ташкил этилади, 20 та мавжуд корхона

модернизация қилинади. Натижада мамлакатимизда тўқимачилик, тикув ва трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 2,2 баробар кўпаяди.

Шунингдек, 2017 йилнинг 1 январидан бошлаб газлама, тайёр тикув буюмлари, пайпоқ ва кийим-бош маҳсулотларини экспорт қилишдан тушган валюта маблағларининг бир қисмини тижорат банкларига солиш тартиби бекор қилинади.

Андижон вилоятида ҳам умумий қиймати қарийб 220 миллион доллар бўлган 14 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади. Мисол учун, Қўрғонтепа туманида қиймати 110 миллион долларлик лойиҳа амалга оширилиб, йилига 33 миллион метр квадрат ип-газлама, 11 миллион метр квадрат паҳмоқ, 3,5 миллион дона паҳмоқ буюм ишлаб чиқариш қувватлари ташкил этилади.

Бундан ташқари, **қурилиш материаллари ишлаб чиқариш соҳасида** ва бошқа тармоқларда 413 та лойиҳа амалга оширилади.

Ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш дастури доирасида келгуси йилнинг ўзида 61 та лойиҳани амалга ошириш режалаштирилган бўлса, келгусида ҳар йили 100 дан ортиқ лойиҳа жорий этилади.

Вилоятда келгуси беш йилда ҳудудий экспорт ҳажмини камида 1,6 баробар ошириш, экспортчи корхоналар сонини 2 баробар кўпайтириш бўйича тегишли ишлар олиб борилмоқда.

Иқтисодиётимизнинг етакчи тармоғи бўлган **кишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва модернизация қилиш** борасида ҳам олдимизда катта вазифалар турганини биз яхши тасаввур қиламиз.

Аввало, ризқ-рўзимиз манбаи бўлган ер ва сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, кўптармоқли фермер хўжаликларини ривожлантириш, ирригация-мелиорация тизимини яхшилаш, ҳар бир туманда паррандачилик, балиқчилик, асаричиликни йўлга қўйиш, муқобил энергия манбалари асосида иссиқхоналар ташкил этиш бўйича аниқ чора-тадбирлар ишлаб чиқиш зарур деб ҳисоблаймиз.

Айниқса, жаҳон миқёсида озиқ-овқат хавфсизлиги тобора долзарб бўлиб бораётганини инобатга олган ҳолда, ер майдонларини оптималлаштириш ҳисобидан келгуси беш йилда гўшт ва сут ишлаб чиқаришни камида 1,3 баробар, тухумни – 2 марта, картошкани – 1,2 карра, мева-сабзавот ва узум етиштиришни – 1,3 баробар кўпайтириш, шунингдек, уларни қайта ишлашни кенгайтиришни ўз олдимизга вазифа қилиб қўйганмиз.

Вилоятда **ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш**, ҳокимликлар, идора ва ташкилотлар, корхоналарда улардан кенг фойдаланишни таъминлаш бўйича тизимли ишларни амалга ошириш бугунги кун талаби экани ҳеч кимга сир эмас. Шундан келиб чиқиб, 380 километр узунликдаги оптик толали алоқа тармоқларини барпо этиш, мобиль алоқа хизматларини кенгайтириш учун 75 та таянч станция қуриш, эскирган телефон станциялари ўрнида янги станциялар барпо этиш эътиборимиз марказида бўлади.

Хонобод шаҳри, Андижон, Жалақудук, Хўжаобод ва Қўрғонтепа туманларида 7 та рақамли телеузатгич қурилмасини ўрнатиш, вилоят ҳудудини рақамли телевидение билан қамраб олиш даражасини 100 фоизга етказиш белгилаб қўйилган.

Муҳтарам юртдошлар!

Тан олиб айтишимиз керакки, биз кўпинча вилоят микёсидаги масалаларга эътибор қаратиб келамиз. Ваҳоланки, ҳар бир туман, шаҳар ва қишлоқнинг ўзига хос хусусияти, шароити ва муаммоси бор. Улар, ҳеч шубҳасиз, одамларнинг ҳаётига таъсир қилади, уларнинг эътирозига сабаб бўлади. Буни ҳисобга олмаслик асло мумкин эмас.

Биз бугунги учрашувимизни очик ва жонли суҳбат тарзида ўтказиш учун, унда айтиладиган фикр ва таклифларни имкон қадар кўпроқ одамлар эшитсин, муҳокамаларда ўзлари ҳам қатнашсин деб, бу тадбирни видеоконференция шаклида ўтказаямиз.

Бу залда ўтирганлар ҳам, шаҳар ва туманлардаги катта-катта залларда йиғилиб, видеоконференция орқали учрашувимизда иштирок этаётган фуқаролар ҳам муҳокамаларда бемалол қатнашсин. Ўзларини қизиқтираётган, қийнаётган саволлар билан мурожаат қилсин. Мен уларнинг ҳар қандай саволига жавоб беришга тайёрман.

Агар бундай мулоқот шакли сизларга маъқул бўлса, бу тажрибани яна давом эттирамиз. Бундан буён фақат вилоят микёсидаги гаплар билан кифояланмасдан, пастга, қуйи босқичга тушиб, ҳар бир туман ва шаҳарга, керак бўлса, қишлоқлар, маҳаллаларгача кириб борамиз.

Бугунги кунда ҳудудларни, яъни туман ва шаҳарларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, одамларнинг ҳаётига ва кайфиятига таъсир қиладиган соҳалардаги ишларни жонлантириш, мавжуд муаммоларни бартараф этиш, аҳоли учун қулайликлар яратиш мақсадида биз ўз олдимизга

15 та махсус дастурни амалга оширишни вазифа қилиб олганмиз.

Рухсатингиз билан, ана шу дастурларнинг асосий мазмун-моҳиятига эътиборингизни қаратмоқчиман.

Биринчидан, 2016 йил 5 октябрдаги Фармон билан Тадбиркорлик фаолиятининг жадал ривожланишини таъминлашга, хусусий мулкни ҳар томонлама ҳимоя қилиш ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатидан яхшилашга доир комплекс чоратадбирлар дастури тасдиқланди.

Фармонга мувофиқ, 2017 йилнинг 1 январидан бошлаб тадбиркорлик субъектлари фаолиятини режадан ташқари текширишлар ва жиноят ишлари доирасидаги муқобил – «встречный» текширишлар бекор қилинади. Бу тадбиркорлар фаолиятига аралashiш ва уларга босим ўтказиш ҳолатларини кескин камайитириш имконини беради.

Бундан ташқари, тадбиркорлик субъектлари учун жавобгарлик чораларини енгиллаштириш ва айрим ҳолларда умуман бекор қилиш, рухсат бериш тартибқоидаларини соддалаштириш, бизнес юритишдаги турли харажатларни кескин қисқартириш ва бошқа кенг кўламли чора-тадбирлар, ҳеч шубҳасиз, хусусий мулк ва тадбиркорликнинг янада жадал ривожланиши учун муҳим туртки беради.

Андижон вилоятида амалга ошириладиган аниқ тадбирлар ҳақида гапирадиган бўлсак, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни молиявий қўллаб-қувватлаш мақсадида тижорат банклари томонидан уларга ажратиладиган кредитлар миқдори келгуси беш йилда камида 3–3,5 баробар кўпайтирилади.

Андижон шаҳри ва Асака туманида 21 гектар ерда кичик бизнес учун ташкил этилган 4 та махсус саноат зонаси кенгайтирилиб, бошқа туманларда ҳам шундай ҳудудлар яратилади ва улар учун зарур бўлган имтиёз ва преференциялар янгитдан берилади. Шу тариқа вилоятда келгуси беш йилда 10 мингдан ортиқ янги кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъекти ташкил этиш ва уларнинг умумий сонини 30 мингтага етказиш кўзда тутилмоқда.

Иккинчидан, яқинда имзоланган қарорга мувофиқ «2017–2021 йилларда қишлоқ жойларда янгиланган намунавий лойиҳалар асосида арзон ва қулай уй-жойлар қуриш дастури» тасдиқланди.

Аввало, қишлоқ аҳолисининг эҳтиёж ва талабларини ҳисобга олиб, Қишлоқ жойларда кам таъминланган оилалар учун арзон ва қулай уй-жойлар қуриш дастури қабул қилинганидан сизлар оммавий ахборот воситалари орқали хабардорсиз, албатта.

Бу дастурда 2017 йилда эҳтиёжманд оилалар учун бошланғич тўлов ҳажми икки баробар камайтирилган, тўрт хил янги намунадаги, қулай ва арзон, бир ва икки қаватли 15 мингта замонавий уй-жой барпо этиш мўлжалланмоқда.

Дастурга мувофиқ, Андижон вилоятида келгуси йилнинг ўзида 1 минг 165 та арзон намунали уй-жой барпо этилади.

Айни вақтда шаҳар ва қишлоқларимиз қиёфасини тубдан яхшилаш, ижтимоий инфратузилма тармоқларини ривожлантириш, уларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, аҳолининг турмуш даражаси ва сифатини ошириш бўйича

олиб борилаётган кенг кўламли ишлар давом эттирилади.

Масалан, келгуси йили Андижон шаҳридаги Саида Зуннунова номидаги шохкўча, бу ердаги истироҳат боғида катта кўламдаги қурилиш ва ободонлаштириш ишлари амалга оширилиб, бу жойлар бутунлай янги-ча қиёфа касб этади. Чўлпон номидаги кинотеатр биноти капитал таъмирланиб, Ёшлар марказига айлантирилади. Андижон аэропортининг самолётлар учиб кўнадиган йўлаги реконструкция қилинади. Албатта, бундай ишлар барча туман марказлари ва аҳоли пунктларида ҳам кенг кўламда давом эттирилади.

Учинчидан, Худудий автомобиль йўлларини қуриш ва реконструкция қилиш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Афсуски, биз автомобиль транспорти инфратузилмасини ривожлантириш борасида асосий эътиборни халқаро, давлат аҳамиятига молик, шунингдек, ҳудудларимизни боғлайдиган автомобиль йўлларига қаратиш билан чекланиб қолмоқдамиз.

Ҳудудларнинг ички йўллари, жумладан, туманлар, аҳоли масканлари, хўжаликларни боғлайдиган йўллар, шунингдек, қишлоқлар, маҳаллалар ичидан ўтадиган йўллар тармоғини кенгайтириш, уларнинг ҳолатини яхшилашга иккинчи даражали иш деб қарашга ўрганиб қолганмиз.

Ваҳоланки, барча туманларда, ҳатто энг чекка жойларда ҳам ишлаб чиқаришни ривожлантириш, бунинг учун хорижий инвестицияларни жалб этиш кераклигини ҳаммамиз яхши биламиз.

Лекин, равон ва замонавий йўл бўлмаса ёки умуман йўл бўлмаса, табиийки, ундай жойга ҳеч ким сармая

сарфламайди, замонавий технологияларни олиб бормайди. Буни очик тан олишимиз керак.

Шунинг учун ҳам янги дастурда мамлакатимиздаги барча бўғиндаги автомобиль йўллари тармоғини ривожлантириш, уларнинг мустаҳкамлигини ошириш, таъмирлаш ва сифат даражасини сақлашга қаратилган аниқ чора-тадбирлар кўзда тутилмоқда.

Шу асосда Андижон вилоятида келгуси беш йилда умумий фойдаланишдаги 154 километр йўлни реконструкция қилиш ва таъмирлаш, 17 километрдан ортик йўللارни кенгайтириш, Андижон шаҳрида кичик ҳалқа йўл барпо этиш, Мустақиллик ва Ёшлар кўчаларини реконструкция қилиш ва бир қатор кўчаларни туташтириш, туман ва қишлоқлардаги ички йўллارни таъмирлаш мўлжалланмоқда.

Тўртинчидан, Шаҳар ва қишлоқларда транспорт таъминотини янада яхшилаш дастури тайёрланмоқда.

Андижон вилоятида аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш сифатини ошириш мақсадида кейинги беш йилда 266 та автобус сотиб олинди. Биргина Андижон шаҳрининг ўзига 228 та автобус олиб келиниб, автобус йўналишларининг қайта тиклангани йўловчиларга хизмат кўрсатиш сифатининг тубдан яхшиланишига хизмат қилмоқда. Бу ишларни изчил давом эттириш мақсадида вилоятдаги барча аҳоли пунктларида транспорт хизматларини йўлга қўйиш, транспорт паркини босқичма-босқич янгилаш назарда тутилмоқда.

Жумладан, Андижон вилоятида лизинг асосида яна 200 та автобус олиб, қатновга қўйиш, 100 та замонавий

автобекат барпо этиш, чекка ҳудудлар аҳолиси учун 18 та янги йўналиш ташкил қилиш каби чора-тадбирлар режалаштирилмоқда.

Бешинчидан, Қишлоқларда ичимлик суви тармоқларини кенгайтириш ва модернизация қилиш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Дастурда 2017–2021 йилларда аҳоли пунктларини марказлашган ичимлик сув таъминоти билан қамраб олишни кенгайтириш, ичимлик сувини узлуксиз етказиб беришни таъминлаш бўйича кенг кўламдаги чора-тадбирлар белгиланган.

Шу жумладан, Андижон вилоятида 842 километр маҳаллий сув тармоғи, 216 та сув кудуғи, 145 та сув босими минораси ва бошқа ичимлик суви таъминоти иншоотлари курилади ва реконструкция қилинади.

Бундан ташқари, 2020–2023 йилларда Халқаро ривожлантириш агентлиги иштирокида 71 миллион доллар сарфлаб, Хонобод-Андижон магистрал сув қувурининг 2-линиясини қурамыз.

Пахтаобод ва Избоскан туманларидаги 5 минг 500 гектар экин майдонлари ва аҳоли ерларини сув билан таъминлаш қўшни давлат ҳудудидаги ирригация объектларига боғлиқ экани сизларга яхши маълум. Шу сабабли Пахтаобод туманининг Намуна массиви ҳудудида 30–35 миллион метр куб сифимга эга бўлган янги сув омбори қуриш режалаштирилмоқда. Бунинг учун давлат бюджетидан 140 миллиард сўм ажратиш белгиланмоқда. Натижада вилоят аҳолисини ичимлик суви билан таъминлаш яхшиланиб, бу борадаги кўрсаткич 91 фоизга етказилади.

Олтинчидан, Кўмирнинг таннархи ва аҳоли учун харид қийматини пасайтириш, шунингдек,

қиш мавсумида бу борада чайқовчилик қилишни ва нархларнинг ошиб кетишини бартараф этиш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилмоқда.

Дастурда кузги-қишки мавсумда мамлакатимиз туманлари ва қишлоқ жойларида кўмирга бўлган талабни қондириш, аҳолини кўмир билан узлуксиз таъминлаш, унинг таннархи ва истеъмолчиларга етказиб бериш харажатларини камайтириш бўйича комплекс қўшимча чора-тадбирлар назарда тутилади.

Жумладан, Ангрен–Поп электрлаштирилган темир йўли орқали Андижон вилоятига олиб келинадиган кўмирнинг олдинги йилларга нисбатан 3-4 кун тезроқ етказилиши таъминланади. Хукуматнинг қарори билан 1 тонна кўмирнинг нархи 126 минг сўм қилиб қатъий белгилаб қўйилмоқда. Шунингдек, кўмирни «Ўзбеккўмир» акциядорлик жамиятининг вилоятлардаги корхоналари томонидан тўғридан-тўғри аҳолига сотиш йўлга қўйилади, бу борада чайқовчилик ҳолатларига бутунлай барҳам берилади.

Еттинчидан, Шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг электр энергиясидан фойдаланишини янада яхшилаш дастури тайёрланмоқда.

Аҳоли, иқтисодиёт тармоқлари ва ижтимоий соҳани электр энергияси билан таъминлашни яхшилаш мақсадида ўтган беш йил мобайнида вилоятнинг шаҳар ва туманларида 129 километр электр тармоқлари, 150 та трансформатор пункти барпо этилди. Бундан ташқари, 16 минг 133 километр электр тармоқлари, 118 та подстанция ва 6 минг 700 та трансформатор пункти реконструкция қилинди, капитал ва жорий таъмирланди.

Бунинг натижасида 77 мингдан зиёд хонадонда электр энергияси таъминоти яхшиланди.

Ишлаб чиқиладиган дастурда бу борадаги ишларни Андижон вилоятида ҳам, мамлакатимизнинг бошқа ҳудудларида ҳам тизимли равишда давом эттириш назарда тутилмоқда. Хусусан, паст кучланишли электр тармоқларини модернизация қилиш, электр тармоқлари ускуналаридан фойдаланиш муддатларини узайтириш, электр узатиш тармоқларининг қувватини ошириш ва бошқа чоралар белгиланади.

Биргина Андижон вилоятида келгуси беш йилда 3 минг 31 километр электр тармоқлари, 639 та трансформатор пункти, 14 та подстанция қуриш режалаштириладиган дастурдаги ишларнинг кўламидан далолат беради.

Саккизинчидан, Мактабгача таълим тизимини янада такомиллаштириш бўйича 2017–2021 йилларга мўлжалланган дастурида ушбу таълим муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, уларнинг тармоғини кенгайтириш, юқори малакали педагог кадрлар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш, таълим-тарбия жараёнларига замонавий усул ва дастурларни жорий этиш бўйича амалий чора-тадбирлар кўзда тутилган. Бу ҳақда гапирганда, Андижон вилоятида келгуси беш йилда 232 та мактабгача таълим муассасасининг моддий-техник базаси тубдан яхшиланади, жумладан, 130 та боғча янгитдан барпо этилади, реконструкция қилинади ва 102 таси капитал таъмирланади.

Тўққизинчидан, Бозорларни реконструкция ва модернизация қилиш, савдо тизимини такомиллаштириш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Мазкур дастурда келгуси беш йилда замонавий талаблар, шаҳарсозлик ва архитектура меъёрлари асосида бозорларни босқичма-босқич реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш чоралари белгиланади. Шунингдек, бозорлар қошидаги савдо-харид корхоналари ва автомобиллар тўхташ жойлари фаолиятини яхшилаш, бозорлар фаолиятини, шу йўналишдаги меъёрий-ҳуқуқий базани такомиллаштириш бўйича чора-тадбирлар амалга оширилади. Жумладан, Андижон вилоятида Шаҳрихон, Андижон, Қўрғонтепа, Балиқчи, Улуғнор ва Бўз туманлари марказларида жойлашган деҳқон бозорларини реконструкция қилиш режалаштирилмоқда.

Ўнинчидан, Пенсияонерларга тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш дастурини ишлаб чиқиш яқунланди.

Маълумки, ёши улуғ отахон ва онахонларимиз, нуронийларимиз ҳаётимизнинг файзу фариштаси ҳисобланади. Бугунги ёруғ кунларга етиб келишимизда бу табаррук инсонларнинг хизматлари жуда катта ва биз уларнинг олдида доимо қарздормиз.

Тайёрланаётган дастурда ана шу қарзни имкон қадар узиш, уларнинг умрини узайтириш мақсадида аввало «Нуроний» жамғармасининг мақоми ва мавқеини кўтариш, унинг вилоят ва республика тузилмаларининг штат бирликларини кўпайтириш, моддий-техник базасини мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият берилмоқда.

Бу ҳақда сўз юритганда шуни тан олишимиз кераки, бугунги кунда шаҳар ва туманларда нуронийларимиз ўз ташвиш ва муаммолари юзасидан мурожаат қиладиган ваколатли жамоат ташкилоти йўқ. Шунинг учун би-

ринчи навбатда шаҳар ва туманларда Жамғарманинг давлат бюджетидан маблағ билан таъминланадиган бўлимлари ташкил этилади. Шаҳар ва туманлар ҳокимликлари янги ташкил этиладиган бу бўлимлар учун бино ажратиб, уларнинг моддий-техник базасини яратиб беради.

Шунингдек, «Нуроний» жамғармасининг республика ва вилоят ташкилотлари ходимларини ҳам бюджет ҳисобидан ойлик маош билан таъминлаш йўлга қўйилади.

Яна бир янгилик, ҳар битта маҳаллада раиснинг нуронийлар масалалари бўйича маслаҳатчиси лавозими жорий этилмоқда. Маълумки, ҳозирги пайтда Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари бир йилда бир марта мамлакатимиздаги санаторийларда соғлиғини тиклаш учун бепул йўлланмалар билан таъминланмоқда.

Аммо айрим кексаларимиз саломатлиги ёки бошқа сабаблар туфайли бу имтиёздан фойдалана олмаяпти. Эндиликда ана шундай тоифадаги нуронийларимизга фойдаланилмаган йўлланмаларнинг пули берилади (ҳозирги кунда бу ўртача 800 минг сўмни ташкил этмоқда).

«Нуроний» жамғармаси бошчилигида «Маҳалла» жамоат фонди, Касаба уюшмалари ва жамоат ташкилотлари томонидан ёлғиз қариялар ҳар йили қишки кийим-бош, қиш мавсуми учун озиқ-овқат захираси билан таъминланади.

2017–2020 йилларда республикадаги барча Муруват ва Саховат уйлари реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади, уларнинг моддий-техник базаси мустаҳкамланиб, замонавий шароитлар яратилади.

Шунингдек, нуронийларга тиббий-ижтимоий хизматлар кўрсатиш сифатини ошириш ва уларнинг турларини кенгайтириш, тизимли соғломлаштиришни ташкил этиш, профилактика чора-тадбирларини, касалликларни даволашнинг замонавий усулларини қўллашни кенгайтириш кўзда тутилмоқда.

Яна бир муҳим ҳужжат – оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастуридир.

Муҳтарама оналаримиз, мунис аёлларимиз – бизни дунёга келтирган, оқ ювиб, оқ тараб вояга етказган, хонадонларимиз кўрки, таровати бўлиб келаётган азиз ва меҳрибон зотлардир. Уларга ҳар қанча эътибор ва ғамхўрлик кўрсатсак, эъзозлаб бошимизга кўтарсак, шунча кам, албатта.

Айни шу мақсадга қаратилган дастурда келгуси 2 йилда аёллар ва болаларга тиббий хизмат кўрсатишни яхшилаш, жумладан, уларга хизмат кўрсатадиган даволаш-профилактика ташкилотларининг моддий-техник базасини ва кадрлар таркибини янада мустаҳкамлаш, уларга махсус ва юқори технологиялар асосида тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар назарда тутилади.

Дастурга мувофиқ барча янги туғилган чақалоқлар, ўсмир қизлар, ҳомиладор ва туғиш ёшидаги аёллар бугунги 70 фоиз ўрнига 100 фоиз патронаж тизими билан камраб олинади. Натижада касалланиш ҳолатларининг олди оlinиб, оналар ва болаларда касалликларни эрта аниқлаш кўрсаткичи 60 фоиздан 85 фоизга етказилади.

Шу билан бирга шифо масканларига марказлашган тартибда етказиб бериладиган дори воситалари, тиббий буюм ва ускуналар рўйхати кенгайтирилади.

Андижон вилоятида келгуси беш йилда 17 та тиббий муассасани, жумладан, Қўрғонтепа, Жалақудук, Хўжаобод, Булоқбоши, Андижон, Марҳамат, Пахтаобод ва Шаҳрихон туманлари тиббиёт бирлашмаларига қарашли туғруқ комплекслари ва болалар бўлимларини, Андижон шаҳридаги 2-сонли туғруқ комплекси ва болалар шифохонасини реконструкция қилиш ва жиҳозлаш мўлжалланмоқда.

Ўн иккинчидан, 2016 йил 16 сентябрда қабул килинган қарор билан «2016–2020 йилларда республика фармацевтика саноатини янада ривожлантириш чора-тадбирлари дастури» тасдиқланди.

Дастурга мувофиқ фармацевтика соҳасида умумий қиймати 224 миллион доллар бўлган 67 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш ҳисобидан мазкур тармоқда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 2,5 баробар кўпайтирилади.

Навбатдаги дастур – аҳолини дори воситалари билан таъминлашни янада яхшилаш чора-тадбирлари доирасида аҳоли ва тиббиёт ташкилотларини арзон ва сифатли дори воситалари билан таъминлаш даражасини ошириш, уларга нарх белгилашнинг самарали механизмларини жорий этиш, мавжуд арзон дорилар ўрнига асоссиз равишда қиммат дорилар буюриш бўйича ҳаётимизда учраб турган ҳолатларга мутлақо чек қўйиш юзасидан аниқ чоралар белгиланади.

Ўн тўртинчидан – 2017–2021 йилларда мамлакатимизда майший чиқиндиларни санитария йўли билан тозалаш ва зарарсизлантириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастуридир.

Дастурда майший чиқиндиларни санитария йўли билан тозалаш ва зарарсизлантириш тизимини янада

такомиллаштириш бўйича қўшимча комплекс чоратадбирларни амалга ошириш, барча аҳоли пунктларида санитария тозалаш хизматларини йўлга қўйиш бўйича тезкор тадбирлар белгиланган.

Жумладан Андижон вилоятида 29 та ноқонуний чиқиндихоналарда тўпланиб қолган 133 минг тонна чиқинди жорий йил охиригача тугатилади.

Вилоятдаги санитария ва тозалаш, ободонлаштириш ташкилотлари қўшимча равишда қарийб 3 миллиард 900 миллион сўмлик махсус ускуна ва транспорт воситалари билан таъминланади.

Шунингдек, 6 миллиард 500 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланиб, вилоятдаги чиқинди полигонлари тартибга солинади.

Азиз ва муҳтарам ватандошлар!

Ҳаммамиз яхши тушунамиз, Ватанимиз тараққиётининг ҳозирги ўта масъулиятли даврида биз ўз олдимизга қўйган вазифалар жуда мураккаб бўлиб, уларни тўлиқ ва сифатли амалга ошириш учун барчамиз бир мушт бўлиб ҳаракат қилишимиз керак.

Биз бу борада аввало кўпни кўрган халқимизга, жумладан, мард ва олижаноб, меҳнаткаш Андижон аҳлига, сиз, азизларга, бизга хайрихоҳ ва тарафдор бўлган барча юртдошларимизга таянамиз.

Биз мустақиллик йилларида улуғ Юртбошимиз раҳнамолигида сиз, азизлар билан, бутун халқимиз билан жуда кўп синовларни биргаликда, сабр-бардош билан енгиб ўтдик, мамлакатимизнинг бугунги шонли тарихини ўз қўлимиз билан яратишга ҳисса қўшдик. Мен ишонаман, келажак насллар бугунги авлод томонидан амалга оширилган ана шундай буюк ишларни миннат-

дорлик билан эслайди, биз бошлаган ишларни албатта муносиб давом эттиради.

Мен бутун халқимиз қаторида гўзал Андижоннинг бугунги обод қиёфаси, вилоят аҳлининг тинч, эркин ва фаровон ҳаёти, унинг эзгу орзу-ниятларини амалга ошириш йўлида бутун борлиғимни аямасдан хизмат қилишни, сизларнинг ишончингизни оқлашни ўзим учун юксак шараф деб биламан.

Сўзимнинг охирида сизларга ва сизлар орқали бутун Андижон аҳлига сиҳат-саломатлик, бахт ва омад, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Эътиборингиз учун раҳмат.

**Бўз тумани,
2016 йил 1 ноябрь**

ОЛТИН ВОДИЙ ДУРДОНАСИ
(ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ САЙЛОВЧИЛАР
ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДАГИ
НУТҚ)

Ассалому алайкум, азиз дўстлар!

Муҳтарам юртдошлар!

Шу кунларда мамлакатимизнинг қайси вилояти, шаҳар ёки қишлоғига бормайлик, мустақиллик йилларида амалга оширилган оламшумул ишлар, ислохотлар натижалари яққол намоён бўлади. Халқимизнинг фидокорона меҳнати билан эришган улкан ютуқларимиз, ҳар бир инсон, ҳар бир оила ва жамоа ҳаётидаги катта ўзгаришлар ҳақида турли касб эгалари билан гаплашганда, аввало улуғ Юртбошимиз, муҳтарам Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг буюк тарихий хизматларини чуқур ҳурмат-эҳтиром билан эслаймиз.

Ҳақиқатан ҳам, Биринчи Президентимиз биз учун янги ҳаёт, янги жамият асосчиси, мустақил Ўзбекистон бунёдкори сифатида тарихимизда мангу қолади, юксак ибрат намунаси бўлиб халқимиз қалбида абадий яшайди.

Албатта, Ислом Абдуғаниевичнинг сиёсий меросини қанча кўп ўргансак, унинг қандай улкан хазина эканини янада чуқурроқ англаймиз. Биз бу ибрат мактабига, унинг сабоқларига қаерда, қайси лавозимда бўлмайлик, доимо мурожаат қиламиз ва ундан ўзимизга ҳаётий дастур, қўлланма бўладиган янги-янги фикр ва ғоялар топамиз.

Шахсан мен улуғ Юртбошимиз асос солган, дунёда «ўзбек модели» деб тан олинган тараққиёт йўлини,

у киши раҳбарлигида амалга оширилган барча-барча эзгу ишларни давом эттиришни ўзимнинг муқаддас бурчим ва вазифам деб биламан.

Мамлакатимизда шу йил 4 декабрда бўлиб ўтадиган Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида қатнашиш учун мен айнан шу ғояни бош мақсад қилиб олганман. Ўйлайманки, яқинда Ўзбекистон Либерал-демократик партияси съездида баён қилинган, менинг сайловолди дастурида ўз аксини топган устувор йўналиш ва вазифалар билан танишиб чиққан ҳар бир юртдошимиз бунга ишонч ҳосил қилиши мумкин.

Бу сайлов ҳар биримиз, бутун эл-юртимиз учун яна бир жиддий синов вазифасини ўтайдиган, халқимизнинг сиёсий ва ҳуқуқий маданиятини яққол кўрсатадиган ғоят муҳим тадбир эканини албатта ҳаммамиз яхши тушунамиз.

Албатта, сайловда ҳар бир одам ўзи учун, айтилиши мумкин, вақтда мамлакатимиз келажаги учун овоз беради.

Ҳеч шубҳасиз, бу борада сайловолди тадбирлари, жумладан, сиз, мухтарам сайловчилар вакиллари билан бўладиган учрашувларнинг юқори савияда ўтиши катта роль ўйнайди. Менинг фикримча, бу учрашувларда ҳар бир ҳудуддаги ижтимоий-иқтисодий аҳвол, ислохотларнинг бориши, эришилган натижалар билан бирга, ечимини кутиб турган энг долзарб вазифалар ҳам ўртага ташланиши керак. Фақат вилоят, шаҳар ва туманлар даражасидаги масалалар билан кифояланиб қолмасдан, ҳар бир қишлоқ, маҳалла, жамоа ичига кириб бориб, мавжуд муаммоларни ечишни юқоридан эмас, қуйидан бошлашимиз лозим. Чунки, ҳаммамиз яхши биламиз, ҳар қандай бинонинг аввал пойдевори

қуриб битказилади. Шундай экан, биз ишни қуйидан бошласак, оддий одамларнинг ҳаёт ташвишлари ва қувончларига шерик бўлиб, уларнинг дардини эшитсак, муаммоларни биргаликда ҳал қилиш йўлларини изласак, шундагина кўзлаган мақсад-муддаоларимизга эриша оламиз.

Эътибор берган бўлсангиз, биз кейинги пайтда айна шу масалага – яъни, фуқароларимиз, аҳолимизнинг муаммоларини ўз вақтида ечиш масаласига алоҳида аҳамият қаратаёلمиз.

Бу масалани тўғри тушуниш, «муаммо» деган сўздан кўркмаслик керак. Чунки ҳаёт бор экан, олдимизда янги-янги вазифалар билан бирга, биз илгари кўрмаган, дуч келмаган муаммолар ҳам пайдо бўлиши – бу табиий.

Раҳматли Ислом ака айтганларидек, вужудга келаётган ана шундай қийинчилик ва муаммоларни ўзимиз, ўз ақл-идрокимиз ва куч-ғайратимиз билан ҳал қилмасак, ҳеч ким четдан келиб, биз учун тадбиркорлик ривожини ҳам, адолат ва қонун устуворлигини ҳам, саноат ва фермерлик ҳаракатининг тараққиётини ҳам таъминлаб бермайди.

Ҳеч ким четдан келиб, бизнинг ўрнимизга аҳолини иш билан банд этиш, янги уй-жойлар, мактаб ва боғчалар, касалхоналар, йўллар қуриш, электр, сув ва газ таъминотини яхшилаш, аҳолимизни, армиямизни боқиш, юртимизнинг тинч ва осойишта ҳаётини асраш каби бир-биридан муҳим, бир-биридан долзарб масалалар ҳақида бош қотирмайди, жон қўйдирмайди. Ҳеч ким! Фақат ўзимиз ва яна бир бор ўзимиз бу вазифаларни ҳал қилишга жавобгармиз. Ва фақат ўзимиз бу масалаларни ҳал қилишга қодирмиз.

Шу нуқтаи назардан қараганда, биз ўтган даврда қўлга киритган ютуқларимиз билан ғурурланишимиз табиий, албатта. Лекин шу билан бирга, шиддат билан ўзгараётган замон билан ҳамнафас, ҳамқадам бўлиб яшаш учун биз дунёдаги, мамлакатимиздаги вазиятни чуқур таҳлил қилган ҳолда, бугунги ва эртанги ҳаётимизнинг пухта ўйланган, мустақкам режаларини тузишимиз керак. Мана шундай фикр, мана шундай қараш сайловолди учрашувларимизнинг бош мавзусини ташкил этса, айти муддао бўлар эди.

Шунинг учун ҳам биз жойларда бўлаётган сайловолди учрашувларимизни очик ва жонли суҳбат тарзида ўтказяпмиз. Уларда айтиладиган фикр ва таклифларни имкон қадар кўпроқ одамлар эшитсин, муҳокамаларда ўзлари ҳам қатнашсин деган мақсадда бу тадбирларни видеоконференция шаклида ташкил этяпмиз.

Андижон вилоятида ўтказилган учрашув шуни кўрсатдики, бундай мулоқот шакли залда ўтирганларга ҳам, шаҳар ва туманларда йиғилиб, видеоконференция орқали учрашувимизда иштирок этаётган фуқароларга ҳам маъқул бўлмоқда. Улар муҳокамаларда фаол қатнашиб, ўзларини қизиқтираётган, қийнаётган саволлар билан мурожаат қияпти.

Ҳақиқий демократия мана шундай очик, тенг мулоқотдан, бир-биримизнинг фикримизни эшитиб, баҳс ва тортишувлар орқали умумий ҳулосага келишдан бошланади. Албатта, кўпни кўрган, инсоннинг, ҳаётнинг қадрига етадиган, оққўнгил, меҳнаткаш ва меҳмондўст Фарғона аҳли бу ҳақиқатни яхши тушунади.

Фарғона деганда, биз аввало Қубо – ҳозирги Қува, Марғилон, Кўкон каби кўҳна цивилизация масканларига, бой тарих ва маданиятга эга қадимий ва гўзал бир ўлкани кўз олдимизга келтирамиз.

Бу фикрнинг тасдиғи сифатида Фарғона номини бутун дунёга таратган Аҳмад Фарғоний бобомизнинг ўн иккинчи асрдаёқ лотин ва яҳудий тилига таржима қилинган «Астрономия асослари» китобини эслаш кифоя, деб ўйлайман. Улуғ алломанинг лойиҳаси асосида Нил дарёси сувининг сатҳини ўлчайдиган ўта ноёб иншоот – «**Микёси Нил**» Мисрда ҳанузгача сақланиб келаётганини ҳаммангиз яхши биласиз.

Ёки яна бир улуғ аждодимиз Бурҳониддин Марғиновийнинг «Ҳидоя» асари неча юз йиллардан буён бутун мусулмон дунёсида ислом ҳуқуқи бўйича асосий қўлланма бўлиб келаётгани барчамизда ғурур ва ифтихор уйғотмайдими?

Ана шундай буюк зотларнинг қолдирган бебаҳо меросини чуқур ўрганиш, уларнинг қадамжоларини обод қилиш, хотирасини абадийлаштириш бўйича биргаликда қилган ишларимиз ҳам барчамизга мамнуният етказди.

Фарғона заминида ана шундай улуғ боболаримизнинг йўлини давом эттирган ва давом эттираётган фидойи инсонларнинг фақатгина номларини санаб ўтиш учун ҳам жуда кўп варақларни тўлдиришга тўғри келади, десам, ҳеч қандай муболаға бўлмайди. Айниқса, маънавий ҳаётимиз тарихида сўнмас из қолдирган Увайсий, Нодира, Анбар отин, Дилшод Барно, Гулханий, Муқимий, Фурқат, Завқий, Чархий, Собир Аб-

дулла каби мумтоз сиймоларнинг ҳар бири ҳақида «**Фарғона тонг отгунча**» гапириш мумкин.

Халқимизга, Фарғона аҳлига хос барча эзгу фазилатларни ўзида мужассам этган улуғ инсонлар ҳақида фикр юритганда, атоқли шоир, давлат ва жамоат арбоби, Ўзбекистон Қаҳрамони Эркин ака Воҳидовни эҳтиром билан эслашимиз табиийдир.

У киши ҳаёт бўлганларида бу йил декабрь ойида табаррук 80 ёшга тўлган бўлардилар. Ўзининг дурдона асарлари билан адабиётимиз хазинасига бебаҳо ҳисса қўшган, халқимизнинг маънавий оламини, миллий ғурур-ифтихорини юксалтириш йўлида унутилмас хизмат қилган бу улкан ижодкоримизнинг хотирасини абадийлаштириш, ижодий меросини чуқур ўрганиш, ёшларимизга етказиш барчамиз учун ҳам қарз, ҳам фарздир. Насиб этса, яқин кунларда эл-юртимизнинг ардоқли фарзанди Эркин Воҳидовнинг қутлуғ таваллуд айёмини бутун Ўзбекистон бўйлаб катта миқёсда нишонлаймиз. Бу тантаналар у кишининг киндик қони томган Фарғона вилоятида айниқса баланд руҳ билан ўтишига ишонаман.

Ана шундай мухтарам устозлар қаторида Азиз Қаюмов, Худойберди Тўхтабоев, Охунжон Ҳакимов, Умарали Норматов, Энахон Сиддиқова, Анвар Обиджон, Исмоил Маҳмуд, Иқбол Мирзо сингари олимларимиз, шоир ва ёзувчиларимизнинг номларини ҳам бугун катта ҳурмат билан тилга оламиз.

Фарғонанинг саховатли замини ўзбек маданияти ва санъатининг буюк чашмаси эканини билмайдиган, бунга тан бермайдиган одам юртимизда ўзи йўқ, десам, аини ҳақиқатни айтган бўламан. Юсуфжон

қизик Шакаржонов, Уста Олим Комилов, Муҳиддин Қориёқубов, Тамарахоним, Ҳалима Носирова, Мукаррама Турғунбоева, Жўрахон Султонов, Маъмуржон Узоқов, Наби Раҳимов, Ҳамза Умаров, Муроджон Аҳмедов, Таваккал Қодиров, Берта Давидова, Гавҳар Раҳимова каби сиймоларни алоҳида ҳурмат билан эслаймиз.

Ҳар бири ўз соҳасида улкан ижодий мактаб яратган бундай буюк санъаткорларимиз халқимизнинг чинакам фахру ифтихори ҳисобланади. Шу ўринда кўнглимдаги бир фикрни сизлар билан ўртоқлашмоқчи эдим.

Халқимизнинг қалбидан, юрагидан чуқур жой олган мана шундай улуғ адиб ва санъаткорларимиз хотирасига бағишлаб, Фарғонанинг сўлим марказларидан бирида – майли, Марғилондами, майли, бошқа тумандами, бир гўзал боғ барпо этсак, шу муҳташам боғда уларнинг тимсолларини ўрнатиб, бутун юртимиздан санъат мухлислари келиб зиёрат қиладиган, ёшларимиз таълим-тарбия оладиган бир жой ташкил қилсак, нима дейсизлар?

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, бугунги кунда Фарғонадан етишиб чиққан Ёркиной Ҳотамова, Муҳаммадсоли Юсупов, Гулсанам Мамазоитова, Абдуҳошим Исмоилов, Абдулаҳад Абдурашидов, Абдурахмон Холтожиев, Илҳом Иброҳимов, Муҳсимжон ва Яҳёбек Мўминовлар каби таниқли ижодкорлар ва уларнинг сафини тўлдириб келаётган ўнлаб истеъдодли ёшлар ўзбек санъати ривожига катта ҳисса қўшмоқда.

Ватанимиз тараққиётини юксалтириш йўлидаги самарали меҳнатлари учун «Ўзбекистон Қаҳрамони»

деган энг олий унвонга сазовор бўлган миришкор фермер Патилахон Эргашева, моҳир педагог Манзурахон Мадалиева, тажрибали йўлсоз Улуғбек Умаров, механик Ботир Темиров ва улар каби ўнлаб, юзлаб фарғоналикларнинг номлари бутун юртимизда маълум ва машҳурдир.

Ана шундай инсонлар қаторида «Нуроний» жамғармаси вилоят бўлимининг раиси Топволди Холдоров, моҳир фермер опамиз Лолахон Муродова ва бошқаларнинг номларини ҳурмат билан тилга оламиз.

Ҳурматли йиғилиш қатнашчилари!

Менинг сайловолди дастурида биз ўз олдимизга қўйган стратегик вазифа – мамлакатимиз тараққиёти ва халқимиз ҳаёт даражасини янги босқичга кўтариш йўлида бешта устувор йўналиш белгиланиб, уларни амалга ошириш йўллари аниқ кўрсатиб берилган.

Рухсатингиз билан, ана шу устувор йўналишлар ҳақида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Биринчи йўналиш, давлат ва жамият бошқаруви тизимини такомиллаштириш, «Кучли давлатдан – кучли фуқаролик жамияти сари» концепциясини амалга ошириш борасидаги вазифаларни ўз ичига олади.

Бу йўналишда мамлакатимиздаги мавжуд сиёсий тизимни такомиллаштириш, унинг фаолият самарасини ошириш бўйича аниқ чора-тадбирлар белгиланган.

Сиёсий тизим таркибидаги конун чиқарувчи ҳокимият – Олий Мажлис, ижро ҳокимияти – Вазирлар Маҳкамаси, вазирлик ва идоралар, маҳаллий ҳокимият органлари, шунингдек, сиёсий партиялар ва фуқаролик институтлари, оммавий ахборот воситалари мустақил

ҳолда ўз вазифасини самарали бажариши керак. Айни пайтда умуммиллий мақсадлар – Ватан равнақи, юрт тинчлиги ва халқ фаровонлиги йўлида бир мушт бўлиб бирлашиши лозим. Шундагина бу тизим самарали тизим бўлади. Бизнинг мақкур йўналишда белгилаган тадбирларимиз айнан шу мақсадга хизмат қилади.

Эътироф этиш керакки, бизда парламент назорати, жамоатчилик назорати, журналист текшируви каби демократик институтлар ҳали тўлиқ шаклланиб, ҳаётимиздан чуқур жой олгани йўқ. Табиийки, бунинг учун аввало етарли моддий-техник шароитларни яратиш, энг муҳими, замон талабларига жавоб берадиган кадрларни тарбиялашимиз керак.

Сайловолди дастуримизнинг иккинчи устувор йўналиши қонун устуворлигини таъминлаш ва суд-ҳуқуқ тизимини янада ислоҳ этиш, «Куч – адолатда» тамойилини амалга оширишни кўзда тутати.

Албатта, ҳаммамиз яхши тушунамиз, биз барпо этаётган ҳуқуқий демократик давлатда инсон, жамият учун энг муқаддас қадрият бўлган адолат фақат ва фақат қонун асосида суд ҳукми билан таъминланади. Она тилимиздаги «одил судлов» деган иборада жуда катта маъно бор. Яъни, ҳар қандай масалани фақат суд одил ва адолатли ҳал қилиши мумкин.

Лекин одил судловни таъминлаш учун етарли шарт-шароит ва механизмлар яратилмаса, у шунчаки орзу, куруқ гап бўлиб қолаверади. Адолат, ҳақиқат эса баҳсларда, томонларнинг қараш ва ёндашувларини ўзаро таққослаб, ҳолис ҳукм чиқариш орқали намоён бўлади. Бунинг учун аввало суд ҳокимиятининг чинакам мустақиллигини таъминлашимиз керак. Бунинг

учун судьяларнинг ваколат муддатини узайтириш, қатъиятли, фақат қонун асосида, ўз виждонига таяниб, адолатли қарорлар қабул қила оладиган, ўз ишини пухта бажарадиган судьялар корпусини шакллантиришга устувор аҳамият беришимиз керак.

Ўз навбатида, одил судловни амалга ошириш жараёнига четдан аралашганлик учун жавобгарлик муқаррар экани ҳақидаги қонуний принцип қатъий ишлаши керак.

Яна бир муҳим масала – судда ишларни кўриб чиқишда тарафлар тенглигини таъминлаш билан боғлиқ. Биз одил судловни таъминлашда тарафлар тенглиги принципини тўлиқ ишлатиш учун адвокатура соҳасини ислоҳ қилиш, суд-тергов жараёнларида адвокатнинг ваколатларини кенгайтириш ва унинг ролини янада кучайтириш юзасидан амалий чора-тадбирларни кўрамиз.

Дастуримизнинг ушбу йўналишида коррупция ва уюшган жиноятчиликка қарши курашиш, бу жараёнда маҳалла имкониятларидан кенг фойдаланиш, жамиятда ҳукуқий маданиятни юксалтириш, давлат идораларида юридик хизмат самарадорлигини таъминлаш мақсадида юридик кадрларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш бўйича ҳам аниқ вазифалар белгиланган.

Дастуримизнинг учинчи йўналиши иқтисодий ислохотларни янада чуқурлаштириш, макроиқтисодий барқарорлик ва изчил ўсиш суръатларини таъминлаш масалаларини ўзида мужассам этади.

Аввало, шуни таъкидлаш керакки, макроиқтисодий барқарорликни мустаҳкамлаш, барқарор иқтисодий

Ўсиш суръатларини таъминлаш борасида бутун мамлакатимиз каби Фарғона вилоятида ҳам кўп ишлар қилингани, салмоқли натижаларга эришилганини тан олишимиз керак. Рухсатингиз билан, баъзи бир рақамларни келтириб ўтмоқчиман.

Фарғона вилоятида ялпи ҳудудий маҳсулот охириги беш йилда 1,6 баробар ўсган, унинг таркибида саноатнинг улуши 23,6 фоиздан 27,5 фоизга етган. Саноат маҳсулотининг 96 фоиздан ортиғи кимё, нефть-кимё, енгил саноат, озиқ-овқат саноати, машинасозлик ва қурилиш материаллари тайёрлаш каби замонавий тармоқларда ишлаб чиқарилаётгани айниқса диққатга сазовордир. Фарғона нефтни қайта ишлаш заводи, «Фарғона азот», «Автоойна», Қўқон механика заводи, «ДЭУ текстиль Фарғона», «Қўқон Индорама текстиль» каби йирик саноат корхоналари нафақат вилоят, балки мамлакатимиз иқтисодиётининг фахри ҳисобланади.

Яна бир муҳим рақамга эътиборингизни қаратмоқчиман. Бугунги кунда юртимизда қайта ишланаётган пахта толасининг қарийб 35 фоизи Фарғона вилояти ҳиссасига тўғри келмоқда. Яъни, бу ерда нафақат вилоятнинг ўзидаги, балки қўшни вилоятлардан келтирилаётган пахта толаси ҳам қайта ишланмоқда.

Азалдан тадбиркорлик фазилатлари билан шуҳрат топган Фарғона заминида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳаси ҳам жадал ривожланмоқда. Бу ҳақда гапирганда, мазкур соҳанинг ялпи ҳудудий маҳсулотдаги улуши 62 фоизга, ҳудудий саноатдаги ҳиссаси 45 фоизга, экспортдаги улуши эса 58 фоизга етганини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Энг муҳими,

меҳнат билан банд аҳолининг 81 фоизи ана шу соҳада фаолият кўрсатиб, даромад топмоқда.

Юртимизда бу борадаги ишларни янги босқичга кўтариш мақсадида яқинда қабул қилинган Фармон билан Тадбиркорлик фаолиятининг жадал ривожланишини таъминлашга, хусусий мулкни ҳар томонлама ҳимоя қилишга ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатидан яхшилашга доир комплекс чора-тадбирлар дастури тасдиқланди.

Фармонга мувофиқ, 2017 йилнинг 1 январидан бошлаб тадбиркорлик субъектлари фаолиятини режадан ташқари текширишлар ва жинойт ишлари доирасидаги муқобил текширишлар бекор қилинади. Бу тадбиркорлар фаолиятига аралашish ва уларга босим ўтказиш ҳолатларини кескин камайитириш имконини беради.

Бундан ташқари, тадбиркорлик субъектлари учун жавобгарлик чораларини енгиллаштириш ва айрим ҳолларда умуман бекор қилиш, рухсат бериш тартибқоидаларини соддалаштириш, бизнес юритишдаги турли харажатларни кескин қисқартириш ва бошқа кенг қўламли чора-тадбирлар, ҳеч шубҳасиз, хусусий мулк ва тадбиркорлик янада жадал ривожланиши учун муҳим туртки беради.

Дастурнинг Фарғона вилоятига тегишли қисми ҳақида гапирадиган бўлсак, келгуси беш йилда 16 мингдан ортиқ янги кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектини ташкил этишга ҳар томонлама қўмаклашиш, уларнинг умумий сонини 35 мингга етказиш чоралари кўрилади. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни молиявий қўллаб-қувватлаш мақсадида тижорат банклари томонидан уларга ажратилади-

ган кредитлар миқдори шу даврда камида 3 баробар кўпайтирилиши бу борада яна бир катта имконият бўлади.

Марғилон ва Кувасой шаҳарлари, Олтиарик ва Ўзбекистон туманларида 28 гектар ерда кичик бизнес учун ташкил этилган 4 та махсус саноат зонаси кенгайтирилиб, бошқа туманларда ҳам шундай ҳудудлар яратилади.

Биз Биринчи Президентимиз томонидан белгилаб берилган устувор вазифа – **2030 йилга қадар ялпи ички маҳсулот ҳажмини икки баробардан зиёд кўпайтириш, иқтисодиётимиз таркибида саноатнинг улушини 40 фоизга етказиш** учун бу борада кенг қўламли дастурларни амалга оширишимиз даркор.

Шу мақсадда кимё саноатини, рангли ва нодир металллар, углеводород хомашёси, мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаш, тўқимачилик, чарм-пойабзал, фармацевтика, қурилиш материаллари саноатини ривожлантириш бўйича қабул қилинган 8 та махсус дастур ижросига алоҳида эътибор қаратилади.

Яқин беш йилда умумий қиймати қарийб 40 миллиард доллар бўлган 657 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади. Бу саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмини 1,5 баробар кўпайтириш имконини беради.

2017–2021 йилларда тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноатини янада ривожлантириш бўйича чора-тадбирлар дастурига мувофиқ, яқин беш йилда юқори қўшимча қийматга эга бўлган тўқимачилик ва тикув-трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш бўйича умумий қиймати 2 миллиард 247

миллион доллар бўлган 140 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади.

Ана шу лойиҳалар ҳаётга тадбиқ этилиши натижа-сида мамлакатимизда тўқимачилик ва тикув-трико-таж маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 2,2 марта кўпаяди.

Фарғона вилоятида бу борада умумий қиймати 112 миллион доллар бўлган 14 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади. Мисол учун, 2018–2019 йилларда Риштон туманида «Риштон тўқимачи» корхонасида 20 миллион долларлик лойиҳа амалга оширилади.

Мамлакатимиздаги ҳар бир инсон, ҳар бир оила ҳаётига бевосита дахлдор бўлган фармацевтика сано-атини жадал ривожлантириш, ҳеч шубҳасиз, муҳим аҳамиятга эга. Бу борада қабул қилинган дастурга мувофиқ, 2016–2020 йилларда умумий қиймати 224 миллион доллар бўлган 67 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади.

Шунингдек, аҳоли ва тиббий ташкилотларни арзон ва сифатли дори воситалари билан таъминлаш даража-сини ошириш, уларга нарх белгилашнинг самарали ме-ханизмини жорий этиш, мавжуд арзон дорилар ўрнига асоссиз равишда қиммат дорилар буюриш бўйича ҳаётимизда учраб турадиган нохуш ҳолатларга чек қўйиш юзасидан зарур чоралар белгилаймиз.

Маълумки, юртимизда кейинги йилларда Навоий, Жиззах ва Ангрен эркин иқтисодий зоналари самарали фаолият кўрсатмоқда. Бу ижобий тажрибани кенгай-тириш мақсадида Ургут ва Ёйдувон туманлари би-лан бирга Қўқон шаҳрида ҳам ана шундай зона ташкил этиш кўзда тутилмоқда.

Айни вақтда қишлоқ хўжалигидаги ислоҳотларни чуқурлаштириш, 2017–2020 йилларга мўлжалланган **Кўп тармоқли фермер хўжаликларини ривожлантириш** дастурини қабул қилиб, унинг доирасида экин майдонларини оптималлаштириш ва пахта экишни босқичма-босқич қисқартириш режалаштирилмоқда.

Бу соҳада ер ва сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, замонавий интенсив агротехнологияларни жорий этиш, маҳсулотни сақлаш ва чуқур қайта ишлаш инфратузилмаларини такомиллаштиришни биз ҳал қилувчи вазифа сифатида кун тартибига қўймоқдамиз.

Биз бундай улкан вазифаларни амалга оширишда, табиийки, барча вилоятларимиз қатори қадимий деҳқончилик анъаналарига эга бўлган Фарғона аҳлига, унинг ғайрат-шижоати, миришкорлик фазилатларига таянамиз.

Ҳозирги вақтда мамлакатимиз бўйича етиштирилаётган ғалланинг 10 фоизи, пахтанинг 8 фоизи, мева-сабзавотнинг 10 фоиздан зиёди Фарғона вилоятига тўғри келиши вилоят деҳқонларининг бу борадаги улкан салоҳиятидан далолат беради.

Фақат ишнинг кўзини биладиган, ҳар қарич ернинг қадрига етиб, унга бутун меҳрини, борлигини бериб меҳнат қиладиган инсонларгина бундай юқори натижаларга эришишга қодир бўлади.

Кейинги беш йилда вилоятда пахта майдонлари 5 минг 800 гектарга қисқартирилиб, кўпроқ даромад берадиган, экспортбоп мева-сабзавот ва полиз майдонлари кенгайтирилгани, юртимиздаги боғларнинг бешдан бир қисми шу заминга тўғри келаётгани вилоят

қишлоқ хўжалигида таркибий ўзгаришлар жадал амалга оширилаётганини кўрсатади.

Вилоят деҳқон ва фермерлари бу йил ҳам барча қишлоқ хўжалиги тармоқлари бўйича мўл ҳосил етиштириб, уни ўз вақтида, юқори сифат билан йиғиб-териб олдилар. Фурсатдан фойдаланиб, вилоятнинг миришкор деҳқон ва фермерларини, барча дала меҳнаткашларини, сиз, мухтарам Фарғона аҳлини эришган улкан ютуқларингиз билан чин қалбимдан табриклаб, сизларга самимий миннатдорлик билдиришни ўз бурчим деб биламан.

Азиз дўстлар, сайловолди дастуримизда давлатнинг иқтисодиётдаги ролини қисқартиш, ҳудудларни комплекс ривожлантириш бўйича ҳам аниқ вазифалар белгиланган. Уларнинг барчаси аввало халқимизга, ҳар бир фуқарога қандай наф етказиши, унинг дастурхонида, кундалик ҳаётида акс этиши биз учун ўта муҳимдир.

Жумладан, иш ҳақи, пенсия, стипендия ва нафақалар миқдорини босқичма-босқич ошириб бориш, истеъмол товарлари, жумладан, арзон нархдаги озиқ-овқат маҳсулотлари рўйхатини кенгайтириш ва ҳажмини ошириш бўйича ишлар давом эттирилади.

Дастуримизнинг тўртинчи устувор йўналиши **Ижтимоий соҳани ривожлантириш, «Ислохот – ислохот учун эмас, аввало инсон учун» деган тамойилни амалга оширишни назарда тутади.**

Аввало, қишлоқ аҳолисининг эҳтиёж ва талабларини ҳисобга олиб, Қарорга мувофиқ 2017–2021 йилларда **Қишлоқ жойларда кам таъминланган оилалар учун арзон ва қулай уй-жойлар қуриш дастури**

қабул қилинганидан сизлар оммавий ахборот воситалари орқали хабардорсиз, албатта.

Бугунги кунда қишлоқ аҳолиси ҳар томонлама қулай, лекин арзон уйларга эҳтиёж сезмоқда. Шунинг учун янги дастурга асосан аввалги намунадаги уйларга нисбатан 2 баробар арзон ва сифатли уй-жойлар қуришга ўтаяпмиз.

Бу дастурда 2017 йилда эҳтиёжманд оилалар учун бошланғич тўлов ҳажми икки баробар камайтирилган, тўрт хил янги намунадаги, қулай ва арзон, бир ва икки қаватли 15 мингта замонавий уй-жой барпо этиш мўлжалланмоқда.

Ушбу дастурга мувофиқ, Фарғона вилоятида 2017 йилда жами 1 минг 128 та ана шундай уй-жой қурилади. Жумладан, Фарғона, Қўқон, Марғилон, Қува-сой шаҳарларида уй-жойга муҳтож оилалар учун кўп-қаватли арзон уйлар барпо этилади.

Яна бир муҳим ҳужжат – **Қишлоқ аҳоли пунктларида ичимлик суви тармоқларини кенгайтириш ва модернизация қилиш дастури** доирасида келгуси беш йилда мамлакатимизда қарийб 9 минг километрлик ичимлик суви тармоқлари, 1 минг 400 та қудуқ ва 3 минг 600 та сув иншооти қурилади ва реконструкция қилинади. Бу эса 3 миллион 200 минг аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш ва мамлакатимизда ушбу кўрсаткични 67 фоиздан 84 фоизга етказиш имконини беради.

Бу масалани Фарғона вилояти мисолида кўрадиган бўлсак, бу ерда 11 километр магистрал сув тармоғи, 920 километр маҳаллий сув тармоғи, 228 та сув қудуғи, 165 та сув минораси, 239 та насос станцияси

ва бошқа иншоотларни куриш ва реконструкция қилиш мўлжалланмоқда. Энг муҳими, ана шу ишларимиз натижасида аҳолини ичимлик суви билан таъминлаш даражаси вилоят бўйича 91,5 фоизга етказилади.

Ана шу вазифаларни амалга ошириш учун биз Уй-жой коммунал хўжалиги вазирлигини, Молия вазирлиги ҳузурида «Тоза сув» махсус жамғармаси тузишни мўлжалламоқдамиз.

Яна бир муҳим дастур ҳудудий автомобиль йўлларини куриш ва реконструкция қилишга қаратилгани билан алоҳида аҳамиятга эгадир. Унга биноан Фарғона вилоятида келгуси беш йилда умумий фойдаланишдаги 765 километр йўлни реконструкция қилиш ва таъмирлаш, Фарғона шаҳрида катта ҳалқа йўл қурилишини якунига етказиш, Амир Темур, Мустақиллик, Аҳмад Яссавий, Саноат ва Бозорйўли кўчаларини тўлиқ таъмирлаб, катта ҳалқа йўли билан туташтириш, туман ва қишлоқлардаги ички йўлларни таъмирлаш режалаштирилмоқда.

Шу ўринда Шаҳар ва қишлоқларда транспорт таъминотини янада яхшилаш дастури тайёрланаётгани ҳақида ҳам қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Кейинги беш йилда Фарғона вилоятида бу борада катта ишлар амалга оширилганидан сизлар албатта хабардорсиз. Айниқса, 324 та автобус сотиб олиниб, 63 та йўналишга қўйилгани аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш сифатини ошириш имконини берди. Ана шу ишларни изчил давом эттириш мақсадида Фарғона вилоятида лизинг асосида яна 254 та янги автобус олиб келиб, қатновга қўйиш, 26 та замонавий автобекат барпо этиш, чекка ҳудудлар аҳолиси учун 27

та янги йўналиш ташкил этиш каби чора-тадбирлар режалаштирилмоқда.

Яна бир муҳим дастур – **қаттиқ маиший чиқиндиларни санитария йўли билан тозалаш ва зарарсизлантириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастури** шаҳарларимиз ва қишлоқ аҳоли пунктларининг тозалиги ва озодалигини ошириш, атроф-муҳитни заҳарлайдиган, аҳоли саломатлиги учун хавф туғдирадиган, ноқонуний чиқиндилар ташланаётган жойларни йўқ қилиш имконини беради.

Келгуси икки йилда қарийб 6 миллиард 900 миллион сўм маблағ ҳисобидан вилоятдаги маиший чиқинди полигонлари тартибга келтирилади. Уларда электр, сув таъминоти йўлга қўйилади ва йўллар асфальтланади.

Аҳолининг оғирини енгил қилишга қаратилган яна бир дастур ишлаб чиқиляётганини сизларга маълум қилмоқчиман. У ҳам бўлса, **кўмирнинг таннархи ва аҳоли учун харид қийматини пасайтириш, қиш мавсумида бу борада чайқовчилик қилиш ва кўмир нархининг ошиб кетишини бартараф этишни кўзда тутадиган дастурдир.**

Унда кузги-қишки мавсумда мамлакатимиз туманлари ва қишлоқ жойларда кўмирга бўлган талабни қондириш, аҳолини кўмир билан узлуксиз таъминлаш, унинг таннархи ва истеъмолчиларга етказиб бериш харажатларини камайтириш бўйича комплекс қўшимча чора-тадбирлар назарда тутилади. Ҳозирги вақтда Ангрен – Поп электрлаштирилган темир йўли орқали Фарғона вилоятига олиб келинадиган 1 тонна кўмирнинг олдинги йилларга нисбатан 35 минг сўм арзон бўлиши ва 3-4 кун тезроқ етказилиши таъминланмоқда.

Шунингдек, кўмир етказиб берувчи корхона томонидан кўмирни бевосита маҳаллаларнинг ўзида аҳолига тарқатиш йўлга қўйилиши ҳам одамларга қулайлик яратади. Корхонанинг вилоятдаги мавжуд 10 та кўмир омбори тўловларни пластик карточка орқали қабул қиладиган терминаллар билан жиҳозлангани ҳам албатта кўпчилик учун қулайлик туғдирмоқда.

Келгуси беш йилда **шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг электр энергиясидан фойдаланишини янада яхшилаш бўйича** ҳам дастур қабул қилиш белгиланган. Бу дастурда Фарғона вилоятида 2 минг 915 километр электр тармоқлари, 717 та трансформатор пункти, 8 та подстанция қуриш ва бошқа кенг кўламли ишлар режалаштирилмоқда.

Ҳаётимиз давомчилари, барча орзу-умидларимиз тимсоли бўлган фарзандларимизни соғлом ва баркамол этиб тарбиялашга қаратилган ишларимизнинг давоми сифатида биз муҳим бир дастурни ишлаб чиқишга киришдик. Бу мактабгача таълим муассасаларини реконструкция ва модернизация қилиш дастуридир.

Ушбу дастурда мактабгача таълим муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, уларнинг тармоғини кенгайтириш, юқори малакали педагог кадрлар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш, таълим-тарбия жараёнларига замонавий усул ва дастурларни жорий этиш бўйича амалий чора-тадбирлар кўзда тутилган. Бу ҳақда гапирганда, Фарғона вилоятида келгуси 5 йилда 272 та мактабгача таълим муассасаси реконструкция ва капитал таъмирланишини таъкидлаш лозим.

Аҳолимизнинг ҳаётий манфаатлари билан бевосита боғлиқ бўлган яна бир вазифа борки, у ҳам бўлса, **бозорларни реконструкция ва модернизация қилиш, савдо тизимини такомиллаштириш дастурини** ишлаб чиқишдан иборат.

Мазкур дастурда 2017–2020 йилларда замонавий талаблар, шаҳарсозлик ва архитектура меъёрлари асосида бозорларни босқичма-босқич реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш чоралари белгиланади. Шунингдек, бозорлар қошидаги савдо-харид корхоналари ва автомобиллар тўхташ жойлари фаолиятини яхшилаш, шу йўналишдаги меъёрий-ҳуқуқий базани такомиллаштириш бўйича чора-тадбирлар амалга оширилади. Жумладан, Қувасой шаҳри, Бешарик, Ўзбекистон, Бағдод, Учкўприк, Олтиарик, Фарғона туманлари марказларида жойлашган деҳқон бозорларини реконструкция қилиш режалаштирилмоқда.

Шулар қаторида ҳозирги пайтда ишлаб чиқиладиган **Пенсионерларга тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш дастурининг** аҳамиятини ҳам, ўйлайманки, барчамиз яхши тушунамиз.

Бугунги ёруғ кунларга етиб келишимизда бу табаррук инсонларнинг хизматлари жуда катта ва биз уларнинг олдида доимо қарздормиз.

Ушбу дастурда нуроний кексаларимизга амалий ғамхўрлик ва эътиборни кучайтириш мақсадида 2016–2020 йилларда пенсионер, ногирон, ёлғиз қариялар ва аҳолининг кам таъминланган қатламларига тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш тизимини янада ривожлантириш назарда тутилмоқда.

Тайёрланаётган дастурда ана шу қарзни имкон қадар узиш, уларнинг умрини узайтириш мақсадида аввало «Нуроний» жамғармасининг мақоми ва мавқеини кўтариш, унинг вилоят ва республика тузилмаларининг штат бирликларини кўпайтириш, моддий-техник базасини мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият берилмоқда.

Бу ҳақда сўз юритганда шуни тан олишимиз керакки, бугунги кунда шаҳар ва туманларда нуронийларимиз ўз ташвиш ва муаммолари юзасидан мурожаат қиладиган ваколатли жамоат ташкилоти йўқ. Шунинг учун биринчи навбатда шаҳар ва туманларда Жамғарманинг давлат бюджетидан маблағ билан таъминланадиган бўлимлари ташкил этилади. Шаҳар ва туманлар ҳокимликлари янги ташкил этиладиган бу бўлимлар учун бино ажратиб, уларнинг моддий-техник базасини яратиб беради.

Шунингдек, «Нуроний» жамғармасининг республика ва вилоят ташкилотлари ходимларини ҳам бюджет ҳисобидан ойлик маош билан таъминлаш йўлга қўйилади.

Яна бир янгилик, ҳар битта маҳаллада раиснинг нуронийлар масалалари бўйича маслаҳатчиси лавозими жорий этилмоқда. Маълумки, ҳозирги пайтда Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари бир йилда бир марта мамлакатимиздаги санаторийларда соғлиғини тиклаш учун бепул йўлланмалар билан таъминланмоқда.

Аммо айрим кексаларимиз саломатлиги ёки бошқа сабаблар туфайли бу имтиёздан фойдалана олмаяпти. Эндиликда ана шундай тоифадаги нуронийларимизга фойдаланилмаган йўлланмаларнинг пули берила-

ди (ҳозирги кунда бу ўртача 800 минг сўмни ташкил этмоқда).

«Нуроний» жамғармаси бошчилигида «Маҳалла» жамоат фонди, касаба уюшмалари ва жамоат ташкилотлари томонидан ёлғиз қариялар ҳар йили қишки кийим-бош, қиш мавсуми учун озиқ-овқат захираси билан таъминланади.

2017–2020 йилларда республикадаги барча Муруват ва Саховат уйлари реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади, уларнинг моддий-техник базаси мустаҳкамланиб, замонавий шароитлар яратилади.

Шунингдек, нуронийларга тиббий-ижтимоий хизматлар кўрсатиш сифатини ошириш ва уларнинг турларини кенгайтириш, тизимли соғломлаштиришни ташкил этиш, профилактика чора-тадбирларини, касалликларни даволашнинг замонавий усулларини қўллашни кенгайтириш кўзда тутилмоқда.

Шунингдек, кекса авлод вакиллари учун тиббий-ижтимоий хизматлар кўрсатиш сифатини ошириш ва уларнинг турларини кенгайтириш, тизимли соғломлаштиришни ташкил этиш, профилактика чора-тадбирларини, касалликларни даволашнинг замонавий усулларини қўллашни кенгайтириш кўзда тутилмоқда.

Фарғона вилоятида ҳам ногиронлар, кексалар ва кам таъминланган фуқароларнинг 2 минг 500 нафарини, 2 минг 400 нафар уруш ва меҳнат фахрийсини турли санаторийларга имтиёзли йўлланмалар билан таъминлаш режалаштирилмоқда.

Яна бир муҳим ҳужжат – 2016–2020 йилларда Ўзбекистонда оналик ва болаликни муҳофаза

қилиш тизимини янада такомиллаштириш бўйича чора-тадбирлар дастуридир.

Муҳтарама оналаримиз, мунис аёлларимиз — бизни дунёга келтирган, оқ ювиб, оқ тараб вояга етказган, хонадонларимиз кўрки, таровати бўлиб келаётган азиз ва меҳрибон зотлардир. Уларга ҳар қанча эътибор ва ғамхўрлик кўрсатсак, эъзозлаб бошимизга кўтарсак, шунча кам, албатта.

Айни шу мақсадга қаратилган дастурда келгуси 2 йилда аёллар ва болаларга тиббий хизмат кўрсатишни яхшилаш, жумладан, уларга хизмат кўрсатадиган даволаш-профилактика ташкилотларининг моддий-техник базасини ва кадрлар таркибини янада мустаҳкамлаш, уларга махсус ва юқори технологиялар асосида тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар назарда тутилади.

Дастурга мувофиқ барча янги туғилган чақалоқлар, ўсмир қизлар, ҳомиладор ва туғиш ёшидаги аёллар учун тўлиқ патронаж кузатиш тизими жорий этилади. Натижада касалланиш ҳолатларининг олди олиниб, оналар ва болаларда касалликларни эрта аниқлаш кўрсаткичи 60 фоиздан 85 фоизга етказилади.

Шу билан бирга шифо масканларига марказлашган тартибда етказиб бериладиган дори воситалари, тиббий буюм ва ускуналар рўйхати кенгайтирилади.

Келгуси беш йилда Фарғона вилоятида 31 та тиббиёт бирлашмалари ва поликлиникалар реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади. Улар замонавий тиббий ускуналар, хусусан, 43 та томограф, 326 та рентген ва 321 та УЗИ аппаратлари, 87 та лапараскоп ва бошқа ускуналар билан қўшимча жиҳозланади.

Ана шу мақсадлар учун барча манбалар ҳисобидан 1 триллион 500 миллиард сўм ва 131 миллион доллар маблағ сарфланади.

Биз учун ҳеч қачон кун тартибидан тушмайдиган яна бир ўта муҳим масала борки, унга алоҳида тўхталиб ўтишни зарур деб биламан. У ҳам бўлса, униб-ўсиб келаётган ёш авлодимиз, фарзандларимиз тарбияси билан боғлиқдир. Буюк Абдулла Авлоний бобомиз айтганидек, бу масала биз учун ҳақиқатан ҳам ё нажот, ё ҳалокат, ё саодат, ё фалокат масаласидир ва бу масала биз учун ўз долзарблиги ва аҳамиятини ҳеч қачон йўқотмайдиган, таъбир жоиз бўлса, масалаларнинг масаласидир.

Нега деганда, бугунги яшин тезлигида ўзгараётган дунё инсоният олдида, ёшлар олдида янги-янги, буюк имкониятлар очиш билан бирга, уларни илгари кўрилмаган турли ёвуз хавф-хатарларга ҳам дучор қилмоқда. Диний экстремизм, терроризм, гиёҳвандлик, одам савдоси, ноқонуний миграция, «оммавий маданият» каби таҳдидлар қанча-қанча оилалар, мамлакатлар бошига қандай оғир кулфатларни солаётганига барчамиз гувоҳ бўлмоқдамиз. Ғаразли кучлар содда, ғўр болаларни ўз ота-онасига, ўз юртига қарши қайраб, уларнинг ҳаётига, умрига зомин бўлмоқда.

Бундай кескин ва таҳликали шароитда бепарво бўлиш, лоқайд бўлиш – қанчалик оғир бўлмасин, очик айтишга мажбурмиз – бу хиёнат, жиноят билан баробардир.

Шунинг биз ота-оналар, устоз-мураббийлар, жамоатчилик, маҳалла-қўй бу масалада ҳушёрлик ва огоҳлигимизни янада оширишимиз керак. Азиз юртбо-

шимиз Ислом Абдуганиевич айтганларидек, ўз болаларимизни бировларнинг қўлига бериб қўймасдан, уларни ўзимиз тарбиялашимиз керак.

Бунинг учун ёшларимиз билан кўпроқ гаплашиш, уларнинг қалбига кулоқ солиш, дардини билиш, муаммоларини ечиш учун амалий кўмак беришимиз керак. Бу борада уюшмаган ёшлар билан ишлашга кўпроқ эътибор қаратиш зарур.

Бу вазифаларни амалга оширишда биз асрлар мобайнида шаклланган миллий анъаналаримизга, аждодларимизнинг бой маънавий меросига таянамиз. Ёшларимиз қалбида Ватанга муҳаббат ва садоқат туйғусини камол топтириш, уларни соғлом турмуш тарзи руҳида тарбиялашга қаратилган тарғибот ишларини кучайтирамиз. Бу борадаги сиёсатимиз янги қабул қилинган «Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида»ги қонун асосида қатъий давом эттирилади.

«Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати барча ёшларимиз интиладиган, уларнинг қобилият ва иқтидорини рўёбга чиқарадиган ва манфаатларини ҳақиқий ҳимоя қиладиган ташкилотга айланиши учун барча чораларни кўрамиз.

Азиз дўстлар!

Бугунги кунда биз ўз олдимизга қўйган дунёдаги ривожланган давлатлар қаторига кириш вазифасини илм-фан намояндалари, заҳматкаш олимларимиз, ижодкор зиёлиларимизнинг фаолиятисиз тасаввур этолмаймиз. Шунинг учун ҳам биз уларга ҳар томонлама қулай шароитлар яратиш мақсадида бор куч ва имкониятларни сафарбар этамиз. Фарғона вилоятида яшаб ижод қиладиган олим ва адибларимиз, универси-

тет ва институтларда, лицей ва коллежларда дарс бераётган ҳурматли домлаларимиз, илмий ходимлар ва мутахассисларнинг машаққатли ва шарафли меҳнатини қадрлаш ва рағбатлантиришга алоҳида аҳамият қаратамиз.

Биз мамлакатимиздаги, жумладан, Фарғона вилоятида фаолият юритаётган барча маданият ва спорт муассасалари, театр ва музейларимизнинг моддий-техник базасини янада яхшилаш бўйича аниқ чора-тадбирларни белгилаб олганмиз ва уларни изчил амалга ошира-миз.

Муҳтарам юртдошлар!

Ижозатингиз билан, олдимизда турган энг муҳим масала — **хавфсизликни таъминлаш, диний бағрикенглик ва миллатлараро тотувлик, ташқи сиёсат ҳақида тўхталиб ўтмоқчиман.**

Биз «**Ўзбек халқига тинчлик ва омонлик керак**» деган даъватни хавфсизликни таъминлаш соҳасидаги фаолиятимизнинг асосий тамойили ва ўзак ғояси деб биламиз.

Мустақиллик йилларида биз эришган энг катта ва бебаҳо бойлик — кўпмиллатли халқимизнинг ҳар қандай қийинчилик ва синовларни енгишга қодирлиги, унинг замонавий дунёқараши, сиёсий онги ва ижтимоий фаоллигининг юксалиб бораётгани, атрофимиздаги воқеаларга дахлдорлик туйғуси, жамиятимиздаги ўзаро меҳр-оқибат ва ҳамжиҳатлик муҳитидир.

Бутун дунёда мураккаб вазият юзага келаётган, терроризм, экстремизм ва радикализм хавфи тобора ортиб бораётган бугунги шароитда доимо хушёр ва огоҳ бўлиш, мамлакатимизнинг мудофаа қобилятини,

Қуролли Кучларимизнинг салоҳиятини ҳар томонлама мустаҳкамлаш – хавфсизлик ва барқарорликни ҳамда халқимизнинг осойишта ҳаётини таъминлашнинг энг муҳим шарти ва кафолатидир.

Биз мамлакатимиз суверенитети ва мустақиллигига таҳдид солишга уринадиган ёвуз кучларнинг ҳар қандай ҳаракатларига кескин зарба беришга қодирмиз.

Ташқи сиёсат соҳасида Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти томонидан ишлаб чиқилган принцип ва ёндашувларга тўлиқ амал қилиш сайловолди дастуримизнинг муҳим таркибий қисмини ташкил этади.

Ташқи сиёсатимизнинг асосий маъно-мазмунини – тинчликпарварлик, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик, юзага келадиган зиддият ва қарама-қаршиликларни фақат тинч, сиёсий йўл билан ҳал этиш, барча хорижий давлатлар ва жаҳон ҳамжамияти билан амалий ҳамкорлик қилишдан иборат.

Мамлакатимиз ҳеч қандай ҳарбий-сиёсий блокларга қўшилмайди, бошқа давлатларнинг ҳарбий база ва объектлари Ўзбекистон ҳудудида жойлаштирилишига, шунингдек, ҳарбий хизматчиларимизнинг мамлакатимиз ҳудудидан ташқарида бўлишига йўл қўйилмайди.

Ташқи сиёсатни амалга оширишда барча давлатлар, биринчи навбатда, қўшни мамлакатлар билан дўстона муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни ўзимизнинг биринчи даражали вазифамиз деб биламиз.

Бу борада бугун Андижонда айтган гапларимни такрорлашни истардим. Биз қўшниларимиз билан

рақобат қилиш эмас, аксинча, ҳамкорлик қилиш йўлини изчил давом эттирамиз. Такрор айтаман, қўшниларимиз билан рақобат эмас, ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада ривожлантирамиз. Қўшнимизнинг ютуғи – бу бизнинг ҳам ютуғимиз. Уларнинг тинч ва фаровон ҳаёти – бутун минтақамизда тинчлик ва барқарорликни сақлашнинг гарови деб биламиз.

Мана шу йўлда янги амалий қадамлар қўяётганимиз, жумладан, қўшни давлатларнинг раҳбарлари билан олиб бораётган музокараларимиз бунинг амалий тасдиғидир. Мана, яқинда ҳаммангиз гувоҳ бўлдинглар, Қирғизистондан келган меҳмонларнинг Андижон ва Фарғона вилоятларида, бизнинг вакилларимизнинг эса Ўш вилоятида бўлгани азалий дўстлик алоқаларини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса бўлиб қўшилиши шубҳасиз.

Қадрли ва азиз ватандошлар!

Биз сайловолди дастуримизда белгилаб олган мақсад ва вазифаларни ҳаётга тўлиқ тадбиқ этиш учун мамлакатимизни ривожлантириш бўйича келгуси беш йилга мўлжалланган, юқорида баён қилинган бешта устувор йўналиш бўйича **Ҳаракат стратегиямизни** ишлаб чиқамиз.

Бу стратегияни амалга ошириш учун бизда барча имкониятлар мавжуд. Юртимизнинг беқиёс ижтимоий-иқтисодий, интеллектуал-маънавий салоҳияти, ер ости ва ер усти бойликлари, дунё миқёсидаги муносиб обрў-этибори, жамиятимиздаги мустаҳкам тинчлик ва барқарорлик муҳити олдимизга қўйган улкан ва эзгу мақсадларга эришишда, ҳеч шубҳасиз, энг муҳим омиллар бўлиб хизмат қилади.

Энг асосийси, бизнинг кўпни кўрган, ҳаёт синовларида тобланган, ҳар қандай улугъ марраларни эгаллашга қодир, мард ва олижаноб халқимиз бор.

Ишончим комил, халқимизнинг ана шундай фазилатларини ўзида мужассам этиб, уларни асрлар давомида асраб-авайлаб ва бойитиб келаётган Фарғона аҳли, Фарғона вилояти бу йўлда бизга тоғдек таянч бўлади.

Бу элнинг барча эзгу орзу-ниятларини амалга ошириш учун бор билим ва тажрибамни, бутун борлигимни аямасдан хизмат қилишни мен ўзим учун юксак шараф, деб биламан.

Сўзимнинг якунида сизларга ва сизлар орқали бутун Фарғона аҳлига тинчлик-омонлик, бахту саодат, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Эътиборингиз учун раҳмат.

**Риштон тумани,
2016 йил 1 ноябрь**

ГЎЗАЛ ВА БЕТАКРОР ЎЛКА
(НАМАНГАН ВИЛОЯТИ САЙЛОВЧИЛАР
ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДАГИ
НУТҚ)

Ассалому алайкум, қадрли юртдошлар!

Муҳтарам дўстлар!

Авваламбор, бугун мана шу гўзал Наманган зами-нида сиз, азизларни соғ-омон, яхши кайфиятда кўриб турганимдан хурсанд эканимни билдириб, барчангиз-га, сизлар орқали бутун вилоят аҳлига, ўзимнинг чуқур ҳурмат ва эҳтиромимни изҳор этаман.

Ҳурматли сайловчилар!

Барчамиз Наманган вилояти деганда, аввало, гўзал ва бетакрор бир ўлкани, мана шу табаррук заминга ул-кан меҳр ва садоқат билан яшаётган, мустақиллиги-мизни мустаҳкамлаш ва Ватанимизни янада равнак топтириш йўлида тиним билмасдан меҳнат қилаётган, фи-дойи ва бағрикенг инсонларни кўз олдимизга келтирамиз.

Бу диёрдаги машҳур Ахсикент, Мунчоктепа, Айри-том, Муғтепа каби меъморий ёдгорликлар ўтмишда ушбу ҳудудда ўзига хос цивилизация ва бой маданият ривожланганидан далолат беради.

Наманган қадимдан кўп-кўп истеъдод эгаларининг парвозига қанот берган илоҳий бир макондир. Бу кўҳна юртда туғилиб ижод қилган Махдуми Аъзам Косо-ний, Бобораҳим Машраб, Фазлий, Нодим Намангоний, Исҳоқхон Ибрат, Муҳаммадшариф Сўфизода сингари шоир ва маърифатпарварларнинг номларини халқи-миз ҳурмат билан тилга олади.

Шу ўринда, миллий уйғониш даврининг етук намо-яндаларидан бири, Ватан ва халқ истиқлоли учун жо-

нини фидо қилган улуғ бобомиз Ибрat домла ҳақида тўхталиб ўтишни ўринли деб биламан.

Барчамизга яхши маълум, XIX асрда Тўрақўрғон заминида туғилиб ўсган ноёб истеъдодли бу инсон араб, форс, рус, ҳинд, урду, инглиз, француз тилларини яхши билган.

Шу билан бирга, энг қадимий финикия, яҳудий, сурия, юнон ёзувларини чуқур ўрганган. У дунёнинг кўплаб мамлакатларида бўлиб, Шарқ ва Европа илм-фани, маданияти ва санъати билан яқиндан танишган, юртимизга илғор маданият ва техника янгиликларини олиб киришга интилган.

Ибрat домла ўлкамиздаги илк матбаачилардан бири сифатида, 1908 йилда Оренбург шаҳридан литографик машина сотиб олади ва уни Оренбургдан Қўқонгача поездда, Қўқондан Тўрақўрғонга туяларга ортиб, катта машаққатлар билан олиб келади ва ўз ҳовлисида «Исҳоқия босмаҳонаси»ни ташкил қилади. Яқин-яқингача, яъни 1960 йилгача фаолият кўрсатиб келган бу босмаҳонада ўтган давр мобайнида қатор илмий-маърифий китоб ва рисоалар, миллий газеталар нашр этилгани, уларни тарқатиш учун водийнинг шаҳар-қишлоқларида ўнлаб китоб дўконлари ташкил этилгани сизларга яхши маълум, албатта. Бу улуғ маърифатпарвар инсон кўплаб илмий, педагогик ҳамда бадий асарлар яратган, ўз қишлоғида янги мактаб ва кутубхона очган, аҳоли учун замонавий боғ барпо қилган, ҳозиргача ғоят ноёб ҳисобланадиган олти тилли луғат яратиб, ўз босмаҳонасида чоп эттирган. Унинг «Фарғона тарихи» деган машҳур асари мамлакатимиз тарихига оид нодир манбалардан бири эканини сизлар албатта яхши биласизлар. Афсуски, 1937 йилдаги

қонли қатағонлар юртимизнинг кўплаб фозил киши-лари қаторида 75 ёшни қоралаган кекса адиб Ибратни ҳам ўз гирдобига тортади. У турмада оғир касалликка чалиниб вафот этади. Улуғ аждодимиз Ибрат тахаллусини ўзига бежиз танламаган экан. Унинг Ватан ва юрт тараққиёти йўлидаги фидокорона ҳаёти нафақат ўз даврида, балки бугунги кунда ҳам барчамиз учун ҳақиқий ибрат намунаси бўлиб хизмат қилмоқда, десак, адашмаган бўламиз. Шу ўринда бир фикрни сизлар билан ўртоқлашмоқчи эдим. Тўрақўрғонда Ибрат домла ҳаёти ва фаолиятига бағишланган музей борлиги яхши, албатта.

Лекин савол туғилади: шундай улуғ зотнинг халқимиз учун қилган буюк хизматларини бутун мамлакат миқёсида ўқиб-ўрганиш, меросини тарғиб қилиш, авлодларга етказиш учун шунинг ўзи етарлими?

Менимча, Тўрақўрғонда у кишига атаб замонавий боғ яратиб, ёдгорлик мажмуасини ташкил қилсак, буюк бобомиз олдидаги қарзимизни узган бўламиз, десам Сизлар нима дейсизлар?

Бу ер бутун республикамиз аҳолиси учун севимли бир зиёратгоҳга айланиши керак. Нега деганда, бундай фидойи инсонлар ўзбек халқининг фахру ифтихоридир. Агар вилоят аҳли шу таклифни қўллаб-қувватласа, зиёлилар, кенг жамоатчилигимиз, давлат идоралари бунга бош-қош бўлса, том маънода ибратли бир иш бўларди. Бу ерда ёшларимиз учун тил ўрганиш бўйича «Ибрат мактаби»ни ташкил қилсак айти муддао бўлур эди.

Наманган адабий муҳитида камолга етган Муҳаммадшариф Сўфизода юртимиз сўз санъаткорлари орасида биринчи бўлиб, «Ўзбекистон халқ шоири» унвони

билан такдирлангани ҳам алоҳида эътиборга сазовордир.

Энг муҳими, вилоятда ана шундай эзгу анъаналар муносиб давом этиб, бу табаррук тупрокда Рафик Мўмин, Чустий, Йўлдош Шамшаров, Парда Турсун, Усмон Носир, Зафар Диёр, Турғун Пўлат, Хусниддин Шарипов, Ҳабиб Саъдулла каби атоқли адиблар етишиб чиққан.

Бугунги кунда фаол ижод қилаётган Эрмамат Нурматов, Абдугани Абдувалиев, Зиёвуддин Мансур каби таникли ижодкорлар, Жамолиддин Муслим, Хосият Рустамова, Зулфия номидаги давлат мукофоти соҳибаси Меҳриноз Аббосова сингари истеъдодли ёшларни тарбиялаб етиштирганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Наманган замини ўзбек санъати ва маданияти ривожига қандай улкан ҳисса қўшгани ҳақида ҳар қанча гапирсак арзийди, албатта.

Бу ҳақда сўз борганда, Сора Эшонтўраева, Мукаррама Азизова, Турсуной Жаъфарова, Шаҳодат Раҳимова, Ҳабиба Охунова, Камолиддин Раҳимов, Ўринбой Нуралиев, Эргаш Йўлдошев каби устоз санъаткорларимизни бугун сизлар билан эсламай бўладими?

Ёқуб Аҳмедов, Олимжон Салимов, Карим Йўлдошев, Мирза Азизов, Зулайхо Бойхонова, Ҳошим Арслонов, Меҳри Абдуллаева сингари таникли ижодкорларимизни тилга олишимиз, албатта табиийдир.

Уларнинг изидан бориб, ўзининг истеъдод ва қобилиятини намоён этаётган, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Алишер Турдиев, Самандар Ҳамроқулов, «Нихол» мукофоти совриндорлари Малика Эгамбердиева, ёш хонанда Бекзод Баҳромов каби

ўнлаб наманганлик ёшларимизнинг келажагига биз катта умид ва ишонч билан қараймиз.

Бугунги кунда юртимиз довуғини дунёга таратиб келаётган мухтарам домламиз, академик Махмуд Салоҳиддинов, тарихчи олим, профессор Турсунбой Файзуллаев, Жаҳон фанлар академиясининг энг ёш аъзоларидан бири, машҳур «ген-нокаут» технологиясини ихтиро қилган ғўзашунос олим Иброҳим Абдурахмонов, таниқли ижодкорлар – Аҳмадали Акбаров, Ортиқали Қозоқов, Акмал Нур сингари Наманган фарзандлари ҳақида, уларнинг эл-юрт олдидаги хизматлари ҳақида узоқ гапириш мумкин.

Энг муҳими, уларнинг сафи мустақиллик йилларида туғилиб вояга етган ёшлар билан тўлиб, кенгайиб бораётгани барчамизни хурсанд қилади.

Наманган ҳақида сўз борар экан, албатта, бу диёрдан етишиб чиққан таниқли спортчилар хусусида алоҳида тўхталиб ўтиш жоиз.

Бугунги кунда футбол бўйича Ўзбекистон миллий терма жамоаси сардори Одил Аҳмедов, шотаканкаратэ бўйича 5 карра жаҳон чемпиони Муҳаммад Абдумуталов, теннис бўйича халқаро турнирлар ғолиби Ҳумоюн Султонов, Бразилияда ўтказилган ёзги олимпия ўйинларининг бокс бўйича бронза медали соҳиби Муроджон Аҳмадалиев ва 15-паралимпия ўйинларининг енгил атлетика бўйича олтин медали соҳибаси Нозимахон Қаюмова сингари истеъдодли ёшларимиз билан бутун халқимиз фахрланади.

Буларнинг барчаси Наманган халқининг асрлар оша боқий яшаб келаётган юксак салоҳиятидан, айни вақтда, бу ерда яратилган шароит ва имкониятлардан унумли фойдаланаётганидан далолат беради.

Наманган шуҳратини оширишга ҳисса қўшаётган бир қатор юртдошларимиз, хусусан, «Ўзбекистон Қаҳрамони» деган юксак унвонга сазовор бўлган миришкор фермерлар Абдураим Ҳомидов ва Халчахон Мирзаева, моҳир шифокор Ойшахон Қўчқорова каби ўз меҳнати билан донг таратган инсонлар кўпчиликка ўрнак ва намуна бўлиб келмоқдалар.

Шу ўринда вилоят ҳаётида фаол катнашиб келаётган мухтарам нуронийлар ҳақида алоҳида тўхталиб ўтиш лозим, деб ўйлайман.

Мана, йиғилишимизда ана шундай оқсоқолларимиздан вилоят «Нуроний» жамғармасининг раҳбари Икромхон Нажмиддинов иштирок этаяпти.

Шунингдек, кекса педагог Ғанижон Ортиқов, уруш ва меҳнат фахрийси Сансоқжон ота Низомов, Мавлуда Имомова сингари катта ҳаёт тажрибасига эга бўлган, ёшларга намуна бўлиб келаётган инсонлар номини биз ҳурмат билан тилга оламиз.

Бугунги ёруғ кунларга етиб келишимизда ана шундай табарруқ инсонларнинг хизматлари жуда катта ва биз уларнинг олдида доимо қарздормиз.

Ана шу қарзни имкон қадар узиш, кекса авлод вакилларига эътибор ва ғамхўрликни кучайтириш, аввало, «Нуроний» жамғармасининг мақоми ва мавқеини кўтариш, унинг вилоят ва республика тузилмаларининг штат бирликларини кўпайтириш, моддий-техник базасини мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият беришимиз зарур.

Тан олиш керакки, бугунги кунда шаҳар ва туманларда нуронийларимиз ўз ташвиш ва муаммолари юзасидан мурожаат қиладиган ваколатли жамоат ташкилоти йўқ. Шунинг учун биринчи навбатда шаҳар ва

туманларда «Нуроний» жамғармасининг давлат бюджетидан маблағ билан таъминланадиган бўлимлари ташкил этилади. Маҳаллий ҳокимликлар бу бўлимлар учун бино ажратиб, уларнинг моддий-техник базасини яратиб беради.

Шунингдек, «Нуроний» жамғармасининг республика ва вилоят ташкилотлари ходимларини ҳам бюджет ҳисобидан ойлик маош билан таъминлаш йўлга қўйилади. Яна бир янгилик – ҳар битта маҳаллада раиснинг нуронийлар масалалари бўйича маслаҳатчиси лавозими жорий этилмоқда.

Наманган аҳли ўзининг мохир ҳунармандлари ва усталари билан дунёга танилган десак, муболаға бўлмайди. Наманган ҳунармандчилик маҳсулотлари, хусусан, хонатлас, адрас ва бекасам каби миллий матоларимиздан тайёрланган либослар Ўзбекистондан ташқарида ҳам маълум ва машҳурдир.

Ишбилармонлик, тадбиркорликнинг бундай ноёб анъаналари Наманган аҳлининг қон-қонида бўлиб, авлоддан-авлодга ўтиб келаётганини барчамиз яхши биламиз. Мустақиллик даврида миллий анъана ва қадриятларимиз тикланишида Наманган ҳунармандларининг муносиб ҳиссаси бор.

Шу ўринда наманганлик тадбиркор Бахтиёр Умаров раҳбарлигидаги «Истиқлол» дизайн маркази фаолиятини таъкидлаб ўтишни истардим. Бугунги кунда эркаклар костюмини ишлаб чиқариш бўйича жаҳондаги таниқли брендлар билан рақобатлаша оладиган ушбу корхона 50 турдан зиёд моделда маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Энг муҳими, вилоятда шу йўналишнинг ўзида 150 та хусусий корхона фаолият олиб бормоқда.

Улар ички бозоримизни зарур маҳсулотлар билан тўлдириш билан бир каторда, ўз товарларини кўплаб хорижий мамлакатларга экспорт қилаётгани таҳсинга сазовордир.

Азиз дўстлар!

Наманган вилояти ҳақида сўз юритар эканмиз, муҳтарам Ислом Абдуғаниевичнинг: «**Наманганда пок ниятли инсонлар яшайди**», деган меҳр тўла сўзлари беихтиёр ёдимизга келади. Бу самимий таърифда бутун халқимизнинг фикри ифода этилган десак, айти ҳақиқат бўлади.

У кишининг сиз, азиз наманганликларга бўлган меҳр-муҳаббатига барчамиз нафақат сўзда, балки амалий ҳаётда доимо гувоҳ бўлганмиз. 90-йилларда Наманган халқи бошига оғир синов тушган энг мураккаб вазиятда Ислом Абдуғаниевич катта жасорат билан нафақат вилоят аҳлини, балки бутун Ўзбекистонимизни, миллион-миллион ёшларимизни сақлаб қолганларини барчамиз яхши эслаймиз.

Муҳтарам Юртбошимизнинг Наманганни ҳар тарафлама ривожлантиришга қаратилган ғоя ва дастурлари натижасида бугун вилоятнинг барча ҳудудлари ривожланиб, тобора обод бўлиб бормокда.

Кейинги беш йилда вилоятнинг ялпи ҳудудий маҳсулоти 1,7 баробар ошиб, унда саноат соҳасининг улуши 16,7 фоиздан 21 фоизга етгани барчамизни қувонтиради.

Ўтган беш йил мобайнида вилоятда 375 мингта янги иш ўрни ташкил этилгани ва касб-ҳунар коллежлари битирувчиларининг 92 фоизи иш билан таъминлангани алоҳида эътиборга лойиқ, албатта.

Бу даврда вилоятда 40 та тиббиёт муассасаси, 102 та қишлоқ врачлик пункти ва 207 та таълим объектида янги қурилиш, реконструкция ва капитал таъмирлаш ишлари бажарилди.

2009–2016 йилларда 182 та қишлоқ массивида намунавий лойиҳалар асосида 5 мингга яқин уй-жой қурилиб, фойдаланишга топширилди. Бундай шинам уй-жойларда яшаётган оилалар сони тобора кўпайиб, уларнинг ҳаёт сифати бутунлай ўзгариб бораётгани айниқса эътиборлидир.

Мустақиллигимизнинг 25 йиллиги арафасида Қамчиқ довони орқали ўтган, дунёда ўхшаши кам, 19 километрлик ноёб тоннелни ўз ичига олган Ангрен–Поп электрлаштирилган темир йўлининг фойдаланишга топширилгани юртимиз ҳаётидаги улкан воқеа бўлди.

Бу йўлнинг ишга туширилиши Фарғона водийси вилоятлари ва мамлакатимизнинг бошқа ҳудудлари ўртасида темир йўл орқали юк ва йўловчи ташишда бекиёс қулайликлар яратиш билан бирга, Наманган вилоятининг муҳим транзит ҳудудига айланишини таъминлади.

Бу йилги мавсумда наманганлик омилкор деҳқон ва фермерлар қишлоқ хўжалиги экинларидан яхши ҳосил олишга эришдилар.

Бугун мана шу юксак минбарда туриб, сиз, азизларга, мамлакатимиз тараққиётига муносиб ҳисса қўшиб келаётган ишчи ва тадбиркорлар, фермер ва деҳқонлар, ўқитувчи ва шифокорлар, бир сўз билан айтганда, кечани-кеча, кундузни-кундуз демасдан меҳнат қилаётган барча Наманган аҳлига самимий миннатдорлик

билдиришни ўзим учун ҳам қарз, ҳам фарз деб билман.

Қадрли юртдошлар!

Бугун сизлар билан учрашувимиз муҳим сиёсий воқеа – 4 декабрь куни бўлиб ўтадиган Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловига бағишлангани ҳаммангизга маълум, албатта.

Авваламбор, таъкидлаш лозимки, сайлов – бу мамлакатимизда барпо этилаётган ҳуқуқий демократик давлат ва фуқаролик жамиятининг кўзгуси, фуқароларнинг ўз хоҳиш-иродасини эркин билдириши, давлат ва жамият бошқарувида фаол иштирок этишнинг асосий шаклидир.

Мустақиллик йилларида мамлакатимизда Конституциямиз ва қонунларимиз талабларига, умумэътироф этилган халқаро стандартларга жавоб берадиган сайлов тизими яратилди.

Олдимизда турган бу жараённи нафақат халқимиз, айти пайтда халқаро ҳамжамият, дунё жамоатчилиги ҳам кузатиб турибди. Шу боис, ушбу сайловларни қандай ўтказишимизга қараб, барчамизнинг сиёсий ва ҳуқуқий савиямизга, жамиятимизнинг демократик тараққиёт йўлидаги ўсишига, Ўзбекистонимизнинг халқаро майдондаги обрў-эътиборига баҳо берилишини унутмаслигимизни истардим.

Мухтарам дўстлар!

Ўйлайманки, сизлар Ўзбекистон либерал-демократик партиясининг съездида баён этилган менинг сайловолди дастуриمدан хабардор бўлсангиз керак. Бу маъруза матбуотда босилиб чиқди, кеча телевидение орқали ҳам намойиш қилинди.

Рухсатингиз билан, ана шу дастурда белгиланган асосий йўналишларнинг Наманган вилояти билан боғлиқ жиҳатлари тўғрисида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Биз, аввало, Биринчи Президентимиз ҳар томонлама асослаб берган, туб негизида **«Бизга тинчлик ва омонлик керак»** деган ғоя мужассам бўлган Ўзбекистоннинг тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлашга қаратилган сиёсий йўлни изчил давом эттирамиз.

Турли хавф-хатарлар кучайиб бораётган ҳозирги ўта нотинч ва мураккаб замонда бебаҳо бойлигимиз бўлган тинчлик ва осойишталикни кўз қорачиғидек сақлаш, жамиятимиздаги миллатлар ва динлараро ҳамжиҳатлик, ўзаро ҳурмат ва меҳр-оқибат муҳитини янада мустаҳкамлаш бизнинг энг муҳим ва устувор вазифамиз бўлиб қолади.

Демократик янгиланишларнинг бугунги босқичида биз қонун устуворлиги ва қонунийликни мустаҳкамлаш, тартиб-интизом, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашга алоҳида эътибор қаратамиз.

Биз ўзимиз барпо этаётган ҳуқуқий давлатда адолатсизликка ҳеч қачон йўл қўймаймиз. Қонун ва адолат ҳимояси ҳокимиятнинг барча бўғинлари, энг аввало, давлат бошқаруви органлари, айниқса, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг биринчи даражали вазифасига айланиши зарур.

Шуни очик тан олишимиз керакки, биз нотинч замонда ва нотинч минтақада яшаяпмиз. Шунинг учун ҳам биз Ватанимиз ҳимоясини, давлатимиз мустақиллиги ва сарҳадларимиз дахлсизлигини кафолатлайдиган, Куролли Кучларимизнинг мудофаа қоби-

лиятини янада мустаҳкамлашга қаратилган тизимли комплекс чора-тадбирларни амалга оширишни қатъият билан давом эттирамиз.

Бир сўз билан айтганда, мамлакатимиз суверенитети ва мустақиллигига хавф солишга уринадиган ҳар қандай ёвуз кучларга муносиб зарба беришга қодир бўлган миллий армиямизни бундан буён ҳам ҳар томонлама мустаҳкамлаб борамиз.

Ташқи сиёсатни амалга оширишда барча давлатлар, биринчи навбатда, қўшни мамлакатлар билан дўстона муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни ўзимизнинг биринчи даражали вазифамиз деб биламиз.

Бу борада кеча Андижон ва Фарғонада айтган гапларимни такрорлашни истардим.

«Қўшнинг тинч – сен тинч» деган гап бежиз айтилмаган. Биз қўшниларимиз билан рақобат қилиш эмас, аксинча, дўстлик йўлини, ҳамкорлик қилиш йўлини изчил давом эттирамиз. Таъкидлаб айтаман, қўшниларимиз билан рақобат эмас, ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада ривожлантирамиз. Қўшнимизнинг ютуғи — бу бизнинг ҳам ютуғимиз. Уларнинг тинч ва фаровон ҳаёти – бутун минтақамизда тинчлик ва барқарорликни сақлашнинг гарови деб биламиз. Мана шу йўлда муҳим амалий қадамлар қўяётганимиз, жумладан, қўшни давлатларнинг раҳбарлари билан олиб бораётган музокараларимиз бунинг яққол тасдиғидир. Мана, яқинда ҳаммангиз гувоҳ бўлдинглар, Қирғизистондан келган меҳмонларнинг Андижон вилоятида, бизнинг вакилларимиз эса Ўш вилоятида бўлгани азалий дўстлик алоқаларини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса бўлиб қўшилиши шубҳасиз.

«Иқтисодий мустақилликка эришмасдан туриб, сиёсий мустақилликни таъминлаб бўлмайди» деган қоидага амал қилган ҳолда, биз мамлакатимизнинг иқтисодий қудратини ошириш, жаҳон майдонида унинг рақобатдошлигини таъминлаш, иқтисодиётни модернизация ва диверсификация қилиш жараёнларини изчил давом эттирамиз.

Бизнинг олдимизда 2030 йилгача мамлакатимизда ялпи ички маҳсулот ҳажмини 2 баробардан зиёд ошириш, бунда саноатнинг ялпи ички маҳсулотдаги улушини 33,5 фоиздан 40 фоизга етказиш вазифаси турибди. Бу борада қишлоқ хўжалигининг улушини 16,6 фоиздан 8–10 фоизга тушириш, ялпи ички маҳсулот учун сарфланадиган энергия ҳажмини тахминан 2 баробар қисқартиришни таъминлашимиз керак бўлади.

Яна бир ўта муҳим вазифа **«Ислоҳот – ислоҳот учун эмас, аввало инсон учун»** деган тамойил асосида халқимизнинг ҳаёт даражаси ва сифатини муттасил юксалтириб бориш, кучли ижтимоий сиёсат юритишдан иборатдир. Бу борада давлат бюджетининг ижтимоий йўналтирилган хусусияти бундан буён ҳам сақлаб қолинади.

Ҳурматли ватандошлар!

Биз Наманган вилоятининг келгуси йиллардаги ривожланиш суръатларини Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 24 ноябрдаги қарори билан тасдиқланган **«2016–2019 йилларда Наманган вилоятининг саноат салоҳиятини ривожлантириш дастури»** талабларидан келиб чиққан ҳолда амалга оширамиз.

Мазкур дастурда умумий қиймати 5 миллиард доллар бўлган 342 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш назарда тутилгани сизларга маълум.

Уларнинг орасида умумий қиймати 2 миллиард 1 миллион долларга тенг бўлган, 1800 мегаватт электр энергияси ишлаб чиқаришга мўлжалланган Тўрақўрғон иссиқлик электр станцияси қурилиши энг йирик лойиҳа саналади, албатта. Ушбу электр станцияси нафақат Наманган вилояти, балки бутун Фарғона водийсида электр энергиясига бўлган талаб ва эҳтиёжни қондиришга хизмат қилади.

Шунингдек, Поп туманида 100 мегаватт қувватга эга бўлган, умумий қиймати 210 миллион долларни ташкил этадиган қуёш электр станциясини қуриш, Мингбулоқ туманида 211 миллион долларлик «Мингбулоқ нефть-газ» конини ўзлаштириш ва бошқа инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш кўзда тутилмоқда.

Наманган вилоятини келгуси беш йилда жадал ривожлантириш мақсадида биз мавжуд аҳволни чуқур ўрганиб, бу борада аниқ вазифаларни белгилаб олишимиз зарур.

Шунинг учун ҳам жорий йил сентябрь ойида ҳукуматимиз ташаббуси билан вилоятга алоҳида ишчи гуруҳи юборилиб, қўшимча резерв ва имкониятлар ўрганилди, бир қатор таклифлар тайёрланди. Ва шу асосда Вазирлар Маҳкамаси, Иқтисодиёт вазирлиги, Наманган вилояти ҳокимлигига тегишли вазирликлар, идоралар ва хўжалик бирлашмалари билан биргаликда уч ой муддатда қўшимча чора-тадбирлар дастурини тайёрлаш вазифаси топширилди.

Жумладан, вилоятда яқин 5 йил давомида янги ишлаб чиқариш қувватларини яратиш, мавжудларини модернизация қилиш, техник ва технологик жиҳатдан янгилаш бўйича умумий қиймати 2,4

триллион сўмлик 828 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш мўлжалланмоқда.

Бу ҳақда гапирганда, енгил, чарм-пойабзал ва фармацевтика тармоқларида келгуси беш йилда 1 триллион 565 миллиард сўм сармоя ўзлаштирилиб, жами 353 та инвестиция лойиҳаси жорий этилишини алоҳида айтиб ўтмоқчиман.

Наманган шаҳри, Наманган, Тўрақўрғон, Уйчи ва Учқўрғон туманларида тайёр тўқимачилик маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган корхоналар ташкил этиш ҳисобидан вилоятда пахта толасини қайта ишлаш даражаси 2021 йилга бориб ҳозирги 49 фоиздан 94 фоизга кўтарилади.

Ҳисоб-китоблар шуни кўрсатяптики, ип-калавани экспорт қилсак, толага нисбатан 1,4 марта кўп даромад оламиз. Агар тайёр маҳсулотга айлантириб сотадиган бўлсак, экспортдан келадиган даромадимиз 6 баробар кўпаяди. Бу фақат валюта тушуми эмас, балки янги иш ўринлари, бюджетга кўшимча солиқ ва аҳоли фаровонлиги демакдир.

Шу сабабли, текстиль ва тикув-трикотаж саноатини янада ривожлантириш мақсадида яқин беш йилда Наманган вилоятида умумий қиймати 346 миллион доллар бўлган 16 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади.

Масалан, 2016–2018 йилларда Учқўрғон туманида 3 та корхонада умумий қиймати 210 миллион доллар бўлган лойиҳалар амалга оширилиб, йилига 26 минг тонна ип ва аралаш калава, 10 минг тонна бўялган калава, 25 миллион момиқ ва 2 миллион трикотаж буюм ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилади.

Озиқ-овқат саноатида келгуси беш йилда 214 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш мўлжалланмоқда. Тўрақўрғон туманидаги мева ва сабзавот тайёрлайдиган корхонада йилига 30 минг тонна маҳсулотни қайта ишлаш ва қадоклаш кувватлари ташкил этилади.

Қурилиш материаллари ишлаб чиқариш соҳаси ва бошқа тармоқларда 185 та лойиҳани амалга ошириш кўзда тутилмоқда. Жумладан, 2017 йилда Косонсой туманида «Қурувчи Кушон» корхонаси томонидан йилига 400 минг тонна цемент ва 5 мингта темир-бетон маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган янги завод ишга туширилади.

Бундан ташқари, Мингбулоқ, Норин, Чуст, Поп, Тўрақўрғон, Чортоқ ва Янгикўрғон туманларида Маҳаллийлаштириш дастури доирасида янги маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Вилоятда яна бир муҳим кўрсаткич – ҳудудий экспорт ҳажми ҳам ортиб бормоқда. Айни вақтда, бу борада ҳали фойдаланилмаётган резервлар мавжуд эканини очик тан олишимиз лозим. Буни инобатга олиб, келгуси 5 йилда ҳудудий экспорт ҳажмини камида 2,8 баробар ошириш бўйича аник чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилмоқда.

Иқтисодиётимизнинг етакчи тармоғи бўлган қишлоқ хўжалиги бўйича ҳам олдимизда катта вазифалар турибди.

Аввало, аграр тармоқда таркибий ўзгаришларни сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш борасида комплекс чора-тадбирлар амалга оширилади. Шу билан бирга, озиқ-овқат хавфсизлигини янада мустаҳкамлаш мақсадида келгуси беш йил мобайнида 769 та чорвачилик, 183 та паррандачилик, 164 та балиқчилик ферма-

лари, 160 та асаларичилик ва 38 та куёнчилик хўжалиги ташкил этилади.

Шулар қаторида, 1 минг 740 гектар майдонда сабзавотчилик ва лимонарий, 3 минг 555 гектар майдонда интенсив боғ, 1 минг 200 гектар майдонда янги токзорлар барпо этиш кўзда тутилмоқда.

Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, ирригация тизимларини ривожлантириш масаласи барча туманларда, айниқса, Мингбулоқ ва Поп туманларида алоҳида эътиборимиз марказида бўлади.

Мазкур тадбирлар натижасида келгуси 5 йилда гўшт ва сут ишлаб чиқариш камида 1,4 баробар, тухум – 1,8 марта, картошка – 1,5 карра, мева-сабзавот ва узум етиштириш 1,2 баробар кўпаяди. Шунингдек, шу маҳсулотларни қайта ишлаш бўйича аниқ чора-тадбирлар амалга оширилади.

Наманган вилояти бўйича яна бир муҳим соҳа – **ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш**, ҳокимликлар, идоралар, корхона ва ташкилотлар фаолиятида ана шу имкониятлардан кенг фойдаланиш масаласи долзарб вазифа ҳисобланади.

Аҳолига кўрсатилаётган телекоммуникация хизматлари сифатини ошириш мақсадида 250 километр узунликдаги оптик толали алоқа тармоқларини ва 247 та мобиль алоқа таянч станциясини қуриш, эскирган телефон станцияларини замонавий станцияларга алмаштиришга устувор аҳамият қаратамиз.

Янгикўрғон, Поп, Косонсой, Чуст ва Чортоқ туманларида 26 та рақамли телеузаткич ўрнатиш ҳисобидан вилоят ҳудудини рақамли телевидение билан қамраб олиш даражасини ҳозирги 80 фоиздан 100 фоизга етказиш – олдимизда турган муҳим вазифадир.

Ҳурматли юртдошлар!

Бизнинг сайловолди дастуримизда мамлакатимиздаги барча вилоятлар қатори Наманган вилоятида ҳам ҳар бир шаҳар ва туманни ривожлантириш бўйича аниқ режалар ишлаб чиқилган. Бугунги имкониятдан фойдаланиб, улар ҳақида ҳам қисқача ахборот бериб ўтмоқчиман.

Тан олиш керакки, биз илгари ислоҳотларни амалга оширишда аксарият ҳолларда вилоят миқёсидаги масалаларга эътибор қаратиб келганмиз. Ваҳоланки, ҳар бир туман ва шаҳарнинг ўзига хос хусусиятлари, ечилмаган муаммолари бор ва уларнинг барчаси одамлар ҳаётига тўғридан-тўғри таъсир қилиши шубҳасиз.

Шунинг учун ҳам Ўзбекистон Республикаси Президенти девонига, Вазирлар Маҳкамасига, вилоят, шаҳар ва туманлар ҳокимликларига фуқаролар, корхона ва муассасалардан тушаётган мурожаатлар сони ортиб бормоқда.

Мисолларга мурожаат этадиган бўлсак, Наманган вилоятидан Вазирлар Маҳкамасига тушган мурожаатлар 2016 йилнинг биринчи ярим йиллигида ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 14 фоизга кўпайган. Вилоят ҳокимлигига тушган ёзма мурожаатлар 18 фоизга, қабулга келганлар сони 36 фоизга ошган бўлиб, энг кўп мурожаатлар Наманган шаҳри, Уйчи, Наманган, Поп, Чортоқ туманларига тўғри келмоқда.

Айниқса, Бош вазирнинг яқинда ташкил этилган виртуал қабулхонасига мамлакатимизнинг барча ҳудудлари, жумладан, Наманган вилоятидан ҳам кўплаб мурожаатлар тушмоқда.

Мана, Янгикўрғон туманида яшовчи якка тартибдаги тадбиркор Ф. Йўлдошев чорвачиликни ривожлан-

тириш мақсадида «Халқ банки»дан 6,5 миллион сўм миқдорида кредит ажратишни сўраб мурожаат қилган.

Наманган шаҳридан фуқаро М. Дадахонов шаҳар электр тармоқлари корхонаси ходимлари хатти-ҳаракатидан норози бўлиб мурожаат қилган. Биз бу масалаларни тезкор равишда ҳал этдик.

Лекин бундай муаммоларни жойлардаги мутасадди раҳбарлар, биринчи навбатда ҳокимлар ўз вақтида ечиши керак эмасми? Одамлар билан ишлаш, мулоқот қилишни, уларнинг ичига кириб, дарду ташвишларини эшитишни қачон ўрганамиз?

Ҳар қайси раҳбар, ҳар қайси мутасадди учун энг муҳим масала аслида шу эмасми? Ҳаёт тажрибаси шуни кўрсатадики, бу ҳақиқатни тушуниб, шунга риоя қилиб ишламайдиган раҳбар ҳеч қачон узоққа бора олмайди.

Биз бугунги учрашувимизда имкон қадар кўпроқ одамлар иштирок этсин, мунозара ва муҳокамаларда фаол, очиқ ва ошкора қатнашсин, деган мақсадда уни видеоконференция шаклида ўтказмоқдамиз.

Ҳар бир инсон, ёши, касби, миллатидан қатъи назар, ўзини қизиқтирган, қийнаётган саволлар билан мурожаат қилиши мумкин. Мен сизларнинг ҳар қандай саволларингизга жавоб беришга тайёрман.

Энг муҳими, биз бундан буён мамлакат, вилоят миқёсидаги масалалардан қуйига – туман ёки кишлоқ, керак бўлса, маҳалла даражасидаги муаммоларга қадар тушиб борамиз.

Юртимизда истикомат қилаётган ҳар бир одамнинг дарди ва ташвишини эшитиб, жойларда тўпланиб қолган ўтқир муаммоларнинг ечимини топишга қаратилган дастурлар ишлаб чиқамиз ва ижросини назоратга оламиз.

Шу мақсадда Ҳукумат томонидан туман ва шаҳарларимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, одамларимизнинг ҳаёти ва кайфиятига таъсир этадиган соҳаларда амалий ишларни жонлантириш, мавжуд муаммоларни бартараф этиш мақсадида 15 та махсус дастур ишлаб чиқиладиганини сизларга маълум қилмоқчиман.

Рухсатингиз билан, эътиборингизни ана шу дастурларнинг мазмун-моҳиятига қаратиб, уларда белгиланган чора-тадбирларни мухтасар шарҳлаб бермоқчиман.

Биринчидан, жорий йил 5 октябрдаги Фармон билан Тадбиркорлик фаолиятининг жадал ривожланишини таъминлашга, хусусий мулкни ҳар томонлама ҳимоя қилиш ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатидан яхшилашга доир комплекс чора-тадбирлар дастури тасдиқланди.

Тажрибали ва малакали мутахассислар томонидан янгитдан тайёрланган мазкур давлат дастури бу борада қабул қилинган қонун ҳужжатлари талабларига сўзсиз амал қилинишини таъминлашга қаратилган.

У давлат томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, бу соҳанинг ҳуқуқ ва кафолатларини ҳимоя қилишни янада кучайтириш, тадбиркорлар фаолиятини асоссиз текширишларга чек қўйиш чора-тадбирларини ўз ичига олади.

Шунингдек, тадбиркорлик фаолиятини рўйхатга олиш, рухсат бериш ва лицензиялаш жараёнини такомиллаштириш юзасидан аниқ чоралар белгиланди. Бу ҳақда гапирганда, Наманган вилоятида тижорат банклари томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни молиявий қўллаб-қувватлаш учун ажратила-

диган кредитлар миқдорини келгуси 5 йилда камида 3–3,5 баробарга кўпайтириш назарда тутилганини айтиб ўтмоқчиман.

Наманган шаҳри, Тўрақўрғон ва Поп туманларида кичик бизнесни ривожлантириш учун ташкил қилинган 17 гектардан иборат 4 та махсус саноат зонасини кенгайтириш, бошқа туманларда ҳам худди шундай ҳудудлар ташкил этиш мўлжалланмоқда.

Дастурга кўра, келгуси 5 йилда 10 мингдан ортиқ янги кичик бизнес субъекти ташкил этилади.

Иккинчидан, яқинда имзоланган қарорга мувофиқ «2017–2021 йилларда қишлоқ жойларда янгиланган намунавий лойиҳалар асосида арзон ва қулай уй-жойлар қуриш дастури» тасдиқланди.

Бу дастур билан кўпчилик танишиб улгурган бўлса керак. Бугунги кунда аҳоли қулай, лекин нисбатан арзон уй-жой қуришни сўраяпти. Шу сабабли ушбу дастурга мувофиқ олдингига нисбатан 2 баробар арзон ва сифатли, намунали уй-жой қуриш ишлари бошланмоқда. Бу – вилоятдаги кўплаб эҳтиёжманд оила-ларнинг ҳаётини муаммоларини ечиш имконини беради.

Шунингдек, келгуси йили Наманган шаҳридаги Уйчи, Ҳамроҳ, Марғилон ва Қўқон кўчалари реконструкция қилиниб, уларнинг икки четида кўпқаватли замонавий уйлар қурилади.

Учинчидан, Ҳудудий автомобиль йўлларини қуриш ва реконструкция қилиш дастури тайёрланмоқда.

Ўтган беш йилда вилоятда 82 километрдан иборат халқаро, давлат ва маҳаллий аҳамиятга молик автомобиль йўлларида капитал ва жорий таъмирлаш иш-

лари бажарилган бўлиб, холисона айтганда, бу бизни қониқтирмайди.

Биз бу масалада асосий эътиборни халқаро, давлат аҳамиятига эга, шунингдек, ҳудудлараро автомобиль йўлларига кўпроқ қаратиб келганмиз. Ҳудудларнинг ички йўллари, уларнинг ҳолатини яхшилашга иккинчи даражали иш деб қарашга ўрганиб қолганмиз.

Бироқ, жойларда равон ва замонавий йўл бўлмаса ёки умуман йўл бўлмаса, ким бундай жойга маблағ тикиб, корхона қуради, техника ва технология олиб боради, деган саволни ҳеч ким ўзига бериб кўрмайди. Энг ёмони, бундай нохуш аҳвол аҳолининг ҳақли эътирози-га сабаб бўлмоқда.

Шундан келиб чиқиб, ишлаб чиқиладиган дастурда вилоят, маҳаллий ва шаҳар автомобиль йўллари тармоғини ривожлантириш, уларнинг фойдаланиш муддатини узайтириш, таъмирлаш ва сифатли сақланишини таъминлашга қаратилган аниқ чора-тадбирлар кўзда тутилади.

Жумладан, Наманган вилоятида келгуси беш йилда умумий фойдаланишдаги 198 километр йўл реконструкция қилинади ва таъмирланади, 75 километр йўл кенгайтирилади. Шунингдек, 2 та йирик кўприк қурилиб, 12 та мавжуд кўприк реконструкция қилинади.

Тўртинчидан, Шаҳар ва қишлоқларда транспорт таъминотини янада яхшилаш дастури тайёрланмоқда.

Вилоятда аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш сифатини ошириш мақсадида охириги 5 йил давомида 160 та автобус сотиб олиниб, шаҳар ва шаҳар атрофидаги 18 та йўналишда мунтазам қатнов йўлга қўйилди. Бир-

гина Наманган шаҳрининг ўзига 100 та автобус олиб келингани шаҳарда автобуслар қатновини тубдан яхшилаш имконини берди.

Айни пайтда тайёрланаётган дастурда Наманган вилоятида лизинг асосида яна 270 та автобус сотиб олиб, белгиланган йўналишларга чиқариш, 80 та замонавий автобекат барпо этиш, чекка ҳудудларда яшовчи аҳоли учун янги қатнов йўналишлари ташкил этиш ва бошқа чора-тадбирлар режалаштирилмоқда.

Бешинчидан, Қишлоқ жойларда ичимлик суви тармоқларини кенгайтириш ва модернизация қилиш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Тайёрланаётган дастурда мамлакатимизнинг барча ҳудудларида бу муҳим соҳага замонавий, тежамкор ва самарали технологияларни босқичма-босқич жорий этиш йўли билан сув таъминоти ва сифатини яхшилаш чоралари белгиланмоқда.

Ўтган беш йилда Наманган вилоятида 475 километр сув тармоқлари ва 33 та ерости сув кудуғи қурилди. Натижада 450 минг аҳоли тоза ичимлик суви билан таъминланди ва бу борадаги кўрсаткич 67 фоиздан қарийб 71 фоизга етди.

Ана шу ишларнинг узвий давоми сифатида, келгуси беш йилда вилоятда қўшимча равишда 211 километр сув тармоқларини қуриш мўлжалланмоқда.

Шулар қаторида, Косонсой туманида «Обод» сув тўплаш ва тозалаш иншооти, 13 километрдан иборат магистрал тармоқлар қуриб битказилиб, Косонсой шаҳри билан бир қаторда Баҳористон, Олмазор, Юмалоқшайхмозор, Озод қишлоқлари ҳам тоза ичимлик суви билан таъминланади.

Мингбулоқ туманидаги Жумашўй шаҳарчасини ичимлик суви билан таъминловчи сув олиш иншооти ва 5 километрдан зиёд магистрал тармоқ реконструкция қилинади. «Қизил Ровот» сув олиш иншоотидан Учқўрғон шаҳригача бўлган 7 километр масофада магистрал тармоқ тортилади.

Халқаро молия институтларининг 300 миллион долларга яқин имтиёзли кредитлари жалб этилиб, 434 километр магистрал ва ички тармоқлар, 112 та янги сув кудуклари қурилади.

Жумладан, Чуст, Поп, Чорток, Наманган ва Тўрақўрғон туманлари, Наманган шаҳри, шунингдек, Заркент, Хадикент, Исковот, Булоқбоши, Бўстон, Ёшлик аҳоли пунктларида тоза ичимлик суви таъминотини яхшилаш бўйича йирик лойиҳалар бажарилади.

Шулар қаторида, Учқўрғон – Наманган магистралининг 2-тармоғини қуриш, Жийдакапа – Курашхона магистрал тармоғи ва Наманган шаҳри оқова сув тизимларини реконструкция қилиш ва кенгайтиришга қаратилган лойиҳалар амалга оширилади.

Миқёси ва кўлами улкан бундай лойиҳаларнинг амалга оширилиши натижасида вилоят аҳолисининг тоза ичимлик суви таъминоти тубдан яхшиланади. Энг муҳими, бу борадаги кўрсаткич вилоят бўйича 90 фоизга етказилади.

Олтинчидан, Кўмирнинг таннархи ва аҳоли учун харид қийматини пасайтириш, шунингдек, қиш мавсумида бу борада чайқовчилик қилишни ва нархларнинг ошиб кетишини бартараф этиш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилмоқда.

Дастурда куз-қиш мавсумида мамлакатимиз туманлари ва қишлоқ жойларда кўмирга бўлган талабни

кондириш, аҳолини кўмир билан узлуксиз таъминлаш, кўмир таннарни ва уни истеъмолчиларга етказиб бериш нахнини пасайтириш бўйича комплекс кўшимча чора-тадбирлар назарда тутилмокда.

Бу ҳақда гапирганда, Ангрен–Поп электрлаштирилган темир йўлининг ишга туширилиши билан Наманган вилоятига кўмир етказиб бериш муддати қисқариб, ташиш харажати ҳар тоннасига 45 минг сўмга арзонлашди. Бундан ташқари Ҳукумат қарори билан 1 тонна кўмирнинг нархи 126 минг сўм қилиб қатъий белгиланди.

Шунингдек, кўмирни «Ўзбеккўмир» акциядорлик жамиятининг вилоятлардаги корхоналари орқали тўғридан-тўғри аҳолига сотиш йўлга қўйилади, бу борада чайқовчилик ҳолатларига чек қўйилади.

Еттинчидан, Шахар ва қишлоқ аҳолисининг электр энергиясидан фойдаланишини янада яхшилаш дастури ишлаб чиқилмокда.

Қишлоқ жойларда электр энергияси билан таъминлашдаги узилишлар аҳолининг ҳақли эътирозига сабаб бўлаётгани ҳеч кимга сир эмас. Бу – электр энергияси етказиб бераётган қувватларнинг эскириб қолгани билан боғлиқ.

Мавжуд аҳволни ўнглаш мақсадида, кейинги беш йилда вилоятда 3 минг 900 километр электр тармоқлари, 178 та трансформатор пункти янгитдан бунёд этилди.

Жами 5,5 минг километр электр тармоқлари, 118 та подстанция ва 1 минг 964 та трансформатор пункти капитал таъмирлангани натижасида 278 мингдан зиёд аҳоли хонадони, 4 минг 100 дан зиёд корхона ва ташкилотларга электр энергияси етказиб бериш яхшиланди.

Ишлаб чиқиляётган дастурда бу борадаги ишларни, Ўзбекистоннинг барча ҳудудлари каби, Наманган вило-

ятида ҳам тизимли равишда давом эттирилади. Жумладан, келгуси 5 йилда 143 километр электр тармоқлари, 145 та трансформатор пункти ва 4 та подстанция куриш, шунингдек, 6 минг 345 километр электр тармоқлари ва 2 минг 221 дона трансформаторни реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш режалаштирилган.

Саккизинчидан, Мактабгача таълим тизимини янада такомиллаштириш бўйича 2017–2021 йилларга мўлжалланган дастур ишлаб чиқилмоқда.

Бу дастурда ушбу муассасаларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, уларни юқори малакали педагог ва мутахассислар билан таъминлаш, таълим-тарбия жараёнларига замонавий усул ва дастурларни жорий этиш, фарзандларимизнинг маънавий ва жисмоний жиҳатдан баркамол инсонлар бўлиб вояга етиши учун кўшимча шароитлар яратиш бўйича чора-тадбирлар кўзда тутилади.

Жумладан, Наманган вилоятида келгуси 5 йилда 17 та мактабгача таълим муассасаси тўлиқ қайтадан барпо этилади, 125 та ана шундай муассаса реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади.

Тўққизинчидан, Бозорларни реконструкция ва модернизация қилиш, савдо тизимини такомиллаштириш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Маълумки, бозорлар Шарқда азалдан мамлакат ободлиги ва фаровонлигининг кўзгуси ҳисобланади. Шу маънода, Наманган вилоятида кейинги 5 йилда 4 та бозор, жумладан, Наманган шаҳридаги Яшил ва Чорсу бозорлари, Норин ва Наманган туманларидаги деҳқон бозорлари реконструкция қилингани ва капитал таъмирлангани эътиборга лойиқдир.

Тайёрланаётган дастурда келгуси беш йилда Наманган вилоятида барча туманлар марказларида жой-

лашган 13 та деҳқон бозорини замонавий талаблар, шаҳарсозлик ва архитектура меъёрлари асосида реконструкция қилиш режалаштирилмоқда.

Ўнинчидан, Пенсионерларга тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш дастурини ишлаб чиқиш якунланди.

Ушбу дастурда 2016–2020 йилларда пенсионер ва ногиронлар, ёлғиз қариялар ва аҳолининг кам таъминланган қатламларига тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш тизимини такомиллаштириш ва янада ривожлантириш бўйича аниқ чора-тадбирлар назарда тутилган.

Хусусан, уларнинг турмуш даражаси ва сифатини ошириш, аниқ йўналтирилган ижтимоий ҳимояни кучайтириш, кўрсатилаётган моддий ёрдам кўламини кенгайтириш чоралари белгиланди.

Наманган вилоятида юқорида келтирилган чора-тадбирлар билан бирга, ногиронлар, кексалар ва кам таъминланган фуқароларнинг 1 минг 450 нафарини, шунингдек, 772 нафар уруш ва меҳнат фахрийларини турли санаторийларга имтиёзли йўлланмалар билан таъминлаш режалаштирилмоқда.

Ҳозирги пайтда Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари бир йилда бир марта мамлакатимиздаги санаторийларга бепул йўлланмалар билан таъминланаётгани сизларга яхши маълум. Эндиликда саломатлиги ёки бошқа сабаблар туфайли бу имтиёздан фойдалана олмаётган кексаларимизга йўлланмаларнинг пули берилади (ҳозирги кунда бу ўртача 800 минг сўмни ташкил этмоқда).

«Нуроний» жамғармаси бошчилигида «Маҳалла» жамоат фонди, Касаба уюшмалари ва жамоат ташкилотлари томонидан ёлғиз қариялар ҳар йили қишқикийим-бош, қиш мавсуми учун озиқ-овқат захираси билан таъминланади.

2017–2020 йилларда юртимиздаги барча Мурувват ва Саховат уйлари реконструкция қилиниши ва капитал таъмирланиши, уларнинг моддий-техник базаси мустаҳкамланиб, замонавий шароитлар яратилиши кўзда тутилган.

Барчамизни улғайтириб, вояга етказган, Ватанимизнинг бугунги равнақиға беқиёс ҳисса қўшган боболаримиз ва момоларимизни ҳар қанча ҳурмат қилсак, ҳар қанча эъзозласак, арзийди.

Хонадонларимизнинг файзи, фариштаси бўлган бу инсонларға, токи кейин армон бўлиб қолмаслиги учун, улар ҳаёт пайтларида қўлимиздан келганча кўмак ва ёрдам бериш биз учун ҳам қарз, ҳам фарздир.

Ўн биринчидан, Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тизимини янада такомиллаштириш чоратadbирлари дастури ишлаб чиқилди.

Дастурда келгуси 2 йилда аёллар ва болаларға тиббий хизмат кўрсатишни яхшилаш, жумладан, уларға хизмат кўрсатадиган даволаш-профилактика ташкилотларининг моддий-техник базасини ва кадрлар таркибини янада мустаҳкамлаш, уларға махсус ва юқори технологиялар асосида тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар назарда тутилади.

Дастурға мувофиқ барча янги туғилган чақалоқлар, ўсмир қизлар, ҳомиладор ва туғиш ёшидаги аёллар учун 100 фоиз патронаж кузатиш тизими жорий этилади. Натижада касалланиш ҳолатларининг олди олиниб, оналар ва болаларда касалликларни эрта аниқлаш кўрсаткичи 60 фоиздан 85 фоизға етказилади. Шу билан бирға, марказлашган тартибда касалхоналарға бериладиган дори воситалари, тиббий буюм ва ускуналар рўйхати кенгайтирилади.

Наманган вилоятида ҳам 14 та тиббиёт бирлашмалари реконструкция қилинади, капитал таъмирланади ва энг замонавий тиббий ускуналар билан жиҳозланади. Ушбу мақсадлар учун 1,5 триллион сўм ва 131 миллион доллар маблағ сарфланади.

Дастур доирасида келгуси беш йилда Учкўрғон, Косонсой, Тўрақўрғон туманлари тиббиёт бирлашмалари таркибидаги туғруқ комплекслари ва болалар бўлимларини, Наманган шаҳридаги 2-сонли туғруқ комплекси ва болалар шифохонаси, ихтисослашган акушерлик-гинекология марказини реконструкция қилиш ва жиҳозлаш, скрининг маркази фаолиятини кучайтириш, унинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш режалаштирилмоқда.

Мўътабар оналаримиз, мухтарама аёлларимиз олдида биз ҳамиша қарздормиз. Шунинг учун ҳам, рўзғорнинг оғир юкини ўзининг нозик елкасида кўтариб, ҳам оила юмушларини, ҳам ижтимоий вазифаларни сидқидилдан бажариб келаётган, доимо шукроналик билан яшайдиган аёлларимиз, опа-сингилларимизнинг оғирини енгил қилиш бизнинг дастуримизда алоҳида ўрин эгаллайди.

Ўн иккинчи ва ўн учинчи дастурлар – республикада Фармацевтика саноатини янада ривожлантириш ҳамда Аҳолини дори воситалари билан таъминлаш даражасини ошириш ва дори-дармон нархлари шаклланишини такомиллаштиришдан иборат.

Ушбу дастурларга мувофиқ, 2016–2020 йилларда мамлакатимизда умумий қиймати 224 миллион долларга тенг бўлган 67 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади.

Натижада республикада фармацевтика маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 2,5 барабар кўпайиб, 22 та

йўналишда кенг турдаги янги дори воситаларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Мисол учун, 2016–2018 йилларда Наманган вилоятида «Мерримед фарм» қўшма корхонасида қиймати 10 миллион доллар бўлган лойиҳа амалга оширилиб, йилига 20 миллион флакон антибиотиклар ва инфузия эритмалари ишлаб чиқариш қувватлари ташкил этилади. Шунингдек, «Наманган фарм плант» корхонаси томонидан 6,3 миллион доллар сармоя ўзлаштирилиб, йилига 60 миллион ампула дори воситалари ишлаб чиқарилади.

Шу билан бирга, аҳоли ва тиббий ташкилотларни арзон ва сифатли дори воситалари билан таъминлаш даражасини ошириш, уларга нарх белгилашнинг тез мослашувчан ва очиқ механизмини жорий этиш, мавжуд арзон дорилар ўрнига асоссиз равишда қиммат дорилар буюриш амалиётига чек қўйиш бўйича чоралар кўрилади.

Ўн тўрттинчидан, 2017–2021 йилларда республикада маиший чиқиндиларни санитария йўли билан тозалаш ва зарарсизлантириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастуридир.

Ушбу дастурда келгуси беш йилда маиший чиқиндиларни санитария йўли билан тозалаш ва зарарсизлантириш тизимини янада такомиллаштириш бўйича комплекс чора-тадбирлар амалга ошириш белгиланди.

Жумладан, Наманган вилоятида 26 та кўзда тутилмаган жойда тўпланиб қолган 44 минг тонна чиқинди жорий йилнинг охиригача тугатилади. Вилоятдаги санитар-тозалаш ва ободончилик ташкилотлари қўшимча равишда қарийб 3,6 миллиард сўмлик ускуна ва махсус машиналар билан таъминланади.

2017–2018 йилларда жами 7,6 миллиард сўмдан ортиқ маблағ сарфланиб, вилоятдаги маиший чиқинди полигонлари ўраб олинади, уларга борадиган йўллар асфальт қилинади.

Азиз дўстлар!

Биз учун ўз долзарблиги ва аҳамиятини ҳеч қачон йўқотмайдиган яна бир масала, бу – **фарзандларимизни мустақил фикрли, замонавий билим ва касб-ҳунарларни эгаллаган, мустаҳкам ҳаётий позицияга эга, чинакам ватанпарвар инсонлар сифатида тарбиялаш** вазифасидир.

Айниқса, дунёда диний экстремизм, терроризм, гиёҳвандлик, одам савдоси, ноқонуний миграция, «оммавий маданият» каби ёвуз хавф-хатарлар инсоният бошига оғир кулфатлар солаётган ҳозирги мураккаб бир даврда ёшлар тарбияси масаласи янада муҳим аҳамият касб этаётгани ҳеч кимга сир эмас.

Албатта, бугунги кунда юртимизда ёшларимиз қалбида Ватанга муҳаббат ва садоқат туйғусини камол топтириш, уларни соғлом турмуш тарзи руҳида тарбиялашга қаратилган тарғибот-ташвиқот ишлари олиб борилмоқда.

Аммо очиқ тан олишимиз керакки, бу борада амалга ошираётган ишларимиз ҳали етарли даражада эмас.

Шунинг учун биз ёшларимиз, айниқса, уюлмаган ёшлар билан ишлашга жиддий эътибор қаратишимиз зарур. Биз улар билан кўпроқ гаплашишимиз, қалбига кулоқ солишимиз, муаммоларини ечиш учун амалий кўмак беришимиз, энг асосийси, азиз Юртбошимиз Ислом Абдуғаниевич айтганларидек, ёшларга йўлни кенг очиб беришимиз керак.

Мана, мамлакатимизда тадбиркорлик фаолияти-ни ҳар томонлама ривожлантириш бўйича комплекс чора-тадбирлар дастурини амалга оширишга киришдик. Барчамиз яхши биламизки, тадбиркорлик, ишбилармонлик хусусиятлари аввало ёшларга хос фазилат ҳисобланади. Демак, **тадбиркорликка йўл очиш – аввало, ёшларга кенг йўл очиб беришдир**, десак, аини ҳақиқат бўлади.

Ҳар бир йигит-қиз жамиятимизда ўз ўрнини топса, ўз ҳаётий мақсадига эга бўлса, ўзи орзу қилган касбида ишласа, ўзининг бизнесини очса, уларнинг қобилият ва истеъдодини юзага чиқариш учун барча имкониятларни яратиб берсак, ўзингиз ўйланг, бундай ёшларни ким тўғри йўлдан қайтара олади?

Ёшларимиз учун янги имкониятлар очиб беришга хизмат қиладиган шундай долзарб чора-тадбирларни амалга ошириш, бунда жамоат ташкилотлари, аввало «Камолот» ёшлар ташкилотининг иштирокини янада кенгайтириш каби масалалар биз учун энг муҳим вазифа бўлиб қолади.

Ҳурматли учрашув қатнашчилари!

Биз бугунги кунда ўзимизга аниқ ва равшан қилиб белгилаб олган, ҳозиргина қисқача баён қилинган мақсад ва вазифаларни тўлиқ ва сифатли бажариш учун маҳаллий ҳокимликлар, ҳудудий идоралар, ташкилот ва корхоналардан фаоллик ва яна бир бор фаоллик кўрсатиш талаб этилади.

Бир нарса аёнки, ҳар қандай оғир вазифани уда-далаш, авваламбор, барча даражадаги ҳокимлар ва раҳбарларнинг шахсий масъулияти, ташкилотчилик қобилияти ва ташаббускорлиги, билим ва малакаси, бир мақсад йўлида қатъият билан интилишига боғлиқ.

Ана шуларнинг барчасини инобатга олган ҳолда, менинг сайловолди дастурида давлат бошқаруви тизимини замон талаблари даражасига кўтариш, барча бўғиндаги раҳбар ходимлар фаолиятининг самарадорлигини, уларнинг халқ олдидаги жавобгарлиги ва масъулиятини ошириш масалаларига устувор аҳамият қаратилган.

Қисқа қилиб айтганда, халқ давлат идораларига эмас, давлат идоралари халққа хизмат қилиши керак, деган оддий, лекин ғоят муҳим аҳамиятга эга бўлган принципни амалга ошириш учун биз бор куч ва имкониятларимизни сафарбар этамиз.

Қадрли ва муҳтарам ватандошлар!

Биринчи Президентимиз, муҳтарам Ислом Абдуғаниевич Каримов раҳнамолигида биз сизлар билан, бутун халқимиз билан қандай оғир синовларни биргаликда, сабр-бардош билан енгиб ўтдик ва улардан ёруғ юз билан чиқдик. Юртимизнинг бугунги шонли тарихини ўз қўлимиз билан яратишга ҳисса қўшдик.

Мен қачонки гўзал ва бетакрор Наманган заминига келсам, бу ердаги кўча ва хиёбонлар, майдонларда яшнаб турган гул-чечакларни, сўлим ва ораста манзилларни кўриб, очиги, баҳри дилим очилиб кетади.

Пок ниятли, нозик дидли, хушмуомала, меҳмондўст Наманган элининг табиатига, сизларнинг ўзига хос ширин шевангизга, ҳар қандай одам, албатта ҳавас қилади.

Вилоятда ҳар йили гул байрамининг чиройли ўтказилиши, бу байрам наманганликлар ҳаётига сингиб, яхши анъанага айланиб қолгани бежиз эмас. Нега деганда, гулу райҳонни, гўзалликни яхши кўрадиган ва

шундай ободликни ўз қўли билан яратадиган одамларнинг қалби ҳам гўзал бўлади.

Наманган аҳлининг ана шундай хусусиятидан келиб чикиб, сизлар бир ташаббус билан чиқсангизлар, деган таклифни ўртага ташламоқчиман. Яъни давлат ва жамоат ташкилотлари, айниқса, ёшлар, нуронийлар, гўзал аёлларимиз, қизларимиз кучни бир ерга тўплаб, вилоятнинг ҳар бир шаҳар, туманида республикага намуна бўладиган, мамлакатимизнинг ҳамма еридан одамлар бу ерга келиб завқ оладиган, энг замонавий шаклда «Гуллар боғлари»ни яратсак, Наманганга ярашадиган иш бўлур эди.

Бу масалада вилоят ҳокими кенг жамоатчилик билан маслаҳатлашиб, 1 ой муддатда ўзининг таклифини бериши зарур.

Мен бутун Ўзбекистонимиз катори, гуллар диёри бўлган Наманган аҳлининг эзгу орзу-ниятларини амалга ошириш йўлида бутун борлиғимни аямасдан хизмат қилишни ўзим учун юксак шараф деб биламан.

Сўзимнинг охирида сизларга, сизларнинг тимсолин-гизда Наманган халқига яна бир бор сиҳат-саломатлик, хонадонларингизга файзу барака, она Ватанимизни гуллаб-яшнатиш йўлидаги олижаноб фаолиятингизда зафарлар ёр бўлишини тилайман.

Эътиборингиз учун раҳмат.

**Учқўрғон тумани,
2016 йил 2 ноябрь**

**МАМЛАКАТИМИЗНИНГ
ЖАВОҲИР ҲАЗИНАСИ
(НАВОИЙ ВИЛОЯТИ САЙЛОВЧИЛАР
ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДАГИ
НУТҚ)**

Ассалому алайкум, мухтарам ватандошлар!

Ҳурматли дўстлар!

Мана, ҳозиргина сизлар билан Биринчи Президенти-миз, мухтарам Ислом Абдуғаниевични эслаб, у кишининг хотирасига ҳурмат бажо келтирдик. Дарҳақиқат, буюк Юртбошимизнинг вафоти Ватанимиз, эл-юртимиз учун бекиёс оғир йўқотиш бўлди.

Лекин кўпни кўрган, иродаси бақувват халкимиз бошимизга тушган бундай оғир синов ва йўқотишдан сабр-матонат билан ўтди. Мустақил давлатимиз асосчиси белгилаб берган тараққиёт йўлини оғишмай, катта куч-ғайрат билан қатъий давом эттиришга эл-юртимиз ҳар томонлама қодир эканини бугун яққол намоён этмоқда.

Ва бу борада азиз Ислом Абдуғаниевичнинг сиёсий мероси, давлат ва жамият қурилиши бўйича келажакни олдиндан кўриб ишлаб чиққан стратегик ғоялари, белгилаб берган мақсад ва вазифалари бизнинг фаолиятимиз учун бундан буён ҳам асосий қўлланма бўлиб хизмат қилади.

Бутун дунёда «ўзбек модели» деб тан олинган миллий тараққиёт йўлимизнинг амалий самарасини янада ошириш ва янги босқичга кўтариш менинг сайловолди дастуримининг туб негизи ва маъно-мазмунини ташкил этади.

Халқ манфаати, юртимиз тинчлиги, Ватанимиз равнақи учун улуғ Йўлбошчимиз каби бор куч ва

салоҳиятим, бутун борлиғимни сафарбар этишни мен ўзимнинг муқаддас бурчим деб биламан.

Яратганнинг марҳамати билан шу буюк инсон билан 27 йил давомида елкама-елка туриб ишлаш бахти менга насиб этди. Ана шу даврда азиз устозимиздан ўрганган иш услуби, ҳаёт ва раҳбарлик тажрибасини халқимизнинг дунёда ҳеч кимдан кам бўлмай яшаши учун сафарбар этиш қанчалик оғир ва масъулиятли, айтилиш вақтида шарафли вазифа эканини шу кунларда, айтишса чуқур ҳис этмоқдаман.

Албатта, бугунги кунда замоннинг ўзи олдимизга долзарб қилиб қўяётган ўткир масалаларни ҳал этиш, Ўзбекистонимизни жаҳондаги ривожланган, демократик давлатлар қаторига олиб чиқиш осон эмас. Бунинг учун ҳаммамиз – бутун халқимиз биргаликда, бир ёқадан бош чиқариб, ҳаракат қилишимиз керак. Ана шундай умуммиллий бирлик ва ҳамжиҳатликнинг асосий шартини мен аввало одамлар билан, жамоатчилик билан очиқ ва самимий мулоқот ташкил этади, деб биламан.

«Кенгашли тўй тарқамас» деган мақолда жуда катта маъно бор. Шу сабабли ҳам бизнинг жойларда бўлаётган сайловолди учрашувларимиз, эътибор берган бўлсангиз, асосан жонли мулоқот, видеоанжуман шаклида ўтказилмоқда. Бугунги учрашувимиз ҳам, мана, ўзингиз кўриб турибсиз, шундай шаклда олиб борилмоқда. Худуди бепоен бўлган Навоий вилояти учун бундай мулоқот айтилиш муддао, десам, ўйлайманки, сизлар ҳам бу фикрга қўшиласиз.

Бу учрашувда нафақат вилоят, балки шаҳар ва туманлардаги залларда йиғилган ишчи-муҳандислар, фермерлар, тадбиркорлар, ўқитувчи ва шифокорлар,

журналистлар, умуман, барча ижтимоий тоифа ва катламларнинг намояндаларини кўриб турганимдан шахсан мен жуда хурсандман.

Ҳаммангизга маълумки, сайлов – бу халқ хоҳиш-иродасининг намоён бўлиши, демократиянинг асосий мезонидир. Шундай экан, олдимизда турган бу муҳим сиёсий тадбирни мамлакатимиз Конституцияси ва қонунлари, халқаро талаблар асосида, барча номзодларга тенг шароит ва имконият яратган ҳолда, ўтказиш қандай катта сиёсий аҳамиятга эга эканини, ўйлайманки, ҳаммангиз яхши тушунасиш.

Муҳтарам ватандошлар!

Азим Зарафшон воҳасида, беҳисоб табиий бойликлар макони бўлган Қизилқум минтақасида жойлашган Навоий вилояти, таъбир жоиз бўлса, мамлакатимизнинг дуру жавоҳирлар хазинасидир.

Албатта, бу саховатли заминнинг хосияти ҳақида кўп гапириш мумкин. Аммо битта мисолнинг ўзи кўп нарсани англатади, деб ўйлайман. Машҳур Менделеев жадвалида юздан зиёд модда бўлса, шуларнинг ҳаммаси, жумладан, олтин, кумуш, уран, табиий газ, нефть, минерал туз конлари ва бошқа бойликлар бу заминда бисёр топилади.

Бу ерда қазиб олинадиган олтин ва кумуш, ғозғон мрамари, чўпонларимиз етиштирадиган қорақўл териси бутун дунёда маълуму машҳур бўлиб, халқаро миқёсда сифат эталони деб қабул қилинган. Табиийки, бу ҳаммамизга катта ғурур-ифтихор бағишлайди.

Буюк аجدодимиз Алишер Навоий бир пайтлар таҳсил олиш учун Ҳиротдан Самарқанд сари йўлга чиққанларида айни мана шу воҳадан ўтганлар. Қуш учса қаноти, одам юрса оёғи куядиган бу бепоён даш-

ту чўллар вақти келиб бунёдкор авлодлар томонидан обод шаҳар ва қишлоқларга айланишини орзу қилганлар.

Мутафаккир шоиримизнинг «**Одамий эрсанг, демагил одами, Ониким, йўқ халқ ғамидин ғами**», деган сатрларида қанчалик чуқур маъно бор. Яъни, бу дунёда инсонларнинг дарду ташвишларини ўйлаб яшаш – одамийликнинг энг олий мезонидир. Халқнинг ғамидан узоқ бўлган инсонни одам қаторига қўшиб бўлмайди, деб уқтирмоқда улуг бобомиз.

Бу ўлмас сатрлар бугун бизнинг ҳаётимиз билан, бизнинг орзу-интилиш ва амалий ҳаракатларимиз билан нақадар ҳамоҳанг экани одамни ҳайратга солади.

Мен хизмат вазифамга кўра Навоий вилоятида кўп бўлганман. Сизларнинг кўпчилигингизни яхши танийман. Сизлар билан катта-катта корхоналарда, чекка овулларда учрашганимиз, шу заминнинг бугунги ва эртанги кунини ҳақида режалар тузиб, самимий суҳбатлар қурганимизни эслар эканман, вилоят ривожига озми-кўпми ҳисса қўшганимдан фахрланиб юраман.

Ёзда жазирама иссиқ, қишда изғирин совуқ бўладиган бу минтақада яшаб меҳнат қилиш, ердан бойлик ундириш албатта осон эмас. Бунга фақат мустаҳкам иродали, ўз кучига ишонган, чинакам матонатли инсонлар қодир бўлади.

Ўз ери, ўз юртига фидойи, кўнгли очик, кўпмиллатли Навоий аҳлини мен айнан шундай инсонлар деб биламан ва сизларнинг бундай фазилатларингизни юксак қадрлайман.

Севиқли шоиримиз Ҳамид Олимжон «**Зарафшонни лойлатиб кечган азаматлар бордир бу элда**», деган гўзал сатрларни битганида, айнан сизлардек бағрикенг,

мард ва олижаноб одамларни назарда тутган, десам, асло хато бўлмайди.

Ўз меҳнати билан эл-юртимизда обрў-эътибор топган ана шундай ажойиб инсонлардан бири машҳур уста, «Эл-юрт ҳурмати» ордени совриндори Тохир Раҳимовдир. Мана шу Нурота тупроғида туғилиб камол топган бу қўли гул инсонни замонамиз Фарҳоди, десак, арзийди. Мохир устанинг санъати билан ғозғон мрамаридан яратилган сағана тошлари Ҳаким Термизий бобомиз макбарасини, Афғонистонда мавлоно Лутфий, Бобур Мирзо, Камолиддин Бехзод каби буюк аجدодларимиз қадамжоларини безаб турибди. Ўтган йили Тохир ака хавф-хатарларга қарамасдан, Бобур халқаро илмий экспедицияси билан Афғонистоннинг Ҳирот шаҳрига бориб, Алишер Навоий бобомиз макбарасидаги қабртошни янгилаб келгани – ҳам маҳорат, ҳам жасорат намунаси, дейишга муносибдир.

Умуман, вилоятда Алишер Навоий бобомиз хотирасига ҳурмат-эҳтиром кўрсатиш, ул зотнинг табаррук меросини ўрганиш, ёш авлодимизга безавол етказиш борасида ибратли ишлар қилинаётганини алоҳида таъкидлашни истардим.

Хусусан, Навоий вилояти ҳокимлиги ва ижодкор зиёлиларнинг ташаббуси билан улуғ шоирнинг энг машҳур асарлари тўрт китоб шаклида, юксак полиграфик сифат билан нашр этилгани ана шундай эзгу ишлар қаторига киради. Шу гўзал нашр кўплаб юртдошларимиз қатори менинг ҳам шахсий кутубхонамда борлигидан жуда хурсандман. Фурсатдан фойдаланиб, ана шундай савобли ишларга бош-қош бўлган фидойи инсонларга раҳмат айтаман.

Инсон маънавий оламини бойитишда улкан таъсирга эга бўлган китоб ҳақида сўз очилган экан, шу билан боғлиқ муҳим бир масалага эътиборингизни қаратмоқчиман. Яъни, бугунги кунда жамиятимизда китобхонлик даражаси қандай? У бизни қониқтирадими? Ким кейинги пайтда қайси китобни ўқиди, фарзандимизга қандай китоб олиб бердик?

Афсуски, кўп ҳолларда бу саволларга ижобий жавоб беришимиз қийин.

Одамларнинг онгу тафаккури, дунёқарашини ўзгартириш, маънавий савиясини юксалтириш ҳақида кўп гапирамыз. Лекин бу борада энг оддий ва айни пайтда энг таъсирчан восита – бу китоб эмасми? Мен шунга аминман – китобсиз тараққиётга, юксак маънавиятга эришиб бўлмайди. Китоб ўқимаган одамнинг ҳам, миллатнинг ҳам келажаги йўқ.

Албатта, ҳозирги вақтда ахборот-коммуникация соҳаси шиддат билан ривожланмоқда, телевидение, радио, Интернет, компьютер, мобиль телефон кундалик ҳаётимиздан чуқур жой олмоқда. Биз ана шу имкониятлардан самарали фойдаланиб, мамлакатимизда ёшларнинг китоб ўқишга бўлган қизиқишини кучайтириш, аҳолининг китобхонлик савиясини янада оширишга алоҳида эътибор қаратишимиз лозим.

Бунинг учун китоб нашри, китоб савдоси билан боғлиқ ишларимизни танқидий кўриб чиқишимиз керак. Таълим-тарбия муассасалари, идора ва ташкилотлар, меҳнат жамоаларида шу масала бўйича турли танлов, фестиваль ва акциялар, китоб байрамларини ташкил этишимиз керак. Мавжуд ахборот-ресурс марказларини бойитиш, кутубхоналар йўқ жойларда уларни ташкил этишимиз лозим. Ота-боболаримиздан қолган

яхши анъаналарни давом эттириб, навоийхонлик, бобурхонлик, машрабхонлик кечалари ўтказсак, керак бўлса, бадий асарларни телевидение орқали ўқитишни йўлга қўйсак, нима дейсизлар?

Шу борада Навоий вилояти бошқаларга ўрнак бўлиши керак, деб ўйлайман. Ўзингиз айтинг, бу масалада Алишер Навоий бобомиз номи билан аталадиган вилоят ўрнак бўлмаса, ким намуна бўлади?

Юртимизнинг барча ҳудудлари каби Навоий вилоятида ҳам бутун ҳаётини халқимиз учун китоблар, бадий асарлар ёзишга бағишлаган фидойи инсонлар кўп. Масалан, Тошпўлат Ҳамид, Ғайбулла Саломов, Ойдин Ҳожиева, Одил Ҳотамов, Ашурали Жўраев, Қодир Жўрақулов каби таниқли шоир ва ёзувчилар, илм-фан ва маданият намояндаларини юртимизда кўпчилик яхши билади. Бу диёр ўзбек халқ оғзаки ижодининг ўлмас дурдоналарини асраб-авайлаб келаётган бахшилари билан ҳам машҳурдир.

Бу заминдан Ўзбекистон халқ артисти Ширин Азизова, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Мехриддин Раҳматов, истеъдодли хонанда Фарҳод Саидов сингари санъаткорлар етишиб чиққан. Вилоятда фаолият кўрсатаётган «Соната» ракс гуруҳи, «Ивушка» хор жамоаси, «Марварид» халқ ансамбллари фаолияти бутун мамлакатимизда машҳурдир.

Бу диёр ёшлари спорт соҳасида ҳам катта ютуқларни қўлга киритмоқда. Шу йил Бразилиянинг Рио-де-Жанейро шаҳрида бўлиб ўтган 15-паралимпия ўйинларида шу замин ўғлони Ҳусниддин Норбеков енгил атлетика бўйича олтин ва бронза медалларини қўлга киритиб, жаҳон аҳлининг олқишига сазовор бўлди. Келинлар, бу қаҳрамон йигитни, унинг устоз ва

мураббийларини яна бир бор кутлаб, уларга янги-янги ютуқлар ёр бўлишини тилайлик.

Дорогие друзья!

Я рад встретиться с вами на прекрасной земле Навоийской области, которая, как и вся наша страна, неузнаваемо преобразилась за годы независимости под руководством Первого Президента Узбекистана Ислама Абдуганиевича Каримова.

Подтверждением служит то, что сегодня Навоийская область занимает второе место в стране по производимому валовому региональному продукту. На основе самых современных технологий здесь работают десятки крупнейших в Центральной Азии, уникальных предприятий, которые вносят большой вклад в рост экономики, динамичное развитие страны в целом. Не случайно именно в этом регионе была создана первая в республике свободная индустриально-экономическая зона. С каждым годом становятся все более благоустроенными города и села области, развивается инфраструктура, растут доходы и благосостояние людей.

Эти достижения – результат вашего, дорогие навоийцы, самоотверженного труда, превратившего в цветущий оазис пустыню Кызылкум, о которой когда-то говорили: если тут пролетит птица – сожжет крылья, если пройдет человек – обожжет ноги.

Среди таких людей, отдающих делу развития и процветания страны все свои силы, знания и опыт, хотел бы назвать Героев Узбекистана: машиниста-экскаваторщика Анатолия Панина, энергетика Камила Ибрагимова, чабана Серикбая Сагатова, инженера Кувандыка Санакулова. В Навоийской области хорошо знают так-

же Николая Лаккая, Мадия Сабитову, Светлану Федоренко, Бориса Сона, Игоря Шишкова, Сероба Исунца, Николая Сысоева, Владимира Бабикина, Ольгу Душкину. Своими яркими достижениями в разных сферах, созидательным трудом, активной гражданской позицией они по праву заслужили большое уважение и высокий авторитет в нашем обществе.

Всем вам хорошо известно, что Ислам Абдуганиевич уделял огромное внимание укреплению нашего бесценного богатства – мира и стабильности, межнационального согласия и взаимопонимания в стране. Навоийский регион, где сегодня единой, дружной семьей живут и трудятся представители более ста наций и народностей, является ярким примером высокой эффективности такой политики.

Хочу заверить вас, что мы твердо и последовательно продолжим этот курс демократических реформ, направленных на обеспечение стабильности и спокойствия, укрепление экономической мощи страны, создание достойных условий жизни для нашего народа, гарантируя всем гражданам Узбекистана, независимо от их национальности, языка, вероисповедания, равные права и возможность развивать свою культуру, обычаи и традиции.

Наверное, вы уже ознакомились с моей предвыборной программой, которая была опубликована. Поэтому хотел бы коротко остановиться на изложенных в ней приоритетных направлениях дальнейшего развития страны, охватывающих все сферы нашей жизни.

Так, главными нашими задачами мы определили: совершенствование системы государственного и общественного управления и последовательную ре-

ализацию концепции **«От сильного государства – к сильному гражданскому обществу»**; обеспечение верховенства закона и дальнейшее реформирование судебно-правовой системы; углубление экономических реформ, обеспечение макроэкономической стабильности и устойчивых темпов роста, с сокращением уровня присутствия государства в экономике и комплексным развитием территорий; развитие социальной сферы и реализацию одного из важнейших принципов **«Реформы не ради реформ, а во имя блага людей»**; обеспечение безопасности, упрочение атмосферы религиозной толерантности и межнационального согласия, во внешней политике – полное следование нашим национальным интересам.

Важнейшая задача для нас, я это подчеркиваю, – обеспечить, чтобы все принимаемые меры позитивно отражались на достатке и повседневной жизни каждого нашего соотечественника.

В связи с этим хочу обратить ваше внимание на то, что мы запланировали в масштабах республики в ближайшие пять лет осуществить ряд целевых программ для решения насущных социальных вопросов.

Будут реализованы программы, направленные на строительство доступного жилья, улучшение обеспечения населения питьевой водой и электроэнергией, развитие дорог и транспортного обслуживания, дальнейшее развитие сфер здравоохранения, образования, охраны материнства и детства, всемерную поддержку представителей старшего поколения, и другие программы, которые затрагивают жизненные интересы каждого человека и каждой семьи в нашей стране, в том числе в Навоийской области.

На реализацию этих важнейших задач мы направим все силы и возможности нашего государства и общества. Безусловно, такая благородная работа, в которой, я уверен, вы, уважаемые навоийцы, примете самое активное участие, найдет яркое воплощение во всех городах и селах вашего региона.

Ведь всех нас объединяет одна цель – процветание нашей Родины, нашего общего дома, имя которому – Узбекистан. И нам предстоит большая работа – вместе решать проблемы, стоящие перед нами, вместе строить наше будущее, воспитывать детей гармонично развитыми личностями, достойными нашей прекрасной страны, наших великих целей. Мощный фактор развития Узбекистана – это прочное межнациональное согласие и дружба, уверенность нашего многонационального народа в завтрашнем дне.

Азиз дўстлар!

Навоий вилояти бой маданият ва тарихий ёдгорликлар билан ҳам алоҳида ажралиб туради. Айникса, Кармана шаҳри, Қосим шайх мақбараси, Работи Малик ёдгорлиги, Қизилкум бағридаги тош ўрмон, Сармишсойдаги тошга ўйилган қадимий расмлар – буларнинг барчаси вилоятнинг кўҳна тарихи ва маданиятидан далолат беради.

Бундай масканлар биз бугун тўпланиб турган Нурота туманида ҳам мавжуд. Машҳур азиз-авлиёлар, табаррук зотлар яшаб келгани, илм-маърифат нурини таратгани учун бу муқаддас масканга Нурота деб ном берилганини ҳаммамиз яхши биламиз. Бу заминдаги Чилустун масжиди, қадимий чашма ва бошқа ёдгорликлар юртимизнинг шаҳар ва қишлоқларидан, чет

эллардан келадиган зиёратчилар билан доимо гавжум бўлади. Нурота шахрини ва бу ердаги кўҳна обидаларни ҳар томонлама обод қилиб, аҳоли ва зиёратчилар учун қулай шароитлар яратиш – бизнинг нафақат вазифамиз, балки инсоний бурчимиздир.

Мухтасар айтганда, Навоий вилоятида туризм соҳасини, хусусан, экотуризмни ривожлантириш, бунинг учун зарур инфратузилма тармоқларини яратиш эътиборимиз марказида бўлади.

Хурматли учрашув қатнашчилари!

Сўнгги йилларда бутун мамлакатимиз каби Навоий вилояти ҳам юқори суръатлар билан ривожланмоқда. Бугунги кунда мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган саноат маҳсулотининг 10 фоизи, жумладан, цементнинг 45 фоизи, минерал ўғитларнинг 30 фоизи, электр энергиясининг 16 фоизи айнан Навоий вилояти ҳиссасига тўғри келмоқда.

Бу заминдаги Навоий кон-металлургия комбинати, «Навоийазот», «Қизилқумцемент» корхоналари, Навоий иссиқлик электр станцияси, «Электр кимё заводи» каби йирик қувватлар мамлакатимиз иқтисодиётининг фахри ҳисобланади.

Вилоятда хорижий сармоялар иштирокида 53 та корхона фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг 25 таси ёки деярли ярми кейинги 5 йилда ишга туширилгани соҳа ривожига берилаётган юксак эътибор натижаси, десак, муболаға бўлмайди.

Мамлакатимизда биринчи марта Навоий вилоятида ташкил этилган эркин иқтисодий зонада 19 та корхона томонидан 100 турдан ортиқ замонавий саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарилмоқда.

Яқинда қабул қилинган Фармонда мазкур иқтисодий зонада юқори технологияларга асосланган янги ишлаб чиқариш қувватларини ташкил этиш, коммуникация, йўл-транспорт, ижтимоий инфратузилма ва логистика хизматларини жадал ривожлантириш кўзда тутилган. Шунингдек, хорижий инвестициялар ва энг замонавий инновацион технологияларни жалб этиш бўйича аниқ вазифалар белгиланган.

Вилоятнинг улкан иқтисодий ва транзит имкониятларидан янада самарали фойдаланиш мақсадида 2010 йилда Кореянинг «Кореан Эйр» авиакомпанияси билан ҳамкорликда «Навоий» аэропорти базасида халқаро транспорт логистика маркази ташкил этилган эди. Бу марказ ўтган қисқа муддатда ҳаво транспортида юк ташиш бўйича халқаро тизимнинг муҳим бўғинига айланганини алоҳида таъкидлашни истардим.

Ана шу ишларнинг давоми сифатида келгусида бу ерда куёш электр станцияси учун панеллар ва бошқа зарур асбоб-ускуналар ишлаб чиқарадиган завод барпо этамиз.

Шуниси эътиборлики, Навоий вилоятидаги замонавий технологияларни турли миллатга мансуб ўзимизнинг маҳаллий ёшларимиз бошқармоқда. Биз уларнинг меҳнатини кадрлаймиз ва улар билан фахрланамиз. Айнан уларнинг меҳнати, изланиши билан юқори технологиялар, инновациялар бўйича **Навоий вилояти мактаби** яратилмоқда.

Ҳаммамиз яхши биламиз, Америка Қўшма Штатларида «Силикон водийси» деб аталадиган, юксак инновацион технологиялар, илм-фан соҳасининг энг илғор ютуқлари жорий этиладиган йирик марказ бор. Дунёдаги кўп давлатлар ҳозир шундай марказларни таш-

кил этишга интиломоқда. Чунки бу – тараққиёт талаби. Навоий вилояти биз учун ана шундай инновациялар, юқори технологиялар марказига айланиб бормоқда ва биз бу жараёни сизлар билан янада кучайтирамиз.

Мамлакатимиз олимларининг янги илмий ишланмаларини ҳаётга жорий этиш, ёшларни фан ва техника соҳасига кенгроқ жалб этиш, фундаментал ва амалий фан соҳаларининг ишлаб чиқариш тармоқлари билан алоқалари самарасини янада ошириш мақсадида Навоий вилоятида Ўзбекистон Фанлар академиясининг минтақавий бўлимини ташкил этсак, Навоий конметаллургия комбинатини бу лойиҳани моддий ва молиявий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш учун масъул этиб белгиласак, нима дейсизлар?

Шу асосда биз АҚШ, Германия, Россия, Жанубий Корея, Япония, Хитой каби тараққий топган давлатлардаги нуфузли илмий-техника марказлари билан ҳамкорликни ҳар томонлама ривожлантиришга, насиб этса, мана шу Навоий Инновация марказини бутун дунёга танитишга эришамиз. Бу йўлдаги дастлабки амалий қадам сифатида мустақиллигимизнинг 26 йиллиги арафасида Навоий вилоятида мана шу масалага бағишланган халқаро илмий конференция ташкил этсак, мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Навоий вилоятида **кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик** соҳаси ҳам жадал ривожланмоқда. Бунинг тасдиғини кейинги беш йилда кичик бизнес субъектлари сони 2,2 баробар кўпайиб, 7 минг 200 тага етгани, мазкур соҳанинг ялпи ҳудудий маҳсулотдаги улуши 38 фоизни ташкил этаётгани мисолида кўриш мумкин. Энг муҳими, вилоятдаги меҳнат билан банд аҳолининг 60 фоизи айти шу соҳада меҳнат қилмоқда.

Албатта, мамлакат миқёсидаги кўрсаткичлар билан солиштирганда, бу рақамлар нисбатан пастлиги ҳаммамизни қониктирмайди. Айни пайтда бу Навоий вилоятида ҳали ишга солинмаган имкониятлар кўплигини кўрсатади. Биз келажақда бу имкониятларни тўлиқ ишга солиш бўйича аниқ чора-тадбирлар кўрамиз ва Навоий вилояти кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик бўйича албатта етакчилар қаторига чиқади.

Вилоят иқтисодиётининг асосий тармоғи бўлган **кишлоқ хўжалигида** ҳам катта ютуқлар қўлга киритилмоқда. Буни жорий мавсум натижалари ҳам яққол кўрсатиб турибди.

Вилоятнинг **миришкор деҳқон ва фермерлари** бу йил ҳам барча аграр тармоқлар бўйича мўл ҳосил етиштирдилар.

Фурсатдан фойдаланиб, Навоий вилоятининг мураккаб иқлим шароитида мана шундай ютуқларга эришадиган омилкор фермер ва деҳқонларга, барча дала меҳнаткашларига, бутун вилоят аҳлига чин қалбимдан чуқур миннатдорлик билдираман.

Ҳурматли дўстлар!

Бизнинг келгуси беш йилга мўлжалланган мақсад ва вазифаларимиз Ўзбекистон Либерал-демократик партиясининг яқинда бўлиб ўтган, куни кеча телевидение ва матбуотда эълон қилинган съездида ва менинг сайловолди дастурида атрофлича баён қилинган.

Сизларнинг қизиқишингизни эътиборга олиб, рухсатингиз билан, бешта устувор йўналишдан иборат бўлган ушбу дастурнинг Навоий вилоятига оид қисмига кўпроқ тўхталиб ўтмоқчиман.

Вилоятда саноат соҳасида яқин 5 йилда умумий қиймати 10 триллион 200 миллиард сўм бўлган 486 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш режалаштирилмоқда. Бунинг натижасида янги замонавий корхоналар барпо этилади, мавжуд корхоналар модернизация қилинади, энг муҳими, ёшларимиз учун янги иш ўринлари яратилади.

Мазкур ҳудуд саноатида етакчи ўрин тутадиган металлургия, энергетика ва кимё соҳасида 3 миллиард 200 миллион долларлик 25 та йирик лойиҳа, озиқ-овқат саноатида 97 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади. Бундай мисолларни енгил, чарм-пойабзал ва фармацевтика саноати, қурилиш материаллари ва бошқа ноозиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш соҳаси, ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш бўйича ҳам келтириш мумкин.

Бугунги учрашувимизда иштирок этаётган сиз, азизларга, қолаверса, бутун вилоят аҳлига Навоий вилоятининг ер ости қазилма бойликларини замонавий технологиялар асосида чуқур ўрганиб, босқичма-босқич ўзлаштиришга киришаётганимизни маълум қилмоқчиман. Бу борада яқинда 5 йиллик махсус Дастур қабул қилдик.

Ушбу дастурга кўра, воҳадаги «Қулжуктов» ва «Овминзатов» тоғларида геология-қидирув ишларини амалга ошириш, уларни саноат асосида ўзлаштиришга тайёрлаш ва шу тариқа Навоий ва Бухоро вилоятларининг ижтимоий-иқтисодий ривожланишига кучли туртки берадиган янги саноат корхоналарини барпо этиш кўзда тутилмоқда.

Вилоятда экспорт ҳажми 2011 йилга нисбатан 3 баробар кўпайган бўлса-да, бу борада ишга солинмаган

имкониятлар хали жуда кўп. Шуларнинг барчасини инобатга олиб, келгуси беш йилда экспорт фаолиятига яна камида 40 та корхонани жалб этиш, ҳудудий экспорт ҳажмини камида икки баробар кўпайтириш кўзда тутилмоқда. Бу пухта ўйланган ва реал мақсад бўлиб, биз уни албатта амалга оширамиз.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва модернизация қилиш бўйича ишлар изчил давом эттирилади. Бу борада ер ва сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, кўптармоқли фермер хўжаликларини ривожлантириш, ирригация-мелиорация тизимини яхшилаш масалаларига алоҳида эътибор қаратилади. Шунингдек, Навоий вилоятининг ўзига хос шароитидан келиб чиқиб, воҳада чорвачилик, хусусан, қўй-эчки боқишни ривожлантириш, паррандачилик, балиқчилик, асаларичилик, муқобил ёқилғи асосида иссиқхоналар ташкил этиш бўйича аниқ чора-тадбирларни амалга ошириш диққатимиз марказида бўлади.

Йил – ўн икки ой жазирама иссиқда, қорли-ёмғирли кунларда дашту қирларда чорва ортидан юрадиган, эл-юртимизни гўшт ва сут маҳсулотлари билан таъминлайдиган чўпон-чўлиқларнинг машаққатли меҳнатини қадрлаш, соҳага тегишли имтиёз ва преференциялар бериш бўйича ҳам аниқ режаларимиз бор.

Биз Навоий вилоятининг чўл ва дашт минтақаларидаги лалми ерларни ўзлаштириб, бу ерда дехқончилик ва боғдорчиликни ривожлантиришга алоҳида аҳамият қаратамиз.

Шу билан бирга, суғориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, коллектор тармоқларини реконструкция қилиш, серҳосил ва эртапишар, маҳаллий

шароитга мос экин навларини яратиш ишлари изчил давом эттирилади.

Шу тариқа Навоий вилоятида келгуси беш йилда гўшт, сут ва тухум етиштиришни камида 1,2 баробар, картошкани – 1,3 карра, мева-сабзавот ва узум етиштиришни 1,3 марта кўпайтиришимиз, уларни қайта ишлашни кенгайтиришимиз зарур.

Яна бир муҳим вазифа – айрим туманлар бюджет-тини субвенциядан чиқаришдан иборат.

Бугунги кунда Хатирчи, Нурота, Навбахор туманларида бюджет харажатларининг 50-67 фоизи, Қизилтепа туманида 11 фоизи Давлат бюджетидан бериладиган субвенция ҳисобидан қопланмоқда.

Бундай ҳолатдан кутулиш учун нима қилиш керак? Аввало, хусусий мулк ривож, тадбиркорлик ва фермерлик учун барча қулай шароитларни яратиб беришимиз зарур. Янги замонавий корхоналар ташкил этиш ҳисобидан иш ўринларини кўпайтиришимиз керак.

Ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш, ҳокимликлар, идоралар, корхона ва ташкилотларда улардан кенг фойдаланишни таъминлаш бўйича ҳам Навоий вилоятида кўпгина ишлар режалаштирилган. Хусусан, аҳолига кўрсатилаётган телекоммуникация хизматлари сифатини ошириш мақсадида келгусида 214 километр оптик толали алоқа тармоғи, мобиль алоқа бўйича 42 та таянч станцияси барпо этилади. Шу билан бирга, 40 та телеузатгич ускунаси ўрнатилиб, вилоят аҳолиси 100 фоиз рақамли телевидениега ўтказилади.

Хурматли юртдошлар!

Сизларга яхши маълумки, мамлакатимизда мустақилликнинг биринчи йилларидан бошлаб «Исло-

хот – ислоҳот учун эмас, аввало инсон учун» деган эзгу ғоя асосида инсон манфаатлари барча ўзгариш ва ислоҳотларимиз марказига қўйиб келинмоқда.

Шу мақсадда биз туман ва шаҳарларимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, одамларимизнинг ҳаёт даражаси ва сифатини оширишга бевосита таъсир этадиган долзарб йўналишлар бўйича 15 та махсус дастур ишлаб чиқмоқдамиз. Айтиш керакки, бу дастурларнинг айримлари тасдиқланиб, уларни амалга ошириш бўйича ишлар бошлаб юборилди.

Рухсатингиз билан, ана шу дастурларнинг мазмун-моҳиятига, шу борада Навоий вилоятида амалга ошириладиган ишларга эътиборингизни қаратмоқчиман.

Биринчидан, Тадбиркорлик фаолиятининг жадал ривожланишини таъминлашга, хусусий мулкни ҳар томонлама ҳимоя қилиш ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатидан яхшилашга доир комплекс чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилиб, 2016 йил 5 октябрдаги Фармон билан тасдиқланди.

Бу ҳақда сизлар етарлича маълумотга эгасизлар, деб ўйлайман. Оммавий ахборот воситаларида ҳам бу мавзу кенг ёритилмоқда.

Қўшимча сифатида мен мазкур дастурда тадбиркорлик фаолиятини жадал ривожлантириш, хусусий мулкчиликни ҳар томонлама ҳимоя қилиш ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатдан яхшилаш бўйича 42 та аниқ чора-тадбир белгиланганини айтиб ўтмоқчиман.

Навоий вилоятида келгуси беш йилда тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун 3 минг 245 та ер участкаси ажратилиши кўзда тутилган бўлиб, уларнинг 530 таси саноат ҳудудларига тўғри келади.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни молиявий қўллаб-қувватлаш учун тижорат банклари томонидан шу даврда 4 триллион сўмлик кредитлар ажратилади.

Иккинчидан, яқинда қабул қилинган қарорга асосан 2017–2021 йилларда қишлоқ жойлардаги кам таъминланган оилалар учун арзон ва қулай уй-жойлар қуриш дастури тасдиқланди. Вақт ўтиши, ҳаёт ўзгариши билан аҳолимиз кўпаймоқда, унинг талаби, эҳтиёжи ошмоқда, жумладан, Навоий вилоятида ҳам бу жуда муҳим масалага айланмоқда.

Мазкур дастурда буларнинг барчаси ҳисобга олинган. Хусусан, қишлоқ жойлардаги кам таъминланган оилаларни, ёш оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш, қулай ва арзон кўп қаватли уйлар қуриш йўли билан уларнинг уй-жойга бўлган эҳтиёжини қондириш, турмуш даражаси ва сифатини ошириш бўйича аниқ чоратадбирлар белгиланган.

Дастурга асосан вилоятнинг 8 та туманида жами 716 та хонадонга мўлжалланган арзон ва қулай уй-жойлар қурилади. Ҳар бир оила ўзининг талаби ва имкониятига қараб, хоҳласа икки хонали, хоҳласа, уч ёки тўрт хонали уй-жойга буюртма беради.

Шунингдек, шаҳар ва қишлоқларимизнинг қиёфасини тубдан яхшилаш, ижтимоий инфратузилма тармоқларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш ва шу асосда аҳолининг турмуш даражаси ва сифатини ошириш борасидаги кенг кўламли ишларимиз давом эттирилади. Жумладан, Навоий, Зарафшон, Учқудуқ шаҳарларида бу борада катта ишларни амалга оширамыз. Шулар қаторида замонавий лойиҳалар асосида 816 та хонадон учун 17 та кўп қаватли «Қамолот» уйлари барпо этамыз.

Учинчидан, Худудий автомобиль йўлларини куриш ва реконструкция қилиш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Автомобиль транспорти инфратузилмасини ривожлантириш борасида биз кейинги пайтда асосий эътиборни халқаро ва давлат аҳамиятига эга бўлган йўлларга, шунингдек, худудлараро автомобиль йўлларига қаратиш билан чекланиб келяпмиз.

Худудларнинг ички йўллари, жумладан, туманлар, аҳоли пунктлари ва хўжаликларни бир-бирига боғлайдиган йўллар, аҳоли масканлари ичидан ўтадиган йўллар тармоғини кенгайтиришга, уларнинг ҳолатини яхшилашга, афсуски, иккинчи даражали иш деб қарашга ўрганиб қолганмиз.

Ишлаб чиқилаётган дастурда вилоят, маҳаллий ва шаҳар автомобиль йўллари тармоғини ривожлантириш, уларнинг мустаҳкамлигини ошириш, сифатли таъмирлашга қаратилган аниқ чора-тадбирлар кўзда тутилади. Жумладан, Навоий вилоятида келгуси беш йилда бешта кўприк ва 657 километр маҳаллий аҳамиятга молик йўллар капитал ва жорий таъмирланиши белгиланмоқда.

Тўртинчидан, Шаҳар ва қишлоқларда транспорт таъминотини янада ривожлантириш дастури тайёрланмоқда.

Вилоятда охириги беш йилда аҳолига транспорт хизмати кўрсатишни яхшилаш мақсадида 41 та, жумладан, қишлоқлар учун 27 та йўналиш очилди.

Бу борадаги ишларнинг давоми сифатида келгуси 5 йилда Навоий вилоятида лизинг асосида 83 та автобус харид қилиб, уларни белгиланган йўналишларга қўйиш, 5 та замонавий автобекат барпо этиш, чекка

худудларда яшовчи аҳоли учун 49 та янги йўналиш ташкил этиш каби чора-тадбирлар амалга оширилади.

Бешинчидан, Қишлоқ жойларда ичимлик суви таъминоти тармоқларини кенгайтириш ва модернизация қилиш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Охирги беш йилда Навоий вилоятида 755 километр сув тармоқлари ва 186 та ер ости қудуғи барпо этилиб, бунинг натижасида 283 минг аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш яхшиланди. Вилоятда аҳолининг сув билан таъминланиши 80 фоиздан ошди.

Тайёрланаётган дастурда қишлоқ аҳолисини ичимлик суви билан таъминлаш даражасини ошириш, замонавий тежамкор ва самарали технологияларни босқичма-босқич жорий этиш йўли билан сув таъминоти сифатини яхшилаш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш чоралари белгиланади.

Келгуси беш йилда Навоий вилоятида 678 километр ичимлик суви тармоқларини қуриш режалаштирилмоқда. Бунинг натижасида 257 минг аҳолини ичимлик суви билан таъминлаш яхшиланиб, вилоятда ичимлик суви билан таъминланиш даражаси 2021 йилда 84,5 фоизга етказилади.

Олтинчидан, Кўмир таннархи ва аҳолига харид қийматини пасайтириш, қиш мавсумида бу борада чайқовчилик қилиш ва нархларнинг ошиб кетишини бартараф этиш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилмоқда.

Дастурда куз-қиш мавсумида мамлакатимиз туманлари ва қишлоқ жойларда кўмирга бўлган талабни қондириш, аҳолини кўмир билан узлуксиз таъминлаш, кўмирнинг таннархи ва истеъмолчиларга етказиб бериш нархини камайтириш бўйича комплекс қўшимча чора-тадбирлар назарда тутилади. Жумладан, аҳолига

кулайлик яратиш мақсадида Навоий вилояти кўмир етказиб берувчи корхонаси томонидан кўмирни бево-сита маҳаллаларга олиб бориш ва ўша ерда аҳолига тарқатиш йўлга қўйилади.

Еттинчидан, Шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг электр энергиясидан фойдаланишини янада яхшилаш дастури ишлаб чиқилиб, қабул қилинади.

Ҳозирги кунда мамлакатимиздаги электр энергияси ишлаб чиқарадиган қувватларнинг 65 фоизи эскирган. Бундай ҳолатни ўнглаш бўйича давлатимиз томонидан зарур чора-тадбирлар кўрилмоқда. Бу ҳақда гапирганда, биргина Навоий вилоятида ўтган беш йилда 277 кило-метр электр тармоқлари, 118 та трансформатор янгит-дан қурилиб, 6 минг 370 километр электр тармоқлари, 1 минг 611 та трансформатор капитал таъмирлангани-ни таъкидлаш лозим.

Ишлаб чиқиладиган дастурда бу борадаги ишларни изчил давом эттириш назарда тутилмоқда. Хусусан, Навоий вилоятида келгуси беш йилда 454 километр электр тармоқлари, 188 та трансформатор пунктини қуриш ва реконструкция қилиш режалаштирилмоқда.

Саккизинчидан, Мактабгача таълим муассасала-рини реконструкция ва модернизация қилиш дастури тайёрланмоқда.

Маълумки, мактабгача таълим муассасаси ҳисоб-ланадиган болалар боғчалари ўғил-қизларимиз, наби-раларимизнинг онгу тафаккури, қизиқишлар дунёси, гўзал ҳис-туйғулари шаклланишида, уларнинг кел-гусида баркамол инсонлар бўлиб вояга етишида ҳал қилувчи ўрин тутади.

Ишлаб чиқиладиган дастурда Навоий вилоятида ҳам болалар боғчаларининг моддий-техник базаси-ни мустаҳкамлаш, уларнинг тармоғини кенгайтириш,

юқори малакали педагог кадрлар тайёрлаш, ўқув-тарбия жараёнларига замонавий усулларни жорий этиш бўйича аниқ вазифалар белгиланган ва биз уларни албатта амалга оширамиз.

Тўққизинчидан, Бозорларни реконструкция ва модернизация қилиш, савдо тизимини такомиллаштириш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Бу дастурда келгуси беш йилда мамлакатимизда замонавий шаҳарсозлик меъёрлари асосида бозорларни босқичма-босқич реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш бўйича аниқ ишлар белгиланмоқда.

Шунингдек, бозорлар қошидаги савдо-харид корхоналари ва автомобиллар тўхташ жойлари фаолиятини яхшилаш, бозорлар фаолиятини ва савдо-харид корхоналари фаолиятини тартибга соладиган меъёрий-ҳуқуқий базани такомиллаштириш назарда тутилмоқда.

Навоий вилоятида Кармана, Нурота, Хатирчи туманларидаги марказий деҳқон бозорларини реконструкция қилиш режалаштирилмоқда.

Ўнинчидан, Пенсияларга тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш дастурини ишлаб чиқиш якунланмоқда.

Бугунги ёруғ кунларга етиб келишимизда бу табаррук инсонларнинг хизматлари жуда катта ва биз уларнинг олдида доимо қарздормиз. Ушбу дастурда 2016-2020 йилларда пенсионер, ногирон, ёлғиз қариялар ва аҳолининг кам таъминланган қатламларига тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш тизимини янада ривожлантириш назарда тутилмоқда.

Тайёрланаётган дастурда нуроний кексаларимизга амалий ғамхўрлик ва эътиборни кучайтириш мақсадида, аввало, «Нуроний» жамғармасининг мақоми ва мавқеини ошириш, унинг вилоят ва республика тузил-

маларининг штат бирликларини кўпайтириш, моддий-техник базасини мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият берилади.

Кексаларнинг ташвиш ва муаммоларини вақтида ҳал этиш учун «Нуроний» жамғармаси бўлимларини шаҳар ва туманларда ташкил этиб, уларга алоҳида бино ажратиш, уларнинг ходимларини бюджет ҳисобидан ойлик маош билан таъминлашни йўлга қўямиз.

Шу билан бирга, ҳар битта маҳаллада раиснинг нуронийлар масалалари бўйича маслаҳатчиси лавозимини жорий этсак, нима дейсизлар?

Маълумки, ҳозирги пайтда Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари бир йилда бир марта мамлакатимиздаги санаторийларда ўз соғлиғини тиклаш учун бепул йўлланмалар билан таъминланмоқда.

Аммо айрим кексаларимиз саломатлиги ёки бошқа сабаблар туфайли бу имтиёздан фойдалана олмаяпти. Биз буни эътиборга олиб, даволанишга боролмайдиган фахрийларимизга йўлланмаларнинг пулини беришга қарор қилдик. Ҳозирги кунда санаторий йўлланмасининг ўртача нархи 800 минг сўмни ташкил этмоқда. Демак, ана шу маблағ санаторийларга бориб даволаниш имкониятига эга бўлмаган кексаларимизга берилади.

Шунингдек, нуронийларга тиббий-ижтимоий хизматлар кўрсатиш сифатини ошириш ва уларнинг турларини кенгайтириш, доимий тиббий кўрик ва соғломлаштириш ишларини ташкил этиш, замонавий даволаш усулларини кенгайтириш кўзда тутилмоқда.

«Нуроний» жамғармаси бошчилигида «Маҳалла» жамоат фонди, Касаба уюшмалари ва жамоат ташкилотлари томонидан ёлғиз қариялар ҳар йили қишки кийим-

бош ва белгиланган турдаги озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаб келинмоқда.

2017–2020 йилларда мамлакатимиздаги барча «Мурувват» ва «Саховат» уйлари реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади, уларнинг моддий-техник базаси мустаҳкамланиб, замонавий шароитлар яратилади.

Навбатдаги дастур – Аёллар ва болаларга тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Оилаларимизда, жамиятимизда ўзаро ҳурмат, меҳроқибат муҳитини мустаҳкамлашда ибрат ва намуна бўлиб келаётган мухтарама опа-сингилларимизга ҳамиша эътибор ва ғамхўрлик кўрсатиш, уларнинг оғирини енгил қилиш – биз, юртимиз ўғлонларининг муқаддас вазифамиздир.

Айни шу мақсадга қаратилган дастурда келгуси икки йилда аёллар ва болаларга тиббий хизмат кўрсатишни яхшилаш, жумладан, уларга хизмат кўрсатадиган даволаш-профилактика ташкилотларининг моддий-техник базаси ва кадрлар таркибини янада мустаҳкамлаш, уларга махсус ва юқори технологиялар асосида тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар назарда тутилади.

Дастурга мувофиқ барча янги туғилган чақалоқлар, ўсмир қизлар, ҳомиладор ва туғиш ёшидаги аёллар учун тўлиқ патронаж кузатиш тизими жорий этилади. Натижада касалланиш ҳолатларининг олди олиниб, оналар ва болаларда касалликларни эрта аниқлаш кўрсаткичи ҳозирги 70 фоиздан 100 фоизга етказилади.

Шу билан бирга, шифо масканларига марказлашган тартибда етказиб бериладиган дори воситалари, тиббий буюм ва ускуналар рўйхати кенгайтирилади.

Навойи вилоятида келгуси беш йилда 37 та тиббиёт муассасасида 96 миллиард сўмлик қурилиш ва таъмирлаш ишларини бажариш, уларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш режалаштирилмоқда.

Биз учун ҳеч қачон кун тартибидан тушмайдиган ўта муҳим масала – бу униб-ўсиб келаётган ёш авлодимиз, фарзандларимиз тарбияси билан боғлиқ. Биз бир ҳақиқатни ҳеч қачон унутмаслигимиз лозим: ота-она, жамият эътиборидан четда қолган бола оилага қувонч ва фойда ўрнига фақат ташвиш келтиради. Шу боис бола тарбияси, ёшлар билан ишлаш биз учун энг муҳим ва долзарб вазифа бўлиб қолиши шарт.

Қаерда, қайси лавозимда ишлашимиздан қатъи назар, болаларимиз билан гаплашиб, уларнинг кўнглига йўл топиб, юриш-туриши, хатти-ҳаракатидан хабардор бўлиб боришимиз керак. Айниқса, уюшмаган ёшларга алоҳида эътибор беришимиз лозим. Чунки одамлар, жамият эътиборидан четда қолган боланинг кўнгли ўксик бўлади, аламзада бўлади. Ким қаёққа тортса, нимага кизиқтирса, шу ёққа қараб интилади.

Бир сўз билан айтганда, халқимизнинг «**Бир болага етти маҳалла ҳам ота, ҳам она**», деган мақолига амал қилайлик. Биз учун жамиятда бегона бола йўқ ва бўлмаслиги керак. Ҳаммаси ўзимизнинг, Ўзбекистонимизнинг болалари. Вақтида меҳр кўрсатсак, ишга, илмга, касбу ҳунарга, эзгу фазилатларга ўргатсак, уларнинг йўлини очиб берсак, эртага фойдаси ўзимизга, жамиятимизга тегади. Акс ҳолда, улар бошқаларнинг қўлидаги курулға айланиб қолиши ҳеч гап эмас.

Ён-атрофимизда диний экстремизм, терроризм, гиёҳвандлик, одам савдоси, ноқонуний миграция, «оммавий маданият» деган бало-қазолар хавф солиб турган

пайтда болаларимиз тарбиясига бепарво қарашимиз мумкинми ўзи? Бундай лоқайдликдан ғаразли кучлар фойдаланиб, содда, ғўр болаларни ўз ота-онасига, ўз юртига қарши қайраб, уларнинг ҳаётига, умрига зомин бўлмоқда. Афсуски, Навоий вилоятида ҳам бундай ҳолатлар учрамоқда.

Биз – ота-оналар, устоз-мураббийлар, жамоатчилик, маҳалла-қўй ёшлар билан ишлашда муносабатни, ёндашувни ўзгартиришимиз керак. Бу борада олимларимиз, ўқитувчи ва мураббийларимиз, ёзувчи ва шоирларимиз, журналистларимиз, бутун жамоатчилигимиз янада фаоллик кўрсатадилар, деб ишонаман.

Айниқса, қизларимиз тарбиясига алоҳида эътибор қаратишимиз зарур. Уларни илм-фан, касб-хунар сирларини пухта эгаллашга ўргатиш, ҳаётда муносиб ўрнини топишига эришиш, эрта никоҳларнинг олдини олиш – энг муҳим вазифамиздир. Бу борада яқинда қабул қилинган **«Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида»**ги қонун янги имкониятлар очиб беради.

«Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати барча ёшларимиз интиладиган, уларнинг қобилият ва иқтидорини рўёбга чиқарадиган ва манфаатларини ҳақиқий ҳимоя қиладиган ташкилотга айланиши учун биз барча чораларни кўраимиз.

Мамлакатимиздаги ҳар бир инсон, ҳар бир оила ҳаётига бевосита дахлдор бўлган, куни кеча қабул қилинган қарор билан тасдиқланган яна бир дастур – **фармацевтика саноатини жадал ривожлантириш**, ҳеч шубҳасиз муҳим аҳамиятга эга. Бу дастурга мувофиқ, 2016–2020 йилларда умумий қиймати 224 миллион доллар бўлган 67 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади.

Шунингдек, дастурда аҳоли ва тиббий ташкилотларни арзон ва сифатли дори воситалари билан таъминлаш даражасини ошириш, уларга нарх белгилашнинг самарали механизмини жорий этиш, мавжуд арзон дорилар ўрнига асоссиз равишда қиммат дорилар буюриш бўйича ҳаётимизда учраб турадиган нохуш ҳолатларга чек қўйиш юзасидан зарур чоралар белгиланган.

Навоий вилоятида келгуси беш йилда фармацевтика соҳасини ривожлантириш бўйича 6 миллион 600 минг долларлик лойиҳалар амалга оширилади. Мисол учун, 32 гектар ер майдонида доривор ўсимликлар етиштирилиб, дори-дармонлар учун хомашё олиш йўлга қўйилади. Шунингдек, «Навоий» эркин иқтисодий зонасида ташкил этилган Ўзбекистон–Ҳиндистон қўшма корхонасида 2018 йилдан бошлаб 600 миллион дона дори воситаси ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Азиз дўстлар!

Мамлакатимиз мустақиллигининг маънавий-интеллектуал асосларини мустаҳкамлашда илм-фан намоёндалари, заҳматкаш олимларимиз, ижодкор зиёлиларимизнинг ҳиссаси катта ва биз буни юксак баҳолаймиз. Меҳнати игна билан қудуқ қазишдек машаққатли бўлган бу инсонлар учун ҳар томонлама қулай шароитлар яратиш мақсадида биз бор куч ва имкониятларни сафарбар этамиз. Жумладан, Навоий вилоятида яшаб ижод қилаётган олим ва адибларимиз, институт, лицей ва коллежларда дарс бераётган ҳурматли домлаларимиз, илмий ходимлар ва мутахассисларнинг машаққатли ва шарафли меҳнатини қадрлаш ва рағбатлантиришга алоҳида аҳамият қаратамиз. Навоий давлат педагогика институти, Навоий кончилик институтининг моддий-техник базасини, кадрлар салоҳиятини мустаҳкамлаш,

маданият ва спорт муассасалари, истироҳат боғлари ва музейларимизнинг фаолиятини янада яхшилаш бўйича аниқ чора-тадбирларни белгилаб олганмиз ва уларни изчил амалга оширамиз.

Хурматли анжуман иштирокчилари!

Ҳозиргина баён қилинган дастур ва режаларимизни амалга ошириш учун аввало нима керак? Тинчлик ва осойишталик керак. Шу муносабат билан юртимиздаги тинч-осойишта ҳаёт, Ватанимиз хавфсизлиги, чегараларимиз дахлсизлиги, ташқи сиёсат борасидаги асосий тамойилларимиз ҳақида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Биз «Ўзбек халқига тинчлик ва омонлик керак» деган даъватни хавфсизликни таъминлаш соҳасидаги фаолиятимизнинг асосий тамойили ва ўзак ғояси деб биламиз.

Мустақиллик йилларида биз эришган энг катта ва бебаҳо бойлик – кўп миллатли халқимизнинг ҳар қандай қийинчилик ва синовларни енгишга қодирлиги, унинг замонавий дунёқараши, сиёсий онги ва ижтимоий фаоллигининг юксалиб бораётгани, атрофимиздаги воқеаларга дахлдорлик туйғуси, жамиятимиздаги ўзаро меҳр-оқибат ва ҳамжиҳатлик муҳитидир.

Бутун дунёда мураккаб вазият юзага келаётган, терроризм, экстремизм ва радикализм хавфи тобора ортиб бораётган бугунги шароитда доимо хушёр ва огоҳ бўлиш, мамлакатимизнинг мудофаа қобилятини, Қуrollи Кучларимизнинг салоҳиятини ҳар томонлама мустаҳкамлаш – хавфсизлик ва барқарорликни ҳамда халқимизнинг осойишта ҳаётини таъминлашнинг энг муҳим шарти ва кафолатидир.

Биз мамлакатимиз суверенитети ва мустақиллигига таҳдид солишга уринадиган ёвуз кучларнинг ҳар

қандай ҳаракатларига кескин зарба беришга қодир-миз.

Ташқи сиёсат соҳасида Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти томонидан ишлаб чиқилган принцип ва ёндашувларга тўлиқ амал қилиш сайловолди дастуримизнинг муҳим таркибий қисмини ташкил этади.

Ташқи сиёсатимизнинг асосий маъно-мазмуни — тинчликпарварлик, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик, юзага келадиган зиддият ва қарама-қаршиликларни фақат тинч, сиёсий йўл билан ҳал этиш, барча хорижий давлатлар ва жаҳон ҳамжамияти билан амалий ҳамкорлик қилишдан иборат.

Мамлакатимиз ҳеч қандай ҳарбий-сиёсий блокларга қўшилмайди, бошқа давлатларнинг ҳарбий база ва объектлари Ўзбекистон ҳудудида жойлаштирилишига, шунингдек, ҳарбий хизматчиларимизнинг мамлакатимиз ҳудудидан ташқарида бўлишига йўл қўйилмайди.

Ташқи сиёсатни амалга оширишда барча давлатлар, биринчи навбатда, қўшни мамлакатлар билан дўстона муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни ўзимизнинг биринчи даражали вазифамиз деб биламиз.

Бу борада бошқа вилоятларимизда ҳам айтган гапларимни такрорлашни истардим. Биз қўшниларимиз билан рақобат қилиш эмас, аксинча, ҳамкорлик қилиш йўлини изчил давом эттирамиз. Такрор айтаман, қўшниларимиз билан рақобат эмас, ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада ривожлантирамиз. Қўшнимизнинг ютуғи — бу бизнинг ҳам ютуғимиз. Уларнинг тинч ва фаровон ҳаёти — бутун минтақамизда тинчлик ва барқарорликни сақлашнинг гарови деб биламиз.

Мана шу йўлда янги амалий қадамлар қўяётганимиз, жумладан, қўшни давлатларнинг раҳбарлари билан олиб бораётган музокараларимиз бунинг амалий тасдиғидир ва бу ишларни изчил давом эттирамиз.

Қадрли ва азиз ватандошлар!

Биз сайловолди дастури미зда белгилаб олган мақсад ва вазифаларни ҳаётга тўлиқ тадбиқ этиш учун мамлакатимизни ривожлантириш бўйича келгуси беш йилга мўлжалланган бешта устувор йўналиш бўйича **Ҳаракат стратегиямиз**ни ишлаб чиқамиз.

Албатта, бу стратегияни амалга ошириш осон эмас. Бунинг учун жамиятимиздаги барча кучларни бирлаштириб, ҳаёт синовларида тобланган, ҳар қандай улуғ марраларни эгаллашга қодир, мард ва олижаноб халқимиз қатори сиз, ҳурматли Навоий аҳлига таянган ҳолда иш олиб борамиз.

Сизларнинг, бутун эл-юртимизнинг ишончини оқлаш, халқимизнинг барча орзу-ниятларини амалга ошириш учун бор билим ва тажрибамни, бутун борлиғимни аямасдан хизмат қилишни мен ўзим учун юксак шараф, деб биламан.

Ўзимнинг якунида сизларга, сизлар орқали бутун Навоий вилояти аҳлига сиҳат-саломатлик, бахту саодат, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Эътиборингиз учун раҳмат.

**Нурота тумани,
2016 йил 4 ноябрь**

**ИЛМУ МАЪРИФАТ, ДИНУ ДИЁНАТ,
БУНЁДКОРЛИК БИЛАН НОМ
ҚОЗОНГАН ХАЛҚ**

**(БУХОРО ВИЛОЯТИ САЙЛОВЧИЛАР
ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДАГИ
НУТҚ)**

Ассалому алайкум, ҳурматли ватандошлар!

Қадрли дўстлар!

Бугун кўҳна ва табаррук Бухоро заминида сиз, азизлар билан учрашиб, сизларни мана шундай яхши кайфиятда кўриб турганимдан хурсандман. Сўзимнинг аввалида барчангизга, сизлар орқали бутун вилоят аҳлига ўзимнинг чуқур ҳурмат ва эҳтиромимни билдиришга рухсат этгайсиз.

Ҳурматли юртдошлар!

Ҳаммамиз учун азиз ва қадрдон бўлган, буюк давлат ва сиёсат арбоби мухтарам Ислом Абдуғаниевичнинг вафот этганларига, мана, икки ойдан ошди. Вақт ўтган сари Биринчи Президентимизнинг халқимиз, Ватанимиз равнаки йўлидаги унутилмас хизматларини, у кишининг раҳбарлигида амалга оширилган тарихий ишлар салмоғини ҳар биримиз янада чуқурроқ англаб етаяпмиз. Ва айни пайтда барчамиз Юртбошимиз асос солган миллий тараққиёт йўлини янги босқичга кўтариш заруратини, шу борадаги ўз бурчимиз ва масъулиятимизни теран ҳис қилмоқдамиз.

Шахсан мен шундай буюк инсонга сафдош бўлиб, чорак асрдан кўпроқ вақт бирга ишлаганимдан бахтиёрман. У киши бошлаган барча-барча эзгу ишларни оғишмасдан, қатъият билан давом эттиришни ўзимнинг муқаддас бурчим деб биламан. Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида қатнашиш учун мен айнан

ана шу ғоя, ана шу вазифани ўзимга бош мақсад қилиб олганман.

Албатта, ҳаммамиз яхши тушунамиз, бу сайлов барчамиз, бутун эл-юртимиз учун ғоят муҳим сиёсий тадбир, яна бир улкан синовдир. Ўзбекистоннинг бундан кейинги сиёсати қандай бўлади, мамлакатимиз қайси йўлдан боради, фарзандларимиз, оиламиз, Ватанимиз келажагини қандай барпо этамиз, деган саволлар бутун олдимизда турибди. Ва шу юртнинг фуқароси сифатида ҳаммамизни ўйлантирадиган бу саволларга биз айнан шу сайлов орқали жавоб топамиз.

Хабарингиз бор, биз куни кеча Фарғона водийси вилоятларида, бутун Навоий вилоятида сайловчилар вакиллари билан учрашувлар ўтказдик. Видеоконференция шаклидаги бу очиқ ва жонли мулоқотлар халқимизнинг сиёсий онги ва тафаккури, ҳуқуқий маданияти нақадар ўсиб бораётганини кўрсатмоқда. Одамлар нафақат шахсий муаммолари, нафақат ўзи яшаётган шаҳар ва қишлоғи, балки бутун Ўзбекистон ҳаёти ва келажаги билан боғлиқ масалаларни ўртага қўяётгани уларнинг фаол гражданлик позициясидан далолат беради.

Сизлар билан бугунги учрашувимизда ҳам имкон қадар кўпроқ одамлар иштирок этсин, мунозара ва муҳокамаларда фаол қатнашсин, деган ниятда уни видеоконференция шаклида ўтказаяпмиз. Ҳар бир сайловчи ўзини қизиқтирган, қийнаётган саволлар билан мурожаат қилиши мумкин.

Азиз дўстлар!

Дунёда алоҳида бир элга, алоҳида бир юртга бағишлаб барпо қилинган ёдгорликлар мажмуаси

камдан-кам учрайди. Бухорои шариф айна шундай ўлкалар қаторига киради.

Мустақиллик йилларида бу қадимий диёр ва унинг мард, олижаноб халқи шарафига «Кўҳна ва боқий Бухоро» ёдгорлик мажмуаси бунёд этилганини яхши биламиз. Бу мажмуа лойиҳасини муҳтарам Ислом Абдуғаниевич ўз қўллари билан чизиб, унинг қурилишига шахсан бош-қош бўлган эдилар.

Бу табаррук заминнинг неча минг йиллик қадимий тарихи, буюк аллома ва азиз-авлиёлари, унинг бетакрор маданияти ўз ифодасини топган ана шу ёдгорлик бугунги кунда Бухоронинг ёрқин тимсолига айланиб қолди.

Ҳақиқатан ҳам, азалдан турли савдо йўллари, маданият ва цивилизациялар чорраҳасида жойлашган боқий Бухоро, унинг кўпни кўрган, илм-маърифат, дину диёнат, бунёдкорлик борасида ном қозонган халқи ҳар қандай ҳурмат ва эътиборга муносибдир.

Азим Зарафшон дарёси бўйида жойлашган бу гўзал воҳадаги Варахша ва Наршах сингари қадимий цивилизация ўчоқлари, кўҳна Арк, Сомонийлар мақбараси, Чашмаи Аюб, Минораи Калон, Чор Бакр ва ўнлаб ноёб меъморий обидалар бизнинг тарихимиз, маданиятимиз қандай чуқур илдизларга эга эканини яққол тасдиқлайди.

Бу қутлуғ заминдан етишиб чиққан Имом Бухорий, Абу Али ибн Сино, Муҳаммад Наршахий, Абдуҳолик Ғиждувоний, Мир Саид Қуллол, Хўжа Ориф Ревгарий, Баҳоуддин Нақшбанд каби буюк мутафаккирларнинг номлари, уларнинг бой мероси бутун Шарқ ва Ғарб оламида машҳурдир.

Хабарингиз бор, яқинда Тошкентда Ислом ҳамкорлик ташкилоти Ташқи ишлар вазирларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Конференция доирасида бир қатор юксак мартабали меҳмонлар билан учрашганимизда, уларнинг ҳар бири Ўзбекистон заминидан етишиб чиққан буюк даҳолар нафақат ислом, айтилиши вақтда жаҳон цивилизацияси тарихида ғоят муҳим ўрин тутишини эътироф этди.

Ушбу анжуманда буюк муҳаддис Имом Бухорий бобомизнинг табаррук меросини янада чуқурроқ ўрганиш мақсадида халқаро илмий марказ ташкил этиш ҳақидаги Ўзбекистоннинг таклифи катта қизиқиш ва хайрихоҳлик билан кутиб олингани ҳам шундан дарак беради.

Мана, кўрдингизми, улуғ боболаримизнинг шарофати, ўлмас номлари, уларнинг руҳи поклари бугун ҳам бизни қандай қўллаб-қувватлаяпти, бизга қандай мадад берапти. Биз мана шундай улуғ алломаларимиз билан, уларни камолга етказган она заминимиз билан ҳар қанча фахрлансак, арзийди.

«Оққан дарё – оқаверади», дейди халқимиз. Дарҳақиқат, ўтмишда қанча-қанча синов ва қийинчиликларга дуч келмасин, Бухорои шарифнинг илм-маърифат, маданият ва санъат дарёси ҳеч қачон тўхтаган эмас. Бу кўҳна юртда туғилиб ижод қилган Аҳмад Дониш, Абдурауф Фитрат, Файзулла Хўжаев, Садриддин Айний сингари кўплаб маърифат фидойиларининг ибратли ҳаёти бугунги кунда ҳам юртимизда янги жамият барпо этиш, баркамол авлодни тарбиялаш, маънавиятимизни юксалтиришда бизга бекиёс куч бағишлаб келмоқда.

Бу ҳақда гапирганда, замонавий ўзбек адабиёти-нинг таниқли вакиллари бўлган Неъмат Аминов, Омон Мухтор, Садриддин Салим Бухорий, Аҳад Ҳасан каби шоир ва ёзувчиларимизнинг ёрқин хотирасини бутун эл-юртимиз юксак эҳтиром билан ёдга олади.

Бугунги кунда Жамол Камол, Тўра Мирзаев, Тошпўлат Аҳмад, Жўра Фозил, Жаҳонгир Исмоилов, Лайло Шарипова, Маматқул Жўраев, Шодмон Сулаймон сингари истеъдодли олим ва ижодкорларимиз устозлар анъанасини фаол давом эттирмоқдалар.

Қадим Бухорони биз нафақат «**Ислом динининг қуввати**», балки айна пайтда миллий маданиятимиз ва санъатимизнинг ноёб чапмаси сифатида ҳам яхши биламиз.

Бу юртнинг фарзандлари бўлган Олим Хўжаев, Раззоқ Ҳамроев, Мухтор Ашрафий, давлатимиз мадҳиясининг муаллифи, бетакрор инсон Мутал Бурҳонов, Саъди Табибуллаев, Лутфулла Назруллаев, Шариф Қаюмов, Саттор Ярашев каби санъатимиз дарғаларининг миллий маданиятимиз ривожига қўшган бекиёс ҳиссасини барчамиз юксак қадрлаймиз.

Уларнинг издошлари бўлган Бахтиёр Ихтиёров, Ўлмас Расулов, Теша Мўминов, Убайдулла Бақоев, Шамси Йўллийев, Сойиб Ниёзов, Юлдуз Турдиева, Илёс Арабов сингари санъаткорлар, Олим Абдиев, Алишер Нарзуллаев сингари Ўзбекистон халқ усталари Бухоро шуҳратига шуҳрат қўшмоқдалар.

Ўзининг фидокорона меҳнати билан эл-юрт ўртасида обрў-эътибор топган Ўзбекистон Қаҳрамонлари – миришкор фермер Азим Латипов, зардўз Муяссар Темирова, экскаваторчи Тўра Нарзиёвнинг номларини алоҳида эҳтиром билан айтиб ўтмоқчиман.

Улар қаторида Ўзбекистон халқ ўқитувчилари Тўхтамурод Жумаев, Гулойим Жаллиева, миришкор фермер Ёқуб Фаттоев, хизмат кўрсатган спорт устози Рустам Тўраев каби ўз касбини улуғлаб келаётган инсонларни ҳар қанча таърифласак арзийди, албатта.

Айни пайтда, бугунги ёруғ кунларга етиб келишимизда катта хизматлари сингган, бой ҳаётий билим ва тажрибаси билан жамиятимиз ҳаётида фаол қатнашиб, ёшларга намуна бўлиб келаётган «Нуроний» жамғармаси вилоят бўлимининг раҳбари Самойиддин Хусеинов, Ромитан тумани бўлими раиси Тельман Бақоев, фаол маънавият тарғиботчиси Раъно Раҳимова, уста кандакор Шокир Камолов сингари фахрийларимизнинг номларини ҳурмат билан тилга оламиз.

Бугунги кунда Бухоро ёшларининг спорт соҳасида эришаётган ютуқлари ҳам барчамизни қувонтиради. Охирги беш йилда вилоят спортчилари жаҳон ва Осиё миқёсидаги нуфузли мусобақаларда 86 та олтин, 133 та кумуш ва 158 та бронза медалини қўлга киритишга эришдилар.

Айниқса, бу йил Бразилияда бўлиб ўтган Олимпиада ўйинларида бухоролик спортчилардан 8 нафари юқори шохсупаларга кўтарилгани – бу ҳақиқий қаҳрамонлик намунаси, десак, ҳеч қандай муболаға бўлмайди. Олимпия ўйинларида Шаҳобиддин Зоиров ва Шерзод Намозов олтин, Шаҳрам Ғиёсов кумуш, Ихтиёр Наврўзов, Ришод Собиров, Шухрат Бобоев, Феруз Саидов, Ширин Шарипов бронза медалларни қўлга киритганида бутун халқимиз чексиз қувониб, «Яшасин Ўзбекистон!» деб ҳайқиргани ҳаммамизнинг эсимизда.

Келинглар, ана шу ёшларимизни яна бир бор чин дилдан қутлаб, уларга доимо бахт ва омад ёр бўлишини тилайлик.

Муҳтарам анжуман қатнашчилари!

Кейинги йилларда, бутун мамлакатимизда бўлгани каби, Бухоро вилоятида ҳам юқори ўсиш суръатлари кузатилмоқда. Бунинг тасдиғини сўнгги беш йилда вилоят иқтисодиёти 1,5 баробар ўсгани, ялпи ҳудудий маҳсулотда саноатнинг улуши 24,7 фоиздан 30 фоизга етганида кўриш мумкин.

Бунинг натижасида Бухоро вилоятининг мамлакатимиз иқтисодиётидаги улуши тобора ортиб бормоқда. Бугунги кунда мамлакатимиз бўйича қазиб олинадиган табиий газнинг 10 фоизи, газ конденсатининг 11 фоизи, нефтнинг 7 фоизи, етиштириладиган пахтанинг 11 фоизи, ғалланинг 9 фоизи, пилланинг 12 фоизи Бухоро вилояти ҳиссасига тўғри келаётгани ва бошқа мисолларда бунга тўла ишонч ҳосил қилиш мумкин.

Сўнгги 5 йилда вилоят иқтисодиётида умумий қиймати 7 миллиард 200 миллион долларлик инвестициялар ўзлаштирилди. Бунинг 3 миллиард 900 миллион доллари хорижий инвестициялар экани айниқса эътиборлидир.

Мана шу инвестициялар туфайли Бухоро тарихан қисқа вақт ичида мамлакатимиздаги йирик саноатлашган ҳудудлардан бирига айланди. Жумладан, мамлакатимиз иқтисодиётининг фахри бўлган Бухоро нефтни қайта ишлаш заводи, Газли нефть-газ мажмуаси, «Дэу текстиль Бухоро», «Кнауф гипс Бухоро» каби йирик корхоналар бунёд этилди. Энг муҳими, минглаб бухороликлар, ўзимизнинг фарзандларимиз учун замонавий иш ўринлари яратилди.

Азал-азалдан ўзининг хунармандлик, тадбиркорлик фазилатлари билан донг таратган Бухоро аҳли иқтисодиётимизда тобора катта ўрин эгаллаётган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасида ҳам муҳим натижаларга эришмоқда.

Бунинг тасдиғини мазкур соҳанинг ялпи ҳудудий маҳсулотдаги улуши қарийб 68 фоизга етгани, иш билан банд аҳолининг салкам 80 фоизи айни шу тармоқда меҳнат қилаётгани мисолида яққол кўриш мумкин.

Муҳтарам Биринчи Президентимизнинг: «**Ўзбек деҳқонининг меҳнати – ҳақиқий қаҳрамонликдир**», деган сўзларининг амалий тасдиғини бухоролик заҳматкаш деҳқон ва фермерлар меҳнати мисолида яққол кўришимиз мумкин.

Айнан уларнинг фидокорона меҳнати билан кейинги беш йилда вилоятда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш, мураккаб иқлим шароити, ерларнинг шўрланиш даражаси юқори эканига қарамасдан, 1,3 баробар кўпайди.

Деҳқонларимизнинг оғирини енгил қилиш, ернинг дардига дармон бўлиш мақсадида вилоятда сўнгги йилларда экин майдонларининг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, унумдорлигини ошириш бўйича кўп иш қилинмоқда. Охирги беш йилда 66 минг гектар суғориладиган ернинг мелиоратив ҳолати, қарийб 94 минг гектар ернинг сув таъминоти яхшиланди.

Жорий йилда пахта майдонлари 1 минг 800 гектарга қисқартирилиб, уларнинг ўрнига кўпроқ даромад берадиган, вилоятнинг табиий иқлим шароитига мос келадиган мева-сабзавот ва полиз экинлари экилди. Бу ўз навбатида бозорларимизни арзон ва сархил маҳсулотлар билан тўлдириш имконини бермоқда.

Бухоролик омилкор деҳқон ва фермерлар бу йилги мавсумни ҳам юксак меҳнат ютуқлари билан якунлаётгани барчамизни хурсанд қилади.

Фурсатдан фойдаланиб, ўзининг фидокорона меҳнати билан мамлакатимиз тараққиётига муносиб ҳисса қўшиб келаётган Бухоро деҳқонларига, барча вилоят меҳнаткашларига чуқур миннатдорлик билдиришни ўзим учун ҳам қарз, ҳам фарз, деб биламан.

Қадрли дўстлар!

Бухоро вилоятида амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар – бу аҳоли турмуш даражасини яхшилаш ёки ҳудудларимизни ободонлаштириш бўладими, намунавий уй-жойлар, ижтимоий объектлар, йўл ва кўприклар қуриш, тарихий ва маданий меросимизни тиклаш бўладими, транспорт-муҳандислик, ахборот коммуникациялари ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш бўладими – буларнинг барчасида сизлар бевосита иштирок этиб келмоқдасиз, бу улкан ўзгаришларга ҳаммангиз бевосита гувоҳсиз.

Шу сабабли, бу масалага батафсил тўхталиб ўтиришнинг ҳожати йўқ, деб ўйлайман.

Ҳозирги кунда бизнинг олдимизда ана шу эришган ютуқларимизни янада мустаҳкамлаб, халқимизнинг ҳаёт даражаси ва сифатини янада оширишдек янги, улкан вазифалар турибди. Ва бу вазифаларни бугунги глобаллашув даврида дунёда иқтисодий инкироз, қарама-қаршилиқ ва носоғлом рақобат, хомашё ресурсларининг нархи пасайиб бораётган кескин ва мураккаб бир шароитда амалга оширишимизга тўғри келмоқда.

Бу эса биздан халқаро миқёсдаги мавжуд оғир вазиятни чуқур таҳлил қилган ҳолда, стратегик аҳамиятга эга вазифаларни белгилаб олиш, яқин ва ўрта муддатли истиқболга мўлжалланган ҳаракат дастуримизни ишлаб чиқишимизни талаб этади.

Бу борадаги устувор йўналишлар менинг шу йил 19 октябрда Ўзбекистон Либерал-демократик партия-сининг съездида сўзлаган маърузамда батафсил баён қилганидан сизлар албатта хабардорсиз.

Лекин бугунги учрашувимизда қатнашаётган ва видеоконференция орқали бизни кузатаётган юртдошларимизни, бу дастур Бухоро вилоятида қандай амалий натижалар беради, деган савол қизиқтириши табиий.

Биз сайловолди дастуримизда мамлакатимиздаги барча ҳудудлар катори Бухоро вилоятида ҳам ҳар бир шаҳар ва туманни ривожлантириш бўйича аниқ режаларни ишлаб чиққанмиз.

Вилоятда келгуси беш йилда янги ишлаб чиқариш қувватларини яратиш, мавжудларини модернизациялаш, техник ва технологик жиҳатдан янгилаш бўйича умумий қиймати 1 триллион 200 миллиард сўмлик 1000 дан зиёд инвестиция лойиҳасини амалга ошириш режалаштирилган.

Бунинг учун Бухоро вилоятида барча шароит ва имкониятлар – хомашё ҳам, ресурслар ҳам, инсоний ва интеллектуал салоҳият ҳам етарли.

Ҳаммамизга маълумки, ҳозирги вақтда Навоий, Жиззах ва Ангрен ҳудудларида эркин индустриал зоналар самарали фаолият кўрсатмоқда. Бу ижобий тажрибани кенгайтириш мақсадида, айни пайтда Ғиждувон

туманида ҳам ана шундай саноат ҳудудини ташкил этиш кўзда тутилмоқда.

Ушбу туманнинг қулай географик ўрни, транспорт-коммуникация имкониятлари, қолаверса, ғиждувонликларнинг ишбилармонлик ва тадбиркорлик хусусиятлари янги ташкил этиладиган индустриал зонанинг келажагини таъминлаб беради. Ўйлайманки, бу ҳудуд Бухоро вилояти билан бир қаторда, қўшни Самарқанд, Навоий, Хоразм ва бошқа вилоятларимизнинг ҳам иқтисодий ривожланишига сезиларли таъсир кўрсатади.

Вилоятда **озик-овқат саноати соҳасида** яқин беш йилда умумий қиймати 187 миллиард сўмлик 306 та лойиҳа амалга оширилади.

Мисол учун, 2017 йилда Бухоро туманида 5 миллион доллар сармоя эвазига 15 минг тонна мева-сабзавотни қайта ишлаш қувватлари ташкил этилади. Умуман, келгуси беш йилда мева-сабзавотни қайта ишлаш ҳажмини вилоят миқёсида ўртача 30 фоизга, гўшт бўйича – 25 фоизга, сут бўйича – 23 фоизга етказиш режалаштирилмоқда.

Вилоятда 2017–2021 йилларда **енгил, чарм-пойабзал ва фармацевтика саноатида** ҳам кенг кўламли ислохотларни амалга ошириб, умумий қиймати 707 миллиард сўмлик 265 та лойиҳани ишга тушириш мўлжалланмоқда.

Бухоро шахри, Вобкент, Когон, Қоракўл, Ђиждувон туманларида юқори технологияга асосланган тайёр текстиль маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи корхоналар ташкил қилиш ҳисобига вилоятда пахта толасини

қайта ишлаш даражаси бугунги кундаги 29 фоиздан 2021 йилга бориб 55 фоизга етказилади.

2017–2021 йилларда текстиль ва тикув-трикотаж саноатини янада ривожлантириш чора-тадбирлар дастурига мувофиқ Бухоро вилоятида ҳам умумий қиймати 688 миллиард сўмлик 231 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади.

Жумладан, Қорақўл туманидаги «Қорақўл Асака текстиль» корхонасида 30 миллиард сўмлик лойиҳа амалга оширилиб, йилига 3 минг 200 тонна ип ва калава ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Қурилиш материаллари ишлаб чиқариш ва бошқа соҳаларда келгуси 5 йилда умумий қиймати 323 миллиард сўмлик 442 та лойиҳа амалга оширилади. Шулар қаторида, 2017 йилда Когон шаҳридаги «Макс Билдинг» қўшма корхонасида 1,5 миллион доллар сармоя эвазига йилига 10 минг тонна гипс аралашмаси ва гипсокартон ишлаб чиқарадиган янги қувватлар ишга туширилади.

Ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш бўйича ишлар давом эттирилади. 2017 йилда бу борада 20 та лойиҳани амалга ошириш режалаштирилган бўлса, 2021 йилга келиб, бундай лойиҳалар сони 41 тага етказилади. Шу жумладан, бу масалада четда қолаётган Қорақўл, Олот, Қоровулбозор ва Шофиркон туманларида маҳаллийлаштирилган маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Бугунги кунда **ҳудудий экспорт** 128 миллион долларни ташкил этмоқда. Вилоятдаги мавжуд салоҳият ва имкониятлардан етарлича фойдаланилмаётгани туфайли бу борада сезиларли ўсиш кузатилмаяпти. Ҳолбуки,

барча туманларда экспорт ҳажмлари ва валюта тушумини кўпайтириш бўйича фойдаланилмаган резервлар ҳали жуда кўп.

Шуни эътиборга олган ҳолда, келгуси 5 йилда ҳудудий экспорт ҳажмини камида 1,5 баравар кўпайтириш, экспорт фаолиятига 200 дан ортиқ янги саноат корхоналарини жалб этиш бўйича аниқ чоратадбирлар ишлаб чиқилади.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва модернизациялаш бўйича ишлар изчил давом эттирилади.

Мавжуд ер ва сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, кўптармокли фермер хўжаликларини ривожлантириш, ирригация-мелиорация тизимини яхшилаш, туманларнинг ўзига хос хусусиятларидан келиб чиқиб, уларда паррандачилик, балиқчилик, асаларичилик, мева-сабзавот, узум ҳамда полиз маҳсулотларини кўпайтириш, замонавий технологиялар асосида иссиқхоналар ташкил этиш каби муҳим йўналишлар бўйича аниқ чора-тадбирларни амалга ошириш белгиланган.

Жумладан, келгуси беш йилда гўшт ишлаб чиқаришни камида 1,3 баравар, сутни – 1,4 баравар, тухумни – 1,6 баравар, картошкани – 1,3 баравар, мева-сабзавот ва узум етиштиришни 1,4 бараварга кўпайтириш, шунингдек, уларни қайта ишлашни кенгайтириш режалаштирилмоқда.

Яна бир муҳим йўналиш – Бухоронинг туристик салоҳиятидан янада тўлиқ фойдаланишдир.

Икки ярим минг йиллик тарихга эга Бухоро заминдаги ноёб меъморий ёдгорликлар, воҳанинг гўзал таби-

ати бутун дунёдан туристларни жалб этиши учун жуда катта имкониятларга эга.

Бу борада Бухоро халқаро аэропортининг замонавий янги биноси қурилгани ва жорий йил сентябрь ойида «Тошкент – Бухоро» йўналишида замонавий тез-юрар поезд қатновининг йўлга қўйилгани муҳим бир қадам бўлганини қайд этиш лозим. Ушбу поезд Тошкентдан Бухорогача бўлган 600 километрлик масофани илгаригидек 7-8 соатда эмас, балки 3 соату 47 дақиқада босиб ўтишини эътиборга оладиган бўлсак, мамлакатимиз аҳолиси ва хорижий меҳмонлар учун қандай катта қулайлик яратилганини тасаввур қилиш қийин эмас.

Вилоятнинг туристик салоҳиятини янада ошириш учун келгуси беш йилда 50 та янги меҳмонхона қуриш ва мавжуд 10 та меҳмонхонани кенгайтириш ҳисобига улардаги яшаш ўринлари бугунги кундаги 4,5 мингтадан 6,5 мингтагача етказилади.

Юқоридаги ишларни амалга ошириш натижасида 2021 йилга бориб, вилоятга келадиган хорижий сайёҳлар сони қарийб 2 бараварга ошиши кутилмоқда.

Вилоятда ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантиришни давом эттириш, улардан кенг фойдаланишни таъминлаш бўйича тизимли ишларни амалга ошириш мўлжалланмоқда.

Аҳолига кўрсатилаётган телекоммуникация хизматлари сифатини ошириш мақсадида келгуси беш йилда 300 километр узунликдаги оптик-толали алоқа линиялари ва 250 та мобиль алоқа база станцияси қурилади.

Газли шаҳарчаси, Қизилработ, Зафаробод каби олис аҳоли пунктларида 8 та рақамли телеузатгич

курулмасини ўрнатиш орқали вилоят ҳудудини рақамли телевидение билан қамраб олиш даражаси 80 фоиздан 100 фоизга етказилади.

Яна бир муҳим вазифа – айрим туманлар маҳаллий бюджетларининг субвенцияга қарамлик даражасини кескин камайтириш билан боғлиқ.

Бугун мамлакатимизда, жумладан, Бухоро вилоятида ишбилармонлик муҳитини, кичик бизнес ва тадбиркорликни кенг ривожлантириш, қишлоқ хўжалигида замонавий инновацион технологияларни изчил татбиқ этишга катта эътибор қаратилиб, бу борада барча имкониятлар яратиб берилмоқда.

Лекин шунга қарамасдан, вилоятнинг Вобкент, Пешку, Шофиркон, Бухоро туманлари маҳаллий бюджет харажатларининг бир қисми субвенция ҳисобидан қоплаб келинмоқда ва биз бу ҳолатни ўзгартириш бўйича жиддий ишлашимиз керак.

Бунинг асосий йўли – ишлаб чиқариш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик, фермерлик ҳаракатини, хизмат кўрсатиш соҳаларини жадал ривожлантириб, бюджет даромадларининг асоси ҳисобланган солиқ тушумларини кўпайтиришдан иборат.

Юқорида айтиб ўтилган чора-тадбирларни амалга ошириш ҳисобидан Бухоро тумани 2016 йил якуни билан, Вобкент тумани 2017 йилда, Пешку ва Шофиркон туманлари 2020 йилга бориб субвенциядан тўлиқ чиқиши кутилмоқда.

Азиз дўстлар!

Фарзандларимизни мустақил фикрли, замонавий билим ва касб-ҳунарларни эгаллаган, мустаҳкам ҳаётий позицияга эга, чинакам ватанпарвар инсон-

лар сифатида тарбиялаш биз учун долзарб аҳамиятга эга бўлган масала ҳисобланади.

Шу ўринда, касб-ҳунар коллежларини битираётган ёшларни иш билан таъминлаш, нафақат иш билан таъминлаш, улар ўз иқтидори ва салоҳиятини рўёбга чиқариши учун етарли шарт-шароит яратиб бериш ҳаммамизнинг бурчимиз эканини таъкидламоқчиман. Бугунги кунда Бухоро вилояти аҳолиси 1 миллион 836 минг кишини ташкил этаётгани ҳамда ҳар йили касб-ҳунар коллежларини минглаб йигит-қизлар таомлаб, ҳаётга йўл олаётганини ҳисобга олсак, яратилаётган ҳар битта иш ўрни нақадар муҳим аҳамиятга эга эканини тушуниш қийин эмас.

Ёшларимиз учун янги имкониятлар очиб беришга хизмат қиладиган долзарб чора-тадбирларни амалга ошириш, айниқса, уюлмаган ёшлар билан ишлашга жиддий эътибор қаратиш, бунда жамоат ташкилотлари, аввало «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг иштирокини янада кенгайтириш каби масалалар бизнинг доимий эътиборимизда бўлади.

Муҳтарам юртдошлар!

Хабарингиз бор, шу кунларда Ҳукумат томонидан барча вилоят, туман ва шаҳарларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, одамларнинг ҳаёти ва кайфиятига салбий таъсир қиладиган муаммоларни бартираф этиш, аҳоли учун қулай шароит яратиш мақсадида 15 та махсус дастур ишлаб чиқилмоқда ва уларнинг аксарияти қабул қилинди.

Рухсатингиз билан, сизларнинг эътиборингизни ана шу дастурларнинг асосий мазмун-моҳиятига қаратмоқчиман.

Биринчидан, Тадбиркорлик фаолиятининг жадал ривожланишини таъминлашга, хусусий мулкни ҳар томонлама ҳимоя қилишга ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатидан яхшилашга доир комплекс чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилиб, 2016 йил 5 октябрдаги Фармон билан тасдиқланди.

Бу масала бўйича қандай янгилик ва ўзгаришлар бўлиши, тадбиркорлик субъектларига қўшимча қандай имтиёз ва преференциялар берилиши, уларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича белгиланган амалий чоралар сизларга албатта яхши маълум, деб ўйлайман. Шулар қаторида тадбиркорлик соҳасидаги қонунлар ижроси устидан Парламент назоратини кучайтириш мақсадида Олий Мажлис ҳузурида Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил институтини ташкил этиш мўлжалланмоқда.

Бухоро вилояти мисолида гапирадиган бўлсак, кейинги беш йил мобайнида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни молиявий қўллаб-қувватлаш мақсадида тижорат банклари томонидан уларга ажратиладиган кредитлар миқдори камида 2 бараварга кўпайтирилади.

Иккинчидан, 2017–2021 йилларда қишлоқ жойларда янгиланган намунавий лойиҳалар бўйича арзон уй-жойлар қуриш дастури ишлаб чиқилиб, 2016 йил 21 октябрдаги қарор билан тасдиқланди.

Ушбу дастурда қишлоқ жойлардаги кам таъминланган оилаларни, ёш оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш, қулай ва арзон уйларни қуриш йўли билан уларнинг уй-жойга бўлган эҳтиёжини қондириш, тур-

муш даражаси ва сифатини ошириш бўйича аниқ чора-тадбирлар белгиланди.

Дастурда қишлоқ жойларда нарх параметрлари ва меъморий тузилишига кўра якка тартибдаги уй-жойлар намуналарининг учта энг арзон турларини қўшимча равишда барпо этиш назарда тутилган. Унга кўра 2017 йилда мамлакатимизда 15 мингта, жумладан, Бухоро вилоятида 1 минг 142 та ана шундай уй-жой қурилади.

Шулар қаторида, ижтимоий-маънавий ҳаётимизда фаол қатнашаётган ёшларни уй-жой билан таъминлаш бундан буён ҳам доимий эътиборимизда бўлади. Келгуси йилда Бухоро шаҳри ва туманлар марказларида замонавий лойиҳалар асосида жами 1 минг 312 та квартирали 39 та кўп қаватли «Камолот» уйлари бунёд этилиши шу эзгу мақсадга хизмат қилади.

Учинчидан, Ҳудудий автомобиль йўлларини қуриш ва реконструкция қилиш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Таъкидлаш керакки, ишлаб чиқиляётган ушбу дастурда халқаро ва давлат аҳамиятидаги йўллар билан бирга, вилоят, маҳаллий ва шаҳар автомобил йўллари тармоғини ривожлантириш, уларни таъмирлаш ва зарур даражада сақланишини таъминлашга қаратилган аниқ чора-тадбирлар кўзда тутилади.

Жумладан, Бухоро вилоятида келгуси беш йилда 132 километр маҳаллий аҳамиятга эга бўлган ва 676 километр ички йўлларда таъмирлаш ишлари бажарилади.

Тўртинчидан, Шаҳар ва қишлоқларда транспорт таъминотини янада ривожлантириш дастури тайёрланмоқда.

Вилоят аҳолисига транспорт хизмати кўрсатиш сифатини ошириш мақсадида охириги 5 йилда 656 та автобус ва 1 минг 700 та микроавтобус харид қилиниб, Бухоро шаҳри ва унинг атрофидаги йўналишларга қўйилди.

Бу борадаги ишларни давом эттириш учун вилоятда яқин беш йилда яна 350 та автобус сотиб олиш, битта автобекат қуриш, чекка ҳудудларда яшовчи аҳоли учун қўшимча йўналишлар очиш ва бошқа қулайликлар яратиш режалаштирилмоқда.

Бешинчидан, Қишлоқларда ичимлик сув таъминоти тармоқларини кенгайтириш ва модернизациялаш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Кейинги беш йилда вилоятда 878 километр ичимлик сув тармоқлари қурилиб, бунинг натижасида 280 минг аҳолининг тоза ичимлик сув билан таъминланиши яхшиланган ва сув билан таъминланганлик даражаси 48 фоиздан 61 фоизга етказилди.

Тайёрланаётган дастурга биноан келгуси беш йилда Бухоро вилоятида 490 километр сув тармоқлари янгидан қурилади ва 125 километр сув тармоқлари таъмирланади.

Жумладан, Жаҳон банкининг 55 миллион долларлик маблағи ҳисобидан Бухоро ва Когон шаҳарларида қуввати суткасига 100 минг кубометрли ташкил этувчи оқова сув тозалаш иншоотлари ҳамда 60 километр оқова сув тармоқлари қурилади ва реконструкция қилинади.

Шунингдек, яна бир муҳим лойиҳа – Жаҳон банкининг 82 миллион долларлик маблағи ҳисобидан 2018 йилга қадар Олот ва Қорақўл туманларини ичимлик

сув билан таъминлашни яхшилаш лойиҳаси доирасида 2 минг 200 километр масофадаги ичимлик сув магистрал қувурлари ва тармоқларини янгидан қуриш ва реконструкция қилиш натижасида 173 та қишлоқ аҳоли пунктида сув таъминоти яхшиланади.

Олтинчидан, Кўмир таннархини ва аҳолига харид қийматини пасайтириш, шунингдек, қиш мавсумида кўмир маҳсулоти билан чайқовчилик қилишни ва нархларнинг ошиб кетишини барта-раф этиш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилди.

Бугунги кунда долзарб бўлиб турган ушбу масала бўйича Бухоро вилоятида ҳам бир қатор ишлар амалга оширилади. Жумладан, Кореянинг «Жэл» компанияси билан «Ўзбек кўмир» бирлашмаси ҳамкорлигида Жондор туманида брикет ишлаб чиқариш корхонасини ташкил қилиш бўйича келишув имзоланиб, ташкилий масалалар кўрилмоқда.

Еттинчидан, Шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг электр энергиясидан фойдаланишини янада яхшилаш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Худудларимизда, айниқса, қишлоқ жойларда узлуксиз электр энергияси таъминоти билан боғлиқ муаммолар борлиги ҳеч кимга сир эмас. Бу аввало электр энергиясини ишлаб чиқарадиган ва етказиб бераётган қувватларнинг эскириб қолгани билан боғлиқ.

Дастурда бу борадаги ишларимизни тубдан яхшилаш мақсадида, жумладан, Бухоро вилоятида келгуси беш йилда 655 километр электр узатиш тармоқлари ва 195 та трансформатор пунктини янгидан қуриш, 3 минг 40 километр электр узатиш тармоқлари ва 470 та

трансформатор пунктини реконструкция қилиш кўзда тутилмоқда.

Саккизинчидан, Мактабгача таълим муассасаларини реконструкция қилиш ва модернизациялаш дастури тайёрланмоқда.

Дастурда мактабгача таълим муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, уларни юқори малакали педагог ва мутахассислар билан таъминлаш, ўқитиш ва тарбиялаш жараёнларига замонавий таълим дастурлари ва услубларини жорий қилиш, болаларнинг ҳар томонлама ривожланиши учун шароит яратиш бўйича чора-тадбирлар белгиланмоқда.

Бухоро вилоятида келгуси 5 йилда 107 та мактабгача таълим муассасаси капитал таъмирланади. Ушбу мақсадлар учун 57 миллиард сўм маблағ сарфланади.

Тўққизинчидан, Бозорларни реконструкция ва модернизация қилиш, савдо тизимини такомиллаштириш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Вилоятда ўтган 5 йилда Бухоро шаҳри ва Шофиркон туманларидаги деҳқон бозорлари, Ғиждувон туманидаги «Хўжаи жаҳон» савдо комплекси янгидан барпо этилди. Қоровулбозор туманидаги деҳқон бозори реконструкция қилинди.

Қабул қилинадиган янги дастурда келгуси беш йилда Бухоро шаҳри, Олот, Бухоро, Ғиждувон, Қоракўл, Ромитан ва Жондор туманларида биттадан, Когон шаҳрида 2 та деҳқон бозорини реконструкция қилиш мўлжалланмоқда.

Ўнинчидан, Пенсияларга тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш дастурини ишлаб чиқиш ҳам яқунланмоқда.

Тайёрланаётган дастурда 2016–2021 йилларда пенсионер, ногирон, ёлғиз қариялар ва аҳолининг кам таъминланган қатламларига тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш тизимини такомиллаштириш ва янада ривожлантириш бўйича аниқ чора-тадбирлар назарда тутилмоқда. Шу жумладан, уларнинг турмуш даражаси сифатини ошириш, манзилли ижтимоий ҳимояни кучайтириш, кўрсатилаётган моддий ёрдам кўламини кенгайтириш чоралари белгиланмоқда.

Бухоро вилоятида ногиронлар, кексалар ва кам таъминланган фуқаролар соғлиғини қайта тиклаш мақсадида ҳар йили уларнинг 1 минг 960 нафарини, шунингдек, 350 нафар уруш ва меҳнат фронти фахрийларини турли санаторийларга имтиёзли йўлланмалар билан таъминлаш режалаштирилмоқда.

Ҳозирги пайтда Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари бир йилда бир марта мамлакатимиздаги санаторийларга бепул йўлланмалар билан таъминланаётган бўлса-да, айрим кексаларимиз саломатлиги ёки бошқа сабаблар туфайли бу имтиёздан фойдалана олмаяпти. Эндиликда бундай нуронийларимизга йўлланмаларнинг пули берилади (ҳозирги кунда бу ўртача 800 минг сўмни ташкил этмоқда).

Шунингдек, «Нуроний» жамғармаси, «Маҳалла» жамоат фонди, Касаба уюшмалари ва жамоат ташкилотлари ҳамкорлигида ёлғиз қариялар ҳар йили қиш мавсуми учун кийим-бош ва озиқ-овқат захираси билан таъминланади.

2017-2020 йилларда юртимиздаги барча «Муруват» ва «Саховат» уйлари реконструкция қилиниши ва капитал таъмирланиши, уларнинг моддий-техник база-

си мустаҳкамланиб, замонавий шароитлар яратилиши кўзда тутилган.

Тайёрланаётган дастурда «Нуроний» жамғармасининг мақоми ва мавқеини кўтариш, унинг вилоят ва республика тузилмаларининг штат бирликларини кўпайтиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Биринчи навбатда шаҳар ва туманларда Жамғарманинг давлат бюджетидан маблағ билан таъминландиган бўлимлари ташкил этилиб, шаҳар ва туманлар ҳокимликлари томонидан уларнинг моддий-техник базаси яратиб берилади. Ҳар битта маҳаллада раиснинг нуронийлар масалалари бўйича маслаҳатчиси лавозимини жорий этиш белгиланмоқда.

Ўйлайманки, бу ишларимиз барчамизни улғайтириб, вояга етказган, Ватанимизнинг бугунги равнақига бекиёс ҳисса қўшган, ҳар қайси оиланинг файзи, фариштаси бўлган ота-оналаримиз, мўътабар бобо ва моларимизга зарур кўмак ва ёрдам бериш, улар олдидаги қарзимизни адо этишда амалий бир қадам бўлади.

Навбатдаги дастур – Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастури ишлаб чиқилди.

Хонадонларимиз кўрки ва таровати бўлиб келаётган азиз ва мўътабар оналаримиз, мухтарама аёлларимизга доимий эътибор ва ғамхўрлик кўрсатиш, уларнинг оғирини енгил қилиш бизнинг дастуримизда алоҳида ўрин эгаллайди.

Дастурда аёллар ва болаларга тиббий хизмат кўрсатишни яхшилаш, шу жумладан уларга хизмат кўрсатувчи даволаш-профилактика муассасаларининг моддий-техник базасини ва кадрлари таркибини янада

мустаҳкамлаш, уларга махсус ва юқори технологияли тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича замонавий услублар ва ускуналарни жорий қилишни кенгайтириш чора-тадбирлари назарда тутилган.

Шунингдек, барча янги туғилган чақалоқлар, ўсмир кизлар, ҳомиладор ва туғиш ёшидаги аёллар учун тўлиқ патронаж кузатув тизими жорий этилади. Бунинг натижасида оналар ва болаларда касалликларни эрта аниқлаш кўрсаткичи 70 фоиздан 100 фоизга етказилади.

Бухоро вилоятида ҳам келгуси беш йилда Ёғдунон, Шофиркон, Бухоро, Ромитан, Қоровулбозор ва Когон туманлари тиббиёт бирлашмалари таркибидаги туғруқ комплекслари ва болалар бўлимлари, Бухоро шаҳридаги клиник марказини реконструкция қилиш ва жиҳозлаш режалаштирилмоқда.

Яна иккита муҳим ижтимоий дастур – Фармацевтика саноатини янада ривожлантириш ҳамда Аҳолини дори воситалари билан таъминлаш даражасини ошириш ва дори-дармон нархлари шаклланишини такомиллаштириш дастурлари ишлаб чиқилмоқда.

Хабарингиз бор, яқинда «Аҳолини дори-дармон воситалари ва тиббиёт буюмлари билан таъминлашни янада яхшилашга доир чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарор қабул қилинди. Ўйлайманки, мазкур Қарор ҳам мамлакатимизда фармацевтика саноатини ривожлантириш, аҳоли ва даволаш муассасаларини сифатли ва хавфсиз дори-дармон воситалари билан таъминлашга, аҳоли саломатлигини янада мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Ушбу дастурларга мувофиқ, 2016–2020 йилларда мамлакатимизда умумий қиймати 224 миллион долларга тенг бўлган 67 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади. Натижада республикада фармацевтика маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 2,5 баравар кўпаяди. Жумладан, 22 та йўналиш бўйича кенг турдаги янги дори воситаларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Яқинда қабул қилинган 2016–2020 йилларда республика фармацевтика саноатини янада ривожлантириш Дастурига, шунингдек, ҳудудларни ривожлантириш дастурларига асосан Бухоро вилоятида доривор ўсимликларнинг саноат плантацияларини яратиш бўйича 11 та лойиҳа ва табиий, минерал, кимёвий ва биологик хом-ашёни чуқур қайта ишлаш асосида дори воситалари ва тиббиёт буюмлари ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш бўйича 13 та лойиҳани амалга ошириш кўзда тутилган.

Вилоятда бугунги кунда 4 та корхонада 20 номдаги дори-дармон, тиббий буюмлар ва биологик фаол қўшимчалар ишлаб чиқарилаётган бўлса, 2021 йилгача 20 та корхонада 70 тадан ортиқ номдаги импорт ўрнини босувчи дори воситаларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Келгуси йилнинг ўзида «Гуфик Авиценна» Ўзбекистон–Ҳиндистон қўшма корхонасида 500 миллион сўмлик лойиҳа амалга оширилиб, йилига 1 миллион дона таблетка ишлаб чиқаришга мўлжалланган қувватлар ишга туширилади.

Вилоятдаги шаҳар ва туманлар тиббиёт бирлашмаларида ижтимоий дорихоналар ташкил қилиш ишлари якунланади.

Шу ўринда бир фикрни айтиб ўтмоқчи эдим. Мана, Бухородаги Афшона қишлоғида туғилиб ўсган Ибн Сино бобомиз ўз вақтида қанчадан-қанча дори-дармонларни кашф этган. Шундай буюк табибни тарбиялаб вояга етказган Бухоро халқи бугун ҳам мана шу соҳаларда бошқаларга ибрат ва намуна кўрсатса, аини муддао бўлур эди.

Шу мақсадда бу ерда тегишли вазирлик ва идоралар, вилоят ҳокимлиги ва республика «Асака» банкининг иштироки ва молиявий кўмаги билан «Ўзфармсаноеат» акциядорлик компаниясининг минтакавий филиалини ташкил этиш режалаштирилмоқда. Бу марказга Абу Али ибн Сино бобомизнинг номини берсак, шу таклифга нима дейсизлар?

Ўн тўртинчидан, 2017–2021 йилларда республикада қаттиқ маиший чиқиндиларни санитар тозалаш ва зарарсизлантириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастури тайёрланди.

Ушбу дастурда келгуси беш йилда қаттиқ маиший чиқиндиларни санитар тозалаш ва зарарсизлантириш тизимини янада такомиллаштириш бўйича комплекс чора-тадбирлар амалга ошириш белгиланди. Жумладан, Бухоро вилоятидаги санитар-тозалаш ва ободончилик ташкилотлари 2017 йилда қўшимча равишда 20 та махсус машиналар билан таъминланади. Буларнинг барчаси Бухоро вилояти аҳолисининг ҳаёти янада обод, фаровон ва файзли бўлишига ҳисса қўшади.

Ҳурматли дўстлар!

Биз олдимизга қўйган вазифалар ғоят улкан ва мураккаб бўлиб, уларни тўлиқ ва сифатли бажариш учун маҳаллий ҳокимликлар, ҳудудий идоралар, ташкилот

ва корхоналар томонидан барча чора-тадбирларни кўриш талаб этилади.

Бу, албатта, барча даражадаги ҳокимлар ва раҳбарларнинг шахсий масъулияти, ташкилотчилик қобилияти, билими ва малакаси, интилувчанлиги ва ташаббускорлигига боғлиқ.

Ана шуларнинг барчасини инобатга олган ҳолда, менинг сайловолди дастурида давлат бошқаруви тизимини замон талаблари даражасига кўтариш, барча бўғиндаги раҳбар ходимлар фаолиятининг самарадорлигини, уларнинг халқ олдидаги жавобгарлиги ва масъулиятини ошириш масалаларига устувор аҳамият қаратилган.

Қисқа қилиб айтганда, халқ давлат идораларига эмас, давлат идоралари халққа хизмат қилиши керак, деган оддий, лекин ғоят муҳим аҳамиятга эга бўлган принципни амалга ошириш учун биз бор куч ва имкониятларимизни сафарбар этамиз.

Муҳтарам ватандошлар!

Қадрли дўстлар!

Биз ўз олдимизга Ўзбекистонни ҳар томонлама тараққий эттириш, халқимиз ҳаётини янада фаровон қилиш вазифасини қўйган эканмиз, бундай улуг мақсадларга эришиш учун барча имкониятларга эгамиз. Энг муҳими, 25 йиллик мустақил тараққиёт тажрибасига, дунё ҳамжамияти билан самарали ҳамкорлик алоқаларига эгамиз.

Ана шу имкониятларнинг барчасидан унумли фойдаланиб, бундан буён ҳам ягона халқ, ягона миллат бўлиб, қатъият билан олдинга интилиб яшасак, марра албатта бизники бўлади.

Ўзининг неча минг йиллик тарихи давомида кўп синов ва машаққатларни кўрган, ҳеч қачон иродаси букилмасдан, доимо ҳаётга ишонч билан қарайдиган меҳнаткаш Бухоро аҳли билан, сиз азизлар билан бирга шундай олий мақсадга интилиб яшашни, халқимизнинг ишончини оқлаш ва эл-юртимизга садоқат билан хизмат қилишни мен ўзим учун катта шараф, деб биламан.

Сўзимни якунлар эканман, сизларга ва сизлар орқали бутун вилоят халқига сиҳат-саломатлик, бахту саодат, янги-янги муваффақиятлар, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Эътиборингиз учун раҳмат.

**Ғиждувон тумани,
2016 йил 4 ноябрь**

**САМАРҚАНД – ЕР ЮЗИНИНГ
САЙҚАЛИ**
**(САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ САЙЛОВЧИЛАР
ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДАГИ
НУТҚ)**

Ассалому алайкум, ҳурматли ватандошлар!

Мухтарам дўстлар!

Авваламбор, сиз, азизлар билан, сизларнинг тим-солингизда мен учун беҳад қадрли бўлган Самарқанд вилояти аҳли билан учрашиб турганимдан хурсандман. Фурсатдан фойдаланиб, барчангизга ўзимнинг самимий ҳурмат ва эҳтиромимни билдиришга рухсат бергайсиз.

Ҳурматли юртдошлар!

Кўҳна Самарқанд замини Оллоҳнинг назари тушган илоҳий бир юрт сифатида азал-азалдан етти иқлимда маълуму машҳур бўлиб келади. Бугун бу қадимий замин халқимизнинг улугъ фарзанди, халқпарвар ва тинчликпарвар давлат арбоби, азиз ва меҳрибон Юртбошимиз Ислом Абдуғаниевич туғилиб ўсган ва мангу ором топган жой сифатида ҳар биримиз учун янада қадрдон ва табаррук масканга айланди, десак, айтиш ҳақиқатдир.

Орадан йиллар, асрлар ўтади. Лекин буюк Йўлбошчимизнинг мустақил Ўзбекистон давлатини барпо этиш ва уни ҳар томонлама раванқ топтириш йўлидаги бекиёс жасорати ва тарихий хизматларини халқимиз ҳеч қачон унутмайди.

Мана, орадан икки ойдан кўпроқ вақт ўтишига қарамасдан, Юртбошимиз дафн этилган табаррук маскандан ҳали-ҳануз зиёратчиларнинг қадами узилгани йўқ. Ҳар куни мамлакатимиз ва хорижий давлатлардан минг-минглаб одамлар у кишининг абадий оромгоҳини

зиёрат килиб, ўз ҳурмат-эҳтиромини бажо келтириш учун келаётганлари Ислом Абдуғаниевичнинг азиз хотираси халқимиз қалбидан нақадар чуқур жой олганини кўрсатади.

Биринчи Президентимизнинг Ватанимиз, эл-юртимиз олдидаги буюк хизматларини инобатга олиб, бу улуғ зотнинг хотирасини абадийлаштириш мақсадида Самарқанд шаҳрида миллий урф-одатларимизга мувофиқ, Ислом Каримов шарафига муаззам зиёратгоҳ барпо этиб, шаҳарнинг катта майдонларидан бирига улуғвор ҳайкалини ўрнатсак, нима дейсизлар?

Ҳозирги кунда давлат комиссияси томонидан Юртбошимиз хотирасини абадийлаштириш бўйича халқимиз, жамоатчилигимиздан келаётган таклифлар ўрганилиб, тегишли қарор лойиҳаси тайёрланмоқда. Бу қарорда мана шу таклиф ҳам албатта ҳисобга олинади, деб ўйлайман.

Ҳурматли учрашув қатнашчилари!

Бизнинг эзгу мақсадимиз бўлган замонавий ривожланган демократик давлатлар қаторига кириш, иқтисодиётимизнинг барқарор ўсишини таъминлаш ва шу асосда аҳолиимизнинг ҳаёт даражаси ва сифатини юксалтириш, жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрин эгаллашдек стратегик вазифаларни амалга оширишда Юртбошимизнинг бебаҳо ғоялари, сиёсий мероси биз учун ҳаммиша дастуриламал бўлиб хизмат қилади.

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич **«Раҳбарнинг энг асосий вазифаси – одамларни рози қилиш»** деган фикрни кўп такрорлар эдилар. Шахсан мен шундай буюк инсоннинг сафдоши сифатида у киши бошлаган барча эзгу ишларни янги босқичга кўтаришни, ўз фао-

лиятим билан эл-юртимизни рози қилишни ўзимнинг нафақат энг муҳим вазифам, балки муқаддас инсоний бурчим деб биламан. Ва бундан йигирма беш йил олдин халқимизнинг хоҳиш-иродаси билан танлаб олинган, дунёда тараққиётнинг «ўзбек модели», «Ислом Каримов модели» деб тан олинган стратегик ривожланиш йўлини қатъият билан давом эттириш учун бор билим ва тажрибам, куч-ғайратимни сафарбар этишга тайёрман.

Азиз дўстлар!

Шу йил 4 декабрда бўлиб ўтадиган Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови мамлакатимиз ҳаётида қандай муҳим, керак бўлса, ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканини албатта барчамиз яхши тушунамиз. Бу ўринда гап фақат сайловда қатнашаётган тўртта сиёсий партиянинг манфаатлари ва номзодларнинг дастурида белгиланган мақсад ва вазифалар ҳақида эмас, аввало, 32 миллион халқ яшаётган Ўзбекистондек катта бир мамлакатнинг бугунги ва эртанги тақдири ҳақида бораётганини унутмаслигимиз зарур.

Шу маънода, эртага сайлов участкасига келадиган ҳар бир фуқаро, ҳар бир ватандошимиз шу масала бўйича ўз масъулиятини чуқур англаб, биринчи навбатда ўзи ва оиласи, фарзандларининг ҳаёти ва келажаги учун, Ўзбекистон тараққиёти учун овоз бераётганини ҳар томонлама тушуниб иш тутса, айти муддао бўларди.

Бу сайловнинг яна бир муҳим аҳамияти шундаки, уни юқори даражада, миллий қонунларимиз ва халқаро андозаларга мос ҳолда, холисона ўтказишимизга қараб, халқимизнинг сиёсий ва ҳуқуқий савиясига, жамияти-

мизнинг бугунги демократик тараққиётига баҳо берилади.

Бу йилги сайловолди учрашувлари, эътибор берган бўлсангиз, барча номзодлар учун янгича шаклда ўтказилмоқда. Яъни, бу учрашувларда имкон қадар кўпроқ одамлар иштирок этиши, номзодларнинг дастурлари бўйича ўз фикр-мулоҳазаларини эркин, очиқ ва ошкора билдириши учун улар видеоконференция шаклида ташкил этилмоқда. Сиз, азизлар билан бугунги очиқ ва жонли мулоқотимизда ҳам ҳар бир сайловчи ўзини қизиқтирган таклиф ва саволлар билан мурожаат қилиши мумкин.

Мухтарам дўстлар!

Бугун Самарқанд аҳли ҳузурида – бу улуг ва кутлуг диёрнинг ҳақиқий ватанпарварлари, юртпарварлари бўлган сиздек юксак маърифатли инсонлар ҳузурида туриб, Самарқанд ҳақида, унинг халқи ҳақида сўз айтиш – бу албатта осон иш эмас.

Машҳур шоиримиз Эркин Воҳидов бир шеърда **«Таърифнинг битмоққа, халқим, мингта Фирдавсий керак»**, деганларидек, Самарқанднинг шону шуҳратини, унинг қадимий тарихи ва бетакрор маданиятини тараннум этиш учун одам албатта ё зўр шоир ёки зўр олим бўлиши керак.

Қачонки «Самарқанд» деган сеҳрли ва табаррук сўзни тилга олар эканман, мен, аввало, Яратганинг инояти билан шу заминда нон-туз насиб этиб, сизлар билан бирга уни обод қилиш йўлида меҳнат қилган унутилмас йилларимни эслайман. Халқимизнинг, Юртбошимизнинг ишончини оклаш учун вилоят аҳли билан қанча-қанча синов ва машаққатларни енгиб ўтганимизни, бу йўлда қандай баҳс ва тортишувлар,

муҳокамалар бўлганини, лекин доимо бир-биримизга хурмат ва меҳр-оқибатимизни сақлаб келганимизни шахсан мен ҳеч қачон унутмайман. Ҳаётимнинг энг жўшқин, энг мазмунли даври бўлган ана шу пайтда бағрикенг ва олижаноб Самарқанд аҳли мени қандай қўллаб-қувватлаганини, менга бамисоли парвоз учун қанот берганини миннатдорлик билан доимо ёдимда сақлайман.

Ҳақиқатан ҳам, ер юзининг сайқали бўлмиш Самарқанд тупроғининг ҳар бир заррасида улуг бир ҳикмат бор.

Бу гўзал воҳадаги кўҳна Афросиёб ёдгорликлари, Шоҳи Зинда ансамбли, Ҳазрати Хизр масжиди, Ҳазрати Дониёр мақбараси, муаззам Регистон майдони сингари ўнлаб-юзлаб ноёб обидалар бугунги кунда ҳам бутун дунёни ўзига мафтун этиб келмоқда.

Қадимда Сўғдиёна ва Мароқанд номи билан машҳур бўлган давлатларнинг шу заминда барпо этилгани миллий давлатчилигимизнинг тамал тошлари айнан шу ерда қўйилганидан далолат беради.

Бу ҳақда гапирганда, Самарқандни ўзининг буюк салтанатига пойтахт қилиб, уни жаҳондаги энг қудратли ва обод шаҳарлардан бирига айлантирган Соҳибқирон Амир Темур ва у кишининг набираси Мирзо Улуғбек боболаримизнинг номларини хурмат-эҳтиром билан тилга олишимиз табиийдир.

Бу табаррук диёр дунё илм-фани ва маданияти ривожига бекиёс ўрин тутадиган Имом Бухорий, Имом Мотуридий, Қозизода Румий, Али Қушчи, Хўжа Аҳрор Валий, Абдурахмон Жомий, Алишер Навоий, Абулайс Самарқандий, Давлатшоҳ Самарқандий каби кўплаб азиз-авлиёлар, шоир ва алломалар учун камолот бе-

шиги бўлиб хизмат қилгани барчамизга ғурур бағишлайди.

Яқинда азим пойтахтимиз Тошкент шаҳрида ўтказилган Ислом ҳамкорлик ташкилоти Ташқи ишлар вазирларининг 43-сессиясида мана шу ҳақиқат яна бир бор ўз тасдиғини топганига барчамиз гувоҳ бўлдик.

Самарқанд тупроғида вояга етган Маҳмудхўжа Бехбудий, Абдукодир Шакурий, Ҳожи Муин, Саидахмад Сиддикий, биз йиғилиб турган мана шу Каттакўрғон заминидан етишиб чиққан Абдулҳамид Маждий сингари ўнлаб маърифат фидойиларининг қолдирган ўлмас мероси бугунги кунда ҳам маънавиятимизни юксалтириш, ёшларимизни миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳида тарбиялашда муҳим манба бўлиб хизмат қилмоқда.

Самарқанднинг ўзига хос илмий-иждодий муҳитини шакллантириш ва ривожлантиришда унутилмас хизмат қилган Ботир Валихўжаев, Нуриддин Шукуров, Мамарасул Бобоев, Маъруф Жалил, Барот Бойқобилов, Машраб Бобоев каби атоқли олим ва адибларнинг хотираси халқимиз ёдида яшаб келмоқда.

Бугунги кунда фаол ижод қилаётган Сайди Умиров, Маматкул Ҳазратқулов, Хуршид Даврон, Нусрат Раҳмат, Фармон Тошев, Ўткир Раҳматов, Хосият Бобомуродова, Азим Суюн, Йўлдош Эшбек каби таниқли ижодкорлар, Нодир Жонузок, Ориф Тўхташ, Воҳид Луқмон сингари истеъдодли ёшлар ҳам Самарқанд фарзандлари эканини алоҳида таъкидлаш лозим.

Самарқанд диёри ўзбек санъати ва маданияти ривожига қандай улкан ҳисса қўшгани ҳақида ҳар қанча гапирсак арзийди, албатта. Бу ҳақда сўз борганда, Исакхор Оқилов, Ширин Мелиева, Насим Ҳошимов, Холи-

да Хўжаева каби – жойлари жаннатда бўлсин – устоз санъаткорларимизни, Тўти Юсупова, Аваз Ражабов, Насиба Абдуллаева, Раъно Ярашева, Мардон Мавлонов, Бахтиёр Тўраев, Оролмирзо Сафаров, Абдунаби Иброҳимов сингари таниқли ижодкорларимизни эслашимиз табиийдир.

Модомики, гап шу ҳақда борар экан, мен ўзбек маданияти ва санъати ривожига бекиёс ҳисса қўшиб келаётган яна бир фидойи инсон ҳақида алоҳида тўхталиб ўтишни ўзимнинг бурчим деб биламан.

Бу инсон Ўзбекистон халқ артисти, буюк санъаткоримиз Баҳодир Йўлдошевдир. Самарқанднинг, мана шу қадимий Каттакўрғон заминининг муносиб фарзанди бўлган Баҳодир акани сизларга таърифлаб ўтиришга, ўйлайманки, ҳеч қандай ҳожат йўқ.

Шахсан мен ўз касбига, санъатга садоқатни Ватанга садоқат деб биладиган, ҳар қандай шароитда ҳам ўзининг ҳаётий ва ижодий принципларидан қайтмайдиган бу ажойиб ижодкорни ниҳоятда ҳурмат қилишимни бугун яна бир бор такрорлаб айтмоқчиман. Баҳодир Турсунович билан биз кўп йиллар давомида мамлакатимизда ўтказиб келинаётган катта-катта маданий тадбирларни – бу Мустақиллик ёки Наврўз байрамлари бўладими, «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивали бўладими – шуларнинг барчасини гоҳ талашиб-тортишиб, гоҳ баҳслашиб, лекин доимо ҳамфикр бўлиб ўтказган пайтларимизни завқ билан эслайман. Бугунги кунда ҳам санъат йўлида, ёш истеъдодларни тарбиялаш йўлида ўзини аямасдан сидқидилдан хизмат қилиб келаётган Баҳодир Йўлдошевга ҳаммамиз биргаликда узоқ умр, сиҳат-саломатлик, янги ижодий зафарлар тиласак, аини муддао бўлур эди.

Самарқанд вилоятида самарали фаолият олиб бораётган профессорлар Ўктамой Ваҳобова, Диамат Тўхтаев, Рустам Холмуродов, Лапас Алибеков, Мавлон Жўракулов, Темур Широнов, Амриддин Бердимуродов ва бошқалар ўзларининг илмий изланишлари билан бутун мамлакатимизда танилган шахслардир.

Ўзининг бой билим ва тажрибаси, фидокорона меҳнати ва ибратли фаолияти билан эл-юртимиз фаровонлигига катта ҳисса қўшиб келаётган самарқандлик Ўзбекистон Қаҳрамонлари – Дўстмурод Абдуллаев, Аваз Ҳосилов, Аваз Эргашев, шунингдек, миришкор фермерлар Зайнаб Ҳайдарова, Элибой Таниев, Тоштемир Ҳайитов, Ўзбекистон халқ ўқитувчиси Дилором Мамашарипова каби юртдошларимиз билан барчамиз фахрланамиз.

Айни пайтда табаррук ёшда бўлишига қарамасдан, жамиятимиз ҳаётида фаол катнашиб, ёшларга намуна бўлиб келаётган «Нуроний» жамғармаси вилоят бўлимининг раҳбари Ҳасан Нормуродов, Самарқанд давлат университетининг профессори, навоийшунос олим Муслиҳиддин Мухиддинов, моҳир пахтакор Барот Нодиров, фидойи педагог Олия Ўрокова ва бошқа ўнлаб фахрийларимизнинг номларини ҳурмат билан тилга оламиз.

Муҳтарам анжуман қатнашчилари!

Самарқанд вилояти ўзининг ривожланган саноати ва қишлоқ хўжалиги, табиий бойликлари, улкан сайёҳлик салоҳияти билан мамлакатимизнинг иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳаётида муҳим ўрин тутати.

Бу фикрнинг тасдиғи сифатида албатта кўп-кўп мисоллар келтириш мумкин. Бу ҳақда гапирганда, авва-

ло, вилоят иқтисодиёти 2010 йилдан буён 1,7 баробар ўсганини таъкидлаш жоиз.

Ялпи ҳудудий маҳсулотда саноатнинг улуши 2011 йилда 18 фоизни ташкил этган бўлса, 2016 йил якуни билан бу кўрсаткич қарийб 24 фоизга етиши кутилмоқда.

Бугунги кунда жаҳондаги энг юксак стандартлар асосида жиҳозланган Самарқанд автомобиль заводида ўнлаб турдаги машиналар ишлаб чиқарилмоқда. Шу билан бирга, «Бритиш-Американ табакко», «Сам Антеп Гилам», «Амин Инвест» қўшма корхоналари, «Шарқ саноати» хусусий концерни сингари йирик ишлаб чиқариш қувватлари вилоят саноати ривожига муҳим ҳисса қўшмоқда.

Охириги беш йилда вилоятда 100 дан ортиқ янги қўшма ва хорижий корхоналар ташкил этилиб, айти пайтда уларнинг сони 259 тага етгани қувонарлидир. Мазкур корхоналарда йилига 2,5 триллион сўмлик маҳсулот тайёрланмоқда.

Самарқанд вилоятининг иқтисодий ривожининг экспорт салоҳиятида ҳам намоён бўлмоқда. Жорий йилда ҳудудий экспорт миқдори 385 миллион долларга етиб, бу кўрсаткич 2011 йилга нисбатан 4,3 баравар ошгани ҳам шундан далолат беради.

Бугунги кунда жаҳон бозорида рақобат тобора кучайиб, маҳсулот ёки хизматнинг харидорини топиш энг оғир ва мушкул муаммога айланиб бораётганини инобатга оладиган бўлсак, бундай иқтисодий ўсишнинг биз учун қанчалик катта аҳамиятга эга экани яққол аён бўлади.

Азалдан ҳунармандлик ва ишбилармонлик фазилатлари билан донг таратган самарқандликлар кичик

бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасида ҳам муҳим натижаларга эришиб келмоқда. Айни пайтда вилоятда мазкур соҳанинг ялпи ҳудудий маҳсулотдаги улуши 78 фоиздан ошгани ва меҳнат билан банд аҳолининг 84 фоиздан зиёди шу соҳада фаолият кўрсатаётгани эътиборга лойиқ, албатта.

Вилоятда қишлоқ хўжалиги соҳасини ислоҳ қилиш ва модернизациялаш юзасидан тизимли ишлар амалга оширилмоқда.

Кейинги беш йилда пахта майдонлари 16 минг гектардан зиёд ва ғалла майдонлари 6 минг гектарга қисқартирилиб, кўпроқ даромад берадиган мева-сабзавот ва полиз экинлари экилмоқда. Бу даврда 82 минг гектар суғориладиган ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланди.

Ана шу ўтган вақт мобайнида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш даражаси 2 барабар ошиб, жумладан, сабзавотнинг 33 фоизи, меванинг – 38 фоизи, сутнинг – 34 фоизи, гўштнинг – 27 фоизи вилоятдаги маҳаллий корхоналарда қайта ишланмоқда.

Вилоятнинг миришкор деҳқон ва фермерлари барча қишлоқ хўжалиги тармоқлари бўйича мўл ҳосил етиштириб, бу йилги мавсумни ҳам юксак меҳнат ютуқлари билан якунлаётгани барчамизни хурсанд қилади.

Фурсатдан фойдаланиб, мамлакатимиз ривожига эл-юртимиз фаровонлиги йўлида фидокорона меҳнат қилиб келаётган Самарқанд деҳқонларига, барча вилоят меҳнаткашларига чуқур миннатдорлик билдиришни ўзимнинг бурчим деб биламан.

Муҳтарам дўстлар!

Мустақиллик йилларида Самарқанднинг чиройига чирой қўшиш, унинг асл тарихий кийёфасини тиклаш,

иктисодий салоҳиятини юксалтириш, шу заминда яшаётган инсонларга ҳар томонлама муносиб шароит яратиш борасида қандай катта ишлар амалга оширилаётгани ҳақида батафсил тўхталиб ўтиришнинг зарурати йўқ, деб ўйлайман. Чунки сизларнинг барчангиз бу жараёнларда фаол иштирок этиб келяпсиз, ҳаммангиз бу ишлардан яхши хабардорсиз.

Айни вақтда бизнинг олдимизда эришган ютуқларимизни янада мустаҳкамлаб, тараққиётимизни янги босқичга олиб чиқишдек муҳим ва улкан вазифа турибди.

Бугун глобаллашув даврида дунёда кечаётган кескин ва мураккаб шароитни барчамиз кўриб-билиб турибмиз. Жаҳонда иктисодий инкироз, қарама-қаршилик ва носоғлом рақобат тобора кучайиб, хомашё ресурсларининг нархи пасайиб бормоқда.

Биз дунёдаги ҳозирги мураккаб ва таҳликали вазиятни ҳар томонлама ҳисобга олган ва чуқур таҳлил қилган ҳолда, биринчи даражали аҳамиятга эга вазифаларни белгилаб олишимиз ҳамда яқин ва ўрта муддатли истиқболга мўлжалланган ҳаракат стратегиясини ишлаб чиқишимиз зарур.

Бизнинг бу борадаги қараш ва ёндашувларимиз Ўзбекистон Либерал-демократик партиясининг яқинда бўлиб ўтган съездида, менинг сайловолди дастуримда батафсил баён қилингани сизларга маълум, албатта.

Биз сайловолди дастуримизда мамлакатимизнинг барча ҳудудлари қатори Самарқанд вилоятида ҳам ҳар бир шаҳар ва туманни ривожлантириш бўйича аниқ режаларни ишлаб чиққанмиз.

Рухсатингиз билан, мана шу масалаларга алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман.

Вилоятда келгуси беш йилда янги ишлаб чиқариш қувватларини яратиш, мавжудларини модернизация қилиш, техник ва технологик жиҳатдан янгилаш бўйича умумий қиймати 2 триллион 300 миллиард сўмлик 900 дан ошиқ лойиҳани амалга ошириш режалаштирилган.

Жумладан, 2017–2021 йиллар давомида енгил саноатда умумий қиймати 240 миллиард сўмлик 105 та инвестиция лойиҳаси жорий этилади. Бунинг натижасида вилоятда пахта толасини қайта ишлаш даражасини кескин ошириш мўлжалланаётганини таъкидлаш лозим.

Мисол учун, 2018–2019 йилларда Самарқанд шаҳрида «Некс текстиль» корхонаси томонидан 21 миллиард сўмлик сармоя ҳисобига 6 минг тонна ип-калава ишлаб чиқариш ташкил этилади. Жомбой туманида 37 миллион евро инвестиция киритиш орқали 10 миллион квадрат метр тайёр материал ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган корхона барпо этилади.

Ҳозирги вақтда Навоий, Жиззах ва Ангрен ҳудудларида ташкил этилган эркин индустриал зоналар самарали фаолият кўрсатаётганидан барчангиз яхши хабардорсиз.

Эндиликда бу ижобий тажриба кенгайтирилиб, Ургут туманининг ресурс базасидан самарали фойдаланиш, саноат ва экспорт салоҳиятини янада ривожлантириш, инвестиция ва илғор технологияларни жалб этиш мақсадида «Ургут» эркин индустриал зонаси ташкил этилади.

Озиқ-овқат саноатида келгуси беш йилда умумий қиймати 425 миллиард сўм бўлган 261 та лойиҳа амалга оширилади. Натижада мевани қайта ишлаш даражаси бугунги кундаги 12,5 фоиздан 2021 йилга бориб

қарийб 36 фоизга, сабзавотларни қайта ишлаш эса 22 фоиздан 38 фоизга етказилади.

Енгил, чарм-пойабзал, фармацевтика саноати-да 351 миллиард сўмлик инвестиция ҳисобидан 303 та лойиҳани амалга ошириш режалаштирилмоқда. Шулар қаторида, кимё, электр техника, машинасозлик ва бошқа соҳаларда жами 1 триллион 300 миллиард сўмлик инвестиция ўзлаштирилиб, 233 та ишлаб чиқариш объекти ташкил этилади.

2017–2021 йилларда **текстиль ва тикув-трикотаж саноатини янада ривожлантириш чора-тадбирлар дастурига** мувофиқ вилоятда умумий қиймати 240 миллиард сўмлик 105 та лойиҳа ишга туширилиб, минглаб янги иш ўринлари яратилади.

Хусусан, Самарқанд шаҳридаги «Самарқанд Евро Азия Текстиль» корхонасида келгуси йилда 25 миллиард сўмлик инвестиция ҳисобидан йилига 15 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Шунингдек, «Самарқанд Аппарел» корхонасига 3 миллион доллар инвестиция маблағи жалб этилиб, 500 та янги иш ўрни яратилади ва йилига 3 миллион дона трикотаж маҳсулоти ишлаб чиқаришга эришилади.

Қурилиш материаллари ишлаб чиқариш ва бошқа соҳаларда келгуси беш йилда вилоятда умумий қиймати 290 миллиард сўмлик икки юздан ортиқ лойиҳа амалга оширилади ва 5 мингга яқин янги иш ўрни очилади. Масалан, Нарпай туманида 2017–2018 йиллар мобайнида «Нарпай Ифтихор Саноати» корхонаси томонидан 55 миллион доллар инвестиция ўзлаштирилиб, йиллик қуввати 540 минг тонна юқори сифатли цемент ишлаб чиқариш заводи ишга туширилади.

Ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш дастури доирасида вилоятда келгуси беш йилда 77 та янги лойиҳани ишга тушириш ва қарийб 443 миллиард сўмлик саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш белгиланган. Бу ўз навбатида, вилоятга четдан олиб келинаётган 147 миллион долларлик маҳсулотларни ўзимизда ишлаб чиқариш имконини беради.

Келгуси беш йилда **худудий экспорт** ҳажмини камида 2 баробарга ошириш, яна 150 га яқин корхонани жалб этиш ҳисобига экспорт қилувчи корхоналар сонини 3 баробарга кўпайтириш бўйича аниқ чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилмоқда.

Кишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва модернизациялаш бўйича ишлар изчил давом эттирилади.

Жумладан, пахта майдонларини оптималлаштириш, сабзавот ва боғдорчиликни кенгайтириш, кўп тармоқли фермерликни ривожлантириш, ирригация-мелиорация тизимини яхшилаш, чорвачилик, паррандачилик, балиқчилик, асаларичилик, иссиқхона хўжалиги ва бошқа йўналишлар бўйича аниқ чора-тадбирлар комплексини ишлаб чиқиб, амалга оширамиз.

Бутун дунёда озиқ-овқат хавфсизлиги тобора долзарб бўлиб бораётганини инобатга олиб, 2021 йилгача картошка етиштиришни 1,5 баравар, сабзавотни – 1,7 баравар, мева ва узумни – 2 баравар, гўшт ва сут маҳсулотларини – 1,5 баравар, балиқни 2,5 баравар кўпайтириш, шунингдек, уларни қайта ишлашни кенгайтириш зарур, деб ҳисоблаймиз.

Яна бир муҳим йўналиш – Самарқанднинг туристик салоҳиятидан янада тўлиқ фойдаланишдир.

Маълумки, ҳозирги кунда Самарқанд нафақат юртимизда, балки бутун дунёда тан олинган сайёҳлик мар-

казларидан бири ҳисобланади. Буюк Ипак йўлининг чорраҳасида жойлашган, қадим цивилизацияларни ўзида мужассамлаштирган Самарқанд бугунги кунда ҳам бутун дунё эътиборини ўзига жалб этиб келмоқда.

Бу ҳақда гапирганда, энг аввало, ҳар қандай инсонни ўзига мафтун қиладиган, бир кўрган одам, қани энди яна бир бор кўрсам, деб орзу қиладиган Шарқ гавҳари – гўзал ва буюк Самарқанд шаҳри хаёлимизда намоён бўлади.

Самарқанд нафақат ўзининг бетакрор меъморий обидалари, сўлим табиати, айна пайтда бағрикенг ва меҳмондўст халки, ширин-шакар, сархил мевалари, энг муҳими, қулай инфратузилма тармоқлари билан ҳам ном қозонган.

Самарқанднинг туристик салоҳиятини янада ривожлантириш мақсадида яқин беш йилда вилоятда 40 дан зиёд янги меҳмонхона қуриш ва 12 та меҳмонхонани кенгайтириш мўлжалланмоқда. Бунинг натижасида меҳмонхоналардаги ўринлар сони 7 мингтага етади ёки ҳозиргига нисбатан 1,5 баробар кўпаяди.

Самарқанддаги тарихий обидалар, муқаддас кадамжоларни таъмирлаш ва ободонлаштириш ишлари изчил давом эттирилади. Қадимда шаҳар атрофида Амир Темури бобомиз қандай машҳур боғлар барпо этганини ҳаммамиз яхши биламиз. Ана шу гўзал боғларни қайтадан тиклаб, уларни туристик маршрутлар йўналишига киритсак, нима дейсизлар?

Шу борада Ургут туманидаги Тахтақорача доवони ва Юқори чинор, Самарқанд туманидаги Оҳалик ва Миронқўлда 20 га яқин экотуризм маскани, Самарқанд, Тойлоқ ва Жомбой туманларида 10 га яқин агротуризм объекти барпо этилади.

Ургут шаҳрида халқимизнинг қадимий урф-одат ва анъаналари, хунармандчиликнинг йўқолиб бораётган турларини қайта тиклаб, хорижий сайёҳларга намойиш этишни йўлга қўйиш режалаштирилган. Шунингдек, Жомбой туманидаги «Зарафшон» кўриқхонаси ва Самарқанд туманидаги қайиқ ҳайдашга мослашган канални хорижий сайёҳлар ташриф буюрадиган масканга айлантириш кўзда тутилмоқда.

Бу ҳақда сўз борар экан, Ислом Абдуғаниевичнинг ташаббуслари билан Тошкент – Самарқанд йўналишидаги 344 километр масофани атиги 2 соатда босиб ўтадиган замонавий «Тальго» поездининг қатнови йўлга қўйилгани вилоятда туризмни янада ривожлантириш учун катта имкониятлар очиб бераётганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Вилоятда **ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантиришни давом эттириш, улардан кенг фойдаланишни таъминлаш бўйича тизимли ишларни амалга ошириш мўлжалланмоқда.**

Бу ҳудудда кейинги беш йилда 464 километр оптик толали алоқа тармоғи қурилади. Шунингдек, 29 та рақамли телеузаткич ўрнатиш натижасида рақамли телевидение билан қамраб олиш даражаси бугунги кундаги 88 фоиздан 100 фоизга етказилади.

Вилоятдаги яна бир муҳим вазифа – **айрим туманлар маҳаллий бюджетларини субвенцияга қарамликдан чиқариш билан боғлиқ.** Бугунги кунда вилоятнинг 12 та тумани бюджетдан бериладиган субвенция ҳисобига қопланмоқда.

Бундай қарамликдан қутулишнинг йўли маълум – ишлаб чиқариш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик, фермерлик ҳаракатини, хизмат кўрсатиш соҳаларини

жадал ривожлантириб, бюджет даромадларининг асоси ҳисобланган солиқ тушумларини кўпайтиришдан иборат.

Вилоят иқтисодиётини ривожлантириш бўйича белгиланган чора-тадбирлар натижасида 2017 йилда Жомбой, Оқдарё ва Ургут туманлари, 2019 йилда Булунғур ва Қўшработ туманлари, 2020 йилга бориб Нарпай, Нуробод ва Тойлоқ туманларини субвенцияга қарамликдан тўлиқ чиқариш кутилмоқда.

Азиз дўстлар!

Фарзандларимизни мустақил фикрлайдиган, замонавий билим ва касб-хунарларни чуқур эгаллаган, мустаҳкам ҳаётий позицияга эга, чинакам ватанпарвар инсонлар сифатида тарбиялаш биз учун ҳамиша долзарб масала ҳисобланади.

Вилоятда ёшларни касб-хунарга ўргатиш ва уларни замонавий иш ўринлари билан таъминлаш мақсадида келгуси беш йилда касб-хунар коллежлари битирувчилари учун 237 мингта, жумладан, қиз болалар учун 120 мингта янги иш ўрни яратилади.

Келгуси йилда «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати томонидан Самарқанд шаҳрида замонавий «Ёшлар маркази» мажмуаси фойдаланишга топширилади ва унда ўндан ортиқ ижодий тўғарақлар ташкил этилади.

Ёшларимиз учун янги имкониятлар очиб бериш, айниқса, уюлмаган ёшлар билан ишлаш, бунда жамоат ташкилотлари, аввало «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг иштирокини янада кенгайтириш каби масалаларга доимий эътибор қаратамиз.

Дунёда, ён-атрофимизда қарама-қаршилик ва зиддиятлар тобора ортиб, инсон қалби ва онгини эгаллаш, биринчи навбатда, ёшларнинг маънавий оламини из-

дан чиқариш, уларни ўз ота-онасига, эл-юртига қарши қўйишга қаратилган таҳдид ва хуружлар кучайиб бораётгани ҳеч кимга сир эмас. Мана шундай мураккаб ва таҳликали замонда ўзининг кимлигини, қандай буюк зотларнинг авлоди, қандай бебаҳо мерос ворислари эканини теран англаб, она юртга муҳаббат ва садоқат ҳисси билан яшайдиган ёш авлодгина муқаддас заминимизни турли бало-қазолардан сақлашга, Ватанимизни ҳар томонлама равнақ топтиришга қодир бўлишини ҳеч қачон унутмаслигимиз зарур.

Муҳтарам юртдошлар!

Тан олиб айтишимиз керакки, биз кўпинча вилоят миқёсидаги масалаларга асосий эътибор қаратиб келамиз. Ваҳоланки, ҳар бир туман, шаҳар ва қишлоқнинг ўзига хос хусусияти, шароити ва муаммоси бор. Бундай муаммолар, ҳеч шубҳасиз, одамларнинг ҳаётига салбий таъсир қилади, уларнинг эътирозига сабаб бўлади. Буни ҳисобга олмаслик асло мумкин эмас.

Бугунги кунда ҳудудларни, туман ва шаҳарларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, аҳолини бевозта қилаётган, қийнаётган муаммоларни бартараф этиш, одамлар учун қулай шароит яратиш мақсадида Ҳукуматимиз томонидан 15 та мақсадли дастур ишлаб чиқилмоқда. Уларнинг аксарияти бугунги кунда тасдиқланганидан сизлар хабардорсиз, деб ўйлайман.

Рухсатингиз билан, ана шу дастурларнинг асосий мазмун-моҳиятига эътиборингизни қаратмоқчиман.

Биринчидан, Тадбиркорлик фаолиятининг жадал ривожланишини таъминлашга, хусусий мулкни ҳар томонлама ҳимоя қилиш ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатидан яхшилашга доир комплекс чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилиб,

2016 йил 5 октябрдаги Фармон билан тасдиқланди.

Мамлакатимизда ишбилармонлик муҳитини яхшилаш, хусусий мулк, кичик бизнес ва тадбиркорликни ривожлантириш, бу йўлдаги тўсиқ-қовларни бартараф этишга қаратилган ушбу дастур доирасида Самарқанд вилоятида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни молиявий қўллаб-қувватлаш мақсадида тижорат банклари томонидан уларга ажратиладиган кредитлар миқдорини келгуси беш йилда 2 бараварга кўпайтириш кўзда тутилмоқда. Жумладан, 15 мингга яқин янги кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектини ташкил этишга ҳар томонлама кўмак бериб, уларнинг сонини 30 мингга етказиш чоралари кўрилади.

Иккинчидан, 2017–2021 йилларда қишлоқ жойларда янгиланган намунавий лойиҳалар бўйича арзон уй-жойлар қуриш дастури ишлаб чиқилиб, 2016 йил 21 октябрдаги қарор билан тасдиқланди.

Бу дастурда қишлоқ жойлардаги кам таъминланган оилалар, аввало ёш оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлашни кучайтириш, уларнинг уй-жойга бўлган эҳтиёжини қондириш, турмуш даражаси ва сифатини ошириш бўйича аниқ чора-тадбирлар белгиланган.

Унга кўра, 2017 йилда мамлакатимизда қишлоқ жойларда 15 мингта, жумладан, Самарқанд вилоятида 1 минг 314 та ана шундай уй-жой барпо этиш режалаштирилмоқда.

Айни вақтда, шаҳар ва қишлоқларимиз қиёфасини тубдан яхшилаш, ижтимоий инфратузилма тармоқларини ривожлантириш, уларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, аҳолининг турмуш даражаси ва сифатини ошириш бўйича олиб борилаётган

кенг кўламли ишларимиз давом эттирилади. Дастурга мувофиқ, Самарқанд вилоятида 2017 йилда 448 квартирали 28 та кўп қаватли уй, ер майдони 2 сотих бўлган, 2–3 хонадан иборат 470 та уй, ер майдони 4 сотих бўлган, 4 хонадан иборат 330 та икки қаватли уй қурилади.

Учинчидан, Худудий автомобиль йўлларини қуриш ва реконструкция қилиш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Афсуски, биз худудларнинг ички йўллари, жумладан, туманлар, аҳоли масканлари, хўжаликларни боғлайдиган йўллар, шунингдек, қишлоқлар, маҳаллалар ичидан ўтадиган йўллар тармоғини кенгайтириш, уларнинг ҳолатини яхшилашга иккинчи даражали иш деб қарашга ўрганиб қолганмиз.

Шунинг учун ҳам янги дастурда мамлакатимиздаги барча бўғиндаги автомобиль йўллари тармоғини ривожлантириш, уларнинг мустаҳкамлигини ошириш, таъмирлаш ва сифат даражасини сақлашга қаратилган аниқ чора-тадбирлар кўзда тутилмоқда.

Шу асосда, Самарқанд вилоятида келгуси беш йилда 428 километр автомобиль йўллари

ни реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш, 600 километр йўлни жорий таъмирлаш мўлжалланмоқда.

Тўртинчидан, Шаҳар ва қишлоқларда транспорт таъминотини янада яхшилаш дастури тайёрланмоқда.

Самарқанд вилоятида аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш сифатини ошириш мақсадида кейинги беш йилда 97 та янги йўловчи транспорт йўналиши ташкил этилиб, уларнинг умумий сони 386 тага етказилди.

Бу ишларнинг изчил давоми сифатида вилоятдаги барча аҳоли пунктларида транспорт хизматларини

йўлга қўйиш, транспорт паркини босқичма-босқич янгилаш назарда тутилмоқда. Жумладан, яқин беш йилда яна 280 та автобус олиб келиб, Самарқанд вилоятида маршрутларга чиқариш, 188 та замонавий автобекат барпо этиш ва реконструкция қилиш, чекка ҳудудларда яшовчи аҳоли учун 31 та янги йўналиш ташкил қилиш ва бошқа чора-тадбирлар амалга оширилади.

Бу соҳадаги яна бир янгиликдан сизларнинг хабарингиз бор: темир йўл вокзалидан Сартепа массивига ча трамвай қатнови йўлга қўйилмоқда.

Бешинчидан, Қишлоқ жойларда ичимлик сув таъминоти тармоқларини кенгайтириш ва модернизациялаш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Дастур доирасида келгуси беш йилда вилоятда 87 километр магистрал ва 894 километр маҳаллий сув тармоғи, 336 та сув қудуғи, 272 та сув минораси, 6 та сув ҳовузи, 312 та насос станцияси, 300 дан ортиқ сувни зарарсизлантириш иншооти қурилади ва реконструкция қилинади. Ушбу тадбирларга 135 миллиард сўмдан ортиқ маблағ йўналтирилади.

Мисол учун, 2018 йилгача Қўшработ туманида жами 36 миллион доллар маблағ, шу жумладан, халқаро молия институтларининг қарийб 30 миллион доллар кредити ҳисобига туман маркази ва 78 та қишлоқни ичимлик сув билан таъминлаш лойиҳаси амалга оширилади. Шунингдек, 2020–2024 йилларда Халқаро ривожланиш агентлиги иштирокида 64 миллион доллар сармоя эвазига Каттақўрғон шаҳрининг сув таъминоти тизими реконструкция қилинади.

Олтинчидан, Кўмир таннархини ва аҳолига харид қийматини пасайтириш, шунингдек, қиш мавсумида кўмир маҳсулоти билан чайқовчилик

**килишни ва нархларнинг ошиб кетишини барта-
раф этиш юзасидан кўшимча чора-тадбирлар дас-
тури ишлаб чиқилди.**

Дастурда куз-қиш мавсумида мамлакатимиз туман-
лари ва қишлоқ жойларидаги кўмирга бўлган талабни
қондириш, аҳолини кўмир билан узлуксиз таъминлаш,
унинг таннархи ва истеъмолчиларга етказиб бериш ха-
ражатларини камайтириш бўйича комплекс чора-тад-
бирлар назарда тутилади.

**Еттинчидан, Шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг
электр энергиясидан фойдаланишини янада яхши-
лаш дастури ишлаб чиқилмоқда.**

Бугунги кунда электр энергиясини ишлаб чиқа-
радиган ва етказиб бераётган қувватларнинг аксарият
қисми эскириб қолгани ва зўриқиб ишлаётгани сабабли
хўдудларимизда, айниқса, қишлоқ жойларда узлуксиз
электр энергияси таъминоти билан боғлиқ жиддий му-
аммолар борлиги барчамизга аён.

Дастурда паст кучланишли электр тармоқларини
модернизация қилиш, ускуналардан фойдаланиш муд-
датларини узайтириш, электр узатиш тармоқларининг
қувватини ошириш сингари зарур чоралар белгилан-
ган.

Келгуси беш йилда вилоят электр энергияси тармоқ-
ларининг 650 километрини капитал ва 2 минг 110 ки-
лометрини жорий таъмирлаш режалаштириляётгани
бу ишларнинг кўлаmidан далолат беради.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2013
йил 1 мартдаги «Муқобил энергия манбаларини яна-
да ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги
Фармониға асосан Пастдарғом туманида 100 мегаватт
қувватли қуёш фотоэлектрик станциясини қуриш бош-

ланган бўлиб, унинг ишга туширилиши вилоятда энергия таъминотини яхшилашга хизмат қилади.

Саккизинчидан, Мактабгача таълим муассасаларини реконструкция ва модернизациялаш дастури тайёрланмоқда.

Ушбу дастурга кўра, Самарқанд вилоятида келгуси беш йилда 800 ўринли 16 та янги болалар боғчаси қурилади. 4250 ўринли 45 та муассаса реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади.

Тўққизинчидан, Бозорларни реконструкция ва модернизация қилиш, савдо тизимини такомиллаштириш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Дастурга кўра, вилоят аҳолисига кўрсатилаётган хизматлар сифатини янада ошириш мақсадида келгуси беш йилда қарийб 20 миллиард сўмлик инвестициялар ҳисобига 9 та деҳқон бозорини реконструкция қилиш мўлжалланмоқда.

Хусусан, 2017 йилда Каттакўрғон деҳқон бозорида 2 миллиард сўмлик реконструкция ишлари амалга оширилиб, бу ерда 1 минг 80 ўринли 9 та савдо павильони барпо этилади. Бозор ҳудудида замонавий инфраструктура яратилади.

Ўнинчидан, Пензионерларга тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш дастурини ишлаб чиқиш якунланмоқда.

Бугунги ёруғ кунларга етиб келишимизда ёши улуг отахон ва онахонларимиз, нуронийларимизнинг хизматлари жуда катта ва биз уларнинг олдида доимо қарздормиз. Тайёрланаётган дастурда ана шу қарзни имкон қадар узиш мақсадида пензионер, ногирон, ёлғиз қариялар ва аҳолининг кам таъминланган қатламларига

тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш тизимини янада ривожлантириш назарда тутилмоқда.

Самарқанд вилоятида ҳам ногиронлар, кексалар ва кам таъминланган фуқаролар соғлигини қайта тиклаш мақсадида ҳар йили уларнинг 3 минг 500 нафарини, шунингдек, 2 минг нафардан ортиқ уруш ва меҳнат fronti фахрийларини турли санаторийларга имтиёзли йўлланмалар билан таъминлаш режалаштирилмоқда.

Ҳозирги пайтда Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари бир йилда бир марта мамлакатимиздаги санаторийларга бепул йўлланмалар билан таъминланмоқда. Эндиликда саломатлиги ёки бошқа сабаблар туфайли бу имтиёздан фойдалана олмаётган кексаларимизга йўлланмаларнинг пули берилади. Бугунги кунда санаторий йўлланмасининг ўртача нархи 800 минг сўмни ташкил этмоқда. Демак, ана шу маблағ санаторийларга бориб даволаниш имкониятига эга бўлмаган кексаларимизга берилади.

Шунингдек, «Нуроний» жамғармаси, «Маҳалла» жамоат фонди, Касаба уюшмалари ва жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда ёлғиз қарияларни ҳар йили қиш мавсуми учун кийим-бош ва озиқ-овқат захираси билан таъминлаш доимий эътиборимизда бўлади.

2017–2020 йилларда юртимиздаги барча «Муруват» ва «Саховат» уйлари реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш, уларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаб, замонавий шароитлар яратиш кўзда тутилган.

Тайёрланаётган дастурга кўра, «Нуроний» жамғармасининг давлат бюджетидан маблағ билан таъминланадиган шаҳар ва туман бўлимлари ташкил этилиб, маҳаллий ҳокимликлар томонидан уларнинг моддий-

техник базаси яратиб берилади. Ҳар битта маҳаллада раиснинг нуронийлар масалалари бўйича маслаҳатчиси лавозимини жорий этиш белгиланмоқда.

Навбатдаги дастур – Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастури ишлаб чиқилди.

Мухтарама оналаримиз, мунис аёлларимиз – бизни дунёга келтирган, оқ ювиб, оқ тараб вояга етказган, хонадонларимиз кўрки, таровати бўлиб келаётган азиз ва меҳрибон зотлардир. Уларга ҳар қанча эътибор ва ғамхўрлик кўрсатсак, эъзозлаб бошимизга кўтарсак, шунча кам, албатта.

Айни шу мақсадга қаратилган дастурда келгуси икки йилда аёллар ва болаларга махсус ва юқори технологиялар асосида тиббий ёрдам кўрсатишни яхшилаш, жумладан, уларга хизмат кўрсатадиган даволаш-профилактика ташкилотларининг моддий-техник базасини ва кадрлар таркибини янада мустаҳкамлаш бўйича муҳим чора-тадбирлар назарда тутилади.

Хусусан, келгуси беш йилда Самарқанд вилоятининг Булунғур, Оқдарё ва Каттакўрғон туманлари тиббиёт бирлашмаларининг туғруқхона бўлимлари ҳамда Самарқанд шаҳридаги учта туғруқхона комплекси реконструкция қилинади.

Яна иккита муҳим ижтимоий дастур – Фармацевтика саноатини янада ривожлантириш ҳамда Аҳолини дори воситалари билан таъминлаш даражасини ошириш ва дори-дармон нархлари шаклланишини такомиллаштириш дастурлари ишлаб чиқилди.

Хабарингиз бор, яқинда «Аҳолини дори-дармон воситалари ва тиббиёт буюмлари билан таъминлашни янада яхшилашга доир чора-тадбирлар тўғрисида»ги

қарор қабул қилинди. Мазкур қарор мамлакатимизда фармацевтика саноатини ривожлантириш, аҳоли ва даволаш муассасаларини сифатли ва хавфсиз дори-дармон воситалари билан таъминлашга, аҳоли саломатлигини янада мустаҳкамлашга қаратилгани билан эътиборлидир.

Вилоятда фармацевтика саноатини ривожлантириш бўйича 24 миллиард сўмдан ортиқ маблағ ажратилиб, 22 та янги лойиҳа ишга туширилади. Натижада ёшлар учун 500 га яқин янги иш ўрни яратилади. Жумладан, Пастдарғом туманида «Пастдарғом Фарм» корхонаси томонидан йилига 50 миллион дона дори воситалари ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган 3 миллиард сўмлик лойиҳа ҳаётга жорий этилади.

2017–2021 йилларда республикада қаттиқ маиший чиқиндиларни санитария йўли билан тозалаш ва зарарсизлантириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастури тайёрлангани ҳам муҳим аҳамиятга эга.

Ушбу дастурга кўра, Самарқанд вилоятида келгуси беш йилда жами 7 миллиард сўмдан зиёд инвестиция маблағлари ҳисобидан 14 та чиқинди тўплаш шохобчаси, шунингдек, махсус транспорт воситаларига хизмат кўрсатувчи 13 та шохобча қурилади. Албатта, бу ишларнинг барчаси вилоят аҳолисининг турмуши янада обод ва фаровон бўлишига хизмат қилади.

Ҳурматли анжуман иштирокчилари!

Биз юртимизда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашни хавфсизликни таъминлаш соҳасидаги фаолиятимизнинг асосий тамойили ва ўзак ғояси деб биламиз.

Мустақиллик йилларида биз эришган энг катта ва бебаҳо бойлик – кўпмиллатли халқимизнинг ҳар қандай қийинчилик ва синовларни енгишга қодирлиги, унинг замонавий дунёқараши, сиёсий онги ва ижтимоий фаоллигининг юксалиб бораётгани, атрофимиздаги воқеаларга дахлдорлик туйғуси, жамиятимиздаги ўзаро меҳр-оқибат ва ҳамжихатлик муҳитидир.

Бутун дунёда мураккаб вазият юзага келаётган, терроризм, экстремизм ва радикализм хавфи тобора ортиб бораётган бугунги шароитда доимо ҳушёр ва огоҳ бўлиш, мамлакатимизнинг мудофаа қобилиятини, Қуrollи Кучларимизнинг салоҳиятини ҳар томонлама мустаҳкамлашни биз хавфсизлик ва барқарорликни, халқимизнинг осойишта ҳаётини таъминлашнинг энг муҳим шarti ва кафолати деб биламиз ва бу йўлда барча зарур чора-тадбирларни амалга оширамыз.

Такрор айтаман – биз мамлакатимиз суверенитети ва мустақиллигига таҳдид солишга уринадиган ёвуз кучларнинг ҳар қандай ҳаракатларига кескин зарба беришга қодирмыз.

Ташқи сиёсат соҳасида Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти томонидан ишлаб чиқилган принцип ва ёндашувларга тўлиқ амал қиламыз.

Бу борадаги сиёсатимизнинг асосий маъно-мазмунни – тинчликпарварлик, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик, юзага келадиган зиддият ва қарама-қаршиликларни фақат тинч, сиёсий йўл билан ҳал этиш, барча хорижий давлатлар ва жаҳон ҳам-жамияти билан амалий ҳамкорлик қилишдан иборат.

Мамлакатимиз ҳеч қандай ҳарбий-сиёсий блокларга қўшилмайди, бошқа давлатларнинг ҳарбий база ва объектлари Ўзбекистон ҳудудида жойлаштирилишига,

шунингдек, ҳарбий хизматчиларимизнинг мамлакатимиз ҳудудидан ташқарида бўлишига йўл қўйилмайди.

Ташқи сиёсатни амалга оширишда барча давлатлар, биринчи навбатда, қўшни мамлакатлар билан дўстона муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни ўзимизнинг биринчи даражали вазифамиз деб биламиз.

Азиз ва муҳтарам ватандошлар!

Ҳаммамиз яхши тушунамиз, Ватанимиз тараққиётининг ҳозирги ўта масъулиятли даврида биз ўз олдимизга қўйган вазифалар жуда мураккаб бўлиб, уларни тўлиқ ва сифатли амалга ошириш учун барчамиз биргаликда, баҳамжихат ҳаракат қилишимиз зарур.

Биз бу борада аввало кўпни кўрган халқимизга, жумладан, менинг ҳаётимда унутилмас из қолдирган, мард ва олижаноб, меҳнаткаш Самарқанд аҳлига, сиз, азизларга, бизга хайрихоҳ ва тарафдор бўлган барча юртдошларимизга таянамиз.

Мен бутун халқимиз қаторида Самарқанд аҳлининг тинч, эркин ва фаровон ҳаётини таъминлаш, унинг эзгу орзу-ниятларини амалга ошириш йўлида бутун борлиғимни бағишлаб хизмат қилишни, сизларнинг ишончингизни оқлашни ўзим учун энг юксак шараф деб биламан.

Сўзимнинг охирида сизларга ва сизлар орқали бутун Самарқанд халқига сиҳат-саломатлик, бахт ва омад, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Эътиборингиз учун раҳмат.

**Каттақўрғон шахри,
2016 йил 8 ноябрь**

**ЮРАГИМГА, ҚАЛБИМГА ЯҚИН
ИНСОНЛАР
(ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
САЙЛОВЧИЛАР ВАКИЛЛАРИ БИЛАН
УЧРАШУВДАГИ
НУТҚ)**

Ассалому алайкум, кадрли юртдошлар!

Муҳтарам дўстлар!

Бугун мана шу бепоён, саховатли қорақалпоқ заминида сиз, азизлар билан учрашиб, ҳаммангизни соғсаломат, яхши кайфиятда кўриб турганимдан ғоят хурсандман.

Сўзимнинг аввалида барчангизга, сизлар орқали бутун Қорақалпоғистон аҳлига ўзимнинг чуқур ҳурмат-эҳтиромимни ва эзгу тилакларимни билдиришга рухсат этгайсиз.

Мана, ҳозиргина сизлар билан ҳаммамиз учун азиз ва кадрли бўлган Биринчи Президентимиз муҳтарам Ислом Абдуғаниевич Каримовни эслаб, у кишининг сўнмас хотирасига ҳурмат бажо келтирдик. Буюк Юртбошимизнинг халқимиз, Ватанимиз равнақи йўлидаги унутилмас тарихий хизматларини ҳар биримиз вақт ўтган сари тобора чуқур ҳис этмоқдамиз. Айни пайтда бу улуғ зот асос солган мустақил Ўзбекистон давлатини янада мустаҳкамлаш, мамлакатимизни дунёдаги ривожланган демократик давлатлар қаторига олиб чиқиш, халқимиз учун барча соҳаларда муносиб ҳаёт шароитини яратиб бериш борасидаги вазифалар, шу йўлдаги ўзимизнинг бурчимиз ва масъулиятимиз ҳақида шу кунларда ҳаммамиз ўйлашимиз албатта табиийдир.

Ислом ака юртимизнинг барча ҳудуд ва минтақалари қатори Қорақалпоғистонга, қорақалпоқ халқига ҳам буюк бир ҳурмат ва меҳр-муҳаббат билан қарар эдилар.

У кишининг «**Мен ўзимни нафақат ўзбек халқининг, балки қорақалпоқ халқининг ҳам фарзанди, деб биламан**», деган, чин юракдан айтган сўзларини ҳаммамиз яхши эслаймиз. Ва азиз Юртбошимиздан ибрат олиб, Ватанимиздаги минг-минглаб инсонлар бу самимий сўзларни ўзининг дил амри, ҳаётий эътиқоди деб ҳисоблар эдилар.

Бугун сиз, кадрдонларим ҳузурида, ўз тарихида кўп-кўп оғир синовларни кўрган, меҳнаткаш ва бағрикенг Қорақалпоғистон вакиллари қаршисида туриб, қалбимдан чуқур жой олган шу фикрни мен ҳам катта ҳурмат, катта ғурур ва ифтихор билан такрорламоқчиман: «**Мен нафақат ўзбек халқининг, балки қорақалпоқ халқининг ҳам фарзандиман!**».

Ва иншоолло, Худо таоло менга қанча умр берган бўлса, қаерда бўлмайин, қайси вазифада ишламайин, мана шу сўзларимга доимо содиқ бўлиб қолишга, қорақалпоқ элига бўлган чексиз ҳурмат ва эҳтиромимни амалий ишлар билан исботлашга ҳаракат қиламан, деб барчангизни ишонтираман.

Азиз дўстлар!

Мен муҳтарам Ислом Абдуғаниевичга сафдош бўлиб, чорак асрдан кўпроқ вақт шу буюк инсон билан бирга ишлаганимдан чексиз фахрланаман. У киши бошлаган барча-барча эзгу ишларни оғишмасдан, қатъият билан давом эттиришни ўзимнинг муқаддас бурчим деб биламан. Шу йил 4 декабрда бўлиб ўтадиган Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида қатнашиш учун мен айнан ана шу ғояни ўз сайловолди дастурим учун бош мақсад қилиб белгилаб олганман.

Ҳаммамиз яхши англаб турибмизки, бу сайлов барчамиз учун ғоят муҳим, айтиш мумкинки, ҳал қилувчи

сиёсий жараён, олдимизда турган яна бир улкан сиёсий синовдир.

Ушбу сайловлар орқали аввало халқимиз ўзининг эртанги кунини, давлатимизнинг келгуси ривожланиш йўлини яна бир бор аниқлаб, тасдиқлаб олади. Ва шу асосда сиёсий савияси, ҳуқуқий маданиятини, фаол гражданлик позициясини амалда намоён қилиш имкониятига эга бўлади.

Бу сиёсий тадбирнинг яна бир муҳим томони шундаки, сайловни қандай ўтказишимизга қараб, жаҳон ҳамжамияти бизга баҳо беради, шу жараён орқали юртимизни янада яхшироқ танийди. Бизнинг имкониятларимизни яқиндан билиб, халқимизнинг демократик тараққиёт, адолат ва қонун устуворлигига, очиқлик, тенглик принципларига садоқатини, дунё аҳли билан ҳамкорлик йўлидаги интилишларини кўриб, ҳеч шубҳасиз, мамлакатимиз билан ўзаро манфаатли алоқаларини кучайтиришга бўлган қизиқиши янада ортади.

Шу маънода, бўлғуси сайловларни Конституциямиз ва миллий қонунчилик нормаларига, халқаро андозаларга тўлиқ риоя қилган ҳолда ўтказишимиз қандай катта аҳамиятга эга эканини унутмаслигимизни истардим.

Кимки сайлов кампаниясини телевидение, Интернет ва оммавий ахборот воситалари орқали кузатиб бораётган бўлса, Президентлик лавозимига номзодларнинг жойларда сайловчилар вакиллари билан учрашувлари видеоконференция шаклида олиб борилаётганини кўриши мумкин. Халқимизнинг онги ва тафаккури, дунёқараши тобора ўсиб бораётган ҳозирги кунда бун-

дай очик ва жонли мулоқот кўпчилик учун айна муд-
дао эканини бу учрашувлар яққол кўрсатмоқда.

Бўлиб ўтаётган суҳбатларда одамлар, сайловчила-
римиз нафақат ўзлари яшаётган шаҳар ва қишлоқ, бал-
ки бутун Ўзбекистон ҳаёти ва келажаги билан боғлиқ
ғоят муҳим масалаларни ўртага қўяётгани, уларнинг
дахлдорлик туйғуси билан яшаётгани барчамизни
кувонтиради.

Таъкидлаш жоизки, сайлов олдидан биз – бу юксак
лавозимга номзодлар наинки ўз сайловолди дастур-
ларимизни синовдан ўтказяпмиз, айна вақтда ўзимиз
ҳам катта бир имтиҳондан, сиёсат ва демократиянинг
ҳақиқий мактабидан ўтмоқдамиз. Сиёсий-ижтимоий
ҳаётимизнинг доимо олдинги сафларида бўлиб келаёт-
ган қорақалпоқ халқи бу ҳақиқатни албатта яхши ту-
шунади, деб ишонаман.

Муҳтарам анжуман қатнашчилари!

Бугун учрашувимизда одат бўлиб қолган анъанага
кўра, мен аввало қорақалпоқ халқининг бетакрор таби-
ати, қадимий тарихи ва бой маданияти ҳақида, бу элга
хос гўзал инсоний фазилатлар ҳақида фикр юритишим
керак эди. Менинг маърузамда шу масала атрофлича
ёритилган ҳам. Лекин сизларнинг ҳар бирингиз бу маъ-
лумотларни менга нисбатан ҳар томонлама чуқурроқ
ва кенгроқ билишингизни ҳисобга олган ҳолда, рухса-
тингиз билан, аввало, мен Қорақалпоғистонни биринчи
марта қандай таниганимни, таъбир жоиз бўлса, ўзига
хос бу ажойиб диёрни ўзим учун илк бор қандай кашф
қилганимни қисқача айтиб ўтмоқчиман.

Менинг Қорақалпоғистон билан яқиндан танишу-
вим, аниқроқ айтадиган бўлсам, қорақалпоқ заминига

меҳр кўйиб, бир умр унга мафтун бўлиб қолишим студентлик давримдан бошланган эди.

Хабарингиз бўлса, мен 1976–1981 йиллари Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институтида таҳсил олганман. Курсдошларим орасида, умуман, институтимизда Қорақалпоғистондан келиб ўқиётган йигит-қизлар кўп эди. Содда, оқкўнгил, илмга, касб-хунарга астойдил интиладиган бу ёшлар билан барчамиз қалин дўст, яқин ўртоқ бўлиб кетган эдик.

Шу ўринда кўнглимдаги бир фикрни айтиб ўтсам: ёшлиқда, талабалик даврида – сиз ҳали ҳеч ким бўлмаган, ўзаро муносабатлар фақат тенглик ва самимият асосига қуриладиган даврда пайдо бўлган дўстлик ҳақиқий дўстликдир. Шу пайтда орттирган дўстларингиз чинакам оғайниларингиздир. Мен ўша унутилмас йилларда топган қорақалпоқ дўстларимни ҳозир ҳам эслаб, улар билан фахрланиб юраман.

Институтимизда ўтказиладиган турли тадбирлар, байрамларда Қорақалпоғистон ёшлари жуда фаол қатнашар эдилар. Айниқса, Жиззах, Сирдарё вилоятларига пахта теримига чиққанларимизда, ишдан кейин, кечкурунлари гулхан атрофида қорақалпоқ қизларимиз, йигитларимиз Кунхўжа, Ажиниёз, Бердақ каби шоирлардан шеър ўқиб, кўшиқ айтиб, рақсга тушганларида барчамиз қойил қолар эдик.

Мен ўшанда «Бўзатов», «Айдинлар», «Дембермес» деган қорақалпоқ халқ кўшиқларини биринчи марта эшитиб, ўзимни бамисоли сеҳрланиб қолгандек ҳис қилганимни ҳозир ҳам яхши эслайман.

Айниқса, улкан санъаткор, Ўзбекистон халқ артисти Байрам Матчонов ижро этган «Менинг жигит

вақтим, сенинг қиз вақтинг» деб бошланадиган кўшиқни ҳаммамиз жон дилимиз билан тинглар, тинглабгина қолмасдан, унга жўр бўлиб айтар эдик. Ҳозир ҳам шу ажойиб кўшиқни эшитсам, нафақат мен, балки жуда кўпчилигимиз ёшликнинг бетакрор дамларига қайтгандек бўламиз, ўзимизни яшариб, яна кучгайратга тўлгандек сезамиз.

Қорақалпоқ адабиётини ҳам мен ана шу курсдошларим орқали яқиндан таниганман.

Мен кўпинча қорақалпоқ дўстларимга, уларнинг ўзидан эшитган **«Айт, сен, Ажиниёзнинг кўсиқларидан»** деб илтимос қилардим ва улар бу илтимосимни бажо келтиришарди. Шу тариқа мен Жўлмирза Оймирзаев, Хўжабек Сейитов, Тиловберган Жумамуратов, Турдимурат Нажимов, Садик Нуримбетов, Аббос Дабилов, кейинчалик «Ўзбекистон Қаҳрамони» деган юксак унвонга сазовор бўлган Ибройим Юсупов, Тўлепберген Қаипбергенов каби улкан шоир ва адибларнинг асарлари билан танишиб, қорақалпоқ халқининг урф-одат ва қадриятлари, дарду армонлари ва орзу-интилишлари ҳақида бой тасаввурга эга бўлганман.

Ана шундай устозлар изидан бориб, бугунги кунда баракали ижод қилаётган Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон халқ шоирлари ва ёзувчилари Жиянбой Избасканов, Кенисбой Каримов, Ўрозбой Абдурахмонов, Гулистон Аннақиличева, Муратбой Низанов ва бошқа ўнлаб ижодкорларнинг асарларини имконим борича кузатиб боришга ҳаракат қиламан.

Баъзан мен ўзи, агар ирригатор бўлмаганимда, балки шоир бўлармидим, деб ўйлаб ҳам қоламан. Мендан қандай шоир чиқарди, буни билмайман-у, лекин шеъ-

риятнинг, адабиётнинг чинакам мухлиси бўлиш бахти насиб этганидан бахтиёрман.

Қорақалпоқ диёри ўзининг дунёда ўхшаши йўқ, бетакрор санъати билан барчамизни ҳайратга солиб келади. Бу заминдан етишиб чиққан Ойимхон Шомуротова, Жўлдасбек Қуттимуратов, Отажон Худойшукуров, Замира Давлетмуратова каби буюк санъаткорларнинг – Оллоҳ уларнинг барчасини раҳмат қилсин – хотирасини халқимиз ҳеч қачон унутмайди.

Машҳур санъат арбоблари – композитор Нажмиддин Муҳаммеддинов ва артист Нажмиддин Ансатбоев, Тамара Дошумова, Муяссар Раззоқова, Гулпаршин Сиримбетова, Жалгасбой Султанбоев, Мирзагул Сапаева, Махсет Хўжаниязов, Гулхатийша Айимбетова, Айгул Надирова, ёрқин истеъдодли опера хонандалари Женисбек Пиязов ва Элиза Айтниязовани мамлакатимизда танимайдиган одам топилмайди, десам, муболаға бўлмайди. Шу ўринда сизлар билан бир таклиф ҳақида фикрлашиб, маслаҳатлашиб олсак. Яъни, қорақалпоқ заминини бутун дунёда улуғлаган ана шундай буюк санъаткорлар шарафига Нукус шаҳрида гўзал бир боғ барпо этиб, уларнинг хотирасини абадийлаштирсак, меросини халқимиз, айниқса, ёшларимиз ўртасида кенг тарғиб қилиш ишларини янада жонлантирсак, нима дейсизлар?

Мамлакатимиздаги энг қадимий театрлардан бири бўлган Бердақ номидаги Қорақалпоқ давлат мусиқали театри юртимизда ҳам, чет элларда ҳам маълум ва машҳурдир. Не-не истеъдодли санъаткорлар, театр арбобларини камолга етказган ушбу театрнинг ташкил топганига 90 йил тўлмоқда. Бу тарихий санани пойтахтимиз Тошкент шаҳрида, вилоятларимизда, мамлака-

тимиз миқёсида кенг нишонлаш бўйича катта амалий ишлар олиб борилмоқда. Жумладан, ушбу санъат масканининг моддий-техник базаси, кадрлар салоҳиятини мустаҳкамлаш, унинг статуси, яъни мақомини ошириш, ижодий жамоани ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш каби масалалар кўзда тутилмоқда. Бир сўз билан айтганда, бу санани барчамиз биргаликда албатта юқори даражада ўтказамиз.

Қорақалпоқ ўлкасида аجدодларимиздан қолган ноёб фольклор намуналарини авлодларга безавол етказиб келаётган уста бахши ва жировлар Ғайратдин Утемуратов ва Тенилбой Қаллиевнинг ижоди ҳар қанча таҳсинга сазовор.

Нукус шаҳридаги Игорь Савицкий номидаги Қорақалпоқ давлат санъат музейи ўзининг бебаҳо тасвирий санъат асарлари билан нафақат мамлакатимизда, балки жаҳонда ҳам катта шухрат қозонган. Бу ерда 90 мингга яқин нодир экспонатлар жамланган бўлиб, уларнинг орасида ўзбек ва рус рассомларининг асарлари, қорақалпоқ халқ амалий санъати намуналари, қадимий Хоразм давлатига мансуб ёдгорликларни кўриш мумкин. 2003 йилда Биринчи Президентимизнинг ташаббуси билан мазкур музей учун янги, замонавий бино барпо этилганидан сизлар яхши хабардорсиз, албатта. Биз яқин вақт ичида ана шу қурилишнинг иккинчи босқичини, уни бугунги кун талаблари асосида жиҳозлаш ва янги экспозициясини яратиш ишларини албатта якунига етказамиз.

Мамлакатимизнинг илм-фан тараққиётига муносиб ҳисса қўшган марҳум академиклар Марат Нурмуҳаммедов, Собир Камолов, Чаржоу Абдиров, Абат Даулетов, Амин Бахиев, Турсинбай Ешановлар-

нинг ҳаёти ва фаолиятини жамоатчилигимиз доимо ҳурмат билан эслайди. Бугунги кунда ана шу соҳада Ҳусниддин Ҳамидов, Жуманазар Бозорбоев сингари академикларимиз, таниқли тиббиёт профессори Абдулла Худойбергенов, Тошкент давлат юридик университети ректори, юридик фанлари доктори Есемурат Канъязов каби олимларимиз самарали хизмат қилиб келмоқдалар.

Ўзининг фидокорона меҳнати билан «Ўзбекистон Қаҳрамони» деган олий унвонга сазовор бўлган моҳир шифокор Онесия Саитова, миришкор фермер Сарсенбай Сейтназаров ва археолог олим Ғайратдин Хожаниязовнинг номларини эл-юртимиз яхши билади.

Шулар каторида «Нуроний» жамғармасининг Қорақалпоғистон Республикаси бўлими раиси Шараф Уснатдинов, шунингдек, Жанабай Шиманов, Жалил Муяддинов, Қаипберген Юсупов каби муҳтарам фахрийлар ва маҳалла жонкуялари ўзларининг ибратли фаолияти билан барчага ўрнак бўлиб келмоқдалар.

Қадрли дўстлар!

Қорақалпоғистон Республикаси мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий тараққиётида қандай катта ўрин тутишини барчамиз яхши биламиз ва буни юқори баҳолаймиз.

Бу ҳақда сўз юритишдан олдин муҳим бир масалага эътиборингизни қаратишни истардим.

2010 йилда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг собиқ Бош котиби жаноб Пан Ги Мун Ўзбекистонга ташриф буюрганида, мен муҳтарам Юртбошимизнинг топшириғига биноан юксак мартабали меҳмоннинг Қорақалпоғистонга сафари давомида унга ҳамроҳлик қилдим. Биз вертолётда парвоз қилиб, бутун

Қорақалпоғистон ҳудудини, қуриб бораётган Орол денгизини тепадан туриб яққол кузатиш имконига эга бўлдик.

Ўшанда мен меҳмонимизга Орол денгизи билан боғлиқ экологик офат ҳақида, жумладан, денгиз тубидан ҳар йили 700-800 миллион тонна туз бўронлари ҳавога кўтарилиши ҳақида гапириб берган эдим.

Бундай аянчли манзарани ўз кўзи билан кўриб, ишонинглар, жаноб Бош котибнинг кўзидан ёш чиқиб кетди. «Мен дунёдаги ҳалокат содир бўлган жуда кўп жойларни ўз кўзим билан бориб кўрганман, – деди у ўшанда. – Лекин бундай оғир экологик ҳолатни умримда биринчи марта кўриб турибман. Шундай кескин вазиятга қарамасдан, шу ерда яшаб меҳнат қилаётган одамларга, уларнинг сабр-бардошига қойил қолдим», деб айтганини мен шахсан ўзим эшитганман. Бу гапларни жаноб Пан Ги Мун кейин телевидение орқали ҳам айтганидан сизлар хабардорсиз.

Ҳақиқатан ҳам, тақдирнинг, ҳаётнинг ҳар қандай оғир синов ва қийинчиликларига қарамасдан, ўз юрти, ўз заминига, ота-боболарининг мазорига ҳамиша садоқат кўрсатиб яшаётган мард ва матонатли қорақалпоқ элининг мустаҳкам иродасига тан бериб, бундай халқ билан ҳар қанча фахрлансак, арзийди.

Албатта, Орол дарди, Орол фожиасини бутун халқимиз ўз дарди деб қабул қилди. Биринчи Президентимиз ушбу минтақада юзага келган экологик офат оқибатларини юмшатиш, жаҳон жамоатчилиги эътиборини бу муаммога қаратиш, қорақалпоқ халқини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш бўйича қандай катта ишларни амалга оширганлари сизларга яхши маълум.

Бу халқ ўтмишда ҳам, ҳозирги кунда ҳам барча машаққатларга чидаш бериб, ҳеч қачон эртанги кунга ишончини йўқотмасдан келаётгани буюк бир ибрат намунасидир. Худои таолонинг қудратини қарангки, у қорақалпоқ элининг ана шундай сабр-бардошига яраша улардан ўз марҳаматини аягани йўқ. Гарчи Орол денгизининг суви камайган бўлса-да, бу бепоён замин бағридаги бошқа бойликларни қорақалпоқ халқига, бутун Ўзбекистон халқига мўл-кўл қилиб бермоқда. Бунинг тасдиғини ушбу минтақада топилаётган ва ишга туширилаётган табиий бойликларнинг янги-янги конлари ва захиралари мисолида яққол кўришимиз мумкин.

Агар Қорақалпоғистоннинг харитасига қарасангиз, унинг улкан саҳро – Қорақум ва Қизилқум ўртасида жойлашганини, ён-атрофидаги жойлар Борса келмас, Қумбаскан, Қўйқирилган, Қанлиқўл деган номлар билан аталганини кўрамиз. Табиийки, бу номлар ўтмишдаги оғир фожиялардан далолат беради.

Бугунги кунда ўзимиз кўриб турганимиздек, бу ердаги ҳаёт манзаралари бутунлай ўзгармоқда. Яъни, барча шаҳар ва туманлар, қишлоқ ва овуллар янгича чирой очиб бораётганини, замонавий корхоналар, таълим, тиббиёт, маданият ва спорт масканлари, коммуникация тармоқлари барпо этилаётганини кўриб, кўзимиз қувонади.

Буларнинг барчаси аввало мустақиллик шарофати, бутун мамлакатимиз қатори Қорақалпоғистон иқтисодиёти ҳам юқори суръатлар билан ривожланиб бораётганининг натижасидир.

Шу борада баъзи бир мисол ва рақамларга эътиборингизни қаратмоқчиман. Қорақалпоғистонда 2010

йилдан буён ялпи ҳудудий маҳсулот ҳажми 1,5 баробар кўпайди, унда саноатнинг улуши 31 фоиздан ошди.

Кейинги беш йилда 13 триллион 300 миллиард сўм-лик инвестиция ўзлаштирилган бўлса, шунинг 2 миллиард 400 миллион доллари хорижий инвестициялар экани эътиборлидир. Мустақиллик йилларида Биринчи Президентимиз раҳнамолигида Қорақалпоғистондаги бой минерал хомашё манбаларини юксак замонавий технологиялар асосида ўзлаштириш, шунинг ҳисобидан мазкур ҳудуд иқтисодиётини ривожлантириш, аҳолини иш билан таъминлаш, шу асосда халқ фаровонлигини юксалтириш бўйича жуда катта ишлар амалга оширилди. Масалан, Марказий Осиёда ягона бўлган Қўнғирот сода заводининг барпо этилиши чўл бағридаги ҳақиқий мўъжиза бўлди, десак, янглишмаган бўламиз. Бу корхонага кейинги беш йилда 110 миллион доллар инвестиция киритилиб, кальцийлашган сода ишлаб чиқариш қуввати 2 баробар оширилди ва йилига 200 минг тоннага етказилди.

Яна бир ноёб ва улкан лойиҳа – қиймати 4 миллиард доллардан зиёд бўлган Устюрт газ-кимё мажмуаси бутунги кунда саноатимизнинг локомотивига айланди. Ўтган йили декабрь ойида ишга туширилган ушбу мажмуа йилига 4 миллиард кубометр газни қайта ишлаш асосида 400 минг тонна полиэтилен, 100 минг тонна полипропилен, 100 минг тоннадан зиёд пиролиз суюқлиги ишлаб чиқариш қувватига эга. Бу ерда яқин вақт ичида метанни тозалаш усули билан синтетик суюқ ёқилғи ва парафин ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш режалаштирилмоқда.

Сўнгги беш йилда Қорақалпоғистон Республикасидаги 12 та ҳудудий корхонада Маҳаллийлаштириш

дастури асосида 186 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Бу ерда фаолият юритаётган 66 та кўшма корхонанинг 30 таси кейинги 5-6 йилда, асосан илгари бундай корхоналар бўлмаган туманларда ташкил этилгани ҳам эътиборга сазовордир.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасида Қорақалпоғистон Республикасида охириги беш йилда 6 минг 500 та янги кичик бизнес субъекти ташкил этилиб, уларнинг сони 10 мингдан ошди. Бугунги кунда ялпи ҳудудий маҳсулотнинг қарийб ярми, ҳудудий экспортнинг 75 фоизи ушбу соҳа ҳиссасига тўғри келмоқда. Иш билан банд бўлган аҳолининг 75 фоизи айнан шу соҳада меҳнат қилмоқда.

Оролбўйида вужудга келган мураккаб ва оғир иқлим шароитига қарамасдан, қорақалпоғистонлик деҳқон ва фермерларнинг фидокорона меҳнати туфайли **қишлоқ хўжалиги соҳасида** ҳам улкан натижаларга эришилмоқда.

Республикада бу йил ҳам пахта ва ғалла бўйича мўл ҳосил етиштирилиб, шартнома режалари ортиғи билан бажарилди. Шу билан бирга, 450 минг тоннага яқин картошка, мева-сабзавот ва полиз маҳсулотлари ёки бу борада 2011 йилга нисбатан 1,6 баробар кўп ҳосил олинди. Шунингдек, 40 минг гектар майдонда 140 минг тоннадан ортиқ шоли етиштирилганини алоҳида таъкидламоқчиман.

Фурсатдан фойдаланиб, йил давомида қаҳрамонларча меҳнат қилиб, мамлакатимизнинг юксак хирмонига катта ҳисса қўшган деҳқон ва фермерлар, барча дала меҳнаткашларига, бутун Қорақалпоғистон

халқига ўзимнинг чуқур миннатдорчилигимни билдиришга ижозат бергайсиз.

Хурматли дўстлар!

Қорақалпоғистонда ижтимоий соҳадаги ислохотларни амалга ошириш бўйича ҳам улкан натижалар қўлга киритилмоқда. Бу ҳақда гапирганда, аввало, **йиллик иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш дастурларига мувофиқ**, кейинги беш йилда 300 мингга яқин янги иш ўрни яратилганини қайд этиш жоиз. Шу даврда ҳудуддаги 91 та касб-ҳунар коллежини тамомлаган 142 минг битирувчи корхона ва ташкилотлар, кичик бизнес субъектларига бириктирилиб, иш билан таъминланди.

Республика иктисодиётининг барқарор суръатлар билан ўсиб бораётгани туфайли аҳоли жон бошига тўғри келадиган даромадлар охирги беш йилда 1,8 баробар кўпайди. Бу эса **аҳолининг турмуш даражаси ва сифатини яхшилашга** ижобий таъсир кўрсатмоқда. Бунинг исботини 2011 йилга нисбатан ҳар юз хонадонга тўғри келадиган автомобиллар сони 1,8 баробар, пилесослар 1,9 марта, кир ювиш машиналари, телевизор ва музлатгичлар 1,2 карра кўпайганида кўриш мумкин.

Мамлакатимизнинг барча ҳудудлари каби **Қорақалпоғистон Республикасида ҳам шаҳарлар, қишлоқ ва овуллар қиёфасини тубдан ўзгартириш**, уларни ободонлаштириш, одамлар учун замонавий шароитлар яратиш бўйича кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, 2009–2016 йилларда ҳудуднинг 134 та қишлоқ массивида намунавий лойиҳалар асосида 3 минг 650 та уй-жой қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Нукус шаҳрида сўнгги икки йилда эски уй-жойлар, бино ва иншоотлар ўрнида 34 та замонавий кўп қаватли уй барпо этилганини алоҳида таъкидлаш лозим. Жорий йилда яна 18 та ана шундай замонавий уй-жой қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Нукус шаҳри марказидан ўтадиган «Дўстлик» каналнинг икки ярим километрлик қисми бетонлаштирилиб, икки тарафи ободонлаштирилиб, замонавий дам олиш маскани барпо этилгани шаҳар киефасини тубдан ўзгартириб юборди. Айни пайтда каналнинг яна икки километрлик қисмида ободонлаштириш ишлари давом эттирилмоқда.

Бундан ташқари, шаҳар марказида байрам тадбирлари ўтказиладиган замонавий амфитеатр, «Ёшлар маркази», турли спорт мажмуалари бунёд этилди.

Замонавий транспорт, ижтимоий инфратузилма ва ахборот-коммуникацияларини ривожлантириш соҳасида ҳам кўп ишлар қилинмоқда. Масалан, сўнгги беш йилда 151 километр янги газ тармоқлари барпо этилди, 108 километр газ тармоқлари реконструкция қилинди ва капитал таъмирдан чиқарилди. Бунинг натижасида 77 мингга яқин хонадонда табиий газ таъминоти тубдан яхшиланди. Шу даврда 239 та таълим муассасаси, болалар спорти иншооти, мусиқа ва санъат мактаби, 24 та тиббиёт маскани янгидан қурилди, реконструкция қилинди ва капитал таъмирланди.

Мустақиллик йилларида Қорақалпоғистон Республикасидаги илмий муассасалар ва олий ўқув юртларида кўплаб фундаментал ва амалий тадқиқотлар олиб борилмоқда. Ўтган йили қорақалпоғистонлик олимлар томонидан 100 жилддан иборат «Қорақалпоқ фольклори» нашр қилингани, ҳеч шубҳасиз, катта меҳнат

маҳсулидир. Эндиги вазифа ана шундай ноёб маънавий бойлик ёш авлодимиз қалбидан чуқур жой олиши учун фарзандларимизнинг китобхонлик маданиятини оширишдан иборат.

Мустақиллик йилларида **спорт, айниқса, болалар спортини ривожлантириш бўйича** амалга оширилган кенг кўламли ишлар юксак натижалар бермоқда. Буни қорақалпоғистонлик спортчи ёшларнинг охирги беш йилда китъа ва жаҳон чемпионатларида, нуфузли халқаро турнирларда 70 та олтин, 76 та кумуш ва 120 та бронза медалини қўлга киритгани мисолида ҳам яққол кўриш мумкин.

Ана шундай маҳоратли спортчиларимиздан оғир атлетикачилар Мансурбек Чашемов, Рустам Жангабаев, Бахрам Мендибаев, академик эшкак эшиш бўйича китъа чемпиони Абубакир Узакбаев, юнон-рум кураши устаси Тўрабек Тиркашев, самбочи Азамат Турданов, шотокан-каратэ бўйича ёшлар ўртасида жаҳон чемпионлари Алламурат Уринбаев, Айсанем Алламбергенова каби ёшларимизнинг номларини алоҳида таъкидлаш ўринлидир.

Ҳурматли дўстлар!

Бизнинг сайловолди дастуримизда мамлакатимиздаги барча ҳудудлар қатори Қорақалпоғистон Республикасини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича аниқ вазифалар белгилаб олинган. Бугунги имкониятдан фойдаланиб, улар ҳақида қисқача тўхталиб ўтишга ижозат бергайсиз.

Қорақалпоғистон Республикасида яқин 5 йилда янги ишлаб чиқариш қувватларини барпо этиш, мавжудларини модернизация қилиш бўйича умумий қиймати қарийб 6 триллион сўмлик 574 та инвести-

ция лойиҳасини амалга ошириш режалаштирилмоқда. Хусусан, Тахиатош иссиқлик электр станциясида 678 миллион доллар инвестиция ҳисобидан 230-280 мегаваттли иккита буғ-газ қурилмасини барпо этиш кўзда тутилмоқда. Шунингдек, Жанубий Кореянинг «Самсунг инжиниринг» компанияси билан ҳамкорликда умумий қиймати 300 миллион доллар бўлган янги пиролиз углеводород заводини қуриш мўлжалланмоқда.

Бундай йирик лойиҳалар ҳақида гапирганда, Сурғил конини жиҳозлашнинг иккинчи босқичини барпо этиш, Шарқий Бердақ ва Шимолий Бердақ конларида компрессор станцияси қуриш орқали қўшимча жиҳозлашга қаратилган лойиҳаларни алоҳида қайд этиш лозим.

Енгил саноат, чарм-поябзал ва фармацевтика тармоқларида келгуси беш йилда 92 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади. Чимбой, Беруний, Хўжайли, Амударё, Эллиққалъа, Тўрткўл ва Кўнғирот туманларида тўқимачилик корхоналарини қайта ташкил этиш ва кенгайтириш ҳисобидан республикада пахта толасини қайта ишлаш даражаси бугунги кундаги 13,5 фоиздан 2021 йилга бориб 45-50 фоизга етказилади.

2017–2021 йилларда текстиль ва тикув-трикотаж саноатини янада ривожлантириш чора-тадбирлари дастурига мувофиқ, мамлакатимиз бўйича яқин беш йилда 2 миллиард 200 миллион доллар инвестиция жалб этилиб, 120 та янги корхона ташкил этилади, 20 та мавжуд корхона модернизация қилинади. Натижада мамлакатимизда тўқимачилик, тикув ва трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 2,2 баробар кўпаяди.

Шунингдек, 2017 йилнинг 1 январидан бошлаб газ-лама, тайёр тикув буюмлари, пайпоқ ва кийим-бош маҳсулотларини экспорт қилишдан тушган валюта маблағларининг бир қисмини тижорат банкларига солиш тартиби бекор қилинади.

Қорақалпоғистон Республикасида ҳам умумий қиймати қарийб 213 миллион доллар бўлган 8 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади. Мисол учун, 2017–2018 йилларда Чимбой пахта тозалаш заводи базасида 10 миллион доллар сармоя эвазига йилига 4 минг тонна ип-калава ва 4 минг тонна трикотаж мато ишлаб чиқариш ташкил этилади.

Қурилиш материаллари ишлаб чиқариш соҳаси ва бошқа тармоқларда 196 та лойиҳа амалга оширилади. Жумладан, келгуси икки йилда Қораўзак туманида йилига 200 минг тонна цемент ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган завод ишга туширилади.

Озиқ-овқат саноатида келгуси беш йилда 201 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш мўлжалланмоқда. Хусусан, Нукус туманида йилига 1,5 минг тонна мевасабзавотни қайта ишлайдиган корхона иш бошлайди.

Шу даврда **Маҳаллийлаштириш дастури** доирасида 38 та лойиҳа ҳаётга жорий этилади. Жумладан, Бөрүний, Тўрткўл, Чимбой туманларида шу йўналишда рақобатдош маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Қорақалпоғистон Республикасида ҳудудий экспорт ҳажми жорий йилнинг ўтган даврида 34 миллион долларни ташкил этган ва бу 2011 йилга нисбатан 2,4 баробар кўпдир. Айни вақтда барча шаҳар ва туманларда экспорт ҳажми ва валюта тушумини кўпайтириш бўйича ишга солинмаган захиралар ҳали жуда кўп.

Келгуси 5 йилда ҳудудий экспорт ҳажмини камида 1,5 баробар ошириш, экспорт фаолиятига яна камида 30 та корхонани жалб этиш кўзда тутилмоқда.

Биз қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва модернизация қилиш бўйича ҳам аниқ вазифаларни белгилаб олганмиз.

Аввало, экин майдонларининг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ва уларнинг унумдорлигини ошириш бўйича ишлар давом эттирилади. Экин майдонларининг катта қисми кучли даражада шўрланган қорақалпоқ деҳқонлари бунинг аҳамиятини албатта яхши тушунади.

Бундан ташқари, 2021 йилгача қиймати 337 миллион доллар бўлган, сув ресурсларини бошқаришни яхшилашга қаратилган лойиҳа амалга оширилишини қайд этиб ўтмоқчиман. «Бўстон» магистрал каналида қарийб 70 километр масофада бетон қоплама ётқизиш сувнинг исроф бўлишини камайтириш имконини беради.

Жаҳон миқёсида озиқ-овқат хавфсизлиги тобора долзарб бўлиб бораётган ҳозирги даврда гўшт ва сут ишлаб чиқаришни камида 1,5 баробар, тухумни – 1,8 марта, балиқни – 2 карра, картошкани – 1,5 баробар, мева-сабзавот ва узум етиштиришни 1,4 марта кўпайтиришга эришамиз. Айни вақтда бу маҳсулотларни қайта ишлашни кенгайтириш бўйича аниқ чора-тадбирларни ўз олдимизга вазифа қилиб қўйганмиз ва уларни албатта амалга оширамиз.

Шунингдек, Қорақалпоғистоннинг ўзига хос шароитидан келиб чиқиб, бу ерда чорвачилик, балиқчилик, паррандачилик, боғдорчиликни ривожлантириш бўйи-

ча аниқ чора-тадбирларни амалга ошириш диққатимиз марказида бўлади.

Ахборот-коммуникация тизимлари ва технологияларини ривожлантириш бугунги кунда қанчалик муҳим экани ҳақида гапиришнинг ўзи ортиқча деб ўйлайман.

Бу йўналишда Қорақалпоғистон Республикасида келгуси беш йилда аҳолига кўрсатилаётган телекоммуникация хизматлари сифатини ошириш учун 260 километрлик оптик толали алоқа тармоқлари ва 129 та мобил алоқа таянч станцияси барпо этилади.

Нукус шаҳри, Амударё, Кўнғирот, Элликқалъа, Тўрткўл, Шуманай, Мўйноқ, Тахтақўпир туманларида 14 та рақамли телеузатгич ўрнатилиб, ҳудудни рақамли телевидение билан қамраб олиш даражаси 59 фоиздан 100 фоизга етказилади.

Мухтарам юртдошлар!

Келгуси йилларда **халқимизнинг ҳаёт даражаси ва сифатини оширишга қаратилган ишларни давом эттириш** доимий эътиборимиз марказида бўлади.

Аҳолининг кам таъминланган қатламларини қўллаб-қувватлаш, кексаларга ғамхўрликни кучайтириш, оналик ва болаликни ҳимоя қилиш, оила ва маҳалла институтларига эътибор, аёллар ва ёшларнинг жамиятдаги ўрни ва мавқеини ошириш – асосий вазифамиздир.

Бундан буён ҳар бир туман ва шаҳарга, керак бўлса, чекка-чекка қишлоқ ва овулларгача кириб борамиз. У ерда истиқомат қилаётган одамларнинг дардини эшитамиз, муаммоларини ҳал қилишга қаратилган дастурлар ишлаб чиқамиз ва ижросини қатъий назоратга оламиз.

Шу мақсадда биз 15 та махсус дастур ишлаб чиқиб, уларни амалга ошириш устида иш олиб борапмиз. Ай-

тиш керакки, бу дастурларнинг баъзилари тегишли фармон ва қарорлар билан тасдиқланиб, улар бўйича амалий ишлар бошлаб юборилди.

Рухсатингиз билан, ана шу дастурларнинг асосий мазмун-моҳиятига эътиборингизни қаратмоқчиман.

Биринчидан, Тадбиркорлик фаолиятининг жадал ривожланишини таъминлашга, хусусий мулкни ҳар томонлама ҳимоя қилишга ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатидан яхшилашга доир комплекс чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилиб, фармон билан тасдиқланди.

Қорақалпоғистон Республикасида ҳам ана шу дастурда белгиланган вазифаларнинг ижросини тўлиқ таъминлаш, жумладан, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига тижорат банклари томонидан ажратиладиган кредитлар миқдорини келгуси 5 йилда камида 3 баробар ошириш режалаштирилмокда. Шу давр ичида бу ерда 6 мингдан ортиқ янги кичик бизнес субъекти ташкил этиш ва уларнинг умумий сонини 16 мингтага етказиш чоралари кўрилади.

Иккинчидан, 2017–2021 йилларда қишлоқ жойларда янгиланган намунавий лойиҳалар бўйича арзон уй-жойлар қуриш дастури ишлаб чиқилиб, 2016 йил 21 октябрдаги қарор билан тасдиқланди.

Ушбу дастурда қишлоқ жойлардаги кам таъминланган ва ёш оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш, қулай ва арзон уйлارни қуриш йўли билан уларнинг бу борадаги эҳтиёжини қондириш бўйича аниқ чора-тадбирлар белгиланди.

Дастурда қишлоқ жойларда уч хил намунавий лойиҳа асосида арзон ва шинам уй-жойларни барпо этиш на-

зарда тутилмоқда. Келгуси йили Қорақалпоғистон Республикасида 827 та хонадонга мўлжалланган ана шундай уй-жойлар қурилади. Ҳар бир оила ўзининг талаби ва имкониятига қараб, хоҳласа икки хонали, хоҳласа уч ёки тўрт хонали уй-жойга буюртма беради. Шунингдек, аҳолининг талабига кўра, олдинги лойиҳалар бўйича ҳам яна 135 та уй-жой барпо этилади.

Шулар қаторида, шаҳар аҳолисини арзон ва қулай уй-жой билан таъминлашга ҳам алоҳида эътибор қаратилади. 2017 йилда Нукус шаҳрида 20 та кўпқаватли уй қуриш кўзда тутилган. Натижада 710 та оила замонавий, арзон уй-жойларга эга бўлади.

Бундан ташқари, жамиятимизнинг фаол ёшлари учун келгуси йилда Нукус шаҳри ҳамда Чимбой, Қўнғирот ва Кегейли туманларида 1 тадан «Камолот» уйлари барпо этилиб, 110 та ёш оила замонавий уй-жой билан таъминланади.

Айни вақтда шаҳар ва қишлоқларимиз қиёфасини тубдан яхшилаш, ижтимоий инфратузилма тармоқларини ривожлантириш, аҳолининг турмуш даражаси ва сифатини ошириш бўйича кенг кўламли ишлар давом эттирилади. Шулар қаторида, 2017 йилда Нукус шаҳридаги Давлат ўлкашунослик музейи биносини қуриш, бу ердаги Ёш томошабинлар театри ва «Айдин жол» спорт мажмуасини реконструкция қилиш ишлари ниҳоясига етказилади.

Барча туманларда замонавий маданият ва аҳоли дам олиш марказлари барпо этилади. Шунингдек, 8 та маданият ва истироҳат боғи янгитдан қурилади, 4 та боғ капитал таъмирланади. 14 та мактаб ва 9 та тиббиёт муассасасида янги қурилиш, 190 та мактаб, 51 та касб-

хунар коллежи, 25 та шифо масканида реконструкция ва капитал таъмирлаш ишлари амалга оширилади.

Учинчидан, Худудий автомобиль йўлларида куриш ва реконструкция қилиш дастурида халқаро ва давлат аҳамиятига эга йўллар билан бирга, вилоят, маҳаллий ва шаҳар автомобиль йўллари тармоғини ривожлантириш, уларни таъмирлаш ва зарур даражада сақланишини таъминлашга қаратилган аниқ чора-тадбирлар кўзда тутилади.

Айни пайтда шуни айтиш керакки, кўп ҳолларда худудларнинг ички йўллари, афсуски, эътибордан четда қолмоқда.

Ваҳоланки, барча туманларда, айниқса, чекка жойларда ишлаб чиқаришни ривожлантирмоқчи бўлсак, бунинг учун биринчи навбатда замонавий талабларга жавоб берадиган йўл бўлиши керак.

Бу оддий масала эмас, унинг ечимини топиш ҳам осон эмас. Шу мақсадда Қорақалпоғистон Республикасида келгуси беш йилда умумий фойдаланишдаги 550 километр йўлни реконструкция қилиш, таъмирлаш ва кенгайтириш мўлжалланмоқда. Бундан ташқари, Нукус шаҳрида кичик ҳалқа йўли барпо этиш, Досназаров ва Беруний кўчаларини реконструкция қилиш кўзда тутилмоқда.

Тўртинчидан, Шаҳар ва қишлоқларда транспорт таъминотини янада ривожлантириш дастури тайёрланмоқда.

Қорақалпоғистон Республикасида аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш сифатини янада ошириш мақсадида кейинги 5 йилда 79 та автобус, 191 та микроавтобус сотиб олинди ҳамда 21 та шаҳар ва шаҳар атрофи йўналишларига қўйилди. Бу борадаги ишлар-

нинг узвий давоми сифатида лизинг асосида яна 100 та автобус харид қилинади, 106 та замонавий автобекат барпо этилади, чекка ҳудудлар аҳолиси учун 12 та янги йўналиш ташкил этилади.

Бешинчидан, Қишлоқларда ичимлик суви таъминоти тармоқларини янада кенгайтириш ва модернизация қилиш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Мазкур дастурда мамлакатимиз барча ҳудудларининг, айниқса, қишлоқ аҳолисини ичимлик суви билан таъминлаш даражасини янада ошириш, замонавий тежамкор ва самарали технологияларни босқичма-босқич жорий этиш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш чоралари белгиланади. Жумладан, келгуси беш йилда Қорақалпоғистон Республикасида 400 километр сув тармоғи янгитдан қурилади, 285 километрдан ортиқ сув тармоғи таъмирланади, 62 та сув кудуғи барпо этилади ва реконструкция қилинади.

Осиё тараққиёт банкининг 117 миллион доллар маблағи жалб этилиб, Амударё, Беруний, Мўйноқ, Қўнғирот, Нукус ва Қораўзак туманларида 512 километр ичимлик суви тармоғи қурилади. Бундан ташқари, 433 километр сув тармоғи ва кўплаб сув иншоотлари реконструкция қилинади. Бунинг натижасида республикада 220 минг аҳолининг ичимлик суви билан таъминланиши яхшиланиб, бу борадаги кўрсаткич 85 фоизга етказилади.

Олтинчидан, Кўмир таннархи ва харид қийматини пасайтириш, шунингдек, қиш мавсумида бу борада чайқовчилик қилиш, нархнинг асоссиз ошиб кетишини бартараф этиш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилмоқда.

Дастурда кузги-қишки мавсумда мамлакатимиз туманлари ва қишлоқ жойларда кўмирга бўлган талабни қондириш, аҳолини кўмир билан узлуксиз таъминлаш, унинг таннархи ва истеъмолчиларга етказиб бериш харажатларини камайтириш бўйича комплекс чора-тадбирлар назарда тутилади. Жумладан, аҳолига янада қулайлик яратиш мақсадида «Қорақалпоқ кўмир етказувчи» унитар корхонаси томонидан кўмирни маҳаллаларга олиб бориб тарқатиш йўлга қўйилади. Корхонанинг барча кўмир омборлари тўловни пластик карточкалар орқали амалга оширадиган терминаллар билан жиҳозланади.

Еттинчидан, Шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг электр энергиясидан фойдаланишини янада яхшилаш дастури тайёрланмоқда.

Бу масала бўйича биз ўтган даврда албатта катта ишларни амалга оширдик. Аммо янги ишлаб чиқариш корхоналарининг пайдо бўлиши, аҳоли сонининг кўпайиб бораётгани талаб ва эҳтиёжнинг ортишига сабаб бўлмоқда.

Ишлаб чиқиляётган дастурда бу борадаги ишларни Қорақалпоғистон Республикасида ҳам изчил давом эттириш назарда тутилмоқда. Хусусан, паст кучланишли электр тармоқларини модернизация қилиш, электр тармоқлари ускуналарида фойдаланиш муддатларини узайтириш, электр узатиш тармоқларининг қувватини ошириш ва бошқа чоралар белгиланади.

Хусусан, Қорақалпоғистон Республикасида келгуси беш йилда 806 километр электр тармоғи ва 241 та трансформатор пунктини қуриш ва реконструкция қилиш режалаштирилмоқда.

Саккизинчидан, Мактабгача таълим муассасаларини реконструкция қилиш ва модернизациялаш дастури тайёрланмоқда.

Ўз боласини яхши тарбия берадиган, мактабга пухта тайёрлайдиган болалар боғчасига беришни албатта ҳар бир ота-она хоҳлайди.

Ушбу дастурда намунавий боғчалар қуриш, уларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, юқори малакали педагоглар билан таъминлаш, ўқитиш ва тарбия жараёнларига замонавий усулларни жорий этиш, умуман, ёш болани соғлом ва баркамол қилиб тарбиялаш учун нимаики зарур бўлса, уларнинг барчаси кўзда тутилмоқда.

Қорақалпоғистон Республикасида келгуси беш йилда 8 та намунавий болалар боғчаси барпо этиш, 93 та мактабгача таълим объектини реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш мўлжалланмоқда.

Тўққизинчидан, Бозорларни реконструкция ва модернизация қилиш, савдо тизимини такомиллаштириш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Мазкур дастурда келгуси беш йилда Қорақалпоғистон Республикасининг Нукус шаҳри, Тахтакўпир, Қораўзак, Чимбой, Беруний, Кегейли, Элликқалъа, Қанликўл туманлари марказларидаги деҳқон бозорларини реконструкция қилиш режалаштирилмоқда.

Ўнинчидан, Пенсияонерларга тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш дастурини ишлаб чиқиш ажунланмоқда.

Барчамизнинг ўсиб-улғайишимиз учун қўлидан келган шароитни яратиб берган, мамлакатимизнинг бугунги ютуқларига муносиб ҳисса қўшган мухтарам фахрийларимиз олдида биз доимо қарздормиз. Уларга

эътибор ва ғамхўрликни янада кучайтириш — ана шу қарзимизни адо этиш йўлидаги кичик бир қадам, ҳолос. Ҳар қандай жамиятда ҳам кекса авлод вакилларига муносабат, уларга ҳурмат-эҳтиром кўрсатиш шу жамиятнинг етуқлик даражасини белгилайдиган мезон эканини ҳеч қачон унутмаслигимиз керак.

Тайёрланаётган дастурда 2016–2021 йилларда пенсионер, ногирон, ёлғиз қариялар ва аҳолининг кам таъминланган қатламларига тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш тизимини такомиллаштириш ва янада ривожлантириш бўйича аниқ чора-тадбирлар назарда тутилмоқда.

Бу борада аввало «Нуроний» жамғармасининг мақоми ва мавқеини ошириш, унинг вилоят ва республика тузилмаларининг штат бирликларини кўпайтириш, моддий-техник базасини мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият берилади.

Ҳар бир шаҳар ва туманда жамғарманинг бўлимларини ташкил этиш кўзда тутилмоқда. Уларнинг самарали иш олиб бориши учун алоҳида хоналар ажратиш, ходимларини бюджет ҳисобидан иш ҳақи билан таъминлаш тартиби жорий этилади.

Маълумки, Биринчи Президентимизнинг қарорларига мувофиқ, Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари ва фронт ортида меҳнат қилган кексаларимизни ҳар йили мамлакатимиз санаторийларида бепул даволаш тизими ўрнатилган эди. Аммо айрим кексаларимиз саломатлиги ёки бошқа сабаблар туфайли бу имтиёздан фойдалана олмаяпти. Биз шуни эътиборга олиб, шундай фахрийларимизга йўлланмаларнинг пулини беришга қарор қилдик. Бугунги кунда санаторий йўлланмасининг ўртача нархи 800 минг сўмни ташкил

этмоқда. Демак, ана шу маблағ санаторийларга бориб даволаниш имкониятига эга бўлмаган кексаларимизга берилади.

Ҳозирги вақтда «Нуроний» жамғармаси бошчилигида «Маҳалла» жамоат фонди, Касаба уюшмалари ва жамоат ташкилотлари томонидан ёлғиз қариялар ҳар йили қишки кийим-бош ва белгиланган турдаги озик-овқат маҳсулотлари билан таъминлаб келинмоқда ва бу ишлар бундан кейин ҳам давом эттирилади.

Келгуси тўрт йилда мамлакатимиздаги барча «Мурувват» ва «Саховат» уйлари реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади, уларнинг моддий-техник базаси мустаҳкамланиб, замонавий шароитлар яратилади.

Ўн биринчидан, Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастури ишлаб чиқилди ва тасдиқланди.

Биз учун меҳр ва садоқат, фидойилик рамзи бўлган азиз ва мўътабар оналаримиз, муҳтарама аёлларимизга доимий эътибор ва ғамхўрлик кўрсатиш, уларнинг оғирини енгил қилиш бизнинг фаолиятимизда доимо устувор йўналиш бўлиб қолади.

Мазкур дастурда аёллар ва болаларга тиббий хизмат кўрсатишни яхшилаш, жумладан, уларга хизмат кўрсатадиган даволаш-профилактика муассасаларининг моддий-техник базасини ва кадрлар салоҳиятини янада мустаҳкамлаш чора-тадбирлари назарда тутилмоқда.

Шунингдек, барча янги туғилган чақалоқлар, ўсмир қизлар, ҳомиладор ва туғиш ёшидаги аёллар учун тўлиқ патронаж кузатув тизими жорий этилади. Бунинг натижасида оналар ва болаларда касалликларни

эрта аниқлаш кўрсаткичи бугунги 70 фоиздан 100 фоизга етказилади.

Келгуси беш йилда Қорақалпоғистон Республикасининг Нукус, Хўжайли туманлари тиббиёт бирлашмалари таркибидаги туғруқ комплекслари ва болалар бўлимлари, Нукус шаҳридаги 9 та оилавий поликлиника, Хўжайли ва Тахтакўпир туманларидаги болалар санаторийлари, республика ўсмирлар диспансери, болалар стоматология поликлиникаси ва бошқа тиббиёт масканларини реконструкция қилиш ва жиҳозлаш режалаштирилмоқда.

Азиз дўстлар!

Бугунги ва эртанги ҳаётимиз ҳақида гап борганда, албатта ҳаммамиз келажагимиз давомчилари бўлган фарзандларимиз ҳақида, уларнинг билимли, замонавий касбу ҳунарлар эгаси бўлиб, жисмоний ва маънавий соғлом, баркамол бўлиб вояга етиши ҳақида ўйлаймиз.

Ҳақиқатан ҳам, ҳар бир бола – бамисоли ўсиб, кучга тўлиб келаётган, парваришга муҳтож нозик бир ниҳол. Шундай экан, уни ҳеч қачон меҳр ва эътибордан четда қолдириб бўлмайди. Ота-она, устоз-мураббийлар, жамоатчилик эътиборидан четда қолган бола оилага, жамиятга қувонч ва фойда ўрнига фақат ташвиш, фақат муаммо келтиради.

Шу маънода, улуғ шоир Бердак бобомизнинг:

**«Йигит деган яхши, билимдон бўлур,
Билим, ҳунар йигит учун жон бўлур,
Ақлсизлар иши кўп ёмон бўлур,
Нодонлар ҳеч хизмат қилмас халқ учун»**

деган доно ўғитлари бугун ҳам қандай катта аҳамиятга эга эканини ҳаммамиз яхши тушунамиз. Мана шу

сўзларга ҳар биримиз риоя қилиб, ён-атрофимизда диний экстремизм, терроризм, гиёҳвандлик, одам савдоси, ноқонуний миграция, «оммавий маданият» деган бало-қазолар хавф солиб турган бугунги даврда болаларимиз тарбиясига, айниқса, уюлмаган ёшлар тарбиясига алоҳида эътибор беришимиз зарур.

Бу борада бизнинг дастурларимизда, қизларимизни илм-фан, касб-ҳунар сирларини пухта эгаллашга ўргатиш, уларнинг ҳаётда муносиб ўрнини топишига кўмаклашиш, эрта никоҳларнинг олдини олиш каби муҳим вазифалар ҳам ўз ифодасини топган. Бу вазифаларни амалга оширишда яқинда қабул қилинган «**Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида**»ги қонун янги имкониятлар очиб бериши шубҳасиз.

Ҳурматли дўстлар!

Яқинда қабул қилинган қарор билан тасдиқланган, мамлакатимиздаги ҳар бир инсон, ҳар бир оила ҳаётига бевосита дахлдор бўлган яна бир дастур — **фармацевтика саноатини жадал ривожлантириш** билан боғлиқ бўлиб, унга мувофиқ, келгуси тўрт йилда умумий қиймати 224 миллион доллар бўлган 67 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади. Натижада мамлакатимизда фармацевтика маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 2,5 барабар кўпаяди. Жумладан, 22 та йўналиш бўйича кенг турдаги янги дори воситаларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Хабарингиз бор, яқинда «Аҳолини дори-дармон воситалари ва тиббиёт буюмлари билан таъминлашни янада яхшилашга доир чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарор ҳам қабул қилинди. Ҳеч шубҳасиз, бу қарор мамлакатимизда аҳоли ва даволаш муассасаларини сифатли ва хавфсиз дори-дармон воситалари билан таъмин-

лашга, аҳоли саломатлигини янада мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Қорақалпоғистон Республикасида келгуси икки йилда 16 та корхонада импорт ўрнини босадиган дори воситалари ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Масалан, Нукус шаҳрида «Нукус медтех» ва «Мустафа фарм» корхоналарида инфузия системаси, тиббиёт ва инсулин шприцлари, латекс қўлқоплар ва бошқа махсулотлар ишлаб чиқарилади. Шунингдек, 236 гектар майдонда 200 тоннадан зиёд доривор ўсимликлар етиштириш режалаштирилмоқда.

Ўн иккинчидан, 2017–2021 йилларда мамлакатимизда қаттиқ маиший чиқиндиларни санитар тозалаш ва зарарсизлантириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастури тайёрланмоқда.

Ушбу дастурда келгуси беш йилда қаттиқ маиший чиқиндиларни санитария йўли билан тозалаш ва зарарсизлантириш тизимини янада такомиллаштириш бўйича комплекс чора-тадбирлар амалга ошириш белгиланди. Жумладан, Қорақалпоғистон Республикасида ҳам шу йўналишда фаолият олиб борадиган ташкилотлар 2017 йилда қўшимча равишда махсус транспорт воситалари билан таъминланади.

Хурматли анжуман иштирокчилари!

Биз «Ўзбек халқига тинчлик ва омонлик керак» деган даъватни хавфсизликни таъминлаш соҳасидаги фаолиятимизнинг асосий тамойили ва ўзак ғояси деб биламиз.

Мустақиллик йилларида биз эришган энг катта ва бебаҳо бойлик – кўпмиллатли халқимизнинг яқдиллик, қорақалпоқча ибора билан айтганда, оғзибирлиги,

жамиятимиздаги ўзаро меҳр-оқибат ва ҳамжиҳатлик муҳитидир.

Бутун дунёда мураккаб вазият юзага келаётган, терроризм, экстремизм ва радикализм хавфи тобора ортиб бораётган бугунги шароитда доимо хушёр ва огоҳ бўлиш, мамлакатимизнинг мудофаа қобилятини, Қуролли Кучларимизнинг салоҳиятини ҳар томонлама мустаҳкамлаш – хавфсизлик ва барқарорликни ҳамда халқимизнинг осойишта ҳаётини таъминлашнинг энг муҳим шarti ва кафолатидир.

Яна бир бор таъкидлаб айтмоқчиман – биз мамлакатимиз суверенитети ва мустақиллигига таҳдид солишга уринадиган ёвуз кучларнинг ҳар қандай ҳаракатларига кескин зарба беришга қодирмиз.

Ташқи сиёсат соҳасида Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти томонидан ишлаб чиқилган принцип ва ёндашувларга тўлиқ амал қилиш сайловолди дастуримизнинг муҳим таркибий қисмини ташкил этади.

Бу сиёсатнинг асосий маъно-мазмуни – тинчлик-парварлик, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик, юзага келадиган зиддият ва қарама-қаршиликларни фақат тинч, сиёсий йўл билан ҳал этиш, барча хорижий давлатлар ва жаҳон ҳамжамияти билан амалий ҳамкорлик қилишдан иборат.

Мамлакатимиз ҳеч қандай ҳарбий-сиёсий блокларга қўшилмайди, бошқа давлатларнинг ҳарбий база ва объектлари Ўзбекистон ҳудудида жойлаштирилишига, шунингдек, ҳарбий хизматчиларимизнинг мамлакатимиз ҳудудидан ташқарида бўлишига йўл қўйилмайди.

Ташқи сиёсатни амалга оширишда барча давлатлар, биринчи навбатда, қўшни мамлакатлар билан дўстона

муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни ўзимизнинг биринчи даражали вазифамиз деб биламиз.

Бу борада илгари ҳам айтган бир фикримни такрорлашни истардим. Биз қўшниларимиз билан рақобат қилиш эмас, аксинча, ҳамкорлик қилиш йўлини изчил давом эттирамиз. Ҳамкорликни тинчлик ва тараққиётнинг асосий гарови деб биламиз. Қўшниларимиз билан ўзаро ҳурмат ва манфаатли ҳамкорликни қанча ривожлантирсак, юртимиз ҳам, бутун минтақамиз ҳам янада раванқ топади.

Мана шу йўлда янги амалий қадамлар қўяётганимиз, жумладан, қўшни давлатлар раҳбарлари билан олиб бораётган музокараларимиз бунинг амалий тасдиғидир ва бу ишларни изчил давом эттирамиз.

Азиз ва муҳтарам ватандошлар!

Биз сайловолди дастури미зда белгилаб олган мақсад ва вазифаларни ҳаётга тўлиқ тадбиқ этиш учун мамлакатимизни ривожлантириш бўйича келгуси беш йилга мўлжалланган бешта устувор йўналиш бўйича **Ҳаракат стратегиямиз**ни ишлаб чиқамиз.

Албатта, бу стратегияни амалга оширишда биз жамиятимиздаги барча кучларни бирлаштириб, ҳаёт синовларида тобланган, ҳар қандай улуғ марраларни эгаллашга қодир, мард ва олижаноб халқимиз қатори сиз, ҳурматли Қорақалпоғистон аҳлига таянган ҳолда иш олиб борамиз.

Доимо ҳаётга ишонч билан қараб, замон билан ҳамоҳанг бўлиб, ўз юртига садоқат билан яшайдиган Қорақалпоғистон аҳли билан, сиз азизлар билан бирга шундай олий мақсадлар йўлида хизмат қилишни мен ўзим учун катта шараф, деб биламан.

Сўзимни атоқли қорақалпоқ шоири, Ўзбекистон
Қаҳрамони Ибройим Юсупов томонидан ёзилган
Қорақалпоғистон Республикасининг мадҳиясидаги
ушбу гўзал сатрлар билан тугатишни истардим:

**Жайхун жағасында ўскен байтерек,
Тўби бир, шақасы мынг бўлар демек,
Сен сўндай саялы, қуяшлы элсен,
Тынышлық ҳам ығбал сендеги тилек.**

Улуғ шоиримиз айтганидек, тинчлик-омонлик,
бахту иқбол барчамизга ёр бўлсин. Қорақалпоқ ери,
қорақалпоқ халқи ҳамиша омон бўлсин!

Эътиборингиз учун раҳмат.

**Шуманай тумани,
2016 йил 10 ноябрь**

**ОҚҚАН ДАРЁ АСЛО ТЎХТАМАС
(ХОРАЗМ ВИЛОЯТИ САЙЛОВЧИЛАР
ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДАГИ
НУТҚ)**

Ассалому алайкум, қадрли ватандошлар!

Ҳурматли дўстлар!

Авваламбор, мана шу қадим ва гўзал Хоразм заминида, сиз, азизлар билан учрашиб, сизларни соғсаломат, хуш кайфиятда кўриб турганимдан хурсандман.

Сўзимнинг аввалида барчангизга, сизлар орқали бутун вилоят аҳлига ўзимнинг юксак ҳурмат-эҳтиромим ва самимий тилакларимни изҳор этаман.

Мана, ҳозиргина сизлар билан Биринчи Президентимиз, буюк давлат ва сиёсат арбоби муҳтарам Ислом Абдуганиевич Каримовни эслаб, у кишининг хотираси ва руҳи покларига ҳурмат бажо келтирдик. Дарҳақиқат, улуғ Йўлбошчимизнинг вафоти эл-юртимиз учун бекиёс оғир йўқотиш бўлди.

Ўзининг бутун раҳбарлик фаолиятини Ватанимиз равнақи, халқимиз фаровонлигига бағишлаб, илгари дунё харитасида ҳам бўлмаган мустақил Ўзбекистон давлатига асос солган бу улуғ зотнинг тарихий хизматларини бугунги ва келажак авлодлар ҳеч қачон унутмайди.

Мана, ҳозир Урганч аэропортидан келаётиб, йўлнинг у томонига қарайман, бу томонига қарайман. Хоразм воҳасининг бугунги гуллаб-яшнаётган қиёфасида, қад кўтараётган янги-янги замонавий бинолар, саноат корхоналари, муҳташам саройлар, равон йўллар, кенг майдон ва хиёбонлар, боғ-роғлар, таълим-тарбия,

тиббиёт, маданият ва спорт масканлари – буларнинг барчасида Ислом Абдуғаниевичнинг қутлуғ излари-ни, муборак сиймосини кўргандек бўламан. Ва бундай ҳиссиётларни бугунги кунда ҳар бир юртдошимиз ўз қалбидан ўтказмоқда, десам, ўйлайманки, хато қилмаган бўламан.

У киши қадимий ва навқирон Хоразм заминини, унинг кўҳна тарихи ва бой маданиятини, меҳнаткаш Хоразм аҳлини қандай ҳурмат қилишини, қандай юксак кадрлашини ҳаммамиз яхши биламиз.

Хоразмликларнинг ўз юртига, туғилиб ўсган тупроғига садоқатига Юртбошимиз доимо қойил қолиб, буни бошқаларга ибрат ва намуна қилиб кўрсатиб, **«Ёт элларнинг боғи билан боғчаси, Хоразмнинг янтоғича кўринмас»** деган сатрларни такрорлар эдилар.

Яратганнинг марҳамати билан 27 йил давомида шу буюк инсонга елкадош ва сафдош бўлиб ишлаш саодати менга насиб этганидан бахтиёрман. Ана шу даврда у кишидан ўрганган иш услуби, ҳаёт ва раҳбарлик тажрибасини халқимизнинг дунёда ҳеч кимдан кам бўлмай яшаши учун сафарбар этиш қанчалик оғир ва масъулиятли, айнаи вақтда шарафли вазифа эканини вақт ўтган сари, айниқса, чуқур ҳис этмоқдаман.

Буюк Юртбошимиз, азиз Ислом Абдуғаниевичнинг сиёсий меросини, давлат ва жамият қурилиши бўйича белгилаб берган стратегик ғоялари, олдимизда турган улкан мақсад ва вазифаларни давом эттириш ва янги босқичга кўтариш борасидаги ўз бурчим ва жавобгарлигимни чуқур ҳис қилган ҳолда, мен бу сайловда иштирок этиш ҳақидаги таклифни қабул қилганимни айтиб ўтишни жоиз деб биламан.

Қадрли дўстлар!

Хоразм деганда, жаҳон илм-фани, маданият ва санъати тараққиётига муносиб ҳисса қўшган, ўзбек давлатчилигининг тамал тоши қўйилган бетакрор бир ўлка кўз олдимизга келади.

Инсоният тарихидаги энг қадимий ёзма манбалардан бири бўлган «Авесто» китобининг айнан шу заминда пайдо бўлгани Хоразм юртининг тарихи қандай теран эканидан далолат беради.

Илк ўрта асрларда айнан шу ерда асос солинган Маъмун академияси бутун Шарқ ва Ғарб оламида қандай юксак шуҳрат қозонгани барчамизга яхши маълум.

Жўшқин Амударёдан сув ичиб, муқаддас ва табаррук Хоразм тупроғида униб-ўсган, халқимиз тарихида ўчмас из қолдирган Абу Райҳон Беруний, Муҳаммад Мусо Хоразмий, Маҳмуд Замахшарий, Нажмиддин Кубро, Паҳлавон Маҳмуд, Носириддин Рабғузий, Сулаймон Боқирғоний, Саккокий, Мунис, Феруз, Огаҳий, Баёний ва бошқа кўплаб алломалар, шоир ва мутафакирларнинг номлари жаҳон цивилизацияси тарихига ҳақли равишда олтин ҳарфлар билан битилган.

Мен ана шундай улуғ аجدодларимизнинг башарият тарихида тутган ўрни ва аҳамияти ҳақида шу йил сентябрь ойида Тошкентда бўлиб ўтган Ислом ҳамкорлик ташкилоти Ташқи ишлар вазирлари кенгашининг 43-сессиясида сўзлаганимда дунёнинг турли мамлакатларидан келган атоқли сиёсат ва жамоат арбоблари уларнинг буюк меросига катта ҳурмат ва эҳтиром билан қараганларини, уларни биргаликда ўрганиш ва жаҳон миқёсида тарғиб қилишга тайёр эканликларини билдиришганини бугун яна бир бор ғурур билан такрорламоқчиман.

Эл-юрт озодлигини ўз ҳаётидан ҳам устун қўйган Жалолиддин Мангуберди, Нажмиддин Кубро каби мардлик ва жасорат тимсоли бўлган боболаримиз бутун халқимизнинг ифтихорига айланган.

Буюк валий Нажмиддин Кубро улуғ ёшда бўлишига қарамасдан, Чингиз лашкарларига қарши мардонавор жангга киргани, Ватан байроғини унинг қўлидан тортиб ололмаган ёвуз босқинчилар у зот ҳалок бўлганидан кейин қўлини кесиб, байроқни олишгани тилларда дoston бўлиб келади.

Бундай бекиёс жасорат бутунги кунда ҳам ёш авлодимизни Ватанга муҳаббат ва садоқат билан яшаш, уни мардона ҳимоя қилиш йўлида буюк ибрат намунаси бўла олади.

Хоразм диёридан етишиб чиққан улуғ олимлар ҳақида гапирганда, математика, тригонометрия ва география фанларининг шаклланишига бекиёс ҳисса қўшган Муҳаммад Хоразмий номини биринчилар қаторида тилга оламиз. Ўнлик позицион ҳисоблаш тизимини, ноль белгиси ва кутблар координатларини айнан шу ватандошимиз илк бор асослаб берган ва амалиётга татбиқ этган.

Бу улуғ зотнинг номи «алгоритм» ва «алгебра» каби замонавий илмий атамалар билан бирга бутун дунёга тарқалиб, ер юзидаги барча маданий халқлар тилларида қўлланиб келмоқда.

Шу ўринда бир фикрга эътиборингизни қаратмоқчиман. Дунёдаги машҳур «Би-би-си» компанияси тайёрлаган кичкина бир ҳужжатли фильмни сизлар ҳам кўрган бўлсангиз керак.

Унда Буюк Британиялик муҳбир ўзининг мобиль телефони кўрсатиб, «Мен ҳар сафар шу телефондан

фойдаланганимда унинг ичида мужассам бўлган буюк ўзбек Муҳаммад Хоразмий даҳосига таъзим қиламан» дейди.

Ҳақиқатан ҳам, бугунги кунда ахборот-коммуникация соҳасида жаҳонда эришилаётган барча ютуқларга буюк ватандошимизнинг илмий кашфиётлари асос бўлиб хизмат қилаётгани ҳаммамизга ғурур ва ифтихор бахш этмайдими?

Шу муносабат билан бир таклифни сизлар билан маслаҳат қилмоқчиман.

Маълумки, пойтахтимизда Тошкент ахборот технологиялари университети, кўпгина вилоятларимизда эса унинг филиаллари фаолият кўрсатмоқда.

Ана шу нуфузли олий ўқув юртига улуғ бобомиз Муҳаммад Хоразмий номини берсак, мен ўйлайманки, ҳар томонлама адолатли иш бўлур эди. Сизлар бунга нима дейсизлар?

Шу асосда ушбу университетнинг обрў-эътиборини ошириш, ахборот-коммуникация технологиялари соҳасида биз билан яқиндан ҳамкорлик қилаётган давлатлар, жумладан, Жанубий Корея билан Хоразмий бобомизнинг номини, унинг бебаҳо илмий меросини янада чуқур ўрганиш ва дунёга тарғиб қилиш борасида янги бир қадам қўйган бўлардик.

«Оққан дарё – асло тўхтамас», деганларидек, Хоразмда ана шундай буюк алломаларнинг шонли анъаналарини давом эттираётган, дунёда ҳеч кимдан кам бўлмай камол топаётган ёшларимизнинг сафи тобора кенгайиб бораётгани айникса қувонарлидир.

Мана шундай ёшларимиздан бири, Ўзбекистон Миллий университетининг математика факультети талабаси Ҳакимбой Эгамбергенов қаторасига уч йил – 2014,

2015, 2016 йилларда математика бўйича Европа мамлакатларида бўлиб ўтган халқаро фан олимпиадаларида олтин медални қўлга киритиб, Хоразмий бобомизнинг ҳақиқий набираси эканини исботлаб берди.

Ҳакимбой Урганч туманида туғилган ва шу тумандаги 1-сон мактабда ўқиган.

Шу билан биргаликда у замонавий математиканинг жадал ривожланаётган соҳаларида илмий изланишлар олиб бормоқда.

Бундай иқтидорли ёшларимизни ҳар қанча қўллаб-қувватласак, олқишласак оз, деб ўйлайман.

Бу ҳақда гапирганда, куни кеча бизни тарқ этган сеvimли шоиримиз, Ўзбекистон Қаҳрамони Абдулла Ориповнинг **«Уммон ортин ёритди илк бор, Бегунийнинг ақл машъали»** деган сатрлари беихтиёр ёдга тушади. Ўзбекистон ёшларининг **«ақл машъали»** ҳали кўп бор дунё аҳлини ҳайратга солиб, ҳаммани қойил қолдиришига ишонаман.

Бугунги кунда хоразмлик буюк аجدодларимизнинг муносиб ворислари сифатида Ўзбекистон Қаҳрамонлари Шарифбой Ражабов, Бектурди Жуманиёзов, машҳур педагоглар Вера Пак, Анора Маҳмудова ва Эгамберган Каримов, моҳир шифокор Равшан Қурбонов, темир йўл соҳасининг фидойи раҳбари Очилбой Раматов, хизмат кўрсатган пахтакор ва қишлоқ хўжалиги ходимлари Бахтиёр Ҳалимбетов, Бахтиёр Мадримов, Отамурод Худойназаров каби кўплаб заҳматкаш инсонларнинг, Ватанимизнинг янада гуллаб-яшнаши йўлида тинмасдан меҳнат қилаётган жонқуяр раҳбар Шакаржон Хўжаниёзованинг номларини чуқур ҳурмат-эҳтиром билан тилга оламиз.

Сизлар яхши хабардор бўлсангиз ҳам, мен Хоразм воҳаси миллий кино санъатимизнинг пойдевори қўйилган тарихий юрт эканини яна бир бор эслатиб ўтмоқчиман. Биринчи ўзбек кино режиссёри ва оператори Худойберган Девонов ўта мураккаб бир даврда, XX аср бошида ўзбек кино санъатига асос солган фидойи инсон сифатида маданиятимиз тарихида сўнмас из қолдирган.

Хоразмликларнинг бетакрор санъати ҳақида ҳар қанча гапирсак арзийди. «Сувора»ю «Лазги»ни эшитмаган, улардан олам-олам завқ олмайдиган инсонни юртимизда топишнинг ўзи қийин.

Сафо Муғанний, Чокар, Шерозий, Матёкуб Харратов, Бола бахши каби тенгсиз санъаткорлар ўзбек санъати тарихининг тимсолига айланган, десам, хато бўлмайди.

Икки аср муқаддам бу ўлкада **«Хоразм танбур чизиғи»** деб номланган нота тизими яратилгани айниқса эътиборга моликдир. Бундай ноёб ва буюк меросимизни топиб, уни ўрганиш ва тарғиб этишга улкан ҳисса қўшган хоразмлик мусиқашунос олимларимиз Отаназар Матёкубов, Рустам Болтаев, Ҳамидулла Аминовга чин қалбдан миннатдорлик билдиришни ўзимнинг бурчим деб биламан.

Айни вақтда биз Хоразмнинг мана шундай бебаҳо маданий меросини, айниқса, Хоразм мақомларини янада чуқур ўрганиш ва тарғиб қилиш, уларни келгуси авлодларга безавол етказиш, катта билим ва фидойиликни талаб қиладиган бу соҳага ёш санъатшуносларни жалб этиш, бунинг учун ташкилий, моддий ва маънавий томондан тегишли шароитларни яратиб бериш бўйича ҳали кўп иш қилишимиз зарур.

Ўзбекистон Фанлар академияси, Хоразм Маъмун академияси, Ўзбекистон давлат консерваторияси ва бошқа илмий даргоҳларимиз бу масалани ўз назорати-га олса, вилоят ҳокимлиги, Маданият ва спорт ишлари вазирлиги бу ишни ҳар томонлама қўллаб-қувватласа, айти муддао бўлур эди.

Сизлар яхши биласизлар, Ўзбекистон халқ артист-лари Ортиқ Отажонов, Бобомурод Ҳамдамов, Олмаҳон Ҳайитова, Отажон Худойшукуров, Гулнора Раҳимова, Ўзбек халқ ҳофизи Рўзмет Жуманиёзов сингари эли-миз севган ўнлаб санъаткорларнинг устози Комилжон Отаниёзовдир.

Ватанимиз гўзаллигини, юксак инсоний туйғулар-ни авж пардаларда куйлаган, беназир овоз соҳиби Комилжон Отаниёзов таваллудига келгуси йили 100 йил тўлади. Буюк санъаткоримизнинг юбилейини ҳақиқий санъат ва нафосат байрами сифатида бутун мамлакатимиз миқёсида кенг нишонласак, Хоразм аҳлининг ҳақиқий орзуси амалга ошади, десам нима дейсизлар?

Ҳозирги вақтда Хоразмда улуг ҳофизнинг хотираси-ни абадийлаштириш мақсадида, аввало, унинг фидойи мухлислари томонидан вилоят миқёсида бирмунча иш-лар қилинганидан биз хабардормиз.

Аммо, очиқ тан олиш керак, бу ишлар буюк санъат-корнинг шон-шухрати ва мавқеи даражасида эмас.

Шунинг учун вилоятда Комилжон Отаниёзов номи билан аталадиган бир замонавий ижод маркази ва унинг таркибида гўзал боғ ташкил этсак, истеъдодли ёшлари-мизнинг бу ерга келиб, адабиёт ва санъат, кино, фото-графия сирларини чуқур ўрганишини йўлга қўйсак, нур устига нур бўлар эди.

Юбилей тадбирлари доирасида умуман Хоразмнинг ўлмас мусикий мероси, хусусан, Комилжон Отаниёзов ижодига бағишлаб халқаро илмий конференция ўтказиш мақсадга мувофиқ бўлади.

Ўзининг ёрқин истеъдоди билан Хоразм санъатини дунёга тараннум этиб келаётган Ўзбекистон халқ артистлари Гавҳар Матёкубова, Марям Ихтиёрова, Ортиқ Отажонов, ака-ука Эшчоновлар, Фарҳод Давлетов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Тоҳир Саидов, Александр Бекчонов, Тўлқин Жабборов, «Нихол» мукофоти совриндорлари Бунёдбек Саидов, Дилмурод Султонов ва барча-барча хоразмлик ижодкорларга янги-янги муваффақиятлар тилашга рухсат бергайсиз.

Бу диёрда туғилиб камолга етган Эркин Самандар, Омон Матжон, Комил Аваз, Гавҳар Ибодуллаева каби ўнлаб шоир ва ёзувчилар ўзбек адабиётига муносиб ҳисса қўшиб келаётганини халқимиз яхши билади ва юксак қадрлайди.

Хоразмлик машҳур академикларимиз Саъдулла Искандаров, Азимбой Саъдуллаев, профессорлар Баҳром Абдуллаев, Шавкат Қодиров, Икром Абдувалиев сингари олимларимиз бугун ҳам ўзбек илм-фани шухратини дунёга ёйиб келмоқдалар.

Ушбу жонкуяр олимларимизнинг Ватанимизга қилаётган катта хизматларини алоҳида эътироф этиб, уларга ўзимнинг чексиз миннатдорчилигимни билдираман.

Барчангизга аёнки, Хоразм Маъмун академияси Биринчи Президентимизнинг бевосита ташаббуслари билан ташкил этилган эди. Ўтган вақт мобайнида ушбу илм даргоҳи катта ишларни амалга оширди.

Лекин бугунги куннинг ўтқир талаблари Хоразм Маъмун академиясининг фаолиятини янада такомиллаштириш, унинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, илмий кадрлар салоҳиятини ошириш, илмий изланишларнинг мавзу доираси ва самарадорлигини, илмий ишланмаларни ишлаб чиқаришга татбиқ этишни янада кучайтиришни тақозо этмоқда.

Шунинг учун Ўзбекистон Фанлар академиясига 2 ой муддатда Вазирлар Маҳкамасининг тегишли комплекси билан биргаликда Маъмун академиясининг фаолиятини такомиллаштиришга қаратилган Ҳукумат қарори лойиҳасини киритиш топширилади.

Муҳтарам учрашув қатнашчилари!

Хоразм замини азалдан кураги ерга тегмаган паҳлавонлар юрти сифатида ҳам маълум ва машҳурлигини барчамиз яхши биламиз.

Шоир ва полвон сифатида донг таратган Паҳлавон Маҳмуд бобомиз анъаналарининг бугунги кундаги давомчилари бўлган хоразмлик спортчилар эришаётган ютуқлар ҳар қанча таҳсинга сазовор, албатта.

Мустақиллик йилларида спорт, айниқса, болалар спортини ривожлантириш бўйича амалга оширилган кенг кўламли ишлар юксак натижалар бермоқда.

Охирги беш йилда вилоят спортчилари жаҳон ва Осиё чемпионатларида, халқаро турнирларда 170 та олтин, 75 та кумуш ва 167 та бронза медалини қўлга киритгани ҳам шундан далолат беради.

Айниқса, шу йил Бразилияда ўтказилган ёзги Олимпия ўйинларида бронза медални қўлга киритган Дийрбек Ўразбоев, 15-Паралимпиада ўйинларида бронза медалига сазовор бўлган Ҳайитжон Алимова, Гулрух Раҳимова, Севинч Салаева, Турсунпошша Нурмето-

валарни, уларнинг устоз-мураббийларини яна бир бор кутлаб, барчаларига бахт ва омад тилаймиз.

Ҳурматли ватандошлар!

Маълумки, шу йилнинг 4 декабрь куни бўлиб ўтадиган Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови барчамиз, бутун эл-юртимиз учун яна бир жиддий синов, Ватанимизнинг келгуси ривожланиш йўлини белгилаб берадиган ўта муҳим сиёсий тадбирдир.

Сайлов кампанияси халқимизнинг ҳамжиҳатлигини, дунёқараши, сиёсий маданияти юксалиб, ўз келажагини ўз қўли билан куриш йўлидаги қатъияти ва ишончи тобора ортиб бораётганини кўрсатмоқда.

Бўлажак сайловларда ҳар бир инсон, ҳар бир фуқаро ўз хоҳиш-иродасини намоён этиб, аввало, ўзининг, oilаси ва фарзандлари, эл-юртимизнинг бугунги ва эртанги кунини ўйлаб овоз беради, албатта.

Сайловолди жараёнларининг видеоконференция, очиқ мулокот шаклида ўтказилаётгани ҳар бир сиёсий партия электорати, барча сайловчиларнинг фаоллигини янада оширмоқда.

Бу жараёнда ўтган йигирма беш йил давомида халқимизнинг онгу тафаккури, ҳаётга, ўз тақдири, мамлакатимиз келажагига муносабати тубдан ўзгарганини ҳаммамиз кўриб турибмиз.

Ва бу бизнинг демократик тараққиёт йўлидаги энг катта ютуғимиздир, десак, янглишмаган бўламиз.

Ўзининг қадимий тарихи мобайнида кўп синов ва машаққатлардан ўтган, ҳаётнинг маъноси, инсоннинг кадр-қимматини яхши англайдиган Хоразм аҳли бу сиёсий жараёнда ўзининг сиёсий етуклигини, фаол гражданилик позициясини намоёиш этади, деб ишонаман.

Муҳтарам сайловчилар!

Менинг сайловолди дастуримда белгиланган мақсад ва вазифалар, аввало, ўтган даврда мамлакатимиз эришган улкан ютуқларга асосланади. Чунки бугун қайси маррада турганимизни билиб, англаб олмасдан биз кейинги, янада юқори маррага кўтарила олмаймиз.

Бу ҳақда гапирганда, Хоразм вилоятида охириги беш йилда ялпи ҳудудий маҳсулот ҳажми 1,6 баробар ошганини, унда саноатнинг улуши 25,5 фоизга етганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Жумладан, шу даврда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш 2,5 баробар, истеъмол товарлари 3,3 баробар, қурилиш ишлари 1,8 баробар ва чакана савдо айланмаси 1,5 баробар ўсди.

Албатта, бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин.

Аммо биз учун бу рақамлар халқимизнинг кундалик ҳаётида, дастурхонида, унинг кайфиятида қандай акс этмоқда, деган савол энг муҳим аҳамиятга эга. Нега деганда, бизнинг барча саъй-ҳаракат ва интилишларимиз, аввало, улуғ бир мақсадга – инсон манфаатини таъминлаш, одамларнинг рўзгорини обод, ҳаётини янада фаровон қилишга қаратилган.

Вилоятда кейинги йилларда жон бошига ҳисоблаганда аҳоли даромадлари 2 баробарга ўсгани ҳаммамизни қувонтиради. Бу, ўз навбатида, одамларимизнинг турмуш даражаси ва сифатини яхшилашга хизмат қилмоқда. Масалан, сўнгги беш йилда ҳар юзта хонадонга тўғри келадиган автомобиллар сони 1,6 баробар, кир ювиш машиналари 1,3 марта, пилесос, телевизор ва холодильниклар 1,2 марта кўпайган.

Маълумки, Биринчи Президентимизнинг 2012 йил 22 ноябрдаги қарори асосида 2013–2015 йилларда Хоразм вилояти саноат салоҳиятини ривожлантириш дастури қабул қилинган эди. Ўтган даврда ушбу дастур доирасида 308 миллион доллардан ортиқ инвестиция ҳисобидан 432 та саноат корхонаси ташкил этилди.

Айниқса, вилоятда «Дамас», «Орландо» ва «Лабо» автомобиллари, гидравлик экскаваторлар, бульдозерлар, маиший ва саноатбоп холодильниклар каби юқори технологиялар асосида маҳсулот чиқарадиган корхоналар барпо этилди.

Бундай катта ўзгаришларни енгил саноат соҳасида ҳам кўриш мумкин. Хусусан, Боғот, Ҳазорасп, Шовот, Янгибозор туманларида янги замонавий тўқимачилик мажмуалари иш бошлади.

Бугунги кунда вилоятдаги 34 та қўшма корхонанинг 15 таси ёки қарийб ярми охириги беш йилда, илгари бундай корхоналар мавжуд бўлмаган туманларда ташкил этилгани эътиборлидир.

Яна бир муҳим тармоқ – кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳаси ҳам жадал ривожланмоқда. Кейинги беш йилда вилоятда 5 минг 300 дан ортиқ янги кичик бизнес субъекти ташкил этилиб, уларнинг умумий сони қарийб 11 мингтага етди.

Бугунги кунда ушбу соҳанинг ялпи ҳудудий маҳсулотдаги улуши 74 фоизга, ҳудудий экспорт таркибида эса 42 фоизга етди. Вилоятда меҳнат билан банд аҳолининг 82 фоиздан зиёди айнан шу соҳада ишламоқда.

Ҳаммангиз яхши биласиз, мухтарам Ислом Абдуғаниевич ушбу вилоятнинг оғир иқлим ва тупроқ шароитини ҳисобга олиб, «Хоразм деҳқонининг ҳар

бир куни – бу ҳақиқий қаҳрамонлик», деган гапни кўп такрорлар эдилар.

Ҳақиқатан ҳам, ёзи жазирама иссиқ, киши қаҳратон совуқ бўладиган, ерлари кучли даражада шўрланган бу ҳудудда мардона меҳнат қиладиган воҳа деҳқон ва фермерларини **бир эмас, икки марта қаҳрамон,** десак, ҳеч қандай муболаға бўлмайди. Мен ўйлайманки, деҳқончиликнинг қандай қийин ва машаққатли соҳа эканини, Хоразм шароитини биладиган ҳар қандай одам менинг бу фикрларимга албатта қўшилади.

Бундай мураккаб шароитда бир туп гиёҳ, бир туп кўчатни кўкартириш қандай катта меҳнат ва фидойилик эвазига амалга ошишини билган одам билади, билмаган одам билмайди.

Дунёдаги энг машаққатли касб бўлган деҳқончилик соҳасида Хоразм аҳли бекиёс тажрибага эга. Хоразм деҳқончилик мактабини, ана шундай бой ва ноёб тажрибаларни чуқур ўрганиш ва бошқаларга ўргатиш, кенг оммалаштириш мақсадида вилоятда бир илмий марказ ташкил этсак, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Бу марказга молиявий ва илмий-методик томондан тегишли ёрдам ва кўмак кўрсатиш вазифасини Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги зиммасига юклаш кўзда тутилмоқда.

Мен ўйлайманки, мана шундай марказни ташкил этсак, нафақат мамлакатимиз, балки хорижий ўлкалардан ҳам фермерлар, олим ва мутахассислар келиб, Хоразм деҳқончилик мактабининг сирларини атрофлича ўрганиш имконига эга бўладилар.

Фурсатдан фойдаланиб, бу йил ғалла, пахта, шоли ва мева-сабзавот экинларидан мўл ҳосил етиштирган, ризқ-рўзимиз бунёдкори бўлган миришкор деҳқон ва

фермерларга, барча дала меҳнаткашлари, бутун Хоразм аҳлига чуқур миннатдорлик билдираман.

Хурматли дўстлар!

Бизнинг сайловолди дастуримизда мамлакатимизнинг барча ҳудудлари қатори Хоразм вилоятини ривожлантириш бўйича ҳам аниқ режалар ишлаб чиқилган. Рухсатингиз билан улар ҳақида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Вилоятда яқин беш йилда янги ишлаб чиқариш қувватларини яратиш, мавжудларини модернизация қилиш бўйича 645 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш кўзда тутилмоқда.

Энг йирик лойиҳалардан бири – «УзИксЭмЖи» Ўзбекистон-Хитой қўшма корхонасида 15 миллион доллар инвестиция ҳисобидан йилига 400 дона гидравлик экскаватор ва йўл куриш техникасини ишлаб чиқариш лойиҳаси жорий этилади.

Озиқ-овқат саноатида келгуси беш йилда умумий қиймати 118 миллиард сўм бўлган 231 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш режалаштирилмоқда. Шулар қаторида 2018 йилда Урганч туманидаги «Элита чорва насл» корхонасида 1 миллиард 100 миллион сўм сармоя киритиб, мева-сабзавот шарбатлари тайёрлайдиган корхона ташкил этилади.

Енгил саноат, чарм-пойабзал тармоқларида келгуси беш йилда 118 та лойиҳа амалга оширилади.

Жумладан, Урганч шаҳри, Боғот, Гурлан, Ҳазорасп, Хонқа ва Янгиариқ туманларида замонавий корхоналар ташкил этилади.

Шунинг ҳисобидан вилоятда пахта толасини қайта ишлаш даражаси бугунги кундаги 46,6 фоиздан 2021 йилда қарийб 64 фоизга етказилади.

Яна бир муҳим дастур – 2017–2021 йилларда тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноатини янада ривожлантириш чора-тадбирлар дастури.

Мазкур дастурда яқин беш йилда 2 миллиард 200 миллион доллар инвестиция жалб этиб, 120 та янги корхона ташкил этиш, 20 та корхонани модернизация қилиш кўзда тутилмоқда.

Бунинг натижасида тўқимачилик ва тикув-трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 2,2 марта ортади. Хоразм вилоятида бу борада 8 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади.

Қурилиш материаллари ишлаб чиқариш соҳа-сида 192 та лойиҳа амалга оширилади. Мисол учун, Хонқа туманидаги «Оби ҳаёт инжиниринг» корхона-сида йилига 80 минг метр полиэтилен кувур тайёрлаш йўлга қўйилади.

Ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш бўйича ишлар давом эттирилади. 2017 йилда бу борада 12 та лойиҳани амалга ошириш режалаштирилган бўлса, 2021 йилга бориб, уларнинг сони 25 тага етказилади.

Хоразм вилоятида келгуси беш йилда ҳудудий экспорт ҳажмини камида икки баробар ошириш, экспорт фаолиятига камида 120 та корхонани жалб этиш бўйича аниқ чора-тадбирлар амалга оширилади.

Биз қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва мо-дернизация қилишни изчил давом эттирамиз.

Келгуси беш йилда ер майдонларини оптималлаш-тириш ҳисобидан гўшт ва сут ишлаб чиқаришни ка-мида 1,9 баробар, тухумни 1,2 марта, картошка, мева-сабзавот ва узум етиштиришни 1,3 карра кўпайтириш, шунингдек, уларни қайта ишлашни кенгайтириш юза-сидан самарали иш олиб борилади.

Вилоятда ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш учун магистрал каналлар реконструкция қилинади, насос билан суғориладиган майдонлар 30 минг гектардан ортик экин майдонларида сизот сувлар сатҳи пасайтирилади.

Маълумки, Хоразм воҳаси бетакрор табиати, ЮНЕСКО рўйхатига киритилган ноёб маданий ва тарихий обидалари, инфратузилма тармоқлари билан Ўзбекистоннинг юксак сайёҳлик салоҳиятига эга бўлган ҳудудларидан ҳисобланади.

Шу сабабли, вилоятда **туризм соҳасини янада ривожлантириш** ишлари изчил давом эттирилади. Жумладан, келгусида яна 25 та янги меҳмонхона қуриш ва мавжуд 5 та меҳмонхонани кенгайтириш ҳисобидан улардаги ўринлар сони 2 минг 100 тадан 3 минг 170 тага етказилади. Шунингдек, 22 та маданий-тарихий мерос объектида таъмирлаш ва тиклаш ишлари бажарилади.

Боғот, Хонқа, Янгибозор ва Урганч туманларида Амударё соҳилларида, «Ғовуккўл» ва «Эшонравот» кўллари бўйида соғломлаштириш-сайёҳлик мажмуалари барпо этилади.

Ана шундай ишларимиз натижасида 2021 йилга бориб, вилоятга келадиган хорижий сайёҳлар сони икки баробар кўпайиб, 100 минг нафарга етиши кутилмоқда.

Вилоятда ахборот-коммуникация технологиялари янада ривожлантирилади. Биз давлат ва нодавлат корхоналарида ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш самарасини ошириш бўйича катта ишларни бажаришимиз зарур.

Аҳолига кўрсатилаётган телекоммуникация хизматлари сифатини ошириш мақсадида келгуси беш йил-

да 316 километр оптик толали алоқа тармоқларини ва 60 та мобиль алоқа таянч станциясини куриш назарда тутилмоқда.

Ҳазорасп туманидаги Тупроққалъа ва Саримой аҳоли пунктларида тўртта рақамли телеузаттич ўрнатиш орқали вилоят ҳудудида рақамли телевидениедан фойдаланиш даражасини 76 фоиздан 100 фоизга етказиш мўлжалланмоқда. Бу режаларни белгиланган муддатда ва юқори сифат билан амалга ошириш учун биз барча ресурс ва имкониятларга эгамиз.

Ҳаммамизга маълумки, биз бугун ахборот глобаллашуви даврида яшайпмиз. Биз истаймизми, йўқми, юртимизга турли кўринишдаги ахборот хуружлари бўлиши табиий.

Ана шундай хуружларга қарши аҳолида, айниқса, ёшларда иммунитетни мустаҳкамлаш, уларни миллий қадриятларимиз, истиқлол ғояларига садоқат руҳида тарбиялашда телевидение ва радионинг ўрни бекиёсдир.

Афсуски, Тошкентдаги республика телевидениесидан кейин иккинчи бўлиб республикамизда иш фаолиятини бошлаган Хоразм вилояти телевидениеси биноси ўтган асрнинг 60-йилларида ҳашар йўли билан қурилган. Бу бино бугунги кун талабига мутлақо жавоб бермайди.

Шу сабабли, вилоят телевидениеси учун Урганч шаҳри марказида янги бино курсак, бунга қандай қарайсизлар?

Худди шунингдек, бугунги кунда вилоятда 31 та даврий нашрлар мавжуд. Аҳолини, айниқса, ёшларни баркамол инсонлар қилиб тарбиялашдаги уларнинг аҳамиятини ҳеч нарса билан қиёслаб бўлмайди.

Шу боисдан, маҳаллий журналистларнинг малакасини ошириш, турли ижодий учрашувлар, семинар ва ўқувлар ўтказиш, касб маҳорати бўйича фикрмулоҳазалар алмашишга хизмат қиладиган «Матбуот уй» биносини курсак, мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Азиз Хоразм аҳли!

Фарзандларимизни мустақил фикрли, замонавий билим ва касб-ҳунарларни эгаллаган, соғлом ҳаётий позицияга эга, чинакам ватанпарвар инсонлар сифатида тарбиялаш биз учун ҳеч қачон ўзининг долзарблигини йўқотмайдиган масала ҳисобланади.

Бу борада аввало, касб-ҳунар коллежларини, олий ўқув юртларини битираётган ёшларни иш билан таъминлаш, уларнинг қобилияти ва салоҳиятини намоён этишлари учун етарли шарт-шароит яратиб бериш ҳаммамизнинг нафақат вазифамиз, балки бурчимиз эканини алоҳида таъкидламоқчиман.

Бугунги кунда ён-атрофимизда диний экстремизм, терроризм, гиёҳвандлик, одам савдоси, ноқонуний миграция, «оммавий маданият» деган турли балоқазоларнинг хавфи тобора кучайиб бораётганини ҳисобга оладиган бўлсак, бу муаммонинг нақадар ўткир ва кескин бўлиб турганини англаш қийин эмас.

Шу сабабли, ёшларимиз тарбиясига, айниқса, уюшмаган ёшлар билан ишлаш, бунда жамоат ташкилотлари, биринчи навбатда, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг иштирокини кенгайтириш каби масалаларга янада жиддий эътибор қаратишимиз лозим.

Бу борада бизнинг дастур ва режаларимизда қиз болаларни илм-фан, касб-ҳунар сирларини пухта эгаллашга ўргатиш, уларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш, ҳаётда муносиб ўрнини топишига кўмаклашиш, эрта

никоҳларнинг олдини олиш каби муҳим вазифалар ҳам ўз ифодасини топган. Уларни амалга оширишда яқинда қабул қилинган **«Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида»**ги қонун барчамиз учун асосий қўлланма бўлиб хизмат қилиши керак.

Барчангиз яхши тушунасизки, юқорида зикр этилган долзарб муаммоларни ҳал этиш бевосита ҳудудлар, туман ва шаҳарларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, одамларнинг ҳаётига ва кайфиятига салбий таъсир этадиган нуқсон ва камчиликларни бартараф этиш билан узвий боғлиқдир.

Шу борада биз ҳозирги вақтда айтиш мумкин бўлган ишларда бир қатор муҳим дастурлар қабул қилдик. Айтиш керакки, бу дастурларнинг айримлари кейинги пайтда қабул қилинган фармон ва қарорлар билан тасдиқланиб, уларнинг ижроси бўйича ишлар бошлаб юборилди.

Биринчидан, Тадбиркорлик фаолиятининг жадал ривожланишини таъминлашга, хусусий мулкни ҳар томонлама ҳимоя қилишга ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатидан яхшилашга доир комплекс чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилиб, фармон билан тасдиқланди.

Бу ҳақда кўп гапирмасдан фақат битта фикрни таъкидлашни зарур, деб биламан.

Ушбу дастур шу борада олдин қабул қилинган қонун ҳужжатларини жойларда сўзсиз бажариш, янада қулай ишбилармонлик муҳитини яратиш, давлат органлари томонидан тадбиркорларга ҳалақит бериш, уларнинг йўлига тўсиқ қўйиш эмас, аксинча, ҳар томонлама кенг қўмак беришни таъминлашга қаратилади.

Келгуси беш йил мобайнида Хоразм вилоятида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорларга тижорат банклари томонидан ажратиладиган кредитлар миқдорини камида уч баробар кўпайтириш бўйича аниқ вазифалар қўйилмоқда.

Бу борада кўриладиган аниқ чоралар натижасида яқин беш йилда 6 минг 500 дан ортиқ янги кичик бизнес субъекти ташкил этилади ва уларнинг умумий сони 17 мингтага етказилади.

Шу ўринда бир таклифни ўртага ташламоқчиман. Яхши биласизлар, бугунги кунда Навоий, Жиззах, Ангрен шаҳарларида эркин индустриал ҳудудлар фаолият кўрсатмоқда. Уларга қўшимча равишда ҳозир Ургут, Қўқон ва Ёғдувон туманларида ҳам ана шундай эркин иқтисодий зоналар ташкил қилинаяпти.

Хоразм вилоятида ҳам тадбиркорлик жуда ривожланган. Шунинг билан олиб, Хазорасп туманида, Питнак шаҳрида эркин индустриал зона ташкил қилсак, сизлар нима дейсизлар?

Иккинчидан, 2017–2021 йилларда қишлоқ жойларда янгиланган намунавий лойиҳалар бўйича арзон уй-жойлар қуриш дастури тасдиқланганидан барчангизнинг хабарингиз бор.

Ушбу дастурда қишлоқ жойлардаги даромади кам бўлган ва ёш оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш, қулай ва арзон кўп қаватли уйларни қуриш йўли билан уларнинг уй-жойга бўлган эҳтиёжини қондириш, турмуш даражаси ва сифатини ошириш бўйича аниқ чоратадбирлар белгиланди.

Уларга кўра, келгуси йилда 15 мингта ана шундай уй-жой қурилади. Жумладан, Хоразм вилояти-

да 2017 йилда 1 минг 72 та намунавий уй-жой куриш ва кейинги йилларда ҳам бу ишларни давом эттириш режалаштирилмоқда.

Айни пайтда шаҳар ва кишлокларимизнинг қиёфасини тубдан яхшилаш, ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш, аҳолининг турмуш даражаси ва сифатини ошириш бўйича кенг кўламли ишлар олиб борилади. Мисол тариқасида, кейинги йилда Урганч шаҳридаги Тинчлик ва Маърифатчи кўчаларини реконструкция қилиш ишлари ниҳоясига етказилади. Амир Темур номидаги истироҳат боғи реконструкция қилинади. Бундай курилиш ва ободончилик ишлари барча туман марказлари ва аҳоли пунктларида ҳам кенг кўламда олиб борилади.

Шунингдек, Урганч шаҳри ва туман марказларида замонавий лойиҳалар асосида жами 1 минг 472 та квартирага мўлжалланган 46 та кўп қаватли «Камолот» уйлари барпо этиш ва уларни ижтимоий ҳаётимизда фаол иштирок этаётган ёшларимизга топшириш мўлжалланмоқда.

Учинчидан, Худудий автомобиль йўлларини куриш ва реконструкция қилиш дастурига биноан Хоразм вилоятида келгуси беш йилда умумфойдаланишдаги маҳаллий аҳамиятга эга бўлган 123 километр автомобиль йўлларини капитал таъмирлаш, 503 километр ички йўлларни жорий ва капитал таъмирлаш, 9 та кўприкни реконструкция қилиш бўйича вазифалар белгилаб олинган.

Тўртинчидан, Шаҳар ва кишлоқларда транспорт таъминотини янада ривожлантириш дастури тайёрланмоқда.

Хоразмда аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш сифатини ошириш мақсадида охириги 5 йил давомида 393 та автобус ва 181 та микроавтобус сотиб олинди, Урганч шаҳри ва шаҳар атрофи йўналишларига қўйилди.

Бу борадаги ишларни изчил давом эттирган ҳолда, келгуси беш йилда яна 169 та автобус сотиб олиш, 6 та автостанция қуриш, чекка ҳудудларда яшовчи аҳоли учун қўшимча транспорт йўналишларини ташкил этиш режалаштирилди.

Бундан ташқари, келгуси икки йилда қарийб 76 миллион доллар инвестиция ўзлаштириш ҳисобидан умумий узунлиги 36 километрдан зиёд Мискин-Урганч темир йўл тармоғини электрлаштириш мўлжалланмоқда. Мавжуд 134 километр темир йўл тармоқлари таъмирланиб, Ҳазораспдаги вокзал реконструкция қилинади.

Бешинчидан, Қишлоқларда ичимлик суви таъминоти тармоқларини кенгайтириш ва модернизация қилиш дастурига мувофиқ яқин беш йилда Хоразм вилоятида 718 километрдан ортиқ сув тармоқлари янгитдан қурилади, 115 километр тармоқ эса тубдан таъмирланади.

40 миллион доллар инвестиция ҳисобидан Урганч, Хива ва Питнак шаҳарларида кунлик қуввати 80 минг кубометрлиқ ташкил этиладиган оқова сувни тозалаш иншоотлари ҳамда 134 километр оқова сув тармоқлари қурилади ва реконструкция қилинади.

Оролбўйи минтақасида жойлашган Хоразм воҳаси учун аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш нақадар долзарб эканини барчамиз яхши тушунамиз. Дастурда белгиланадиган ишларни амалга ошириш на-

тижасида 220 минг аҳолини ичимлик суви билан таъминлаш яхшиланиб, ичимлик суви таъминоти даражаси вилоят бўйича 91 фоизга етказилади.

Олтинчидан, Кўмир таннархини ва аҳолига харид қийматини пасайтириш, шунингдек, қиш мавсумида бу борада чайқовчилик қилишни ва нархларнинг ошиб кетишини бартараф этиш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилди.

Дастурда куз-қиш мавсумида туманлар ва қишлоқ жойларда кўмирга бўлган талабни қондириш, аҳолини кўмир билан узлуксиз таъминлаш, унинг таннархи ва истеъмолчига етказиб бериш нархини камайтириш бўйича комплекс қўшимча чора-тадбирлар назарда тутилади.

Дастурга асосан, вилоятдаги кўмир етказувчи корхона томонидан кўмирни маҳаллаларга олиб бориб, тарқатиш йўлга қўйилади.

Ҳозирги кунда Хоразм вилоятида бир тонна кўмирнинг нархи 126 минг сўм қилиб белгиланди. Шунингдек, Урганч шаҳрида брикетланган кўмир ишлаб чиқарадиган корхона ташкил этилиб, кунига 40 тонна маҳсулот тайёрлаш йўлга қўйилади.

Еттинчидан, Шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг электр энергиясидан фойдаланишини янада яхшилаш мақсадида ишлаб чиқиладиган дастур доирасида келгуси беш йилда вилоятда 1 минг 107 километр электр тармоқлари, 336 та трансформатор пункти ва 5 та подстанция куриш режалаштирилмоқда.

Тахиатош иссиқлик электр станциясидан Хоразмдаги Саримой аҳоли пунктигача 220 киловольтли электр тармоғини барпо этиш мўлжалланмоқда. Бу

лойиҳани амалга ошириш натижасида вилоят аҳолиси ва корхоналарни электр энергияси билан таъминлаш яхшиланади.

Келгуси икки йилда Боғот ва Шовот туманларида қиймати 176 миллион доллар бўлган 60 мегаватт қуёш электр станцияси қуриш мўлжалланаётганини айтиб ўтишни зарур, деб биламан.

Саккизинчидан, Мактабгача таълим муассасаларини реконструкция ва модернизация қилиш дастури тайёрланмоқда. Боланинг инсон сифатида шаклланиши, аввало, оилада ва болалар боғчасидаги шароит ва тарбия ишларига боғлиқ. Олимлар ва педагоглар бола тарбияси қанча эрта бошланса, шунча яхши, деб ҳисоблайдилар.

Шунинг учун фарзандларимиз камолоти йўлида биз маблағ ва имкониятни аямаслигимиз керак. Дастурда янги болалар боғчалари қуриш, уларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, юқори малакали педагог кадрлар тайёрлаш, таълим-тарбия жараёнларига замонавий усулларни жорий этиш бўйича амалий чора-тадбирлар кўзда тутилган.

Хоразм вилоятида келгуси беш йилда жами 228 та мактабгача таълим муассасаси реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади.

Айни вақтда бу соҳада хусусий болалар боғчалари фаолиятини йўлга қўйишга ҳам кенг имконият очиб берилади.

Тўққизинчидан, Бозорларни реконструкция ва модернизация қилиш, савдо тизимини такомиллаштириш дастури ишлаб чиқилмоқда. Бозорлар – азалдан юртимизда тинчлик, тўқинлик ва фаровонлик белгиси

ҳисобланади. Айни вақтда бозорлар – ҳаёт даражамиз, миллий маданиятимизнинг кўзгуси ҳамдир.

Дастурга мувофиқ, келгуси беш йилда Урганч шаҳри ва 9 та туман марказида жойлашган деҳқон бозорлари реконструкция қилинади. Бундан ташқари, Урганч шаҳридаги маҳаллаларда жойлашган кичик бозорларнинг қиёфаси ҳам замонавий кўринишга келтирилади.

Шунингдек, бозорлар қошидаги савдо-харид корхоналари ва автомобиллар тўхташ жойлари фаолиятини яхшилаш, бозорлар фаолиятини, шу йўналишдаги меъёрий-ҳуқуқий базани такомиллаштириш бўйича зарур ишлар амалга оширилади.

Яна бир муҳим дастур – пенсионерларга тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш масалалари билан боғлиқ.

Тайёрланаётган ушбу дастурда муҳтарам фахрийларимиз олдидаги фарзандлик бурчимизни адо этиш, уларнинг умрини мазмунли қилиш мақсадида келгуси беш йилда пенсионер, ногирон, ёлғиз қариялар ва аҳолининг кам таъминланган қатламларига тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш тизимини янада ривожлантириш назарда тутилмоқда.

Жумладан, Хоразм вилоятида ана шундай тоифага мансуб фуқароларнинг соғлигини мустаҳкамлаш учун ҳар йили уларнинг 2 минг 250 нафарини, шунингдек, 450 нафар уруш ва меҳнат фронти фахрийсини турли санаторийларга имтиёзли йўлланмалар билан таъминлаш режалаштирилмоқда.

Ҳозирги пайтда айрим кексаларимиз саломатлиги ёки бошқа сабаблар туфайли ана шу йўллардан фойдалана олмаяпти.

Хўш, бундай шароитда нима қилиш керак? Ушбу йўлланманинг ўртача нархи ҳозирги кунда 800 минг сўмни ташкил этмоқда. Биз бундай нуронийларимизга йўлланмаларнинг пулини беришга қарор қилдик. Ўйлайманки, бу – адолатли ечим.

Бундан ташқари, «Нуроний» жамғармаси, «Маҳалла» жамоат фонди, Касаба уюшмалари ва жамоат ташкилотлари ҳамкорлигида ёлғиз қарияларни ҳар йили қиш мавсуми учун кийим-бош ва озиқ-овқат захираси билан таъминлаш ишлари бундан буён ҳам давом эттирилади.

Келгуси тўрт йилда юртимиздаги барча «Мурувват» ва «Саховат» уйлари реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш, уларда ҳар жиҳатдан замонавий шароитлар яратиш белгиланган.

«Нуроний» жамғармасининг мақоми ва мавқеини кўтариш, унинг вилоят ва республика тузилмаларининг штат бирликларини кўпайтириш, моддий-техник базасини мустаҳкамлашга биз алоҳида эътибор қаратамиз.

Биринчи навбатда, шаҳар ва туманларда жамғарманинг давлат бюджетидан маблағ билан таъминландиган бўлимлари ташкил этилади.

Азиз дўстлар, мўътабар кексаларимиз, ота-онаю бо-бо-момоларимиз бошимиздаги тожи давлатимиз эканини ҳеч қачон унутмайлик.

Бу ғанимат, кўз очиб юмгунча ўтиб кетадиган ҳаётда уларни қанча кадрлаб, қанча эъзозласак, бу дунёда ҳам, у дунёда ҳам ҳеч қачон кам бўлмаймиз.

Яна бир муҳим ҳужжат — оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастури ишлаб чиқилмоқда.

Дастурга мувофиқ, барча янги туғилган чақалоқлар, ўсмир қизлар, ҳомиладор ва туғиш ёшидаги аёллар бугунги 70 фоиз ўрнига 100 фоиз патронаж тизими билан қамраб олинади. Натижада, касалланиш ҳолатларининг олди олиниб, оналар ва болаларда касалликларни эрта аниқлаш кўрсаткичи 60 фоиздан 85 фоизга етказилади.

Шунингдек, дастурда аёллар ва болаларга тиббий хизмат кўрсатишни замонавий талаблар даражасига кўтариш, жумладан, шу йўналишдаги даволаш ва профилактика ташкилотларининг моддий-техник базасини ва кадрлар таркибини янада мустаҳкамлаш, уларга махсус ва юқори технологиялар асосида тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар назарда тутилмоқда.

Хоразм вилоятида ҳам келгуси беш йилда Қўшқўпир, Ҳазорасп, Урганч ва Янгибозор туманлари тиббиёт бирлашмаларига қарашли туғруқ комплекслари ва болалар бўлимлари, Урганч шаҳридаги клиник шифохонани реконструкция қилиш ва жиҳозлаш режалаштирилмоқда.

Яна иккита муҳим ҳужжат – Фармацевтика саноатини янада ривожлантириш ҳамда Аҳолини дори воситалари билан таъминлаш даражасини ошириш ва доридармон нархлари шаклланишини такомиллаштириш дастурлари ишлаб чиқилмоқда.

Бизда дори воситалари ишлаб чиқариш ва доридармонларнинг нархи масаласида муаммолар борлигини очиқ тан олишимиз керак. Бу масалалар аҳолини қийнаётгани, уларнинг кўп маблағи дори-дармонга сарф бўлаётгани ҳеч кимга сир эмас. Дастур доираси-

да умуман тиббиёт соҳасини тубдан ислоҳ қилишга қаратилган 4 та ҳукумат қарорини қабул қилиш белгиланган.

Жумладан, фармацевтика соҳасида 2016–2020 йилларда мамлакатимизда 67 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади.

Натижада фармацевтика маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 2,5 баробар кўпаяди. 22 та йўналиш бўйича кенг турдаги янги дори воситаларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Хоразм вилоятида келгуси беш йилда 39 та корхонада 100 дан ортиқ номдаги импорт ўрнини босадиган дори воситалари ишлаб чиқарилади. Вилоятдаги шаҳар ва туман тиббиёт бирлашмаларида ижтимоий дорихоналар ташкил қилинади ва уларда дори воситалари арзон, мақбул нархларда сотилиши таъминланади.

Ўн тўртинчидан, қаттиқ маиший чиқиндиларни санитария йўли билан тозалаш ва зарарсизлантириш тизимини янада такомиллаштириш дастури тайёрланмоқда. Бу масалага менинг маърузамда жуда қисқа – ярим бетгина жой ажратилган, лекин унинг қандай катта аҳамиятга эга эканини тушуниш, англаш қийин эмас.

Дастурда келгуси беш йилда қаттиқ маиший чиқиндиларни санитария йўли билан тозалаш ва зарарсизлантириш бўйича муҳим тадбирлар белгиланади.

Жумладан, Хоразм вилоятида 71 та ноқонуний жойда тўпланиб қолган чиқиндиларни жорий йил охиригача тугатиш вазифаси қўйилмоқда. Вилоятдаги санитария-тозалаш ва ободончилик ташкилотлари қўшимча равишда 15 та махсус юк транспорт воситаси ва бошқа зарур техникалар билан таъминланади.

Келгуси икки йилда жами 4 миллиард 700 миллион сўмдан ортиқ маблағ ҳисобидан вилоятдаги маиший чиқинди полигонлари тартибга солинади.

Ҳаммамиз тушунамизки, кун тартибига қўйилаётган бундай улкан масалаларни ҳал қилиш учун, аввало, маблағ керак, даромад керак. Шу нуқтаи назардан қараганда бугунги кунда маҳаллий бюджетларнинг субвенцияга қарамлик даражасини кескин камайтириш долзарб вазифа бўлиб турибди. Ҳозирги вақтда 8 та туман – Боғот, Гурлан, Кўшкўпир, Хонқа, Хива, Шовот, Янгиариқ ва Янгибозор туманлари маҳаллий бюджетлари харажатларининг 33–62 фоизи субвенция ҳисобига қопланмоқда.

Албатта, вилоят иқтисодиётини ривожлантириш бўйича юқорида айтиб ўтилган чора-тадбирлар ишлаб чиқаришнинг сезиларли даражада ўсишини, демакки, маҳаллий даромад базасини ҳам кўпайтиришни таъминлайди. 2020 йилда Хива ва Хонқа туманларини, 2021 йилда Шовот туманини субвенциядан чиқариш кўзда тутилмоқда.

Азиз юртдошлар!

Сизларнинг эътиборингизни яна бир муҳим масалага қаратмоқчиман. Бу халқимизнинг тинчлиги, кафолатланган хавфсизлигини таъминлаш масаласидир. Биз бу мақсадга эришиш учун ҳозирги вақтда Ички ишлар вазирлиги тизимини тубдан ўзгартириш чора-тадбирларини кўряпмиз.

Ўз пайтида Муҳтарам Юртбошимиз ички ишлар идораларининг энг қуйи тизимида профилактика инспекторларини ташкил қилган эдилар. Аммо бугун бу инспекторлар профилактика, яъни жинойтларнинг

олдини олиш билан шуғулланмаяпти, аксинча, содир бўлган жиноятларни рўйхатга олиш, юқори идораларга ҳисобот ёзиш билан банд.

Шу сабабли, бу масалага қарашимизни тубдан ўзгартириб, маҳалладаги участка нозирларига самарали фаолият кўрсатиши учун барча шароитларни яратиб берамиз. Уларга хизмат уйлари ва автомашиналар берилади. Участка нозирлари энди кечаси билан ухламай, маҳалла осойишталигини қўриқлаб юрадиган бўлади.

Шунингдек, ҳар бир туман ҳоками ва туман ички ишлар бўлимлари раҳбарларининг ёшлар билан ишлаш бўйича ўринбосари лавозими жорий этилади.

Бу раҳбарларнинг асосий вазифаси маҳаллада участка инспекторлари билан ишлашни ташкил этади. Уларнинг кечаси маҳаллада юрганини аҳоли кўрса, ўз хавфсизлигига қаноат ҳосил қилади. Шундагина одамлар уйда тинч-хотиржам ухлайди.

Азиз дўстлар!

Мустақиллик йилларида биз эришган энг катта ва бебаҳо бойлик – кўпмиллатли халқимизнинг аҳиллиги, жамиятимиздаги ўзаро меҳр-оқибат ва ҳамжиҳатлик муҳитидир.

Бутун дунёда мураккаб вазият юзага келаётган, терроризм, экстремизм ва радикализм хавфи тобора ортиб бораётган бугунги шароитда доимо хушёр ва огоҳ бўлиш, мамлакатимизнинг мудофаа қобилятини, Қуролли Кучларимизнинг салоҳиятини ҳар томонлама мустаҳкамлаш – хавфсизлик ва барқарорликни ҳамда халқимизнинг осойишта ҳаётини таъминлашнинг энг муҳим шарт ва қафолатидир.

Яна бир бор таъкидлаб айтмоқчиман – биз мамлакатимиз суверенитети ва мустақиллигига таҳдид солишга уринадиган ёвуз кучларнинг ҳар қандай ҳаракатларига кескин зарба беришга қодирмиз.

Ташқи сиёсат соҳасида Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти томонидан ишлаб чиқилган принцип ва ёндашувларга тўлиқ амал қилиш сайловолди дастуримизнинг муҳим таркибий қисмини ташкил этади.

Бу сиёсатнинг асосий маъно-мазмунини – тинчлик-парварлик, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик, юзага келадиган зиддият ва қарама-қаршиликларни фақат тинч, сиёсий йўл билан ҳал этиш, барча хорижий давлатлар ва жаҳон ҳамжамияти билан амалий ҳамкорлик қилишдан иборат.

Мамлакатимиз ҳеч қандай ҳарбий-сиёсий блокларга қўшилмайди, бошқа давлатларнинг ҳарбий база ва объектлари Ўзбекистон ҳудудида жойлаштирилишига, шунингдек, ҳарбий хизматчиларимизнинг мамлакатимиз ҳудудидан ташқарида бўлишига йўл қўйилмайди.

Ташқи сиёсатни амалга оширишда барча давлатлар, биринчи навбатда, қўшни мамлакатлар билан дўстона муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни ўзимизнинг биринчи даражали вазифамиз деб биламиз.

Мен мана шу маърузага тайёргарлик кўриш жараёнида мутафаккир бобомиз Абуллайс Самарқандийнинг шу ҳақда айтган бир фикрига дуч келдим. Бу улуғ зот, мана, нима деб ёзган эканлар:

«Парвардигор бизга насиба қилиб яратган барча неъмат ва бойликлар ичида доимо кадр-

қиммат қилишимиз лозим бўлган, эъозлашимиз шарт бўлган олий фазилат – бу дўстлик ва меҳроқибатдир».

Қаранг, қандай зўр, қандай чуқур маъноли, бугунги кунимиз учун ҳам қандай зарур гап.

Бугун мана шу эзгу йўлда янги амалий қадамлар қўяётганимиз, жумладан, Хоразм вилоятига яқин қўшни бўлган қардош Туркменистон давлатининг Президенти ҳурматли Гурбангули Бердимухамедов билан ўтказган музокараларимиз, ўзаро ҳамкорлик алоқаларимиз ривожланиб бораётгани бунинг яна бир тасдиғидир ва биз бу ишларни изчил давом эттирамиз.

Бундай ҳамкорлик ришталари ҳам юртимизда, ҳам минтақамизда тинчлик ва тараққиётни мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Муҳтарам ва қадрли юртдошларим!

Биз сайловолди дастуримизда белгилаб олган мақсад ва вазифаларни ҳаётга тўлиқ татбиқ этиш, мамлакатимизни янада ривожлантириш учун келгуси беш йилга мўлжалланган асосий устувор йўналишлар бўйича Ҳаракат стратегиямизни ишлаб чиқамиз.

Ўтган даврда мамлакатимизда самарали амалга ошириб келинган сиёсий, ижтимоий, иқтисодий ва гуманитар соҳалардаги тараққиёт йўлини янги босқичга кўтаришда биз юртимизда яшаётган, миллати, тили ва динидан қатъи назар, мана шу заминнинг гуллаб-яшнаши йўлида фидокорона меҳнат қилаётган барча юртдошларимиз, бутун халқимизнинг ақл-заковати ва бунёдкорлик салоҳиятига таянамиз.

Мен бутун халқимиз қаторида гўзал ва бетакрор Хоразм вилоят аҳлининг тинч, эркин ва фаровон ҳаётини

таъминлаш, унинг эзгу орзу-ниятларини амалга ошириш йўлида бутун борлиғимни аямасдан хизмат қилишни, сизларнинг ишончингизни оқлашни ўзим учун юксак шараф деб биламан.

Сўзимнинг охирида сизларга ва сизлар орқали кўпни кўрган, мард ва олижаноб, бағрикенг Хоразм аҳлига сиҳат-саломатлик, бахт ва омад, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Эътиборингиз учун раҳмат.

**Шовот тумани,
2016 йил 11 ноябрь**

**ОҚҚЎНГИЛ, ОРИЯТЛИ ВА
МЕҲНАТКАШ ИНСОНЛАР ЮРТИ
(СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТИ САЙЛОВЧИЛАР
ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДАГИ
НУТҚ)**

Ассалому алайкум, мухтарам юртдошлар!

Қадрли дўстлар!

Авваламбор, сиз, азизлар билан мана шу кутлуғ заминда, не-не улуғ зотлар яшаб ўтган табаррук Сурхон тупроғида учрашиб турганимдан ғоят хурсандман.

Фурсатдан фойдаланиб, сизларга ва сизлар орқали мард ва олижаноб, меҳмондўст ва ориятли Сурхон аҳлига юксак ҳурмат ва эҳтиромимни, эзгу тилақларимни билдиришни ўзим учун шараф деб биламан.

Мана, ҳозиргина Биринчи Президентимизни, барчамиз учун азиз ва қадрли бўлган мухтарам Ислом Абдуғаниевични эслаб, у кишининг хотирасига ҳурмат бажо келтирдик. Биз – ҳаммамиз, қаерда, қайси соҳада ишлашимиздан қатъи назар, буюк раҳбаримизнинг меҳридан баҳраманд бўлганмиз.

Юртбошимиз бутун Ўзбекистонни ягона, улкан бир оила деб билар эдилар. **«Қани энди, қулочим етганида барча-барчангизни бағримга босиб, сизларга бўлган меҳримни, ҳурматимни изҳор қилардим»**, деб айтган гапларига ҳаммамиз кўп бор гувоҳ бўлганмиз.

Биз учун мустақил Ўзбекистон, озод ва обод Ватан тимсолига айланиб кетган Йўлбошчимизни юртимизда етти ёшдан етмиш ёшгача – барчамиз чексиз меҳр билан севар эдик. У кишини ишда ҳам, ҳаётда ҳам ибрат намунаси, мустаҳкам таянчимиз ва суянчимиз деб билар эдик.

Ислом ака том маънода халқ, миллат етакчиси эдилар. Шунинг учун мамлакатимизнинг қайси ҳудуди,

қайси минтақасига бормасин, одамлар у кишини энг яқин кадрдонидек кутиб оларди. Жумладан, Сурхон заминида ҳам улуғ устозимиз раҳбарлигида катта ишлар амалга оширилганини, қанча-қанча учрашувлар, самимий гурунглар, тарихий анжуманлар ўтказилганини ҳаммамиз яхши эслаймиз.

Бугунги кунда Сурхондарёнинг қайси шахри ёки қишлоғига бормайлик, ким билан суҳбатлашмайлик, албатта, Биринчи Президентимизнинг ташаббуслари билан рўёбга чиққан улкан ишларнинг натижасини кўрамиз, халқимизни у кишининг хотирасига қилаётган дуоларини эшитамиз.

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевичнинг сиёсий меросини, бебаҳо ўғит ва насиҳатларини қалбимга, юрагимга жойлаб, азиз устозимиз бошлаган ишларни сизлар билан, бутун халқимиз билан бирга давом эттириш, янги босқичга кўтаришни мен ўзимнинг муқаддас бурчим деб биламан. Айни ана шундай эзгу мақсад менинг сайловолди дастуримнинг асосий ғояси, мазмунини ташкил этади.

Ҳаммангиз яхши биласиз, Юртбошимиз Сурхон воҳасига, Сурхон аҳлига алоҳида эътибор, юксак ҳурмат-эҳтиром билан қарар эдилар. 2014 йили шахсан ўзлари келиб, Термиз шахрига Амир Темур орденини топширганлари ҳам бунинг яна бир ёрқин далили бўлган эди.

Мустақиллик йилларида Термиз шахрида қандай катта ишларни амалга оширганимиз, илгари ёпик, чекка ва қаровсиз бир шаҳарча бўлган бу маскан ҳозирги кунда гўзал ва замонавий шаҳарга айланиб бораётгани ҳақида сизларга ортиқча гапириб ўтиришнинг ҳожати бўлмаса керак.

Тошгузар – Бойсун – Кумқўрғон темир йўлининг қурилгани, янги-янги корхоналар, турар-жойлар, таълим, тиббиёт, маданият ва спорт масканлари барпо этилгани – буларнинг барчаси Сурхондарё вилоятининг қиёфаси, ривожланиш суръатларини тубдан ўзгартириб юборди. Энг муҳими, Сурхон элининг шаъни ва ғурури тикланди.

Сурхон воҳасининг Зараутсой, Тешиктош ғорлари, Боботоғ ва Бойсунтоғ қояларидаги расмлар бу замин жаҳон цивилизациясининг бешикларидан эканига гувоҳлик беради.

Бақтрия, Кушон каби кўҳна давлатлар тарихи, Далварзинтепа, Кампиртепа, Зартепа қалъаси сингари ноёб ёдгорликлар бу ерда қадим замонларда ҳам юксак тараққиёт мавжуд бўлганини исботлайди.

Сурхондарёни Яратганнинг ўзи гўзал табиат билан сийлаган. Олтинсой, Сангардак, Сайроб, Дарбанд, Хонжизза, Боботоғ каби гўзал гўшаларни бир бор кўрган, «Алпомиш» достонини бахшиларнинг ўзидан эшитган одам бу диёрга умрбод мафтун бўлиб қолади.

Ўзининг ҳалол меҳнати, бетакрор истеъдод ва маҳорати билан Сурхондарё ривожига муносиб ҳисса қўшиб келаётган кўплаб фидойи юртдошларимиз номларини бугун ҳурмат билан тилга оламиз. Бу ҳақда гапирганда, аввало, Ўзбекистон Қаҳрамонлари, миришкор фермерлар Иброҳим Файзуллаев, Аҳмад Нарзуллаев, Исохон Баҳромов, темир йўлчилар Юсуф Зияев, мархум Ҳамза Маҳкамов каби инсонларнинг ҳаёти ва фаолиятини эл-юртга садоқат билан хизмат қилишнинг ёрқин намунаси, десак, айти ҳақиқат бўлади.

Шулар қаторида академик Назар Тўраев, профессорлар Холтўра Мирзақулов, Тўхташ Аннаев, маънавият

фидойиси Тоштемир Турдиев каби илм-фан намояндалари, Шохида Орипова, Мамаюсуф Хўжамбердиев, Зулхумор Хидирова сингари жонкуяр педагоглар, Эргаш Искандаров, Курбон Маманазаров каби моҳир шифокорлар ва бошқа соҳа вакиллари номларини алоҳида таъкидлаш ўринлидир.

Сурхон замини ўзбек маданияти ривожига улкан ҳисса қўшган машҳур рассом Рўзи Чориев, Шукур Холмирзаев, Тоғай Мурод, Менгзиё Сафаров, Шафоат Раҳматуллаев каби атоқли адибларнинг она юрти эканини ҳаммамиз яхши биламиз.

Шу заминда униб-ўсиб, камолга етган Ўзбекистон халқ шоирлари Усмон Азим, Сирожиддин Саййид, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Эркин Аъзам, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, шоир Эшқобил Шукур, адабиётшунос Абдулла Улуғов ва бугунги кунда шу ерда яшаб, баракали ижод қилиб келаётган Болта Ёриев, Жамила Эргашева, Менгнор Олломурад, Сафар Кокилов сингари истеъдодли шоир ва ёзувчиларимизнинг асарларини халқимиз севиб ўқийди.

Сурхон воҳасининг ўзига хос миллий руҳ билан йўғрилган бетакрор санъати бор. Ўзбекистон халқ артистлари Гулнора Равшанова, Маҳмуд Намозов, Самандар Алимов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Ҳосила Раҳимова, машҳур «Сурхон» гуруҳини мамлакатимизда билмайдиган одам топилмаса керак.

Ноёб бойлигимиз бўлган фольклор санъатини асрлар оша асраб-авайлаб, уни янада бойитиб келаётган Ўзбекистон халқ бахшилари Шоберди Болтаев, Абдуназар Поёнов, Хушбоқ Мардонакулов, Шодмон Хўжамбердиевга барчамизнинг номимиздан чуқур миннатдорлик билдиришга руҳсат бергайсиз.

Сурхондарё азалдан мард ва ботир инсонлар, алп пахлавонлар юрти бўлиб келган. Машҳур полвонларимиз Самижон Убайдуллаев, Санжар Тўхташев, Шароф Холмаматов, Шарафуддин Лутфуллаев, Бекзод Тўрабоев каби спортчиларимизни, уларнинг изидан келаётган ўнлаб, юзлаб ёшларнинг номларини бугун фахр билан тилга оламиз.

Сурхон ёшларининг спорт соҳасида эришаётган ютуқлари ҳар қандай юксак таърифга муносибдир. Охириги беш йилда вилоят спортчилари жаҳон ва Осиё чемпионатларида, халқаро мусобақаларда 62 та олтин, 67 та кумуш, 111 та бронза медалини қўлга киритишга эришдилар. Нуфузли халқаро мусобақаларда ана шундай юксак натижаларга эришиб, Ватанимиз шуҳратини дунёга тараннум этиб келаётган Сухроб Турсунов, Рустам Эргашев, Ситора Ҳамидова, Барно Мирзаева, 15-паралимпия ўйинларида бронза медалини қўлга киритган Аҳрор Бозоров ва Фахриддин Ҳамроев каби азму шижоатли ёшларимизга, уларнинг мураббийларига яна бир бор чуқур ҳурматимиз ва ташаккуримизни билдирсак, айти муддао бўлур эди.

Азиз дўстлар!

Маълумки, Сурхондарё вилояти ўзининг иқтисодий салоҳияти, муҳим географик ўрни, табиий имкониятлари билан мамлакатимиз тараққиётида алоҳида аҳамиятга эга.

Мустақиллик йилларида ана шу салоҳият ва имкониятларни воҳа аҳли, бутун халқимиз манфаатлари йўлида ишлатиш бўйича улкан ишлар амалга оширилди. Вилоят иқтисодиёти барқарор ўсиш суръатлари билан ривожланиб бормоқда. Бунинг тасдиғини 2010 йилга нисбатан ялпи ҳудудий маҳсулот ҳажми 1,8 баробар ўсгани мисолида кўриш мумкин.

Саноат соҳасини оладиган бўлсак, охири беш йилда унинг ялпи ҳудудий маҳсулотдаги улуши 16 фоиздан 20 фоизга етганини қайд этиш жоиз.

Тўпаланг гидроэлектростанцияси, Жарқўрғон нефтни қайта ишлаш заводи, «Шарғун кўмир», «Хўжаикон туз» акциядорлик жамиятлари, «Хонжизза» конбойитиш мажмуаси каби йирик саноат корхоналари вилоят саноатида етакчи ўрин тутади.

Бу заминдаги мавжуд 63 та қўшма корхонадан 31 таси сўнгги беш йилда, илгари бундай корхоналар бўлмаган туманларда ташкил этилгани эътиборлидир.

Яна бир аҳамиятга молик жиҳати шундаки, шу ўтган даврда 8 та ҳудудий корхонада Маҳаллийлаштириш дастури доирасида 3 миллиард 200 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Вилоятда **кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳаси** ҳам жадал ривожланмокда. Бунинг тасдиғини кейинги беш йилда уларнинг сони 12 фоизга ошиб, 13 мингтага етганида кўриш мумкин. Натижада мазкур соҳанинг ялпи ҳудудий маҳсулотдаги улуши 75 фоизга, ҳудудий экспортдаги улуши эса 58 фоизга етди. Энг муҳими, меҳнат билан банд аҳолининг 80 фоизи ана шу соҳада фаолият кўрсатмокда.

Ҳурматли юртдошлар!

Барчамизга яхши аён, Сурхон воҳаси азал-азалдан унумдор тупроғи, ишнинг кўзини биладиган, бир йилда икки-уч марталаб ҳосил оладиган миришкор дехқонлари билан шуҳрат қозониб келади. Юртимиз бозорларига қишин-ёзин эртаги қарам ва сабзавотларни, барра кўкатларни, полиз, меваю узумни, цитрус меваларни етказиб берадиган ҳам Сурхондарёнинг заҳматкаш фермер ва дехқонларидир.

Мамлакатимиздаги экин майдонларининг 7 фоизи Сурхондарё вилоятига тўғри келади. Вилоят деҳқонлари юртимизда етиштириладиган пахта ва ғалланинг 8-9 фоизини, мева ва сабзавотнинг 11 фоиздан зиёдини етказиб бермоқда.

Кейинги беш йилда пахта майдонлари 12 фоизга қисқартирилиб, кўпроқ даромад берадиган мева-сабзавот ва полиз экинлари майдонлари кенгайтирилгани туфайли вилоят деҳқончилигида чуқур таркибий ўзгаришлар юз бермоқда. Вилоятда қишлоқ хўжалигини модернизация ва диверсификация қилиш ишлари бундан кейин ҳам давом эттирилиб, мева-сабзавот етиштириш, уни қайта ишлаш саноати кенг ривожлантирилади.

Мен ўтган сафар Сурхондарёга келганимда Термиз туманида 25 миллион АҚШ доллари ҳисобидан барпо этилган янги корхонанинг иши билан яқиндан танишган эдим. Асосан экспортга маҳсулот чиқарадиган мана шундай замонавий ишлаб чиқариш корхоналари нафақат вилоят, балки мамлакатимиз аграр соҳасининг келажагини ташкил этиши зарур. Биз бундай корхоналарни қўллаб-қувватлаб, уларга қўшимча имконият ва преференциялар бериш учун барча чора-тадбирларни кўришга тайёرمىз.

Воҳанинг заҳматкаш деҳқонлари бу йил ҳам барча қишлоқ хўжалиги тармоқлари бўйича мўл ҳосил етиштириб, уни ўз вақтида, юқори сифат билан йиғиб-териб олдилар. Фурсатдан фойдаланиб, вилоятнинг миришкор деҳқон ва фермерлари, барча дала меҳнаткашларига, сиз, азиз Сурхон аҳлига фидокорона меҳнатингиз учун чин қалбимдан ташаккур билдираман.

Муҳтарам дўстлар!

Вилоятда қабул қилинган йиллик иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш дастурлари асосида кейинги беш йилда 376 мингта янги иш ўрни яратилгани шу муҳим масалани ечиш йўлидаги катта амалий қадамдир.

Ана шундай чора-тадбирлар туфайли аҳолининг турмуш даражаси ва сифати тобора юксалиб бормоқда.

Бунинг исботини ўтган беш йилда вилоятда ҳар юзта хонадонга тўғри келадиган автомобиллар сони 1,8 марта, пилесослар 1,5 баробар, кир ювиш машиналари 1,3 карра, телевизор ва холодильниклар 1,1 баробар кўпайганида кўриш мумкин.

Вилоятда шаҳар ва қишлоқлар қиёфасини тубдан ўзгартириш, қишлоқ аҳолиси учун шаҳардагидан қолишмайдиган уй-жойлар қуриш бўйича катта ҳажмдаги ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, ўтган беш йилда намунавий лойиҳалар асосида 178 та массивда 5 минг 800 га яқин уй-жой барпо этилганини таъкидлаш ўринлидир.

Биз учун муҳим аҳамиятга эга бўлган соҳа – транспорт инфратузилмасини, ахборот-коммуникация тармоқларини ривожлантириш бўйича ҳам вилоятда катта ишлар қилинмоқда.

Хабарингиз бор, ҳозирги кунда Тошгузар – Бойсун – Қумқўрғон темир йўлини электрлаштириш бўйича ишлар амалга оширилмоқда. Бу лойиҳа якунига етказилиши билан темир йўл орқали юк ташиш харажатлари ўртача 20 фоизга камаяди, йўловчи ва юк ташиш тезлиги 1,5 баробар ошади.

Бундай мисолларни газ тармоқларини қуриш ва таъмирлаш, оптик толали алоқа тармоқларини ишга туши-

риш, Интернетдан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш, рақамли телевидениега ўтиш борасида олиб борилаётган ишлар бўйича ҳам келтириш мумкин.

Ижтимоий ҳаётимизда катта ўрин тутадиган соғлиқни сақлаш тизимидаги ислохотлар ҳам изчил давом эттирилмоқда. Кейинги беш йилда 36 та тиббиёт муассасаси, жумладан, вилоят кўп тармоқли тиббиёт маркази, онкология, эндокринология, сил касалликлари диспансерлари ва бошқа шифохоналар реконструкция қилингани ва жиҳозлангани ҳам бу фикрни тасдиқлайди.

Мамлакатимизда соғлом ва баркамол авлодни вояга етказиш мақсадида таълим ва тарбия соҳасидаги ишлар кўлами ҳам тобора ортиб бормоқда. Бу борада кўплаб умумтаълим мактаблари, лицей ва коллежлар, болалар спорти иншоотлари, мусиқа ва санъат мактабларида катта ҳажмда қурилиш, реконструкция ва капитал таъмирлаш ишлари амалга оширилганини таъкидлаш лозим.

Ҳурматли Сурхон аҳли!

Ўйлайманки, сизлар менинг сайловолди дастуримининг асосий йўналишлари билан яхши танишсиз. Дастурда бутун мамлакатимиз қатори Сурхондарё вилоятини ҳам янги тараққиёт босқичига олиб чиқиш бўйича аниқ мақсад ва вазифалар белгилаб олинган.

Вилоятда яқин беш йилда янги ишлаб чиқариш қувватларини яратиш, корхоналарни модернизация қилиш, техник ва технологик янгилаш бўйича 600 дан ортиқ инвестиция лойиҳасини амалга ошириш режалаштирилмоқда. Жумладан, Жарқўрғон нефтни қайта ишлаш заводида нефть қазиб олиш, нефть ва газ конденсатини қайта ишлаш ҳажминини кўпайтириш бўйича

140 миллион долларлик лойиҳа амалга оширилади. Шеробод туманида 100 мегаваттли фотоэлектр станцияси барпо этилади.

Озиқ-овқат саноатида келгуси беш йилда 210 та, **енгил ва чарм-пойабзал саноати тармоқларида** эса 127 та инвестиция лойиҳаси жорий этилади. Бу ҳақда гапирганда, 10 та йирик инвестиция лойиҳасини амалга ошириш натижасида пахта толасини қайта ишлаш даражаси вилоятда бутунги 8 фоиздан қарийб 84 фоизга етказилишини алоҳида қайд этиш лозим.

Тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноатини янада ривожлантириш соҳасида янги, муҳим режалар белгиланган. Дастурга мувофиқ яқин беш йилда 2 миллиард 200 миллион доллар инвестиция жалб этиш ҳисобидан 120 та янги корхона ташкил этилади ва 20 та корхона модернизация қилинади. Бунинг натижасида юртимизда тўқимачилик ва тикув-трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 2,2 марта ортиши режалаштирилган.

Бу борада Сурхондарё вилоятида 12 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади. Мисол учун, келгуси йили Сариосиё туманида 7 миллион 500 минг долларлик лойиҳа ҳаётга татбиқ этилиб, йилига 10 миллион жуфт пайпоқ ишлаб чиқариш имконияти яратилади. Шунингдек, келгуси икки йилда ушбу чегарадош туманда энг замонавий технологиялар асосида тикув фабрикаси ҳамда тўқимачилик корхонаси барпо этилади.

2017–2018 йилларда Шеробод туманида «Нортекс стайл» хорижий корхонаси томонидан йилига 15 минг тонна ип-калава, 5 минг тонна бўялган ип-калава, 4 минг тонна трикотаж газлама, 2 миллион 500 минг дона тикувчилик маҳсулоти ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Бундан ташқари, **қурилиш маҳсулотлари саноатида** 189 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади.

Бугунги кунда Ўзбекистонимиз улкан қурилиш майдонига айланганини ҳаммамиз кўриб турибмиз. Катта ҳажмдаги ана шундай бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишлари, аввало, мана шу тармоқни жадал ривожлантиришни талаб қилади. Бой хомашё ресурслари Сурхондарёда кўп. Шуларни ишга солиш ҳисобидан Шеробод ва Жарқўрғон туманларида цемент заводи, Термиз ва Бойсун туманларида ДСП, гипсокартон, Денов туманида полиэтилен қувурлар ишлаб чиқариш корхонаси қурилади.

Ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш дастури доирасидаги ишлар ҳам давом эттирилади. Келгуси йили бу йўналишда 17 та лойиҳани амалга ошириш режалаштирилган бўлса, 2021 йилга бориб, уларнинг сони 36 тага етказилади.

Вилоятда яқин беш йилда экспорт ҳажмини камида икки баробар ошириш, экспорт фаолиятига яна камида 140 та корхонани жалб этиш мўлжалланмоқда.

Сурхондарёнинг Тожикистон, Туркменистон ва Афғонистон билан чегарадош ҳудудда жойлашгани дунё бозорларига чиқишга қулай имконият яратади. Айниқса, халқаро транзит ҳудуд сифатида юк ташиш кўламини кенгайтириш, хомашё, ярим тайёр ва тайёр маҳсулотлар экспортини кескин ошириш, халқаро хизматлар ҳажмини кенгайтириш учун бу ерда барча шароитлар етарли. Биз ана шу имкониятларни тўлиқ ишга солишни режалаштирганмиз. Яқинда Термизда барпо этилган янги божхона комплекси шу борада муҳим қадам бўлиши шубҳасиз.

Вилоятда **туризм соҳасини** янада ривожлантириш учун яқин беш йилда 25 та янги замонавий

меҳмонхона қуриш ва 10 та меҳмонхонани кенгайтириш режалаштирилмоқда. Ана шундай кенг кўламли ишлар ҳисобидан 2021 йилгача вилоятга келадиган хорижий туристлар сонини йилига 70 мингга етказиш кутилмоқда.

Иқтисодиётимизнинг етакчи тармоғи бўлган қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва модернизация қилиш бўйича ҳам олдимизда катта вазифалар турибди.

Аввало, ризқ-рўзимиз манбаи бўлган ер ва сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, кўптармоқли фермер хўжаликларини ривожлантириш, ирригация-мелиорация тизимини яхшилаш кўзда тутилмоқда.

Жумладан, 445 километрдан иборат коллектор-дренаж тармоқлари қурилади ва реконструкция қилинади, 74 та ирригация объектларида қурилиш-таъмирлаш ишлари бажарилади. Шулар қаторида Шеробод магистрал каналининг Қизириқ ҳамда Шеробод туманлари ҳудудидан ўтадиган қисми реконструкция қилинади. Натижада ушбу туманлардаги 90 минг гектар майдонни суғориш имконияти яхшиланади. 2020 йилгача 103 минг гектар ернинг сув таъминотини яхшилашга хизмат қиладиган «Ҳазорбоғ – Оққапчиғай» каналида реконструкция ишлари олиб борилади.

Вилоятда ҳар бир туманнинг ўзига хос хусусиятидан келиб чиқиб, уларда чорвачилик, паррандачилик, балиқчилик, асаларичиликни йўлга қўйиш, муқобил энергия манбалари асосида иссиқхоналар ташкил этишга эътибор қаратамиз.

Келгуси беш йилда ер майдонларини оптималлаштириш ҳисобидан гўшт ва сут ишлаб чиқаришни камида 1,3 баробар, тухумни 1,7 марта, картошкани 1,1 баробар, мева-сабзавотни 1,2 карра, узум етиштириш-

ни 1,8 марта кўпайтириш, шунингдек, уларни қайта ишлашни кенгайтиришни олдимизга вазифа қилиб қўйганмиз.

Вилоятда ахборот-коммуникация тизимларини ривожлантириш, давлат ва хўжалик ташкилотлари, банк-молия тизими, бизнес тузилмалари, таълим-тарбия, тиббиёт ва бошқа соҳаларда уларни янада кенгрок қўллаш бўйича ҳам аниқ вазифалар белгиланган.

Бу ерда телекоммуникация ва мобиль алоқа хизмати сифатини яхшилаш мақсадида 150 та таянч станция курилади. Бойсун, Денов, Олтинсой, Сариосиё, Узун, Шеробод, Шўрчи туманларида 2 та юкори қувватли ва 97 та паст қувватли телеузатгич ўрнатилиб, рақамли телевидениега ўтиш режаси 100 фоиз бажарилади.

Сурхондарё вилоятидаги яна бир муҳим вазифа – маҳаллий бюджетларнинг субвенцияга қарамлик даражасини кескин камайитиришдан иборат.

Жорий йилда вилоят маҳаллий бюджети харажатларининг 43 фоизи давлат бюджетидан бериладиган субвенция ҳисобидан қопланмоқда. Термиз шаҳри ва Жарқўрғон туманидан ташқари барча 12 та туман маҳаллий бюджетининг 60–70 фоиз харажатлари субвенцияга боғлиқ бўлиб қолганини қайд этиш жоиз.

Вилоятда ишлаб чиқариш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни, фермерлик ҳаракатини кенгайтириш, хизмат кўрсатиш ҳажмини кескин ошириш ва шу асосда солиқ тушумларини кўпайтириш орқали субвенциядан қутулиш мумкин. Биз шу йўналишдаги ишларимизнинг самарасини оширишимиз керак.

Ҳурматли анжуман иштирокчилари!

Сурхондарё вилоятида бугунги кунда 2 миллион 500 мингга яқин киши яшамоқда. Охирги беш йилда вилоят аҳолиси 191 мингдан зиёд кўпайди.

Табиийки, ана шу инсонларнинг тобора ўсиб бораётган талаб ва эҳтиёжларини қондириш, улар учун муносиб ҳаёт шароитлари яратиб бериш – барчамизнинг асосий бурчимиз, вазифамиз ҳисобланади.

Шу мақсадда одамларнинг ҳаёти ва кайфиятига бевосита таъсир этадиган энг муҳим ижтимоий соҳалар бўйича биз 15 та махсус дастур ишлаб чиқмоқдамиз. Айтиш керакки, уларнинг баъзилари яқинда тасдиқланиб, бу борада амалий ишлар ҳам бошлаб юборилди.

Рухсатингиз билан ана шу дастурлар ҳақида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Биринчидан, Тадбиркорлик фаолиятининг жадал ривожланишини таъминлашга, хусусий мулкни ҳар томонлама ҳимоя қилиш ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатидан яхшилашга доир дастурга биноан, 2017 йилнинг 1 январидан бошлаб тадбиркорлик субъектлари фаолиятини режадан ташқари текширишларнинг барча турлари бекор қилинади. Шунингдек, жиноят ишлари доирасидаги муқобил, яъни «встречный» текширишларга барҳам берилади.

Молия-хўжалик фаолияти бўйича биринчи марта ҳуқуқбузарлик содир этган тадбиркорлар ва уларнинг ходимлари, давлат рўйхатидан ўтмасдан тадбиркорлик қилаётган шахслар, агар етказилган зарарни қоплаган ва ҳуқуқбузарлик оқибатларини белгиланган муддатда ўз ихтиёри билан бартараф этган бўлса, жавобгарликнинг барча турларидан озод қилинади.

Тадбиркорлик соҳасидаги қонунлар ижроси устидан парламент назоратини кучайтириш мақсадида Олий Мажлис ҳузурида Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил институтини ташкил этиш мўлжалланмоқда.

Умуман, мазкур дастурда тадбиркорлик фаолияти-ни жадал ривожлантириш, хусусий мулкчиликни ҳар томонлама ҳимоя қилиш ва ишбилармонлик муҳитини яхшилаш бўйича 42 та чора-тадбир белгиланган. Улар-ни амалга ошириш доирасида Сурхондарё вилоятида келгуси беш йилда кичик бизнес ва хусусий тадбиркор-ларга тижорат банклари томонидан ажратиладиган кре-дитлар миқдори камида 3-3,5 баробар кўпайтирилади. Кўриладиган аниқ чоралар натижасида ана шу даврда икки мингдан ортиқ янги кичик бизнес субъекти таш-кил этилади ва уларнинг умумий сони 15 мингтага ет-казилади.

Иккинчидан, келгуси беш йилда қишлоқ жойлар-да янгиланган намунавий лойиҳалар асосида арзон ва қулай уй-жойлар қуриш дастурига кўра, 2017 йилда тўрт хил янги намунадаги 15 мингта замонавий уй-жой барпо этиш мўлжалланмоқда. Бу уйлар эҳтиёжманд ои-лалар учун бошланғич тўлов ҳажми икки баробар ка-майтирилган ҳолда қурилади. Сурхондарё вилоятида янги йилда, Худо хоҳласа, 400 та ана шундай уй-жой бунёд этилади.

Бундан ташқари, шаҳар аҳолисини арзон уй-жой билан таъминлаш дастурига мувофиқ, 2017 йилда Термиз шаҳрида 5 та 7 қаватли уй қуриш кўзда тутил-ган. Раҳматли Юртбошимизнинг ташаббуслари билан бошланган 700 ўринли Санъат саройи фойдаланишга топширилади, бир қатор спорт ва соғломлаштириш мажмуалари қурилади. Ангор, Денов, Жарқўрғон, Қумқўрғон, Шеробод ва Шўрчи туманларидаги мада-ният ва аҳоли дам олиш марказлари капитал таъмир-ланади. Термизни «афғон шамоли»дан ҳимоя қилиш учун Амударёдан сув тортиб келиниб, шаҳар атрофида дарахтзорлар барпо этилади.

Учинчидан, Худудий автомобиль йўлларини куриш ва реконструкция қилиш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Бугунги кунда замонавий тараққиётни магистрал ва ички йўллар, кўприklar, шу соҳа билан боғлиқ инфра-тузилма тармоқларисиз тасаввур этиб бўлмайди.

Янги дастурда Сурхондарё вилояти бўйича келгуси беш йилда маҳаллий аҳамиятга молик 120 километр автомобиль йўлларини капитал таъмирлаш, умумий фойдаланишдаги 150 километр автомобиль йўлларини куриш ва реконструкция қилиш режалаштирилмоқда. Шу билан бирга, Термиз шаҳри худудида 30 километр-лик ҳалқа йўлини барпо этиш кўзда тутилмоқда.

Тўртинчидан, Шаҳар ва қишлоқларда транспорт таъминотини янада ривожлантириш дастури тайёрланмоқда.

Бу масалада Сурхондарё вилоятида охириги беш йилда йўловчиларга хизмат кўрсатадиган 96 та корхона ташкил этилди. Кейинги икки йилда Термиз шаҳрининг ўзига 50 та автобус олиб келинди. Бу ишларни изчил давом эттириш мақсадида вилоятдаги барча аҳоли пунктларида транспорт хизматларини йўлга қўйиш, транспорт паркини босқичма-босқич янгилаш назарда тутилмоқда. Келгуси беш йилда лизинг асосида яна 136 та автобус олиниб, қўшимча 90 та йўналиш ташкил этиш мўлжалланмоқда.

Бешинчидан, Қишлоқларда ичимлик суви таъминоти тармоқларини кенгайтириш ва модернизация қилиш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Ўтган беш йилда Сурхондарё вилоятида бюджет маблағлари ҳисобидан 1 минг 570 километр сув тармоғи ва 210 та кудуқ барпо этилди, 91 та кудуқ реконструкция қилинди. Бунинг натижасида 620 минг-

дан зиёд аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш яхшиланиб, вилоятда бу борадаги кўрсаткич 67 фоизга етказилди.

Тайёрланаётган янги дастурда бу ишларни изчил давом эттириш назарда тутилмоқда. Масалан, келгуси беш йилда вилоятда 2 минг 250 километр ичимлик суви тармоғи ва 321 та қудуқ барпо этиш ва реконструкция қилиш режалаштирилмоқда. Халқаро молия ташкилотларининг 48 миллион доллар кредити ҳисобидан Тўпаланг – Термиз магистрал сув қувури ва сув тозалаш иншоотининг биринчи навбати қурилади.

Натижада марказлашган тармоқлар орқали аҳолини ичимлик суви билан таъминлаш даражаси 2021 йилда 77 фоизга етади, 680 мингдан ортиқ аҳолининг ичимлик суви таъминоти яхшиланади.

Олтинчидан, Кўмир таннархини ва аҳолига харид қийматини пасайтириш, шунингдек, қиш мавсумида унинг нархлари ошиб кетишини бартараф этиш юзасидан кўшимча чора-тадбирлар дастурида куз-қиш мавсумида туманлар ва қишлоқ жойларда кўмирга бўлган талабни қондириш, аҳолини кўмир билан узлуксиз таъминлаш, кўмирнинг таннархи ва истеъмолчиларга етказиш нархини камайтириш бўйича комплекс чора-тадбирлар назарда тутилган.

Вилоятда мавжуд бўлган кўмир конларининг имкониятларини кенгайтириш масалалари ҳам алоҳида кўриб чиқилади. Аҳолига қулайлик яратиш мақсадида «Сурхон кўмир етказувчи» унитар корхонаси томонидан кўмирни маҳаллаларда аҳолига тарқатиш йўлга қўйилади. Ҳозирги вақтда 1 тонна кўмирнинг нархи 126 минг сўм қилиб белгиланган ва бу борада чайқовчиликка йўл қўймаслик қатъий назоратга оли-

нади. Шунингдек, Музработ туманида кунига 20 тонна брикетланган кўмир ишлаб чиқарадиган корхона ташкил этилади.

Етгинчидан, Шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг электр энергиясидан фойдаланишини янада яхшилаш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Бу масала бугунги кунда тобора долзарб аҳамият касб этмоқда. Жойларда, айниқса, қишлоқларда электр қувватининг тез-тез ўчиб қолиши, бу соҳадаги узилишлар аҳоли томонидан ҳақли эътироз уйғотмоқда.

Бундай ҳолатнинг асосий сабаби шуки, мамлакатимиздаги аксарият электр энергия ишлаб чиқарадиган корхона ва узатиш тармоқлари модернизацияга муҳтож бўлиб қолган. Шуларнинг барчасини ҳисобга олган ҳолда, Сурхондарё вилоятида ўтган беш йилда 358 километр электр тармоқлари ва 344 та трансформатор пункти қурилди ва реконструкция қилинди. Бунинг натижасида қарийб 400 мингта хонадонга электр энергияси етказиб бериш яхшиланди.

Ишлаб чиқиладиган дастурда вилоятда келгуси беш йилда 775 километр электр узатиш тармоқларини ва 224 та трансформатор пунктини қуриш ва реконструкция қилиш кўзда тутилмоқда.

Саккизинчидан, Мактабгача таълим муассасаларини реконструкция қилиш ва модернизациялаш дастури тайёрланмоқда.

Ҳеч кимга сир эмас, таълим-тарбиянинг асоси оила ва мактабда, аввало болалар боғчасида қўйилади. Шунинг учун биз бу масалага катта эътибор қаратмоқдамиз. Мазкур дастурда мактабгача таълим муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, уларнинг тармоғини кенгайтириш, юқори малакали педагог

кадрлар тайёрлаш, таълим-тарбия жараёнларига замонавий усулларни жорий этиш бўйича амалий чора-тадбирлар белгиланади.

Бу ҳақда гапирганда, Сурхондарё вилоятида келгуси беш йилда 322 та болалар боғчаси реконструкция қилиниши ва капитал таъмирдан чиқарилишини таъкидлаш ўринлидир. Айни вақтда бу йўналишда хусусий боғчалар тармоғини кенгайтириш учун ҳам янги имкониятлар очиб берилади.

Тўққизинчидан, Бозорларни реконструкция ва модернизация қилиш, савдо тизимини такомиллаштириш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Бозор – бу кут-барака, фаровонлик мезонидир. Бозорда тартиб бўлса, шу шаҳар ёки қишлоқда тартиб бўлади. Бозор обод бўлса, юрт обод, халқ бадавлат бўлади. Шунинг учун бозорларимиздаги нарх-наво, шарт-шароит ва хизмат маданияти доимо эътиборимиз марказида бўлади.

Мазкур дастурда келгуси беш йилда бозорларимизни замонавий талаблар асосида босқичма-босқич реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш кўзда тутилмоқда. Жумладан, Термиз шаҳри, Денов, Музработ, Шўрчи ва Олтинсой туманлари марказларида жойлашган деҳқон бозорларини реконструкция қилиш бўйича катта ишлар амалга оширилади.

Ўнинчидан, Пенсионерларга тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Ҳаммамиз учун ғанимат бўлган табаррук кексаларимизнинг кўнглини, дуосини олиш, имкон қадар уларнинг умрини узайтириш – биз учун ҳам қарз, ҳам фарзидир. Тайёрланаётган дастурда айни шу мақсадда келгуси беш йилда пенсионер, ногирон, ёлғиз қариялар ва

аҳолининг кам таъминланган қатламларига тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш тизимини янада ривожлантириш бўйича аниқ чора-тадбирлар назарда тутилмоқда.

Сурхондарё вилоятида ҳам ҳар йили 2 минг 120 нафар ана шундай тоифага мансуб юртдошларимиз учун, шунингдек, 520 нафар уруш ва меҳнат fronti фахрийлари учун санаторийларга имтиёзли йўлланмалар бериш режалаштирилмоқда.

Лекин айрим кексаларимиз саломатлиги ёки бошқа сабаблар туфайли ана шу йўлланмалардан фойдалана олмаётганликларини ҳам биламиз. Йўлланманинг ўртача нархи ҳозирги кунда 800 минг сўмни ташкил этмоқда ва ана шу маблағни санаторийга боролмаган нуронийларимизга бериш мўлжалланмоқда. Ўйлайманки, бу адолатли қарор бўлади.

Бундан ташқари, «Нуроний» жамғармаси, «Маҳалла» жамоат фонди, Касаба уюшмалари ва бошқа нодавлат ташкилотлар ҳамкорлигида ёлғиз қарияларни қиш мавсумида кийим-бош ва озиқ-овқат захираси билан таъминлаш ишлари бундан кейин ҳам изчил давом эттирилади.

Келгуси тўрт йилда юртимиздаги барча «Мурувват» ва «Саховат» уйларини реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш, уларда замонавий шароитлар яратиш белгиланган.

Шунингдек, «Нуроний» жамғармасининг мақоми ва мавқеини кўтариш, унинг вилоят ва республика тузилмаларининг штат бирликларини кўпайтириш, моддий-техник базасини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Биринчи навбатда шаҳар ва туманларда жамғарманинг давлат бюджетидан маблағ билан таъминла-

надиган бўлимлари ташкил қилинади. Шу билан бирга, ҳар битта маҳаллада раиснинг фахрийлар бўйича маслаҳатчиси лавозими жорий этилмоқда.

Яна бир муҳим ҳужжат – оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастурдир.

Халқимизда «Она билан бола – гул билан лола» деган чиройли мақол бор. Ҳақиқатан ҳам, она ва бола соғлом бўлса, оила тинч, ҳаётимизда файз-барака, ишимизда унум бўлади.

Ана шу мақсадда дастурда янги туғилган чақалоқлар, киз болалар, ҳомиладор ва туғиш ёшидаги аёлларни тўлиқ патронаж хизмати билан қамраб олиш, бу борадаги мавжуд кўрсаткични 70 фоиздан 100 фоизга етказиш кўзда тутилмоқда.

Марказлашган тартибда касалхоналарга бериладиган дори воситалари, тиббий буюм ва ускуналар рўйхати кенгайтирилади. Келгуси тўрт йилда 110 та туман ва шаҳар тиббий бирлашмаси, 126 та оилавий поликлиникада қурилиш-таъмирлаш ишлари бажарилади.

Сурхондарё вилоятида яқин беш йилда 27 та тиббиёт муассасасида қурилиш, реконструкция ва капитал таъмирлаш ишлари амалга оширилади. Туман ва шаҳар тиббиёт бирлашмалари, оилавий поликлиникалар, вилоят кўп тармоқли тиббиёт маркази, онкология диспансери, болалар шифохонаси замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланади. Тез тиббий ёрдам хизмати учун 25 та «Дамас» автомашинаси ва 5 та реанимация автомобили ажратилади.

Азиз дўстлар!

Бугунги мураккаб ва шиддатли XXI асрда ҳар биримиз, бутун халқимиз ёш авлод тарбиясига ҳар

қачонгидан ҳам жиддий эътибор қаратишимизни ҳаётнинг ўзи барчамиздан талаб этмоқда.

Фарзандларимизни мустақил фикрлайдиган, замонавий билим ва касб-ҳунарларни эгаллаган, соғлом ҳаётий позицияга эга, чинакам ватанпарвар инсонлар сифатида тарбиялаш биз учун ҳеч қачон ўзининг долзарблигини йўқотмайдиган масала ҳисобланади.

Хабарингиз бўлса, мен кўп йиллар мобайнида олий ўқув юртида домла, проректор бўлиб ишлаганман. Ёшлар билан ишлашнинг қандай мураккаб эканини, бунинг учун, аввало, катта билим ва тажриба, сабр-тоқат, талабчанлик билан бирга меҳрибонлик ҳам зарур эканини ўз шахсий тажрибамдан яхши биламан.

Кейинги даврдаги иш фаолиятимда ҳам ёшларнинг таълим-тарбияси, уларнинг ташвиш ва муаммолари билан бевосита шуғулланиб келаман. Шунинг учун ҳам атоқли маърифатпарвар инсонларнинг доно ўғитлари, машҳур педагогларнинг бу масала бўйича қарашлари билан мунтазам равишда танишиб бораман.

Шу маънода, Абдурауф Фитрат бобомизнинг мана бу фикрларига ҳар биримиз, айниқса, энди ҳаётга кириб келаётган ёшларимиз амал қилишларини мен жуда-жуда истардим.

Мана, улуғ аждодимиз нима деб ёзганлар:

«Халқнинг аниқ мақсад сари ҳаракат қилиши, давлатманд бўлиши, бахтли бўлиб иззат-ҳурмат топиши, жаҳонгир бўлиши ёки заиф бўлиб хорликка тушиши, фақирлик либосини кийиб, бахтсизлик юкини тортиши, эътибордан қолиб, ўзгаларга тобе ва кул, асир бўлиши уларнинг ўз ота-оналаридан болаликда олган тарбияларига боғлиқ».

Қаранг, қандай бебаҳо, олтинга тенг сўзлар!

Бугунги кунда ён-атрофимизда диний экстремизм, терроризм, гиёҳвандлик, одам савдоси, ноқонуний миграция, «оммавий маданият» деган турли балоказоларнинг хавфи тобора кучайиб бораётганини ҳисобга оладиган бўлсак, бу сўзларнинг чуқур маъноси ва аҳамияти янада яққол аён бўлади.

Шу сабабли ёшларимизни тарбиялаш, айниқса, қиз болаларни илм-фан, касб-ҳунар сирларини пухта эгаллашга ўргатиш, уларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш, ҳаётда муносиб ўрин топишига кўмаклашиш, шу билан бирга, уюлмаган ёшлар билан ишлаш, бунда давлат ва жамоат ташкилотлари, биринчи навбатда, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг иштирокини янада кенгайтириш каби масалаларга ниҳоятда жиддий эътибор қаратишимиз зарур.

Бундай муҳим вазифаларни амалга оширишда яқинда қабул қилинган **«Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида»**ги қонун барчамиз учун асосий қўлланма бўлиб хизмат қилиши керак.

Азиз юртдошлар!

Сизларнинг эътиборингизни яна бир муҳим масалага қаратмоқчиман. Бу халқимизнинг тинчлиги, қафолатланган хавфсизлигини таъминлаш масаласидир.

Биз бу мақсадга эришиш учун ҳозирги вақтда Ички ишлар вазирлиги тизимини тубдан ўзгартириш чоратадбирларини кўряпмиз.

Ўз пайтида Мухтарам Юртбошимиз ички ишларнинг энг қуйи тизимида профилактика инспекторларини ташкил қилган эдилар.

Аммо бугун бу инспекторлар профилактика, яъни жиноятларнинг олдини олиш билан шуғулланмаяпти, аксинча, содир бўлган жиноятларни рўйхатга олиш, юқори идораларга ҳисобот ёзиш билан банд.

Шу сабабли бу масалага қарашимизни тубдан ўзгартириб, маҳалладаги участка нозирларига самарали фаолият кўрсатиши учун барча шароитларни яратиб берамиз. Уларга хизмат уйлари ва автомашиналар берилади. Участка нозирлари энди кечаси билан ухламай маҳалла осойишталигини кўриқлаб юрадиган бўлади.

Шунингдек, ҳар бир туман ҳокими ва туман ички ишлар бўлимлари раҳбарларининг ёшлар билан ишлаш бўйича ўринбосари лавозими жорий этилади.

Бу раҳбарларнинг асосий вазифаси маҳаллада участка инспекторлари билан ишлашни ташкил этади. Уларнинг кечаси маҳаллада юрганини аҳоли кўрса, ўз хавфсизлигига қаноат ҳосил қилади. Шундагина одамлар уйида тинч-хотиржам ухлайди.

Яна иккита муҳим дастур – Фармацевтика саноатини янада ривожлантириш ва аҳолини дори воситалари билан таъминлаш даражасини ошириш ва дори-дармон нархлари шаклланишини такомиллаштириш дастурлари ҳам ишлаб чиқилгани ва қабул қилинганидан хабарингиз бор, албатта.

Тан олиш керак, бизда нима кўп – дорихона кўп, нима кўп – дори тури кўп. Афсуски, дорихоналардаги нарх-наво ҳар қандай одамни ҳам чаёндай чақади. Ойлик иш ҳақининг катта қисми дори-дармонга сарф бўлмоқда ва очик айтишимиз керак, кўпчилик бундан норози. Бундай ҳолат бизни мутлақо қониктирмайди.

Шу боисдан ҳам дастурда мамлакатимизда дори-дармон ишлаб чиқаришни ривожлантириш, касалхоналардаги аптекаларда дори-дармон тайёрлашни кенгайтириш, дори нархларини шакллантиришнинг белгиланган тартибини қатъий назорат қилиш бўйича аниқ чора-тадбирлар назарда тутилмоқда.

Ушбу дастурларга мувофиқ 2016–2020 йилларда мамлакатимизда 67 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади. Жумладан, Сурхондарё вилоятида 29 та корхонада маҳаллий доривор ўсимликлардан импорт ўрнини босадиган 150 дан ортиқ дори ва тиббий воситаларни ишлаб чиқариш ташкил этилади. «Нова фарм» қўшма корхонаси томонидан 16 турдаги дори воситалари ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Вилоятдаги шаҳар ва туманлар тиббиёт бирлашмаларида ижтимоий дорихоналар ташкил этиш ишлари якунига етказилади.

Ва ниҳоят, сўнгги дастур – Қаттиқ маиший чиқиндиларни санитария йўли билан тозалаш ва зарарсизлантириш тизимини янада такомиллаштириш дастурига биноан келгуси беш йилда бу борада комплекс чора-тадбирларни амалга ошириш белгиланди. Жумладан, Сурхондарё вилоятида 65 та ноқонуний жойда тўпланиб қолган 2 миллион тонна чиқиндини жорий йилнинг охиригача тугатиш вазифаси қўйилмоқда.

Келгуси икки йилда жами 9 миллиард 100 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланиб, вилоятдаги маиший чиқинди полигонлари тартибга солинади.

Хурматли анжуман иштирокчилари!

Мустақиллик йилларида биз эришган энг катта ва бебаҳо бойлик – кўпмиллатли халқимизнинг якдиллиги, жамиятимиздаги ўзаро меҳр-оқибат ва ҳамжихатлик муҳитидир.

Бутун дунёда мураккаб вазият юзага келаётган, терроризм, экстремизм ва радикализм хавфи тобора ортиб бораётган бугунги шароитда доимо хушёр ва огоҳ бўлиш, мамлакатимизнинг мудофаа қобилятини, Қуролли Кучларимизнинг салоҳиятини ҳар томонлама мустаҳкамлаш – хавфсизлик ва барқарорликни,

халқимизнинг осойишта ҳаётини таъминлашнинг энг муҳим шarti ва кафолатидир.

Яна бир бор таъкидлаб айтмоқчиман – биз мамлакатимиз суверенитети ва мустақиллигига таҳдид солишга уринадиган ёвуз кучларнинг ҳар қандай ҳаракатларига кескин зарба беришга қодирмиз.

Ташқи сиёсат соҳасида Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти томонидан ишлаб чиқилган принцип ва ёндашувларга тўлиқ амал қилиш сайловолди дастуримизнинг муҳим таркибий қисмини ташкил этади.

Бу сиёсатнинг асосий маъно-мазмуни – тинчлик-парварлик, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик, юзага келадиган зиддият ва қарама-қаршиликларни фақат тинч, сиёсий йўл билан ҳал этиш, барча хорижий давлатлар ва жаҳон ҳамжамияти билан амалий ҳамкорлик қилишдан иборат.

Мамлакатимиз ҳеч қандай ҳарбий-сиёсий блокларга қўшилмайди, Ўзбекистон ҳудудида бошқа давлатларнинг ҳарбий база ва объектлари жойлаштирилишига, шунингдек, ҳарбий хизматчиларимизнинг юртимиз ҳудудидан ташқарида бўлишига йўл қўйилмайди.

Ташқи сиёсатни амалга оширишда барча давлатлар, биринчи навбатда, қўшни мамлакатлар билан дўстона муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни ўзимизнинг биринчи даражали вазифамиз деб биламиз.

Шу нуктаи назардан қараганда, биз яқин қўшнимиз бўлган Афғонистонда тезроқ тинчлик ва осойишталик қарор топишидан энг кўп манфаатдор эканимизни таъкидлаб айтмоқчиман. Тарихдан маълумки, биз азалдан афғон халқи билан бир дарёдан сув ичиб, дўст-биродар,

куда-анда бўлиб, бир-биримизга доимо ҳурмат ва эътибор кўрсатиб яшаганмиз ва бундай дўстлик, ҳамкорлик муносабатларини бундан буён ҳам давом эттириш тарафдоримиз.

Муҳтарам Юртбошимизнинг вафоти муносабати билан бошимизга мусибат тушган оғир кунларда Афғонистон давлатининг Президенти, муҳтарам Ашраф Ғани жаноби олийларининг мамлакатимизга келиб, дафн маросимида шахсан иштирок этганларини биз аввало афғон халқининг Ўзбекистон халқига самимий ҳурмат ва эҳтиромининг ифодаси сифатида юксак баҳолаймиз.

Ўзбекистон Афғонистон билан икки томонлама ўзаро ҳамкорлик принципига риоя этган ҳолда, Термиз – Мозори Шариф темир йўл тармоғини қуришга, Афғонистонга, хусусан, Кобул шаҳрига электр энергияси етказиб беришга муносиб ҳисса қўшиб келмоқда.

Келгусида ҳам бу давлат билан мамлакатимиз, жумладан, Сурхондарё вилояти ўртасида самарали ҳамкорликни изчил давом эттириш учун биз барча зарур чораларни кўришга тайёرمىз. Нега деганда, биз ҳамкорликни ва дўстликни тинчлик ва тараққиётнинг асосий гарови деб биламиз. Қўшниларимиз билан ўзаро ҳурмат ва ўзаро ишончга асосланган алоқаларни қанча ривожлантирсак, юртимиз ҳам, бутун минтақамиз ҳам янада раванқ топади.

Муҳтарам ва қадрли ватандошлар!

Ватанимиз тараққиёти учун ўта масъулиятли бўлган ҳозирги мураккаб даврда биз ўз олдимизга улкан вазифаларни қўймоқдамиз.

Уларни тўлақонли амалга ошириш, табиийки, барчамиздан, авваламбор, бирдамлик ва ҳамжиҳатликни, янада фидокорона меҳнат қилишни талаб этмоқда.

Биз сайловолди дастуримизда белгилаб олган мақсад ва вазифаларни ҳаётга тўлиқ тадбиқ этиш учун мамлакатимизни ривожлантириш бўйича келгуси беш йилга мўлжалланган устувор йўналишлар бўйича Ҳаракат стратегиямизни ишлаб чиқамиз.

Биз бу борада аввало кўпни кўрган халқимиз каторида сиз, мард ва олижаноб, меҳнаткаш Сурхондарё аҳлига таянамиз.

Шахсан мен Сурхон воҳасида яшайдиган одамларни ҳар қандай синов ва муаммолардан чўчимайдиган, ўзига, ўз куч-қудратига ишонган, айтган сўзида турадиган, мард одамлар деб биламан. Бундай олижаноб, бағрикенг халқ, ҳеч шубҳасиз, ўз тақдири, ўз бахтини ўз қўли билан яратишга албатта қодир. Бу ҳақиқатни сизлар ўзингизнинг яқин ва олис тарихингиз давомида ҳамиша исботлаб келгансиз ва бугун ҳам исботламоқдасиз.

Бугун мен Сурхон замини, Сурхон аҳлига яна бир бор юксак ҳурмат-эҳтиромимни изҳор этиб, эл-юртимиз ишончини оқлашни, сизларга, меҳнаткаш, қалби дарё халқимизга садоқат билан хизмат қилишни ўзим учун улкан шараф деб биламан.

Сўзимнинг охирида бутун Сурхон элига тинчлик-омонлик, бахту саодат, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Эътиборингиз учун раҳмат.

**Қумқўрғон тумани,
2016 йил 15 ноябрь**

**ҲАР ҚАНДАЙ СИНОВЛАРНИ
ЕНГИШГА ҚОДИР ХАЛҚ
(ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ САЙЛОВЧИЛАР
ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДАГИ
НУТҚ)**

Ассалому алайкум, мухтарам ватандошлар!

Қадрли дўстлар!

Барчамиз учун ғоят азиз ва қадрли бўлган Биринчи Президентимиз, ҳурматли Ислом Абдуғаниевич Каримов бизни Ватанни севишга, шу йўлда бутун борлиғимизни бериб, керак бўлганда, ҳатто жонимизни ҳам аямасдан хизмат қилишга ўргатдилар.

Бу борада ўзлари ҳаммамизга ўрнак ва намуна бўлиб келдилар. У киши Ватанга муҳаббат фақат сўзда эмас, аввало амалий ишларда намоён бўлиши кераклигини ўз ҳаёти, фаолияти мисолида яққол кўрсатиб кетдилар.

Шу кунларда юртимизнинг турли ҳудудларида сайловчилар билан учрашувлар ўтказар эканмиз, улут Юртбошимиз Ватанимизнинг ҳар бир вилояти, ҳар бир шаҳар ва ҳудудини қандай катта меҳр билан севганини яна бир бор эслаймиз.

Мустақиллик йилларида марказда ва жойларда амалга оширилган улкан ўзгаришлар айнан она юртга бўлган ана шундай меҳр-муҳаббат ифодаси экани – бу айни ҳақиқат.

Ўз навбатида халқимиз, Ватанимиз ҳам ўзининг мард ва фидойи ўғлони, Биринчи Президентини нақадар яхши кўрганига мана шу учрашувларда такрор ва такрор ишонч ҳосил қилмоқдамиз.

Ислом Абдуғаниевичнинг гўзал ва саховатли Қашқа воҳасини, унинг мард ва олижаноб халқини қан-

дай яхши кўриши ва улуғлаши ҳақида ва ўз навбатида вилоят аҳлининг у кишига бўлган юксак ҳурмат-эҳтироми ҳақида гапириб ўтиришнинг ўзи ортиқча, деб ҳисоблайман.

Чунки бу улуғ зот сиёсий фаолиятининг энг оғир ва мураккаб даврлари айнан шу воҳа билан боғланганини, ўз ҳаётини хавф остига қўйиб, «пахта иши», «десантчилар» деган бало-қазолардан, қашшоклик ва зулм чангалидан бегуноҳ одамларни кутқариш учун қандай мислсиз жасорат кўрсатганини ҳаммамиз яхши биламиз.

Меҳнаткаш ва олижаноб Қашқадарё эли ўта таҳликали йилларда Ислом акани худди ўз фарзандидек қабул қилиб, унга туз-насиба бергани, адолат ва озодлик йўлидаги курашда унга камарбаста бўлганини халқимиз ҳеч қачон унутмайди.

Кўпчилик қатори мен ҳам, Ислом ака Қашқадарёга келса, худди ўз уйига келгандек, бу ердаги одамларни кўрганда, энг яқин кадрдонларини кўргандек яйраб кетишига кўп бор гувоҳ бўлганман.

У киши бу воҳани беҳисоб бойликлар қони бўлган Ўзбекистон хазинаси деб таърифлар, Қашқадарё аҳлини эса ҳар қандай шароитда ҳам ишонса бўладиган, меҳр-оқибат, одамийликни жойига қўядиган, бағрикенг ва жасоратли эл сифатида ўзининг ҳақиқий маслакдошлари деб биларди. Бундай фазилатларингиз учун сизлардан доим миннатдор бўлиб яшаганлари – бу ҳам ҳақиқат.

Давлатимиз асосчисининг улуғ орзуларидан бири Қашқадарёни Ўзбекистоннинг ривожланган минтақасига айлантириш эди. Шу йўлда буюк Йўлбошчимиз

қандай улкан ишларни амалга оширгани сизларга яхши маълум.

Муҳтарам Юртбошимиз Қарши ва Шаҳрисабзни янада гўзал ва обод қилиш мақсадида у ерларда қилинадиган улкан ишларнинг лойиҳасини шахсан ўзлари чизиб берган эдилар. У киши Янги йил байрамидан кейин Шаҳрисабзга бориб, бажарилган ишларни ўз кўзим билан кўраман, деб ният қилган эдилар. Афсуски, шу кунлар барчамизга армон бўлиб қолди.

Юртбошимиз «Тошкент – Қарши» тезюарар поездди ҳаракатини йўлга қўйган эдилар. Биз шу лойиҳанинг давоми сифатида бу йўлни Қаршидан Шаҳрисабзга олиб бормоқчимиз. Бу ишни сизлар билан биргаликда амалга оширсак, иншоолло, Ислом аканинг руҳлари шод бўлади, деб ишонаман.

Маълумки, Биринчи Президентимизнинг бевосита ташаббуси билан халқимизнинг Қашқадарё аҳлига юксак ҳурмат-эҳтиромининг ифодаси ўлароқ вилоят марказида «Эл-юрт таянчи» монументи барпо этилган эди. Ўз навбатида, Қашқадарё элининг бу улуғ сиймога чексиз эҳтиромининг рамзи сифатида Қарши шаҳри марказида Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг муаззам ҳайкалини ўрнатсак, нима дейсизлар?

Албатта, ҳозирги кунда давлат комиссияси томонидан мамлакатимиз раҳбарининг хотирасини абадийлаштириш бўйича халқимиз, жамоатчилигимиздан келаётган таклифлар ўрганилиб, тегишли қарор лойиҳаси тайёрланмоқда. Бу қарорда ҳозир билдирган таклифимиз ҳам инобатга олинади, деб ишонаман.

Ҳурматли Ислом Абдуғаниевич доимо халқ билан бирга бўлиш, унинг дарду ташвишлари билан яшашни ўз раҳбарлик фаолиятининг олий мезони деб билар

эдилар. Улуғ устозимизнинг барча ўғит ва васиятлари-ни қалбимга, юрагимга жойлаб, у киши бошлаган ишларни давом эттириш, шу йўлда бор куч ва салоҳиятим, бутун борлигимни сафарбар этишни мен ўзимнинг муқаддас бурчим деб биламан.

Мамлакатимизда шу йил 4 декабрь куни бўлиб ўтадиган Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови барчамиз, бутун эл-юртимиз учун катта синов эканини ҳаммамиз албатта яхши тушунамиз. Мен бу сайловни келгусида Ўзбекистонни тараққиётнинг янги босқичига олиб чиқиш учун энг олий мандат – халқ ишончини берадиган улкан синов деб биламан.

Кўпни кўрган, сиёсий етуклик даражаси, ҳуқуқий маданияти тобора юксалиб бораётган халқимизнинг бу синовга ҳар томонлама тайёр экани ҳудуд ва минтақаларимизда бўлиб ўтаётган учрашувларда яққол намоён бўлмоқда.

Сиз, мухтарам сайловчилар билан видеоконференция шаклида ўтаётган бу учрашувлардан, тўғриси, мен ўзим ҳам кўп нарсга оляпман. Чунки одамлар ҳамма нарсани ўз номи билан – ютуқни ютуқ деб, муаммони муаммо деб очик гапиряпти. Улар нафақат ўз шахри ёки кишлоғи, энг муҳими, бутун Ўзбекистон ҳаётига бевосита дахлдор бўлган таклиф ва ташаббусларни ўртага ташляпти.

Биз сайлов – бу демократия кўзгуси, деймиз. Лекин сайлов қачон демократиянинг ҳақиқий кўзгуси бўлади? Қачонки халқ билан мана шундай очик ва ошкора мулоқотлар бўлгандагина.

Азиз дўстлар!

2700 йилдан зиёд тарихга, қадимий маданият ва цивилизация дурдоналарига эга бўлган Қашқадарё за-

мини бизга Яратганнинг марҳамати билан ато этилган бебаҳо ва буюк заминдир.

Бу ўлкада йўқ нарсанинг ўзи йўқ, десам, ўйлайманки, янглишмаган бўламан. Ер ости бойликлари десангиз, энг муҳим қазилма ресурслари – нефть, газ, калий тузлари, мрамор ва бошқа табиий захиралар шу ерда.

Ер усти бойликлари десангиз, унумдор тупроқ, тоғ ва дарёлар, обод шаҳар ва қишлоқлар, ноёб завод ва корхоналар ҳам шу ерда. Интеллектуал-маънавий бойлик десангиз, бу борада ҳам Қашқадарё бекиёс салоҳиятга эга.

Бу воҳада қадимда Нахшаб, Насаф, Кеш деган буюк шаҳарлар бўлгани, шундай тахаллуслар билан диний ва дунёвий илм-фан ривожига улкан ҳисса қўшган алломаларимиз, азиз-авлиёларимиз ҳақида соатлаб гапириш мумкин.

Хусусан, Абу Туроб Нахшабий, Нажмиддин Насафий, Сайидо Насафий, Азизиддин Насафий, Абу Муҳаммад Кеший каби алломалар рўйхатини узоқ давом эттириш мумкин.

Қашқадарёнинг шонли тарихи ҳақида гап кетганда, ҳеч шубҳасиз, аввало буюк соҳибқирон Амир Темури бобомизни ёдга оламиз.

Миллий давлатчилигимиз, ғурур-ифтихоримиз тимсоли бўлган бу улуғ зотнинг халқимиз, Ватанимиз олдидаги тарихий хизматларини баҳолашнинг ўзи қийин. Мустақиллик йилларида буюк аجدодимизнинг хотирасини тиклаш борасида қандай катта ишлар амалга оширилганини барчангиз албатта яхши биласиз.

Биз бу эзгу ишларни сўзсиз давом эттирамиз. Соҳибқирон бобомизнинг «Эл дардига дармон бўл-

моқ – буюк ва савобли вазифадир», деган ғоясини амалга оширишга менинг сайловолди дастуримда алоҳида эътибор қаратилгани сизларга маълум, деб ўйлайман.

Қашқадарё воҳасида кўп йиллик ҳалол меҳнати, эзгу фазилатлари билан эл-юртимиз ўртасида катта обрў-эътибор топган инсонлар кўп. Бу ҳақда гапирганда, муҳтарам Юртбошимиз Ислом Абдуғаниевич Каримов билан ўта оғир ва мураккаб даврда бирга ишлаб, у кишининг меҳрини, ишончини қозонган Соиб Усмонов, Фармон Омонов, Раим Раҳмонов, Нуриддин Зайниев сингари марҳум инсонлар, шунингдек, бугунги кунда ҳам вилоят ҳаётида фаол иштирок этиб келаётган Мусулмон Бойхонов, Январь Иноятов, Қурбон Эгамбердиев, Эсонбой Ражабов каби фахрийлар номларини ҳурмат билан тилга оламиз.

Ўзбекистон Қаҳрамонлари – миришкор фермер Абдумурод Бозоров, темир йўлчи Баҳодир Илёсов, моҳир педагог Муҳаббат Шаропова, нефть-газ соҳаси заҳматкашлари Бўрон Рўзиев ва Қобил Мўминов, «Эл-юрт ҳурмати» ордени соҳиблари Абдувоҳид Бегалиев, Исоқ Тўраев, Ўзбекистон халқ ўқитувчиси Турдиали Бердиевнинг номлари бутун мамлакатимизда маълуму машҳурдир.

Ўзининг бутун ижоди ва фаолияти, меҳри ва салоҳиятини она Ватанимиз равнақи учун бағишлаган яна бир қаҳрамон юртдошимиз, барчамизнинг фخرимиз, ғуруримиз, улкан сўз санъаткори, Ўзбекистон Қаҳрамони, Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳияси муаллифи Абдулла Орипов эдилар. Афсуски, бугун бу нодир истеъдод эгаси орамизда йўқ.

Абдулла аканинг вафоти бутун эл-юртимиз, шахсан мен учун ҳам оғир жудолик бўлди. Мен у кишини кўп йиллардан буён билардим, шеърларини, китобларини катта ҳаяжон билан, таъсирланиб ўқирдим. Бундай самимий ва дилбар шахс, халқимизнинг қалбини, юрагини ўлмас асарлари билан юксак пардаларда тараннум этиб келган ноёб ва бетакрор истеъдод эгаси камдан-кам топилади.

Ишончим комил, Қашқадарё аҳли, бутун халқимиз ўзбек адабиёти ва маданияти тарихида ўчмас из қолдирган бу улуғ фарзандини ҳеч қачон унутмайди, унинг хотирасини қалбида сақлайди.

Замонавий ўзбек адабиётининг Жуманиёз Жабборов, Нормурод Нарзуллаев каби забардаст вакиллари ҳам – жойлари жаннатда бўлсин – айна шу замин фарзандларидир. Шунингдек, Икром Отамуродов, Сирожиддин Раупов, Рустам Мусурмон каби бугунги адабиётимизнинг кўплаб ёрқин намояндалари дастлабки ижодий қадамларини айнан шу ердан бошлаган.

Ҳозирги вақтда Қашқа воҳасида яшаб, самарали ижод қилаётган Поён Равшанов, Абдурахим Эркаев, Нафас Шодмонов, Анвар Чориев, Шониёз Курбонов, Шарофат Ашурова, Неъмат Арслонов сингари фидойи олим ва адибларнинг фаолияти мамлакатимизда кўпчиликка яхши маълум.

Қашқадарё қандай буюк санъаткорлар ватани экани барчамизга гурур-ифтихор бағишлайди. Ўзбекистон халқ артистлари Фароғат Раҳматова, Икрома Болтаева, Ўлмас Саиджонов, Рустам Маъдиев каби марҳум санъаткорлар халқимиз хотирасида доимо яшайди.

Айни вақтда эл-юртимиз халқ ҳофизлари Бекназар Дўстмуродов, Ўктам Аҳмедов, Ўзбекистон халқ ар-

тистлари Замира Суюнова, Марям Сатторова, хизмат кўрсатган артистлар Насиба Сатторова, Ойгул Халилова, Дилфуза Раҳимова каби санъаткорларни яхши билади ва уларнинг ижодини юксак баҳолайди.

Қашқадарёда савоб ишлари билан воҳа аҳли ўртасида хурмат қозонган инсонлар оддий одамлар орасида ҳам кўплаб топилади.

Мен яқинда «Президентга мактублар» китобининг янги нашрида ана шундай одамлардан бири ҳақида ўқиб, очигини айтсам, жуда таъсирландим. Гап Касби туманининг Қатағон қишлоғида яшаб ўтган раҳматли Холбой ота Хонкулов ҳақида бормоқда.

Бутун ҳаётини ёшлар таълим-тарбиясига бағишлаб, қирқ йилдан зиёд ўқитувчилик қилган бу инсон пенсияга чиққанидан кейин қишлоғида ўз ҳисобидан кутубхона барпо қилиб, «Ёшлар маркази»ни ташкил этган экан. Ҳозирги кунда кутубхонада жамланган адабиётларнинг сони 20 мингдан ошиб кетибди.

Бу маърифат маскани йил давомида китобхонлар, айниқса, қишлоқ ёшлари билан гавжум бўлар экан.

Жамиятимизнинг китобхонлик даражасини ошириш, ўғил-қизларимизни китобга ошно этиш масаласи ғоят долзарб вазифа бўлиб турган бугунги кунда мухтарам отахонимизнинг бундай хайрли ишларни амалга оширгани албатта таҳсинга сазовордир. Ахир, у киши ҳам ошиб-тошиб кетган одам бўлмагандир, пенсиясини, йиққан-терган маблағини тинчгина еб ётса бўларди-ку?

Мана шундай фидойи инсонлар олдида ҳар қанча таъзим қилсак арзийди.

Лекин шу ўринда ўзимизга бир савол берайлик: бу жонқуяр отахоннинг ана шундай савобли ташаббусини

қўллаб-қувватлаш учун биз нима иш қилдик? Биринчи навбатда туман ҳокимлиги, вилоят ҳокимлиги, шулар қаторида Маданият ва спорт ишлари вазирлиги бу ажойиб одамга қандай амалий ёрдам берди ва қандай ёрдам бермоқчи?!

Маълумки, Қашқадарё азалдан кураги ерга тегмаган мард паҳлавонлар юрти бўлиб келмоқда.

Жисмоний тарбия ва спорт соҳасида, айниқса, болалар спортини ривожлантириш бўйича яратилаётган қулай шароитлар туфайли вилоятда ана шундай ёшларнинг сафи тобора кенгайиб бормоқда.

Сўнгги 5 йилда вилоятнинг спортчи ёшлари жаҳон, Осиё ва мамлакатимиз миқёсидаги нуфузли мусобақаларда жами 1 минг 72 та олтин, 945 та кумуш ва 1 минг 71 та бронза медални қўлга киритгани бу фикрнинг тасдиғидир. Айниқса, шу йил Бразилияда бўлиб ўтган 15-паралимпия ўйинларида Фотима Амилованинг сузиш бўйича бир йўла олтин, кумуш ва бронза медалларини қўлга киритгани барчамизни хурсанд қилди.

Келинглار, ана шу матонатли қизимизни, унинг ота-онаси, устоз ва мураббийларини яна бир бор самимий қутлаб, уларга бахт ва омадлар тилайлик.

Қадрли дўстлар!

Барчамизга яхши маълум, Қашқадарё вилояти юксак иқтисодий салоҳияти, ривожланган саноати ва қишлоқ хўжалиги билан Ўзбекистон тараққиётида муҳим ўрин эгаллаб келмоқда.

Бугунги кунда мамлакатимизда қазиб чиқарилаётган табиий газнинг 70 фоизи, нефтнинг қарийб 78 фоизи, газ конденсатининг 80 фоизи, ғалланинг 13 фоиздан

ортиғи, пахтанинг 14 фоиздан зиёди вилоят ҳиссасига тўғри келмоқда. Кейинги беш йилда ялпи ҳудудий маҳсулот ҳажми 2 баробар ошди.

Биз бу гапларни шунчаки такрорлашга ўрганиб қолганмиз. Лекин бу рақамларнинг замирида қандай маъно-мазмун борлигига, уларнинг негизида минг-минглаб одамларнинг ақл-заковати, куч-ғайрати, машаққатли меҳнати мужассам эканига, афсуски, доим ҳам етарлича эътибор бермаймиз. Мен ҳурматли олимларимиз, оммавий ахборот воситалари ходимларидан шу масалани ҳисобга олиб, шу мавзуда таҳлилий мақолалар ёзиб, бу рақамларнинг мағзини очиб беришларини илтимос қилган бўлардим.

Саноат соҳасида Қашқадарё мамлакатимизнинг етакчи вилоятларидан саналади. Ялпи ҳудудий маҳсулотда саноатнинг улуши 38 фоизни ташкил этаётгани ҳам шундан далолат беради. Ҳозирги кунда Ўзбекистонда ишлаб чиқарилаётган саноат маҳсулотларининг 9,5 фоизи айнан шу вилоятга тўғри келмоқда.

Бу ердаги «Шўртан нефть-газ», «Муборак нефть-газ» корхоналари, «Шўртан газ-кимё» мажмуаси, Муборак газни қайта ишлаш заводи, Деҳқонобод калийли ўғитлар заводи, Толлимаржон иссиқлик электр станцияси, «Ҳисор нефть-газ» каби йирик ишлаб чиқариш қувватлари мамлакатимиз саноатининг локомотивлари ҳисобланади.

Вилоятда сўнгги беш йилда барча манбалар ҳисобидан 18 триллион 100 миллиард сўмлик капитал қўйилмалар ўзлаштирилди. Шунинг 27 фоизи ёки 4 триллион 900 миллиард сўми хорижий инвестициялар экани айниқса эътиборлидир.

Кейинги беш йилда ҳудудий экспорт ҳажми 100 миллион долларга етди ва 2011 йилга нисбатан 2,5 баробар кўпайди.

Бу ерда фаолият кўрсатаётган 49 та қўшма корхонанинг 21 таси сўнгги беш йилда ташкил этилган бўлиб, улар юқори технологиялар асосида маҳсулот чиқармоқда ва биз бу ишларни изчил давом эттирамиз.

Шу ўринда сизлар билан бир таклифни ўртоқлашмоқчиман. Маълумки, бугунги кунда замонавий тараққиётни энг илғор техник ва технологик тафаккурсиз тасаввур қилиб бўлмайди.

Бунда айниқса юқори малакали инженерлар, яъни муҳандис кадрлар муҳим ўрин тутмоқда. Саноат ёки қурилиш соҳасини оламизми, ахборот-коммуникация технологиялари соҳасини оламизми, барчасига муҳандислик тафаккури керак.

Ҳаммангиз яхши биласиз – Қашқадарё улкан саноат минтақаси ҳисобланади. Айниқса, ёқилғи-энергетика индустрияси бўйича унинг имкониятлари беқиёс. Келгусида бу имкониятлардан тўлиқ ва самарали фойдаланиш учун, аввало, замонавий фикрлайдиган муҳандис кадрлар керак.

Шуни ҳисобга олган ҳолда, Қарши муҳандислик-иктисодиёт институтида замонавий инженер кадрлар тайёрлаш бўйича мутахассислик ва йўналишлар тизimini такомиллаштириш, унинг моддий-техник базаси ва профессор-ўқитувчилар салоҳиятини оширишга доир аниқ чора-тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга оширишимиз зарур.

Қашқадарёда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳаси ҳам жадал ривожланмоқда.

Бугунги кунда ялпи ҳудудий маҳсулотнинг 51,6 фоизи кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасида ишлаб чиқарилмоқда. Энг муҳими, меҳнат билан банд аҳолининг қарийб 80 фоизи шу тармоқда меҳнат қилмоқда.

Эътиборга молик яна бир томони шундаки, вилоятда шу даврда 443 мингдан зиёд янги иш ўрни ташкил этилган бўлса, бунинг 85 фоизи қишлоқ жойларда ва асосан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ҳисобидан ташкил этилган.

Вилоят иктисодиётининг етакчи тармоғи бўлган қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам ислохотлар самарали давом эттирилмоқда.

Охирги уч йилда 4 минг 900 та фермер хўжалиги ёки барча фермер хўжаликларининг 22 фоиздан зиёди кўп тармоқли хўжаликка айлантирилди. Сўнгги беш йилда 3 минг 200 гектар пахта майдони қисқартирилиб, кўпроқ даромад берадиган картошка, мева-сабзавот ва полиз экинлари етиштириш йўлга қўйилди.

Бу йил об-ҳавонинг ноқулай келганига қарамасдан, Қашқадарёнинг миришкор деҳқон ва фермерлари ғалла ва пахтадан мўл ҳосил етиштириб, шартнома мажбуриятларини ортиғи билан адо этдилар.

Бугунги имкониятдан фойдаланиб, фидокорона меҳнати билан мўл ҳосил етиштириб, халқимиз фаровонлигига муносиб ҳисса қўшаётган миришкор деҳқон ва фермерларни, барча дала меҳнаткашларини, бутун вилоят аҳлини чин қалбимдан самимий табриклаб, чуқур миннатдорлик изҳор этаман.

Муҳтарам юртдошлар!

Қашқадарё вилоятида шаҳар ва қишлоқлар қиёфасини тубдан ўзгартириш, одамларнинг турмуш

шароитини яхшилаш, айниқса қишлоқ аҳолиси учун шаҳардан қолишмайдиган қулай шароитлар яратиш бўйича катта ишлар олиб борилмоқда.

Биринчи Президентимиз раҳбарлигида Қарши ва Шаҳрисабз шаҳрида амалга оширилган улкан бунёдкорлик ишлари бу икки қадимий шаҳар қиёфасини мутлақо ўзгартириб юборгани сизларга яхши маълум.

Айниқса, Қарши шаҳрининг ҳудуди 9 минг гектардан 17 минг гектарга, Шаҳрисабз шаҳрининг ҳудуди 3 минг 300 гектардан 4 минг 900 гектарга кенгайтирилгани муҳим тарихий қадам бўлди.

Қашқадарё устидаги қадимий Амир Темури кўприги тубдан реконструкция қилиниб, дарёнинг икки қирғоғида Қарши аҳли ва меҳмонлар дам оладиган гўзал сайилгоҳ ва сўлим масканлар барпо этилгани ҳам катта воқеа бўлди. Мана шу ишларда сизлар билан, бутун халқимиз билан бирга менинг ҳам ҳиссам борлигидан ҳамиша ғурурланиб юраман.

Қашқа воҳасида ўтган даврда **транспорт инфратузилмасини, муҳандислик ва ахборот коммуникацияларини жадал ривожлантиришга** қаратилган комплекс чора-тадбирлар амалга оширилди.

Бу ҳақда гапирганда, «Тошгузар – Бойсун – Қумқўрғон» темир йўлининг барпо этилиши нафақат Қашқадарё, балки бутун мамлакатимиз ҳаётида янги саҳифа очганини таъкидлаш лозим. Шунингдек, «Тошкент – Қарши» йўналиши бўйича «Афросиёб» тезюрак электр поезда қатнови йўлга қўйилгани ва бунинг натижасида Тошкент шаҳрига бориб-келиш вақти икки баробар қисқарганини алоҳида қайд этиш лозим.

Мухтасар айтганда, Қашқадарё вилоятида амалга оширилаётган кенг қўламли ўзгаришлар, одамларнинг кундалик ҳаётида, уларнинг рўзғори ва дастурхонида ўз ифодасини топомқда ва биз буни энг муҳим натижа деб қабул қиламиз.

Бунинг тасдиғини кейинги беш йилда аҳоли жон бошига тўғри келадиган даромадлар 2,5 баробар ошгани, 2011 йилга нисбатан ҳар юз хонадонга тўғри келадиган автомобиллар сони 2,3 марта, пилесослар – 6,8 карра, кир ювиш машиналари – 1,5 марта, телевизор ва музлаткичлар – 1,3 баробар кўпайгани мисолида кўриш мумкин. Бу албатта одамларнинг турмуш даражаси ва сифати изчил ўсиб бораётганини кўрсатади ва бизни бошлаган ислохотларимизни янада изчил давом эттиришга ундайди.

Қадрли ватандошлар!

Менинг сайловолди дастуримда барча ҳудудларимиз қатори Қашқадарё вилоятини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича ҳам аниқ чора-тадбирлар белгиланган.

Рухсатингиз билан, шу ҳақда қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Аввало, **саноат соҳасида** вилоятда яқин беш йилда барча манбалар ҳисобидан 36 триллион 6 миллиард сўмдан зиёд инвестиция ўзлаштириш белгиланмоқда. Бунинг қарийб 80 фоизи ишлаб чиқаришни модернизация қилишга йўналтирилади. Жумладан, қарийб 4 миллиард доллар инвестиция ҳисобидан 863 минг тонна дизель ёқилғиси, 304 минг тонна керосин, 11 минг 200 тонна суюлтирилган газ ишлаб чиқариш қувватларини барпо этиш бўйича лойиҳалар амалга оширилади.

Яна бир йирик лойиҳа асосида «Шўртан газ-кимё» мажмуасида 400 миллион доллар сармоя ҳисобидан полиэтилен ишлаб чиқариш қувватини 75 минг тоннага етказиш мўлжалланмоқда.

Толлимаржон иссиқлик электр станциясини кенгайтириш бўйича учинчи ва тўртинчи босқич ишларини бажариш ҳам истиқбол режаларимиздан ўрин олган.

Вилоят саноатида ёқилғи-энергетика соҳаси 66 фоизни ташкил этишини инобатга олиб ва бошқа тармоқларни ҳам жадал ривожлантириш мақсадида келгуси беш йилда 760 та ҳудудий саноат лойиҳасини амалга ошириш ва шу асосда минглаб янги иш ўринларини яратиш кўзда тутилмоқда.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида келгуси беш йилда гўшт етиштиришни камида 1,3 марта, сутни – 1,5 карра, тухумни – 1,8 баробар, картошкани – 1,6 марта, мева ва узумни – 1,4 карра, сабзавотни – 2 марта, балиқни – 2 баробардан зиёд кўпайтириш, шунингдек, уларни қайта ишлаш қўламини кенгайтириш бўйича аниқ мақсадга йўналтирилган ишлар олиб борилмоқда.

Бунинг учун ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш мақсадида вилоятда 837 километр коллектор-дренаж тармоқларини қуриш ва реконструкция қилиш, 5 минг 320 километр коллекторларни таъмирлаш ва тиклаш режалаштирилмоқда.

Ирригация тизимини такомиллаштириш борасида яқин 5 йилда жами 173 та объектда 341 миллиард сўмлик иш бажариш кўзда тутилмоқда. Хусусан, 2017 йилда халқаро молия ташкилотлари билан биргаликда «Дўстлик-1-2-3» насос станциясини қуриш лойиҳаси амалга оширилади. Шу тариқа Қарши ва Ғузор туман-

ларидаги 22 минг гектар суғориладиган экин майдонларини сув билан таъминлаш яхшиланади.

Яна бир муҳим соҳа – **ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш** бўйича ишлар ҳам давом эттирилади. Хусусан, келгуси 5 йилда 197 километр оптик толали алоқа тармоғини ва 147 та мобиль алоқа таянч станциясини қуриш кўзда тутилмоқда. Шунингдек, 63 та рақамли телеузатгич ўрнатиш орқали вилоятда рақамли телевидениега ўтиш даражасини бугунги 60 фоиздан 2021 йилда 100 фоизга етказиш кўзда тутилмоқда.

Хурматли юртдошлар!

Сизларга яхши маълум, мамлакатимизда мустақилликнинг биринчи йилларидан бошлаб **«Ислохот – ислохот учун эмас, аввало инсон учун»** деган асосий тамойил фаолиятимиз мезони бўлиб келмоқда.

Шу мақсадда биз туман ва шаҳарларимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, одамларимизнинг ҳаёт даражаси ва сифатини оширишга бевосита таъсир этадиган долзарб йўналишлар бўйича 15 та махсус дастур ишлаб чиқмоқдамиз. Айтиш керакки, бу дастурларнинг айримлари тасдиқланиб, уларни амалга ошириш бўйича ишлар бошлаб юборилди.

Рухсатингиз билан, ана шу дастурлар асосида Қашқадарё вилоятида амалга ошириладиган ишларга эътиборингизни қаратмоқчиман.

Биринчидан, Тадбиркорлик фаолиятининг жадал ривожланишини таъминлашга, хусусий мулкни ҳар томонлама ҳимоя қилиш ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатидан яхшилашга доир комплекс чора-тадбирлар дастури яқинда қабул қилинган Фармон билан тасдиқланди.

Жойлардаги учрашувлар, оммавий ахборот воситаларида бу мавзу кенг ёритилмоқда ва сизлар бу ҳақда етарлича маълумотга эгасиз, деб ўйлайман.

Мен фақат мазкур дастурда тадбиркорлик фаолиятини жадал ривожлантириш, хусусий мулкчиликни ҳар томонлама ҳимоя қилиш ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатдан яхшилаш бўйича 42 та аниқ чора-тадбир белгиланганини айтиб ўтмоқчиман. Жумладан, Қашқадарё вилоятида яқин 5 йилда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик учун ажратиладиган кредитлар миқдори камида 3–3,5 баробар кўпайтирилади.

Қарши шаҳри, Шаҳрисабз, Нишон туманларидаги 6,8 гектар майдонда кичик бизнес учун ташкил қилинган учта махсус саноат зонаси кенгайтирилиб, бошқа туманларда ҳам шундай ҳудудлар ташкил этилади. Бунинг учун 5 миллиард 800 миллион сўмдан ортиқ инвестиция жалб этилади.

Ана шундай аниқ чора-тадбирлар натижасида келгуси 5 йилда 5 мингга яқин янги кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъекти ташкил этилиб, уларнинг умумий сони 20 мингга етказилади.

Иккинчидан, яқинда қабул қилинган қарорга асосан 2017–2021 йилларда қишлоқ жойлардаги кам таъминланган оилалар учун арзон ва қулай уй-жойлар қуриш дастури тасдиқланди.

Ҳаммамиз кўряпмиз, халқимизнинг ҳаёт даражаси ошиб, аҳолимиз кўпайгани сайин одамларнинг талаб ва эҳтиёжлари, жумладан, уй-жой масаласида ҳам ўсмоқда. Бу ҳолатни Қашқадарё вилоятида ҳам кўриш мумкин.

Мазкур дастурда буларнинг барчаси ҳисобга олинган. Хусусан, қишлоқ жойлардаги кам таъминланган оилаларни, ёш оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш, қулай ва арзон уйлар қуриш йўли билан уларнинг бу борадаги эҳтиёжини қондириш, турмуш даражаси ва сифатини ошириш бўйича аниқ чора-тадбирлар белгиланган.

Вилоятда яқин 5 йилда намунавий лойиҳалар асосида 8 минг 32 та уй-жой қуриш кўзда тутилмоқда. Хусусан, 2017 йилда 36 та массивда 1 минг 526 та ана шундай уй-жой қуриш бўйича тайёргарлик ишлари амалга оширилмоқда.

Кам таъминланган аҳолини ва ёш оилаларни ижтимоий ҳимоя қилиш мақсадида шу даврда шаҳар ва туманларда замонавий лойиҳалар асосида 230 та икки қаватли уй ва 13 та кўп қаватли «Камолот» уйлари барпо этиш мўлжалланмоқда.

Айни вақтда шаҳар ва қишлоқларимиз қиёфасини тубдан яхшилаш, ижтимоий инфратузилма тармоқларини ривожлантириш бўйича кенг қўламли ишлар давом эттирилади.

Ҳозирги кунда Қарши темир йўл вокзали реконструкция қилиниб, унинг олдидаги майдонни тубдан янгилаш ишлари якунланмоқда. Шу билан бирга, «Насаф» стадионида сузиш комплексини барпо этиш, «Марказий» стадионини реконструкция қилиш ва унга туташ кўчаларни таъмирлаш ишлари бошлаб юборилди.

Учинчидан, Худудий автомобиль йўлларини қуриш ва реконструкция қилиш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Маълумки, вилоятда охириги 5 йил мобайнида 175 километр халқаро, миллий ва маҳаллий аҳамиятга мо-

лик автомобиль йўллари, 23 та кўприк реконструкция қилинди, 150 километр йўллар жорий таъмирланди.

Дастурда Қашқадарёда умумий узунлиги 875 километр бўлган хўжаликлараро ички йўллар, шаҳарлар, туманлар марказлари ва шаҳарчалардаги йўлларни капитал ва жорий таъмирлаш кўзда тутилмоқда. Шунингдек, Қарши шаҳрининг 4 қатновли ҳалқа йўли қуриб битказилади.

Тўртинчидан, Шаҳар ва қишлоқларда транспорт таъминотини янада ривожлантириш дастури тайёрланмоқда.

Вилоятда аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш сифатини ошириш мақсадида кейинги 5 йил давомида 236 та, Қарши шаҳри учун 150 тага яқин автобус, 151 та микроавтобус сотиб олиниб, шаҳар ва шаҳар атрофидаги 37 та йўналишга қўйилганини қайд этиш лозим.

Дастурда барча аҳоли пунктларида транспорт хизматларини талаб даражасида йўлга қўйиш ва транспорт паркини босқичма-босқич янгилаш чоралари назарда тутилмоқда.

Қашқадарё вилоятида бу борада келгуси 5 йилда 265 та замонавий автобуслар сотиб олиниб, йўловчиларга хизмат кўрсатиш яхшиланади. Бундан ташқари, 8 та автовокзал ва автостанция янгитдан қурилиб, ишга туширилади, 4 та автовокзал ва автостанция қайта таъмирланади.

Қарши шаҳрини ривожлантириш бош режасига асосан айланма йўлда «Қарши–Бухоро», «Қарши–Тошкент», «Қарши–Термиз» йўналишлари бўйича янги автостанциялар қурилиши ниҳоясига етказилмоқда.

Айтиш жоизки, бу борадаги ишларни нафақат Қарши шаҳрида, балки вилоятнинг бошқа ҳудудларида ҳам давом эттирамиз.

Бешинчидан, Қишлоқларда ичимлик суви таъминоти тармоқларини кенгайтириш ва модернизация қилиш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Охирги беш йилда Қашқадарё вилоятида бу масала бўйича кўп иш қилинди. Жумладан, бюджет маблағлари ҳисобидан 822 километр сув тармоқлари янгитдан қурилди ва реконструкция қилинди. Бунинг натижасида 200 мингдан зиёд аҳолининг марказлашган тармоқлар орқали ичимлик суви билан таъминланиши яхшиланди.

Қарши шаҳрининг «Йўлдош» ва «Янгибоғ» насос станциялари, Айрум ва Чап тармоқ каналлари реконструкция қилинди. Ушбу каналдан сув оладиган Эски Бешкент канали қайта тикланди.

Натижада Қарши шаҳрининг 25 та маҳалласидаги 2 минг гектардан ортиқ майдонда аҳоли томорқа ерлари ва шаҳарнинг марказий хиёбонлари оқар сув билан таъминланди.

Ана шу ишларимизнинг узвий давоми сифатида келгуси 5 йилда Қашқадарё вилоятининг 13 та туманида давлат бюджети ҳисобидан 98 миллиард сўмлик ичимлик суви тармоқларини қуриш мўлжалланмоқда.

Хорижий молия институтлари иштирокида 30 миллион АҚШ доллари эвазига «Китоб–Шаҳрисабз» сув иншооти реконструкция қилинади. Косон ва Муборак туманлари аҳолисини тоза ичимлик суви билан таъминлаш яхшиланади.

Шунингдек, Қамаши ва Ғузор туманларидаги ичимлик суви тармоқлари реконструкция қилинади. Бунинг учун 10 миллион АҚШ доллари ажратиш кўзда тутилмоқда.

Бундан ташқари, 18 миллион доллар сармоя ҳисобидан Қарши шаҳридаги мавжуд канализация тармоқлари реконструкция қилинади.

Ана шу тадбирларни амалга ошириш натижасида бир миллионга яқин аҳолининг ичимлик суви билан таъминланиш даражаси сезиларли равишда яхшиланади.

Олтинчидан, Кўмир таннархини ва аҳоли учун харид қийматини пасайтириш, шунингдек, қиш мавсумида бу борада чайқовчилик қилишни ва нархларнинг ошиб кетишини бартараф этиш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилмоқда.

Эндиликда кўмирнинг нархи республиканинг барча ҳудудларида 126 минг сўм қилиб белгилаб қўйилди. Уни ҳудудларга ташиш таннархини камайтириш учун бу масала «Ўзбекистон темир йўллари» акциядорлик жамиятига юклатилди.

Ҳозирги пайтда Қашқадарё вилоятига олдинги йилларга нисбатан 8–10 минг тонна кўп кўмир ёқилғиси олиб келинмоқда, истеъмолчилар уни уч-тўрт кун тезроқ олиш имконига эга бўлмоқда. «Қашқадарё ҳудудий кўмир етказувчи» корхонасининг 6 та омбори тўлов терминаллари ва касса аппаратлари, алоқа воситалари билан таъминлангани аҳоли учун қулайлик туғдирмоқда.

Бугунги кунда вилоятдаги 6 та корхонада кўмир брикети ишлаб чиқариш йўлга қўйилган бўлиб, уларда бир сменада 344 тонна маҳсулот тайёрланмоқда.

Қашқадарё вилоятида келгуси 5 йилда кўмир брикетини ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун Қарши шаҳрида замонавий корхона барпо этиш кўзда тутилмоқда.

Еттинчидан, Шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг электр энергиясидан фойдаланишини янада яхшилаш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Аҳолининг ҳақли эътирозларига сабаб бўлаётган бу муҳим муаммони ҳал қилиш мақсадида дастурда аниқ чора-тадбирлар белгиланган.

Шулар қаторида эскирган қувватларни янгилаш, электр энергиясини тақсимлаш жараёнидаги йўқотишларни камайтириш, мавжуд ускуналарнинг хавфсиз ва ишончли ишлашини таъминлаш, узилишларни тубдан қисқартириш чора-тадбирлари назарда тутилади.

Қашқадарё вилоятида келгуси 5 йилда умумий узунлиги 2 минг 279 километр бўлган паст кучланишли тармоқларни модернизация ва реконструкция қилиш, 364 та трансформатор пунктини ишга тушириш мўлжалланмоқда.

Шу билан бирга, «Осиё инфратузилма инвестициялари банки» маблағлари ҳисобидан Қашқадарё вилоятида тақсимлаш тармоқлари ва электр таъминоти объектларини ривожлантириш ва модернизация қилиш лойиҳасини амалга ошириш режалаштирилмоқда.

Саккизинчидан, Мактабгача таълим муассасаларини реконструкция ва модернизация қилиш дастури тайёрланмоқда.

Маълумки, тарбиянинг асоси аввало оилада ва болалар боғчасида қўйилади. Демак, фарзандларимизнинг

келажакда қандай инсонлар бўлиб вояга етиши, уларнинг онгу тафаккури, маънавияти қандай бўлиши уларнинг илк тарбия жараёни қандай йўлга қўйилганига, у ерда ишлаётган мураббий ва тарбиячиларнинг билим савияси, ўз ишига фидойилигига боғлиқ.

Тайёрланаётган дастурда ана шу масалаларнинг барчасини эътиборга олиш бош вазифа қилиб қўйилган.

Қашқадарё вилоятида келгуси 5 йилда 8 та мактабгача таълим муассасасини қайтадан тўлиқ барпо этиш, 76 та болалар боғчасини реконструкция қилиш, 50 тасини капитал таъмирлаш, хусусий боғчаларни ҳам кўпайтириш режалаштирилмоқда.

Тўққизинчидан, Бозорларни реконструкция ва модернизация қилиш, савдо тизимини такомиллаштириш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Қашқадарё вилоятида келгуси икки йилда жами 16 та, жумладан, Қарши шаҳрида тўртта, Миришкор туманида учта, Деҳқонобод, Қамаш, Касби, Муборак, Нишон, Чироқчи ва Яккабоғ туманларида биттадан деҳқон бозорини реконструкция қилиш мўлжалланмоқда.

Ўнинчидан, Пенсияларга тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш дастурини ишлаб чиқиш яқунланмоқда.

Барчамизни тарбиялаб вояга етказган, ҳаёт йўлларида бизга таянч ва суянч бўлган табаррук кексаларимиз олдида биз доимо қарздормиз. Уларга қўлимиздан келган барча қулай шароитларни яратиш, меҳр ва эътибор қаратиш мақсадида дастурда пенсионер, ногирон, ёлғиз қариялар ва аҳолининг кам таъминланган қатламларига тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш тизимини янада ривожлантириш назарда тутилмоқда.

Бу борада аввало «Нуроний» жамғармасининг мақоми ва мавқеини ошириш, унинг вилоят ва республика тузилмаларининг штат бирликларини кўпайтириш, моддий-техник базасини мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият берилади.

Кексаларнинг ташвиш ва муаммолари билан бево-сита ҳар бир шаҳар ва туманнинг ўзида шуғулланиш ва уларни ҳал этиш учун жамғарманинг шаҳар ва туман бўлимларини ташкил этиш кўзда тутилмоқда. Уларнинг самарали иш олиб бориши учун алоҳида хоналар ажратиш, ходимларини бюджет ҳисобидан иш ҳақи билан таъминлаш тартиби жорий этилади.

Яна бир янгиликни сизлар билан маслаҳатлашмоқчиман. Яъни, ҳар бир маҳаллада раиснинг нуронийлар масалалари бўйича маслаҳатчиси лавозимини ташкил этсак, нима дейсизлар?

Маълумки, Биринчи Президентимизнинг қарорларига мувофиқ, Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари ва фронт ортида меҳнат қилган кексаларимизни ҳар йили мамлакатимиз санаторийларида бепул даволаш тизими жорий этилган эди.

Аммо айрим кексаларимиз саломатлиги ёки бошқа сабаблар туфайли бу имтиёздан фойдалана олмаяпти. Биз шуни эътиборга олиб, шундай фахрийларимизга йўлланмаларнинг пулини беришга қарор қилдик. Бугунги кунда санаторий йўлланмасининг ўртача нархи 800 минг сўмни ташкил этмоқда. Демак, ана шу маблағ санаторийларга бориб даволаниш имкониятига эга бўлмаган кексаларимизга берилади.

Шунингдек, нуронийларга тиббий-ижтимоий хизматлар кўрсатиш сифатини ошириш ва уларнинг

турларини кенгайтириш, доимий тиббий кўрик ва соғломлаштириш ишларини ташкил этиш, замонавий даволаш усулларини кенгайтириш кўзда тутилмоқда.

«Нуроний» жамғармаси бошчилигида «Маҳалла» жамоат фонди, Касаба уюшмалари ва жамоат ташкилотлари томонидан ёлғиз қарияларни ҳар йили қишки кийим-бош ва белгиланган турдаги озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш ишлари изчил давом эттирилади.

Келгуси тўрт йилда мамлакатимиздаги барча «Мурувват» ва «Саховат» уйлари реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади, уларнинг моддий-техник базаси мустаҳкамланиб, замонавий шароитлар яратилади.

Ўн биринчидан, Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастури ишлаб чиқилди ва тасдиқланди. Барчамиз яхши биламиз, ҳар бир оиладаги тинчлик-хотиржамлик, файзу барака, меҳр-оқибат муҳити аввало шу оиланинг таянчи, бахти ва қувончи бўлган оналар ва болаларнинг саломатлиги билан боғлиқ.

Дастурда аёллар ва болаларга тиббий хизмат кўрсатишни яхшилаш, жумладан, уларга хизмат кўрсатадиган даволаш-профилактика ташкилотларининг моддий-техник базасини ва кадрлар таркибини янада мустаҳкамлаш, уларга юқори технологиялар асосида махсус тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар назарда тутилади.

Хусусан, янги туғилган чақалоқлар, ўсмир қизлар, ҳомиладор ва туғиш ёшидаги аёллар учун патронаж кузатиш тизимини ҳозирги 70 фоиздан 100 фоизга ошириш

жорий этилади. Натижада касалланиш ҳолатларининг олди олиниб, оналар ва болаларда касалликларни эрта аниқлаш бўйича янги имкониятлар яратилади.

Шу билан бирга, марказлашган тартибда касалхоналарга бериладиган дори воситалари, тиббий буюм ва ускуналар рўйхати кенгайтирилади.

Қашқадарё вилоятида келгуси 5 йилда учта тиббиёт муассасасида қурилиш, 33 та шифохонада реконструкция ва капитал таъмирлаш ишлари бажарилади. Шулар қаторида Акушерлик ва гинекология илмий-амалий марказининг Қарши филиали, вилоят юкумли касалликлар шифохонаси, Қамаш, Қарши, Касби, Шаҳрисабз, Китоб, Муборак туманларидаги тиббиёт масканларини реконструкция қилиш ва жиҳозлаш режалаштирилмоқда.

Азиз дўстлар!

Бугунги кунда барчамиз учун энг муҳим вазифага айланаётган бир масала борки, биз амалга ошираётган барча ислохотларнинг натижаси айнан шу масалани қандай ҳал этишимизга боғлиқ. У ҳам бўлса, ҳаётимиз мазмуни, эртанги кунимиз эгаси бўлган ёш авлод, фарзандларимиз тарбиясидир. Бу масаланинг долзарблиги ва муҳимлигини ҳисобга олиб, бу мавзуга яна тўхталишни ўринли деб биламан.

Ҳақиқатан ҳам, ҳар бир бола – бамисоли ўсиб, кучга тўлаётган, парваришга муҳтож нозик бир ниҳол. Бинобарин, уни ҳеч қачон меҳр ва эътибордан четда қолдириб бўлмайди. Бундай муносабат қандай оғир оқибатларга олиб келиши ҳақида ўтмишдан ҳам, бугунги кундан ҳам кўп-кўп аччиқ мисолларни келтириш мумкин.

Шунинг учун ҳам бизнинг ҳар биримиз қаерда, қайси лавозимда ишлашимиздан қатъи назар, аввало тарбиячи эканимизни, болаларимиз тақдири учун шахсан масъул эканимизни, бу замоннинг ўткир талабига айланаётганини ҳеч қачон унутмаслигимиз шарт.

Айниқса, уюшмаган ёшлар тарбиясига алоҳида эътибор беришимиз, давлат ва жамоат ташкилотларининг, аввало, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг бу борадаги куч ва имкониятларини бирлаштириб, тизимли иш олиб боришимиз лозим.

Педагогларимиз яхши билади, тарбия, одоб-ахлоқ соҳасида «амалий намуна» ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлади. Фарзандларимизга аввало ўзимиз ҳамма соҳада – Ватанга, халққа садоқатли бўлишда, илмга, касбу ҳунарга меҳр қўйишда, ота-она, жамият олдидаги бурчимизни сидқидилдан адо этишда амалий намуна кўрсатишимиз керак.

Айниқса, қиз болаларни илм-фан, касб-ҳунар сирларини пухта эгаллашга ўргатиш, ҳаётда муносиб ўрнини топишига эришиш – энг муҳим вазифамиздир. Бу борада яқинда қабул қилинган «Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида»ги қонун янги имкониятлар очиб беради.

Ҳурматли сайловчилар!

Мамлакатимиздаги ҳар бир инсон, ҳар бир оила ҳаётига бевосита дахлдор бўлган, кунни кеча қабул қилинган қарор билан тасдиқланган яна бир дастур – **фармацевтика саноатини жадал ривожлантириш**, ҳеч шубҳасиз, муҳим аҳамиятга эга. Бу дастурга мувофиқ, келгуси тўрт йилда умумий қиймати 224 миллион доллар бўлган 67 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади.

Шунингдек, дастурда аҳоли ва тиббий ташкилотларни арзон ва сифатли дори воситалари билан таъминлаш даражасини ошириш, уларга нарх белгилашнинг самарали механизмини жорий этиш юзасидан зарур чоралар белгиланган.

Қашқадарёда дори воситалари ва тиббий буюмлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган 11 та корхона ташкил этиш режалаштирилмоқда.

Шунингдек, 470 гектарга яқин ер майдонларида доривор ўсимликлар етиштириш бўйича лойиҳалар амалга оширилади. Вилоятдаги шаҳар ва туманлар тиббиёт бирлашмаларида ижтимоий дорихоналар ташкил этиш ишлари якунланади.

Азиз юртдошлар!

Сизларнинг эътиборингизни яна бир муҳим масалага қаратмоқчиман. Бу халқимизнинг тинчлиги, қафолатланган хавфсизлигини таъминлаш масаласидир.

Биз бу мақсадга эришиш учун ҳозирги вақтда Ички ишлар вазирлиги тизимини тубдан ўзгартириш чоратадбирларини кўряпмиз.

Ўз пайтида Муҳтарам Юртбошимиз ички ишлар идораларининг энг қуйи тизимида профилактика инспекторларини ташкил қилган эдилар.

Аммо бугун бу инспекторлар профилактика, яъни жиноятларнинг олдини олиш билан шуғулланмаяпти, аксинча, содир бўлган жиноятларни рўйхатга олиш, юқори идораларга ҳисобот ёзиш билан банд.

Шу сабабли бу масалага қарашимизни тубдан ўзгартириб, маҳалладаги участка нозирларига самарали фаолият кўрсатиши учун барча шароитларни яратиб берамиз. Уларга хизмат уйлари ва автомашиналар бе-

рилади. Участка нозирлари энди кечаси билан ухламай маҳалла осойишталигини қўриқлаб юрадиган бўлади.

Шунингдек, ҳар бир туман ҳокими ва туман ички ишлар бўлимлари раҳбарларининг ёшлар билан ишлаш бўйича ўринбосари лавозими жорий этилади.

Бу раҳбарларнинг асосий вазифаси маҳаллада участка инспекторлари билан ишлашни ташкил этади. Уларнинг кечаси маҳаллада юрганини аҳоли кўрса, ўз хавфсизлигига қаноат ҳосил қилади. Шундагина одамлар уйда тинч-хотиржам ухлайди.

Хурматли анжуман иштирокчилари!

Ҳозиргина баён қилинган дастур ва режаларимизни амалга ошириш учун аввало тинчлик ва осойишталик зарурлигини барчамиз яхши тушунамиз.

Шу муносабат билан юртимиздаги тинч-осойишта ҳаёт, миллатлараро тотувлик, Ватанимиз хавфсизлиги, чегараларимиз дахлсизлиги, ташқи сиёсат борасидаги асосий тамойилларимиз ҳақида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Биз «Ўзбек халқига тинчлик ва омонлик керак» деган даъватни хавфсизликни таъминлаш соҳасидаги фаолиятимизнинг асосий тамойили ва ўзак ғояси деб биламиз.

Бутун дунёда мураккаб вазият юзага келаётган, терроризм, экстремизм ва радикализм хавфи тобора ортиб бораётган бугунги шароитда доимо хушёр ва огоҳ бўлиш, мамлакатимизнинг мудофаа қобилятини, Қуролли Кучларимизнинг салоҳиятини ҳар томонлама мустаҳкамлаш – хавфсизлик ва барқарорликни ҳамда халқимизнинг осойишта ҳаётини таъминлашнинг энг муҳим шarti ва кафолатидир.

Биз мамлакатимиз суверенитети ва мустақиллигига таҳдид солишга уринадиган ёвуз кучларнинг ҳар қандай ҳаракатларига кескин зарба беришга қодир эканимизни бугун яна бир бор таъкидлаб айтаман.

Ташқи сиёсат соҳасида Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти томонидан ишлаб чиқилган принцип ва ёндашувларга тўлиқ амал қилиш сайловолди дастуримизнинг муҳим таркибий қисмини ташкил этади.

Бу сиёсатнинг асосий маъно-мазмуну – тинчлик-парварлик, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик, юзага келадиган зиддият ва қарама-қаршиликларни фақат тинч, сиёсий йўл билан ҳал этиш, барча хорижий давлатлар ва жаҳон ҳамжамияти билан амалий ҳамкорлик қилишдан иборат.

Мамлакатимиз ҳеч қандай ҳарбий-сиёсий блокларга қўшилмайди, бошқа давлатларнинг ҳарбий база ва объеклари Ўзбекистон ҳудудида жойлаштирилишига, шунингдек, ҳарбий хизматчиларимизнинг мамлакатимиз ҳудудидан ташқарида бўлишига йўл қўйилмайди.

Ташқи сиёсатни амалга оширишда барча давлатлар, биринчи навбатда, қўшни мамлакатлар билан дўстона муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни ўзимизнинг биринчи даражали вазифамиз деб биламиз.

Қўшниларимиз билан ўзаро ҳурмат ва манфаатли ҳамкорликни қанча ривожлантирсак, нафақат юртимиз, балки бутун минтақамиз равақ топади.

Мана шу йўлда янги қадамлар қўяётганимиз, жумладан, Туркменистон, Тожикистон, Қозоғистон ва Қирғизистон давлатларининг раҳбарлари билан олиб

бораётган музокараларимиз ва ҳамкорлик алоқаларимиз бунинг амалий тасдиғидир ва бу ишларни биз изчил давом эттираимиз.

Қадрли ва азиз ватандошлар!

Мен барча учрашувларда бир фикрни таъкидлаб айтаяпман: мухтарам Президентимиз мустақилликнинг биринчи кунларидан бошлаб амалга оширган буюк ишлар ҳаммамиз учун ибрат ва намунадир.

Мен ёруғ юз билан айтмоқчиманки, 27 йил давомида у кишининг раҳбарлигида ишлаб, бу инсондан Ватанга фидойиликни, Ватанни севишни, доимо халқ билан бирга бўлишни ўргандим.

Албатта, мана шундай буюк давлат арбобидан кейин Ўзбекистонга бошчилик қилиш – қандай катта масъулият ва жавобгарлик эканини мен чуқур англаб турибман.

Бугун дунёдаги шиддатли глобаллашув шароитида, кескин тортишувлар даврида Ўзбекистонни тинч ва омон сақлаш, одамларимизни рози қилиш – бу осон масала эмас, албатта.

Лекин мен бугун сизларнинг олдингизда, халқимиз олдида туриб, ваъда бераман: барча ишларни сизлар билан, эл-юртимиз билан бамаслаҳат олиб боришга ҳаракат қиламан.

Мухтарам Ислом Абдуғаниевич Ўзбекистон деган улкан, мухташам иморатнинг пойдеворини яратиб бердилар. Биз, энди шошилмасдан, у ёққа-бу ёққа ташламасдан, халқ билан бамаслаҳат бўлиб, олдимизда турган вазифаларни қатъият билан амалга оширсак, албатта ўз мақсадимизга етамиз.

Мен Қашқадарё заминига, сиз, азизларга ҳурмат-эҳтиромимни яна бир бор изҳор этар эканман, вилоят

аҳлининг тинч, эркин ва обод ҳаётини мустаҳкамлаш,
унинг эзгу орзу-режаларини амалга ошириш йўлида
бор билим ва тажрибамни, бутун борлиғимни аямасдан
хизмат қилишни ўзим учун юксак шараф, деб биламан.

Сўзимнинг якунида сизларга ва сизлар орқали бу-
тун Қашқадарё аҳлига тинчлик-омонлик, бахту саодат,
хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Эътиборингиз учун раҳмат.

**Шаҳрисабз тумани,
2016 йил 16 ноябрь**

**«ШУНДАЙ ЎЛКА ДОИМ БОР
БЎЛСИН!»**
**(ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ САЙЛОВЧИЛАР
ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДАГИ
НУТҚ)**

Ассалому алайкум, ҳурматли юртдошлар!

Кадрли дўстлар!

Авваламбор, сиз, азизларга – мен учун ғоят кадрли бўлган Жиззах аҳли вакилларига мени мана шундай самимий кутиб олганингиз, шундай юксак ҳурмат-эътибор кўрсатганингиз учун барчангизга ўзимнинг чуқур миннатдорлигимни билдиришга ижозат бергайсиз.

Ҳаммангизга яхши маълум, биз бугун сизлар билан мамлакатимизда шу йил 4 декабрь куни бўлиб ўтадиган Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови арафасида учрашиб турибмиз. Ватанимиз тарихида, унинг тараққиёти, бугунги ва эртанги куни учун ғоят муҳим аҳамиятга эга бўлган ушбу сайлов барчамиз, бутун халқимиз учун катта синов эканини ҳаммамиз яхши тушунамиз.

Шунинг учун ҳам бу муҳим сиёсий жараёнда ҳар биримиз ўз хоҳиш-иродамизни эмин-эркин ифода этиб, ўзимиз, оиламиз, фарзандларимиз, эл-юртимизнинг ҳаёти ва тақдирига катта масъулият билан ёндашиб, сиёсий савиямиз ва ҳуқуқий маданиятимизни, гражданлик позициямизни намоён этиш эҳтиёжи ҳолда овоз беришимиз ҳар томонлама мақсадга мувофиқдир.

Азиз дўстлар!

Мана, ҳозиргина ҳаммамиз биргаликда Биринчи Президентимиз мухтарам Ислом Абдуғаниевичнинг

порлоқ хотирасини ҳурмат билан ёдга олдик. Бутун онгли ҳаётини Ўзбекистонимиз учун, унинг мустақиллиги ва озодлиги, дунёда ҳеч кимдан кам бўлмасдан равнақ топиши учун бағишлаган буюк Юртбошимизни миллий тарихимизнинг энг кескин ва таҳликали, туб бурилишлар даврида халқимизнинг дардига дармон бўлсин, деб Яратгanning ўзи майдонга чиқарди.

Ишонаман, орадан йиллар, асрлар ўтади, лекин бу бетакрор, улуғ инсоннинг номи, амалга оширган ишлари Ватанимизнинг шонли тарихида ўчмас бир саҳифа бўлиб, бугунги ва келгуси авлодлар учун юксак ибрат намунаси бўлиб мангу қолади.

Шу маънода, азиз Ислom Абдуғаниевич билан 27 йил бирга ишлаган шахс сифатида мен буюк устозимизнинг сиёсий меросига таяниб, у киши белгилаб берган стратегик йўлни давом эттириш ва уни янги босқичга кўтаришни ўзимнинг нафақат раҳбарлик, балки инсоний бурчим, деб биламан. Менинг сайловолди дастуримнинг асосий мазмунини ҳам ана шундай мақсад ташкил этади.

Айни вақтда мен дунёда «ўзбек модели», «Ислom Каримов модели» деб тан олинган тараққиёт йўлини, буюк Юртбошимиз раҳбарлигида амалга оширилган барча-барча эзгу ишларни муносиб давом эттириш, у кишидан кейин 32 миллионли улкан бир халққа раҳбарлик қилишдек масъулиятнинг залворли юки ва салмоғини ҳам жуда яхши ҳис қилиб турибман.

Раҳматли Ислom аканинг ниҳоятда ибратли бир гаплари бўларди: «Агар одамлар, халқ қўллаб-қувватламаса, битта раҳбар, битта шахс қандай доно, қандай билимдон, қандай кучли бўлмасин, ҳеч нарсага эриша олмайди», деб кўп такрорлар эдилар.

Бугун дунёдаги шиддатли глобаллашув шароитида, халқаро майдонда турли манфаатлар тўқнашуви кучайиб бораётган, жаҳон иқтисодий-молиявий инқироzi давом этаётган кескин бир вазиятда Ўзбекистонга бошчилик қилишдек улкан масъулиятни бўйнимга олишга қарор қилган эканман, мен аввало жонажон халқимизнинг, сиз, азиз Жиззах аҳлининг ишончига, ёрдам ва мададига таянаман.

Мен шу қадимий заминда туғилиб ўсган, унинг ноини еб, сувини ичиб, унга фарзандлик меҳри билан боғланган бир инсон сифатида тарих синовларида тобланган, мустаҳкам иродали Жиззах элининг қандай улкан ишларга қодир эканини яхши биламан.

Бу ҳақиқатга мен Жиззах вилоятида ҳоким бўлиб, сизлар билан бирга ишлаган йилларимда яна бир бор чуқур ишонч ҳосил қилганман.

Барчангиз яхши биласиз, ўша вақтда Ватанимиз ўз мустақиллигини қўлга киритганига эндигина беш йил бўлган, ҳар соҳада «ўтиш даври»нинг оғир ва мураккаб шароити ҳукм сураб, иқтисодий имкониятларимиз чекланган, содда қилиб айтганда, қўлимиз қисқа пайтлар эди. Лекин, барчамизнинг юрагимизда мана шу гўзал ва бетакрор Жиззах заминига, она юртимиз Ўзбекистонимизга бўлган меҳр-муҳаббат, садоқатимиз чексиз эди.

Мана шу фарзандлик туйғуси бизни қанча-қанча синов ва машаққатларни енгиб, қатъият билан меҳнат қилишда, ички имкониятларни ишга солиб, Жиззахни ҳар томонлама обод этишда, халқимизнинг, Юртбошимизнинг ишончини оқлашда беқиёс куч-қувват берган эди. Бугун бу йўлда қандай баҳс ва тортишувлар,

муҳокамалар бўлганини, лекин доимо ҳамжихат бўлиб ҳаракат қилганимизни эслар эканман, агар халқ бирлашса, тоғни ҳам талқон қилиши мумкин эканига яна бир бор амин бўламан.

Кейинчалик Бош вазир лавозимидаги фаолиятим давомида ҳам сиз, азизларим билан бирга шу заминнинг равнақи ва фаровонлигига озми-кўпми ҳисса қўшганимдан ҳамиша фахрланиб юраман.

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич Жиззах аҳлининг ўз кадр-кимматини юксак тутиши, ўз олдига бир мақсад қўйса, уни албатта охирига етказиши, меҳнаткашлик ва камтаринлик каби олижаноб фазилатларини юқори баҳолар эдилар. Вилоятни замон билан ҳамоҳанг равишда ривожлантириш, аҳолининг муаммо ва ташвишларини ҳал қилиш, турмуш даражасини ошириш масалалари ҳамиша у кишининг эътиборида бўлиб келди.

Собиқ советлар даврида Жиззах вилоятига асосан арзон пахта хомашёси етиштириб берадиган ҳудуд сифатида қаралгани ва шу туфайли вилоят ҳар жиҳатдан орқада қолиб келганини барчамиз яхши биламиз.

Фақат мустақилликка эришганимиздан кейингина бу борадаги адолатсизликка барҳам бериш йўлида катта амалий қадамлар қўйилди. Бу ҳақда гапирганда, биргина мисолни келтириб ўтмоқчиман.

Маълумки, Биринчи Президентимизнинг ташаббуси билан 2013 йилда «Жиззах» эркин иқтисодий зонаси ташкил этилди. Кейинги икки йилда мазкур зонада 76 миллион доллар қийматидаги 14 та лойиҳа амалга оширилди. Натижада автомобиллар учун тормоз колодкаси, плазмали телевизор, холодильник, электр печи, кир ювиш ва тикув машиналари, гилам, полипропилен ип

каби юқори технологияларга асосланган, рақобатдош маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Биргина жорий йилнинг ўзида бу ерда 25 турдаги 146 миллиард сўмлик маҳсулот тайёрланди. Ҳозирги кунда яна 7 та лойиҳа устида иш олиб борилмоқда. Кейинги беш йилда вилоятда 28 та қўшма корхона ташкил этилди ва уларнинг сони 74 тага етди.

Ўзингиз ўйланг, азиз дўстлар, Жиззах вилояти ҳаётида, унинг тараққиётида ғоят муҳим роль ўйнайдиган мана шундай рақамларни илгари тасаввур қила олармидик?

Жиззах халқи советлар даврида собиқ Марказ томонидан ўйлаб чиқарилган «пахта иши», «ўзбеклар иши», «рашидовчилик» деган тухмат ва маломатларга дуч келганини ва буларнинг барчаси оддий, бегуноҳ одамлар елкасига оғир юк бўлиб тушганини бугун ҳам изтироб билан эслаймиз.

Айниқса, Ўзбекистонни жуда мураккаб ва оғир йилларда бошқарган, юртимиз шаънига ҳам, ўз номига ҳам гард юқтирмасдан ўтган камтарин ва донишманд давлат арбоби, таниқли ёзувчи Шароф Рашидовнинг шахсига нисбатан турли бўҳтонлар уюштирилганида ҳам бундай ноҳақликдан юрак-бағри эзилган, лекин унга бош эгмаган Жиззах элининг сабр-бардоши ва матонати олдида таъзим қилсак, арзийди.

Маълумки, Шароф Рашидов республикага қарийб чорак аср етакчилик қилди. Ўтмишни яширишнинг ҳожати йўқ. Шароф Рашидов ўз даврининг фарзанди эди, у мавжуд тузумга садоқат билан хизмат қилди. Аммо бедодликни қарангки, шундай одам дунёдан кўз юмганида ўзи умр бўйи ҳимоя қилган, содиқ

бўлиб хизмат қилган тузум унга хиёнат қилди. Мисли кўрилмаган шаккоклик билан унинг хотирасини таҳқирлаб, жасадини кўчирдилар, оила аъзолари ва қариндош-уруғларини таъқиб этдилар. «Рашидовчилик» деган сохта иборани ўйлаб топиб, унинг хотирасини ёмонотлик қилдилар.

Ўйлаб қоласан киши, дунёда шунақаям адолатсизлик бўладими?! Инсон тирик пайтида уни кўкларга кўтариб, вафотидан кейин ер билан яксон этса, қадрини беобрў қилса, бу ўзи қандай давлат, қандай жамият бўлди?

Лекин, тарих гувоҳ, ҳаётда шундай адолатсизликлар ҳам бўлар экан. Агар ҳар бир халқ, ҳар бир давлат мустақил бўлмаса, бошқалар унинг нафақат деҳқонини, нафақат ишчисини, ҳаттоки шоиру олимини ҳам, давлат арбобини ҳам истаганча таҳқирлаши, инсоний шаънини тупрокқа қориши мумкин экан. Биз яқин тарихимизда кечган ана шундай аянчли воқеалар мисолида мустақиллигимизнинг аҳамияти ва моҳиятини, кадр-қимматини янада тегран англаб етишимиз, уни ҳар қандай ёвуз кучлардан ҳимоя қилишга доимо тайёр туришимиз шарт. Собик совет ҳудудининг баъзи ўлкаларида эски тузумни яна қайтаришга уринишлар бўлаётган ҳозирги пайтда бу аччиқ ҳақиқатни ҳеч қачон унутмаслигимиз зарур.

Барчангиз яхши эслайсиз, мухтарам Юртбошимизнинг ташаббуслари билан истиқлолга эришганимизнинг иккинчи йили Шароф Рашидовнинг номи тўлатўқис оқланди. Ўша йили у кишининг 75 йиллиги юртимизда кенг нишонланди.

Ҳеч шубҳа йўқки, Шароф Рашидов номини ўзбек халқининг тарихидан, ҳаётидан айри тасаввур қилиб

бўлмайди. Шароф Рашидов ўз халқига ва Ватанига фидойи фарзанд эди.

Келгуси йили айни шу пайтларда халқимизнинг оташқалб фарзанди, атокли давлат арбоби ва ёзувчи Шароф Рашидов таваллудига 100 йил тўлади. Шу қутлуғ санани бутун мамлакатимиз миқёсида кенг нишонлаб, турли маънавий-маърифий тадбирлар ўтказсак, у киши туғилиб вояга етган табаррук Жиззах заминида мухташам ёдгорлик мажмуаси барпо этсак, нима дейсизлар?

Муختарам анжуман иштирокчилари!

Жиззах деганда, аввало Зарафшон воҳасида жойлашган, ўзининг гўзал ва бетакрор табиати, қадимий тарихи, сервиқор тоғлари, бепоён дашту далалари, энг муҳими, оққўнгил, ориятли ва меҳнаткаш инсонлари билан одамни ўзига мафтун этадиган бир диёр кўз ўнгимизда намоён бўлади.

Бу заминдаги Зомин миллий боғи, Бахмал, Жиззах ва Фориш тоғларидаги ям-яшил арчазорлар, сой ва булоқлар, Арнасой, Айдаркўл, Тузкон кўллари атрофидаги табиат мўъжизаларини тасвирлаш учун одам албатта ё зўр шоир, ё зўр рассом бўлиши керак.

Атокли шоиримиз: «**Битилмаган дostonдир бори**», дея таъкидлаганидек, бу воҳада ҳали тўлиқ ўрганилмаган қанча-қанча тарихий ёдгорликлар, осори атиқалар мавжуд.

Бу ҳудуддаги Уструшона, Пешағор каби тарихий жойлар, Такалisoй қоятошларига ишланган расмлар, Бахмал, Ғаллаорол ва Жиззах туманларидаги кўплаб ер ости йўллари, кўхна Будда ибодатхонаси, Новқа, Саъд ибн Ваққос, Сайфин ота каби зиёратгоҳлар, Қуёш

тақвими, Қоратош, Кўнғиртепа сингари археологик ёд-горликлар, Соҳибқирон бобомиз номи билан аталган «Амир Темур дарвозаси» – буларнинг ҳаммаси Жиззах воҳасининг қадимий цивилизация ва маданият бешикларидан бири бўлиб келганини кўрсатади.

Ана шу тарихий масканларни келгусида туризм йўналишлари рўйхатига киритиш ва бунинг учун тегишли инфратузилмалар яратиш бизнинг долзарб вазифамиздир.

Жиззах қадимдан Дизакий, Зоминий, Навқадий, Усмандий номлари билан шуҳрат қозонган кўплаб алломалар, азиз-авлиёлар ватани бўлиб келган. Бу дёрдан 70 дан зиёд ҳадисшунос, 30 дан ортиқ ислом ҳуқуқшунослари етишиб чиққани тарихий манбалардан яхши маълум.

Бу гўзал воҳада туғилиб камолга етган улкан маданият намояндалари ҳақида сўз юритганда, энг аввало, XX аср ўзбек шеърятининг атоқли вакили, нодир истеъдод соҳиби бўлган шоир, драматург, таржимон, олим ва жамоат арбоби Ҳамид Олимжоннинг ўлмас номи беихтиёр ҳаммамизнинг ёдимизга келади.

Она юртимиз ҳақида, Ўзбекистон ҳақида Ҳамид Олимжондек **«Чаппар уриб гуллаган боғин, Ўпар эдим Ватан тупроғин»**, дея ёниб куйлаш камдан-кам шоирга насиб этган.

Бу ёруғ дунёда бор-йўғи ўттиз беш йилгина яшаган бу улуғ шоирнинг ўн беш йил давом этган ғоят қисқа даврда ўзбек адабиётида ўзининг ижодий мактабини яратишга эриша олгани ҳар қандай одамни ҳайратга солади.

Ҳамид Олимжоннинг Ўзбекистон халқ шоири Зулфия билан бирга кечган аҳил ҳаёти, бу икки улкан

ижодкорнинг бир-бирларига бўлган севги ва садоқати бугунги кунда ҳам ёшларимиз учун ҳар жиҳатдан ибратлидир.

Шунинг учун ҳам Жиззах вилоятида халқимизнинг атоқли фарзандлари – Ҳамид Олимжон ва Зулфия хотирасига бағишлаб, замонавий ижод маркази ва унинг таркибида гўзал, муҳташам бир боғ ташкил этсак, истеъдодли ёшларимизнинг бу ерга келиб, адабиёт ва санъат, мусиқа сирларини чуқур ўрганишини йўлга қўйсак, нур устига нур бўлар эди.

Бу табаррук замин Назир Сафаров, Шукур Саъдулла, Тўра Сулаймон, Оқилжон Ҳусанов, Келди Қодиров, Саттор Қорабоев, Шарофат Ботирова каби марҳум адибларни, бугунги кунда фаол ижод қилиб келаётган Саъдулла Ҳаким, Асрор Мўмин, Фароғат Камолова сингари таниқли ижодкорларни тарбиялаб етиштирганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Мен шу ўринда фидойи олим ва педагог, буюк адиб Чингиз Айтматов асарларини ўзбек тилига юксак маҳорат билан ўнгирган таниқли таржимон, камтарин инсон Асил Рашидов номини алоҳида ҳурмат билан айтиб ўтишни истардим.

Ўзбекистон илм-фани Сарвар Азимов, Ўктам Орипов, Раҳматилла Қўнғиров, Орифжон Икромов, Бозорбой Ўринбоев, Иноятулла Сувонкулов сингари фидойи олимлар билан – Оллоҳ уларни раҳмат қилсин – фахрланади.

Ҳозирги кунда Ҳотам Умуров, Холбой Эшбоев, Олимжон Жўраев, Фаня Аҳмедшина, Муҳаммаджон Холбеков, Зулфия Пардаева каби олимлар ўз илмий-педагогик фаолияти билан кўпчиликка ўрнак бўлиб келмоқдалар.

Жиззах вилояти миллий санъатимиз ва маданиятимиз ривожига ҳам муносиб ҳисса қўшмоқда. Бу ҳақда гапирганда, Ўзбекистон халқ ҳофизи Орифхон Ҳотамов, Ўзбекистон халқ артисти Эсон Лутфуллаев сингари марҳум санъаткорларимизни, Ўзбекистон санъат арбоби Баҳрулло Лутфуллаев, Ўзбекистон Республикасида хизмат қўрсатган артистлар Бахтиёр Холхўжаев, Олия Эштўхтарова, Жўра Исроилов, Абдураим Лапасов, Абдусоли Норматов сингари ижодкорларнинг номларини тилга олишимиз табиийдир.

Халқимизда «Оққан дарё оқаверади», деган гап бежиз айтилмаган. Жиззах вилоятининг чекка Арнасой туманида туғилиб вояга етган Ўзбекистон халқ артисти Рамиз Усмонов ёш бўлишига қарамасдан, бугунги кунда мохир опера хонандаси сифатида дунёнинг етакчи сахналарида ҳам ўзининг ноёб истеъдодини намойиш этиб келмоқда. Нафақат юртимизда ўтказиладиган йирик байрам тантаналарида, балки турли нуфузли халқаро танловларда Рамизни ғолиб сифатида қўришга барчамиз одатланиб ҳам қолдик. Бетакрор овоз соҳиби бўлган бу йигит дунё санъат аҳлини қойил қолдирыпти.

Буларнинг барчаси юртимизда ёшларнинг истеъдодини рўёбга чиқаришга қаратилган ислохотларнинг самараси, албатта. Бу ҳақда гапирганда, кейинги беш йилда мамлакатимизда 301 та, жумладан, Жиззах вилоятида 14 та мусиқа ва санъат мактабида катта ҳажмда қурилиш ва реконструкция ишлари олиб борилганини, уларнинг барчаси замонавий жиҳозлар билан таъминланганини қайд этиш ўринлидир.

Жиззах ёшларининг спорт соҳасида эришаётган ютуқлари ҳам таҳсинга сазовордир. Охирги беш йилда

вилоят спортчилари жаҳон ва Осиё чемпионатларида, халқаро мусобақаларда 59 та олтин, 51 та кумуш, 67 та бронза медални қўлга киритишга эришдилар. Нуфузли халқаро мусобақаларда ана шундай юксак натижаларга эришиб, она Ўзбекистонимиз шухратини дунёга тараннум этиб келаётган Хуршид Тожибоев, Марина Хмелевская, Зуфар Қодиров, Ёқутхон Холбекова каби шижоатли ёшларимизга, уларнинг устоз-мураббийларига яна бир бор чуқур ҳурматимиз ва ташаккуримизни билдирсак, аини муддао бўлур эди.

Албатта, Жиззах вилоятининг фахрига, ғурурига айланган инсонлар ҳар бир соҳада топилади. Айниқса, Ўзбекистон Қаҳрамонлари – миришкор фермерлар Парда Зиётов, Анорбой Эшматов, моҳир педагог Марат Зокиров, тажрибали темир йўлчи Эркин Умматовнинг эл-юртимиз олдидаги хизматларини ҳаммамиз яхши биламиз ва юксак қадрлаймиз.

Ҳурматли домламиз Марат ака раҳбарлик қилган академик лицейнинг олти нафар истеъдодли ўқувчиси Зулфия номидаги давлат мукофоти билан тақдирлангани барчамизни қувонтиради.

Республикамизда хизмат кўрсатган пахтакор ва кишлоқ хўжалиги ходимлари – Муртазоқул Бўтаев, Омонулла Равшанов, Абдурашид Сафаров, Ўнғар Ўринбоев, хизмат кўрсатган журналист Ақром Иномов, жонкуяр ўқитувчи ва шифокорлар Абдуманнон Баратов, Дилбар Абдуллаева, саноат ва транспорт соҳаси ходимлари Зоир Зокиров, Холдор Холматов, Бозоргул Тўраева, меҳнат фахрийлари Норқул Нушаров, Ўрол Оққулов сингари инсонларнинг номларини ҳурмат билан тилга оламиз.

Мухтарам анжуман иштирокчилари!

Жиззах вилояти ўзининг иқтисодий ва ижтимоий салоҳияти билан мамлакатимиз ҳаётида муҳим ўрин тутди. Бу салоҳиятни янада ошириш йўлида кейинги йилларда амалга оширилган ишлардан барчамиз яхши хабардормиз.

Вилоятда 2010 йилдан буён ялпи ҳудудий маҳсулот 1,7 баробар ўсгани, кейинги беш йилда саноат маҳсулотлари ҳажми 1,9 марта кўпайиб, ялпи ҳудудий маҳсулотда унинг улуши 17 фоиздан 21 фоизга етгани ана шундай амалий ишлар натижасидир.

Вилоятда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳаси ҳам жадал ривожланмоқда. Охириги беш йилда 4 мингдан ортиқ кичик бизнес субъекти ташкил этилиб, уларнинг сони 8 минг 500 тага етди. Бугунги кунда ушбу соҳанинг ялпи ҳудудий маҳсулотдаги улуши 80 фоизни, экспортдаги ҳиссаси 87 фоизни, меҳнат билан банд аҳолини қамраб олишдаги улуши 82 фоизни ташкил этмоқда.

Қишлоқ хўжалиги соҳаси ҳақида тўхталадиган бўлсак, сўнгги беш йилда 73 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолати, 41 минг гектар ернинг сув таъминоти яхшиланди.

Вилоятнинг миришкор деҳқон ва фермерлари бу йил ҳам барча қишлоқ хўжалиги тармоқлари бўйича мўл ҳосил етиштириб, мавсумни ёруғ юз билан якунлаётгани барчамизни хурсанд қилади.

Фурсатдан фойдаланиб, эл-юртимиз фаровонлиги йўлида фидокорона меҳнат қилиб келаётган деҳқон ва фермерларга, барча дала меҳнаткашларига, бутун вилоят аҳлига чуқур миннатдорлик билдириб, эзгу тилакларимни изҳор этаман.

Кадрли юртдошлар!

Менинг сайловолди дастурида мамлакатимиздаги барча ҳудудлар қатори Жиззах вилоятини ҳам келгуси беш йилда янги тараққиёт босқичига кўтариш бўйича аниқ режалар белгиланган.

Рухсатингиз билан бу ҳақда қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Аввало, келгуси икки йилда **янги ишлаб чиқариш қувватларини яратиш, корхоналарни модернизация қилиш, техник ва технологик янгилаш** бўйича 1 триллион 600 миллион сўм қийматидаги 700 тадан ортиқ инвестиция лойиҳаси амалга оширилади.

Хусусан, **озик-овқат саноатида** 230 та, **енгил саноат, чарм-пойабзал тармоқларида** 134 та лойиҳа ҳаётга татбиқ этилади. Жумладан, Жиззах шаҳри, Ғаллаорол, Жиззах, Арнасой, Мирзачўл, Дўстлик туманларида юқори технологияларга асосланган тайёр тўқимачилик маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган корхоналар ташкил қилиш ҳисобидан вилоятда пахта толасини қайта ишлаш даражаси бугунги 38 фоиздан 2021 йилда 87 фоизга етказилади.

Тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноатини янада ривожлантириш чора-тадбирлари дастурига мувофиқ вилоятда умумий қиймати 72 миллион доллардан зиёд бўлган 9 та инвестиция лойиҳаси жорий этилади. Жумладан, Жиззах шаҳридаги «Жиззах пластик» корхонасида 9 миллион долларлик 2 та лойиҳа амалга оширилади. Натижада йилига 7 минг 300 тонна бўялган ип-калава, 5 минг тонна газлама ва 3 миллион 500 минг дона тикувчилик маҳсулоти ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Қурилиш материаллари ишлаб чиқариш бўйича 255 та лойиҳа амалга оширилади. Масалан, 2017 йилда «Жиззах» эркин иқтисодий зонасида «Мингюан силу индустрий» чет эл корхонаси томонидан 110 миллион долларлик лойиҳанинг биринчи босқичини якунлаш ва йилига 24 миллион квадрат метр ойна ишлаб чиқариш кўзда тутилмоқда. Шунингдек, яқин икки йилда вилоятда 14 та ғишт заводида қурилиш ва модернизация ишлари олиб борилиб, ҳудудда унга бўлган талаб тўлиқ қондирилади.

Кимё, электр техникаси ва бошқа тармоқларда 117 та лойиҳа жорий этилади.

Маҳаллийлаштириш дастури бўйича ишлар давом эттирилади. Жорий йилда бу борада 7 та янги лойиҳа амалга оширилаётган бўлса, 2021 йилга бориб уларнинг сони 17 тага етказилади. Жумладан, бу масалада четда қолаётган Фориш, Пахтакор, Ғаллаорол, Мирзачўл туманларида маҳаллийлаштирилган маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Келгуси беш йилда ҳудудий экспорт ҳажмини камида 2 баробар, экспортчи корхоналар сонини 2,7 марта кўпайтириш, экспортда улуши паст бўлган туманларнинг бу борадаги натижаларини яхшилаш бўйича аниқ чора-тадбирлар ишлаб чиқилади.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва модернизация қилиш биз учун энг муҳим ва устувор масаладир.

Вилоятда кўп тармоқли фермер хўжаликларини ривожлантириш, туманларнинг ўзига хос хусусиятларидан келиб чиқиб, боғдорчилик, чорвачилик, паррандачилик, балиқчилик, асаларичилик, муқобил ёқилғи асо-

сидаги иссиқхоналар ташкил этиш бўйича 2 минг 44 та лойиҳа амалга оширилади.

Келгуси беш йилда вилоятда 828 километр очик коллектор, ёпик дренаж тармоқлари ва 21 та сув иншооти курилади, қарийб 5 минг километр коллектор тозаланади, ёпик дренаж тармоқлари таъмирланади. Шунингдек, 690 километр каналлар, 8 километр сув қувурлари, 423 километр лоток тармоқлари, халқаро молия институтлари иштирокида 7 та насос станцияси реконструкция қилинади. Ушбу чора-тадбирлар натижасида 148 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланади, сув таъминоти оғир бўлган 38 минг гектар майдон кафолатли сув билан таъминланади.

Яқин беш йилда гўшт, сут ва тухум ишлаб чиқаришни камида 1,2 марта, картошкани – 4 баробар, сабзавотни – 2 карра, мева ва узум етиштиришни – 1,6 баробарга кўпайтириш, шунингдек, уларни қайта ишлашни кенгайтириш режалаштирилмоқда.

Вилоятда ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш, улардан кенг фойдаланиш бўйича тизимли ишлар амалга оширилади.

Аҳолига кўрсатилаётган телекоммуникация хизматлари сифатини ошириш мақсадида 290 километр оптик толали алоқа тармоқлари ва 178 та мобиль алоқа таянч станцияси курилади, эскирган телефон станциялари янгиланади.

Жиззах шаҳри, Бахмал, Ғаллаорол, Жиззах ва Фориш туманларида 48 та рақамли телеузатгич ўрнатиш натижасида вилоят ҳудудини рақамли телевидение билан қамраб олиш даражаси 47 фоиздан 100 фоизга етказилади. Шулар қаторида вилоят телерадио-

компаниясининг моддий-техник базасини ва кадрлар салоҳиятини мустаҳкамлаш бўйича тегишли чора-тадбирлар кўрилади.

Кадрли дўстлар!

Биз учун ҳар доим долзарб бўлиб келган яна бир ўта муҳим масала борки, унга алоҳида тўхталиб ўтишни зарур деб биламан. У ҳам бўлса, униб-ўсиб келаётган ёш авлодимиз, фарзандларимиз тарбияси билан боғлиқдир.

Ҳаммамиз кўриб, кузатиб турибмиз – бугунги шиддат билан ўзгараётган дунё инсоният олдида, ёшлар олдида янги-янги уфқ ва имкониятлар очиш билан бирга, уларни илгари кўрилмаган турли ёвуз хавф-хатарларга ҳам дучор этмоқда. Диний экстремизм, терроризм, гиёҳвандлик, одам савдоси, ноқонуний миграция, «оммавий маданият» каби таҳдидлар қанча-қанча оилалар, мамлакатлар бошига оғир кулфат ва кўргиликлар олиб келмоқда. Бунга барчамиз гувоҳ бўлмоқдамиз. Ғаразли кучлар ҳали онги тўла шаклланиб улгурмаган болаларни ўз ота-онасига, ўз ватанига қарши қайраб, уларнинг ҳаётига, умрига зомин бўлмоқда.

Шунинг учун биз ота-оналар, устоз-мураббийлар, жамоатчилик, маҳалла-қўй бу масалада ҳушёрлик ва огоҳлигимизни янада оширишимиз керак. Ёшларимиз билан кўпроқ гаплашиш, уларнинг қалбига кулоқ солиш, дардини билиш, муаммоларини ечиш учун амалий кўмак беришимиз, айниқса, қиз болаларни илмфан, касб-хунар сирларини пухта эгаллашга ўргатиш, уларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш, ҳаётда муносиб ўрин топишига ёрдамлашиш керак.

Бу вазифаларни амалга оширишда биз асрлар мобайнида шаклланган миллий анъаналаримизга, аждод-

ларимизнинг бой маънавий меросига таянамиз. Ёшларимиз қалбида Ватанга муҳаббат ва садоқат туйғусини камол топтириш, уларни соғлом турмуш тарзи руҳида тарбиялашга қаратилган тарғибот ишларини кучайтирамиз. Бу борадаги сиёсатимиз янги қабул қилинган «Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида»ги Қонун асосида қатъий давом эттирилади.

Бугунги кунда Жиззах вилоятида 530 мингдан ортиқ ёшлар истиқомат қилмоқда. «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг бу ердаги 807 та бошланғич ташкилоти 200 мингдан зиёд йигит ва қизларни ўз сафида бирлаштирган. Лекин, бу ташкилотлар ўз фаолиятида асосан таълим масканларида таҳсил олаётган ўқувчи ва талабалар билан чегараланиб қолмоқда. Турли соҳаларда меҳнат билан банд бўлган, айниқса, уюшмаган кўп сонли ёшлар, афсуски, уларнинг эътиборидан четда қолмоқда.

Биз «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати барча ёшларимиз интиладиган, уларнинг қобилият ва иқтидорини рўёбга чиқарадиган ва манфаатларини ҳақиқий ҳимоя қиладиган ташкилотга айланиши учун барча чораларни кўрамиз.

Мамлакатимиздаги ҳар бир маҳаллада вояга етмаганлар, ёшлар ва спорт масалалари бўйича комиссия ташкил этиш белгилаб қўйилган. Бу комиссиялар фарзандларимизни, авваламбор, уюшмаган ёшларни қийнаб келаётган масалаларни ўз вақтида аниқлаб, уларни ҳал қилиш учун иш олиб бориши лозим.

Албатта, маҳаллаларда бу йўналишда муайян ишлар қилинмоқда. Масалан, Бахмал туманидаги «Қатортол», Ғаллаорол туманидаги «Маржонбулоқ», Жиззах тума-

нидаги «Уч тепа», Фориш туманидаги «Эгизбулок», Пахтакор туманидаги «Боғишамол», Янгиобод туманидаги «Баландчакир», Жиззах шаҳридаги «Зилол» маҳаллаларида бундай комиссиялар самарали фаолият олиб бораётганини эътироф этиш керак.

Бироқ бу каби ижобий мисоллар бармоқ билан санарли бўлиб, аксарият комиссияларнинг фаолияти бугунги кун талабларига жавоб бермайди. Шунинг учун уларнинг ишини тубдан қайта кўриб чиқишимиз зарур.

Ҳурматли юртдошлар!

Биз мустақиллик йилларида «Ислохот – ислохот учун эмас, аввало инсон учун» деган эзгу ғоя асосида олиб борилган, халқимизнинг ҳаёт даражаси ва сифатини оширишга қаратилган кенг кўламли ишларни изчил давом эттирамиз.

Ана шу сиёсатнинг амалдаги самарасини янада кучайтириш мақсадида **15 та махсус дастур** ишлаб чиқмоқдамиз. Айтиш керакки, бу дастурларнинг айримлари тасдиқланиб, уларнинг ижроси бўйича ишлар бошлаб юборилди.

Рухсатингиз билан ана шу дастурларнинг мазмун-моҳиятига эътиборингизни қаратмоқчиман.

Биринчидан, Тадбиркорлик фаолиятининг жадал ривожланишини таъминлаш, хусусий мулкни ҳар томонлама ҳимоя қилиш ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатидан яхшилашга доир комплекс чоратадбирлар дастури ишлаб чиқилиб, фармон билан тасдиқланди.

Бу масала бўйича қандай янгилик ва ўзгаришлар бўлиши, тадбиркорлик субъектларига қўшимча қандай имтиёз ва преференциялар берилиши, уларнинг ман-

фаатларини ҳимоя қилиш юзасидан белгиланган амалий чоралар сизларга яхши маълум, деб ўйлайман. Шулар қаторида тадбиркорлик соҳасидаги қонунлар ижроси устидан парламент назоратини кучайтириш мақсадида Олий Мажлис ҳузурида Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил институтини ташкил этиш мўлжалланмоқда.

Шу ўринда бир фикрни таъкидлаб айтишни жоиз деб биламан.

Тадбиркорларга, бизнес эгаларига бугун давлат томонидан мана шундай катта имкониятлар яратиб берилаётган экан, улар ҳам ўз навбатида нафақат ўз ҳуқуқларини яхши билишлари, балки ўз мажбуриятларини, қонун олдидаги масъулиятини унутмасликлари фоят муҳимдир.

Жиззах вилоятида келгуси беш йилда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига тижорат банклари томонидан ажратиладиган кредитлар миқдори камида 3–3,5 баробар кўпайтирилади. 2 мингдан ортиқ янги кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектини ташкил этишга ҳар томонлама кўмак берилиб, уларнинг сони 10 мингтага етказилади. Шунингдек, вилоят бўйича 78 гектар майдонда кичик бизнес учун ташкил этилган 12 та махсус саноат зонасида 100 та лойиҳа амалга оширилади.

Иккинчидан, Қишлоқ жойларда янгиланган намунавий лойиҳалар асосида арзон ва қулай уй-жойлар қуриш дастури ишлаб чиқилиб, 2016 йил 21 октябрдаги қарор билан тасдиқланди.

Маълумки, ҳар бир ота-она соғлом, эл-юртга наф етказадиган етук фарзандлар ўстиришни орзу қилади.

Айни вақтда уларни вояга етказиб, уй-жойли қилишни ҳам ўзининг ота-оналик бурчи деб билади.

Ушбу дастурда қишлоқ жойлардаги кам таъминланган ва ёш оилаларнинг уй-жойга бўлган эҳтиёжини қондириш, турмуш даражаси ва сифатини ошириш бўйича аниқ чора-тадбирлар белгиланди. Шунга кўра, 2017 йилда мамлакатимизда 15 мингта, жумладан, Жиззах вилоятида 428 та ана шундай уй-жой қуриш кўзда тутилган.

Шунингдек, Жиззах шаҳрида замонавий лойиҳалар асосида 210 та оила учун арзон нархдаги кўп қаватли уй-жой қуриш, Жиззах шаҳри ва Арнасой туманида 80 та оилага мўлжалланган «Камолот» уйларини барпо этиш ва уларни ижтимоий ҳаётимизда фаол иштирок этаётган ёшларимизга топшириш мўлжалланмоқда.

Айни пайтда шаҳар ва қишлоқларимиз қиёфасини тубдан яхшилаш, ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш, аҳолининг турмуш даражаси ва сифатини ошириш бўйича кенг кўламли ишлар олиб борилади. Мисол учун, келгуси йилда вилоят мусикали драма театри ва «Ватан» кинотеатри реконструкция қилинади.

Учинчидан, Ҳудудий автомобиль йўлларини қуриш ва реконструкция қилиш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Мамлакатимиздаги энг фаол транзит ҳудудда жойлашган Жиззах аҳли замонавий йўллар, коммуникация тармоқларининг аҳамиятини яхши тушунади.

Дастурга биноан келгуси беш йилда 570 километр автомобиль йўлларини капитал таъмирлаш, 2 та кўприк қуриш, 15 та кўприкни реконструкция қилиш мўлжалланмоқда.

Шулар каторида Жиззах шаҳридаги Ўзбекистон, Алишер Навоий, Тошкент, Фориш ва Темир йўлчилар кўчалари реконструкция қилинади, ҳалқа йўли ташкил этилади.

Бундан ташқари, минг километрлик ички йўллар таъмирланади. Келгуси икки йилда биринчи навбатда тиббиёт, таълим-тарбия муассасалари, бозорларга олиб боровчи ички йўлларни тўлиқ таъмирдан чиқаришни ўз олдимишга мақсад қилиб қўйганмиз.

Тўртинчидан, Шаҳар ва қишлоқларда транспорт таъминотини янада ривожлантириш дастури тайёрланмоқда.

Жиззах вилоятида аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш сифатини ошириш мақсадида кейинги беш йилда 114 та автобус сотиб олиниб, тегишли йўналишларга қўйилди.

Бу ишларнинг давоми сифатида вилоятдаги барча аҳоли пунктларида транспорт хизматларини йўлга қўйиш, транспорт паркини босқичма-босқич янгилаш назарда тутилмоқда. Жумладан, Арнасой, Зафаробод, Фориш ва Янгиобод туманлари марказларида янги автостанциялар қурилади. Ғаллаорол, Зомин ва Пахтакор туманларидаги автостанциялар реконструкция қилинади. Аҳолига, айниқса, ёшларга қулайлик яратиш мақсадида вилоятдаги барча касб-хунар коллежлари автобус йўналишлари билан қамраб олинади.

Бешинчидан, Қишлоқларда ичимлик суви таъминоти тармоқларини кенгайтириш ва модернизация қилиш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти маълумотларига кўра, бугунги кунда инсон саломатлигининг энг муҳим

шартларидан бири – бу тоза сув истеъмол қилиш билан боғлиқдир. Дунёнинг кўпгина минтакаларида ичимлик суви масаласи жуда ўтқир муаммога айланмоқда.

Тайёрланаётган дастурда аввало ана шу бойликни қадрлаб, ундан тежаб-тергаб фойдаланиш механизмлари ишлаб чиқилади. Шу асосда яқин беш йилда вилоятда 87 километр магистрал сув тармоғи, 609 километр маҳаллий сув тармоғи, 132 та қудуқ, 41 та сув босими минораси, 16 та ҳовуз, 47 та насос станцияси, 25 та сувни зарарсизлантириш иншооти қурилади ва реконструкция қилинади.

Шу билан бирга, 2020–2024 йилларда 170 миллион доллардан ортиқ маблағ ҳисобидан Зарафшон дарёсидан олинадиган сув билан Жиззах вилоятини таъминлашни яхшилаш бўйича лойиҳа амалга оширилади.

Олтинчидан, Кўмир таннархини ва аҳолига харид қийматини пасайтириш, шунингдек, қиш мавсумида бу борада чайқовчилик қилишни ва нархларнинг ошиб кетишини бартараф этиш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар дастурида куз-қиш мавсумида кўмирга бўлган талабни қондириш, аҳолини кўмир билан узлуксиз таъминлаш, унинг таннархини ва истеъмолчиларга етказиб бериладиган нархни камайтириш бўйича комплекс чора-тадбирлар назарда тутилади.

Жумладан, Жиззах вилояти аҳолисига 2017–2021 йилларда 107 минг тонна кўмир етказиб берилади. 2017 йилда Жиззах шаҳридаги «Асл глобал брикет» корхонасида йилига 7 минг тонна кўмир брикети ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Еттинчидан, Шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг электр энергиясидан фойдаланишини янада яхшилаш дастури ишлаб чиқилиб, қабул қилинади.

Электр энергияси – бу инсониятнинг буюк кашфиёти. У – бугунги ҳаёт, бугунги цивилизациянинг барча ютуқлари учун асос бўлаётган бебаҳо бойлик. Ҳозирги кунда электр энергиясини ишлаб чиқариш ва етказиб бериш бўйича техник қурилма ва воситаларнинг аксарияти эскирган, аҳоли сони кўпайиши туфайли электр истеъмол қилиш ҳам кучайиб бормоқда. Шу сабабли бу борада жойларда, айниқса, қишлоқларда узилишлар бўлиб тургани сир эмас. Биз бу ҳолатни бартараф этиш ҳақида мутахассислар билан биргаликда бош қотирыпмиз. Мазкур дастур ҳам айнан шу мақсадга қаратилган.

Жумладан, дастурда паст кучланишли электр тармоқларини модернизация қилиш, электр тармоқлари ускуналаридан фойдаланишнинг норматив муддатларини узайтириш, электр узатиш тармоқларининг ўтказувчанлик қобилиятини ошириш чоралари белгиланмоқда. Масалан, Жиззах вилоятида 2017–2021 йилларда 90 километр электр узатиш тармоғи ва 77 та янги трансформатор пункти қурилади. 5 минг 731 километр электр узатиш тармоғи ва 1 минг 301 та трансформатор пункти реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади.

Саккизинчидан, Мактабгача таълим муассасаларини реконструкция ва модернизация қилиш дастури тайёрланмоқда.

Ушбу дастурда мактабгача таълим муассасалари тармоғини кенгайтириш, уларнинг моддий-техник базаси ва кадрлар билан таъминланиш даражасини яхшилаш, таълим-тарбия жараёнларига замонавий усулларни жорий қилиш каби кенг кўламли вазифалар

белгиланмоқда. Жиззах вилоятида ҳам келгуси беш йилда 95 та боғчада қурилиш, реконструкция ва капитал таъмирлаш ишлари бажарилади.

Айни вақтда бу соҳада хусусий болалар боғчалари фаолиятини йўлга қўйишга ҳам кенг имконият очиб берилади.

Тўққизинчидан, Бозорларни реконструкция ва модернизация қилиш, савдо тизимини такомиллаштириш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Мустақиллик йилларида бозорларимизнинг қиёфаси ҳам, улардаги маҳсулотлар таркиби, бозор рас-таларининг манзараси, савдо маданияти ҳам тубдан ўзгарди.

Лекин шу билан бирга, бу борада ҳали кўп иш қилишимиз керак. Аввало, янги лойиҳалар асосида, замонавий бозорлар қуришимиз лозим. Улардаги шароитлар супермаркетлардаги шароитдан асло кам бўлмаслиги керак.

Айни шу мақсадда келгуси беш йилда Жиззах вилоятида Бахмал, Ғаллаорол, Дўстлик, Зарбдор, Мирзачўл, Пахтакор ва Фориш туманларидаги марказий деҳқон бозорларини реконструкция қилиш режалаштирилмоқда.

Яна бир муҳим дастур – пенсионерларга тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш масалалари билан боғлиқ.

Бугунги ёруғ кунларга етиб келишимизда ёши улуғ отахон ва онахонларимиз, нуронийларимизнинг хизматлари жуда катта ва биз уларнинг олдида доимо қарздормиз. Умри ғанимат бўлган бу мўътабар инсонлардан биз меҳр ва эътиборимизни, амалий ёрдамимизни ҳеч қачон аямаслигимиз керак. Тайёрланаётган дастурда пенсионер, ногирон, ёлғиз қариялар

ва аҳолининг кам таъминланган қатламларига тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш тизимини янада ривожлантириш назарда тутилмоқда.

Жиззах вилоятида ана шундай тоифага мансуб фуқароларнинг соғлиғини мустаҳкамлаш мақсадида ҳар йили уларнинг 6 минг 800 нафарини, шунингдек, 350 нафар уруш ва меҳнат фронти фахрийсини санаторийларга имтиёзли йўлланмалар билан таъминлаш режалаштирилган.

Ҳозирги пайтда айрим кексаларимиз саломатлиги ёки бошқа сабаблар туфайли бу йўлланмалардан фойдалана олмаяпти. Биз бунга эътиборга олиб, даволанишга боролмайдиган фахрийларимизга йўлланмаларнинг пулини беришга қарор қилдик. Бугунги кунда санаторий йўлланмасининг ўртача нархи 800 минг сўмни ташкил этмоқда. Демак, ана шу маблағ санаторийларга бориб даволаниш имкониятига эга бўлмаган кексаларимизга берилади.

Бундан ташқари, «Нуроний» жамғармаси, «Маҳалла» жамоат фонди, Касаба уюшмалари ва жамоат ташкилотлари ҳамкорлигида ёлғиз қарияларни ҳар йили қиш мавсуми учун кийим-бош ва озиқ-овқат захираси билан таъминлаш ишлари бундан буён ҳам давом эттирилади.

Шулар қаторида келгуси тўрт йилда мамлакатимиздаги барча «Мурувват» ва «Саховат» уйлари реконструкция қилинади ва капитал таъмирланади, уларнинг моддий-техник базаси мустаҳкамланиб, замонавий ша-роитлар яратилади.

Шунингдек, «Нуроний» жамғармасининг мақоми ва мавқеини ошириш, унинг вилоят ва республика ту-

зилмаларининг штат бирликларини кўпайтириш, моддий-техник базасини мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият берилади.

Кексаларнинг ташвиш ва муаммоларини вақтида ҳал этиш учун «Нуроний» жамғармаси бўлимларини шаҳар ва туманларда ташкил этиб, уларга алоҳида хона ажратиш, уларнинг ходимларини бюджет ҳисобидан ойлик маош билан таъминлашни йўлга қўямиз.

Яна бир муҳим ҳужжат – Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастури ишлаб чиқилди.

Ҳар қайси оиланинг юқини ўзининг нозик елкасида кўтариб келаётган, оила кўрғонининг файзу фариштаси бўлган аёл зотини эъзозлаш, опа-сингилларимизнинг оғирини енгил қилиш – бизнинг эзгу вазифамиздир.

Айни шу мақсадга қаратилган дастурда келгуси икки йилда аёллар ва болаларга тиббий хизмат кўрсатишни яхшилаш, жумладан, тегишли даволаш-профилактика ташкилотларининг моддий-техник базаси ва кадрлар таркибини янада мустаҳкамлаш, махсус ва юқори технологиялар асосида тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар назарда тутилади.

Дастурга мувофиқ барча янги туғилган чакалоқлар, ўсмир қизлар, ҳомиладор ва туғиш ёшидаги аёллар учун патронаж кузатиш даражаси ҳозирги 70 фоиздан 100 фоизга етказилади.

Шу билан бирга, шифо масканларига марказлашган тартибда етказиб бериладиган дори воситалари, тиббий буюм ва ускуналар рўйхати кенгайтирилади.

Жиззах вилоятида ҳам келгуси беш йилда 175 та тиббиёт муассасасида реконструкция ва капитал таъ-

мирлаш ишларини бажариш, уларнинг моддий-техник базасини янада мустаҳкамлаш бўйича муҳим чора-тадбирлар амалга оширилади.

Навбатдаги дастурлар – фармацевтика саноатини янада ривожлантириш ҳамда аҳолини дори воситалари ва тиббиёт буюмлари билан таъминлашни янада яхшилаш, уларнинг нархлари шаклланишини такомиллаштириш билан боғлиқ.

Кейинги беш йилда мамлакатимизда умумий қиймати 224 миллион долларга тенг бўлган 67 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш ҳисобидан мазкур тармоқда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 2,5 баробар кўпайтирилади. Хусусан, Жиззах вилоятида 2019–2020 йилларда 2 миллион 300 минг доллар сармоя эвазига йилига 6 миллион 600 минг шиша идишда суюқ дори воситалари ишлаб чиқариш ташкил этилади.

Шу ўринда вилоятнинг тоғли ҳудудларида кийик ўти, мойчечак, ковул, ширинмия каби 13 турдаги ноёб доривор гиёҳлар ўсишини айтиб ўтиш лозим. Келгуси беш йилда вилоятда ана шундай доривор ўсимликлар етиштириладиган махсус майдонлар ҳажми ҳозирги 480 гектардан 670 гектарга етказилади ва улардан саноат йўли билан тиббиётда кенг қўлланиладиган доридармонлар тайёрлаш йўлга қўйилади.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни санитария йўли билан тозалаш ва зарарсизлантириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастурида бу борадаги муҳим чора-тадбирлар белгиланган. Жумладан, Жиззах вилоятида санитар-тозалаш ва ободонлаштириш ташкилотлари қўшимча равишда 44 та махсус машина ва техника билан таъминланади,

чиқинди полигонларини замонавий талаблар асосида тартибга келтириш ишлари бажарилади. 2018 йилда Жиззах шаҳрида қарийб 1 миллиард 500 миллион сўм сармоя ҳисобидан маиший чиқиндиларни қайта ишлаш корхонаси барпо этилади.

Ҳаммамиз яхши тушунамизки, кун тартибига қўйилаётган бундай улкан масалаларни ҳал қилиш учун аввало маблағ керак, даромад керак. Шу нуқтаи назардан қараганда, бугунги кунда маҳаллий бюджетларнинг субвенцияга қарамлик даражасини кескин камайтириш долзарб вазифа бўлиб турибди.

Бугунги кунда вилоят бюджетининг 40 фоиздан зиёд харажатлари субвенция ҳисобидан қопланмоқда. Шунингдек, 11 та шаҳар ва туманнинг маҳаллий бюджетида субвенция улуши 52–75 фоизни ташкил этмоқда.

Субвенцияга қарамликдан қутулишнинг йўли битта. У ҳам бўлса, ишлаб чиқариш, қишлоқ хўжалиги ва хизмат кўрсатиш соҳаларини жадал ривожлантириб, бюджет даромадларининг асоси ҳисобланган солиқ тушумларини кўпайтиришдан иборатдир.

Вилоят иқтисодиётини ривожлантириш бўйича юқорида айтиб ўтилган чора-тадбирлар натижасида 2017 йилда Жиззах шаҳри ва Зарбдор туманини, 2020 йилда Арнасой, 2021 йилда Пахтакор туманларини субвенциядан тўлиқ чиқариш кутилмоқда.

Ҳурматли анжуман иштирокчилари!

Мустақиллик йилларида биз эришган энг катта ва бебаҳо бойлик — кўпмиллатли халқимизнинг дунёқараши, сиёсий онги ва ижтимоий фаоллигининг юксалиб бораётгани, жамиятимиздаги ўзаро меҳроқибат ва ҳамжиҳатлик муҳитидир.

Бутун дунёда мураккаб вазият юзага келаётган, терроризм, экстремизм ва радикализм хавфи тобора ортиб бораётган бутунги шароитда доимо хушёр ва огоҳ бўлиш, мамлакатимизнинг мудофаа қобилятини, Куролли Кучларимизнинг салоҳиятини ҳар томонлама мустаҳкамлаш – хавфсизлик ва барқарорликни, халқимизнинг осойишта ҳаётини таъминлашнинг энг муҳим шарти ва кафолатидир.

Шу борада сизларнинг эътиборингизни яна бир муҳим масалага қаратмоқчиман. Ўз пайтида муҳтарам Юртбошимиз ички ишлар идораларининг энг қуйи бўғинида профилактика инспекторлари тизимини ташкил қилган эдилар.

Аммо бугун бу инспекторлар профилактика, яъни жиноятларнинг олдини олиш билан шуғулланмаяпти, аксинча, содир бўлган жиноятларни рўйхатга олиш, юқори идораларга ҳисобот ёзиш билан банд.

Шу сабабли биз ҳозирги вақтда Ички ишлар вазирлиги тизимини тубдан ўзгартириш чора-тадбирларини кўряпмиз. Уларга мувофиқ маҳалладаги участка нозирларига самарали фаолият кўрсатиши учун барча шароитлар яратиб берилади, жумладан, улар хизмат уйлари ва автомашиналар билан таъминланади. Участка нозирлари энди кечаси билан ухламай маҳалла осойишталигини кўриқлаб юрадиган бўлади.

Шунингдек, ҳар бир туман ҳокими ва туман ички ишлар бўлимлари раҳбарларининг ёшлар билан ишлаш бўйича ўринбосари лавозими жорий этилади. Бу раҳбарларнинг асосий вазифаси маҳаллада участка инспекторлари билан ишлашдан иборат бўлади. Уларнинг кундузи ва кечаси маҳаллада юрганини аҳоли

кўрса, ўз хавфсизлигига қаноат ҳосил қилади. Шундагина одамлар тинч-хотиржам яшайди.

Бу ҳақда гапирганда, бир нарсани унутмаслигимиз керак: эл-юртимизнинг тинчлиги ва осойишталигини сақлаш – бу фақат ҳуқуқ-тартибот органлари ва ҳокимликларнинг вазифаси эмас. Бу – ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиз. Шу боис маҳалла раиси ва фаолларининг мазкур йўналишдаги ишини янада фаоллаштириш, бу ишга кенг жамоатчиликни жалб этиш – энг долзарб масаладир.

Бу соҳада фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ва улар фаолиятининг асосий йўналишлари бўйича комиссиялар, «Маҳалла посбони» жамоатчилик тузилмалари фаолиятига оид барча ҳуқуқий асослар мавжуд. Лекин, афсуски, жойларда хавфсизликни, жамоат тартибини таъминлашда биз маҳалланинг имкониятларидан тўлиқ ва самарали фойдалана олмаяпмиз.

Шу ўринда Мирзачўл туманидаги «Янгидала», Пахтакор туманидаги «Олмазор», Арнасой туманидаги «Бобур», Фориш туманидаги «Оқтом», Бахмал туманидаги «Ғаллакон», Зафаробод туманидаги «Самарқанд», Жиззах шаҳридаги «Олмазор» каби маҳалла фуқаролар йиғинларининг тинчлик-осойишталикни мустаҳкамлаш борасида ўрнатилган бўлиб келаётганини алоҳида таъкидламоқчиман. Мақсадимиз – келгусида бундай маҳаллалар сафини янада кенгайтиришдан иборат.

Мухтарам юртдошлар!

Ташқи сиёсат соҳасида Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти томонидан ишлаб чиқилган принцип ва ёндашувларга тўлиқ амал қилиш сайловол-

ди дастуримизнинг муҳим таркибий қисмини ташкил этади.

Бу сиёсатнинг асосий маъно-мазмун — тинчлик-парварлик, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик, юзага келадиган зиддият ва қарама-каршиликларни фақат тинч, сиёсий йўл билан ҳал этиш, барча хорижий давлатлар ва жаҳон ҳамжамияти билан амалий ҳамкорлик қилишдан иборат.

Мамлакатимиз ҳеч қандай ҳарбий-сиёсий блокларга қўшилмайди, бошқа давлатларнинг ҳарбий база ва объектлари Ўзбекистон ҳудудида жойлаштирилишига, шунингдек, ҳарбий хизматчиларимизнинг мамлакатимиз ҳудудидан ташқарида бўлишига йўл қўйилмайди.

Ташқи сиёсатни амалга оширишда барча давлатлар, биринчи навбатда, қўшни мамлакатлар билан дўстона муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни ўзимизнинг биринчи даражали вази-фамиз деб биламиз.

Қадрли ватандошлар!

Бугун сиз, азизлар билан учрашиб, сизларнинг юзингизга, самимий чеҳрангизга боқиб, кўнглимдаги бир фикрни очик айтмоқчиман: мен бу ҳаётда ни-мага, қандай ютуқларга эришган бўлсам, аввало ота-онам, устоз-мураббийларим ва сиз, ҳурматли ҳамюртларимнинг қўллаб-қувватлашингиз, оғир дам-ларда тоғдек таянч бўлиб, куч ва мадад берганингиз туфайли эришганман. Бу ҳақиқатни, сизларнинг менга кўрсатган яхшиликларингизни ҳеч қачон унутмайман.

Бундан кейин ҳам бор куч ва салоҳиятимни, бутун борлиғимни сизларнинг ишончингизни оқлаш учун са-фарбар этишни, шундай меҳридарё, бағрикенг инсон-

лар учун хизмат қилишни ўзим учун юксак шараф ва катта бахт, деб биламан.

Сўзимнинг якунида улугъ шоиримиз Ҳамид Олим-жоннинг «Шундай ўлка доим бор бўлсин, Шундай ўлка бахтга ёр бўлсин!» деган сўзларини такрорлаб, сизларга ва сизлар орқали бутун Жиззах аҳлига яна бир бор сиҳат-саломатлик, бахт ва омад, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Эътиборингиз учун раҳмат.

**Арнасой тумани,
2016 йил 18 ноябрь**

**САҲРО БАҒРИДА МЎЪЖИЗАЛАР
ЯРАТАЁТГАН ЭЛ
(СИРДАРЁ ВИЛОЯТИ САЙЛОВЧИЛАР
ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДАГИ
НУТҚ)**

Ассалому алайкум, мухтарам юртдошлар!

Қадрли дўстлар!

Мана, ҳозиргина сизлар билан Биринчи Президентимиз, мухтарам Ислом Абдуғаниевич Каримовни эсга олиб, у кишининг сўнмас хотирасига ҳурмат бажо келтирдик.

Халқимиз ўта масъулиятли синов – шу йил 4 декабрда бўлиб ўтадиган Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови арафасида турган шу кунларда биз, табиийки, улуғ Юртбошимизни янада кўпроқ ёдга оламиз. У кишининг давлат ва жамиятни бошқариш, кенг қўламли демократик ислохотларни амалга ошириш, бугунги ҳаётнинг ўткир ва долзарб масалалари мужассам бўлган бой меросига қайта-қайта мурожаат қиламиз. Давлатимиз раҳбари асослаб берган, дунёда тараққиётнинг «ўзбек модели», «Ислом Каримов модели» деб тан олинган стратегик йўлнинг моҳияти ва аҳамиятини, унинг вақт ўтган сари юзага чиқаётган потенциал имкониятларини ҳар қачонгидан ҳам чуқур ҳис этамиз.

Мен мамлакатимизнинг барча ҳудуд ва минтақаларида сайловчилар вакиллари билан бўлаётган учрашувларда Биринчи Президентимиз 25 йил давомида амалга оширган эзгу ишларни давом эттириш ва янги босқичга кўтариш дастуримининг асосий маъно-мазмунини ташкил этиши ҳақида гапирганимда минг-минглаб ватандошларимизнинг юзида, кўзида қониқиш, розилик ва хотиржамлик аломатларини кўряпман.

Улар ҳаёт синовидан ўтган ана шу сиёсатни, бизни мана шундай эркин ва фаровон кунларга олиб келган йўлни маъқул деб топмоқда. Бу эса мустақиллик йилларида халқимизнинг дунёқараши қанчалик ўсганини кўрсатади.

Ҳаммамиз яхши англаб турибмизки, бу сайлов барчамиз учун жиддий имтиҳон бўлиб, шу асосда халқимиз ўзининг эртанги кунини, давлатимизнинг келгуси ривожланиш йўлини ўз хоҳиш-иродаси билан яна бир бор аниқлаб, тасдиқлаб олади. Ушбу сайловда эл-юртимизнинг ҳуқуқий маданияти ва гражданлик позицияси амалда яққол намоён бўлади.

Энг муҳими, бу сиёсий тадбирни қандай ўтказишимизга қараб, жаҳон ҳамжамияти бизга, бизнинг сиёсий, демократик савиямизга баҳо беради, юртимизни, халқимизни яхшироқ танийди. Дунё аҳлининг мамлакатимиз билан ўзаро манфаатли алоқаларни кучайтиришга бўлган қизиқиши янада ортади.

Шу маънода, бўлгуси сайловларни Конституциямиз ва миллий қонунчилик нормаларига, халқаро андозаларга тўлиқ риоя қилган ҳолда ўтказишимиз қандай катта аҳамиятга эга эканини бугун сиз, азизларнинг олдингизда яна бир бор таъкидлаб айтмоқчиман.

Жойларда бўлиб ўтаётган учрашув ва суҳбатларда одамлар, сайловчиларимиз нафақат ўзлари яшаётган шаҳар ва қишлоқ, балки бутун Ўзбекистон ҳаёти ва келажаги билан боғлиқ ғоят муҳим масалаларни ўртага қўяётгани, уларнинг дахлдорлик туйғуси билан яшаётгани, айниқса, эътиборлидир.

Мен бугун сиз, азиз Сирдарё вилояти сайловчилари вакиллари билан учрашиб, бу ҳақиқатга яна бир бор ишонч ҳосил қилмоқдаман.

Қадрли дўстлар!

Сирдарё деганда, сирдарёлик деганда, азим Сайхун дарёси соҳилларидаги сўлим бир воҳа, қадимий Мирзачўл бағрида боғу бўстонлар, шаҳар ва кишлоқлар бунёд этиб келаётган мард ва матонатли инсонлар кўз ўнгимизда намоён бўлади.

Сирдарё вилояти гарчи Ўзбекистон таркибидаги маъмурий ҳудуд сифатида анча ёш бўлса-да, бу заминнинг неча минг йиллик тарихи, маданияти бор.

Қадимда Буюк ипак йўлининг муҳим бир тармоғи айнан мана шу Мирзачўл орқали ўтиб, Фарғона водийси ва Тошкент шаҳрини Зарафшон воҳасидаги шаҳарлар билан боғлаган. Чўл бағридаги кўҳна сардобалар ана шу карвон йўлларининг гувоҳи сифатида ҳанузгача сақланиб келмоқда.

Соҳибқирон Амир Темур бобомиз бу ерларни Тошкент воҳаси билан бирга суюкли набираси Мирзо Улуғбекка мулк қилиб бергани тарихий манбалардан яхши маълум. XV асрда Мирзачўлга канал тортиб, сув чиқарган Шохруҳ ва Улуғбек Мирзоларнинг номларини Сирдарё аҳли доимо миннатдорлик билан тилга олади.

Ҳеч шубҳасиз, ўтган асрда куш учса – қаноти, одам юрса – оёғи куядиган бу ерларни ўзлаштириб, Гулистон, Янгиер, Бахт, Ширин каби шаҳарлар бунёд этган, бу ўлкага замонавий тараққиёт олиб келган фидойи отабоболаримизнинг қаҳрамонона меҳнатини халқимиз асло унутмайди. Мустабид тузум даврида нияти пок, азму шижоатли бу инсонлар, афсуски, меҳнатларига яраша қадр-қиммат топмади. Уларнинг машаққатли меҳнати билан етиштирилган маҳсулотлар сувтекинга собиқ Марказга олиб кетилар эди. Оғир шароитда тер тўкиб, бебаҳо ҳосил етиштирган заҳматкаш инсонлар

эса раҳмат ўрнига тухмат ва маломат эшитганларини, «пахта иши», «ўзбеклар иши» деган қатағонларга дучор бўлганини яхши биламиз.

Фақат мустақиллик туфайли бу замин, унинг одамлари эркинлик ҳавосидан, ҳалол меҳнати самарасидан тўла баҳраманд бўлди. Қийинчиликларда тобланган, иродаси мустаҳкам, бағрикенг Сирдарё аҳли бу ҳақиқатни чуқур англаб, унинг кадрига етиб, ўз юртини янада обод қилиш, равнақ топтириш йўлида фидо-корона меҳнат қилмоқда.

Ҳаммангиз яхши биласизки, мен Жиззах вилоятида туғилиб ўсганман. Жиззах ва Сирдарё вилоятларининг табиий иқлими ҳам, тупроқ шароити ҳам, бу ерда яшаётган меҳнаткаш, мард ва танги одамларнинг характери, урф-одатлари, шеваси ҳам бир-бирига ниҳоятда яқин. Демокчиманки, мен Сирдарё вилоятини ташқаридан эмас, балки ич-ичидан биламан, сизларнинг кўпчилигингизни яхши танийман. Қаерда бўлмасин, сирдарёликларнинг истараси доимо кўзимга иссиқ кўринади. Сирдарёнинг кенг далалари, мусаффо чўл ҳавоси, кўнгли очик, меҳнатдан қўли қадок бўлган оддий ва содда одамларига ҳамиша ҳурмат ва эътибор билан қараб келаман.

Мен қайси вазифада ишлашимдан қатъи назар, Сирдарёдан қадамим ҳам, кўнглим ҳам ҳеч қачон узилган эмас. Вилоятнинг иқтисодий-ижтимоий ривожига, мавжуд муаммоларни ечишга озми-кўпми ҳиссам қўшилаётган бўлса, мен бунини ўзим учун катта бахт деб биламан.

Бу вилоятда ўзининг ҳалол меҳнати билан элда обрў топган инсонлар кўплаб учрайди. Уларнинг муносиб вакиллари сифатида Ўзбекистон Қаҳрамонлари – моҳир

курувчи Анвар Курбонов, Сирдарё иссиқлик электр станцияси бош директори Мирзааҳмад Шойимов, хизмат кўрсатган пахтакор ва қишлоқ хўжалиги ходимлари Абдукарим Пардабоев, Бердимурод Алимқулов, Асатилла Бердиқулов, Икром Қоратоев каби фидойи инсонларнинг номларини хурмат билан тилга оламиз.

Сирдарё вилоятида 30 дан ортиқ миллат ва элат вакиллари қўлни қўлга бериб, бир тану бир жон бўлиб, фидокорона меҳнат қилмоқда.

Моҳир шифокор, «Соғлом авлод учун» орденлари соҳиби, корейс Александр Югай, фидойи ўқитувчи, «Дўстлик» ордени соҳиби, қирғиз Абдусалом Жонибеков, олий тоифали шифокор, рус Татьяна Рюхина, Сирдарё тумани «Малик» қишлоқ фуқаролар йиғини масъул котиби, татар Тамара Фахриева, ўзбек ва озарбайжон тилларидаги шеърлари билан Ватанимизни мадҳ этиб келаётган, озарбайжон Али Носирли ва яна бошқа ўнлаб мухтарам юртдошларимиз ана шу ажойиб дўстликнинг тимсоли бўлиб келмоқда.

Атоқли шоиримиз Эркин ака Воҳидов айтганларидек, ҳақиқатан ҳам, **«Дўст билан обод уйинг, Гар бўлса ул вайрона ҳам, Дўст қадам қўймас экан, Вайронадир қошона ҳам».**

Биз мана шундай бебаҳо бойлигимизни доимо кўз қорачиғидек асраб-авайлашимиз керак.

Кўп йиллик меҳнат ва ҳаёт тажрибаси билан барчага ўрнак бўлиб келаётган Сирдарё фарзандлари ҳақида гапирганда, миришкор деҳқон Худойкул Маҳкамов ҳақида алоҳида тўхталишимиз ўринлидир. Сирдарёнинг иқлим шароитига мос келадиган, қишлоқ хўжалигида яхши самара бераётган «Ан-Боёвут» пахта уруғини яратишга ҳисса қўшган селекционер

Худойкул Маҳкамовнинг хизматларини ҳурматли Ислон Абдуғаниевич юксак баҳолаб, уни «Меҳнат шухрати» ордени билан тақдирлаган эдилар.

Ана шундай инсонлар қаторида Ўзбекистон халқ ўқитувчиси Холмўмин Шукуров, «Эл-юрт ҳурмати» ордени совриндорлари Неъмат Раҳматуллаев, Жумабой Суюнов, «Дўстлик» ордени соҳибаси Бувалма Соатова, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, кўп йиллар давомида вилоят хотин-қизлар қўмитасига бошчилик қилиб келган Ҳожархон опа Миржалилова, «Нуроний» жамғармаси Сирдарё вилоят бўлими кенгаши раиси Ўтбосар Абдиев, Гулистон тумани маънавият тарғибот маркази раҳбари Ёқубжон Мадаминов каби мухтарам фахрийлар, маҳалла фаоллари барчага ўрнак бўлмоқдалар.

Сирдарё вилоятидан етишиб чиққан илм-фан, маданият ва санъат намояндалари ҳақида сўз борганда, Ақром Каттабеков, Тўлқин Мавлонов, Ғофиржон Ҳамрокулов, Умрзоқ Ўлжабоев, Зухра Умарова, Фарҳод Назиров, Николай Игнатъев, Саъдулла Абдуллаев сингари таниқли олимларнинг номларини ҳурмат билан тилга оламиз.

Шу ўринда Сирдарёнинг фахри, ғурурига айланган Ўзбекистон халқ шоири, марҳум Тўра Сулаймон, атоқли ижодкор, Ўзбекистон халқ шоираси Ҳалима Худойбердиевнинг етук асарлари адабиётимизнинг гўзал саҳифаларини ташкил этишини таъкидлашни ўринли деб биламан.

Бугунги кунда уларнинг изидан бориб фаол ижод қилаётган Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Ҳаётхон Ортиқбоева, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Нодири Пирматова, Шариф Жу-

маев, Асатилла Холиқов, Адхам Абдуллаев сингари санъаткорларимизнинг ижодий ютуқлари ҳаммамизни қувонтиради.

Сирдарё воҳаси ўзининг машҳур спортчилари билан бутун юртимизда танилган. Вилоят ёшлари кейинги беш йилда жаҳон ва Осиё чемпионатларида, халқаро турнирларда 50 та олтин, 67 та кумуш ва 81 та бронза медални қўлга киритиб, Ватанимиз шуҳратини дунёга тараннум этишга катта ҳисса қўшдилар. Ана шундай маҳоратли спортчиларимиздан 15-паралимпия ўйинларининг бронза медали соҳиби Сервер Ибрагимовни, қитъамиз ва мамлакатимиз миқёсидаги нуфузли мусобақалар ғолиби ва совриндорлари Рустамбек Жўраев, Жавохир Мираҳмедов, Севара Мирзабекова, таэквондо бўйича икки карра жаҳон чемпиони, Зулфия номидаги Давлат мукофоти соҳибаси Дилбархон Холжигитовани ва уларнинг устоз-мураббийларини яна бир бор қутлаб, барчасига бахт ва омадлар тилаймиз.

Ҳурматли дўстлар!

Сирдарё вилояти ўзининг юқори иқтисодий ва ижтимоий салоҳияти, географик жойлашуви билан мамлакатимиз тараққиётида ўзига хос муҳим ўрин тутди.

Кейинги йилларда вилоятда ана шу салоҳиятни янада ошириш йўлида катта ютуқлар қўлга киритилмоқда. Бунинг тасдиғини қуйидаги баъзи мисол ва рақамларда яққол кўриш мумкин.

Аввало, вилоятда ялпи ҳудудий маҳсулот 2010 йилдан буён 1,6 баробар ошгани, кейинги беш йилда унинг таркибида саноат маҳсулотлари 1,6 марта ўсганини таъкидлаш лозим.

Сизларга яхши маълум, илгари бу воҳада битта иссиқлик электр станцияси ва пахта тозалаш заводидан

бошқа саноат корхонаси деярли йўқ эди. Мустақиллик йилларидаги улкан эътибор туфайли Сирдарё вилоятида **саноатнинг илғор, замонавий тармоқлари** шаклланмоқда ва ривожланмоқда. Саноатнинг ялпи ҳудудий маҳсулотдаги улуши охириги беш йилда 21 фоиздан 28 фоизга ўсгани ана шундай эътиборнинг амалдаги натижаси, десам, хато бўлмайди.

Бу борада, айниқса, Биринчи Президентимизнинг ташаббуси билан ташкил этилган «Жиззах» эркин иқтисодий зонасининг Сирдарё филиали катта аҳамиятга эга бўлмоқда.

Вилоятдаги мавжуд 66 та қўшма корхонанинг 38 таси ёки 57 фоизи охириги беш йилда ташкил этилгани, шунинг 8 таси илгари бундай корхоналар бўлмаган туманларга тўғри келаётгани эътиборлидир.

Вилоятда жами 1 минг 400 дан зиёд янги **кичик бизнес субъекти** ташкил этилиб, уларнинг умумий сони 8 минг 150 тага етгани ҳам шу даврда эришилган муҳим ютуқлар қаторига киради. Бугунги кунда ушбу тармоқнинг ялпи ҳудудий маҳсулотдаги улуши 74 фоизни, ҳудудий экспортдаги улуши 90 фоизни ташкил этмоқда. Меҳнат билан банд аҳолининг 79 фоизи аynи шу соҳада фаолият кўрсатмоқда.

Ҳаммамиз яхши биламиз, мамлакатимиз қишлоқ хўжалигида Сирдарё вилояти ўзига хос муҳим ўрин эгаллайди. Юртимизда етиштирилаётган пахтанинг 7 фоизи, ғалланинг қарийб 7 фоизи, мева-сабзавот ва полиз маҳсулотларининг 5 фоизга яқини айнан шу вилоят ҳиссасига тўғри келади.

Ёз чилласидаги жазирама иссиқда, кўзни очирмайдиган гармсел шамоллар ва изғирин совуқда, сизот сувлари кўтарилиб, ерларнинг катта қисми шўрланган

бир шароитда Сирдарёда деҳқончилик қилиб, мўл ҳосил етиштириш – ҳақиқий қаҳрамонлик намунасидир. Менга қолса, сирдарёлик миришкорлар нафақат деҳқончилик мактабини, балки деҳқончиликнинг академиясини яратган инсонлар, деб айтган бўлардим.

Вилоятнинг уста деҳқон ва фермерлари бу йил ҳам қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириб, эл-юртимиз ризқини бутун қилишга муносиб ҳисса қўшдилар.

Фурсатдан фойдаланиб, Сирдарёнинг фидокор фермер ва деҳқонларига, барча дала меҳнаткашларига, бутун вилоят аҳлига чуқур миннатдорлик билдиришга рухсат бергайсиз.

Муҳтарам юртдошлар!

Сирдарё вилоятида амалга оширилаётган иқтисодий-ижтимоий ислохотлар натижасида кейинги беш йилда 200 мингта янги иш ўрни ташкил этилди.

Бу эса, ўз навбатида, аҳолининг даромадлари, ҳаёт даражаси ва сифатини оширишга хизмат қилмоқда. 2010 йилга таққослайдиган бўлсак, ҳар юзта хонадонга тўғри келадиган автомобиллар сони 2 баробар, пилесослар 7,5 марта, кир ювиш машиналари 1,4 карра, телевизор ва холодильниклар 1,2 баробар кўпайганини қайд этиш лозим.

Маълумки, бугунги кунда **шаҳар ва қишлоқлар қиёфасини тубдан ўзгартириш**, уларни ободонлаштириш, одамларнинг яшаш шароитини яхшилаш, айниқса, қишлоқ аҳолиси учун шаҳардан кам бўлмаган шароитлар яратиш бўйича катта ишлар амалга оширилмоқда.

Бу ҳақда гапирганда, 2015 йилда Биринчи Президентимиз томонидан қабул қилинган муҳим бир дастурни тилга олишимиз табиийдир. Бу дастур Гулистон

шаҳрининг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ва ер ости сувлари сатҳини камайтириш, вилоят марказининг меъморий қиёфасини тубдан ўзгартириш, ижтимоий, транспорт ва муҳандислик инфратузилмасини ривожлантиришга қаратилгани сизларга маълум, албатта. Ҳозирги кунда бу ерда ана шу дастур асосида бошланган кенг кўламли ишлар давом эттирилмоқда.

Жумладан, «Дўстлик» каналининг шаҳардан ўтадиган 3 ярим километр қисмини тўлиқ бетонлаштириш, 3 километрдан ортиқ ёпик коллекторлар қуриш, 260 километрдан зиёд очик коллекторларни тозалаш бўйича ва бошқа муҳим ишлар амалга оширилди. Натижада Гулистон шаҳри ва унинг атрофида сизот сувлар сатҳи 1–1,5 метрга пасайтирилди.

Гулистон шаҳрининг янги маданий марказини барпо этиш мақсадида марказий истироҳат боғи, сўлим хиёбон, 550 томошабинга мўлжалланган янги амфитеатр қуриш ва бошқа ободонлаштириш ишлари бажарилмоқда. Вилоят театри, «Ёшлар маркази», Гулистон давлат университетининг биноси ва бошқа бир қатор ижтимоий объектлар реконструкция қилинмоқда.

Ана шундай улкан ишларни мантикий якунига етказиш мақсадида вилоятда бир қатор янги режа ва лойиҳаларни амалга ошириш белгиланмоқда. Хусусан, янги ишлаб чиқариш қувватларини яратиш, мавжудларини модернизация қилиш бўйича яқин беш йилда 590 дан ортиқ инвестиция лойиҳасини амалга ошириш режалаштирилмоқда. Бунинг натижасида жаҳон бозорида рақобатдош бўлган янги-янги турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши алоҳида эътиборга лойиқ.

Шу ўринда биз учун стратегик аҳамиятга эга бўлган бир масалага эътиборингизни қаратмоқчиман. Маълумки, биз шу пайтгача пахта толасини асосан ип-калава сифатида қайта ишлаб, уни экспорт қилиб келамиз. Лекин ҳисоб-китоблар шуни кўрсатмоқдаки, ип-калава экспорт қилинса, у толага нисбатан бор-йўғи 1,4 марта қимматга сотилади. Агар хомашёни тайёр маҳсулотга айлантирсак – биз энди шундай қиламиз – экспорт ҳажми 6 баробар кўпаяди. Яъни, олти марта кўп фойда оламиз. Бу фақат валюта эмас, балки янги иш ўринлари ва пировард натижада аҳоли фаровонлиги демакдир.

Яқин беш йилда ана шу мақсадни амалга ошириш учун **тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноатига** 2 миллиард 200 миллион доллар инвестиция жалб этилади. Шунинг ҳисобидан 120 та янги корхона ташкил этиб, 20 та корхонани модернизация қиламиз. Бунинг натижасида мамлакатимизда **тўқимачилик ва тикув-трикотаж** маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 2 баробардан зиёд кўпаяди.

Сирдарё мисолида айтадиган бўлсак, вилоятда умумий қиймати қарийб 59 миллион доллар бўлган бешта инвестиция лойиҳаси амалга оширилади. Мисол учун, келгуси икки йилда Сайхунобод туманида **тўқимачилик** соҳасида катта бир лойиҳани жорий этиш ҳисобидан ип-калава тайёрлаш йўлга қўйилади.

Курилиш материаллари ишлаб чиқариш соҳасида 147 та лойиҳа амалга оширилади. Жумладан, келгуси йили Сирдарё туманидаги «Файз» қўшма корхонасида **ғўзапоядан ёғоч-қипикли плиталар** ишлаб чиқариш ташкил этилади.

Шу билан бирга, **маҳаллийлаштириш** дастури доирасидаги ишлар давом эттирилади. 2017 йилда шу бо-

рада 8 та лойиҳани амалга ошириш режалаштирилган бўлса, 2021 йилда уларнинг сони 12 тага етказилади. Хусусан, Гулистон, Янгиер шаҳарлари ва Боёвут туманида биринчи марта маҳаллийлаштириш асосида маҳсулот ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Вилоятда келгуси беш йилда ҳудудий экспорт ҳажмини камида 1,2 баробар ошириш, экспорт фаолиятига яна камида 30 та корхонани жалб этиш мўлжалланмоқда. Бунинг учун экспортдаги иштироки паст туманларнинг экспорт салоҳиятини ривожлантириш бўйича чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилиб, изчил амалга оширилади.

Бизнинг дастуримизда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва модернизация қилиш борасидаги ишларни янги, замон талаб қилаётган даражага кўтаришга алоҳида эътибор қаратилади.

Келгуси беш йилда ер майдонларини оптималлаштириш ҳисобидан гўшт, сут, тухум каби маҳсулотлар етиштиришни қарийб икки баробар кўпайтириш, шунингдек, уларни қайта ишлашни кенгайтириш юзасидан аниқ чора-тадбирлар кўзда тутилмоқда.

Лекин, ҳаммамиз яхши тушунамизки, бунинг учун биринчи навбатда бизни боқадиган ерни боқишимиз, тупроқ унумдорлигини оширишимиз керак. Шу мақсадда вилоятда 225 километр коллектор, ёпиқ дренаж тармоқлари ва иккита сув иншооти қурилади, 1 минг 664 километр коллекторлар тозаланади ва ёпиқ дренаж тармоқлари таъмирланади. Шу билан бирга, 224 километр узунликдаги канал, 15 километр узунликдаги юқори босимли қувурлар, 2 та насос станцияси ва битта сув омбори реконструкция қилинади.

Шунингдек, 2017 йилда Сардоба сув омборини қуриш бўйича иккинчи босқичдаги ишлар якунланади. Бунинг натижасида Сирдарё ва қўшни Жиззах вилоятдаги экин майдонларини сув билан таъминлаш яхшиланади.

Бугунги давр талаби бўлган **ахборот-коммуникация технологияларини** ривожлантириш бўйича ҳам кенг кўламли ишлар режалаштирилмоқда.

Келгуси беш йилда вилоятда 65 километр оптик толали алоқа тармоқларини ва 161 та мобиль алоқа таянч станциясини қуриш, маънавий жиҳатдан эскирган телефон станцияларини янгिलाш режалаштирилмоқда. Шунингдек, Гулистон туманида иккита рақамли телеузатгич ўрнатиш орқали вилоят ҳудудида рақамли телевидениега ўтиш даражасини 80 фоиздан 100 фоизга етказишга эришамиз.

Кўп йиллардан буён ўз биносига эга бўлмасдан келаётган вилоят телерадиокомпанияси учун замонавий бино қуриш ва жиҳозлаш ишлари ҳам эътиборимиз марказида бўлади.

Азиз Сирдарё аҳли!

Барчамизнинг эртанги кунимиз, бахтимиз бўлган ёш авлодимизни мустақил фикрлайдиган, замонавий билим ва касб-ҳунарларни эгаллаган, ўз юртига садоқатли инсонлар этиб тарбиялаш доимо эътиборимиз марказида турадиган масаладир. Ҳақиқатан ҳам, кўзимизнинг нури, қалбимизнинг қўри бўлган фарзандларимизни ҳаётнинг ҳар қандай синов ва машаққатларига бардош бера оладиган, жисмоний ва маънавий баркамол инсонлар этиб тарбиялашдан ҳам муҳимроқ вазифа бўлиши мумкинми ўзи?

Айниқса, касб-хунар коллежларини, олий ўқув юр-ларини бителиб чиқаётган, катта умид билан ҳаётга ки-риб келаётган ёшларни иш билан таъминлаш, ўз билим ва қобилиятини рўёбга чиқариш учун шароит яратиб бериш нафақат вазифамиз, балки бурчимиздир.

Бугунги кунда ён-атрофимизда диний экстремизм, терроризм, гиёҳвандлик, одам савдоси, ноқонуний миграция, «оммавий маданият» деган турли бало-казоларнинг хавфи тобора кучайиб бораётганини ҳисобга оладиган бўлсак, бу муаммонинг нақадар ўткир ва кескин бўлиб турганини англаш қийин эмас.

Шу сабабли ўғил-қизларимиз, айниқса, уюшма-ган ёшлар билан ишлаш, бунда жамоат ташкилотла-ри, биринчи навбатда, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг ҳиссаси ва иштирокини янада кенгайти-ришга, яқинда қабул қилинган **«Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида»**ги қонун талабларининг ижросини таъминлашга жиддий эътибор қаратишимиз лозим.

Хурматли анжуман иштирокчилари!

Келгусидаги дастур ва режаларимиз ҳақида гапир-ганда, инсон манфаатлари, эл-юртимиз манфаатлари доимо эътиборимиз марказида бўлишини яна бир бор таъкидлаб айтмоқчиман.

Бу борада, айниқса, ҳукуматимиз томонидан ишлаб чиқиляётган 15 та дастур алоҳида аҳамиятга эгадир. Ай-тиш керакки, бу дастурларнинг баъзилари тасдиқланиб, улар бўйича амалий ишлар бошлаб юборилди.

Рухсатингиз билан ана шу дастурлар ҳақида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Биринчидан, Тадбиркорлик фаолиятининг жадал ривожланишини таъминлаш, хусусий мулкни ҳар то-монлама ҳимоя қилишга ва ишбилармонлик муҳитини

сифат жиҳатидан яхшилашга доир комплекс чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилиб, фармон билан тасдиқланди.

Кейинги пайтда кичик бўлса ҳам ўз ишини, ўз бизнесини очиб, ўзига, оиласига ва шу асосда давлатга ҳам даромад келтиришга интилаётган одамлар юртимизда кўпайиб бормокда.

Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партиясидан кўрсатилган номзод сифатида мен бундай инсонларга ёрдам бериш, уларни қўллаб-қувватлашни ўзимнинг бурчим деб биламан. Ушбу дастурга кўра, тадбиркорлик фаолиятини жадал ривожлантириш, хусусий мулкчиликни ҳар томонлама ҳимоя қилиш ва ишбилармонлик муҳитини яхшилаш бўйича 42 та аниқ чора-тадбир белгиланган ва биз уларни албатта амалга оширамиз.

Сирдарё вилояти ҳақида гапирадиган бўлсак, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига тижорат банклари томонидан ажратиладиган кредитлар миқдори яқин беш йилда камида тўрт баробар кўпайтирилади. Маълумки, Янгиер шаҳрида ва вилоятнинг бешта туманида кичик бизнес субъектлари учун 76 гектар майдонда еттига махсус саноат зонаси ташкил этилган. Ана шу зонада 130 миллиард сўмдан ортиқ инвестиция ҳисобидан 224 та лойиҳани амалга ошириш ва жаҳон бозорида рақобатдош бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқариш мўлжалланмокда.

Иккинчидан, Қишлоқ жойларда янгиланган намунавий лойиҳалар асосида арзон ва қулай уй-жойлар қуриш дастури тасдиқланганидан барчангиз хабардорсиз.

Маълумки, иқтисодиётимизнинг барқарор ўсиш суръатлари кучайиши, ҳаётимизнинг фаровон бўлиб, аҳолимиз сони кўпайиб бориши билан янги уй-жойларга эҳтиёж ҳам ортиб бормоқда.

Дастурда шуларнинг барчасини ҳисобга олиб, кишлоқ жойлардаги даромади кам бўлган oilалар, айниқса, ёш oilаларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш учун қулай ва арзон уй-жойлар қуриш бўйича аниқ чора-тадбирлар белгиланди. Уларга мувофиқ Сирдарё вилоятида 2017 йилда 904 та ана шундай уй-жой қурилади.

Барча ҳудудларимиз каби Сирдарё вилоятида ҳам шаҳар ва кишлоқларимиз қиёфасини тубдан яхшилаш, ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш бўйича кенг қўламли ишлар давом эттирилади.

Шунингдек, Гулистон шаҳри ва туман марказларида замонавий лойиҳалар асосида 120 та хонадонга мўлжалланган 15 та қўп қаватли «Қамолот» уйлари қуриш ва уларни ижтимоий ҳаётимизда фаол иштирок этаётган ёшларга топшириш мўлжалланмоқда.

Учинчидан, Ҳудудий автомобиль йўллари қуриш ва реконструкция қилиш дастури ишлаб чиқилди.

Транзит ҳудуди бўлган Сирдарё вилоятида яшайдиган аҳоли бу дастурнинг аҳамиятини яхши тушунади, деб ўйлайман.

Дастурда Сирдарё вилоятида келгуси беш йилда 67 километр автомобиль йўллари капитал таъмирлаш, битта йирик қўприк қуриш ва, тўртта қўприкни реконструкция қилиш белгиланган.

Бундан ташқари, қарийб 33 миллиард сўм ҳисобидан 267 километрлик ички йўллар таъмирланади. Келгуси икки йилда биринчи навбатда тиббиёт, таълим-тарбия

муассасалари, бозорларга олиб борувчи ички йўлларни тўлиқ таъмирдан чиқаришни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйганмиз.

Тўртинчидан, Шаҳар ва қишлоқларда йўловчи транспортини янада ривожлантириш дастури тайёрланмоқда.

Дастурда барча аҳоли пунктларида транспорт хизмати талаб даражасида йўлга қўйиш, транспорт паркини босқичма-босқич янгилаш чоралари назарда тутилмоқда.

Сирдарёда йўловчиларга қўшимча қулайликлар яратиш мақсадида 75 та янги бекат қурилади ва 161 та бекат реконструкция қилинади, 23 та янги йўналиш ташкил этилади.

Бешинчидан, келгуси беш йилда ичимлик суви таъминоти тармоқларини комплекс ривожлантириш ва модернизация қилиш дастури тайёрланмоқда.

Дастурга мувофиқ аҳоли пунктларига марказлаштирилган ҳолда ичимлик суви етказиб беришни кенгайтириш бўйича аниқ чора-тадбирлар ишлаб чиқилган. Уларни молиялаштириш учун Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузурида «Тоза сув» фонди ташкил этилиб, уни республика ва маҳаллий бюджетлар маблағлари, халқаро молия институтларининг имтиёзли кредитлари, халқаро донорларнинг грантлари ҳисобидан шакллантириш белгиланган.

Келгуси беш йилда Сирдарё вилоятида 94 километр магистрал сув тармоғи, 680 километр маҳаллий сув тармоғи ва қўплаб сув иншоотлари қурилади ва реконструкция қилинади. Хусусан, келгуси уч йилда Сардоба туманида 60 километр сув тармоғи барпо этилади,

Сирдарё, Гулистон ва Сайхунобод туманларида ичимлик суви таъминоти яхшиланади.

Олтинчидан, Кўмир таннархини ва аҳолига харид қийматини пасайтириш, шунингдек, бу борада чайқовчилик қилишни ва нархларнинг ошиб кетишини бартараф этиш юзасидан кўшимча чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилди.

Дастурга асосан, вилоятда келгуси беш йилда аҳолига 71 минг тонна кўмир етказиб берилади. Шунингдек, 2017 йилда Мирзаобод туманидаги «Файз газ» корхонасида йилига 5 минг тонна кўмир брикети ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Еттинчидан, Шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг электр энергиясидан фойдаланишини янада яхшилаш мақсадида ишлаб чиқиладиган дастур доирасида паст кучланишли электр тармоқларини модернизация қилиш, электр ускуналарида фойдаланиш муддатларини узайтириш, электр тармоқларининг ўтказувчанлик қобилиятини ошириш режалаштирилмоқда.

Бу масалада Сирдарё вилоятида келгуси беш йилда 65 километр электр узатиш тармоқлари ва 116 та янги трансформатор пункти қурилади, 564 километр электр тармоқлари модернизация қилинади.

Саккизинчидан, Мактабгача таълим муассасаларини реконструкция ва модернизация қилиш дастури тайёрланмоқда.

Маълумки, таълим ва тарбиянинг пойдевори оила билан бирга болалар боғчасида қўйилади. Бу – жуда муҳим масала.

Шу сабабли ишлаб чиқиладиган дастурда мактабгача таълим муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, уларни юқори малакали педагог

кадрлар билан таъминлаш, ўқув-тарбия жараёнларига замонавий усулларни жорий этишга алоҳида эътибор қаратилади.

Сирдарё вилоятида келгуси беш йилда 3 та мактаб-гача таълим объекти янгитдан қурилади, 43 та объект реконструкция қилинади ва 36 та иншоот капитал таъмирланади. Айни вақтда бу соҳада хусусий болалар боғчалари фаолиятини йўлга қўйишга ҳам кенг имконият яратилади.

Тўққизинчидан, Бозорларни реконструкция ва модернизация қилиш, савдо тизимини такомиллаштириш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Бозорлар азал-азалдан юртимизда тинчлик, тўқинлик ва фаровонлик белгиси бўлиб келган. Айни вақтда бозорлар миллий маданиятимизнинг ажралмас бир қисми ҳамдир.

Ҳозирги кунда Гулистон шаҳри ва Сардоба туманида янги деҳқон ва буюм бозорлари барпо этилмоқда. Яқин беш йилда эса Ширин ва Янгиер шаҳарлари, Боёвут, Гулистон, Оқолтин, Сардоба, Сайхунобод, Сирдарё ва Ховос туманларидаги деҳқон бозорларини тубдан реконструкция қилиш режалаштирилмоқда. Бу соҳада энди янги тизим жорий этилади.

Яна бир муҳим дастур пенсионерларга тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш масалалари билан боғлиқ.

Ушбу дастурда муҳтарам отахон ва онахонларимиз олдидаги фарзандлик бурчимизни адо этиш, уларнинг умрини мазмунли қилиш мақсадида келгуси беш йилда пенсионер, ногирон, ёлғиз қариялар ва аҳолининг кам таъминланган қатламларига тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш тизимини янада ривожлантириш назарда ту-

тилган. Жумладан, Сирдарё вилоятида ана шундай тоифага мансуб фуқароларнинг соғлиғини мустаҳкамлаш учун ҳар йили уларнинг 1 минг 470 нафарини, шунингдек, 180 нафар уруш ва меҳнат фронти фахрийсини турли санаторийларга имтиёзли йўлланмалар билан таъминлаш режалаштирилмоқда.

Ҳозирги пайтда айрим кексаларимиз саломатлиги ёки бошқа сабаблар туфайли ана шу имкониятлардан фойдалана олмаяпти. Бу ҳеч кимга сир эмас. Ана шу йўлланмалар «куйиб» кетмаслиги учун биз уларнинг пулини беришга қарор қилдик. Ушбу йўлланмаларнинг ўртача нархи ҳозирги кунда 800 минг сўмни ташкил этмоқда. Ўйлайманки, бу – адолатли ечим.

Келгуси тўрт йилда юртимиздаги барча «Мурувват» ва «Саховат» уйлари реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш, уларда ҳар жихатдан замонавий шароитлар яратиш белгиланган.

«Нуроний» жамғармасининг мақоми ва мавқеини кўтариш, унинг штат бирликларини кўпайтириш, моддий-техник базасини мустаҳкамлашга, шаҳар ва туманларда жамғарма бўлимларини давлат бюджетидан маблағ билан таъминлашга алоҳида эътибор қаратамиз.

Яна бир муҳим ҳужжат – оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастури ишлаб чиқилди.

Маълумки, бу масала, аввало, мухтарама аёлларимиз, опа-сингилларимизнинг ҳаётий манфаатлари билан чамбарчас боғлиқ. Собиқ тузум даврида бу ҳақда кўп гапирилса-да, амалда улар, айниқса, юртимиз аёллари қандай оғир меҳнат ва машаққатли турмушга дучор этилгани ҳеч кимга сир эмас.

Мустақиллик йилларида мамлакатимизда хотин-қизларнинг ҳаётдаги ўрни ва нуфузини ошириш, қонуний манфаатларини таъминлаш, қобилият ва имкониятларини рўёбга чиқариш, бир сўз билан айтганда, аёлларимизни жамиятимизнинг тенг ҳуқуқли ва фаол аъзосига айлантиришга қаратилган улкан ишлар амалга ошириб келинмоқда.

Бу ҳақда гапирганда, Биринчи Президентимиз Ислом Абдуғаниевичнинг бу борада ҳам барчамизга буюк ибрат кўрсатганларини алоҳида таъкидлашимиз жоиз.

Юртбошимиз: «Аёл гўзал бўлса – олам гўзал, аёл бахтли бўлса – оила, бутун жамият бахтли бўлади» деган эзгу ғояни ҳар биримизнинг юрагимизга сингирдилар.

Айни пайтда хотин-қизларимизнинг сиёсий ва ҳуқуқий савияси, ижтимоий фаоллиги тобора юксалиб бораётганини давлат ва жамият бошқарувининг барча бўғинларида, ҳаётимизнинг турли соҳа ва тармоқларида яққол кузатиш мумкин.

Биргина Сирдарё вилояти мисолида олиб қарайдиган бўлсак, бугунги кунда Олий Мажлисимиз таркибида, халқ депутатлари вилоят, шаҳар ва туман кенгашларида, шунингдек, партия ташкилотларида юзлаб опасингилларимиз фаол иш олиб бормоқда. Айни пайтда, вилоят хотин-қизларининг 18 мингга яқини таълим, 10 мингдан зиёди тиббиёт ва яна 10 минг нафардан ортиғи ҳаётимизда тобора катта ўрин олаётган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳаларида меҳнат қилаётганини алоҳида таъкидлаш ўринлидир.

Вилоятда яшаб меҳнат қилаётган Покиза Аҳмад-жонова, Дилфуза Абдусатторова, Назокат Эрматова, Инобат Обидова сингари маҳаллий кенгашлар депутат-

лари, Норинисо Қосимова, Зулфия Эшмуродова каби истеъдодли ижодкорларимиз, Мухтарам Ҳасанова, Саодат Файзиева сингари таълим жонкуярлари ва яна кўплаб фидойи опа-сингилларимизнинг номларини бутун Сирдарё аҳли яхши билади.

Турли вилоятларда сайловолди учрашувларини ўтказаяётганимизда бу жараёнларда ҳам хотин-қизларимиз ўзларининг фаол ва ташкилотчилиги билан алоҳида ажралиб турганига гувоҳ бўлмоқдамиз.

Биз келгусида ҳам аёлларимизга муносиб турмуш шароити яратиб бериш, уларнинг ҳаётдан рози бўлиб яшаши учун давлатимиз ва жамиятимизнинг бор куч ва имкониятларини сафарбар этишни энг асосий вазифамиз, деб биламиз.

Агар эътибор қаратадиган бўлсак, мен юқорида тилга олган дастурларнинг барчаси, жумладан, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тизимини янада такомиллаштириш тўғрисидаги дастуримиз ҳам айти шундай эзгу мақсадларни кўзда тутди.

Биз бу дастур асосида аёллар ва болаларга тиббий хизмат кўрсатишни яхшилаш, жумладан, даволаш ва профилактика ташкилотларининг моддий-техник базаси ва кадрлар таркибини янада мустаҳкамлаш, уларга махсус ва юқори технологиялар асосида тиббий ёрдам кўрсатиш бўйича қўшимча чора-тадбирларни амалга оширамыз.

Уларга мувофиқ барча янги туғилган чақалоқлар, ўсмир қизлар, ҳомиладор ва туғиш ёшидаги аёллар учун патронаж хизмати даражаси ҳозирги 70 фоиздан 100 фоизга етказилади.

Сирдарё вилоятида келгуси беш йилда 11 та тиббиёт масканини капитал таъмирлаш ва уларни 43 та

томограф, 326 та рентген ва 320 та УЗИ аппарати ва бошқа энг замонавий тиббий ускуналар билан қўшимча жиҳозлаш кўзда тутилган.

Яна иккита дастур – Фармацевтика саноатини янада ривожлантириш ҳамда Аҳолини дори воситалари ва тиббиёт буюмлари билан таъминлашни янада яхшилаш, уларнинг нархлари шаклланишини такомиллаштириш дастурлари ишлаб чиқилди.

Дори воситалари ишлаб чиқариш ва дори-дармонларнинг нархи масаласида ҳозирги пайтда муаммолар борлигини очиқ тан олишимиз керак. Бу масалалар аҳолини қийнаётгани, уларнинг ҳақли эътирозига сабаб бўлаётгани сир эмас. Дастур доирасида ҳукуматнинг тиббиёт соҳасини тубдан ислоҳ этишга қаратилган тўртта қарорини қабул қилиш белгиланган. Жумладан, 2016–2020 йилларда мамлакатимизда 67 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади. Натижада фармацевтика маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми икки ярим баробар кўпаяди, 22 та йўналиш бўйича кенг турдаги янги дори воситаларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Сирдарё вилоятида келгуси беш йилда «Грейс фарма» корхонасида йилига 6 миллион дона таблетка ва суюқ дори воситалари ишлаб чиқарадиган корхона ташкил этилади. 4 миллион 500 доллар инвестиция ҳисобидан 25 миллион ампула дори воситаларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Вилоятдаги шаҳар ва туман тиббиёт бирлашмаларида ижтимоий дорихоналар ташкил қилинади ва уларда дори воситалари арзон, мақбул нархларда сотилиши таъминланади.

Навбатдаги дастур – қаттиқ маиший чиқиндиларни санитария йўли билан тозалаш ва зарарсизлантириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари

дастури доирасида келгуси беш йилда вилоятда майший чикиндиларни санитария йўли билан тозалаш ва зарарсизлантириш учун давлат бюджетидан 10 миллиард 800 миллион сўм ва тижорат банкларининг имтиёзли кредитлари ҳисобидан 800 миллион сўм ажратилди. Жумладан, 2017 йилда санитария йўли билан тозалаш бўйича махсус хизмат кўрсатадиган корхоналар ва туман ободонлаштириш бошқармалари қошидаги шундай гуруҳларни янги техника ва гаражлар билан тўлиқ жиҳозлаш режалаштирилмоқда.

Кун тартибига қўйилаётган бундай муҳим вазифаларни ҳал қилиш учун биринчи навбатда маблағ кераклигини ҳаммамиз яхши тушунамиз. Шу нуқтаи назардан қараганда, бугунги кунда маҳаллий бюджетларнинг субвенцияга қарамлик даражасини кескин камайтириш долзарб вазифа бўлиб турибди.

Бугунги кунда Сирдарё вилояти маҳаллий бюджети харажатларининг 28 фоизи республикадан олинадиган субвенция ҳисобидан қопланмоқда. Янгиер шаҳри, Боевут, Гулистон, Мирзаобод, Оқолтин, Сардоба, Сайхунобод ва Ховос туманлари маҳаллий бюджетида субвенция улуши жуда юқори – 30–58 фоизни ташкил этмоқда.

Субвенцияга қарамликдан кутулишнинг асосий йўли – ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш тармоқларини ривожлантириб, бюджет даромадларининг асоси ҳисобланган солиқ тушумларини кўпайтиришдан иборат эканини, ўйлайманки, ортиқча тушунтириб ўтиришнинг ҳожати бўлмаса керак.

Албатта, юқорида айтиб ўтилган чора-тадбирлар вилоят иқтисодиётининг солиқ базасини кенгайтиришни таъминлайди. 2017 йилда Янгиер шаҳри, Мирзаобод ва

Сайхунобод туманлари, 2021 йилда Гулистон, Боёвут, Сардоба, Ховос ва Оқолтин туманларини ва шу асосда вилоятни субвенцияга қарамликдан чиқариш кўзда тутилган.

Мисол учун, Гулистон туманида яқин беш йилда қўшимча 282 та янги объект ишга туширилиши ва маҳаллий бюджетга солиқ тўловлари 27 миллиард сўмга кўпайиши ҳисобидан маҳаллий бюджет харажатларининг тўла қопланиши кутилмоқда. Жумладан, 2018 йилда тумандаги «Мили Гулистон» корхонаси томонидан 20 миллион долларлик лойиҳа амалга оширилиб, йилига 10 минг тонна ип-калава, 15 миллион квадрат метр ип-газлама, 2 минг тонна трикотаж ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. Шунингдек, Гулистон туманидаги «Барака текстиль» корхонаси томонидан 4 минг 500 тонна ип-калава ишлаб чиқариш ва уни бўйаш, 10 миллион квадрат метр пахмоқ мато ишлаб чиқаришга эришамиз.

Азиз юртдошлар!

Сизларнинг эътиборингизни яна бир муҳим масалага қаратмоқчиман.

Ўз вақтида Биринчи Президентимиз, мухтарам Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг ташаббуси билан ички ишлар идораларининг энг қуйи бўғинида профилактика инспекторлари тизими ташкил қилинганидан хабарингиз бор. Лекин, афсуски, бугун бу инспекторлар профилактика, яъни жинойатларнинг олдини олиш ўрнига аксарият ҳолларда содир бўлган жинойатларни қайд этиш ва юқори идораларга ҳисобот ёзиш билан банд бўлиб қолмоқда.

Биз ҳозирги пайтда Ички ишлар вазирлиги тизimini тубдан ўзгартириш чора-тадбирларини ишлаб

чикмоқдамиз. Унга кўра маҳалладаги участка нозирларига самарали фаолият олиб бориши учун барча шароит ва имкониятларни яратиб берамиз. Улар хизмат уйлари, автомашина ва бошқа зарур замонавий ускуналар билан таъминланади. Участка нозирлари энди ўз фаолиятини самарали амалга ошириш имконига эга бўлади.

Айни пайтда ҳар бир туман ҳокими ва туман ички ишлар бўлимлари раҳбарларининг ёшлар билан ишлаш бўйича ўринбосари лавозими жорий этилади. Бу раҳбарларнинг зиммасига асосан маҳаллада участка инспекторлари билан ишлаш вазифаси юклатилади.

Ҳурматли анжуман иштирокчилари!

Биз «Ўзбек халқига тинчлик ва омонлик керак» деган даъватни бу борада ҳар биримиз масъул эканимизни чуқур англаб, тинчлик учун курашиш, доимо хушёр ва огоҳ бўлиб яшаш деб тушунамиз.

Дунёда мураккаб вазият юзага келаётган, терроризм, экстремизм ва радикализм хавфи тобора ортиб бораётган бугунги шароитда мамлакатимизнинг мудофаа қобилятини, Қуролли Кучларимизнинг салоҳиятини ҳар томонлама мустаҳкамлаш – хавфсизлик ва барқарорликни ҳамда халқимизнинг осойишта ҳаётини таъминлашнинг энг муҳим шарти ва қафолатидир.

Ташқи сиёсат соҳасида Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти томонидан ишлаб чиқилган принцип ва ёндашувларга тўлиқ амал қилиш сайловолди дастуримизнинг муҳим таркибий қисмини ташкил этади.

Бу сиёсатнинг асосий маъно-мазмунини – тинчлик-парварлик, бошқа давлатларнинг ички ишларига

аралашмаслик, юзага келадиган зиддият ва қарама-қаршиликларни фақат тинч, сиёсий йўл билан ҳал этиш, барча хорижий давлатлар ва жаҳон ҳамжамияти билан амалий ҳамкорлик қилишдан иборат.

Мамлакатимиз ҳеч қандай ҳарбий-сиёсий блокларга қўшилмайди, бошқа давлатларнинг ҳарбий база ва объектлари Ўзбекистон ҳудудида жойлаштирилишига, шунингдек, ҳарбий хизматчиларимизнинг мамлакатимиз ҳудудидан ташқарида бўлишига йўл қўйилмайди.

Ташқи сиёсатни амалга оширишда барча давлатлар, биринчи навбатда, қўшни мамлакатлар билан дўстона муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни ўзимизнинг биринчи даражали вазифамиз деб биламиз.

Бу борада илгари ҳам айтган бир фикримни такрорлашни истардим. Биз қўшниларимиз билан рақобат қилиш эмас, аксинча, ҳамкорлик қилиш йўлини изчил давом эттирамиз. Ҳамкорликни тинчлик ва тараққиётнинг асосий гарови деб биламиз. Қўшниларимиз билан ўзаро ҳурмат ва манфаатли ҳамкорликни канча ривожлантирсак, бундан юртимиз ҳам, бутун минтақамиз ҳам шунча кўп наф кўради.

Бугун ана шу эзгу йўлда янги амалий қадамлар қўя бошлаганимиз, жумладан, Сирдарё вилоятига яқин қўшни бўлган қардош Қозоғистон давлати Президенти ҳурматли Нурсултон Назарбоев билан ўтказган музокараларимиз, ўзаро ҳамкорлик алоқаларимиз ривожланиб бораётгани бунинг яна бир тасдиғидир.

Азиз юртдошлар!

Бугун эл-юртимиз, мамлакатимиз янги ва улкан марралар, юксак довлонлар олдида турибди. Ўз тарихи ва тараққиёти давомида кўпни кўрган, ҳар қандай оғир

ва мураккаб синовлардан ёруғ юз билан ўтиб келаётган Сирдарё аҳлига, олижаноб халқимизга таяниб, биз эзгу мақсадларимизга албатта етамиз.

Сўзимнинг якунида сизларга ва сизлар орқали бутун Сирдарё элига яна бир бор мустаҳкам соғлиқ, ишларингизга ривож, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Эътиборингиз учун раҳмат.

**Сардоба тумани,
2016 йил 19 ноябрь**

**ЮКСАК ТАЪРИФЛАРГА МУНОСИБ
ЗАМИН**

**(ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ САЙЛОВЧИЛАР
ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДАГИ
НУТҚ)**

Ассалому алайкум, қадрли ватандошлар!

Ҳурматли сайловчилар!

Бугун сиз, азизлар билан мана шундай самимий бир вазиятда учрашиб, барчангизни соғ-саломат, кўтаринки кайфиятда кўриш насиб этганидан бахтиёрман.

Фурсатдан фойдаланиб, барчангизга, сизларнинг тимсолингизда бутун вилоят аҳлига ўзимнинг чуқур ҳурмат-эҳтиромим ва эзгу тилакларимни билдиришга рухсат этгайсиз.

Мамлакатимиз ҳаётидаги муҳим воқеа – шу йил 4 декабрда бўлиб ўтадиган Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловига ҳам саноқли кунлар қолди. Сайловолди жараёнлари қизғин паллага, ҳал қилувчи босқичга кўтарилмоқда. Бутун халқимиз қатори сиз, ҳурматли Тошкент вилояти сайловчилари ҳам ҳар бир номзоднинг сайловолди дастурини, уларнинг чиқишларини албатта диққат билан кузатиб боряпсиз. Жумладан, менинг сайловолди дастурим, унинг асосий маъно-мазмунни ҳам сизларга яхши маълум, деб ўйлайман.

Бу ҳақда гапирганда, Биринчи Президентимиз, мухтарам Ислом Абдуғаниевич томонидан ишлаб чиқилиб, изчил амалга оширилган, бутун дунёда тараққиётнинг «ўзбек модели» деб тан олинган стратегик йўлни давом эттириш ва янги босқичга кўтариш бу дастурнинг туб моҳиятини ташкил этишини яна бир

бор эслатмоқчиман. Ватанимиз, халқимизнинг ҳаётий манфаатларига, унинг эзгу орзу-интилишларига тўла жавоб берадиган ана шу тараққиёт йўлини амалга ошириш учун мен ўзимнинг бор билим ва тажрибамни, бутун борлиғимни бағишлашга тайёрман.

Сайловолди учрашувларида мамлакатимизни мустамлака кишанларидан халос этиб, эркин ва озод, фаровон ҳаёт қуриш йўлини очиб берган ана шундай сиёсатни қатъият билан давом эттириш ҳақида сўз борганда, минг-минглаб юртдошларимиз мени чин дилдан қўллаб-қувватлаётгани ана шу йўлнинг нақадар тўғри ва ҳаққоний эканидан далолат беради.

Ҳақиқатан ҳам, улуғ Юртбошимиз Ўзбекистонни ҳар томонлама тараққий топтириш учун мустаҳкам пойдевор яратиб кетдилар. Буни нафақат ўз халқимиз, балки дунёдаги қўллаб атоқли давлат ва сиёсат арбоблари ҳам ҳурмат билан тан олмоқда.

Хабарингиз бор, мен кейинги вақтда бир қанча хорижий мамлакатларнинг раҳбарлари билан учрашдим. Уларнинг барчаси мана шу ҳақиқатни яқдиллик билан эътироф этиб, Ислом Каримов бошлаган демократик ислохотларнинг истиқболига катта ишонч билдирмоқдалар.

Мен чорак асрдан кўпроқ вақт мана шу улуғ инсонга сафдош бўлиб, у киши билан бирга ишлаганимдан фахрланаман.

Бугун барчамиз азиз Юртбошимизни чексиз меҳр ва соғинч билан эслар эканмиз, йўлимизда пайдо бўлаётган турли синов ва муаммоларга жавоб излар эканмиз, энг аввало, Биринчи Президентимизнинг бизга қолдирган бебаҳо сиёсий меросига қайта-қайта му-

рожаат этишимиз, ундан ўзимизга куч-қудрат топишимиз табиийдир.

Ҳаммамиз яхши биламиз, у киши буюк истиқлолимизнинг маъно-моҳияти ва аҳамияти, кадр-қиммати ҳақида гапирганларида **«Биз кеча ким эдигу бугун ким бўлдик?»** деган иборани кўп ишлатар эдилар.

Дарҳақиқат, жуда топиб айтилган мана шу халқона, ўзбекона таъбирда бизнинг 25 йиллик мустақил тараққиётимизнинг бутун мазмун-мундарижаси, биз қандай оғир ва машаққатли йўлни босиб ўтганимиз ўзининг яққол ифодасини топган.

Азиз дўстлар, мен мана шу маърузага тайёргарлик кўриш жараёнида айтиш шунки бу масалага алоқадор қизиқ бир ҳужжатга дуч келдим. Рухсатингиз билан, бугун уни сизларнинг эътиборингизга ҳавола этмоқчиман. Мана, эшитинг, бу ҳужжатда нима деб ёзилган:

«250 грамм макарон маҳсулоти, ярим литр ўсимлик мойи, 800 грамм гуруч, 5 дона тухум, 100 грамм қуруқ чой, 100 грамм мол ёғи».

Мана, ҳозир залга қараб туриб, мен кўпчиликнинг, айниқса, ёшларимизнинг ҳайрон бўлиб турганини кузатяпман. Фақатгина ёши улуг одамлар ниманидир тушунгандек бўляпти, бу ғалати рўйхат уларга ниманидир эслатяпти.

Бу – 90-йилларнинг бошида аҳоли жон бошига маҳсус талон билан ойда бир марта бериладиган энг зарур озиқ-овқат маҳсулотларининг рўйхати. Яъни, бир ойда бир одам фақат шунча озиқ-овқат олиш ҳуқуқига эга эди!

Мен ўша йиллари Тошкент шаҳрининг Мирзо Улуғбек тумани ҳокими бўлиб иш бошлаган эдим.

Мана шу маҳсулотларни ундириб топиб келиш, уни аҳолига талон билан тарқатиб бериш қандай катта муаммо бўлганини бугун ҳам жуда яхши эслайман.

Фарзандларимиз, ёшларимиз учун бу воқеалар гўё эртак бўлиб туюлиши мумкин. Майли, у кунлар эртак бўлиб қолсин, лекин собиқ тузумдан бизга қандай аянчли мерос қолганини, қандай қийинчиликларни бошимиздан кечириб, бугунги тинч ва осойишта, тўкин-сочин кунларга етиб келганимизни гоҳ-гоҳ эслаб турсак, ўйлайманки, фойдадан холи бўлмайди.

Бугунги кунда ҳаётимиз ҳам, одамларимизнинг онгу тафаккури, дунёқараши ҳам 90-йиллардан ер билан осмонча фарқ қилишини мана шу сайлов жараёнлари яна бир бор яққол тасдиқлаб бермоқда.

Албатта, ҳаммамиз яхши тушунамиз, бу сайлов барчамиз, бутун эл-юртимиз учун ғоят муҳим сиёсий тадбир, яна бир улкан синовдир. Дунё ҳамжамияти бу сайловга катта қизиқиш билан қараяпти. Чунки Ўзбекистон Марказий Осиё минтақасида ҳал қилувчи ўрин тутадиган йирик мамлакатдир. Бу сайловни қандай ўтказишимизга қараб, жаҳон аҳли бизнинг сиёсий, демократик савиямизга баҳо беради. Энг муҳими, шу юртнинг фуқароси сифатида ҳаммамизни ўйлантирадиган, Ўзбекистоннинг бундан кейинги сиёсий йўли қандай бўлади, мамлакатимиз келажагини қандай барпо этамиз, деган саволларга энг аниқ ва тўғри жавобни биз шу сайлов орқали топамиз.

Шунинг учун бўлғуси сайловга жуда катта масъулият билан қарашимиз лозим. Ҳеч қачон унутмайлик, гўзал ва бетакрор Ўзбекистон барчамизники экан, унинг тақдири ва келажаги учун ҳам барчамиз масъулмиз.

Ҳурматли юртдошлар!

Сўлим ва бетакрор Чирчиқ воҳаси, Олмалиқ ва Оҳангарон кенгликларида жойлашган Тошкент вилояти, бу кўҳна диёр ҳар қандай юксак таърифга муносибдир.

Бу заминнинг унумдор тупроғи, қут-барақа ёғиладиган дала ва боғлари, олтин, кумуш, мис, мрамор, қўмир каби захираларга бой конлари, энг муҳими, меҳнатқаш, бағрикенг, кўп миллатли халқи Ватанимиз равнақиға муносиб ҳисса қўшиб келмоқда.

Ҳаммамиз бир ҳақиқатни яхши тушунамиз ва юксак қадрлаймиз. Ушбу вилоят нафақат ўз аҳолисининг, балки азим пойтахтимиз Тошкент шаҳрида яшаётган икки ярим миллион аҳолининг ҳаётий талаб ва эҳтиёжларини таъминлашда бекиёс ўрин тутати.

Яратганнинг меҳри, назари тушган бу заминдан Шайх Умар Боғистоний, Хўжа Аҳрор Валий, Абу Бакр Шоший, Абу Сулаймон Банокатий каби азиз авлиё ва алломалар етишиб чиққанини тарихдан яхши биламиз. Айниқса, буюк аллома Ойхўжа ибн Тошхўжа – Занги отанинг номи, бу муборак зотнинг Тошкент вилоятидаги зиёратгоҳи мусулмон оламида маълуму машҳурдир. Бу ердаги тарихий мақбара қурилиши Соҳибқирон Амир Темур бобомиз томонидан бошланиб, кейинчалик Мирзо Улуғбек тарафидан якунига етказилган. Мустақиллик йилларида бу қутлуғ қадамжо Биринчи Президентимиз раҳбарлигида ҳар томонлама обод қилингани сизларга яхши маълум, албатта.

Қадимий Буюк ипак йўли чорраҳасида жойлашган бу ўлкада савдо-сотик, ҳунармандлик, меъморлик билан бирга, маданият, адабиёт ва санъат ҳам кенг ривож-

ланган. Айникса, Тошкент адабий муҳитида камолга етган Бадриддин Чочий, Зайниддин Восифий, Дилкаш, Гулшан, Алмай, Камий, Хислат, Мискин, Сидқий Хондайлиқий, Элбек каби шоир ва олимларнинг тарихий ва бадиий асарлари халқимизга яхши маълум.

Бугунги кунда адабиётимиз ривожига катта ҳисса қўшиб келаётган Барот Исроил, Абдулла Шер, Махмуд Тоир, Асад Асиров, Шарифа Салимова, Темур Убайдулла, Ашурали Боймурод, Зарифа Эралиева каби шоир ва ёзувчиларнинг номларини нафақат Тошкент вилояти, балки бутун юртимиз китобхонлари яхши билади.

Мамлакатимизнинг илм-фани ва маданияти ривожини Тошкент вилоятида туғилиб вояга етган, ўз ҳаётини халқимизнинг интеллектуал ва маънавий салоҳиятини ошириш учун бағишлаган заҳматкаш олимлар, фидойи маданият ва санъат намояндаларисиз тасаввур этолмаймиз.

Бу ҳақда гапирганда, мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги тарихида, хусусан, боғдорчилик соҳасида ўчмас из қолдирган машҳур халқ селекционерлари Ризамат Мусамуҳаммедов, Зайниддин Фахриддинов, академиклар Махмуд Мирзаев, Шавкат Акмалхонов, Нарзулла Маннопов, шунингдек, турли илм-фан соҳаларида илмий мактаб яратган Алибек Рустамов, Жўра Мусаев, Тўхтамурод Жўраев, Тожибой Бўриевнинг номларини ҳурмат билан тилга оламиз.

Ана шундай марҳум олимларимизнинг – уларнинг барчасини Оллоҳ раҳмат қилсин – анъаналарини давом эттираётган академиклар Абдусаттор Абдукаримов, Рамизулла Мўминов, Темуржон Носиров

каби мухтарам домлаларимиз, Маъбуд Шерматов, Ўктам Пиратов, Турдиали Ортиқов, Акмал Саидов, Абдуҳаким Ҳожибоев, Саъдулла Лутфуллаев, Илҳом Отабоев, Заҳро Аҳмедова каби таниқли профессорларимиз ўзларининг илмий изланишлари билан кенг танилган.

Ўзбекистон халқ артистлари Дилбар Абдулазизова, Зухра Ашурова, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган артистлар Маҳбуба Ҳасанова, Тошпўлат Маткаримов, Дилноза Исмияминова, Абдурашид Йўлдошев, Улуғбек Раҳматуллаев каби санъаткорларимиз ҳам ушбу вилоят фарзандларидир.

Ўзининг фидокорона меҳнати билан халқимиз ўртасида обрў-эътибор топган Ўзбекистон Қаҳрамонлари – Сайдали Раҳмонов, Тўлқин Ибрагимов, Алим Тўйчиев, Жонсаит Турдиев, Александр Фармонов, шунингдек, миришкор деҳқон ва фермерлар – Ҳабибулла Йўлдошев, Малик Каримов, Муқим Эрхўжаев, Рустам Ҳусанов, Ўзбекистон халқ ўқитувчилари – Раъно Фозилова, Ҳури Солиева, Махбурат Турдиева, Ўриш Сафаров, фаол маҳалла оқсоқолларимиз Уммат Мирзақулов, Раҳмон Саидов, Солиддин Салоҳиддинов каби кўплаб заҳматкаш инсонларнинг номларини эҳтиром билан тилга олишимиз табиийдир.

Маълумки, Тошкент воҳасида юздан зиёд миллат ва элат вакиллари вилоят равнақи ва фаровонлиги йўлида сидқидилдан меҳнат қилмоқдалар. Улар орасида ўзининг самарали фаолияти билан танилган қозоқ Нурмахамбет Нурбаев, рус Ольга Долгова, Александр Зверев, Олег Староверов, Раиса Петрова, Алексей Гальянт, украин Дмитрий Тимошук, корейс Леонид Ким,

татар Марат Валиев каби юзлаб жонкуяр инсонлар борлигини мамнуният билан қайд этмоқчиман.

Мустақиллик йилларида спорт соҳасини, айниқса, болалар спортини ривожлантиришга берилаётган улкан эътибор туфайли вилоят ёшлари охирги беш йилда жаҳон ва Осиё чемпионатларида, халқаро турнирларда 371 та олтин, 413 та кумуш ва 654 та бронза медалини қўлга киритдилар.

Айниқса, шу йил Бразилияда ўтказилган ёзги Олимпия ўйинларида вилоятнинг икки нафар вакили юксак шохсупаларга кўтарилгани — бу бутун Ўзбекистонимизнинг улкан ютуғи бўлди.

Бекободлик моҳир боксчимиз Фазлиддин Ғоипназаров финал жангида асли кубалик бўлган Озарбайжон вакили, гавдаси ўзига иккита келадиган Сотомайорни тенгсиз беллашувда мағлуб этиб, олтин медални қўлга киритганида ўзбек ўғлонига бутун дунё тан берди. Бунга барчамиз гувоҳ бўлдик ва ўша ҳаяжонли дамларни ҳозиргача унутолмаймиз.

Бўстонлиқ фарзанди, эркин курашчимиз Элмурод Тасмурадов ҳам Олимпиаданинг бронза медалига эришиб, қувончимизга қувонч қўшди.

Барчамизга ғурур бағишлайдиган яна бир воқеа шуки, 15-Паралимпиада ўйинларида Тошкент вилояти вакиллари, дзюдочиларимиз — Одил Тулендибоев олтин медаль, Шухрат Бобоев ва Феруз Саидов бронза медали соҳиби бўлдилар. Ана шундай тарихий ғалабалар билан бу мард ва матонатли спортчиларимизни, уларнинг устоз-мураббийларини, келинглари, ҳаммамиз биргаликда яна бир бор қутлаб, уларга янги-янги ютуқ ва омадлар тилайлик.

Муҳтарам анжуман қатнашчилари!

Маълумки, Тошкент вилояти юксак иқтисодий салоҳиятга, улкан табиий ва инсоний ресурсларга эга ҳудуд сифатида мамлакатимиз тараққиётида етакчи ўрин тутadi.

Мустақиллик йилларида ана шу салоҳият ва имкониятларни воҳа аҳли, бутун халқимиз манфаатлари йўлида ишлатиш бўйича кенг кўламли ислохотлар амалга оширилмоқда. Бу ҳақда гапирганда, охириги беш йилда ялпи ҳудудий маҳсулот ҳажми 1,4 баробар, унда саноатнинг улуши 33 фоиздан ошганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Жумладан, шу даврда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш 1,5 баробар, истеъмол товарлари 2,4 марта ўсди.

Вилоятда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳаси ҳам жадал ривожланмоқда. Кейинги беш йилда 12 минг 700 дан ортиқ янги кичик бизнес субъекти ташкил этилиб, уларнинг умумий сони 23 минг 800 тадан ошди. Бугунги кунда ушбу соҳанинг улуши ялпи ҳудудий маҳсулотда 61 фоизга, ҳудудий экспорт таркибида эса қарийб 94 фоизга етди. Иш билан банд аҳолининг 76 фоиздан зиёди айнан шу соҳада меҳнат қилмоқда.

Албатта, бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин. Аммо биз учун бундай ютуқ ва натижалар халқимизнинг кундалик ҳаётида, дастурхонида, унинг кайфиятида қандай акс этиши айниқса муҳимдир.

Шу нуқтаи назардан қараганда, вилоятда кейинги йилларда аҳоли даромадлари жон бошига 1,9 баробар ўсгани ҳаммамизни қувонтиради. Бу ўз навбатида

одамларимизнинг турмуш даражаси ва сифати ўсишига хизмат қилмоқда. Масалан, сўнгги беш йилда ҳар юзта хонадонга тўғри келадиган автомобиллар сони – 2,2 баробар, кир ювиш машиналари – 1,2 марта, пилесослар – қарийб 3 карра, телевизор ва холодильниклар – 1,1 марта кўпайган.

Ҳаммамизга яхши аёнки, Тошкент вилояти замонавий транспорт коммуникация тармоқлари ривожланган ҳудудларимиздан бири ҳисобланади. Кейинги йилларда Ангрен логистика маркази, «Ангрен – Поп» темир йўли ишга туширилгани, кўплаб автомобиль йўллари, кўприклар қурилгани ва реконструкция қилингани вилоятнинг бу борадаги имкониятларини кескин ошириб юборди. Эндиги вазифамиз – ана шу салоҳиятдан тўлиқ ва самарали фойдаланишдан иборат ва биз бунга устувор аҳамият қаратамиз.

Тошкент воҳаси азалдан ўзининг қадимий деҳқончилик анъаналари, уста ва миришкор пахтакорлари, боғбону соҳибкорлари билан шуҳрат қозониб келади. Кейинги йилларда вилоятда фермерлик ривожини янги босқичга кўтариш, кўп тармоқли фермер хўжаликлари ташкил этиш, уларнинг ер майдонларини оптималлаштириш бўйича кўп ишлар қилинди.

Табиийки, бу ишларнинг амалий самараси қишлоқ хўжалигида эришилаётган жиддий натижаларда яққол кўзга ташланмоқда. Жумладан, вилоят деҳқонлари жорий йилда ҳам барча қишлоқ хўжалиги тармоқлари бўйича мўл ҳосил етиштириб, мавсумни ёруғ юз билан яқунламоқдалар.

Фурсатдан фойдаланиб, эл-юртимизнинг ризқини бутун, дастурхонини тўкин қилишга улкан ҳисса қўшиб

келаётган миришкор деҳқон ва фермерларга, барча дала меҳнаткашлари, бутун вилоят аҳлига чуқур миннатдорлик билдириб, эзгу тилакларимни изҳор этишга рухсат бергайсиз.

Ҳурматли дўстлар!

Менинг сайловолди дастурида мамлакатимизнинг барча ҳудудлари қатори Тошкент вилоятини ривожлантириш бўйича ҳам аниқ режалар ишлаб чиқилган. Рухсатингиз билан улар ҳақида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Биз вилоятнинг саноат соҳасидаги истиқболни, биринчи навбатда бу ердаги йирик шаҳарларнинг салоҳиятини ривожлантириш билан боғлиқ ҳолда кўрамиз. Айнан ана шу шаҳарлар нафақат вилоят, балки бутун мамлакатимизда саноат ривожининг марказлари ва локомотивлари бўлиб хизмат қилиши лозим.

Шунинг учун ҳам вилоят бўйича яқин беш йилда саноат соҳасида амалга ошириладиган 747 та инвестиция лойиҳасининг асосий қисми асосан саноат шаҳарларига тўғри келади.

Барчамизга яхши маълум, Тошкент вилоятида кимё саноати, нефть-кимё, қора ва рангли металлургия, электротехника, машинасозлик ва металлни қайта ишлаш каби замонавий саноат тармоқлари ривожланган. Айни шу соҳалардаги улкан имкониятларни тўлиқ ишга солиш мақсадида биз мазкур тармоқларда 67 та лойиҳани амалга оширишни режалаштирганмиз.

Бу соҳадаги энг йирик лойиҳалардан бири – «Ангрен» эркин иқтисодий зонасида 214 миллион доллар инвестиция ҳисобидан йилига 100 минг квадрат метр конвейер лентаси ва 3 миллион 200 минг дона автомо-

биль шинаси ишлаб чиқариш лойиҳасидир. Лойиҳанинг биринчи босқичи 2018 йилнинг охирида битказилиб, ишга туширилади.

Мен яқинда ана шу иқтисодий зонада бўлиб, бу ерда олиб борилаётган ишлар билан танишганимдан ҳабарингиз бўлса керак, албатта. Ҳақиқатан ҳам, энг замонавий технологиялар асосида маҳсулот чиқарадиган бу корхона маҳсулотларининг хорижий бозори ҳозирдан маълум. Энг муҳими, бу ерда юзлаб ёшларимиз замонавий технологияларни эгаллаб, малакали кадр бўлиб шаклланади, барқарор даромад манбаига эга бўлади.

Вилоятнинг яна бир саноат маркази — Олмалик шаҳридаги тоғ-кон комбинатида янги конларни ўзлаштириш натижасида мис ва бошқа металлларни ишлаб чиқариш ҳажмини икки баробар кўпайтиришга қаратилган 1 миллиард долларлик йирик лойиҳа амалга оширилади. Бундан ташқари, кўрғошин заводи, рух билан қопланган металл ва мис листлари, профнастил ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган корхона фаолияти йўлга қўйилади.

Бундай йирик истиқболли лойиҳалар ҳақида гапирганда, 2020 йилда Бекободдаги Ўзбекистон металлургия комбинатида йилига 100 минг тонна чоксиз пўлат кувурлар ишлаб чиқарадиган завод ишга туширилишини таъкидлаш лозим.

Шу борада бир масалани алоҳида айтиб ўтмоқчиман. Ҳозирги вақтда Ангренда ҳам, Бекобод, Олмалик, Чирчиқ шаҳарларида ҳам саноат инфратузилмалари кенгайиб бормоқда. Буларнинг ҳаммасини ишлатиш, юргизиш учун юқори малакали мутахассислар керак. Бугунги кунда Олмалик шаҳрида Навоий кончили

институтининг кон-металлургия факультети фаолият кўрсатмоқда. Бу олий ўқув юртини кенгайтириш, унинг моддий-техник базаси, ўқитувчилар таркибини яхшилаш, юкори малакали инженер-техник кадрлар тайёрлаш масаласига биз алоҳида эътибор қаратамиз.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, Тошкент вилоятида замонавий саноат тармоқларининг ривожини нафақат йирик шаҳарларда, балки туман марказлари ва қишлоқ жойларда ҳам амалга оширилади. Асосий мақсад маҳаллий минерал хомашё ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини имкон қадар чуқур қайта ишлашдан иборат.

Тошкент вилояти **қишлоқ хўжалиги соҳасида** ҳам катта салоҳият ва кенг имкониятларга эга. Лекин ҳозирги кунда ана шу имкониятлардан тўлиқ фойдаланилмаяпти. Шунинг учун вилоятда мева-сабзавот маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмини кескин кўпайтириш ва уларни экспорт қилишни янада ошириш, чорвачиликни ривожлантириш борасида ҳар бир туман бўйича алоҳида дастурлар ишлаб чиқилади. Бу йўналишдаги лойиҳаларни молиялаштириш учун туманларга тижорат банклари бириктирилади.

Хусусан, **Паркент туманида** 7 минг гектар лалми майдонлар фермер хўжаликлари ва аҳолига бўлиб берилиб, бу майдонларда янги узумзорлар ташкил этилади. Натижада **15 мингдан** ортиқ иш ўринлари яратилади. Ушбу туманни узумчилик соҳасида **намунавий туманга** айлантириш бўйича Ҳукумат қарорини қабул қилиш кўзда тутилмоқда.

Бундан ташқари туманда Маҳмуд Мирзаев номидаги боғдорчилик ва узумчилик институти бўлими,

«Ўзвиносаноат-холдинг» компаниясининг филиали ташкил этилади.

Қибрай тумани мева-сабзавотчилик билан шуғулланадиган туманга айлантирилади. Сабзавотчилик йўналишидаги фермер хўжаликларини ривожлантириш ҳисобидан яна **10 мингдан** ортиқ янги иш ўринлари яратилади. Туманда **«Ўзбекозиқовқатхолдинг»** компанияси билан ҳамкорликда мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаш, сақлаш ва экспортга тайёрлаш бўйича логистика маркази ташкил этилади.

Зангиота ва **Янгийўл туманларида** ҳам мева-сабзавотчиликни ривожлантириш бўйича кенг кўламли ишлар амалга оширилади. Зангиота туманида **1 минг 900 гектар**, Янгийўл туманида **2 минг 500 гектар** эски, иқтисодий самара бермаётган боғ ва токзорлар ўрнида интенсив боғ ва токзорлар барпо этилади.

Зангиота туманидаги **«Евро фуд трейд»** корхонасида **2,5 миллион долларлик** инвестиция ҳисобидан йиллик қуввати **3 минг тонна** бўлган мева-сабзавот консервалари ва қадоклаш буюмлари ишлаб чиқиш йўлга қўйилади.

Янгийўл туманида 25 миллион доллар ҳисобидан қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сақлаш, қайта ишлаш, қадоклаш бўйича логистика маркази ташкил этилади.

Бўстонлик тумани экологик тоза қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш, айниқса, доривор ўсимликларни етиштириш бўйича беқиёс имкониятларга эга. Шунинг учун туманда **5 минг гектар** тоғ олди майдонларда ёнғокзорлар ташкил этилади. Шунингдек, хорижий инвестицияларни кенг жалб этиш

мақсадида туманда фармацевтика маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича **эркин иқтисодий зона** ташкил этилади.

Бундан ташқари, «Алоқа банк» томонидан **8 мингдан** ортиқ хонадонга **35–40 минг** асалари оиласи етказиб берилади ва асал экспорт қилиш йўлга қўйилади.

Умуман олганда, вилоятда фармацевтика саноатини янада ривожлантириш ва импорт ўрнини босадиган дори воситаларини ишлаб чиқариш бўйича умумий қиймати **129 миллион доллар бўлган 29 та** лойиҳа амалга оширилади.

Оҳангарон туманининг ўзига хос табиий хусусиятларидан келиб чиқиб, бу туман чорвачилик бўйича **намунавий туманга** айлантирилади.

«Ўзбекозиқовқатхолдинг» компанияси тизимидаги «Мега винкс» корхонаси томонидан лойиҳа қиймати **2 миллион долларлик** гўштни қайта ишлаш корхонаси ташкил этилади.

Шунингдек, **10 миллион долларлик** инвестиция ҳисобидан экспортбоп шарбат, қиём, йогурт каби янги турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Юқори Чирчик туманида пахта майдонлари қисқартирилиб, бўшаган ерларда янги боғлар яратилади, сабзавотчилик ривожлантирилади. Шунингдек, пахтадан бўшаган майдонларнинг **200 гектарида** иссиқхоналар барпо этилади. Бунинг ҳисобидан **5 мингдан ортиқ** аҳоли доимий иш билан таъминланади. Бу ерда Олмалиқ тоғ-кон металлургия комбинати томонидан йиллик қуввати **20–30 минг тонна** бўлган мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаш корхонаси ташкил этилади.

Ўрта Чирчиқ туманида мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаш ҳисобидан экспорт салоҳиятини оширишга эътибор қаратилади. Шу мақсадда йиллик қуввати **20–25 минг тонна** бўлган мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишловчи корхона ишга туширилади.

Қуйи Чирчиқ туманидаги «Балиқчи» корхонаси томонидан балиқ етиштириш ҳажми **10 минг тоннага** етказилади ва бу ерда балиқни қайта ишлаш корхонаси курилади.

Бекобод туманида 2017 йилдан бошлаб паст рентабелли майдонларнинг **3 минг гектарида** пахта экишдан воз кечилиб, уларнинг ўрнида сабзавотчиликка ихтисослашган фермер хўжаликлари ташкил қилинади. Бу **6 мингдан** ортиқ янги иш ўринини яратиш имконини беради. Туманда Бекобод металлургия комбинати томонидан **100 минг бошга** мўлжалланган паррандачилик комплекси ташкил этилади.

Пискент туманидаги қир-адирларда камида 500 гектар интенсив боғ барпо қилинади. Мева-сабзавот маҳсулотларини тайёрлаш, сақлаш, қайта ишлаш ва экспорт қилиш бўйича замонавий логистика маркази ташкил этилади. Ушбу логистика марказида **10 минг тонна** сиғимга эга бўлган совуткичли омборхона, қайта ишлаш корхоналари барпо қилиниб, **3 мингдан ортиқ** янги иш ўринлари яратилади.

Бўка туманида 2 минг 500 гектар, **Оққўрғон туманида** минг гектар паст рентабелли пахта майдонлари қисқартирилиб, уларнинг ўрнида сабзавотчилик фермер хўжаликлари ташкил қилинади.

Оққўрғон туманида Ангрен дарёси бўйида 100 гектар майдонда сунъий сув ҳавзалари ташкил этилиб, балиқ етиштириш йўлга қўйилади.

Чиноз туманида келгуси икки йилда 2 минг гектар пахта майдони қисқартирилиб, ушбу майдонларда ҳам сабзавотчилик фермер хўжаликлари ташкил этилади. Шунингдек, 1 минг 500 гектардан ортиқ адир ерларида чорвачилик фермер хўжаликлари фаолияти йўлга қўйилади.

Вилоятда **енгил саноат соҳасини ривожлантириш** бўйича ҳам тегишли чора-тадбирлар амалга оширилади. Жумладан, пахта толасини 3-4 босқичда чуқур қайта ишлаш, **тайёр трикотаж** ва газламалар ишлаб чиқариш бўйича келгуси уч йилда **133 миллион долларлик 79 та** лойиҳа амалга оширилади.

Хусусан, Янгийўл, Оққўрғон, Ўрта Чирчиқ, Чиноз, Зангиота, Бўка, Қуйи Чирчиқ туманларида ана шундай корхоналар ишга туширилади.

Вилоятда чарм-пойабзал соҳасини ривожлантириш долзарб вазифаларимиздан бири ҳисобланади. Шу мақсадда Ўзбекистон Тикланиш ва тараққиёт жамғармаси маблағлари ҳисобидан бу соҳани молиялаштириш учун **250 миллион долларлик** кредит лияси очилади. Шунинг ҳисобидан, кейинги уч йилда Зангиота, Бекобод, Янгийўл, Оҳангарон туманлари, Бекобод ва Ангрен шаҳарларида эркаклар ва аёллар пойабзаллари ишлаб чиқариш, терини қайта ишлаш бўйича лойиҳалар амалга оширилади.

Тошкент вилоятида қурилиш материаллари саноатини ривожлантириш борасида ҳали ишга солинмаган катта салоҳият мавжуд. Вилоятда бу борада 180 дан йирик конлар мавжуд. Шунинг учун, умумий қиймати **207 миллион доллар бўлган 188 та** лойиҳани амалга ошириш мўлжалланмоқда. Жумладан, Оҳангарон ту-

манида йилига 500 минг тонна цемент, Пискент туманида сопол буюмлар, Ангрен шаҳрида сантехника ашёлари ишлаб чиқариш бўйича йирик лойиҳалар амалга оширилади.

Бундан ташқари, Қибрай, Ўрта Чирчиқ, Чиноз ва Қуйи Чирчиқ туманларида кенг турдаги қурилиш материаллари ишлаб чиқарадиган 20 дан ортиқ корхоналар ташкил қилинади. Оҳангарон туманида қурилиш материаллари ишлаб чиқаришга ихтисослашган кичик саноат зонасини ташкил қилиш режалаштирилмоқда.

Тошкент вилоятида яна бир муҳим йўналиш – туризм соҳасида катта салоҳият мавжуд. Бу имкониятларни келгусида тўлиқ ишга солиш ҳам бизнинг асосий мақсадимиздир. Айниқса, ички туризмни ривожлантириш, бунинг учун вилоятдаги маданий мерос объектларини реставрация қилиш, барча туманлар, хусусан, Бўстонлик, Паркент туманларидаги дам олиш зоналари инфратузилмасини капитал таъмирлаш, экотуризм йўналишларини ишлаб чиқиш муҳим аҳамиятга эгадир. Маҳаллий сайёҳлар учун 40 та меҳмонхона, 20 дан ортиқ дам олиш мажмуаси барпо этиш, қисқача айтганда, келгуси беш йилда туризм соҳасида хизматлар ҳажмини камида 2,4 баробар оширишга қаратилган режаларимиз ҳам албатта самара беради, деб ўйлайман.

Бугунги замон талаби бўлган ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш бўйича кенг кўламли ишлар давом эттирилади. Жумладан, 800 километрдан зиёд оптик толали алоқа тармоқлари ва 425 та мобиль алоқа таянч станцияси қуриш, эскирган телефон станцияларини янгилаш кўзда тутилмоқда.

Ангрен, Оққўрғон, Бўка, Бўстонлик туманларида тўртта рақамли телеузатгич ўрнатилиб, вилоятда

рақамли телевидениега ўтиш даражаси 79 фоиздан 100 фоизга етказилади.

Муҳтарам дўстлар!

Бугунги кунда Тошкент вилояти аҳолисининг 56 фоизини ёшлар ташкил этади. Бу 1 миллион 580 минг ўғил-қизларимиз демакдир. Биз ана шу фарзандларимизнинг ҳаётий манфаатларини ҳисобга олган ҳолда, вилоятда бир қатор ишларни амалга оширишни режалаштирганмиз. Жумладан, Бўка, Зангиота ва Қуйи Чирчиқ туманларида ёшлар маданият ва истироҳат боғлари ташкил этилади. Ангрен шаҳрида эса 33 гектар майдонда Алишер Навоий номидаги маданият ва истироҳат боғи барпо этилиб, бу ерда турли маданий-маърифий тадбирлар, бадий кеча ва фестиваллар ўтказиш учун замонавий инфратузилма тармоқлари шакллантирилади.

Яна бир лойиҳа ҳақида алоҳида тўхталмоқчиман. Чирчиқ дарёсининг Тошкент вилоятига туташ 60 гектарлик ҳудудида минтақамиздаги энг катта «Диснейленд боғи» бунёд этилади. Бу ерда дунёдаги энг яхши шундай боғлар тажрибасидан фойдаланган ҳолда, ёшларимиз, Тошкент шаҳри ва вилояти аҳолиси ҳамда меҳмонлар учун кўнгилли дам олиш бўйича зарур инфратузилма тармоқлари ташкил этилади.

Ёшларимиз учун аталган бундай шароитлар ҳақида гапирганда, вилоятда фаолият кўрсатаётган 23 та болалар ва ўсмирлар спорт мактабида 4 та универсал спорт зали, 3 та ёпиқ бассейн барпо этилишини таъкидлаш ўринлидир. Шунингдек, 6 та ана шундай мактабда реконструкция ва капитал таъмирлаш, уларни замонавий инвентарь ва ускуналар билан жиҳозлаш ишлари амалга оширилади.

Бугунги учрашувимиз берган имкониятдан фойдаланиб, мен Тошкент вилояти ёшларига, уларнинг тимсолида бутун Ўзбекистон ёшларига қалбимда бўлган муҳим бир фикрни айтмоқчиман.

Азиз ёшлар, муҳтарам Юртбошимиз сизларнинг барчангизни қандай яхши кўрганларини, сизларнинг келажакингиз, бахтли ҳаёт кечиришингиз учун қанча-қанча улкан ишларни амалга оширганларини ҳаммангиз албатта яхши биласиз.

Ҳурматли Ислом Абдуғаниевичнинг: **«Бутун Ўзбекистон болалари – менинг болаларим, ўзимнинг фарзандларим!»** деб айтган меҳр тўла сўзлари ҳар биримизнинг юрагимиздан чуқур жой олган.

Буюк Йўлбошчимиз вафот этиб, бошимизга оғир мусибат тушган шу кунларда бутун халқимиз қатори мамлакатимиз ёшлари ҳам чексиз қайғуга тушганларини, ўз келажак ҳақида ўйлаб қолганларини мен жуда чуқур ҳис қилиб турибман.

Шунинг учун ҳам азиз Ислом Абдуғаниевичнинг сўнмас хотираси, руҳи поклари олдида сизларни, бутун Ўзбекистон халқини ишонтириб айтмоқчиман: у киши бошлаган барча-барча эзгу ишларни, биринчи навбатда ёшларга доир давлат сиёсатини биз ҳеч оғишмасдан, қатъият билан давом эттирамиз. Нафақат давом эттирамиз, балки бу сиёсатни энг устувор вазифамиз сифатида бугун давр талаб қилаётган юксак даражага кўтарамиз. Сизларнинг замонавий билим ва касб-ҳунарларни эгаллаб, ҳаётда ўз мустақкам ўрнингизни топишингиз, бахтли бўлишингиз учун давлатимиз ва жамиятимизнинг бор куч ва имкониятларини сафарбар этамиз.

Сиз, жондан азиз ўғил-қизларимиздан фақат битта илтимосимиз, битта тилагимиз бор: Биринчи Президентимизнинг сизларга билдирган юксак ишончига доимо муносиб бўлинг. Ота-оналарингиз, устоз-мураббийларингиз, халқимизнинг сизлардан кутаётган орзумидларини амалий ишлар билан рўёбга чиқаринг.

Ён-атрофда тобора авж олиб бораётган диний экстремизм, терроризм, гиёҳвандлик, одам савдоси, ноқонуний миграция, «оммавий маданият» деган балоқазолар сизларнинг беғубор қалбингизга, ҳаётингиз ва келажагингизга қандай катта хавф солаётганини ҳеч қачон унутманг. Ҳаётга очиқ кўз билан, соғлом тафаккур билан қараб, ҳамиша хушёр, ҳамиша огоҳ бўлиб яшасангиз, ота-оналарингиз, маҳалла-қўй, эл-юртимиз сиздан албатта рози бўлади.

Ўқиш-ўрганиш, доимий изланиш, янгиликка, тараққиёт чўққиларини эгаллашга интилиб яшаш бир умр ҳамроҳингиз бўлсин.

Нега деганда, буюк мутафаккир Юсуф Хос Ҳожиб айтганларидек, «Дунёда икки турли инсон ҳақиқий инсон саналади: бири – ўргатувчи, бири – ўрганувчи».

Мен сизларнинг ҳар бирингизга ана шундай ҳақиқий инсон бўлиш бахти насиб этишини тилайман.

Қадрли анжуман иштирокчилари!

Ҳаммамиз яхши тушунамиз, ҳаёт бор экан, ютуқ билан бирга, ташвиш ва муаммо ҳам бўлади. Албатта, бизнинг бугунги ҳаётимиз ҳам бундан холи эмас. Ана шу муаммоларни ҳал этиш бевосита вилоятлар, туман ва шаҳарларимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш билан узвий боғлиқ бўлиб, биз бу борада бир қатор

муҳим дастурлар ишлаб чиқмоқдамиз. Бу дастурларнинг айримлари кейинги пайтда қабул қилинган фармон ва қарорлар билан тасдиқланиб, уларнинг ижроси бўйича ишлар бошлаб юборилганидан, ўйлайманки, сизлар хабардорсиз. Ижозатингиз билан ана шу дастурлар ҳақида тўхталиб ўтсам.

Биринчидан, Тадбиркорлик фаолиятининг жадал ривожланишини таъминлашга, хусусий мулкни ҳар томонлама ҳимоя қилиш ва ишбилармонлик муҳитини янада яхшилашга доир комплекс чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилиб, фармон билан тасдиқланди.

Шу муносабат билан оммавий ахборот воситаларида бу масала анча кенг ёритилди. Мен фақат бир масалага эътиборингизни қаратмоқчиман. Биз кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳаси ривожини учун янги-янги ҳуқуқ ва имкониятлар беряпмиз. Албатта, бу жуда муҳим. Айни вақтда ана шу ҳуқуқ ва имкониятлардан самарали, қонунга қатъий риоя қилган ҳолда фойдаланиш учун тадбиркорларимизнинг ҳуқуқий маданияти ва масъулиятини ошириш ҳақида ҳам ўйлашимиз керак. Ҳуқуқлар кўпайди, текширишлар камайди, дегани – бу тартиб-интизом камайди, дегани эмас. Аксинча, қонуннинг мантиғи шундайки, қанча кўп ҳуқуқ берилса, шунча кўп масъулият талаб қилинади. Масъулият, масъулият ва яна бир бор масъулият. Мана шундай қатъий қонидани ҳис этган ва шунга амал қилган тадбиркор ҳеч қачон кам бўлмайди.

Бу ҳақда гапирганда, Тошкент вилоятида тижорат банклари томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари учун ажратиладиган кредитлар миқдорини келгуси беш йилда камида 2,5 баробар кўпайтириш белгиланганини таъкидлаб ўтмоқчиман.

Бундан ташқари, вилоятда кичик бизнесни ри-
вожлантириш учун 65 гектар майдонда ташкил этил-
ган 8 та махсус саноат зонаси кенгайтирилади. Шу
мақсадда 142 миллиард сўмдан ортиқ инвестиция ки-
ритилиб, 113 та лойиҳа амалга оширилади.

Дастурга кўра, келгуси беш йилда 13 мингдан ортиқ
янги кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъекти
ташкил этилади ва уларнинг сони 30 мингтага еткази-
лади.

Иккинчидан, Қишлоқ жойларда янгиланган наму-
навий лойиҳалар бўйича арзон уй-жойлар қуриш дас-
тури тасдиқланганидан барчангиз хабардорсиз.

Маълумки, иқтисодиётимизнинг ўсиш суръатлари
кучайиб, аҳоли фаровонлиги ошгани сайин янги-янги
оилалар пайдо бўлмоқда. Уларнинг уй-жойга бўлган
талаб ва эҳтиёжи ҳам ортиб бормоқда.

Дастурда шуларнинг барчасини ҳисобга олиб,
қишлоқ жойлардаги даромади кам бўлган оилалар,
айниқса, ёш оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш
учун қулай ва арзон уй-жойлар қуриш бўйича аниқ чо-
ра-тадбирлар белгиланди.

Дастур бўйича келгуси йилда 15 мингта, жумла-
дан, Тошкент вилоятида 932 та ана шундай уй-жой
қурилади.

Шунингдек, Ангрен шаҳрида консервациядаги бўш
турган 30 та кўп қаватли уй-жойни қайта реконструк-
ция қилиш ҳисобидан эҳтиёжманд оилаларни уй-жой
билан таъминлаш режалаштирилмоқда.

Учинчидан, Ҳудудий автомобиль йўлларини қуриш
ва реконструкция қилиш дастурига биноан вилоят,
маҳаллий ва шаҳар автомобиль йўллари, аҳоли пункт-

лари ичидан ўтадиган йўллар тармоғини ривожлантириш, уларнинг мустаҳкамлигини ошириш, таъмирлашга қаратилган чора-тадбирлар кўзда тутилмоқда. Шундан келиб чиқиб, Тошкент вилоятида келгуси беш йилда 134 километр ички йўллар капитал, 654 километр йўллар жорий таъмирланади.

Тўртинчидан, Шаҳар ва қишлоқларда транспорт таъминотини янада ривожлантириш дастури тайёрланмоқда.

Тошкент вилоятида аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш сифатини ошириш мақсадида охириги беш йилда 310 та замонавий «Исузу» ва бошқа русумдаги автобуслар харид қилиниб, вилоятнинг шаҳар ва туманлар марказларини чекка қишлоқлар билан боғлайдиган 185 та йўналиш бўйича қатнов янгидан йўлга қўйилди. Ана шу ишларнинг давоми сифатида вилоятда келгуси беш йилда яна 100 дан ортиқ автобус харид қилиниб, янги йўналишлар ташкил этиш мўлжалланмоқда.

Бундан ташқари, биз Тошкент вилоятининг асосий аҳоли пунктларини ва Тошкент шаҳрини ўзаро боғлайдиган тезюрар темир йўл тармоқларини қуриш лойиҳасини ишлаб чиқмоқдамиз. Шу муносабат билан иккита логистика хабини, яъни марказини ташкил этиш масаласи кўриб чиқилмоқда. Улардан бири Тошкент вилоятини Тошкент шаҳри метростанцияси билан боғлайди ва кейинчалик шарқий йўналишда Фарғона вилоятлари томонга ривожлантирилади. Иккинчи логистика маркази эса вилоятни пойтахтимиз билан боғлаган ҳолда ғарбий йўналишдаги вилоятларимиз сари йўналтирилади.

Бешинчидан, Қишлоқларда ичимлик суви таъминоти тармоқларини кенгайтириш ва модернизация қилиш дастури тайёрланди. Дастурда аҳоли пунктларини марказлашган ичимлик суви тармоқларига улаш, ичимлик сувини узлуксиз етказиб бериш бўйича кенг кўламдаги чора-тадбирлар белгиланди.

Тошкент вилоятида 78 километр магистрал сув тармоғи, 412 километр маҳаллий сув тармоғи, 100 га яқин қудук, 74 та сув босими минораси ва бошқа иншоотлар қурилади ва реконструкция қилинади.

Мисол учун, келгуси икки йилда Ангрен ва Оҳангарон шаҳарларида ичимлик суви ва канализация тармоқлари бўйича 7 та объект қурилиб, 12 километр янги тармоқ тортилади. Келгуси тўрт йилда Чимён-Чорвоқ курорт-рекреация зонасини ичимлик суви билан таъминлаш мақсадида 25 километр сув тармоғи барпо этилади.

Бундан ташқари, Осиё тараққиёт банки иштирокида келгуси беш йилда 287 миллион доллар инвестиция ҳисобидан Тошкент вилоятининг шаҳар ва туманларида ичимлик суви ва канализация тармоқларини қуриш ва реконструкция қилиш лойиҳасининг биринчи босқичи амалга оширилади.

Шу билан бирга, 2019–2023 йилларда халқаро молия институтлари иштирокида 73 миллион доллар сармоя ҳисобидан Бекобод шаҳрида ичимлик суви таъминоти яхшиланади.

Олтинчидан, Кўмир таннархини ва аҳолига харид қийматини пасайтириш, шунингдек, бу борада чайқовчилик қилиш ва нархларнинг ошиб кетишини баргараф этиш юзасидан кўшимча чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилди.

Шу асосда Ангрен шаҳри, Янгийўл, Ўрта Чирчик, Бўстонлик, Юқори Чирчик, Бекобод ва Паркент туманларида «Тошкент кўмир етказувчи» корхонасининг 6 та омбори ташкил этилди. Келгуси йилда эса Оҳангарон, Чиноз, Қуйи Чирчик, Зангиота, Пискент, Оққўрғон, Қибрай ва Бўка туманларида ҳам кўмир сотиш шохобчалари ташкил этиш режалаштирилмоқда.

2017 йилда «Ангрен кўмир инвест» қўшма корхонасида кўмир брикети ишлаб чиқариш қуввати ҳозирги 17 минг тоннадан 40 минг тоннага етказилади.

Еттинчидан, Шаҳар ва қишлоқ аҳолисига электр энергияси етказиб беришни янада яхшилаш мақсадида ишлаб чиқиладиган дастур доирасида келгуси беш йилда вилоятда 1 минг 107 километр электр тармоқлари, 336 та трансформатор пункти ва 5 та подстанция қуриш мўлжалланмоқда.

Сир эмас, қишлоқ жойларда баъзан электр энергияси таъминотида узилишлар бўлиб, бу ўз навбатида аҳолининг ҳақли эътирозларига сабаб бўлмоқда. Табиийки, бундай ҳолатлар аввало объектив сабаблар билан боғлиқ. Яъни, энергия етказиб берадиган қувватларнинг эскириб кетгани бунга сабаб бўлмоқда.

Албатта, мазкур муаммоларни бартараф этиш, иқтисодиёт тармоқлари ва ижтимоий соҳани электр билан таъминлашни яхшилаш бўйича ҳукуматимиз томонидан тегишли чора-тадбирлар кўрилмоқда. Масалан, ўтган беш йилда вилоятнинг шаҳар ва туманларида 161 километр электр тармоқлари, 146 та трансформатор пункти янгитдан барпо этилди. Тўрт минг 718 километр электр тармоқлари ва 1 минг 959 та трансформатор пункти реконструкция қилиниб, капитал ва жорий

таъмирланди. Бунинг натижасида 125 минг хонадонга электр энергияси етказиб бериш яхшиланди.

Ишлаб чиқилган дастурда бу борадаги ишларни изчил давом эттириш ва янги босқичга кўтариш назарда тутилади.

Тошкент вилоятида келгуси беш йилда 1 минг 730 километр электр тармоғи ва 423 та трансформатор пунктини реконструкция ва модернизация қилиш кўзда тутилмоқда.

Бундан ташқари, вилоятда умумий қуввати 784 мегаватт бўлган 7 та янги гидро электр станцияси барпо этилади, 4 та гидро электр станцияси модернизация қилиниб, уларнинг қуввати 725 мегаваттга етказилади.

Саккизинчидан, Мактабгача таълим муассасаларини реконструкция ва модернизация қилиш дастури тайёрланмоқда. Бола онгининг шаклланиши аввало оила ва болалар боғчасидаги шароит ва тарбия ишларига боғлиқ эканини яхши биламиз. Шунинг учун бу борада биз маблағ ва имкониятни аямаслигимиз керак.

Дастурда янги болалар боғчалари қуриш, уларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, юқори малакали педагог кадрлар тайёрлаш, таълим-тарбия жараёнларига замонавий усулларни жорий этиш бўйича амалий чора-тадбирлар кўзда тутилади.

Тошкент вилоятида келгуси беш йилда 14 та янги болалар боғчаси барпо этилади. 47 та болалар боғчасида эса реконструкция, модернизация ва қайта жиҳозлаш ишлари амалга оширилади. 106 та мактабгача таълим муассасасида капитал таъмирлаш ишлари олиб борилади.

Ана шундай ишларга қўшимча равишда 9 та янги мактаб барпо этилади. 126 та мактаб эса капитал рекон-

струкция қилинади ва таъмирланади. 12 та академик лицей ва касб-ҳунар коллежи реконструкция қилиниб, қайта жиҳозланади.

Тўққизинчидан, Бозорларни реконструкция ва модернизация қилиш, савдо тизимини такомиллаштириш дастури ишлаб чиқилмоқда.

Ҳозирги кунда бозорлар озод ва обод юртимиз манзарасининг ажралмас бир қисмига, тинч ва фаровон ҳаётимиз кўзгусига айланиб бормоқда. Айни пайтда бу борада кўп иш қилишимиз кераклигини ҳам барчамиз яхши биламиз. Аввало, бозорларимизни замон талаблари асосида қуриш билан бирга уларда хизмат ва савдо маданиятини ошириш – энг долзарб масаладир. Бунда айниқса ривожланган давлатлар тажрибасини ҳисобга олиб, замонавий гипермаркетлар тизимини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратишимиз лозим.

Тошкент вилоятида ўтган беш йилда Олмалиқ, Бекобод, Чирчиқ, Ангрен шаҳарлари, Окқўрғон, Зангиота, Чиноз, Бўка, Янгийўл, Оҳангарон туманидаги 11 та деҳқон ва буюм бозори реконструкция қилинди.

Тайёрланаётган дастурда келгуси беш йилда бу ишларни давом эттириш, бозорларни замон талаблари асосида реконструкция қилиш ва таъмирлаш ишлари белгиланди. Хусусан, Қуйи Чирчиқ, Юқори Чирчиқ, Бекобод, Пискент, Паркент, Ўрта Чирчиқ туманлари марказларидаги деҳқон бозорларини реконструкция қилиш бу дастурдан алоҳида ўрин олган. Насиб этса, катта шаҳарларимизда пайдо бўлаётган гипермаркетлар, улардаги шарт-шароит ва маданият даражаси туманларимизга ҳам албатта кириб боради.

Мухтарам юртдошлар!

Буюк Алишер Навоий бобомиз: «Ота-онага жисмингни, жонингни фидо қилгин, уларнинг бирини куёш деб билсанг, бирини ой деб билгин», деб ёши улуғ инсонларга, хусусан, ота-оналаримизга иззат-ҳурмат кўрсатишга барчамизни даъват этганлар. Чиндан ҳам, ҳаётимизга файз бағишлаб келаётган мухтарам кекса авлод вакиллари эъзозлаш, уларнинг ҳаётини мазмунли қилиш, умрларини имкон қадар узайтириш – барчамизнинг муқаддас бурчимиздир.

Шу мақсадда келгуси беш йилга мўлжалланган яна бир муҳим дастур – пенсионерларга тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш дастурини ишлаб чиқяпмиз. Дастурда пенсионер, ногирон, ёлғиз қариялар ва аҳолининг кам таъминланган қатламларига тиббий-ижтимоий ёрдам кўрсатиш тизимини янада ривожлантириш назарда тутилмоқда. Жумладан, Тошкент вилоятида ногиронлар, кексалар ва кам таъминланган фуқаролар соғлиғини қайта тиклаш мақсадида ҳар йили уларнинг 2 минг 200 нафарини, шунингдек, 500 нафар уруш ва меҳнат фронти фахрийсини турли санаторийларга имтиёзли йўлланмалар билан таъминлаш режалаштирилмоқда.

Ҳозирги пайтда айрим кексаларимиз саломатлиги ёки бошқа сабаблар туфайли ана шу йўлланмалардан фойдалана олмаяпти. Ушбу йўлланманинг ўртача нархи бугунги кунда 800 минг сўмни ташкил этмоқда. Биз бундай нуронийларимизга йўлланмаларнинг пулини беришга қарор қилдик. Ўйлайманки, бу – адолатли ечим.

Келгуси тўрт йилда юртимиздаги барча Мурувват ва Саховат уйларини реконструкция қилиш ва капитал таъмирлаш, уларда ҳар жиҳатдан замонавий шароитлар яратиш белгиланган.

«Нуроний» жамғармасининг мақоми ва мавқеини кўтариш, унинг вилоят ва республика тузилмаларининг штат бирликларини кўпайтириш, моддий-техник базасини мустаҳкамлашга биз алоҳида эътибор қаратамиз. Биринчи навбатда шаҳар ва туманларда жамғарманинг давлат бюджетидан маблағ билан таъминланадиган бўлимлари ташкил этилади.

Яна бир муҳим ҳужжат – оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари дастури ишлаб чиқилди.

Маълумки, мустақиллик йилларида мамлакатимизда бу борада кўп ишлар қилинди. Ана шу ишларнинг давоми сифатида дастурда аёллар ва болаларга махсус ва юқори технологиялар асосида тиббий ёрдам кўрсатиш, жумладан, шу йўналишдаги даволаш ва профилактика ташкилотларининг моддий-техник базасини ва кадрлар таркибини янада мустаҳкамлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар назарда тутилмоқда.

Дастурда янги туғилган чақалоқлар, қиз болалар, ҳомиладор ва туғиш ёшидаги аёлларни тўлиқ патронаж хизмати билан қамраб олиш, бу борадаги мавжуд кўрсаткични 70 фоиздан 100 фоизга етказиш кўзда тутилмоқда.

Марказлашган тартибда касалхоналарга бериладиган дори воситалари, тиббий буюм ва ускуналар рўйхати кенгайтирилади. Янги туғилган чақалоқлар, аёллар ва болалар учун имкон қадар тиф ишлатилмай-

диган жарроҳликни, шунингдек, болалар кардиохирургиясини янада ривожлантириш чоралари кўрилади.

Келгуси тўрт йилда республика бўйича 110 та туман ва шаҳар тиббиёт бирлашмаси, 126 та оилавий поликлиникада қурилиш-таъмирлаш ишлари бажарилади. Тошкент вилоятида ҳам 20 та ана шундай тиббиёт маскани реконструкция қилиниб, капитал таъмирланади, энг замонавий тиббий ускуналар билан жиҳозланади. Жумладан, 43 та томография, 326 та рентген, 321 та УЗИ аппарати ва бошқа ускуналар ўрнатилиб, улар аҳоли саломатлиги учун хизмат қилади.

Яна иккита муҳим ҳужжат – Фармацевтика саноатини янада ривожлантириш ҳамда Аҳолини дори воситалари билан таъминлаш даражасини ошириш ва дори-дармон нархлари шаклланишини такомиллаштириш дастурлари ишлаб чиқилди.

Ҳозирги кунда дори воситалари ишлаб чиқариш ва дори-дармонларнинг нархи масаласида муаммолар борлигини очиқ тан олишимиз керак. Бу масалалар аҳолини қийнаётгани, уларнинг ҳақли эътирозига сабаб бўлаётгани ҳеч кимга сир эмас. Дастур доирасида тиббиёт соҳасини тубдан ислоҳ қилишга қаратилган 4 та ҳукумат қарорини қабул қилиш белгиланган. Жумладан, фармацевтика соҳасида 2016–2020 йилларда 67 та инвестиция лойиҳаси амалга оширилади.

Таъкидлаш зарурки, Тошкент вилоятида шу борада 24 та лойиҳа амалга оширилади. Бу – дастурда кўзда тутилган барча лойиҳаларнинг 36 фоизи демакдир. Биргина ана шу рақамнинг ўзи мазкур дастурни амалга оширишда сизларнинг ҳиссангиз қанчалик муҳим эканини кўрсатади.

Ва ниҳоят, сўнгги дастур – Қаттиқ маиший чиқиндиларни санитария йўли билан тозалаш ва зарарсизлантириш тизимини янада такомиллаштириш дастури тайёрланмоқда.

Дастурда келгуси беш йилда маиший чиқиндиларни санитария йўли билан тозалаш ва зарарсизлантириш бўйича муҳим тадбирлар белгиланади.

Тошкент вилоятидаги санитария ва тозалаш, ободонлаштириш ташкилотлари қўшимча равишда 12 та махсус транспорт воситаси билан таъминланади.

Вилоятдаги маиший чиқинди полигонлари 5 миллиард 500 миллион сўмдан ортиқ маблағ ҳисобидан тартибга солинади. 2017 йилда Ангрен шаҳрида 1 миллиард 500 миллион сўм сармоя ҳисобидан маиший чиқиндиларни қайта ишлаш технологияси жорий этилади.

Ҳаммамиз яхши тушунамиз, кун тартибига қўйилаётган бундай улкан масалаларни ҳал қилиш учун аввало маблағ керак, даромад керак.

Шу нуқтаи назардан қараганда, бугунги кунда маҳаллий бюджетларнинг **субвенцияга қарамлик даражасини кескин камайтириш** долзарб вазифа бўлиб турибди.

Биз учун яна бир муҳим вазифа – бу маҳаллий бюджет даромадлари базасини кенгайтириш ҳисобидан вилоятдаги 7 та туманни субвенциядан чиқаришдан иборат. Бугунги кунда маҳаллий бюджет харажатлари Бўстонлиқ ва Пискент туманларида 11–17 фоиз, Бекобод, Оккўрғон, Бўка, Қуйи Чирчиқ, Паркент туманларида 30–35 фоиз юқори бюджетдан олинadиган субвенция ҳисобидан қопланмоқда.

Бундай ҳолатдан чиқиш учун корхона ва ташкилотлар, айниқса, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари, фермер хўжаликларида фаолият самардорлигини ошириш орқали маҳаллий бюджетларга солиқ тушумларини кўпайтириш бўйича зарур чора-тадбирлар кўрилади.

Азиз юртдошлар!

Сизларнинг эътиборингизни яна бир муҳим масалага қаратмоқчиман. Бу – халқимизнинг тинчлиги, қафолатланган хавфсизлигини таъминлаш масаласидир. Биз бу мақсадга эришиш учун ҳозирги вақтда Ички ишлар вазирлиги тизимини тубдан ўзгартириш чора-тадбирларини кўряпмиз.

Ўз вақтида мухтарам Юртбошимиз ички ишлар идораларининг энг қуйи тизимида профилактика инспекторларини ташкил қилган эдилар. Аммо бугун бу инспекторлар профилактика, яъни жиноятларнинг олдини олиш билан шуғулланмаяпти, аксинча, содир бўлган жиноятларни рўйхатга олиш, юқори идораларга ҳисобот ёзиш билан банд.

Шу сабабли бу масалага қарашимизни тубдан ўзгартириб, маҳалладаги участка нозирларига барча зарур шароитларни яратиб берамиз. Уларга хизмат уйлари ва автомашиналар берилади. Участка нозирлари энди ҳар жиҳатдан самарали фаолият кўрсатиш имкониятига эга бўлади.

Айни пайтда ҳар бир туман ҳокими ва туман ички ишлар бўлимлари раҳбарларининг ёшлар билан ишлаш бўйича ўринбосари лавозими жорий этилади. Бу раҳбарларнинг зиммасига асосан маҳаллада участка инспекторлари билан ишлаш вазифаси юклатилади.

Хурматли анжуман иштирокчилари!

Бутун дунёда мураккаб вазият юзага келаётган, терроризм, экстремизм ва радикализм хавфи тобора ортиб бораётган ҳозирги шароитда мамлакатимизнинг мудофаа қобилятини, Қуролли Кучларимизнинг салоҳиятини ҳар томонлама мустаҳкамлашни биз хавфсизлик ва барқарорликни ҳамда халқимизнинг осойишта ҳаётини таъминлашнинг энг муҳим шarti ва кафолати, деб биламиз.

Такрор айтмоқчиман – биз мамлакатимиз суверенитети ва мустақиллигига таҳдид солишга уринадиган ёвуз кучларнинг ҳар қандай ҳаракатларига кескин зарба беришга қодирмиз.

Муҳтарам дўстлар!

Ташқи сиёсат соҳасида Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти томонидан ишлаб чиқилган принцип ва ёндашувларга тўлиқ амал қилиш сайловолди дастуримизнинг муҳим таркибий қисмини ташкил этади.

Бу сиёсатнинг асосий маъно-мазмунини – тинчлик-парварлик, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик, юзага келадиган зиддият ва қарама-қаршиликларни фақат тинч, сиёсий йўл билан ҳал этиш, барча хорижий давлатлар ва жаҳон ҳамжамияти билан амалий ҳамкорлик қилишдан иборат.

Мамлакатимиз ҳеч қандай ҳарбий-сиёсий блокларга қўшилмайди, бошқа давлатларнинг ҳарбий база ва объектлари Ўзбекистон ҳудудида жойлаштирилишига, шунингдек, ҳарбий хизматчиларимизнинг мамлакатимиз ҳудудидан ташқарида бўлишига йўл қўйилмайди.

Ташқи сиёсатни амалга оширишда барча давлатлар, биринчи навбатда, қўшни мамлакатлар билан дўстона муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни ўзимизнинг биринчи даражали вазифамиз деб биламиз.

Бу борада аввал ҳам айтган фикримни такрорлаш ўринли деб биламан. Биз қўшнилариимиз билан рақобат қилиш эмас, аксинча, ҳамкорлик қилиш йўлини изчил давом эттирамиз. Қўшнимизнинг ютуғи – бу бизнинг ҳам ютуғимиз. Уларнинг тинч ва фаровон ҳаёти – бутун минтақамизда тинчлик ва барқарорликни сақлашнинг гарови деб биламиз.

Мана шу йўлда янги қадамлар қўймоқдамиз. Жумладан, Тошкент вилоятига яқин қўшни бўлган Қозоғистон Республикаси Президенти ҳурматли Нурсултон Назарбоев билан, Тожикистон Республикаси Президенти мухтарам Имомали Раҳмон билан олиб бораётган музокаралариимиз бунинг амалий тасдиғидир ва бу ишларни изчил давом эттирамиз.

Азиз ва қадрли ватандошлар!

Ҳозирги кунда мамлакатимиз олдида турган ўта масъулиятли мақсад ва вазифалар барчамиздан янада кўпроқ фаоллик ва сафарбарликни талаб этаётганини сиз, катта меҳнат ва ҳаёт тажрибасига эга бўлган Тошкент вилояти аҳли албатта яхши тушунасиз. Ва бу борада сизлар Ватанимиз мустақиллигини янада мустаҳкамлаш, мамлакатимизнинг барқарор тараққиётини таъминлаш йўлида барча ўзгариш ва ислохотлариимизнинг олдинги сафида бўласиз, деб ишонаман.

Шу йўлда сизларга, бутун эл-юртимизга камарбаста бўлишни, бор билим ва тажрибам, бутун борлиғимни

аямасдан хизмат қилишни мен ўзим учун улкан бахт,
юксак шараф, деб биламан.

Сўзимнинг якунида сизларга, сизлар орқали бутун
Тошкент вилояти аҳлига сиҳат-саломатлик, бахту сао-
дат, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Эътиборингиз учун раҳмат.

**Оққўрғон тумани,
2016 йил 22 ноябрь**

**ТОШКЕНТ – БАРЧАМИЗ УЧУН
ОНАДЕК УЛУҒ ВА МЎЎТАБАРДИР
(ТОШКЕНТ ШАҲРИ САЙЛОВЧИЛАР
ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВДАГИ
НУТҚ)**

Ассалому алайкум, мухтарам юртдошлар!

Хурматли ҳамшаҳарлар!

Авваламбор, сиз, азизлар билан бугунги самимий вазиятда учрашиб, дийдор кўришиб турганимдан хурсанд эканимни билдирмоқчиман.

Фурсатдан фойдаланиб, сизларга, сизлар оркали бутун пойтахтимиз аҳлига ўзимнинг юксак ҳурматим ва эзгу тилакларимни изҳор этишга ижозат бергайсиз.

Ҳозиргина ҳаммамиз учун азиз ва қадрли бўлган Биринчи Президентимиз, мухтарам Ислом Абдуғаниевич Каримовни эслаб, у кишининг хотирасига ҳурмат бажо келтирдик. Албатта, дунё микёсида тан олинган буюк давлат ва сиёсат арбоби, улуғ Юртбошимизнинг вафоти бутун халқимиз учун ўрнини тўлдириб бўлмайдиган оғир жудолик бўлди. Бу аччиқ мусибатни бутун халқимиз, жумладан, азиз устозимиз улкан меҳр қўйган Тошкент шаҳри аҳолиси қандай катта дард ва изтироб билан қалбидан, юрагидан ўтказганини сўз билан ифода этишнинг ўзи қийин.

Биринчи Президентимизнинг хотирасини Тошкент шаҳри бошқа жойлардан кўра кўпроқ эсга солади. Чунки бу улуғ инсон ўз ҳаётининг энг фаол, энг жўшқин даврини, талабаликдан бошлаб, то давлат раҳбари лавозимигача бўлган даврини айтишда шу азим шаҳарда ўтказди. Ўзининг мислсиз куч-ғайрати, ноёб билим ва тафаккурини бутун Ўзбекистонимиз ҳудудлари қатори пойтахтимизга ва унинг ривожига бағишлади.

Ҳурматли Ислом Абдуғаниевич Тошкентни Ватанимизнинг юраги ва олтин остонаси деб таърифлаган эдилар. У кишининг: «Тошкент тимсолида Ўзбекистонни, Ўзбекистон тимсолида Тошкентни кўрамиз», деган сўзлари ҳаммамизнинг қалбимизга сингиб кетган. Юртбошимиз раҳбарлигида амалга оширилган ишларни санайдиган бўлсак, рўйхатнинг охири бўлмайди. Битта эмас, ўнта «Тошкентнома» ёзишга тўғри келади.

«Тошкент – Шарқ дарвозаси», «Тошкент – тинчлик ва дўстлик шаҳри», деган таърифлар ёнига кейинги йилларда «Тошкент – Ислом маданияти пойтахти», «Тошкент – яшаш учун энг қулай шаҳар» деган эътирофлар қўшилди. Буни наинки халқимиз, айни вақтда, дунё аҳли ҳам тан олмоқда.

Биринчи Президентимизнинг Ватанимиз ва халқимиз олдидаги ана шундай тарихий хизматларини доимо ёдимизда сақлаш **бизнинг барчамиз учун ҳам қарз, ҳам фарз**. Бу улуғ зотнинг хотирасини абадийлаштириш, жумладан, пойтахтимиз Тошкент шаҳри марказида улкан майдон барпо этиб, мухтарам Ислом Абдуғаниевичнинг улуғвор ҳайкалини ўрнатиш ҳақида бугунги кунда минглаб ватандошларимиз, кенг жамоатчилик томонидан кўплаб мурожаат ва таклифлар келиб тушмоқда. Ишончим комил, бу таклифларни сизлар ҳам, албатта, қўллаб-қувватлайсизлар.

Азиз дўстлар!

Дунёда тараққиётнинг «ўзбек модели» деб тан олинган стратегик тараққиёт йўлини оғишмасдан, қатъият билан давом эттириш ва янги, янада юксак босқичга кўтариш менинг сайловолди дастуримнинг асосий мазмунини ташкил этади.

Мамлакатимизнинг барча ҳудуд ва минтақаларида сайловчилар вакиллари билан бўлаётган учрашувларда мен бир ҳақиқатга яна ва яна бир бор ишонч ҳосил қиляпман.

Ўзбекистонда олиб борилаётган, ҳаёт синовидан ўтган сиёсатни, бизни мана шундай эркин ва фаровон кунларга олиб келган йўлни эл-юртимиз миллий манфаатларимизга тўла жавоб берадиган, ҳар томонлама маъқул йўл деб топмоқда.

Олдимизда турган бўлғуси сайловларда халқимиз эркин овоз бериш, ўз хоҳиш-иродасини эркин билдириш орқали ўзининг эртанги куни, мамлакатимизнинг келгуси ривожланиш йўлини яна бир бор аниқлаб, тасдиқлаб олади.

Шу нуқтаи назардан қараганда, сайловни Конституциямиз ва миллий қонун нормаларига, халқаро андозаларга тўлиқ риоя қилган ҳолда ўтказишимиз қандай катта аҳамиятга эга экани ҳақида ортиқча гапиришнинг ҳожати бўлмаса керак.

Ўта муҳим бу сиёсий жараёнда кўпмиллатли пойтахт аҳли халқимизнинг сиёсий онги, ҳуқуқий маданияти, гражданлик позицияси тобора юксалиб бораётганини дунё ҳамжамиятига намоён этишда бошқаларга ўрнак ва намуна бўлади, деб ишонаман.

Қадрли ватандошлар!

Тошкент шаҳри 2200 йилдан зиёд кўҳна тарихга эга бўлган улуғ ва азим шаҳардир. Бу муқаддас замин Шайх Ҳованди Тоҳур, Шайх Зайниддин бобо, Қафқол Шоший, Иброҳим ота, Кўйлик ота каби кўплаб азиз-авлиёларга бешик бўлган. Бадриддин Чочий, Зайниддин Восифий, Шарофиддин ибн Юсуф Илоқий, Исоқ Шоший, Муҳаммад Ҳайдар каби аллома ва шоирлар шу юртда таваллуд топганлар.

Ўтган аср бошларида бутун Туркистон ўлкасини қамраб олган жадидчилик ҳаракатининг маркази ҳам айнан Тошкент шаҳри эди. Бу ҳаракатнинг кўзга кўринган намояндалари Мунаввар Қори, Абдулла Авлони, Тавалло, Убайдулла Хўжаев, Ғози Юнус, Ғулом Зафарий, Хуршид каби зиёлилар ўзларининг эзгу ғоялари, маърифий асарлари билан тарихимизда ўчмас из қолдирдилар. Айниқса, буюк адибимиз, ўзбек романчилик мактабининг асосчиси Абдулла Қодирий бадиий даҳоси билан яратилган етук асарлар миллий ўзлигимизни англашда бугун ҳам бекиёс аҳамият касб этмоқда.

Барчамизнинг маънавий камол топишимизда Ойбек, Ғафур Ғулом, Мақсуд Шайхзода, Зулфия, Саид Аҳмад, Миркарим Осим, Шухрат, Ҳамид Ғулом, Озод Шарафиддинов, Ўлмас Умарбеков, Эркин Воҳидов, Ўткир Ҳошимов каби ўнлаб шоир ва адибларимизнинг – Оллоҳ уларни раҳмат қилсин – улуғ хизматлари борлигини доимо миннатдорлик билан эслаймиз. Бугунги кунда Шукрулло, Иброҳим Ғафуров, Тоҳир Малик, Хуршид Дўстмуҳаммад, Умида Абдуазимова, Эркин Усмонов, Шухрат Ризаев каби устоз ижодкорлар сафига янги-янги истеъдод эгалари келиб қўшилмоқда.

Замонавий ўзбек илм-фани тарихи ва тараққиётини албатта Тошкент шаҳрисиз тасаввур этиб бўлмайди. Бу ҳақда гапирганда, Ўзбекистон илм-фани ривожига бекиёс ҳисса қўшган Обид Содиқов, Ғани Мавлонов, Собир Юнусов, Обид Ақромхўжаев, Содиқ Азимов, Шокир Алимов, Яҳё Ғуломов, Малик Набиев, Эргаш Фозилов, Турсун Азларов, Улуғ Ғуломов, Тўрабек Долимов, Ўткир Исломов, Тўхтапўлат Рискиев

каби кўплаб мархум академикларимизнинг номларини – барчасининг охирати обод бўлсин – чуқур ҳурмат билан эсга оламиз.

Бугунги кунда Тошкент йирик илмий ва маданий марказ, том маънода маърифат ва маънавият, ёшлар ва талабалар шахри ҳисобланади. Бу ерда Ўзбекистон Фанлар академияси ва 47 та илмий-тадқиқот институти, илмий марказлар, 39 та олий ўқув юрти мавжуд.

Шу билан бирга, хорижий давлатлардаги юқори нуфузга эга бўлган университет ва институтларнинг 7 та филиали борлигини алоҳида таъкидлаш лозим. В.Успенский, Р.Глиэр номидаги машҳур мусиқа мактаблари, Ўзбекистон давлат консерваторияси, Алишер Навоий номидаги миллий кутубхона фаолият кўрсатмоқда.

Тошкент шахрининг неча юзлаб фан докторлари, профессорлари илм-фан ва таълим даргоҳларида фаолият кўрсатаётганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Ана шундай илм-фан фидойилари – Ўзбекистон Фанлар академиясининг президенти Шавкат Солиҳов, академиклар Оқил Салимов, Нусрат Парпиев, Азиз Қажомов, Турғунпўлат Даминов, Шавкат Каримов, Сайёра Рашидова, Раъно Убайдуллаева, Абдумавлон Абдуллаев, Машҳура Мавлоний, Шавкат Аюпов, Шомансур Саъдуллаев, Шавкат Алимов ҳамда таниқли профессорлар Шухрат Эгамбердиев, Ғафуржон Муҳамедов, Наим Каримов, Аббосхон Тўраев каби ўнлаб, юзлаб олимларимиз ўзларининг илмий изланишлари, давлат ва жамоат ишларидаги фидойиликлари билан катта обрў-эътибор қозонганлар.

Айнан мана шундай атоқли олимларимиз ва уларнинг юзлаб издошлари яратган муҳит туфайли пойтахтимизнинг илмий салоҳияти тобора юксалиб бормоқда.

Ўзим ҳам шу соҳага дахлдор инсон сифатида олим зотининг нони қанчалик қаттиқ, уларнинг меҳнати игна билан қудуқ қазишдек машаққатли эканини яхши биламан. Шунинг учун илм йўлида заҳмат чекаётган барча инсонларни мен ўзимга яқин оламан, уларни жамиятни олға етаклайдиган фидойи инсонлар деб ҳисоблайман.

Шу сабабли менинг дастуримда интеллектуал соҳа аҳлининг меҳнатини қадрлаш, уларнинг изланишларини рўёбга чиқариш учун зарур шароит яратиб бериш масаласи етакчи ўрин эгаллайди.

Тошкент шаҳрида ўзининг ҳалол меҳнати, бетакрор истеъдод ва маҳорати билан эл-юртимиз ўртасида юксак ҳурмат топган юртдошларимиз ҳақида гапирганда, аввало, Ўзбекистон Қаҳрамонлари, моҳир шифокорлар Малика Абдуллаҳўжаева, Холиджон Комилов, Зайниддин Низомхўжаев, Равшанбек Қурбонов, заҳматкаш педагоглар Турғун Азларов, Мавлуда Исматова, машҳур навоийшунос олима Суйима Ғаниева, маҳалла жонқуяри Холхўжа Умаров, чилангар уста Эркин Алимӯхамедов, курувчи Тоир Дадахоновнинг номларини эҳтиром билан тилга оламиз.

Гўзал шахримизнинг обод ва кўркем бўлишида, унинг иқтисодиёти ва ижтимоий соҳалари ривож топишида ўзининг катта ҳиссасини қўшган азиз ва мўътабар отахону онахонларимиз ҳамиша бизларга ишончли таянч, куч-қувват, мададкор ва маслаҳатгўй бўлиб келмоқдалар.

Бу ҳақда гапирганда, Шухрат Усмонов, Муҳаммаджон Зуфаров, Мадамин Ҳасанов, Шухрат Жалилов, Исмоил

Жўрабеков, Азиз Тўраев, Абдукарим Усмонхўжаев, Ботир Тошхўжаев, Хатима Шайхова, Галина Мельникова, Хосият Ёкубжонова, Муборак Юнусхўжаева, Дилбар Ғуломова каби инсонларнинг номларини тилга олиб, уларга, барча нуронийларимизга чексиз раҳматлар айтмиз.

Тошкент миллий маданиятимиз ва санъатимизнинг қадимий ва замонавий бешикларидан бири сифатида ҳам барчамиз учун азиз ва қадрлидир. Буюк санъаткорлар – Мулла Тўйчи Тошмуҳамедов, Юнус Ражабий, Маннон Уйғур, Аброр Ҳидоятлов, Шукур Бурҳонов, Карим Зокиров, Қудрат Хўжаев, Ғани Аъзамов, Зикир Муҳаммаджонов, Ботир Зокиров, Эргаш Каримов каби ўнлаб, юзлаб истеъдод соҳиблари маданиятимиз тарихида ёрқин из қолдирганини барчамиз яхши биламиз.

Ҳозирги кунда Ўзбекистон халқ артистлари – Пўлат Саидқосимов, Рихсидон Иброҳимова, Яйра Абдуллаева, Элёр Носиров, Афзал Рафиқов, Гулчехра Жамилова, Фаррух Зокиров, Ғуломжон Ёкубов, Малика Иброҳимова, Хайрулла ва Ёдгор Саъдиевлар, Лутфулла Саъдуллаев, Исмоил Жалилов, Дилбар Икромов, Гавҳар Зокирова, Ўзбекистон халқ ҳофизи Ҳасан Ражабий, таниқли кинорежиссёр Зулфиқор Мусоқов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар – Маҳмуд Исмоилов, Ҳожиакбар Комилов, Гулчехра Саъдуллаева, Фатхулла Маъсудов, Абдураим Абдуваҳобов, Абдулла Шомағрупов, Рашид Холиқов, Тоҳир Содиқов каби истеъдод соҳиблари фаол ижод қилиб келмоқда.

Ўзбек замонавий тасвирий санъати ривожига Ўзбекистон халқ рассомлари Чингиз Аҳмаров, Малик Набиев, Ўрол Тансиқбоев, Раҳим Аҳмедов, Жалолиддин Миртожиев каби марҳум санъат усталари буюк ҳисса

қўшдилар. Атоқли рассом ва ҳайкалтарошларимиз Жавлон Умарбеков, Баҳодир Жалолов, Владимир Бурмакин, Илҳом Жабборов, Акмал Икромжонов, машҳур халқ устаси Ортик Файзуллаевларнинг ижоди ҳақида ҳар қанча фахрланиб гапирсак, арзийди.

Тошкент ўзбек спортининг энг ёрқин намояндалари учун тажриба ва маҳорат мактаби, парвоз майдони бўлиб келаётганини ҳамиша миннатдорлик билан эътироф этамиз.

Катта спорт оламига илк қадамини айнан шу заминдан бошлаган Биродар Абдураимов, Тўлаган Исҳоқов, Миржалол Қосимов, Рустам Қосимжонов, Равшан Эрматов, Армен Багдасаров, Оксана Чусовитина, Ирода Тўлаганова каби юртдошларимизнинг номларини барча спорт мухлислари яхши биладилар.

Бугунги кунда йирик халқаро мусобақаларда Ўзбекистон шарафини муносиб ҳимоя қилиб келаётган Екатерина Хилько, Антон Фокин, Светлана Радзивил, Алексей Мочалов, Самира Амирова, Нигора Турсункулова каби спортчиларимизнинг номларини алоҳида ҳурмат билан тилга оламиз.

Шу йил Бразилияда ўтказилган Олимпиада ва 15-паралимпия ўйинларида Рустам Тўлаганов, Александр Свечников, Дониёр Солиев, Дмитрий Хорлин медалларни қўлга киритиб, ҳақиқий жасорат ва матонат кўрсатдилар.

Имкониятдан фойдаланиб, бугунги учрашувимизнинг барча қатнашчиларига ва пойтахтимиз аҳолисига фидокорона меҳнатингиз, пойтахтимиз киёфасини ўзгартиришга қўшаётган улкан ҳиссангиз учун самимий миннатдорлик билдираман. Барчангизга мустаҳкам соғлиқ, фаровонлик ва оилавий бахт-саодат тилайман!

Хурматли анжуман қатнашчилари!

Тошкент халқи ўзининг бағрикенглиги ва меҳмондўстлиги билан бутун дунёда ном қозонган. Ўз даврида бу ҳақда «Тошкент – нон шаҳри» деган китоб ва фильм яратилгани ҳам бунинг тасдиғидир. Айниқса, Иккинчи жаҳон урушида фронт минтақаларидан кўчириб келтирилган турли миллатга мансуб минг-минглаб етим болалар, аёллар ва кексаларни ўз бағрига олиб, бир бурда нонини ҳам улар билан баҳам кўрган тошкентликлар инсонийликнинг юксак намунасини бутун оламга намён этдилар.

Бугунги кунда пойтахтимизда 130 дан ортиқ миллат ва элат вакиллари тинч-тотув ҳаёт кечирмоқда. Тошкент миллати, тили ва динидан қатъи назар, уларнинг барчаси учун ҳақиқий Ватанга айланганини алоҳида таъкидлаш ўринлидир.

Эл-юртимиз ўзининг самарали меҳнати билан ҳурмат топган Республика Байналмилал маркази директорининг ўринбосари Сергей Миронов, Сенат аъзоси Агрепина Шин, Қозоқ миллий маданият маркази раиси ўринбосари Ҳамза Холмуратов, Тошкент давлат жисмоний тарбия институтининг проректори Ришод Набиуллин, Озарбайжон миллий маданият маркази раиси Мобил Якуб ўғли Мамедов, Арман миллий маданият маркази раиси Мартин Сетян, Тошкент давлат шарқшунослик институти кафедра мудири Жумали Шабанов, Тошкент шаҳар поляк маданий марказининг раиси Елена Кондратьенко каби ажойиб инсонларнинг ижтимоий фаолиятини юксак баҳолайди.

Азиз ватандошлар!

Мана, қирқ йилдирки, менинг ҳаётим ва фаолиятим жонажон Тошкент шаҳри билан боғлиқ ҳолда кечмоқда.

Айни шу азим шаҳарда олий таълим олдим, туз-насиба топиб, оилали бўлдим, фарзандлар, набиралар кўрдим, минг-минглаб дўсту биродарлар, маслакдошлар орттирдим.

Қанча-қанча улуғ инсонлар билан мулоқотда бўлиш, биргаликда ишлаш бахти насиб этди. Қаерда, қайси вазифада ишламайин, пойтахт аҳлининг самимий муносабати, меҳр-оқибатини, қўллаб-қувватлашини доимо ҳис қилиб келаман ва бунинг учун яна бир бор барчангизга миннатдорчилик билдираман.

Гўзал пойтахтимизда мустақиллик йилларида амалга оширилган улкан ишларда менинг ҳам камтарин ҳиссам борлигидан ҳамиша фахрланиб юраман.

Қадрли дўстлар!

Тошкент шаҳрининг мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий ҳаётидаги бекиёс ўрни ва аҳамиятини ҳаммамиз яхши биламиз. Пойтахтимиз барча соҳаларда бўлгани каби замонавий корхоналар ташкил қилиш, ишлаб чиқаришга инновацион технологияларни, илғор усулларни жорий этиш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш борасида ҳам ўрناق ва намуна бўлиб келмоқда.

Юқорида айтиб ўтганимдек, бугунги кунда мамлакатимиз ялпи ички маҳсулотининг 16 фоиздан ортиғи, инвестицияларнинг 18 фоиздан, саноат маҳсулотларининг 20 фоиздан зиёди Тошкент шаҳрига тўғри келмоқда.

Охирги беш йилда бу ерда ялпи ҳудудий маҳсулот 1,7 баробар, жумладан, саноат маҳсулотлари 2 марта, қурилиш ишлари ҳажми 2 каррадан зиёд ўсгани пойтахтимизнинг барқарор суръатлар билан ривожланиб бораётганини кўрсатади.

Бугун биз эришилган ана шундай ютуқларни эътироф этган ҳолда, энг аввало, Тошкент шаҳри иқтисодиёти ва аҳолиси олдида турган муаммолар ва уларнинг ечимлари ҳақида батафсил тўхталиб ўтсак, мақсадга мувофиқ бўлади деб ўйлайман.

Тошкент шаҳрини келгуси беш йилда ривожлантириш бўйича ишлаб чиқилган иқтисодий дастурда, биринчи галда, ривожланган мегаполисларга хос бўлган, юқори технологияга асосланган, дунё бозорида рақобатдош саноат маҳсулотларининг янги турларини ишлаб чиқариш, замонавий хизматлар кўрсатишни ташкил этиш ва ахборот инфратузилмасини ривожлантириш ҳисобидан иқтисодий ўсишнинг юқори суръатларини сақлаб қолиш назарда тутилган.

Бу борада янги иш ўринларини яратиш энг устувор вазифамиз бўлиб қолади. Ҳисоб-китобларга кўра, Тошкент шаҳрида коллежлар, академик лицейлар, олий таълим муассасалари битирувчилари ва ишга муҳтож аҳоли учун муносиб иш ҳақи тўланадиган қарийб 80 минг янги иш ўринлари ташкил этишимиз лозим. Ушбу вазифани бажариш учун қуйидаги муҳим чора-тадбирларни амалга оширишимиз зарур.

Биринчидан, биз электротехника, машинасозлик, қурилиш-пудрат ташкилотлари, медицина хизматларини кўрсатиш соҳаларида фаолият юритаётган **кичик бизнес корхоналари учун янги рағбатлантирувчи асослар яратамиз.**

Шу борада бундай корхоналарда мавжуд имтиёзлардан фойдаланиш учун ходимларнинг йиллик сонини 120 тадан 240 кишигача оширишга имкон берадиган Ҳукумат қарори лойиҳаси ишлаб чиқилади. Бунинг натижасида ушбу тармоқларда жами 15 мингга яқин янги

иш ўринлари ташкил қилинади, йиллик 1 триллион 600 миллиард сўмдан ортиқ қўшимча маҳсулотлар ишлаб чиқарилади ва хизматлар кўрсатилади.

Иккинчидан, маълумки, Тошкент шаҳрида банк ва молия институтларининг марказий идоралари фаолият юритади. Бинобарин, бу ерда банк хизматларининг турлари ва сифати бўйича ҳали ишга солинмаган катта имкониятлар мавжуд.

Шу сабабдан тижорат банклари томонидан тадбиркорларга арзон фоизли кредитлар бериш орқали уларнинг лойиҳаларини молиялаштириш ҳажмини кўпайтириш ҳисобидан қанча-қанча янги иш ўринлари яратиш мумкин. Мисол учун, Тошкент шаҳрида 22 та тижорат банки ва уларнинг 123 та филиаллари фаолият юритмоқда. Уларда 38 мингдан ортиқ мижозларга хизмат кўрсатилмоқда.

Агар тижорат банкларининг ҳар бир мижози томонидан қўшимча равишда камида 3 тадан иш жойи яратилса, Тошкент шаҳри бўйича қўшимча тарзда 114 мингта иш ўринлари яратилади.

Шу боис тижорат банклари томонидан 2017 йилда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлар учун қарийб 1 триллион 208 миллиард сўмлик, йиллик 9-10 фоизли имтиёзли ставкада микрокредитлар бериш дастури ишлаб чиқилади.

Учинчидан, тадбиркорлик фаолиятини янада эркинлаштириш бўйича қабул қилинган ҳужжатлар, ўйлайманки, барчангизга яхши маълум.

Мамлакатимиз тадбиркорлари режадан ташқари ва муқобил текширишларнинг бекор қилинишини, бизнес юритиш учун дадил, қўркмасдан шахсий маблағларини ишлатиш ёки мулкани гаровга қўйиш,

иш ўринлари ташкил этиш, ўз оилалари ва ишчиларини даромад билан таъминлаш имконини берадиган янги қонуний нормаларни катта хурсандчилик билан қабул қилишди.

Бироқ, қабул қилинган бу нормаларнинг амалиётга тўлиқ татбиқ этилиши бизнинг асосий вазифамиз бўлиши зарур. Давлат ва назорат қилувчи органларнинг ҳар бир раҳбари ўз идораси ҳамда ходимлари томонидан тадбиркорларнинг қонуний ҳуқуқлари бузилиши учун шахсан жавобгар бўлиши лозим. Тадбиркорларнинг ишончини суиистеъмол қилишга бизнинг ҳеч қандай ҳаққимиз йўқ.

Бизнинг бош вазифамиз – тадбиркорликни ривожлантиришни рағбатлантириш учун энг қулай шарт-шароитлар яратишни таъминлашдир. Бизнес билан шуғулланаётган ҳар бир кишида давлат томонидан қўллаб-қувватланишига катъий ишонч бўлиши шарт. Одамлар бизнес билан шуғулланишдан манфаатдор бўлиши зарур. Тадбиркор ва халқ бой бўлса – мамлакат ҳам бой бўлади.

Тўртинчидан, ўтган йили электрон тизимлардан фойдаланган ҳолда бизнес учун 16 турдаги давлат хизматларини «ягона ойна» тизими орқали амалга ошириш ташкил қилинган эди. Бу бизнес учун сезиларли енгиликлар туғдириб, тадбиркорларни маълумотнома ва рухсат берувчи ҳужжатлар олиш учун амалдорлар кабинетларига ойлаб қатнаб, хонама-хона юришлардан озод қилди.

Шу сабабдан, 2017 йилда соддалаштирилган «ягона ойна» тизими орқали кўрсатиладиган давлат хизматлари турлари 30 тагача кўпайтирилади. Бунда, ушбу жараёнларни амалда татбиқ этилиши бўйича назорат-

ни кучайтириб, уларни бажармаганлик учун маъмурий жазолаш нормаларини киритамиз.

Бешинчидан, Тошкент шахрининг эски шахар қисмидаги Зарқайнар маҳалласи кўчаларида дунёнинг бошқа кўплаб мамлакатларидаги каби, хусусий тадбиркорларнинг фаолияти ва миллий меъморчилик намуналари асосида «Эски Тошкент» номли тарихий-маданий ва дам олиш марказини ташкил этамиз.

Бу, бир томондан, шу ҳудудда яшайдиган аҳоли учун ўз бизнесини ташкил қилишга ва янги иш ўринларини яратишга имкон беради. Иккинчи томондан, чет эллик меҳмонлар орасида бизнинг анъана ва урф-одатларимизни тарғиб этишга хизмат қилади.

Ушбу марказдаги объектларнинг қурилиши хусусий тадбиркорлар томонидан Миллий банкнинг имтиёзли кредитларини жалб қилган ҳолда молиялаштирилади.

Олтинчидан, 2017 йилда биз тадбиркорлар ва тижорат банкларининг жами 1 миллиард долларгача бўлган маблағлари ҳисобига «Ўқчи Олмазор» массивида умумий майдони 70 гектар бўлган «Тошкент Сити» ишбилармонлик ҳудудини босқичма-босқич қурилишини бошлаймиз.

Еттинчидан, барчамизга маълумки, Тошкент шаҳри юқори илмий салоҳиятга эга. Бироқ, ҳар йили ўтказиладиган инновация ярмаркалари туфайли илмий тадқиқотлар натижалари маълум бир даражада йирик саноат корхоналари томонидан фойдаланилса-да, кичик бизнес корхоналари томонидан деярли татбиқ этилмайди.

Биз, амалий ва инновацион илмий тадқиқотларни тадбиркорлик фаолияти билан бирлаштириш имкониятини берувчи амалий механизмни ташкил этишимиз

лозим. Бу эса, бир томондан, инновацион бизнесни ривожлантиришга имконият яратса, иккинчи томондан, илмий тадқиқотларнинг самарасини ошириш учун инвестициялар оқимини кўпайтиришни таъминлайди.

Шу муносабат билан Яшнобод ва Олмазор туманларида кичик бизнеснинг инновацион технопарклари ташкил этилади ва қиймати 102 миллиард сўм бўлган 285 та инновацион лойиҳа амалга оширилади. Натижада ташқи ва ички бозорда харидоргир бўлган 38 турдаги мутлақо янги маҳсулот ўзлаштирилади ва 6 минг 500 та янги иш ўрни яратилади.

Юқорида қайд этилган таклифлар ва ташаббуслар билан биргаликда Тошкент шаҳрида келгуси беш йилда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш соҳасида қиймати 2 триллион сўмдан ошиқ ва 156 миллион долларлик жами 281 та лойиҳани амалга ошириш режалаштирилмоқда. Жумладан:

– Бектемир туманида Универсал банк ва «Ўзбекистон темир йўллари» акциядорлик жамияти томонидан қиймати 20 миллион доллар бўлган, йилига 1500 та юк ташиш вагонларини қайта таъмирлаш лойиҳаси амалга оширилади;

– Сирғали туманида «Асакабанк» ва «Ўзбекозиқовқатхолдинг» компанияси томонидан «Грин Ворлд» қўшма корхонасида йилига 25 миллион дона қадокланган мева шарбатлари ишлаб чиқариш лойиҳаси йўлга қўйилади;

– Миробод туманида Миллий банк ва «Ўзфарм-саноат» концерни томонидан «Нано Медик» корхонасида йилига 450 минг дона 9 турдаги дори воситаларини ишлаб чиқариш ташкил этилади;

– Шайхонтохур туманида «Капиталбанк» ва «Ўзэл-техсаноат» компанияси томонидан «Нур инвест технология» корхонасида йилига 2 миллион дона энергия тежайдиган лампалар ишлаб чиқариш лойиҳаси ишга туширилади.

Шулар қаторида бошқа туманларда ҳам жами қиймати 4,8 триллион сўмлик 1650 та инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш назарда тутилмоқда. Бунинг натижасида 48 мингта янги иш ўрни ташкил этилади. Ушбу лойиҳаларни амалга ошириш учун тижорат банклари, тармоқ корхоналар раҳбарлари ва туман ҳокимларидан ташаббускорлик ва ташкилотчилик талаб қилинади.

Ҳурматли мажлис қатнашчилари!

Бугунги шиддатли глобаллашув замонида барча турдаги инфратузилма тармоқларини ривожлантириш ва уларни жаҳон талаблари даражасига яқинлаштириш келгуси йилларда иқтисодий дастурларни амалга оширишда жуда муҳим аҳамият касб этади.

Шу билан бирга, бизнинг энг муҳим вазифамиз – одамларнинг бунёдкорона меҳнати, ҳаёт таъминоти ва дам олиши учун қулай ва муносиб шарт-шароитлар яратишдан иборат. Шу муносабат билан сизларни жорий ва истиқболдаги режаларимиздан хабардор қилмоқчиман.

Биринчи – кўп қаватли янги ва шинам уй-жойларни барпо этиш масалалари.

Шаҳарнинг бош режасига асосан, аҳолининг турмуш шароитини яхшилаш мақсадида, 290 минг одам ёки 86 минг оила учун умумий ҳажми 8 миллион квадрат метрдан ортиқ бўлган янги кўп қаватли уйлар барпо этилади.

Бу жараён нафақат моддий жиҳатдан етарлича таъминланган одамлар, балки аҳолининг ўрта тоифаси учун ҳам мўлжалланиши зарур.

Яна бир масала – бу эскирган уй-жойлар муаммоси. Ҳисоб-китобларга кўра, пойтахтимизда 76 мингга яқин хонадон 60 йил аввал қурилган ва яшаш учун хатарли бўлган эски уйларда ҳаёт кечирмоқда.

Айнан шу боис биз бу борада мутлақо янги дастурни амалга ошириш бўйича, яъни 7 ва 9 қаватли, кўп хонадонли арзон уй-жойлар қуриш тўғрисида қарор қабул қилдик.

Даромади юқори бўлмаган, шунингдек, эски уйларда яшаётган оилалар имтиёзли ипотека кредитлари ва солиқ имтиёзлари асосида бундай уйлардан квартира харид қилиш имкониятига эга бўлади.

Хусусан, дастлабки босқичда ушбу мақсадларга келгуси 5 йилда жами 2,5 триллион сўм маблағ йўналтирилади. Жумладан, 1,8 триллион сўм банкларнинг имтиёзли кредитлари ва 615 миллиард сўм аҳолининг бошланғич бадаллари ҳисобига шакллантирилади. Бунинг эвазига 32 минг хонадондан иборат бўлган 500 та кўп қаватли уй барпо этилади.

Бундан ташқари, яқин 5 йил ичида шаҳарнинг ҳар бир туманида 20 тадан, жами 200 та кўп қаватли уй барпо этилади.

Турар-жой мавзеларини қуришда уларнинг барча ижтимоий инфратузилма объектлари ҳамда муҳандислик тармоқлари билан таъминланиши, уйларнинг атрофини обод қилиш кўзда тутилган.

Шу билан бирга янги қуриладиган аҳоли мавзеларига яқин жойларда хизмат кўрсатиш соҳаларида янги иш ўринларини яратиш режалаштирилган.

Масалан, Бектемир туманида яқин 5 йил ичида 20 та кўп қаватли уй янгидан қурилиб, жами 4 мингдан ортиқ аҳоли замонавий уй-жой билан таъминланади. Ушбу кўп қаватли уйлар Ҳусайн Бойқаро кўчаси ҳамда «Бинокор» ва «Сувсоз» даҳалари бўйлаб барпо этилиши мўлжалланмоқда.

Яшнобод туманидаги Тараққиёт кўчасида 70 дан ортиқ кўп қаватли уйлар, савдо-кўнгилочар марказлари, спорт-соғломлаштириш мажмуалари қурилиши яқин кунларда бошланади.

Мирзо Улуғбек туманида 60 дан ортиқ кўп қаватли уйлар қурилмоқда. Бу ерда 20 минг 600 дан ортиқ аҳоли замонавий уй-жой билан таъминланади.

Кейинги масала – уй-жой фондидан самарали фойдаланиш.

Шаҳарда уй-жой фонди янада кенгайишини эътиборга олсак, уй-жой фондини куз-қиш мавсумига тайёрлаш, таъмирлаш ва фойдаланиш ишларининг тизимли равишда олиб борилишини таъминлаш юзасидан хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатларининг фаолиятини мувофиқлаштириш алоҳида аҳамият касб этади.

Афсуски, маҳаллий ҳокимликларнинг бу масаладаги ўрни ва масъулияти замон талабига жавоб бермайди. Ана шу муаммоларни ечиш учун ширкатлар томонидан фойдаланиш йиғимлари ва тижорат банклари кредитлари ҳисобидан жами 338 миллиард сўм маблағ йўналтирилади.

Кўп қаватли уйларни таъмирлаш ва улар ҳудудини ободонлаштириш ишларини самарали йўлга қўйиш учун 2017–2021 йилларга мўлжалланган режа ишлаб чиқиш зарур. Мазкур дастурда белгиланган вазифаларни амалга ошириш учун Марказий банк, республика ти-

жорат банклари томонидан хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатларига йилига 200 миллиард сўм миқдорида имтиёзли кредит ажратиш кўзда тутилмоқда.

Айтиш жоизки, 2016 йилнинг ўзида ушбу мақсадлар учун ширкатларга **155 миллиард сўм** миқдорида кредит ажратилган.

Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатларининг моддий-техник базасини кучайтириш, уларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш ҳамда молиявий ҳолатини соғломлаштириш мақсадида фаолият юритаётган 2 минг 375 та уй-жой мулкдорлари ширкатини келгуси 5 йилда барча солиқ ва мажбурий тўловлардан озод қилиш мўлжалланмоқда.

Иқтисод қилинган маблағлар кўп қаватли уй-жойларнинг умумий фойдаланишда бўлган майдонларини таъмирлашга йўналтирилиши лозим.

Бундан ташқари, 1 минг 435 та уйнинг 678 тасида лифтларни алмаштириш, 2 минг 300 тасида том қисмлари ва 5 минг 100 тасида подваллар капитал таъмирланади.

Ушбу чора-тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида, 2021 йилга бориб уй-жой ширкатлари зарур техника ва механизмлар билан жиҳозланган, малакали мутахассисларга эга, аҳолига тезкор сифатли хизмат кўрсатадиган ҳамда молиявий ўзини ўзи таъминлайдиган замонавий сервис корхоналарига айланади.

Иккинчи – муҳандислик-коммунал инфратузилмаси билан боғлиқ долзарб масалалар. Коммунал хизматлар кўрсатишнинг ривожланган тизими – бу жамиятни ривожлантириш кўрсаткичларидан бири бўлиб, аҳолининг кайфиятига кучли таъсир кўрсатадиган соҳадир.

Шаҳар аҳолисини тоза ичимлик суви ва сув окова хизматлари билан таъминлаш даражасини ошириш мақсадида келгуси 5 йилда 400 дан зиёд мавзе ва маҳаллаларда 318 километр узунликда ичимлик суви ҳамда 450 километр окова суви тармоқларини қуриш, реконструкция қилиш ва таъмирлаш, 172 та сув насосини алмаштириш лозим.

Иссиқлик таъминоти соҳасидаги муаммоларни ечиш учун ҳар бир туман, мавзе ва уйлар кесимида локал қозонхоналарни ишга тушириш, эскирган тармоқларни янгилаш юзасидан, молиялаштириш манбаларини аниқ кўрсатган ҳолда, 5 йилга мўлжалланган дастур ишлаб чиқилади.

Бугунги кунда электр тармоқлари ва трансформатор пунктларининг бир маромда ишлаши, яъни узилишлар ва аварияларнинг олдини олиш, айниқса, долзарб масала бўлиб қолмоқда. Бу борада келгуси 5 йилда паст кучланишдаги электр тармоқларини ва трансформатор пунктларини реконструкция қилиш учун 480 миллиард сўм миқдоридаги 33 та лойиҳани амалга ошириш мўлжалланмоқда.

Фойдаланилган электр энергияси учун ҳисобкитобларни ўз вақтида амалга ошириш мақсадида замонавий электрон ҳисоблагичларни ўрнатиш, электр тармоқларини таъмирлаш ишларини бажариш учун келгуси беш йилда 345 миллиард 800 миллион сўм маблағ йўналтирилиши режалаштирилган.

Газ тармоқлари ва иншоотлари – бу коммунал соҳадаги яна бир муҳим йўналиш сифатида эътиборимиз марказида бўлади.

Бу борада 2017–2021 йилларда табиий газ тармоқлари ва иншоотларини кенгайтириш ҳамда реконструк-

ция қилиш учун «Ўзтрансгаз» компаниясининг 350 миллиард сўм миқдоридаги маблағи ҳисобидан 183 та лойиҳани амалга ошириш мўлжалланмоқда.

Фойдаланилган табиий газ учун ҳисоб-китобни бугунги талаблар даражасида олиб бориш учун замонавий электрон газ ҳисоблагичларни янгилаш, газ тармоқлари пунктларини барпо этиш ва таъмирлаш ишларини амалга ошириш учун келгуси беш йилда 41,3 миллиард сўм маблағ йўналтириш режалаштирилган.

Пойтахтимизнинг экологик ва санитария муҳитини яхшилаш учун чиқиндиларни йиғиш ва уларни зарарсизлантириш билан боғлиқ масалалар алоҳида аҳамият касб этади.

Бу борада шаҳар миқёсида яқин 5 йил ичида жами 117,3 миллиард сўм давлат ва маҳаллий бюджет ҳамда хорижий молиявий институтлар ҳисобидан маблағ ажратган ҳолда, 92 та лойиҳани амалга ошириш кўзда тутилмоқда.

Энг аввало, 2018 йилда Осиё таррақиёт банкининг 17,8 миллион доллар ҳамда «Махсустранс» корхонаси маблағлари ҳисобидан Тошкент вилояти, Оҳангарон ҳудудида замонавий талабларга жавоб берадиган 30 гектар янги санитария полигони қурилиши режалаштирилган.

Шунингдек, туманларда чиқинди йиғиш ва ташвиш учун 332 та махсус транспортни ҳамда чиқинди кутилларини харид қилиш, майдончаларни реконструкция қилиш ва қуриш бўйича аниқ режалар ишлаб чиқилган.

Шу кунларда Ҳукумат томонидан мамлакатимизда санитария ҳолатини яхшилашга доир ишларни ташкил

этиш ва назорат қилиш тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари ишлаб чиқилмоқда.

Учинчи йўналиш – маҳаллий йўлларни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш масалалари. Ҳовли-жойларни, хонадон остонасини озода ва обод сақлаш миллий урф-одатларимизнинг ажралмас қисми бўлиб, биз учун катта тарбиявий аҳамиятга эга. Бу аҳолимизнинг барчаси амал қиладиган кундалик жараёндир.

Шаҳар миқёсида яқин 5 йил ичида мавзелар ва маҳаллаларни ободонлаштириш юзасидан 395 миллиард сўм маблағ ҳисобидан 284 километр ички йўллар янгиланади, аҳоли маданий дам оладиган боғ ва хиёбонлар ташкил этилади, ирригация тизимлари реконструкция қилинади. Шу билан бирга, кенг миқёсда кўкаламзорлаштириш ишлари амалга оширилади.

Тўртинчи – жамоат транспортини ривожлантириш масалалари. Пойтахтимизда жамоат транспортдан фойдаланиш масаласи бугунги кунда долзарб бўлиб қолмоқда.

Бу борада автобус, метро ва бошқа турдаги жамоат транспортларининг фаолиятини кенгайтириш муҳим аҳамият касб этади. Шундан келиб чиққан ҳолда, келгуси 5 йилда умумий қиймати қарийб 390 миллиард сўм бўлган 4 та лойиҳани амалга ошириш кўзда тутилмоқда.

Шаҳарда серкатнов, тирбанд ҳудудлар бўйича 80 та янги автобус йўналиши ташкил этилади. Ҳар йили катта ва ўрта сифимдаги 100 та автобус харид қилинади. Бу мақсадларга маҳаллий бюджет ҳисобидан 335 миллиард сўм маблағ йўналтирилади.

Енгил автомобиль ҳайдовчиларига қулайлик яратиш мақсадида шаҳарнинг Мирзо Улуғбек, Сирғали ва

Яшнобод туманларида 4 та кўп қаватли автогаражларни қуриш ишлари бошлаб юборилди. Шундай гаражларни барпо этиш мақсадида келгуси 5 йилда яна 84 та лойиҳа амалга оширилади.

Мисол учун, Сирғали туманининг «Сирғали-6» мавзесида жойлашган 400 та автомобилга мўлжалланган кўп қаватли автогараж қурилишига жами 7,5 миллиард сўм маблағ сарфланиб, у 2017 йилда ишга туширилади.

Тошкент метроси қурилишини давом эттириш юзасидан 2017–2020 йилларда умумий қиймати 295 миллион доллар давлат бюджети, Ўзбекистон тикланиш ва тараққиёт жамғармаси ҳисобидан узунлиги 10 километрдан иборат 8 та станцияни ўз ичига олган 2 та лойиҳани ишлаб чиқиш таъминланади.

Шаҳарнинг ҳалқа йўли бўйлаб узунлиги 66,3 километр бўлган темир йўл транспорт воситасини — яъни электрчкани йўлга қўйиш билан боғлиқ лойиҳа амалга оширилади. Бу лойиҳани 2017–2030 йилларда амалга ошириш учун давлат бюджети ва маҳаллий бюджетлар ҳисобидан 189 миллион доллар маблағ йўналтирилади.

Тошкент шаҳри аэропортида 2019–2020 йилларда янги халқаро терминал қурилиши амалга оширилади. Бунинг учун давлат бюджети, Ўзбекистон тикланиш ва тараққиёт жамғармаси ҳисобидан 336 миллион доллар маблағ йўналтирилади.

Бешинчи — йўл ва йўл ўтказгич тармоқларини ривожлантириш масалалари.

Сўнгги вақтда янги кенг автомобиль йўллари ва кўприklar, чорраҳалар барпо этилгани пойтахтимиз йўлларида катновни бир маромда таъминлаш имконини бермоқда.

Биринчи Президентимизнинг бу масалага ҳамиша катта эътибор қаратиб келганликларининг боисини бугун янада чуқур тушуниб етйпмиз. Айни вақтда, бу борада вазият мураккаблигича сақланиб келаётганига ҳаммамиз гувоҳ бўляпмиз.

Истикболда транспорт коммуникация тармоқлари, чорраҳаларни такомиллаштириш, йўлларни қуриш ва реконструкция қилишнинг пухта ўйланган стратегиясини белгилаш билан боғлиқ махсус Ҳукумат қарори тайёрланиши керак, деб ҳисоблайман.

Ушбу ҳужжатда шаҳар аҳолиси учун қулай шароитлар яратиш, тобора кўпайиб бораётган транспорт оқимини оқилона бошқариш, аҳолига транспорт хизматлари кўрсатиш тизимини такомиллаштириш юзасидан келгуси 5 йилда умумий қиймати 1 триллион сўм, узунлиги 529 километр бўлган лойиҳаларни амалга ошириш билан боғлиқ барча ташкилий ва молиялаштириш билан боғлиқ масалалар албатта ўз ечимини топиши керак.

Жумладан, шаҳарда 2017–2018 йилларда республика йўл жамғармаси ҳисобидан умумий қиймати 84 миллиард сўм, узунлиги 32,2 километрдан зиёд бўлган «Кичик ҳалқа йўли» барпо этилиши, реконструкция қилиниши ва таъмирланиши белгиланган.

Яқин беш йилда давлат бюджети ва республика йўл жамғармаси маблағлари ҳисобидан умумий қиймати 916 миллиард сўм бўлган 12 та янги кўприк қурилади, умумий фойдаланишдаги 68 километрдан ортиқ йўл қурилади ва реконструкция қилинади.

Ҳозирги вақтда республика йўл жамғармаси ҳисобидан Юнусобод ва Мирзо Улуғбек туманларида Бўзсув канали орқали 400 метр узунликдаги ва 6 та

полосали, умумий қиймати 38 миллиард сўм бўлган кўприк қурилиши бошлаб юборилди ва у келгуси йили фойдаланишга топширилади.

Чилонзор туманида Бунёдкор ва Муқимий кўчалари кесишган жойда умумий қиймати 42 миллиард сўм бўлган транспорт боғламасини давлат бюджети ҳисобидан барпо этиш бошланади. Бу иншоот кўприк, пиёдалар ўтиш жойи ва олти полосали замонавий автомагистрални ўз ичига олади.

Сирғали туманида 2017 йилда республика йўл жамғармаси ҳисобидан умумий қиймати 79 миллиард сўм, узунлиги 10 километр бўлган 6 полосали Қипчок кўчаси реконструкция қилинади. Бу кўча бўйлаб темир йўл устидан янги кўприк барпо этилиши ҳам кўзда тутилмоқда. Бундан ташқари, 2017 йилда республика йўл жамғармаси ҳисобидан умумий қиймати 42 миллиард сўм, узунлиги 5 километр бўлган 6 полосали лойиҳавий янги кўча барпо этилади.

Олтинчи – ахборот коммуникация технологияларини ривожлантириш масалалари.

Интернет тармоқлари ҳаётимизнинг барча йўналишларида, хусусан, замонавий шаҳарларда доимий хизмат кўрсатадиган ажралмас ва зарурий восита сифатида борган сари кенг ўрин эгалламоқда. Шаҳарда кенг форматга эга оптик толали тармоқлар ва ахборот-коммуникация иншоотлари мавжуд бўлиб, улар 772 мингта абонентга хизмат кўрсатмоқда.

Ана шу ишларнинг давоми сифатида сўнгги технологиялар асосида маълумотларни электрон тармоқлар орқали юқори тезликда узатиш, дастурий маҳсулотлар шакллантирилиши билан боғлиқ вазифаларимиз қуйидагилардан иборатдир.

Шаҳар миқёсида 2017–2021 йилларда ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш юзасидан 383 миллиард 700 миллион сўм миқдоридаги 30 та лойиҳа амалга оширилиши зарур.

Ҳозирги вақтда келгуси йилдан бошлаб шаҳардаги барча кўп қаватли уйлардаги хонадонларда Интернетга уланиш, жумладан, телевизор орқали босқичма-босқич кенг полосали форматда уланишга ўтишни таъминлаш ҳақида қарор лойиҳасини тайёрлаш бўйича иш олиб боряпмиз. Янги қуриладиган уйлар эса бундан-буён ҳар бир хонадонга кенг полосали Интернет тармоқлари ўтказилган ҳолда фойдаланишга топширилиши шарт.

Мисол учун, биргина Шайхонтоҳур туманида 2017–2018 йилларда соҳанинг ўз маблағлари ҳисобидан 168 миллиард сўм миқдоридаги 4 та лойиҳа жорий этилади.

Хусусан, пойтахтимизнинг Эски шаҳар мавзесида барпо этилаётган 25 та кўп қаватли уй учун 1300 та тармоқ қурилади ва аҳоли юқори сифатли «АЙПИ» телефония технологияси асосида Интернет ва алоқа тармоқларига уланади.

«Электрон ҳукумат»ни ташкил этиш дастури доирасида бизнес ва аҳолига электрон тизимлар, шунингдек, «ягона дарча» тизими орқали барча давлат хизматларини кўрсатиш йўлга қўйилади.

Бундан асосий мақсад – давлат органлари ҳамда ташкилотлари билан симсиз ҳамкорлик қилиш, коммунал хизматлар учун ҳисоб-китоблар олиб бориш, товарлар ва хизматлардан ахборот технологиялари орқали фойдаланишдан иборатдир. Шу борада келгуси 5 йилда «Электрон ҳукумат» тизими учун ахборотларни сақлаш ва қайта ишлаш маркази ташкил этилади.

Хурматли дўстлар!

Юртимизга келаётган сайёҳлар, илм-фан, маданият ва бизнес вакиллари пойтахтимизда ўзларини хавф-хатарсиз ҳис этишларини, кўчаларимизда кечаю кундуз бемалол юриш мумкинлигини алоҳида таъкидлайдилар. Бироқ бугун дунёнинг кўплаб минтақаларида юзага келган таҳликали вазият шаҳримиз аҳолиси ва меҳмонларининг хавфсизлигини таъминлаш тизимини янада кучайтиришни тақозо этмоқда.

Шу сабабли биз, **биринчидан**, профилактика инспекторлари институтини мустаҳкамлашга эътибор қаратиб, қуйи бўғин ва участкаларда уларнинг сонини кўпайтириш мақсадида Ички ишлар вазирлиги ва шаҳар ички ишлар бошқармаси тизимида тегишли таркибий ўзгаришларни амалга оширамиз.

Иккинчидан, профилактика инспекторларини участкалар, яъни маҳаллалар ҳудудида хизмат квартиралари билан таъминлаймиз. Бу эса инспекторларни ўзларига бириктирилган участкаларга яқинлаштириш, уларнинг фаолияти ва масъулиятини ошириш имконини беради.

Учинчидан, профилактика инспекторларининг тезкор ҳаракат қилишини таъминлаш мақсадида уларга автомашиналар харид қилиш учун 20 йил муддатга имтиёзли истеъмол кредитлари бериш механизми жорий этилади.

Пойтахт аҳолисининг тинч-осуда ҳаётини таъминлаш, биринчи навбатда, **ёшларимизнинг таълим-тарбиясига**, дунёқарашига ва азалий урф-одатларимизни асраб-авайлашга боғлиқ экани барчамизга яхши маълум.

Бу ҳақда гапирганда, кейинги пайтда вояга етмаган ёшлар ўртасида жиноятчилик пасаймасдан, айрим

ҳолларда кўпайиб бораётгани барчамизни жиддий ташвишга солмоқда. Мисол учун, жорий йилнинг 10 ойида Тошкент шаҳрида вояга етмаганлар томонидан содир этилган жиноятлар сони ошганини, хусусан, қасддан одам ўлдириш 3 фоизга, зўравонлик 4 фоизга, бошқа тоифадаги жиноятлар эса 9 фоизга кўпайганини қандай баҳолаш мумкин?

Бундай салбий ҳолатларнинг ортиб бориши ёшлар билан ишлаш бўйича мутлақо янги тизим яратишни тақозо этмоқда. Шунга кўра, ҳокимликларда ёшлар билан ишлашга масъул бўлган ҳоким ўринбосари лавозимини жорий этамиз.

Туман ички ишлар бўлимларида эса ёшлар билан ишлаш бўйича махсус ўринбосар лавозими киритилди ва улар «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати фаоллари билан ҳамкорликда ишлаш, болалар ва ўсмирлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш учун жавоб берадилар.

Шу билан бирга, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг оммавий-маданий тадбирларни ташкил этиш ва ўтказиш борасидаги ишларини янада кучайтириш зарур.

Бунинг учун «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатини молиявий қўллаб-қувватлаш юзасидан Ҳукуматнинг тегишли қарорини тайёрлаш кўзда тутилмоқда.

Шунингдек, халқаро тажрибадан келиб чиқиб, Таалабалар шаҳарчаси ва олий ўқув юртлари турар-жойларида барча қулайликларга эга бўлган маданий дам олиш марказларини ташкил этиш ва улардан бепул фойдаланишни йўлга қўйиш бўйича аниқ чора-тадбирлар ишлаб чиқиш лозим.

Ёшларнинг таълим-тарбияси ҳақида гапирганда, уларнинг китобга меҳри пасайиб, болаларимиз кўп вақтини ижтимоий тармоқларда ўтказаяётганини алоҳида таъкидламоқчиман. Мени тўғри тушунишларингизни истайман, мен Интернетга қарши эмасман. Бугунги кунда ахборот тарқатиш, ахборот алмашишнинг тезлиги ва мукамаллиги бўйича Интернетнинг ўрнини босадиган бошқа восита йўқлигини албатта яхши биламан.

Аммо фарзандларимизнинг онги, дунёқараши асрлар давомида синовдан ўтган, юксак маънавият манбаи бўлган жаҳон ва миллий адабиётимиз асосида эмас, балки биз учун ёт бўлган ғояларни ёшларимиз онгига сингдираётган зарарли ахборотлар асосида шаклланишига мен мутлақо қаршиман.

Болалар боғчалари, мактаблар, коллеж ва лицейлар, олий ўқув юртларида ўқув жараёни, таълим ва тарбия усуллари қайта кўриб чиқишимиз зарур.

Энг муҳими, фарзандларимизда ёшлик чоғидан бошлаб китобга меҳр қўйиш, мустақил фикр юриштиш, мураккаб ҳаётий вазиятларда тўғри жавоб топиш кўникмасини шакллантиришимиз, бунинг учун тегишли ташкилий ишларни амалга оширишимиз даркор.

Ёшларни тарбиялашда таълим муассасалари, кутубхоналар, ахборот-ресурс марказлари ролини ошириш, бу борада бадиий ва илмий адабиётлардан кенг фойдаланиш мақсадида пойтахтимиздаги барча кутубхоналар таъмирланади. Китоб фондини кенгайтириш ва кейинчалик электрон манбаларга ўтказиш бўйича бюджетдан мақсадли молиялаштириш ҳажми оширилади.

Шунингдек, шаҳардаги 27 та маданият уйини тўлик таъмирлаймиз ва уларнинг ҳар бирида бой кутубхона фондига эга бўлган шинам ўқув залларини ташкил этамиз. Бундан ташқари, ҳар бир туманда биттадан барча қулайликларга эга бўлган замонавий янги китоб дўконлари барпо этилади. Шулар қаторида Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонасида мамлакатимиз кутубхона фондининг ягона электрон тармоғини ташкил этиш мақсадга мувофиқдир. Бу тармоқда миллий ва жаҳон адабиётининг энг сара намуналари кенг тақдим этилиши, барча таълим муассасалари ва аҳоли ўз шахсий компютери орқали тармоқдан уйида туриб фойдаланиш имкониятига эга бўлиши керак.

Азиз дўстлар!

Биз таълим-тарбия соҳасида олиб борилаётган ишларимизни янада кучайтириш учун бир қатор чора-тадбирларни режалаштирмамиз.

Фарзандларимизни ҳар томонлама билимли, она юртимизга садоқатли инсонлар этиб тарбиялаш болалар боғчасидан бошланишини эътиборга олиб, жорий йилнинг якунига қадар 2017–2021 йилларга мўлжалланган, мактабгача таълим муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш бўйича махсус дастур қабул қиламиз.

Жумладан, келгуси беш йилда Тошкент шаҳрида 45 та янги болалар боғчаси барпо этилади, 225 та мактабгача таълим муассасаси реконструкция қилинади, таъмирланади ва қайта жиҳозланади.

Бугунги кунда шаҳар мактабларидаги аҳвол ҳақида гапирадиган бўлсак, пойтахтимизнинг айрим ҳудудларида мактаблар ўқувчилар уйидан узоқлиги,

бир қатор мактабларда эса, синфдаги ўқувчилар сони ҳаддан ташқари кўплиги, ҳатто қирқдан зиёдни ташкил этиши, табиийки, таълим сифатига салбий таъсир кўрсатмоқда.

Бундай ҳолатни бартараф этиш учун келгуси йили Бектемир туманида 1 та ва Олмазор туманида 2 та янги мактаб барпо этилади. Ўқувчилар сони кўп бўлган 5 та мактабга қўшимча янги ўқув бинолари қуриб берамиз. Шунингдек, 21 та мактаб тўлиқ таъмирланади.

Ушбу мақсадларга 2017 йилда Давлат бюджетидан 56 миллиард сўм ажратилади. Тошкент шаҳрида мактабларни қуриш ва таъмирлаш ишларига бюджет маблағларини келгуси йилларда ҳам етарли миқдорда ажратиш ҳақида Молия вазирлигига қатъий топшириқ берилди.

Шу ўринда муҳим бир масалага эътиборингизни қаратмоқчиман.

Мен илмий-техник тараққиёт бўйича келажагимизни белгилаб берадиган физика, математика, кимё, биология, информатика ва компьютер технологияси каби фанлар бўйича **ихтисослаштирилган мактабларни кўпайтиришни тақлиф этаман.**

Бу мактабларда, айниқса, кам таъминланган оилаларнинг иқтидорли фарзандлари учун зарур шароитлар яратишга алоҳида эътибор қаратишимиз керак.

Ёшларнинг касб-ҳунар эгаллаш ва билим олиш имкониятларини кенгайтириш мақсадида 14 та касб-ҳунар коллежи капитал таъмирланиб, қайта жиҳозланади ва ушбу мақсадлар учун Давлат бюджетидан 18 миллиард сўм ажратилади.

Академик лицейлар фаолиятини янада такомиллаштириш олдимизда муҳим вазифа бўлиб турибди.

Менимча, ҳар бир лицей тегишли олий ўқув юртига бириктирилиши ва уларга фақат иқтидорли болалар қабул қилиниши лозим.

Академик лицейларда дарслар имкони борица олий ўқув юртлари домлалари томонидан ўтилиши нур устига нур бўларди.

Бу машғулотлар истеъдодли ёшларнинг кейинчалик олий ўқув юртларида, сўнгра докторантурада ўқишни давом эттиришига ёрдам бериши лозим. Бир сўз билан айтганда, таълим сифати ва яна бир бор таълим сифати академик лицейлар фаолиятининг асосий мезони бўлиши даркор.

Сизларга маълумки, Тошкентда халқаро миқёсда эътироф этилган нуфузли хорижий олий ўқув юртларининг филиаллари, шунингдек, деярли барча таълим йўналишлари бўйича йирик олий ўқув юртлари жойлашган.

Афсуски, аксарият олий ўқув юртларида таълим сифати халқаро мезонларга ва реал иқтисодиёт талабларига жавоб бермайди. Ишлаб чиқаришда иш боплаган кўпгина битирувчиларни аксарият ҳолларда қайта ўқитишга тўғри келмоқда.

Юзага келган вазиятни инобатга олиб, Ўзбекистон Республикаси Президентининг махсус фармойиши қабул қилинди ва олий таълим соҳасини тубдан такомиллаштириш бўйича махсус дастур якунига етказилмоқда.

Дастурга биноан таълим стандартларини халқаро андозаларга мослаштириш, ўқув дастурлари ва режаларини такомиллаштириш, дарсликларнинг янги авлодини яратиш, жумладан, дунёнинг етакчи университетларида қўлланилаётган дарсликларни ўзбек тилига таржи-

ма қилиш ва энг асосийси, профессор-ўқитувчиларни қайта тайёрлаш юзасидан аниқ чора-тадбирлар амалга оширилади.

Шу билан бирга, олий таълим муассасаларининг бино ва иншоотларини қайта қуриш ва уларни лаборатория ускуналари билан жиҳозлашга ҳар йили Давлат бюджетидан 400 миллиард сўм маблағ ажратилади.

Маълумки, Тошкент шаҳри мамлакатимиз илмий-техникавий салоҳиятининг улкан қисмини ўзида муҳассам этган Марказий Осиёдаги энг йирик илмий марказдир.

Шу сабабли ҳам бугунги учрашувимизда **илм-фан** ва илмий тадқиқотларни ташкил этиш масалаларига алоҳида тўхталиб ўтиш ўринли, деб ўйлайман.

Авваламбор, Ўзбекистонда илм-фан ривожини замонавий асосда ташкил этиш учун Фанлар академияси илмий тадқиқотларни давлат томонидан бошқариш ва мувофиқлаштириш бўйича етакчи марказ бўлиб қолиши керак деб ҳисоблайман.

Биринчи навбатда, Фанлар академиясига ёш олимларни кенг жалб этиш, уларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашни кучайтириш керак. Айни вақтда, талабаларни илмий тадқиқот ишларига жалб этиш учун илмий муассасалар билан олий ўқув юртлари ўртасида яқин ҳамкорлик алоқаларини ўрнатиш лозим.

Мазкур жараёнларни тезлаштириш ҳамда илмий лабораторияларни замонавий жиҳозлаш учун ҳар йили 10 миллион долларга яқин маблағ ажратиш кўзда тутилмоқда. Бунинг учун устав фонди эркин конвертация қилинадиган валютада шакллантириладиган махсус жамғарма тузиш мақсадга мувофиқдир. Илмий тадқиқот лабораторияларига танлов асосида замонавий

асбоб-ускуналар сотиб олиш учун ушбу жамғармадан тегишли грантлар ажратиш тартиби ишлаб чиқилиши лозим.

Иккинчидан, илмий тадқиқот натижаларини ҳаётга татбиқ этиш катта муаммолардан бири бўлиб қолмоқда.

Бу масалада жиддий силжишга эришиш учун халқаро тажрибадан келиб чиқиб, пойтахтимизнинг Академиклар шаҳарчасида «эркин иқтисодий ҳудуд» мақомига эга бўлган, яъни барча солиқ ва мажбурий тўловлардан озод этилган ҳамда махсус валюта ва божхона тартиби асосида иш юритадиган **инновация марказини ташкил** этиш мақсадга мувофиқдир.

Бунинг учун зарур бўлган барча харажатлар, яъни 27 миллиард сўм ва 5,5 миллион доллар маблағ Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги ҳузуридаги жамғарма маблағлари ва инвестициялар ҳисобидан қопланади.

Ҳурматли йиғилиш қатнашчилари!

Бугунги учрашувга тайёргарлик кўриш жараёнида мен **шаҳар аҳолиси ҳар кун**и мурожаат қиладиган касалхоналар, туғуруқхоналар, болалар шифохоналари ва оилавий поликлиникаларга янада кўпроқ эътибор қаратиш лозим эканига амин бўлдим.

Шу мақсадда шаҳар аҳолисига хизмат кўрсатадиган тиббиёт муассасаларини қайта қуриш ва таъмирлашга Давлат бюджетидан кейинги 5 йилда 300 миллиард сўм ажратилади.

Жумладан, 2017 йилда Учтепа туманидаги Бешқайрағоч маҳалласи, собиқ «Штаб» маҳалласидаги 9-сонли, Қорасарой маҳалласидаги 2-сонли, Сирғали тумани «Спутник» мавзесидаги 1-сонли туғуруқхона

мажмуалари таъмирланади ва замонавий тиббиёт асбоб-ускуналари билан қайта жиҳозланади.

Ўз навбатида, Ибн Сино номидаги 1-сонли клиник шифохонада қайта қуриш ва таъмирлаш ишлари келгуси йили тўлиқ якунланади. Бундан ташқари, янги йилда Юнусободдаги 1-сонли шаҳар болалар шифохонаси ҳамда Чилонзор туманидаги 5-сонли юқумли касалликлар шифохонаси ҳам капитал таъмирланади ва жиҳозланади.

Хулоса қилиб айтганда, келгуси беш йилда шаҳардаги 18 та болалар шифохонаси ва кўп тармоқли поликлиникалар, 22 та оилавий поликлиника капитал таъмирланади. Шунингдек, Яккасарой, Юнусобод, Учтепа, Шайхонтоҳур ва Олмазор туманларида 25 та оилавий поликлиника янгитдан қурилади ва реконструкция қилинади.

Юқорида баён этилган лойиҳаларга қўшимча равишда дори-дармонлар нарҳини шакллантириш масаласига қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Бу масаланинг қандай долзарб бўлиб тургани ҳеч кимга сир эмас. Шу боис биз дори-дармонларга нарх белгилашни давлат томонидан тартибга солиш тизимини тубдан ўзгартириш тўғрисида қарор қабул қилдик. Қарийб 300 номдаги дори-дармонлар учун қатъий нарх белгиланди, қолган дори воситалари учун эса устама нарх белгилаш чекланди.

Натижада 2017 йилнинг январь ойидан бошлаб дорихоналарда амалдаги нархлардан анча паст бўлган янги нархларни кўриш мумкин бўлади, деб ўйлайман.

Барчамизга аёнки, жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш аҳоли саломатлигини таъминлаш-

нинг муҳим омили бўлиб, аввало, ёшларни соғлом ва баркамол этиб тарбиялашда бекиёс аҳамиятга эга.

Шу нуқтаи назардан шахримиз ёшлари спорт билан оммавий равишда шуғулланишлари учун янада кенг имконият яратиш мақсадида келгуси 3 йил давомида болалар ва ўсмирлар спорт мактабларига олимпия талабларига жавоб берадиган 10 та ёпиқ бассейн ва 10 та универсал спорт заллари куриб берилади ва реконструкция қилинади.

Жумладан, келгуси йилда шаҳарнинг аҳоли зич жойлашган ва спорт комплекслари мавжуд бўлмаган Чилонзор, Мирзо Улуғбек, Миробод, Учтепа туманларидаги спорт мактабларида ёпиқ сузиш ҳавзалари ва спорт заллари курилади ва реконструкция қилинади. Ушбу мақсадлар учун Болалар спортини ривожлантириш жамғармасидан 23 миллиард сўм маблағ ажратилади.

Энди катта спорт ҳақида гапирадиган бўлсак, янги йилда Тошкентда спортнинг ўйин турларига ихтисослашган ва халқаро спорт мусобақаларини ўтказишга мўлжалланган энг замонавий, универсал спорт комплексини барпо этиш учун Давлат бюджетидан 45 миллиард сўм маблағ йўналтирилади.

Шунингдек, Шайхонтохур туманидаги Ўқчи маҳалласида спортнинг муз устида учиш тури билан шуғулланиш ҳамда шаҳар аҳолисининг дам олиши учун мўлжалланган Муз саройи курилади. Мазкур мажмуаларни лойиҳалаштириш учун жаҳоннинг етакчи архитектор ва дизайнерлари жалб этилади.

Азиз дўстлар!

Азим пойтахтимизда маданият ва санъатни ривожлантириш, аҳолининг маданий ҳордиқ чиқариши

учун замонавий шарт-шароитлар яратиш яна бир муҳим вазифамиздир.

Биз мамлакатимизда маънавий муҳитни юксалтириш мақсадида маданият, санъат ва адабиёт соҳаларини янада тараққий топтиришга алоҳида эътибор қаратамиз.

Биринчи навбатда, ёзувчилар, бастакор ва расомлар, театр арбоблари, киноижодкорлар, журналистлар ва бошқа ижодий уюшмаларнинг ижтимоий ҳаётимиздаги ўрни ва нуфузини оширишга алоҳида аҳамият қаратамиз.

Мен шоир ва адиблар, рассомлар, актёр ва режиссёрлар, композиторлар, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари билан доимий мулоқотда бўламан. Шу боис тўла ишонч билан айта оламанки, улар ўз касбига, она Ватанимиз, халқимизга жуда содиқ инсонлардир. Улар иш шароити ёки моддий аҳволи ҳақида ҳеч қачон шикоят қилмайдилар. Энг муҳими, улар эл-юртимиз ривожига учун чин дилдан хизмат қилишни истайдилар. Мен уларнинг иши қанчалик оғирлигини яхши биламан ва ижод аҳлининг меҳнатини рағбатлантиришга етарлича эътибор бермаганимизни ҳам тан оламан.

Шу сабабли 2017 йилда ёзувчи ва журналистларнинг қалам ҳақини, театр ва музейлар ходимларининг, шунингдек, бошқа санъат ва ижод соҳаси вакиллари-нинг маошлари миқдорини сезиларли равишда ошириш ҳақида махсус қарор қабул қиламиз.

Пойтахт аҳолиси томонидан шаҳарда маданият ва истироҳат боғлари етарли эмаслиги ҳақида кўплаб эътирозлар билдирилмоқда. Очик тан олишимиз керакки, биз бу масалада пойтахтимиз аҳолиси ва меҳмонлари, айниқса, ёшларимиз олдида қарздормиз.

Бу борадаги ишларни яхшилаш мақсадида **махсус дастур ишлаб чиқилди**. Унга кўра, 2017 йилда Тошкент шаҳрида 8 та янги маданият ва истироҳат боғи барпо этилади. Уларни жойлаштириш учун Мирзо Улуғбек, Миробод, Учтепа, Сирғали, Чилонзор, Шайхонтохур ва Яшнобод туманларида тегишли ер майдонлари ажратиб қўйилди.

Бундан ташқари, Бектемир туманида, Чирчиқ дарёси қирғоғида 70 гектар майдонда умумий қиймати 80 миллион доллар бўлган, дунёдаги энг машҳур «Диснейленд» паркларидан қолишмайдиган Марказий Осиёдаги энг катта замонавий аттракционлар боғи қурилади. Ҳозирги пайтда мазкур лойиҳани амалга ошириш юзасидан Европанинг етакчи парк операторлари билан музокаралар олиб борилмоқда.

Ҳурматли дўстлар!

Кексаларимизни асраб-авайлаш, уларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаш масаласи ҳам бизнинг доимий эътиборимиз марказида бўлади.

Авваламбор, 2017 йилдан бошлаб «Нуроний» жамғармасининг туман, шаҳар, вилоят ва республика даражасидаги вакиллари Давлат бюджетидан маош оладилар ва бунда уларнинг пенсиялари тўлиқ миқдорда сақлаб қолинади. Ушбу мақсадларга Давлат бюджетидан ҳар йили 4 миллиард сўмдан ортиқ маблағ ажратилади. Шунингдек, Тошкент шаҳрида яшайдиган барча пенсионерларга Тошкент метрополитени хизматларидан ҳар куни эрталаб соат 10 дан кечқурун 16 гача bepул фойдаланиш ҳуқуқи берилади.

Бундан ташқари, Тошкент шаҳридаги пенсионерларнинг 20 фоизига, айниқса, бошқаларнинг ёрдамига

мухтож бўлган ёлғиз қарияларга йилда бир марта «Нуроний» жамғармаси маблағлари ҳисобидан дори воситалари сотиб олиш учун моддий ёрдам кўрсатилади. Шу билан бирга, ёлғиз кексалар ва имконияти чекланган инсонларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш, Мурувват ва Саховат уйларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш тадбирларини амалга оширамиз. Айни пайтда, Мурувват ва Саховат уйлари қўллаб-қувватлаш бўйича жамоатчилик кенгаши кўмагида шаҳардаги барча Меҳрибонлик уйлари тўлиқ таъмирланди.

Муҳтарам пойтахт аҳли!

Мустақиллик йилларида биз эришган энг катта ютуқ – бу жамиятимиздаги ўзаро меҳр-оқибат ва ҳамжиҳатлик муҳитидир ва биз бу бебаҳо бойликни асраб-авайлаш учун бор куч ва имкониятларимизни сафарбар этамиз.

Бутун дунёда мураккаб вазият юзага келаётган, терроризм, экстремизм ва радикализм хавфи тобора ортиб бораётган бугунги шароитда доимо ҳушёр ва огоҳ бўлиш, мамлакатимизнинг муҳофаа қобилятини, Қуролли Кучларимизнинг салоҳиятини ҳар томонлама мустаҳкамлашни биз хавфсизлик ва барқарорликни, халқимизнинг осойишта ҳаётини таъминлашнинг энг муҳим шarti ва кафолати, деб биламиз.

Яна бир бор таъкидлаб айтмоқчиман – биз мамлакатимиз суверенитети ва мустақиллигига таҳдид солишга уринадиган ёвуз кучларнинг ҳар қандай ҳаракатларига кескин зарба беришга қодирмиз.

Ташқи сиёсат соҳасида Ўзбекистон Республикасининг Биринчи Президенти томонидан ишлаб чиқилган

принцип ва ёндашувларга тўлиқ амал қилиш сайловолди дастуримизнинг муҳим таркибий қисмини ташкил этади.

Бу сиёсатнинг асосий маъно-мазмунини — тинчлик-парварлик, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик, юзага келадиган зиддият ва қарама-қаршиликларни фақат тинч, сиёсий йўл билан ҳал этиш, барча хорижий давлатлар ва жаҳон ҳамжамияти билан амалий ҳамкорлик қилишдан иборат.

Мамлакатимиз ҳеч қандай ҳарбий-сиёсий блокларга қўшилмайди, бошқа давлатларнинг ҳарбий база ва объектлари Ўзбекистон ҳудудида жойлаштирилишига, шунингдек, ҳарбий хизматчиларимизнинг мамлакатимиз ҳудудидан ташқарида бўлишига йўл қўйилмайди.

Ташқи сиёсатни амалга оширишда барча давлатлар, биринчи навбатда, қўшни мамлакатлар билан дўстона муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни ўзимизнинг биринчи даражали вазифамиз деб биламиз.

Бу борада илгари ҳам айтган бир фикримни такрорлашни истардим. Биз қўшниларимиз билан рақобат қилиш эмас, аксинча, ҳамкорлик қилиш йўлини изчил давом эттирамиз. Ҳамкорликни тинчлик ва тараққиётнинг асосий гарови деб биламиз. Қўшниларимиз билан ўзаро ҳурмат ва манфаатли ҳамкорликни қанча ривожлантирсак, бундан юртимиз ҳам, бутун минтақамиз ҳам шунча кўп наф кўради.

Азиз дўстлар!

Шаҳримиз ҳаётининг иқтисодий, ижтимоий ва гуманитар-маданий соҳалардаги кўп қиррали вазифаларни муваффақиятли бажариш аввало тартиб ва интизом,

шаҳар ва туманлар раҳбарларининг шахсий масъулиятини ошириш билан чамбарчас боғлиқдир.

Одамлар орасида яшаш, уларнинг дардига кулоқ солиш, аҳолининг эҳтиёжлари ва қонуний талабларини амалга ошириш учун тезкор чоралар кўриш – ҳар бир раҳбарнинг асосий вазифаси, деб ҳисоблайман.

Бу муҳим соҳада, афсуски, ҳали кўпгина камчиликларимиз бор. Фақат кейинги 2 ой мобайнида Бош вазирнинг виртуал қабулхонасига шаҳар фуқароларидан 60 мингдан ортиқ мурожаат келиб тушди. Бу мамлакатимиз бўйича барча мурожаатларнинг 32 фоизини ташкил қилади. Уларнинг асосий қисми уй-жой шароитларини, банк тизими фаолиятини яхшилаш, бандлик ва сув таъминоти масалалари бўйича Олмазор, Мирзо Улуғбек, Юнусобод, Шайхонтохур ва Чилонзор туманларига тўғри келади. Аксарият ҳолларда, шаҳар аҳолиси ҳуқуқни муҳофаза қилиш тизими ишларидан норози бўлмоқда.

Кадрлар билан ишлашда йўл қўйилаётган нуқсонлар ушбу камчиликларнинг асосий сабабларидан биридир. Айни вақтда, қўйилган вазифаларни масъулият билан ва профессионал даражада амалга оширишга қодир бўлган кадрларнинг амалий захираси яратилмаганини афсус билан қайд этиш керак.

Шуларни ҳисобга олиб, бир ой мобайнида ҳар бир тумандаги вазиятни пухта ўрганиб чиқиш, туман ҳокимликлари ва шаҳар ҳокимлиги бошқармаларини ишчан ва замонавий фикрлайдиган кадрлар билан мустаҳкамлаш бўйича комплекс чора-тадбирлар ишлаб чиқиш зарур ва шарт деб ўйлайман.

Муҳтарам юртдошлар!

Азиз ҳамшаҳарлар!

Ватанимиз пойтахти, унинг олтин остонаси бўлган азим Тошкентимиз барчамиз учун онадек улуғ ва мўътабардир. Биз бу буюк шаҳар тимсолида Ўзбекистонимизни, унинг бугунги озод ва обод қиёфасини, нурафшон келажагини кўрамыз.

Тошкентни янада гўзал ва обод шаҳарга айлантириш – барчамизнинг муқаддас фарзандлик бурчимиздир. Менинг сайловолди дастуримдан ўрин олган барча режа ва тадбирлар айна шу эзгу мақсадга қаратилгандир. Ҳеч шубҳасиз, бу борадаги амалий саъй-ҳаракатларимиз нафақат Тошкент шаҳри, балки бутун мамлакатимиз ривожига бекиёс ҳисса бўлиб кўшилади.

Янги, демократик Ўзбекистон давлатини қуриш ва уни дунёдаги ривожланган мамлакатлар қаторига олиб чиқишда доимо олдинги сафда бўлиб келаётган сиз, азизлар ана шу улкан марраларга эришишда барчага ўрнак ва намуна бўласиз деб ишонаман.

Ҳамиша улуғ мақсадлар билан яшайдиган мард ва олижаноб халқимизга, сиз, ҳурматли пойтахт аҳлига фарзандлик меҳри ва садоқати билан хизмат қилиш, сизларнинг юксак ишончингизни оқлаш – мен учун чинакам саодатдир.

Азиз ватандошлар!

Бизнинг ҳавас қилса арзийдиган буюк тарихимиз бор. Ҳавас қилса арзийдиган улуғ аجدодларимиз бор. Ҳавас қилса арзийдиган бекиёс бойликларимиз бор. Ва мен ишонаман, Худо хоҳласа, ҳавас қилса арзийдиган буюк келажагимиз ҳам албатта бўлади.

Сўзимнинг охирида сизларга, сизлар орқали кўпни кўрган, меҳри дарё Тошкент аҳлига сиҳат-саломатлик, бахт ва омад, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Эътиборингиз учун раҳмат.

**Симпозиумлар саройи,
2016 йил 24 ноябрь**

МУНДАРИЖА

Замон билан ҳамнафас диёр (Андижон вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ).....	3
Олтин водий дурдонаси (Фарғона вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ).....	39
Гўзал ва бетакрор ўлка (Наманган вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ)	71
Мамлакатимизнинг жавоҳир хазинаси (Навоий вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ)	107
Илму маърифат, дину диёнат, бунёдкорлик билан ном қозонган халқ (Бухоро вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ)	141
Самарқанд – Ер юзининг сайқали (Самарқанд вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ).....	171
Юрагимга, қалбимга яқин инсонлар (Қорақалпоғистон Республикаси сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ).....	201
Оққан дарё асло тўхтамас (Хоразм вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ).....	237
Оққўнгил, ориятли ва меҳнаткаш инсонлар юрти (Сурхондарё вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ)	273
Ҳар қандай синовларни енгишга қодир халқ (Қашқадарё вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ)	303
«Шундай ўлка доим бор бўлсин!» (Жиззах вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ)	337

Сахро бағрида мўъжизалар яратаётган эл (Сирдарё вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ)	371
Юксак таърифларга муносиб замин (Тошкент вилояти сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ).....	401
Тошкент – барчамиз учун онадек улуғ ва мўътабардир (Тошкент шаҳри сайловчилар вакиллари билан учрашувдаги нутқ)	439

Расмий нашр

Шавкат Миромонович Мирзиёев

**БУЮК КЕЛАЖАГИМИЗНИ
МАРД ВА ОЛИЖАНОБ
ХАЛҚИМИЗ БИЛАН
БИРГА ҚУРАМИЗ**

Мухаррирлар: И. Аҳмедов, Г. Азизова

Бадий муҳаррир Ш. Ходжаев

Техник муҳаррир Т. Харитонова

Кичик муҳаррир Г. Ералиева

Мусахҳиҳ М. Ишонхонова

Компьютерда саҳифаловчи Н. Аҳмедова

Нашриёт лицензияси AI № 158.14.08.2009.
Босишга 2017 йил 14 февралда рухсат этилди. Бичими 60x90^{1/16}.
Офсет қоғози. «Times New Roman» гарнитурасида.
Офсет усулида босилди.
Шартли босма табағи 30,5 . Нашр табағи 21,87.
Адади 20 000 нусха. Буюртма № 16-830.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигининг
«Ўзбекистон» нашриёт-матбаа ижодий уйи.
100011. Тошкент, Навоий кўчаси, 30.

Телефон: (371) 244-87-55, 244-87-20
Факс: (371) 244-37-81, 244-38-10

*e-mail: iptduzbekistan@iptd-uzbekistan.uz
www.iptd-uzbekistan.uz*

Мирзиёев, Шавкат

М 54 Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга
қурамыз. –Тошкент: «Ўзбекистон» НМИУ, 2017. – 488 б.

ISBN 978-9943-28-982-6

УЎК 323(575.1)
КБК 66.3(5Ў)